

پایان‌بخش

امام موسی صدر جایزهٔ داوران را ربود

روز گذشته، جایزهٔ هیئت داوران کتاب سال جمهوری اسلامی ایران به مجموعهٔ دوازده جلدی گام به گام با امام موسی صدر اعطا شد.

این مجموعه گزارش و روزنگار نوزده سال فعالیت خستگی‌ناپذیر امام موسی‌صدر و دیدارها و گفتارها و مصاحبه‌ها و پیام‌ها و سفرها و مقالات ایشان است.

خدا را شاکرم که این نعمت

بزرگ را نصیب من و همکارانم کرده است که بتوانیم مراحل تولد ایده ترجمه و آماده‌سازی و انتشار این اثر را سامان دهیم.

مجموعهٔ گام به گام با امام از ویژگی‌های گوناگونی برخوردار است که به برخی از آنها اشاره می‌شود.

این مجموعه به گونه‌ای تنظیم و تدوین شده است که مطالعه‌کننده را گام به گام همراه امام می‌برد تا نظام فکری و منظومهٔ نظری و عملی او را بهتر درک و علل زمینه‌های موفقیت او را در عرصه‌های مختلف بررسی و تحلیل کند؛ به‌خصوص که تطابق گفتار و رفتار و وحدت اندیشه و رویه و از خلوت و جلوت و ویژگی‌های ممتاز شخصیت او به شمار رود.

با مطالعهٔ این اثر پنج هزار صفحه‌ای می‌توان:
اقدامات امام را برای ساماندهی امور شیعیان ملاحظه کرد و علل و اهداف تأسیس نهادهای کوچک و بزرگ و تشکیلات گوناگون درون طایفه از جمله مجلس اعلای شیعیان را شناخت؛
از اعتقاد امام به وحدت مذاهب اسلامی و نیز تائش‌های عملی او برای تیل به وحدت مسلمانان، آگاهی یافت؛
عملکرد او را در تعامل و گفت‌وگو و همکاری با مسیحیان دنبال کرد و از زمینه‌های دعوت از وی برای القای موعظهٔ روزهٔ مسیحیان در کلیسای کپوشین بیروت اطلاع یافت؛
از حرکت مطالبات مدنی او برای رفع محرومیت و بی‌سوادی و تبعیض و مقب‌ماندگی آگاه شد؛

با اقدامات وی برای تأسیس جامعهٔ مقاوم در برابر صهیونیسم آشنا شد و دریافت که چرا وی را مؤسس مقاومت می‌شناسند؛

اهمیت صلح و امنیت را در منظومهٔ فکری او کشف کرد و دریافت‌ست که چرا او با تمام وجود برای پایان دادن به جنگ داخلی و جلوگیری از تجزیهٔ لبنان اقدام و با احداث سرزمینی برای فلسطینی‌ها در جنوب لبنان مخالفت می‌کرد؛
اهمیت آرمان فلسطین و اعتقاد عمیق وی را به آزادسازی قدس بازشناسخت و فریادهای او را برای رساندن پیام مظلومین فلسطینیان شنید؛

چایگامهٔ ممتاز انسان را در اندیشه و عمل او کشف کرد و با فهم او از آموزه‌های اسلام در باب کرامت آدمی و آزادی انسان آشنا شد؛
اقدامات کلیدی و مؤثر او را در حمایت و پشتیبانی از انقلاب اسلامی و رفع نگرانی اعراب و غرب و همسایگان ایران از پیروزی انقلاب را یادآوری کرد؛

از نگاه جهان‌شمول او با گسترهٔ جغرافیایی فعالیت‌های او از اعماق آفریقا گرفته تا اروپا و آسیا، اطلاع یافت و بر تنوع و تعدد روابط مؤثر او با مردم و رهبران و مراکز تصمیم‌گیری علمی و اجتماعی و اقتصادی احاطه یافت؛
از همهٔ مهم‌تر اینکه از لایهٔ لای برگ برگ این مجموعه می‌توان تأثیر حضور امام را در منطقه دریافت و جای خالی او را امروز حس کرد و علل و زمینه‌های ربودن وی را تحلیل کرد و از علت استمرار این آدم‌ربایی تا به امروز و کوتاهی‌های مکرر در پیگیری ماجرای رایش او پرده برد کرد.

کام‌جمع آوری و تدوین مطالب این مجموعه، به همت گروهی از دانش‌شناسان و پژوهشگران در سال ۱۹۹۱ در لبنان آغاز شد و جنبش امل آن را در سال ۲۰۰۰، در دوازده جلد و با عنوان «مسیره الامام السید موسی‌الصدر» منتشر کرد.

مؤسسهٔ فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر در ایران ترجمهٔ این مجموعه را در سال ۱۳۹۶ شمسی آغاز کرد و این توفیق را داشت که این آدم‌ربایی تا به امروز و کوتاهی‌های فارسی امام موسی صدر کار آادمسازی تمامی دوازده جلد را به پایان برساند و آن را، در سال ۱۳۹۶ به زور طبع بپرازد.

برای ترجمهٔ پیش از پنج‌هزار صفحه مطلب گوناگون سیاسی و فکری و ادبی و تفسیری و تاریخی از عربی به فارسی و ویرایش آن‌ها، مترجمان و ویراستارانی ذی‌صلاح انتخاب شدند و گروه مترجمان و ویراستاران زیر نظر استاد موسی اسکاوا تشکیل شد. این مجموعه می‌تواند از زوایای مختلف پاسخگوی محققان حوزه و دانشگاه و پژوهشگران عرصهٔ دین و تاریخ و سیاست و اجتماع و … باشد.

گفتنی است بانک دیجیتال نمایه مجموعه گام به گام با امام، به همت کارشناسان پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در پژوهشگاه مدیریت اطلاعات و مدارک اسلامی آماده شده است و از انتشاره در دسترس ماه اسال رومانی خواهد شد.

در پایان لازم می‌دانم از همهٔ حامیان و همکاران و دست‌اندرکاران تهیهٔ این مجموعه قدردانی و سپاسگزاری کنم و امیدوارم که مضامین و مطالبات این مجموعه بیهٔ انگیزه و ارادهٔ دولتمردان و ارباب قدرت و جدیت و توان و استمرار نبخشند تا برای نجات امام و دو یار همراهش طرحی نو دراندازند.

این شاهانه…

و که هر کم را باینهم روی یار خویش را

تا قیامت ششکر گویم کس‌ردگار خویش را

یسار بارافتاده را در کاروان بگذاشتند
بویا یاران که باشند بستر خسار خویش را
مردم بیگانه را خاطر نگه دارند خلق
دوستان مسا بیازارند یسار خویش را

همچنان امید می‌دارم که در یاد داغ خرم
مرهمی بسر دل نهد امیدوار خویش را

اعلام زمان بر گزاری مراسم تشییع و ختم زمر شید

زمان تشییع پیکر حسین زُمرشیدی و برگزاری مراسم ختم او اعلام شد.
زُمرشیدی، معمار سنتی کار برتر ایرانی است که در سال ۱۳۸۱ سوزی ساند بنیاد چهره‌های ماندگار، به‌عنوان «چهره ماندگار در عرصه معماری سنتی کشور» برگزیده شده بود، پس از سال‌ها تلاش در حوزه فرهنگ و هنر ایران، درگذشت.

مراسم تشییع پیکر حسین زمرشیدی روز چهارشنبه ۱۷ بهمن ماه ساعت ۹و نیم صبح از در منزل آن مرحوم واقع در خیابان ستارخان خیابان زاهدان خیابان خوشرو جنب بوستان انقلاب پلاک ۱۳۲ به سمت بهشت زهرا قطعه هنرمات (چهره‌های ماندگار) برگزار می‌شود.

به همین مناسبت مراسم ختم او روز جمعه ۱۹بهمن ماه از ساعت ۱۴:۱۵ دقیقه الی ۱۵:۳۰ در مسجد جامع رسول واقع در سعادت آباد میدان کاج برگزار می‌شود. مراسم ختم آن مرحوم نیز روز سه‌شنبه ۲۳ بهمن‌ماه در مسجد قبا برگزار خواهد شد.

مدرسه عالی مهارت حقوق در دانشگاه آزاد افتتاح شد

مدرسه عالی مهارت حقوق دانشگاه آزاد با حضور علی اکبر ولایتی رئیس هیات موسس و هیات امنای دانشگاه آزاد افتتاح شد.
به گزارش مهر، ساختمان این مدرسه به شکل یک مجتمع قضایی طراحی شده تا دانشجویان بتوانند دوره‌های مهارتی را در این فضا بگذرانند.
همچنین بستری فراهم شده که دانشجویان رشنه حقوق بتوانند با حضور در این مجتمع از ابتدا تا پایان یک دوره‌شدگی در قضایی را پیگیری کنند تا بر این اساس به صورت مهارتی با رویه فعالیت در مقام‌های قضایی آشنا شوند.
در مراسم افتتاحیه، محمد مهدی طهرانچی رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، میرمحمد صادقی اداره قوانین مجلس شورای اسلامی نیز حضور داشتند.

رئیس جمهوری با تأکید بر اینکه انقلاب

اسلامی قبل از انقلابی سیاسی، انقلابی روحانی با تأکید بر این که ملت ایران

فرهنگی، اجتماعی و سیاسی بود، تصریح کرد: انقلاب اسلامی و آغاز نهضت اسلامی بی

تردید از کتاب، اعلاهیة مراجع و علمای بزرگ

و بویژه امام راحل آغاز شد.

دکتر حسن روحانی عصر دیروز در مراسم

سی و ششمین گزیده کتاب سال تأکید کرد:

پیروزی ملت ما پیروزی نور بر ظلمت بودرئیس

جمهور با بیان اینکه نویسندگان، اندیشمندان و فرهیختگان در برابر همه مردم و کسانی که از

اندیشه و کتاب آنها استفاده می‌کنند در سایه

افتخاری که برای جامعه می‌آفرینند، وامی بزرگ

بسر دوش همگان دارند، گفت: کتاب چیزی

جز بازگویی اندیشه نیست و اندیشه با کتابت

جلوآیده می‌شود، هرآنچه که از تاریخ، اندیشه

و مسیر قرون گذشته داریم، نباید منحصر به

کتاب است.

روحانی با بیان این که امروز در عصری

هستیم که کتاب باید به سئوالات مربوط به

تاریخ، جغرافیا، آسمانها، کشتن‌ها، شیوه

زندگی، ادیان و عرفان پاسخ دهد،

گفت: در یک زمان نوشتن کتابی در جای

خود رزمند است، اما به سئوالات و شبهات

روز پاسخ نمی‌دهد و راهی نداریم که جلو این

شبهه‌ها گرفته شود.

رئیس‌جمهور تأکید کرد: اگر همه

قلب‌های ما روشن و بشکند و زبان‌ها بریده شود،

همان اشاره هم شبهه ایجاد می‌شود و با هیچ

سانسور و فیلتری قابل پیداست.

دکستر روحانی با تأکید بر اینکه در برابر

سئوالات باید پاسخ دهیم و با امر و نهی و فیلتر،

سنووال و شبهه مردم رفع نمی‌شود، تصریح

کرد: دوران اسناد گذشته و اگر هم نگذشته

باشد، در بنیای امروز مشکلات را حل نمی‌کند

و باید بر مبنای عقل، دانش، کتب، گفتگو

حرکت کرد

رئیس‌جمهوری با اشاره به این که خداوند

در قرآن پیام را می‌رساند (می‌گوید به بهترین شیوه

و سلسوئی عقل، خرد، حکمت و با موعظه با

مردم سخن بگو، ادامه داد: حتی سخن گفتن

ما با سایر ادیان، جدال احسن می‌خواهد. گفت:

از بهودی، نصاری و زرتشتی، با تعبیری زیبا

بسه آمد همه کتاب یاد می‌کند و این افتخاری

است که همه ادیان ابراهیمی دارای کتاب

هستند و خداوند آنها را به عنوان اهل کتاب

می‌شاسد.

روحانی با تأکید بر اینکه خواندن می‌گوید

با ملت‌ها و آتهای دیگر با بهترین شیوه، زبان،

قلم، سخن بگو و مقامعه و بحث و جدال

احسن داشته باشید، گفت: پس راه این است

که با بیان احسن و زیباترین شیوه به سنوال و

شبهات مردم پاسخ داده شود.

رئیس‌جمهوری تصریح کرد: باید جامعه

گفتگو سازیم و همه با هم حرف بزنیم و اگر

علاقه به جناح و حزب داریم با رقیب خود

بگویم و جنگ کنیم چرا که ما اهل جدال

احسن هستیم و به دنبال باز نیستیم.

روحانی با بیان اینکه ما اهل رویارویی

ناصحیح و غیراخلاقی با یکدیگر نیستیم، اظهار

داشت: وقتی بعد از ۴۰ سال که دور از پنکی،

بلوغ و آبدیدگی است دربار یک لایحه با

قانونی می‌خواهیم با یکدیگر جنبت کنیم، چرا

این گونه باید به هم حرف بزنیم؟

رئیس‌جمهوری با تأکید بر اینکه اختلاف

نظر و سلیقه، هیچگونه اشکالی ندارد، گفت:

باید با بیان واضح، مؤبدانه و اخلاقی، همه با

هم سخن بگویم و پیام کتاب این است که

با استدلال، دلیل، بیان و به بهترین شکل با

هم حرف بزنیم.

روحانی با تأکید بر این که امروز جامعه

به اندیشه‌شناسی، اندیشمندان، صاحبان قلم و

کتاب پیش از دیروز نیاز دارد، اظهار داشت:

انقلاب اسلامی را با کتاب و قلم به پیروزی

رساندیم و حتماً می‌توانیم آن را به فرهنگ و

کتاب حفظ کنیم.

روحانی تصریح کرد: تا روزی که چراغ

امیدی نابد، ملت نمی‌تواند ما را گمراه کند. لذا

باید روحیه ایده به آینده و ایمان و برخورداری

از روح بلند را در خود تقویت کنیم.

رئیس‌جمهوری در ادامه با اشاره به استعاع

آمریکا از حضور ۴۰ دانشمند آمریکایی در ایران

برای دریافت گزاریه کتاب سال، اظهار داشت:

اگر آمریکا ادعا می‌کند که نسبت به ملت و

فرهنگ ایرانی هیچ قصد قسود ندارد، پس چرا

برای حضور ۴۰ دانشمند آمریکایی در ایران اقدام

درافت می‌کند؟

این موضوع شایه می‌دهد که تحریم‌های دولت

آمریکا، در برابر علم، دانشمندان و قلم است و

می‌خواهد انقلاب را بشکند و با افکار و تمدن

دنیای امروز را حال بریزد است.

روحانی خطاب به آمریکایی‌ها خاطر نشان

کرد: در سخنانی غریبال قبل برای تمام اعلام

می‌کنید که در عراق می‌مانید نه برای جریزه

تروریسم و نه برای تأمین امنیت مردم عراق،

بلکه در آنجا می‌مانید تا مراقب ایران باشید! این

مغفقی است که هیچ عراقی و ایرانی و هیچ

فردی در جهان آن را نمی‌پذیرد.

رئیس‌جمهوری تصریح کرد: امروز باید با

کتاب و منطق به دشمنان پاسخ بدهیم و انقلاب

روحانی با تأکید بر این که ملت ایران

اجازه سلفه‌گری را به شما نداده و در برابر شما

سخ رخ نخواهد کرد، گفت: هرگز نمی‌توانید

ملت ایران را به عقب برگردانید و این ملت

در مسیر پیشرفت حرکت می‌کند و همه آمار

و ارقام ۴۰ سال گذشته هم حاکی از آن است

که این مسیر درست بوده است.

رئیس‌جمهوری افزود: آنهایی که می‌گویند

اسلام ضد حقوق زنان است پس چرا پس از

انقلاب اسلامی، حضور زنان در همه زمینه‌ها

با پیشرفت مواجه بوده است؟ در اوایل انقلاب

دختران حضور بسیار اندکی در دانشگاه و

حتی دبیرستان داشتند، اما امروز آمار حضور

دختران در دانشگاه‌ها همتراز و بعضا بیشتر از

آقایان است.

روحانی تصریح کرد: انقلاب اسلامی،

تعالی، فرهنگ و اندیشه خود را با قوت

ادامه خواهد داد و پیروزی نهایی از آن ما

خواهد بود.

وزیر فرهنگ

نسخه: نویسندگان زن در

مقایسه با ابتدای انقلاب ۸ برابر شده است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی هم با ابراز

خرسندی از افزایش مشارکت زنان در زمینه‌های

نوینسندگی و تالیف کتاب، از افزایش هشت

برابری سهم زنان نویسنده نسبت به سالهای

پیشتر اظهار خوشحالی و رضایت کرد.

گام به گام با امام، مجموعهٔ گفتارها و

مصاحبه‌ها و مقالات سیدموسی صدر، به‌احتمام

بعقوب ضاهر، ترجمهٔ گروه مترجمان مؤسسهٔ

فرهنگی تحقیقاتی امام موسی صدر، زیرنظر:

شعسر و سروده‌ها و چه بسیار در کتاب‌ها و

نوشته‌ها ظهور کردند.

معرفی برترین‌های سی و ششمین جایزه

کتاب سال ایران

برگزیدگان سسی و ششمین دوره جایزه

کتاب سال ایران در این آیین به شرح زیر اعلام

شدند:

کلیات، کتابشناسی

– بخش آنتی: کتابشناسی موضوعی –

تاریخی: از چاپکده و نوشته‌های ایرج افشار

(منتشر شده در سالهای ۱۳۹۵-۱۳۹۳)، تألیف

میلاد عطیعی، تهران: مؤسسهٔ خانهٔ کتاب، ۳

ج، ۱۳۹۶.

– فلسفه و روان‌شناسی، فلسفه غرب–

بخش تألیف: گفتگویی میان مگل و فیلسوفان

اسلامی: صیروت، دیالکتیک و ایده‌آلیسم»،

تألیف سیدمحمد طالب‌زاده، تهران: هرس،

۲۸، ۱۳۹۶.

–ترجمه: فضایل‌دفع، تحقیقی در ماهیت

فضیلت و مبانی اخلاقی معرفت»، تألیف لیندا

زگزرسکی، ترجمه امیرحسین خدابریست،

تهران: کردان، ۲۹، ۱۳۹۶.

علوم اجتماعی: علوم نظامی

تألیف: ژورنالیسم جنگ ایران و عراق:

کتاب بیست‌هشت، منتخبات: عملیات بزرگ

در شمال غرب و همچنین ۴، تألیف علیرضا

لفطعلی‌زادگان، ایرج همتی، تهران: مرکز اسناد

و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب

اسلامی، ۱۳۹۶.

– زبان: زبان فارسی

تألیف: فرهنگ بلوچی – فارسی،

تألیف عبدالغفور جابندهی، تهران: معین، ۲

ج، ۱۳۹۶.

علوم کاربردی: علوم پزشکی

تألیف: معاینات بالینی و روش گرفتن

شرح حال، تألیف بابارایتین، ترجمه زینب پاشا

زائوس، نسیم همتی، مریم سلیمانی شکوه، زهرا

شکری، زیرنظر: فرهادشاهی، تهران: آرتین‌بند،

نشر حیدری، ۱۳۸۸، ۱۳۹۶.

–مهندسی عمران

تألیف: اصول و مبانی طراحی سازه‌های

فولادی، تألیف ابذر اصغری، تهران: دانشگاه

صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک)، ۴، ۱۳۹۶.

–هنر: معماری و شهرسازی

تألیف: اکاریز در ایران و شیوه‌های سنتی

بهرگزایی از آن، تألیف جواد صفی‌نژاد، تهران:

پویه مهر اشرق، ۸۲۸، ۱۳۹۶.

–تألیف: نثر معاصر

«ره ش»، نوشتهٔ رضا امیرخانی، تهران:

اقن، ۱۹۸، ۱۳۹۶.

–مهندسی معاصر

تألیف: اصول و مبانی طراحی سازه‌های

فولادی، تألیف ابذر اصغری، تهران: دانشگاه

صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک)، ۴، ۱۳۹۶.

–هنر: معماری و شهرسازی

تألیف: اکاریز در ایران و شیوه‌های سنتی

بهرگزایی از آن، تألیف جواد صفی‌نژاد، تهران:

پویه مهر اشرق، ۸۲۸، ۱۳۹۶.

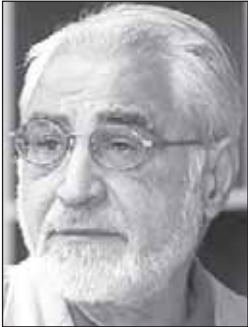
–تألیف: نثر معاصر

«ره ش»، نوشتهٔ رضا امیرخانی، تهران:

اقن، ۱۹۸، ۱۳۹۶.

عَر فـان عاشقانهٔ حافظ

دکتر نصرالله پورجوادی **بخش ششم**

عاشق کسی است که مجذوب و دلبنده زیبایی صورت می‌گردد و دوست دارد آن را ببیند. صورت محبوب یا معشوق خود را با چشم ببیند و صوت او را با گوش بشنود و حضور او را لمس کند. همهٔ اینها با حواس ظاهری صورت می‌گیرد؛ اما عاشق عارف کسی است که خواهان رفتن از «اینجا» به «آنجا»ست، و این رفتن هم در حقیقت فرا رفتن از حواس ظاهری و رسیدن به ادراک باطنی است.

این فرا رفتن به «عبره کردن»، یعنی شناکردن و عبورکردن، مانند کرده‌اند. عاشق معنوی کسی است که از یک طرف رودخانه که حواس ظاهری اوست، به ساحل دیگر که حواس باطنی یا دل اوست شنا کند. پس سلوک معنوی عاشق در این است که از دیدن «شاهد» (صورت زیبا) که حاضر است، به زیبایی معنوی که برای حواس ظاهری غایب است برسد. این نوع دیدن را اصطلاحاً «نظر عبرت» (transcendental contemplation) می‌نامند و حقیقت «نظربازی» عاشقانه هم همین است. کسانی که این حقیقت را درک نکنند، مسلماً حیران می‌مانند؛ چنان‌که حافظ می‌گوید: «در نظربازی ما بی‌خبران حیرانند».

برای «نظر عبرت» در مذهب نوح‌الجسی حدیثی از پیغمبر اکرم(ص) نقل کرده‌اند که می‌گوید: «**النظر بالمیره الی وجوه الحسان عباده**، نظر عبرت به زیبارویان عبادت است.»(بحرالمحج، احمد غزالی، ص۲۷). این نوع نظر نقطهٔ مقابل نظری است که از روی شهوت باشد؛ این نوع نظر نه تنها عبادت نیست، بلکه گناهی بزرگ به شمار می‌آید: «و من نظر الی وجه حسن بالْشَّهو، کتب علیه اربعون الف ذنب»؛ هر کس که از روی شهوت به صورتی زیبا بنگرد چهل هزار گناه به پایش می‌نویسند(امامان). البته «نظر شهوت» ظاهراً فقط در خصوص رخسار زیبای اجسام است؛ اما «نظر عبرت» می‌تواند به چیزهای طبیعی در عالم صنع هم تعلق گیرد، مثلاً به آب روان و سبزه و گل و ماه و چیزهای زیبای دیگر. در این مورد هم صوفیه به سیره و اخلاق نبی اکرم(ص) استناد کرده‌اند که از دیدن رخ زیبا و آب روان و سبزه و چمنزار به شگفتی می‌افتاد و این شگفت‌زدگی در حقیقت نتیجهٔ کمال معرفت آن حضرت بود.

از ذوالنون مصری نقل کرده‌اند که وقتی انسان به کمال معرفت می‌رسد، با هر رخ زیبا و هر آواز دلنشین انس می‌گیرد: «أن العارف إذا تهاهی فی معرفته استأنس إلى کل وجه صبیح و کل صوت ملیح» (مصطفی‌الاف، دبلی، ص۱۸۶). عکس این قضیه هم صادق است، یعنی کسی که از دیدن روی زیبا یا شنیدن آهنگ دلنشین خوشحال نشود، در عین بی‌معرفی است. حافظ از دو منظر به زیبایی‌های عالم صنع نگاه می‌کند و هر دو منظر مربوط به «وقت» است. یک نظر وقتی است که حافظ همهٔ زیبایی‌های این جهان را ناپایدار و در حال گذر می‌بیند، درست مثل که جوهری که آب در آن روان است. در واقع همین جوهریابر آبی که در آن جاری است، خود اشاره‌ای است به اینکه همه چیز در حال گذر است.

بنشین بر لب جوی و گذر عمر ببین

کاین اشارت ز جهان گذران ما را پس

زیبایی را باید قدر دانست، ولو اینکه احساسی که به انسان دست می‌دهد، احساسی است از خوشی توأم با درغ و آفوس، به دلیل ناپایداری آن.

خوش بود لب آب و گل و سبزه و نسربین
افسوس که آن کج رخ روان رهگذری بود
منظر دیگر وقتی است که این «نقد وقت» را با آیندهٔ موهوم که پس از مرگ است، مقایسه می‌کنیم. موهوم بودن این آینده به معنی انکار معاد است. بهشت و دوزخ موهوم است به دلیل اینکه هنوز نیامده است و آنچه در تصور ماست زائیدهٔ وهم ماست. حقیقت با چیزی است که هم‌اکنون در لحظه پیش روی ماست. باغ فردوس لطیف است، ولیکن زنهار

تو غنیمت شمر این سیاه بید و لب کشت

«عبرت» فقط به یاد دیدن انجام نمی‌گیرد. در ششیدن، این «عبرت» ممکن است. حقیقت سماع صوفیانه نیز در همین فرا رفتن از زیبایی الحان است که با سمع به گوش سر می‌شود. او باید بتواند الحان را به گوش دل بشنود. حافظ به این دو نوع «عبرت» در یک مصراع اشاره کرده است:

هر کز نو ل ز کلرخی یاد همی کند ولی

گوش شنو کنج کجاست دیدهٔ اعتبار کوی؟

«هر کز نو ل» مظهر حُسن الهی است و چشم می‌تواند این حس را ببیند و اگر چشم توانایی «عبره» کردن داشته باشد، می‌تواند از مقید به مطلق بود و به آستانهٔ «آنجا راه یابد و جمال الهی را با دیدهٔ دل ادراک کند. گوش هم اگر توانایی «عبره» کردن داشته باشد، می‌تواند با شنیدن، نعماتی را به گوش دل بشنود یا حقیقت کلام الهی را در خواندن کلام مقدس درک کند. بدین ترتیب حافظ هم به «سماع عبرت» اشاره کرده است و هم به «نظر عبرت». در بیت بعد در همان غزل ولی به حاسهٔ دیگری اشاره کرده، و آن بویایی است. مجلس بر عشق را غالبهٔ مراد نیست

ای دم صبیح خوش‌نفس، نافهٔ زلف یار کوی؟

«نظر عبرت» و «سماع عبرت»، «بویایی عبرت» همه در مجلس سماع صورت می‌گرفته است. چشیدن «باده خوشگوار» نیز می‌تواند اشاره به «ذوق عبرت» باشد، و بویسیدن لب لعل اشاره به حس سپاوالی.

گفت: مگر ز لعل من، بوسه نداری آرزوی؟

مژدم از این هوس، ولی قدرت و اختیار کوی؟
بزرگترین مشکل اجتماعی که اهل وجد و سماع برای شرکت جستن در مجلس سماع یا آن مواجه بودند، این بود که اغیار یا بیگانگان قدرت درک و فهم اندیشهٔ عرفانی را نداشتند؛ نمی‌فهمیدند که نظربازی صاحب‌دلان شهوت‌پرستی نیست. آنها اگر به «شاهد» نظر می‌افتند، قصد شهوت‌رانی ندارند و در واقع نظر ایشان در «شاهد» متوقف نمی‌شود. «شاهد» وسیله‌ای است برای عبرت‌کردن. اگر در مجلس سماع می‌نشنند و به موسیقی گوش می‌دادند، قصد ایشان هوس‌رانی و غنا نبود؛ سماع برای ایشان سماع عبرت بود. این اندیشه را بیگانگان نمی‌فهمیدند و به همین دلیل حافظ می‌گوید که حتی خود شاهد نمی‌فهمیدند که ما می‌خواهیم حواس ظاهری روح را به طاعت برورسم و از زیبایی و جمال «اینجایی» به زیبایی و جمال «آنجایی» برسیم، و اگر می‌فهمیدند و آگاه می‌شدند، آن وقت این معامله را با ما نمی‌کردند که بنشینند و ما به آنها نظر کنیم. گر شوند آگه از اندیشهٔ ما میفکشان

بعد از این خرقهٔ صوفی به گرو نستانند

۱۲. تمثیل آینه

مهمترین تمثیلی که احمد غزالی و به تبع او کاشانی در «کنزالاسرار» و حافظ در بسیاری از اشعار خود، به کار برده‌اند، تمثیل آینه است. آینه جایی است که تجلی عشق/حُسن در آن صورت می‌گیرد و روح می‌تواند آن را ببیند. در واقع هدف روح یا جان آن است که بتواند در نشئهٔ دوم به جایی برسد که بتواند عشق را در صورت معشوق ببیند یا درک کند. روح و عشق وقتی در نشئهٔ اول فرد می‌آیند، ثنویتی ایجاد می‌شود، و این ثنویت یا دویی به صورت عاشق و معشوق است. احمد غزالی ایجاد این ثنویت را «اشتیاق» می‌نامد. این دویی تا زمانی است که روح از اصل خود جدا گشته و با عشق همسر گشته است. روح عشق را تا اعماق چاه طبیعت می‌برد و سپس درصدد برمی‌آید که برگردد و به دویی خاتمه دهد و اتحاد یا یگانگی متحقق شود.

اولین مرتبه از رفغ دویی، هنگامی است که روح یا جان از زنگار پاک می‌شود و به صورت آینه درمی‌آید. غزالی «هَوای صفای روح را عین آینه می‌داند. روح در این آینه می‌تواند خود را ببیند؛ اما از آنجا که روح با عشق پیش‌پیدا کرده است، وقتی روح می‌خواهد خود را ببیند، عشق در این میان سر بر می‌آورد و روح به جایی افتاد که خود را در آینهٔ دیدهٔ حُسن/را نمی‌بیند. عشقی که در آینه به صورت حسن دیده می‌شود، همان «بیکر معشوق» است؛ چنان‌که می‌نویسد: «چون (عشق) خانهٔ خالی یابد و آینه صافی باشد، صورت پیدا و ثابت گردد در هوای صفای روح. کمالتش آن بود که اگر دیدهٔ اشراف خود را به خود آینه ببیند، بیکر معشوق یا نامش یا عشقش با آن بیند. در اینجااست که روح (یعنی جان عاشق که می‌تواند در آینه بنگرد) به هر چه نگاه می‌کند، معشوق را می‌بیند. از بس که در این دیده خالص دارم

در هر که نگه کنم، توپی پندارم»

(سلاج، ص۴)

همین معنی را حافظ در بیت زیر در مورد «شاهد» بیان کرده است:
خیال روی تو در هر طریق، همره ماست
نسیم موی تو، پیوند جان آگه ماست

ادامه دارد

(الف) راغب اصفهانی در المفردات فی غریب القرآن و در تعریف حکسم به عنوان یک اصطلاح قرآنی، ریشه و اصل آن را چنین تعریف می‌کند: «حکم اصله منع منعا لأصلاح»، یعنی اصل و حقیقت این واژه منع است با نیت اصلاح، به زبانی روشن؛ حکم یعنی مانع چیزی بودن تا به صلاح و اصلاح رسیدن. اما منع از چه و مانعیت از چه؟ راغب سپس در تأیید و تأکید بر این معنا از لگام یا لجام در تحکیم حکم استمداد می‌جوید: لگام را از آن رو گرفته‌اند که سبب بازداشتن حیوان می‌شود: «و منه سُمیت اللجام حکمه» و نیز با لگام حیوان را بازداشتند: «فقیل حکمته و حکمت الدابة منعها بالبحکمه» و احکمتها یعنی افسارش زدم. دبلی دیگر مؤید معنای اول حکم است «حکمت السفینه [السفیه] و احکمتها، دست‌های او را گرفتیم یا به تعبیر زمخشری او را در کارش بصیرت و هوشیاری دادم».

بنابراین راغب از معنای منع به بازداشتن و نگاه داشتن می‌رسد که مجازاً بیانگر قوت و قدرت در حفظ یک چیز است و این معنا مبنای ورود راغب به تفسیر این کلمه در آیات قرآن است: «فیشغ الله ما یلقى الشیطان ثم یحکم الله اياته و الله علیم حکیم» (حج، ص۵۲) که به معنای حکم کردن آیات قرآن است به دست حق تعالی.

واژه‌های متعدد دیگری نیز که از این ریشه ساخته شده و در قرآن به کار رفته‌اند، همچون حکم به معنای قضاوت و داوری و نیز احکام به عنوان مفهومی در مقابل تفصیل و حکمت به عنوان خصوصیه‌ای از درک و تشخیص (یا به عبارتی رسیدن به حق به واسطهٔ علم و عقل) و حکیم یعنی آنکه در کار خود متفن است و اقبال دارد.

در باب مفهوم حکمت، آن‌هم با تأکید و تأمل بر دانایی و معرفت می‌خواهیم کرد اما نمی‌توانیم از آن معنای اول و بالذاتی که ابتدا آوردیم، چشم‌پوشی کنیم. چیزی که صاحب مجمع‌البیان هم ذیل آیهٔ ۲۲ سوره بقره می‌آورد: «حکیم، دانشمند و حکمت، همان دانش است و نیز حکیم به دانشمندی که کار را بر اساس علم و تدبیر انجام می‌دهد، گفته شده و بر عمل انسانی و اخلاقی او که جلوگیری از فساد و تبهکاری است «حکمت» اطلاق شده است.»

در جـای دیگر نیز صاحب مجمع بر منع و بازداشتن در تعریف حکمت تأکید دارد: «خدا عزیز و حکیم است؛ یعنی قـدـرت دارد که هر چه را خواستد منع کند و کسی نمی‌تواند او را از کارش منع نماید، او بر هر چیزی غالب است و چیزی نمی‌تواند بر او غالب گردد، آنچه حکمت و مصلحت اقتضا کند آن را انجام می‌دهد».

تمامی معانی دیگری نیز که از این ریشه ظهور می‌کنند، همه به نحوی به اصل خود برمی‌گردند؛ مثلاً حکم به معنای قضاوت یا رئیس، با حکم درست مانع ظهور و رشد فساد می‌شود. اقبال و استحکام کار نیز مانع از سستی و فروپاشی نتایج حاصل از آن می‌شود حتی حکمت که در قرآن «خیر کثیر» است و به هر که حق بخواند، عطا می‌شود رسیدن به نوعی معرفت و دانایی است که انسان را از شقی بودن و فاسد بودن و مهم‌تر جاهل بودن نجات می‌دهد.

تأکید این مقال نیز بر همان معنای ذاتی است؛

آیت‌الله جوادی آملی مصداق موانست سیه‌گور به نفس و جان یک انسان است: حکمت هم جانشان را به زیرِ تقوا آراسته و هم عقلشان را فروزانی بخشیده، عقل نیز حکمتشان را عمق بخشیده و ایشان را به صلاح و سداد آراسته و نهایت تقوا که خدا به هر که بخواهد، حکمت می‌بخشد

یعنی منع از فساد در جهت اصلاح، اما با این سؤال بنیادی که چرا دو واژهٔ اصلی معرفت در اندیشهٔ اسلامی (یعنی حکمت و عقل)، هر دو در معنای اصل خود یکی به معنای لگام است و دیگری به معنای عقا؛ به معنای عقل در مفردات توجه کنید: «اصل عَقْل بنگردن و بازایستادن است؛ مثل: عَقْل الجیر بالعلق؛ بستن سبب شستن با پاینده». عقل لسانه: زایش را از خدا دانستن و از سخن گفتن خودداری کرد و از این جهت دژ و قلعه و زندان را – معقل – گفته‌اند، جمعش معالق است.»

بر این شباهت عقل و حکمت و در معن و بازداشتن، بغزاییم معنای مشابه گوه‌ری‌ترین مفهوم قرآن در باب اخلاق انسان را که همان واژهٔ «تقواست» و از سخن تصادف این نیز همان معنای عقل و حکمت را دارد: «قی: پرهیز کردن و نفس را باز داشتن؛ روانه نگه‌داشتن چیزی که از زیان و ضرر می‌سازد، وقْتُ الشیء اوقایه در آیه فرمود: **قُواکُم** الله (الانسان، ۱۱) و **واقُم عذاب الجحیم** (الدخان، ۱۶)

اشاره: در طی چهل سال اخیر موافان و مخالفان بسیاری درباره علل و عوامل سرکونی رژیم پهلوی سخن گفته‌اند و انواع و اقسام گمانه‌ها مطرح ساخته‌اند. در اینجا بدون آنکه به هیچ‌کدام از آنها اشاره‌ای بشود، بخشهایی از مصاحبهٔ اوربانا فالاجی با شاه در دههٔ پایانی حکومتش مرور می‌شود و داوری بسا خواننده که چرا مردم با چنین شخصی و حکومتش درآفتادند. متن کامل این گفتار به کتاب «مصاحبهٔ شاه با مردم» که حاوی مصاحبه‌های این روزنامه‌نگار ایتالیایی با بسیاری از قدرتمندان قرن بیستم میلادی است، شده. در پاسخ به یکی از پرسش‌های فالاجی می‌گوید:

شاه: سلطنت ملک یک دردرس است و اغلب برای یک شاه اتفاق می‌افتد که از این پیشه خسته شود. برای من هم گاهی اتفاق می‌افتاده‌ولی... وقتی سلطنت نباشد، آرایشیم با حکومت چندفتری یا دیکتاتوری خواهد بود. در هر صورت حکومت و نظام سلطنتی، تنها فرم موجه برای حکومت ایران است، به شرطی که من شاه باشم! اگر اینجا کارها قدرت لازم است و برای نگهداری قدرت، هیچ احتیاجی به اجازه یا مشورت با کسی نیست و نباید با کسی در مورد تصمیم‌ها بحث کرد. البته من هم ممکن است اشتباه کنم، ولی من حتم دارم هستم و چون می‌دانم مأموریتی دارم، باید آن را به پایان برسانم. مسلماً آینده را هرگز نمی‌توان پیش‌بینی کرد، ولی من حتم دارم که سلطنت در این کشور بیشتر از حکومت شما طول خواهد کشید یا بهتر است بگویم که حکومت‌های شما زیاد باطل نمی‌کشد، ولی مال ما چرا!

فالاجی: علی‌الجواب چند بار خواسته‌اند شما را به قتل برسانند؟
شاه: رسماً دو بار. بعد خدا می‌داند؛ اما چه معنی دارد؟ در وحشت کشتمندما زندگی نمی‌کنم. واقعاً هرگز به این مسئله فکر نمی‌کنم. اما مثلاً بازوه بیست سال پیش، کلمسی به این موضوع فکر می‌کردم و به خودم می‌گفتم: «ا، نباید به آن محل بروم. شاید برایم نقشهٔ قتل کشیده باشند؛ یا چون فلان فرایان می‌باشند، چون احتمال دارد بعی در آن کار گذاشته باشند که هنگام پرواز منفجر شود»؛ اما حالا دیگر ترسی از مردن در من وجود ندارد. این‌همه اطمینان و آرامش از آنجا برای

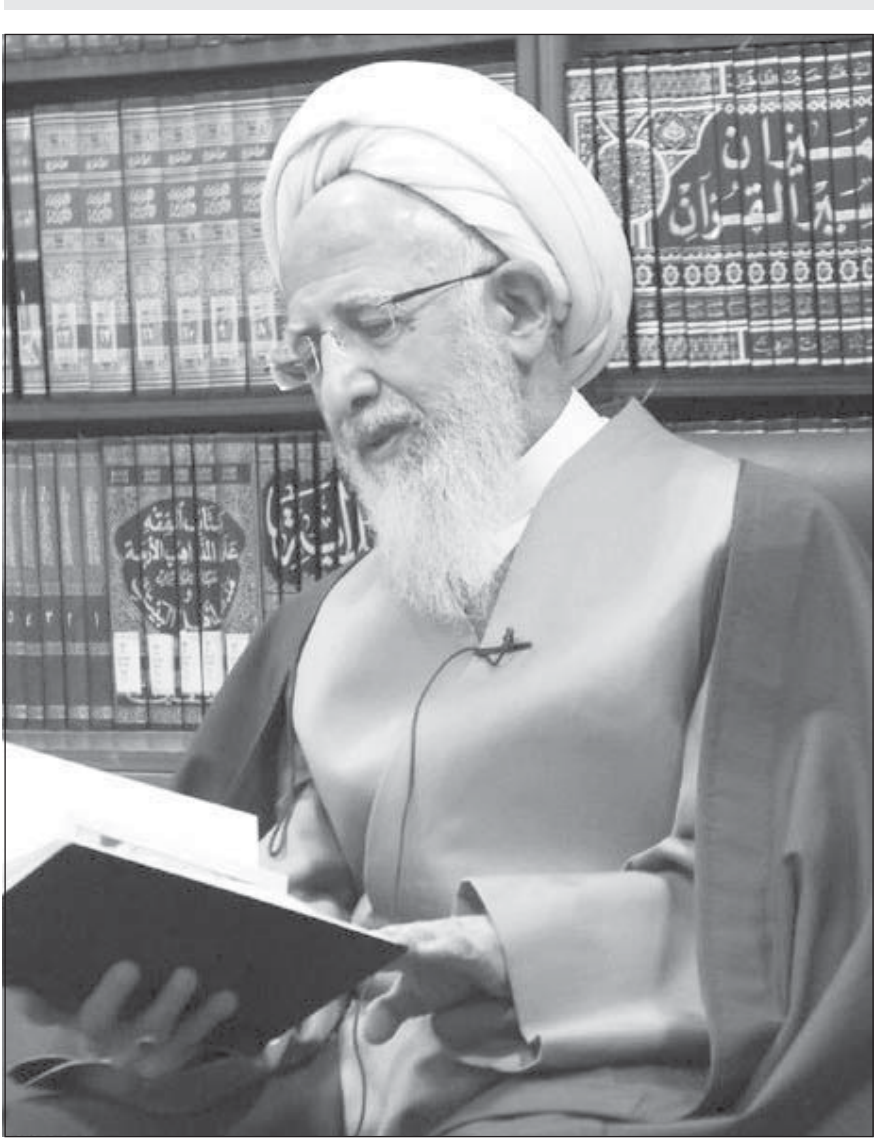
نظرها و اندیشه‌ها

۵۶) **و ما لَهُمْ مِنْ الله مِنْ وَاقٍ (الرعد، ۳۴).**
ما لک من الله مِنْ وِلی و لا وَاقٍ (الرعد، ۳۷)
قُوا أَنْفُسَکُمْ وَاغْلِبْکُمْ نَاراً (التحریم، ۶).
تقوی یعنی انسان نفس و جان خود را از آنچه یمکان از آن است، نگارد.
این حقیقت معنی تقواست؛ سپس گاهی خود خوف و ترس تقوا نامیده شده.
همچنین تقوا یعنی خوف و ترس به حسب نامیدن چیزی که اقتضای آن را دارد که آن‌هم اقتضای و حکمی دارد که تقوا نامیده شده؛ اما در شریعت و دین، تقوا یعنی خودنگهداری از آنچه به گناه می‌انجامد و این تقوا به ترک مانع تعبیر می‌شود که با ترک نمودن حتی بعضی از مباحات که گناه هم ندارند کامل و تمام می‌شود.»

به مناسبت بزرگداشت آیت‌الله‌العظمی جوادی آملی در انجمن آثار و مفاخر فرهنگی

حکمت، تقوا و عقل

دکتر حسن بلخاری –رئیس انجمن آثار و مفاخر فرهنگی

سرشت انسان به بیان قرآن
پاسخ به سؤال بنیادی فوق، نیازمند تعمق و تأمل در سرشت و ماهیت انسان به بیان قرآن است. بر بنیاد آیات قرآن، انسان البته خلیفه‌الله است: **اِنِّی جاعل فی الارض خلیفه؛** اما همزمان فرشتگان هم به فساد و خونی‌تری متمم می‌کنند: **قالوا انجعل فیها مِنْ مِّنْسَدَ فِها وَیُشَفِّک الدماء** و عجیب این‌که این قول فرشتگان (یا در اصل اتهام) رسماً توسط حضرت حق نه تکذیب می‌شود نه تصدیق. قال ابی **اعْلَمُ ما لا تعلمون** (بقره، ۳۰).
خداوند به انسان علم می‌آورد و بر بنیاد این عالمی، مالکانه به انسان سجد می‌کنند؛ اما آدم و همسرش حواّ با حضور در بهشت و نادیده گرفتن امر حضرت حق، و لا تقربا **هذه السجرة** نه نفسی من الظالمین به تعبیر صریح قرآن از ستمکاران به نفس خویش می‌شوند.

نوعی دو سبوعی در باب سرشت انسان ظهور دارد: از یک سو انسان مستقیماً از خداوند علم گرفته و از سوی دیگر نهی حق در نزدیکی شدن به شجره‌ای خاص را نادیده گرفته و لاجرم از جنات عدن رانده شده و از بهشت مبطوط می‌کند؛ و قلنا **اغبطوا**، آن هم در محیطی که به تعبیر پاسخ به سؤال بنیادی فوق، نیازمند تعمق و تأمل در سرشت و ماهیت انسان به بیان قرآن است. بر بنیاد آیات قرآن، انسان البته خلیفه‌الله است: **اِنِّی جاعل فی الارض خلیفه؛** اما همزمان فرشتگان هم به فساد و خونی‌تری متمم می‌کنند: **قالوا انجعل فیها مِنْ مِّنْسَدَ فِها وَیُشَفِّک الدماء** و عجیب این‌که این قول فرشتگان (یا در اصل اتهام) رسماً توسط حضرت حق نه تکذیب می‌شود نه تصدیق. قال ابی **اعْلَمُ ما لا تعلمون** (بقره، ۳۰).
خداوند به انسان علم می‌آورد و بر بنیاد این عالمی، مالکانه به انسان سجد می‌کنند؛ اما آدم و همسرش حواّ با حضور در بهشت و نادیده گرفتن امر حضرت حق، و لا تقربا **هذه السجرة** نه نفسی من الظالمین به تعبیر صریح قرآن از ستمکاران به نفس خویش می‌شوند.

نوعی دو سبوعی در باب سرشت انسان ظهور دارد: از یک سو انسان مستقیماً از خداوند علم گرفته و از سوی دیگر نهی حق در نزدیکی شدن به شجره‌ای خاص را نادیده گرفته و لاجرم از جنات عدن رانده شده و از بهشت مبطوط می‌کند؛ و قلنا **اغبطوا**، آن هم در محیطی که به تعبیر

من به وجود آمده که فکر می‌کنم تا وقتی مأموریم را به پایان نرسانده‌ام، کشته نخواهم شد و این اطمینان کورکورانه‌ای است که دارم.
فالاجسی: علی‌الجواب، پس این‌همه همگیتی برای چیست؟ شاید هم اشتباه می‌کنم، ولی شما همیشه حالت ترس و نگرانی دارید.
شاه: شاید حق با شماست. شاید در قلم مرد غمگینی باشم؛ اما غمگینی من مذهبی است، چون حالا دیگر من همهٔ آن چیزهایی را که می‌خواستم داشته باشم، دارم. چه از نظر یک مرد و چه از نظر یک شاه. واقعاً همه چیز دارم. زندگی من مانند یک رؤیای شیرین پیش می‌رود و گاهی فکر می‌کنم در دنیا هیچ‌کس خوشبخت‌تر از من نیست، ولی...

فالاجی: ولی شما هم‌رگز نمی‌خندید.
شاه: چرا، وقتی که چیز واقعاً خنده‌داری اتفاق بیفتد، می‌خندم. من از آنها بی‌نیستم که به خاطر هر چیز مسخره‌ای بخندم. شاید بفهمید که زندگی من همیشه مشکل سال کشنده بوده است. کافی است دوازده سال سلطنت مرا به خاطر بی‌پروایی، رم ۱۹۵۳، مصلد و... به خاطر می‌آورید؟ منظورم ناراحت‌های شخصی خودم نیست، بلکه من برای ناراحتی‌های «من» شاه است. چون من قبل از اینکه یک مرد باشم، یک شاه هستم و یک شاه همهٔ زندگی‌اش مأموریتی است که دنیا هیچ‌کس خوشبخت‌تر از من نیست، ولی...

فالاجی: ولی شما هم‌رگز نمی‌خندید.
شاه: چرا، وقتی که چیز واقعاً خنده‌داری اتفاق بیفتد، می‌خندم. من از آنها بی‌نیستم که به خاطر هر چیز مسخره‌ای بخندم. شاید بفهمید که زندگی من همیشه مشکل سال کشنده بوده است. کافی است دوازده سال سلطنت مرا به خاطر بی‌پروایی، رم ۱۹۵۳، مصلد و... به خاطر می‌آورید؟ منظورم ناراحت‌های شخصی خودم نیست، بلکه من برای ناراحتی‌های «من» شاه است. چون من قبل از اینکه یک مرد باشم، یک شاه هستم و یک شاه همهٔ زندگی‌اش مأموریتی است که دنیا هیچ‌کس خوشبخت‌تر از من نیست، ولی...

فالاجی: ولی شما هم‌رگز نمی‌خندید.
شاه: چرا، وقتی که چیز واقعاً خنده‌داری اتفاق بیفتد، می‌خندم. من از آنها بی‌نیستم که به خاطر هر چیز مسخره‌ای بخندم. شاید بفهمید که زندگی من همیشه مشکل سال کشنده بوده است. کافی است دوازده سال سلطنت مرا به خاطر بی‌پروایی، رم ۱۹۵۳، مصلد و... به خاطر می‌آورید؟ منظورم ناراحت‌های شخصی خودم نیست، بلکه من برای ناراحتی‌های «من» شاه است. چون من قبل از اینکه یک مرد باشم، یک شاه هستم و یک شاه همهٔ زندگی‌اش مأموریتی است که دنیا هیچ‌کس خوشبخت‌تر از من نیست، ولی...

منع‌کردن است، در هستی انسانی (و نه هستی به معنای جامع آن اعم از تکوینی و تشریعی) اصل بر برائت نیست؛ بل بر سیطرهٔ تهاهی و شر است. در متن چنین می‌دانی که خداوند رسماً عرصهٔ آن را عدالت و دشمنی می‌خواند، این پرهیز و منع است که حین انسان است و میل و آرزو و گرایش.

شیرج فلسفی این ماجرا در هستی‌شناسی حکمه‌الاشراق قابل تعقیب است، آنجا که شیخ در بیان مراتب هستی از نولائوار به انوار قاهره (عقل اشراق و غرضی) و سپس نور معلقه، عالم اشباح یا مثل معلقه (عالم مثقال) و نهایت عالم جسمانی و غاسق و هیئات ظلمانیه و حیاضی (عالم جسمانی و طبعی) مرته به مرته نزول می‌کند تا بدین جهان رسد که فاقد نور است و ساکن در ظلمت. بر ایسن بنیاد در فقدان حضرت نـسور، پرهیز رهنگشاست به آرزو.

از همین

روست که سه واژهٔ این مقال، معنایی شبیه به هم دارند. در متن سیر، منزل و مأوا نداریم که میل و زویمان به سوی خیرات برانگیخته شود، بلکه نخست باید با بازداشتن و منع کردن و پرهیز، نفس از فحور تزکیه شود آنگاه **فاسقوا الضیارت**. مقدم ترمذ فجور بر تقوا دقیقاً در همین نکته نهفته است.

یک نکتهٔ دیگر نیز وجود دارد: شباهت این لغات در معنا، نوعی تریابت و مساوت ذاتی نیز میان آنان ایجاد می‌کند؛ به این معنا که عاقل در معنای حقیقی خود حکم جزئی است و البته همزمان متقی. محال است کسی در جان خود به حکمت حقیقی که نوعی هدیه الهی است، برسد و عاقل و متقی نباشد. این مساوت از مشابهت معانی سه گهر حاصل می‌شود.

اعتزال

اما یک سؤال: پرهیز ذاتی حاکم و ساکن در بطن و متن این سه معنا، انسان را به نوعی انزوا و دوری و اعتزال نمی‌کشاند؟ و به یک عبارت حکیم و عاقل و متقی را حالت و وصفی همیشه گریزان و منفک از جامعه نمی‌بخشد؟ قطعاً خیر؛ زیرا از الزامات هم‌نشینی حکمت و عقل و تقوا، بنا به مشابهت در معنا، اصلاح است. انسانی که بنا به معنای ذاتی حکمت حکم شد، منع از فساد می‌کند تا اصلاح کند نه اینکه صرفاً منع فساد نماید. یک بار دیگر به معنای اول حکمت در ابتدای این مقال رجوع کنیم: «حکم اصله منع منعا لأصلاح» نهایت این‌که: «عقل بازداشتن نفس است از چهل؛

– حکمت بازداشتن نفس است از فساد؛

– و تقوا بازداشتن نفس است از هوس.

حاصل مطلق این بازداشتن‌ها رسیدن به همان **قَدْ اُفْلَحَ مِنْ زَکاهما** است. پاکي نفس، جان را آینه می‌کند از برای رویت حقایق هستی. امری که امام محمد غزالی در «شرح عجایب دل» احیاءالعلوم، شیخ اشراق در آثار خود، ابن‌عربی در فصوص و فتوحات و مولانا در مثنوی چنین بر آن تأکید دارند:

آینهٔ دل چون شود صافی و پاک

صورتش بت، معنی او بت‌شکن

شکر یزدان را که چون او شد پدید

در خیالش جان خیل خود پدید

(ب) آیةالله عبدالله جوادی آملی مصداق موانست سیه‌گور فقد در نفس و جان یک انسان است. حکمت هم جانشان را به زیر تقوا آراسته و هم عقلشان را فروزانی بخشیده، عقل نیز حکمتشان را عمق بخشیده و ایشان را به صلاح و سداد آراسته و نهایت تقوا که مصداق بارز این حدیث‌شان کرده است: «**ما لخصه الله اربعین یوما یغیر الله بنایع الحکمه من علی الانسان**» تا ترجمان آن شریفهٔ عظیمهٔ قرآنیّه باشند که: **«يُؤْتِي الحکمه من يشاء و مِنْ ثَوْت الحکمه فقد اوتی خیرا کثیرا و باید ذکر! لا اولوالباب (بقره، ۱۲۹) خدا به هر کسی که بخواهد، حکمت می‌بخشد و می‌بخشد و به هر کس حکمت داده شود، به یقین خیری فراوان داده شده است»** و جز خردمندان، حکمت نمی‌گیرد. خداوند عمرشسان را به بیان معارف حق و حکمت الهی متبرک گرداند و جامعهٔ اسلامی را به‌رمهند از فیوض رحمانی و روحانی ایشان بگرداند.

پی‌نوشت‌ها:

۱- زمخشری، مجمع‌البلاغ.
۲- ترجمهٔ تفسیر مجمع‌البلاغ، ج ۱، ص۱۱۶.
۳- همان، ج ۳، ص۴.
۴- ترجمه و تحقیق مفردات الفاظ قرآن، ج ۲، ص۳۰.
۵- ترجمه و تحقیق مفردات الفاظ قرآن، ج ۴، ص۴۸.

من بود. می‌خواهم بگویم تمام کارهایی که برای ایران کرده‌ام، به‌نهایتی انجام ندادم و کسی که پشت سر من بوده، خدا بوده است. متوجه می‌شوید؟

فالاجی: نه علی‌الجواب! راستی فقط در دوران کودکی خواب‌بنا شده‌اید یا اینکه چنین چیزی در سن بلوغ هم برایتان اتفاق افتاده است.

شاه: گفتم که فقط در کودکی، در سن بلوغ فقط خواب دیدم. خواب‌هایی که می‌دیدم، می‌بایست بعد از دو یا سه ماه اتفاق بیفتد و دقیقاً بعد از دو یا سه ماه اتفاق می‌افتاد؛ ولی اینکه چگونه خواب‌های بودند، نمی‌توانم به شما بگویم. چون خواب‌های شخصی نبودند، بلکه در مورد مسائل داخلی ایران بودند و بنابراین اسرار دولتی‌اند. اما اگر من به جای کلمه خواب و رؤیا، کلمه هشدار را به کار ببرم، ممکن است شما بهتر درک کنید. من به این خواب‌ها در آن اعتقاد دارم. کسانی هستند که به از نو به وجود آمدن اعتقاد دارند و من به این پیش‌خبردارشدن معتقدم. من مرتباً از آیندهٔ خبردار می‌شوم. شامه من بسیار قوی است. حتی روزی که از فاصله ۱۸۰ سانیتری به من بود که تیراندازی کردند، حس بویایی من بود که نجام داد. وقتی خالص شکفت‌هایش را به طرف من خالی می‌کرد، من را رقص صافهوار بوسکورها خود را نجات دادم. تیرهایی قبل از اینکه قلب مرا نشانده بود، خود را آن‌چنان جابجا کردم که فشنگ به ششانه من اصابت کرد. یک معجزه. من به معجزه اعتقاد دارم. اگر خوب فکر کنید، پنج فشنگ به بدن من خداندند و من فرموده علمای اسلام و خطبای محترم گوش دهمد و بر علمای اعلام و خطبای بلاد اعم و به مساجد و مراکز عمومی تشریف برده و مردم را دعوت به صلاح و سداد کردند و از اعمال خالص و خلاف مسیر نهفت‌بشدت جلوگیری کردند یا شرعی رسماً، مسردم را از هرج و مرج و خرابکاری بازدارند و حکم شارع مقدس را ابلاغ نمایند.

اگر نکون ع قوای انتظامی... به ملت پیوسته‌اند که لازم است که به هیچ وجه تعرض به آنان نکنند و آنان را چون برادر نگهداری کنند. و بر علمای اعلام است که مردم را ارشاد کنند که از قوای انتظامی، که تحت لوای حکومت اسلامی آمده‌اند، حمایت نمایند.

(صحیفه امام، ج ۶، ص۱۲۸-۱۲۹)

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷ - ۳۰ جمادی‌الاول ۱۴۴۰ - ۶ فوریه ۲۰۱۹ - سال نود و سوم - شماره ۲۷۲۷۱

اخلاق پیروزی

مروری بر چند پیام تبریک امام در بهمن

اشاره: روزهای خطیری پیروزی انقلاب، شرشار از هیجان و شور انقلابی بود و ضرورت داشت ضمن حفظ این روحیه، مردم رسته از استبداد را به حفظ اخلاق و رعایت ادب اسلامی فراخواند و مانع تن‌فروشی شد. دررگی در به‌پام‌های آن روز امام، شخصیت جامع‌نگر و نگاه رحمانی ایشان را نشان می‌دهد و اینکه به یاد داشته باشیم همه چیز از خاستد و به دست اوست.

... ملت مسلمان و فه‌رمان و مبارز ایران! در این لحظه حساس که به لطف خداوند تعالی مبارزات قهرمانانه شما سدهای استبداد و استعمار را یکی پس از دیگری می‌شکنند و انقلاب اسلامی شما شکوفه‌ها و میوه‌های خود را آشکار می‌سازد، لازم می‌دانم ضمن اظهار تشکر و قدردانی از یک یک شما برادران و خواهران، چند نکته را یادآوری نمایم:

شما در جریان مبارزات گذشته رشد اسلامی و انقلابی خود را آشکار کرده‌اید و اکنون بیش از پیش لازم است که این رشد را با جهانیان نشان دهید تا جهانیان بدانند مردم مسلمان ایران می‌توانند بدون قیومت این و آن، راه سعادت خود را انتخاب نمایند. لهذا از شما می‌خواهم که:

اولاً مانع آشوب و هرج و مرج بشوید و نگذارید آشوبگران مغرض به عملیاتی از قبیل غارت، آتش‌سوزی، مجازات متهمان و از بین بردن آثار علمی و فنی و صنعتی و هنری و اتلاف اموال عمومی و خصوصی دست بزنند. دشمن برای خراب‌کردن چهره نهضت از طریق نفوذ دادن افراد فاسد مغرض در میان توده مسلمان، دست به چنین کارها می‌زند تا نهضت ما را ارتجاعی و وحشیانه قلمداد نمایند. من اکیداً اعلام می‌کنم که هر کس دست به چنین عملیاتی بزند، از جامعه انقلابی ملت مطرود و در دستگاه خداوند متعال مسئول است.

ثانیاً توجه داشته باشید که انقلاب ما از نظر پیروزی بر دشمن هنوز به پایان نرسیده است. دشمن از انواع وسایل و دسائس بهره‌مند است و توطئه‌ها در کمین ماست. تنها هوشیاری و انقباض انقلابی و اطاعت از فرمان‌های رهبری و دولت موقت اسلامی است که همه توطئه‌ها را نقش بر آب می‌سازد.

ثالثاً افرادی از دشمنان را که به عنوان اسیر در اختیار شما قرار می‌گیرند، هرگز مورد خشونت و آزار قرار ندهید. همچنان که سنت اسلامی است، به اسیران محبت و مهربانی کنید و البته دولت اسلامی به موقع آنها را محاکمه و عدالت را در مورد آنها اجرا خواهد کرد.

از همه شما برادران و خواهران عزیزم می‌خواهم که با دولت موقت انقلابی اسلامی که وارث یک سلسله خرابی‌های دولتی‌های فاسد گذشته است، همکاری نمایند تا به حول و قوه الهی هر چه زودتر با همکاری یکدیگر ایران اسلامی آباد و آزاد را مورد غبطه جهانیان بسازیم.

والسلام علیکم ورحمت‌الله وبرکاته
روح‌الله الموسوی الخمینی، ۵۷/۱۱/۲۲

اعلام

شمارش معکوسی برای بهره‌برداری از ۲ پالایشگاه بزرگ میحانات گازی در پارس جنوبی

پالایشگاه‌های میعانات گازی فازهای ۱۳، ۲۲، ۲۳ و ۲۴ میدان پارس جنوبی ظرف روزهای آینده با حضور رئیس جمهوری افتتاح خواهد شد و برداشت گاز ایران از این میدان مشترک نسبت به کشور قطر بسیار بیشتر می‌شود.

ایسن مطلب را مهندس بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت دیروز پس از ارائه گزارش افتتاح فصلی ازدستاوردهای ۴۰ ساله صنعت نفت به خبرنگاران اعلام کرد و افزود: تولید میعانات گازی پیش از پیروزی انقلاب اسلامی نزدیک به صفر بوده است و هم اکنون این رقم به ۷۵۰هزار بشکه در روز رسیده است. از سوی دیگر هم اینک میزان برداشت گاز ایران از میدان مشترک پارس جنوبی برابر با میزان برداشت کشور قطر است. وی ادامه داد: ۲ میلیارد فوت مکعب از خوراک رزی این پالایشگاه‌ها از بخش دریایی فازهای مذکور و یک میلیارد فوت مکعب هم از فاز ۱۴ میدان پارس جنوبی دریافت می‌شود. این اقدام ظرفیت تولید روزانه گاز کشور را به بیش از هزار میلیون متر مکعب خواهد رساند.

بسه گفته وزیر نفت، ارزش سرمایه‌گذاری صورت گرفته در این ۴ پالایشگاه عظیم بیش از ۱۰ میلیارد دلار است.

وی با اشاره به اینکه در چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی همچنین فاز سوم پالایشگاه بنزین سانز ستاره خلیج فارس بزودی افتتاح خواهد شد،گفت: از سوسی دیگر تولید گاز آنان از پارس جنوبی برای نخستین بار در اوایل سال ۹۸ از مرز یک میلیون تن فراتر خواهد رفت که رقم بی نظیری است و این تولید جدید به ظرفیت خوراک مجتمع‌های پتروشیمی افزوده خواهد شد.

زنگنه گفت: اسامال فروش محصولات پتروشیمی ایران به ۳۰میلیون تن با ارزشی معادل ۱۷میلیارد دلار رسیده است که از مصادیق توسعه زنجیره ارزش و جلوگیری از خام فروشی است.

وی با بیان اینکه بیش از ۵۵ میلیارد دلار از این ۱۷میلیارد دلار به داخل کشور عرضه می‌شود، گفت: فاز اول مجتمع اولئین پتروشیمی بوشهر، مجتمع اولئین پتروشیمی ایلام و ۳ مجتمع پتروشیمی دیگر هم بزودی مورد بهره برداری قرار خواهد کرد.

وزیر نفت ضمن استشاره به اینکه تولید آنان در سال ۹۸، ۵۹میلیون تن می‌رسد که رقم بی نظیری است، گفت: در میدان‌های نفتی غرب کارون هم میزان تولید از ۷۰هزار بشکه در روز در سال ۹۲ به ۲۵۰هزار بشکه تا پایان اسامل می‌رسد. همچنین گازهای شمل ظرف دو سال و نیم آینده جمع آوری و نزدیک به صفر می‌شود.

وی با اشاره به برنامه دولت برای ایجاد پایانه‌های جدید نفتی در دریای عمان و سواحل مکران گفت: ساخت پایانه بزرگ نفتی جاسک برای صادرات نفت خارج از خلیج فارس در دستور کار است که تا پایان سال ۹۹ بهره برداری از این پایانه نفتی آغاز می‌شود. عضو کمیته دولت درباره سهمیه بندی یا افزایش قیمت بنزین گفت: اگر مردم افزایش قیمت بنزین را قبول ندارند، نباید انجام داد. اما در شرایط حاضر برای جلوگیری از قاچاق و کنترل مصرف بنزین راهی جز سهمیه بندی و افزایش قیمت نداریم. البته بیشتر قاچاق سوخت مربوط به گازوئیل است و هر تصمیمی درباره قیمت گازوئیل گرفته شود باید برای بنزین هم اتفاق بیفتد. زیرا این دو سوخت بر هم تاثیر دارند. وی افزود: مجلس شورای اسلامی در این زمینه برای ۱۰سناریو رای گرفت که هیچکدام رای نیاورد.

دولت هم به این موضوع توجه دارد. هدف اصلی دولت، کاستن از مقدار قاچاق و کنترل مصرف است نه درآمدزایی.

زنگنه با بیان اینکه از مهر سال ۹۷ بنزین وارد نکردیم و سال آینده هم بودجه‌ای برای واردات بنزین در نظر نگرفتیم، ادامه داد: توانستیم تهدید جلو گیری از صادرات بنزین به ایران را از سر راه برداریم و اوضاع تولید بنزین خوب است، اما بارها گفتم‌ا مشکل بنزین

آمریکا می‌ایستیم.

این مقام مسئول با اشاره انتقاد برخی مقامات داخلی مبنی بر اینکه تصمیمات صنعت نفت در اتاق‌های تاریک گرفته می‌شود، گفت: ما قطعاً برای دشمنان ملت اتاق تاریک داریم و برنامه عملیات خود را برای دور زدن تحریم‌ها افشا نمی‌کنیم.

وی افزود: برخی می‌خواهند ما را تحریک کنند که حرف بنزین، اما نمی‌زنیم؛ هدف ما سعادت مردم

یک طرف امضا نمی‌کند، منن چه باید کنیم. بارها گفته‌ام که برای عقد چنین قراردادی باید هر دو طرف راضی باشند.

زنگنه با بیان اینکه کدام قرارداد بوده است که یک شرکت خارجی می‌خواست امضا کند و من امضا نکردم؟ گفت: امضای قرارداد دو طرفه است و اگر کشوری حاضر به امضا نیست جواپش را من نباید بدهم. من نوکر یک کشورم و در مقابل یک ملت

هم حمایت بخواهد، ما حمایت می‌کنیم. ما که دیگر نمی‌توانیم جای بخش خصوصی کار انجام دهیم.

وی افزود: درنامه ۷۲فر هم به شیرین سازی میعانات گازی اشاره کردند، مگر امریکا مشکلس درصدا

است. ما دنبال کسب افتخار نیستیم، دنبال خدمت هستیم، ما برای مقاومت ایستاده‌ایم و امیدواریم بتوانیم رویتان باشیم.

زنگنه در پاسخ به پرسشی پرامون همکاری ایران با روسیه و چین و ادعای بی‌میلی وزارت نفت برای همکاری با این دو کشور گفت: بسیاری از مسائلی که مطرح می‌شود، صحت ندارد. من بارها اعلام کردم که نامه FATF را امضا نکردم، اما بازهم برخی اصرار دارند که این نامه را من امضا کرده‌ام. آنان که می‌گویند ما تمایلی به همکاری با چین و روسیه نداریم، دلیشان چیست؟

وی گفت: در قرارداد طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی سهم چین ۲۰درصد بوده است و پس از رفتن شرکت فرانسوی توتال، ایران‌تور فاز ۱۱ پارس جنوبی شرکت چینی است.

وزیر نفت با اشاره به نامه ۷۲میاننده مجلس گفت: در آن نامه آمده بود که استقبال خوبی از رئیس

جمهوری چین نشده است، آیا من باید جواب گرم نئون استقبال از رئیس جمهوری چین را بدهم؟ هر کشوری پرتوکل استقبال خودش را دارد. وی افزود: من هم با روس‌ها و هم با چینی‌ها می‌خواهم کار کنم، اما قرارداد دو طرفه است و وقتی

نامبرده در پاسخ به پرسشی درباره دلیل اعتراض یکی از نمایندگان مجلس مبنی بر مخالفت زنگنه با پالایشگاه سازی گفت: من دشمن پالایشگاه سازی نیستم، قانون ما را از پالایشگاه سازی منع کرده و واگذاری پالایشگاه‌ها هم به همین دلیل انجام شد.

این زمینه نزدیک ۴میلیون بشکه موافت اصولی داریم که ۶۰۰هزار بشکه آن برای پالایشگاه‌های کوچک در

خصوص میعانات گازی و نفت خام است. هر که هم حمایت بخواهد، ما حمایت می‌کنیم. ما که دیگر نمی‌توانیم جای بخش خصوصی کار انجام دهیم.

وی افزود: درنامه ۷۲فر هم به شیرین سازی میعانات گازی اشاره کردند، مگر امریکا مشکلس درصدا

است. ما دنبال کسب افتخار نیستیم، دنبال خدمت هستیم، ما برای مقاومت ایستاده‌ایم و امیدواریم بتوانیم رویتان باشیم.

زنگنه با بیان اینکه ما برای صادرات افزوده چنین مزیتی نداریم، گفت: برخی دالما انتقاد می‌کنند که چرا به جای صادرات نفت خام، افزوده نفتی صادر نمی‌کنیم.

نمی‌دانم روی چه حسابی برخی فکر می‌کنند مصرف افزوده ساده است؟ منتقلین می‌گویند به کشورهای همسایه افزوده نفتی صادر کنید. مگر کشوری مثل

افغانستان چقدر مصرف افزوده دارد که بتواند روی آن تأکید می‌کند. حداکثر نیاز افغانستان به افزوده‌های نفتی روزانه ۴ هزار بشکه است، در حالیکه که ما روزانه ۱۶۰ هزار بشکه نفت خام به پالایشگاه‌ها می‌دهیم تا مصرف پالایشگاه‌های داخلی را افزایش دهیم.

وی درباره تأثیر برقراری کانال مالی «اینتسکس» در میزان صادرات نفت ایران به اروپا در سال ۹۸گفت: در زمانی که صادرات نفت اعلام نمی‌کند، اما این را بگویم که کشورهای اروپایی به جز ترکیه تاکنون از ایران نفت خریداری نکردند. قرار بود یونان و ایتالیا

با وجود گرفتن معافیت از ایران نفت خریداری کنند ولی اکنون جواب ایران را هم نمی‌دهند.

وزیر نفت در ادامه با اشاره به پیشنهاد هندی‌ها مبنی بر احداث یک خط لوله گاز دریایی گفت: هندی‌ها هیچ پیشنهادی مبنی بر خرید گاز از ایران به طور مستقیم نداشتند و این موضوع فقط در حد مذاکراتی بود که بین ما و روسیه انجام شد و یک یادداشت تفاهم در

گورگرد میعانات است؟! این چه حرفی است؟ زنگنه با بیان اینکه ما برای صادرات نفت خام معافیت داریم، اما برای صادرات افزوده چنین مزیتی نداریم، گفت: برخی دالما انتقاد می‌کنند که چرا به جای صادرات نفت خام، افزوده نفتی صادر نمی‌کنیم.

نمی‌دانم روی چه حسابی برخی فکر می‌کنند مصرف افزوده ساده است؟ منتقلین می‌گویند به کشورهای همسایه افزوده نفتی صادر کنید. مگر کشوری مثل

افغانستان چقدر مصرف افزوده دارد که بتواند روی آن تأکید می‌کند. حداکثر نیاز افغانستان به افزوده‌های نفتی روزانه ۴ هزار بشکه است، در حالیکه که ما روزانه ۱۶۰ هزار بشکه نفت خام به پالایشگاه‌ها می‌دهیم تا مصرف پالایشگاه‌های داخلی را افزایش دهیم.

وی درباره تأثیر برقراری کانال مالی «اینتسکس» در میزان صادرات نفت ایران به اروپا در سال ۹۸گفت: در زمانی که صادرات نفت اعلام نمی‌کند، اما این را بگویم که کشورهای اروپایی به جز ترکیه تاکنون از ایران نفت خریداری نکردند. قرار بود یونان و ایتالیا

با وجود گرفتن معافیت از ایران نفت خریداری کنند ولی اکنون جواب ایران را هم نمی‌دهند.

وزیر نفت در ادامه با اشاره به پیشنهاد هندی‌ها مبنی بر احداث یک خط لوله گاز دریایی گفت: هندی‌ها هیچ پیشنهادی مبنی بر خرید گاز از ایران به طور مستقیم نداشتند و این موضوع فقط در حد مذاکراتی بود که بین ما و روسیه انجام شد و یک یادداشت تفاهم در

سال ۹۶ به امضاء رسید.

وی گفت:روس‌ها گفته بودند می‌شود یک خط لوله گاز دریایی را با خرج خودشان بکشند که ما هم از این موضوع استقبال کردیم، اما هرگز از سمت هندی‌ها پیشنهادی مبنی بر خرید مستقل گاز از ایران مطرح نشده بود.

زنگنه گفت: من می‌شنوم که گفته شده است اگر این موضوع صحت دارد و موجب گلايه نمایندگان مجلس شورای اسلامی شده، چرا تاکنون در حد سران

عالی‌رتبه کشور مطرح نشده و مشخص نیست که این پیشنهاد از کجا درآمده که یک نماینده مجلس به آن اشاره می‌کند. این از دروغ‌های شاخه‌داری است که من

برای اولین بار آن را می‌شنوم.

وی با اظهار تأسّف از دریافت اطلاعات غلط توسط نمایندگان مجلس شورای اسلامی گفت: چنین پیشنهادها غلطی را که زیر کوشش نمی‌گویند. قطعاً اگر چنین پیشنهادی از طرف روس‌ها مطرح شود، باید بود، من یا وزیر نفت روسیه یا سسران دو کشور از آن باخبر بودیم.

وزیر نفت گفت: تولید نفت ایران بعد از برجام و در فاصله ۴هه یک میلیون بشکه در روز افزایش یافت و صادرات نفت ایران هم در اردیبهشت ۱۳۹۷ به ۲میلیون و ۷۸۰هزار بشکه رسیده بود. یعنی برجام موفق بوده است. اگر برجام نبود هر ستره خلیج فارس نمی‌آمد، اگر برجام نبود ما گرفتار تأمین بنزین بودیم و اینکه امروز مشکل داریم، نشان می‌دهد برجام اثر گذار بوده است.

وی در پاسخ به پرسشی مبنی بر بی میلی وزارت نفت به عرضه نفت خام در بورس انرژی گفت: ما هر هفته عرضه می‌کنیم و هر کسی ادعای می‌کند در بورس انرژی می‌تواند عملیاتی انجام دهد، جلو بیاید. اگر لازم است تغییر در اطلاعیه عرضه نفت صورت گیرد تا باث افزایش خریدار شود، بگویند.

ایسن مقام نفتی تأکید کرد: برای فروش نفت به هر خریداری دو شرط داریم، یک اینکه پولش را نقداً بدهد و دوم اینکه در بازاری که ما داریم نفت می‌فروشیم، اقدام به فروش نفت نکند. زیرا فروختن نفت در بازاری که هم ایکن با ایران همکاری دارد که هنر نیست.

وی درادامه درباره کشف میدان جدید نفتی در آبادان گفت: اطلاعاتی که ما درباره کشف میدان در آبادان اعلام کردیم به همان اندازه‌ای بود که اعلام شد. نفت این میدان سبک است و اطلاعات بیشتر بعد از بررسی بیشتر اعلام می‌شود. البته الان توانسته ایم به نفت به درجه API۳۵ برسیم و برای اینکه بدانیم حجم این نفت چقدر است و به اطلاعات دقیق‌تر برسیم نیازمند فعالیت‌های اکتشافی بیشتر هستیم. ما سال‌ها بود در سطح آبادان و در جنوب درخون دنبال نفت می‌گشتیم و امیدواریم در این اطراف بازهم میدان‌های دیگر نفتی را کشف کنیم.

زنگنه مجدداً به نامه گایه ۷۲ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی اشاره کرد و گفت: جالب است می‌گویند که وزیر نفت مخالف شیرین‌سازی میعانات گازی است. برای همین اجازه سرمایه‌گذاری در آن را

نمی‌دهد اما باید پرسید آیا برای آمریکا میعانات گازی شیرین و ترش فرقی می‌کند. مشکل آمریکاییان گورگرد

در نفت خام ایران نیست، آنها می‌خواهند کل نفت خام را تحریم کنند. بنابر این چه تفاوتی می‌کند که نفت را شیرین کنیم و توانیم بفروشیم یا هنگامی که نفت هنوز ترش است.

وی ادامه داد: بر این اساس می‌بینم که خوراک پالایشگاه‌ها بالا رفته بنابر این من مخالف ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستم فقط قانون دست ما را بسته و این حق را به بخش خصوصی داده است. وزیر نفت همچنین با اشاره به میداین نفتی خارج از کشور که برخی از سهام آن در اختیار ایران است گفت: ما درصدی از سهام میدان رام در دریای شمال را در اختیار داریم و ۱۰ درصد از سهام میدان شاه‌دیز در اختیار ایران است، اما می‌بینیم که آنها نفت یا میعانات گازی متعلق به ایران را خودشان می‌فروشند و پولش را در یک حسابی پلوه می‌کنند و حتی این پول را به ایران هم تحویل نمی‌دهند.

وی گفت: من می‌بینم صحبت‌هایی مطرح می‌شود در خصوص خرید سهام پالایشگاه‌های خارجی که باید بگویم بحث مالکیت با حاکمیت تفاوت می‌کند؛ فرض کنیم ما سهام برخی از پالایشگاه‌های خارجی را هم خریده بودیم آیا آمریکا اجازه می‌داد که فرآورده‌های پالایشگاه در داخل کشور نستیم. من فکر می‌کنم الان اختیار ایران است. الان همین مشکل برای روسیه وجود دارد که آمده است و درصدی از سهام یک پالایشگاه نفتی را خریده است اما می‌بینم مشکلاتی برای صادرات فرآورده وجود دارد.

زنگنه ادامه داد: موضوع مهم این است که ما می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

زنگنه ادامه داد: به اقدامات آمریکا در ونزوئلا می‌توانیم ۵۰درصد تخفیف بابت خوراک بدهیم و هر کسی که تمایل داشته باشد پالایشگاه در داخل کشور بسازد، می‌تواند با ما مذاکره کند. ما مانع ساخت پالایشگاه در داخل کشور نیستیم. من فکر می‌کنم الان ظرفیت ۲ میلیون و ۳۰۰۰ بشکه‌ای پالایش در داخل کشور ظرفیت خوبی است.

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

اقتصادنوین در ارزش آفرینی برای مشتریان و سهامداران برتر

اقتصادنوین در توسعه قابلیت‌ها به سوی سازمان‌های یادگیرنده موفق‌تر

اقتصادنوین در پذیرش تغییر و تحول متناسب با شرایط رقابتی آماده‌تر

اقتصادنوین در استفاده از تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی مهباتر

اقتصادنوین در ارائه راه‌حل‌های بانکی به مشتریان نو آورتر

اقتصادنوین در واکنش به محیط‌منعطف‌تر

اقتصادنوین در نو آوری و تبدیل ایده به عمل سریع‌تر

اقتصادنوین در اعمال تغییرات اساسی از وظیفه‌محوری به مشتری محوری تواناتر

اقتصادنوین در ارتباط با مشتریان صمیمی‌تر

آگهی مزایده

یک شرکت تولیدی واقع در خمین ضایعات فولادی خود را از طریق مزایده به فروش می‌رساند لذا از کلیه متقاضیان دعوت به عمل می‌آید از تاریخ نشر آگهی به مدت ۳۰ روز جهت بازدید و ارائه پیشنهاد قیمت با شماره تلفن ۰۲۵۷۹۴۴۹۹۸-۰۲۵ تماس حاصل فرمایند. شرکت در رد یا قبول هر یک از پیشنهادها مختار است.

آگهی دعوت شرکت تولیدی آر به محور سرمایه خاص

ثبت شده به شماره ۵۵۳۶۴ و شناسه ملی ۱۰۱۰۰۸۲۹۲۷ ثبت شده به شماره ۵۵۳۶۴ و شناسه ملی ۱۰۱۰۰۸۲۹۲۷ عمومی فوق‌العاده که ساعت ۱۰ صبح روز شنبه مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۱ در محل دفتر مرکزی به آدرس: تهران، بلوار میرداماد، پلاک ۱۳۳، طبقه اول، واحد ۱۰۰ کدپستی: ۱۹۱۶۱۵۸۱ تشکیل می‌گردد، حضور به هم رسانید.

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

آگهی فروخوان شناسایی پیمانکار

پیرو آگهی دنیای اقتصاد مورخ ۹۷/۱۰/۲۲ شرکت پترو امید آسیا جهت اجرای عملیات خاکری پیروژه در بندر جاسک (به مساحت تقریبی ۱۰۰ هکتار) به نیاز به پیمانکار واجد شرایط مطابق شرح ذیل می‌باشد:

توضیح و تصحیح شرکت صنعتی معدنی اپال پارسیان سنگان (سهامی خاص)

در آگهی مزایده عمومی به شماره ۹۷/COM/۶۲۳ شرکت صنعتی معدنی اپال پارسسیان سنگنان (سهامی خاص) درج شده در تاریخ ۹۷/۱۱/۱۵ با اشتباهنامه بانکی و چک بان

اطلاعات

قدرت دفاعی ایران در دوره شاه، متکی بر ارتش و پشتیبانی همه جانبه آمریکا بود. در روز ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ وقتی سران ارتش از مقابله و رویارویی با مردم و امکان بقای نظام سلطنت ناپدید شدند و کنترل و فرماندهی خود را بر نیروهای ارتش در نقاط مختلف کشور از دست دادند، تسلیم شرایط شدند و طی بیانیه ای اعلام کردند که ارتش بیطرف است. با فرو پاشی نظام شاهنشاهی و تشکیل حکومت جمهوری اسلامی، مبنای، ساختارها و مولفه های قدرت نظامی در کشور دچار تغییر و دگرگونی عمیق شد.

در دهه آخر سلطنت محمدرضا پهلوی، ساختار، سازماندهی، آموزش و تجهیز نیروهای ارتش ایران در دست‌ور کار ارتش آمریکادرآرام داشت و هیچ فرمانده و مسئولی حق دخالت و رای و نظری در این امر نداشتند و تمامی فرماندهان عالی رتبه ارتش، فقط مجری و امربر خواست مستشاران آمریکایی بودند. - ایالات متحده در پی آن بود که مأموریتهای تأمین امنیت و حفظ منابع و منافع خود در خلیج فارس را تأمین‌کنندهای ارتش ایران انجام دهد. در آن دوران یکی مستشاران آمریکایی به همکاران ایرانی خود می‌فتاد که بر اساس طرح‌ها و برنامه ریزی نظامی انجام دهه، ایران مرکز اصلی پشتیبانی از نیروهای آمریکایی بشمار می‌رفت. بین T.T.Tیعنی توکیو -تهران -تل آویو خواهد پیاگانه های پشتیبانی و تعمیراتی هواپیماها و بالگردهای نظامی در ایران پوشش دهند. در آن زمان راهبرد کلان قدرت نظامی بر اساس راهبرد «هواپایه» بود . بنابراین راهبرد تشکیل قدرت نظامی جدید در ایران که شاه از سال ۱۳۵۰ هجری شمسی آن را دنبال می کرد نیز بر همین اساس بود. برای این منظور آمریکا سالانه سهمیه ۳۰۰ میلیارد دلار برای ارتش ایران نظر گرفته بود . رژیم شاهنشاهی قصد داشت قدرت اصلی نظامی کشور را بر پایه توسعه نیروی هوایی و تشکیل هوانیزوز پشتیبانی از یگانهای زمینی قراردهد.

ساختار، سازماندهی، آموزش، تجهیز و پشتیبانی قطعات مهمات مورد نیاز این ارتش و محل استقرار یگانهای هوایی و دریایی و یگانهای زمینی عمدتا بر اساس برنامه و نظر ارتش آمریکا و در چارچوب راهبرد تأمین ستو تنظیم می شد و ارتش ایران هیچگونه دخل و تصرفی در این زمینه نداشت. یگانهای مهم و اصلی دریایی در تنگه هرمز، خلیج فارس و در سواحل دریای عمان تعیین شده بود تا ایران بتواند در همکاری با آمریکا، تأمین کننده امنیت کشنرانی و خطوط انتقال انرژی از خلیج فارس به دیگر کشورها باشد و با نقش اول را در تأمین امنیت این منطقه ایفا می کرد. یگانهای هوایی نیز بر اساس همین مأموریت و همچنین با فرض تهدید کشور عراق گسترش یافته بود. یادگان‌های نیروی زمینی نیز عمدتا در غرب کشور و با فرض تهدید عراق و کشورهای غرب ایران سازماندهی شده بود.

اصول و قواعد اساسی رزم ارتش شاه و تقریبا تمام این نامه های نظامی، اساس نامه ها و روشهای جاری، کتابهای آموزشی و متون مرجع نظامی ارتش شاهنشاهی، ترجمه آیین نامه ها و کتابهای ارتش ایران، شیوه های جنگی ارتش ایران نیز بر اساس آموزه های ارتش آمریکا پیشینی شده و بنابراین همه مدارک بالاحض آموزشی رژیم در اختیار ارتش ایران قرار می گرفت. حدود ۴۰ هزار مستشار آمریکایی با چندین برابر حقوق ارتشیان ایران مسئولیتهای فنی، فکری و عملی آموزش را در طرح‌های مختلف بر عهده داشتند. آنها عمدا ارتش ایران را با کمک افسران تحصیلکرده (که بیشتر اوقات مورد تحقیر مستشاران آمریکایی یا پایشتر از رتبه و درجه خود قرار می گرفتند) اداره می کردند. ارتش ایران از خود استقلاللی نداشت و بدون اجازه کارکنان آمریکایی مجاز به بیان مطالب آموزشی نبود و در برابر تهدیدهای احتمالی خارجی بدون اتکای

به آمریکا، اعتماد به نفس لازم را نداشتند. در صنایع نظامی نیز حدود ۶ هزار مستشار آمریکایی و در مرکز آموزش هوانیزوز بالغ بر یک هزار نفر از آنان با تسلط بر کارکنان ارتش ایران مشغول به کار بودند.

در واقع مغز و قوای فکری، فنی و آموزشی- ارتش ایران در اختیار آمریکایی بود و فقط اعلام حضور ارتشیان در یادگان ها با مسئولیت فرماندهان ایرانی انجام می پذیرفت، مستشار آمریکایی هر زمان که توان و میلش می کشید در سر کلاس آموزش حاضر می شد و هر وقت حوصله لازم را نداشت با به کلاس نمی آمد یا با تأخیر می رسید و هیچ مسئول و مرجعی از ارتش ایران جرات بازخواست مستشار متخلف را نداشت.

مأموریت اصلی و اساسی ارتش شاهنشاهی، از دکترین و راهبرد تا سیاست خرید تسلیحات بر اساس راهبرد امنیت ملی ایران که آمریکا تنها صاحب نظر بود تعیین می شد و دقیقاً در این مسائل، حرف آمریکایی ها در خوار میانه بود البته ایران تا قبل از انقلاب از شوروی هم نفریهای ام پی و برخی تجهیزات نظامی دیگر می خرید، در سال ۱۳۵۵ میزان خرید های نظامی ایران از شوروی سابق به ۵۱۵ میلیون دلار رسیده بود و تعدادی از کارشناسان فنی و آموزشی نظامی روسی نیز در ایران به سر میبردند.

در آن زمان بلوک غرب از ارتش ایران بی خبری

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

ارتش ایران در دهه ۱۳۵۰

سیاست «د نفوذ» در برابر شوروی و نیز برای ژئودامیری منطقه خلیج فارس به منظور حفاظت و تأمین جریان انرژی از خلیج فارس به سوسی دنیای صنعتی استفاده می کرد و آموزش های مرتبط با شناخت خلیج فارس و منطقه خاورمیانه توسط آمریکایی ها به کارکنان ارتش ایران داده می شد. همچنین ارتش ایران، بنا به دستور آمریکا برای مقابله با جریانات کمونیستی و جنبش های مارکسیست در خارج از مرز های ایران به کار گرفته می کشید؛ نمونه مشخص آن هم اعزام ارتش ایران به منطقه فلزار در کشور عمان از سال ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۵۶ هجری شمسی بود . در سال ۱۳۵۱ یگان هایی از ارتش ایران با آموزش هایی که از آمریکایی ها بر مبنای نوع تهدید و منطقه دگرگیزی گرفتند علیه چریک های کمونیست آن کشور وارد عمل شدند. این چریک ها با مورد حمایت ملی ایران که آمریکا تنها صاحب نظر بود تعیین می شد و دقیقاً در این مسائل، حرف آمریکایی ها در خوار میانه بود البته ایران تا قبل از انقلاب از شوروی هم نفریهای ام پی و برخی تجهیزات نظامی دیگر می خرید، در سال ۱۳۵۵ میزان خرید های نظامی ایران از شوروی سابق به ۵۱۵ میلیون دلار رسیده بود و تعدادی از کارشناسان فنی و آموزشی نظامی روسی نیز در ایران به سر میبردند.

در آن زمان بلوک غرب از ارتش ایران بی خبری

حماسه پایداری

نمى شد. شناخت مستشاران آمریکایی از سرزمین های کشور به مراتب بیشتر از خود ارتش ایران بود که این عامل باعث شد در جنگ تحمیلی هشت ساله محل استقرار رادارها و سامانه های نظامی را در اختیار رژیم بعث عراق قرار دادند که متأسفانه عامل ضربات سنگین به نیروهای ایرانی بود.

تیبین و تحلیل کیفیت آموزش مستشاران نظامی آمریکادر ارتش شاهنشاهی: مستشاران آمریکایی با عنوان اساتید آموزشی در ایران تابع قوانین و مقررات آموزشی کشور ایران نبودند و ارزش و اعتباری برای فرماندهان و مقامات مسئول ارتش ایران قابل نمی شدند.

مستشاران آموزشی به برنامه آموزشی دقت نظر نداشتند و هرزمان اراده می کردند بدون اطلاع مسئولین ایرانی به تروهای مسافرتی می رفتند و به شاگردان گفته می شد خودتان مطالعه کلاسی داشته باشید.

– آمریکایی ها ناظر بر بودجه و اعتبارات کشور بودند (به ویژه فروش نفت) و با نظر آنها بخش عمده رادارها را به خرید تجهیزات نظامی آمریکایی اختصاص می دادند.

– شبیه–سازهای آموزشی (سیمولاتور) در انباری هر زمان میل داشتند و بدون برنامه برای مدت کوتاهی از آنها بهره گرفته می شد.

– حضور مستشاران آمریکایی در ایران هرگونه ابتکار ، نوآوری و خلاقیت را از نیروهای داخلی سلب کرده بود (به ویژه در امر آموزش) و هیچ اقدام نظامی حسی کار عملیاتی و تعمیراتی بدون حضور و مجوز آنان صورت نمی گرفت.

– از لحاظ صنایع دفاعی آنچه قبل از انقلاب تولید می شد صرفا تولید سلاح ها و مهمات سبک بود؛ مانند ۳٫۲ تیر ۳٫۲ و فشنگ سلاحهای کمتری که نیاز به چنانچه ای نداشتند. ولی برای گرفتن حق و حقوق آموزشی، برنامه آموزشی بیشتری برای این سالها می داشتند؛ چون هم کار سبک بود و هم در بازدارندگی دفاعی زیاد موثر نبود ولی حق آموزشی بالای برای مستشاران واریز می شد.

در رژیم گذشته وابستگی کاملآ نمایان بود، مخصوصا وابستگی به سلاح و مهمات و آموزش مربوط به هر یک از این ادوات نظامی به طوری که اکثر کارکنان آموزش، برنامه آموزشی بیشتری برای این سالها می داشتند؛ چون هم کار سبک بود و هم در بازدارندگی دفاعی زیاد موثر نبود ولی حق آموزشی بالای برای مستشاران واریز می شد.

– حضور مستشاران آمریکایی در ایران هرگونه ابتکار ، نوآوری و خلاقیت را از نیروهای داخلی سلب کرده بود (به ویژه در امر آموزش) و هیچ اقدام نظامی حسی کار عملیاتی و تعمیراتی بدون حضور و مجوز آنان صورت نمی گرفت.

– از لحاظ صنایع دفاعی آنچه قبل از انقلاب تولید می شد صرفا تولید سلاح ها و مهمات سبک بود؛ مانند ۳٫۲ تیر ۳٫۲ و فشنگ سلاحهای کمتری که نیاز به چنانچه ای نداشتند. ولی برای گرفتن حق و حقوق آموزشی، برنامه آموزشی بیشتری برای این سالها می داشتند؛ چون هم کار سبک بود و هم در بازدارندگی دفاعی زیاد موثر نبود ولی حق آموزشی بالای برای مستشاران واریز می شد.

– شبیه–سازهای آموزشی (سیمولاتور) در انباری هر زمان میل داشتند و بدون برنامه برای مدت کوتاهی از آنها بهره گرفته می شد.

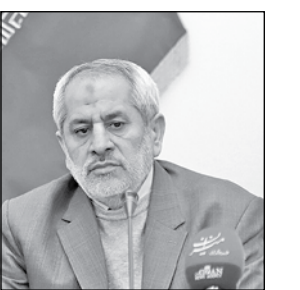
– حضور مستشاران آمریکایی در ایران هرگونه ابتکار ، نوآوری و خلاقیت را از نیروهای داخلی سلب کرده بود (به ویژه در امر آموزش) و هیچ اقدام نظامی حسی کار عملیاتی و تعمیراتی بدون حضور و مجوز آنان صورت نمی گرفت.

– از لحاظ صنایع دفاعی آنچه قبل از انقلاب تولید می شد صرفا تولید سلاح ها و مهمات سبک بود؛ مانند ۳٫۲ تیر ۳٫۲ و فشنگ سلاحهای کمتری که نیاز به چنانچه ای نداشتند. ولی برای گرفتن حق و حقوق آموزشی، برنامه آموزشی بیشتری برای این سالها می داشتند؛ چون هم کار سبک بود و هم در بازدارندگی دفاعی زیاد موثر نبود ولی حق آموزشی بالای برای مستشاران واریز می شد.

– از لحاظ صنایع دفاعی آنچه قبل از انقلاب تولید می شد صرفا تولید سلاح ها و مهمات سبک بود؛ مانند ۳٫۲ تیر ۳٫۲ و فشنگ سلاحهای کمتری که نیاز به چنانچه ای نداشتند. ولی برای گرفتن حق و حقوق آموزشی، برنامه آموزشی بیشتری برای این سالها می داشتند

اطلاعات

سرویس خبر: دادستان تهران گفت: دادستانی اساساً مسئول گرانفروشی در کشور نیست؛ بلکه به بازرسی و مقابله است و مصرف کننده حمایت کند، ورود ما به گرانفروشی از باب وظیفهٔ دادستانی در صیانت از حقوق مردم و مصرف کنندگان است و به دستگاه‌های دولتی گفته‌ام از این فرصت تاریخی استفاده کنند.

عباس جعفری دولت آبادی گفت: دولت در چهار حلقه تحویل داد، قیمت گذاری، مرحله توزیع و نظارت مسئولیت دارد، ما در کف عیانان بسه کمک دولت آمده‌ام و بی از ده تیم دادستانی با کمک دستگاه‌های متولی وارد فروشگاه‌های بزرگ شده و اعلام شده که عدم عرضه کالایی که دولت اعلام کرده استکار است و باید بماند، حتیا جرم است و دادستانی ورود می کند. وی اضافه کرد: مردم اگر با

دوربین‌های کنترل ترافیک برخی جریمه‌ها را برای خودروهای دیگر ثبت می‌کنند!

سرویس خبر: دوربین‌های مرکز کنترل ترافیک حرف «ش» را نادرسث ثبت می‌کنند و همین امر موجب شده، برخی جریمه‌های ورود به طرح ترافیک خودروها، به اشتباه برای خودروهای دیگری ثبت شود.

به گزارش خبرنگار ما، در پی ثبت جریمه‌های متعدد برای خودروهای روزنامه اطلاعات برای ورود به طرح ترافیک، همکاران روزنامه با مراجعه به مرکز صدور امر طرح ترافیک به اتفاق کارشناسان پرویت تصاویر ثبت شده پرداختند که معلوم شد، سیستم ثبت تصاویر حرف «ش» را «اس» می‌خواند و به خاطر این اشتباه در سیستم، بسیاری از جریمه‌ها به اسم خودروهای دیگر ثبت می‌شود.

لازم است مسئولان مربوطه سریعاً نسبت به رفع این نقیصه که منجر به تضییع حقوق شهروندان می‌شود، اقدام کنند.

دادستان تهران: کسی حق ندارد به بهانه کمبود کالا مردم را اذیت کند

مشکلی در رابطه با توزیع گوشت موجه هستند، به دادستانی گزارش گرانفروشی در کشور نیست؛ بلکه به بازرسی و مقابله است و مصرف کننده حمایت کند، ورود ما به گرانفروشی از باب وظیفهٔ دادستانی در صیانت از حقوق مردم و مصرف کنندگان است و به دستگاه‌های دولتی گفته‌ام از این فرصت تاریخی استفاده کنند.

عباس جعفری دولت آبادی گفت: دولت در چهار حلقه تحویل داد، قیمت گذاری، مرحله توزیع و نظارت مسئولیت دارد، ما در کف عیانان بسه کمک دولت آمده‌ام و بی از ده تیم دادستانی با کمک دستگاه‌های متولی وارد فروشگاه‌های بزرگ شده و اعلام شده که عدم عرضه کالایی که دولت اعلام کرده استکار است و باید بماند، حتیا جرم است و دادستانی ورود می کند. وی اضافه کرد: مردم اگر با

بیمارستان اسلام آبادغرب تابستان ۹۸ به بهره برداری می‌رسد

۱۲۱کیلومتر است که هزینه ساخت آن ۱۵هزار میلیارد ریال شامل ۴۰درصد سهم دولت و ۶۰درصد سهم سرمایه‌گذار خصوصی برآورد شده است.

یکهزار و ۱۸واحد مسکن مهر اسلام آباد غرب بر اثر زلزله آبان ماه سال گذشته گفت: بازسازی این شهرراست با دلیل مسائل حقوقی مدتی متوقف شده بود، اما به تازگی با پیگیری‌های استاندار کرمانشاه از ابتدای بهمن فرارد بازسازی آن متعقد شده و پیمانکار در حال فعالیت است. عملیات اجرایی آزاد راه کرمانشاه –حمیل باخوردوروزی‌راره و شهرساز ی آغاز شد.عملیات اجرایی ایسن پروژه به طول ۷۵کیلومتر و با اعتبار ۴هزار و ۳۳۶میلیارد ریال در پنجمین روز از دهه فجر آغاز شد. این پروژه بخشی از آزادراه بیستون – کرمانشاه – حمیل به طول

۷۸ هزار یورو یک شرکت ایرانی با ایمیل جعلی، به باد رفت

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

سرویس حوادث: سرپرست مرکز تشخیص و پیشگیری از جرائم سایبری پلیس فتای ناجا جزیبیت یک کلاهبرداری را که در آن یک شرکت تجاری ایرانی، ۷۸هزار یورو بر حساب شرکت کلاهبرداران سایبری واریز شده است. سرهنگ حسین رفیعیانی با بیان این که این شرکت تجاری ایرانی قربانی ایمیل جعلی شده است، افزود: متأسفانه مسئولان این شرکت بدون توجه به ایمیل دریافتی از شرکت سوندی که اعلام کرده بود (شماره حساب آنها تغییر کرده، خود را دارد و این موضوع می‌تواند روند کاری

اخبار داخلی

وزیر اطلاعات: ۳۴۰ جلد کتاب در زمینه اسناد انقلاب تنظیم شده‌است

ساری - خبرنگار اطلاعات: ۳۴۰جلد کتاب تا کنون در زمینه اسنادانقلاب اسلامی: در وزارت اطلاعات تنظیم شده است و امیدواریم در حمایت از ولایت در مسیر انقلاب اسلامی تا ظهور حضرت مهدی (عج) کم برداریم.

حجت الاسلام والمسلمین سید محمودعلوی وزیراطلاعات در مراسم رونمایی از ۱۲ جلد کتاب روز ششم انقلاب اسلامی مردم مازندران در ساری پایان مراسم و با تجلیل از تدوین تاریخ پرافتخار خیزش مردم مازندران در انقلاب اسلامی ایران بر مبنای اسناد به جلاله‌ام از سازمان مخوف ساواک گفت: باید با تاریخی بی تحریف با جریان انقلاب همراه باشیم.

وزیر اطلاعات با اشاره به تأسی مردم آگاه ایران از خروش انقلابی فاطمه زهرا(س) افزود:اشیائی با تاریخ چراغ راه آینده و مسیر درست در جریان انقلاب است، او بسا تأکید بر لزوم جدی گرفتن تاریخ نقطه به نقطه انقلاب اسلامی گفت: وجود بیش از ۱۰هزار شهید و شهادی بزرگ مدافع حرم ، حماسه ساز بودن مردم مازندران ، جلوه‌گری از تزلزل انقلابشان را نشان می‌دهد.

وزیر اطلاعات با بیان این که حضور مردم، وحدت و انسجام با محوریت امام و رهبری در حرکت نهضت انقلاب، ما را به پیروزی انقلاب رساند افزود: امروز برای تداوم انقلاب نیازمند توجه به این عوامل هستیم، وی با تأکید بر این که هر حضور مردم درراهپیمایی ۲۲بهمن، روز قدس ، صندوق‌های رای و نمازجمعه آسیب ببیند، به آسیب‌های جدی می‌شود، گفت: تنها راه

سامانه آنلاین سازمان ثبت اسناد و املاک کشور راه‌اندازی شد

آئن بیره تدراری هیران پرژه‌ای عمرانی و فناوری اطلاعات سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

به ساسک جنسین بیزوری پروژیه انقلاب اسلامی سید یزد ۱۳۹۷

همزمان با پروژه‌های عمرانی و فناوری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور در گزارشی از عملکرد ده ساله این سازمان گفت: سازمان ثبت در ۱۰۰سال گذشته ۷۳۶هزار و ۶۲۸میلیارد ریال از معوقات بانکی را وصول کرده است،وی اظهار داشت: در این مدت ۵۳۰میلیون خدمت به مردم ارائه دادیم و به‌طور متوسط سال ۸۸ سالانه حدود ۲۷میلیون خدمت به مردم ارائه شد که سال ۹۷ به ۷۰میلیون خدمت رسیده است که رشد ۲۰درصدی را نشان می‌دهد. وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: خدمات سازمان ثبت در حال حاضر ۹۹درصد خدمات سازمان‌ت ثبت به صورت الکترونیکی انجام می‌شود،وی گفت: به لحاظ این که شرکت‌های صوری ایجاد نشود، سازمان ثبت اسناد در زمینه گسترش تجارت سالم زمینه ثبت رسمی شرکت‌ها را ایجاد کرده است، سازمان برای اینکه یک شرکت فعالیت‌های غیر مجاز انجام ندهد، سازمان‌ها و نهادهای دیگر باید نظارت کنند، به عنوان مثال بعد از ثبت یک شرکت سازمان امور مالیاتی باید نظارت کنند.

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: امروزه می‌توان یک شرکت تشکیل دادن را بانک‌ها دریافت می‌کنند و سر افراد زیادی کلاه می‌گذارند، در صورتی که شرکت‌های دین‌شاین مجاز نمی‌توانند این تسهیلات را دریافت کنند و بعد از کم برسی می‌کنیم می‌بینیم که این شرکت صوری است.

وی تأکید کرد: بانک مرکزی، بانک‌ها و وزارت صنعت، معدن و تجارت وظیفه اعتبار سنجی شرکت‌ها را دارند و در رابطه با اطمینان مجوز به شرکت‌های واردات و صادرات، وزارت نظامی، معدن و تجارت مسئول است و نیروی انتظامی وظیفه دارد که سوء پیشینه افراد را به سازمان ثبت

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وی درباره بودجه لازم برای اجرای طرح کاداستر اظهار داشت: در قانون مصوب سال ۱۳۹۳ پیش‌بینی و مقرر شده که سازمان ثبت ظرف ۵ سال با همکاری دستگاه‌ها قانون کاداستر را انجام دهد.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

وزیر امور اقتصاد و دارایی گفت: ۱۴۴ایستگاه ماهواره‌ای و ۲هزار گیرنده متحرک به کار گرفته شده‌است، وزیر اضافه کرد: ۴۵هزار میلیارد ریال اسناد آرشیده شده است و امروز گردش پرونده در دفترخانه‌ها به صورت دستی حذف شده‌است،رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گفت: در این مدت ۱۲هزار و ۵۵۰اختراع، ۱۴هزار و ۳۱۷ ریزند و علامت تجاری، ۳۲ هزار و ۹۰۲ طرح صنعتی و ۳۹ هزار و ۱۲۵علامت تجاری ثبت شده است.

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷ - ۳۰ جمادی‌الاول ۱۴۴۰ - ۶ فروردیه ۱۴۰۹ - سال نو و سوم - شماره ۲۷۲۱۷

۲۷۲۲۶۰۹۰

تلفن

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

۲۷۲۲۶۰۹۰

ارتباط خط

</

پیشرفت
پزشکی

توان
بازدارندگی

اشراف به
فناوری هسته‌ای

نخستین
دولت‌های انقلاب

اخلاص امام
و کلمه طیبه انقلاب

انقلاب و هنر تعامل با دنیا

گفتگو با محمد جواد ظریف

ویژه نامه روزنامه اطلاعات به مناسبت
چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی
چهارشنبه ۱۷ بهمن ماه ۱۳۹۷ - شماره ۲۷۲۱۷

www.mci.ir

دارای مجوز از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی
شماره پروانه: ۱۰۰/۱۰۰

بسته‌های میلیونی

شرکت در قرعه‌کشی با خرید بسته اینترنت از

اپلیکیشن همراه من

#۲*۱۰۰*

تا پایان بهمن ماه

انقلاب اسلامی ایران در دهه پنجم...

اگر قرن بیستم میلادی با جنگ‌های جهانی آغاز شد و اثر غیرقابل انکار قدرتهای سیاسی اروپا و سپس ایالات متحده آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی به وضوح بر آن نقش بست، قرن حاضر، تحت تأثیر تحولات سیاسی ویژه‌ای است که اسلامگرایی و تغییرات برآمده از انقلاب اسلامی ایران در صحنه سیاست و فرهنگ و خیزش‌های جهان عصر ما ایجاد کرده است. ۴۰ سال پیش، نقطه شروع نهضت‌های اسلامی، با انقلاب ایران کلید خورد و در آن زمان، هیچ‌کس تصور نمی‌کرد که این ماجرای تاریخی، وارد پنجمین دهه عمر خود شود و چنین آتش فروزانی در منطقه و جهان شعله برکشد.

گذشتن از چهار دهه و روزگار آن سخت، به معنای آن است که انقلاب اسلامی و نیروهای برآمده در پرتو نظام سیاسی‌ای که پس از انقلاب متولد شد، با چندین نسل از مردمان ایران و دیگر نقاط جهان سر و کار داشته و زندگی و اندیشه و عواطف گروه عظیمی از مردم را دستخوش توج و تحول ساخته است. نه فقط مردان و زنانی که در انقلاب سال ۱۳۵۷ کوشیدند و بر رژیم سلطنتی و قدرت خودکامه فردی شوریدند، بلکه فرزندان و نوه‌ها و گاه نتیجه‌ها هم متولد شده و باید از دستاوردها و نویدهایی که انقلاب به مردم داده بود، بهره‌مند می‌شدند. در دهه آینده، نیم قرن از پیروزی انقلاب اسلامی خواهد گذشت و تاریخ همچون کاروانی سنگین و سهمگین از روی دوش نسل‌های کهنسال و خردسالی که ذکر کردیم عبور می‌کند؛ درست همان گونه که طی چهار دهه اخیر گذشته و بدون تعلق و توجه به هیچ گروه و گره خاصی، مسافران زمان را به پیش رانده است. تنها خاطره‌ای از منظرگاه‌های گذشته بر جای می‌گذارد که داستان و روایت ما در کتابها و اسناد تاریخی است.

در این روایت و در این اسناد و منابع، مردم ایران آرمانهای خود را از زبان امام شنیدند و در پی او روان شدند. رهبر کهنسال، مرجع تقلید و زعیم سیاسی یک ملت، از آزادی و سعادت انسان‌ها سخن گفت. او علیه حکومت خودکامه فردی و ظلم و فساد، شکنجه و بی‌قانونی به پاخواست و دیگران را نیز به این مبارزه ترغیب می‌کرد. در حقیقت، حضور میلیون‌ها انسان در کوی و بوزن، در شهر و روستا، در اقصی نقاط این سرزمین پهناور، پاسخ به دعوی و دعوت بنیانگذار جمهوری اسلامی و یاران وی بود. انسان نویدها و وعده‌های تازه و بزرگی به مردم دادند و کتاب تاریخ را به نام خدا و شریعت و قانون و آزادی و استقلال و جمهوریت و رستگاری و کرامت عموم ورق زدند. براساس این آرمانها، الگوی تازه‌ای از زندگی و حیات انسانی، براساس آموزه‌های فقه و شریعت، به قانون اساسی تبدیل شده و به صورت قوانین موضوعه و دستورالعمل‌های اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی و آموزشی و اعتقادی به اجرا در خواهد آمد و تصریح شد که این راه و طریقت، مسیر سعادت و خوشبختی است و از چنان تقدس و ارزشی برخوردار است که نباید گمان و تردیدی بدان راه داد.

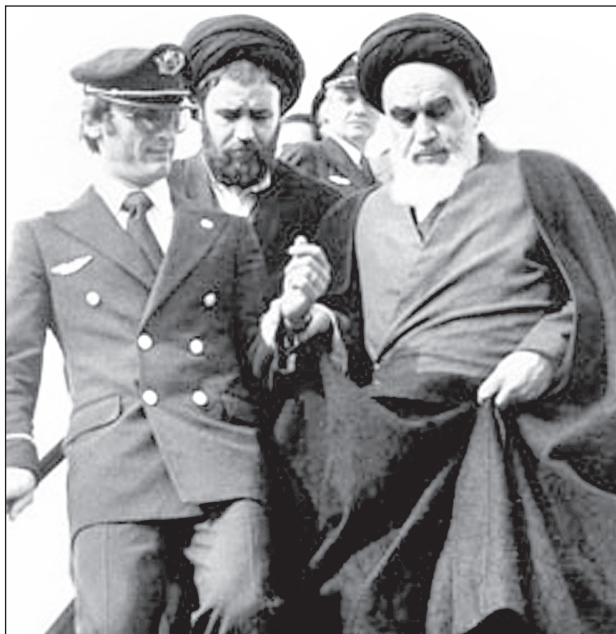
خیزش عمومی و روح جمعی در انقلاب اسلامی ایران، نویدبخش دوران تازه‌ای بود تا مردم ایران تمام خاطرات تلخ استبداد و فساد و استثمار و فقر و جهل و بیداد را به زیاده‌دان تاریخ سپارند و زندگی تازه و پرتویری بنیاد کنند که دیگر کسی شاهد ظلم و جور نباشد و بیچارگان و ستمدیدگان در حسرت نمانند، یا خانه و کاشانه و شادی و سعادت نباشند. هیچ کودکی را بی سرپناه و زنده پوش، ناامید و گریان نبینیم و فساد و فجور و غارت و جنایت و اعتیاد و فحشاء به کلی ریشه کن شود.

امام خمینی (ره)، سیاست و اقتصاد را در شکل و شمایل تازه به مردم عرضه کرد و از مردمی که به پاخاسته بودند، درخواست کرد که فقط به فکر مادیات و بهبود زندگی اقتصادی نباشند، زیرا فراتر از تمام این مسایل، حکومت اسلامی و دین و احکام شرعی به انسان مجال خواهد داد تا مشکلات و مصایب کنونی بشریت را حل کند و بن‌بست‌های جهان کاپیتالیستی و کمونیستی را برای همیشه در تاریخ مدفون سازد؛ بنابراین وظایف انقلاب اسلامی، فراتر از یک جامعه و گروه و قشر خاص، برای عرصه‌ای جهانی طراحی شده بود. طبعاً تقابل و مبارزه‌ای هم که با قدرتهای جهانی آغاز شد و کارشکنی و موانعی که دشمنان منطقه‌ای ایجاد کرده و می‌کنند، بخشی از همین مبارزه و برای جلوگیری از تحقق همین آرمانهای نویدبخش است.

بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، در روز ۱۲ بهمن ماه سال ۱۳۵۷، به محض این که پای به خاک میهن گذاشت، راهی بهشت‌زها شد تا در کنار مزار شهدای انقلاب اسلامی، برای همیشه خودکامگی و سلطنت را دور بریزد و تبعیض و خرافه و فقر و نابرابری را ریشه کن کند. دولت دینی، مجلس قانون‌گذاری اسلامی و به‌ویژه دستگاه قضایی متکی به احکام و فتاوای فقهی، مسیر تازه‌ای برای پیشرفت و عدالت باز خواهد کرد و اینها وعده‌های الهی بود که به ملت داده شد. امام خمینی در نخستین سخنرانی خود به اقتصاد ویران کشور اشاره کردند: «مملکت ما را خراب کرد، قبرستان‌های ما را آباد کرد. مملکت ما را از ناحیه اقتصاد خراب کرد. تمام اقتصاد ما الآن خراب است و از هم ریخته است که اگر چنانچه بخواهیم ما این اقتصاد را به حال اول برگردانیم، سال‌های طولانی با همت همه مردم، نه یک دولت و نه یک قشر از مردم این کار را می‌توانند بکنند، تا تمام مردم دست به دست هم ندهند نمی‌توانند این به هم ریختگی اقتصاد را از بین ببرند».

در جستاری دیگر به فرهنگ ویرانه و واپس مانده اشاره کرده‌اند: «فرهنگ ما را یک فرهنگ عقب نگه داشته درست کرده است، فرهنگ ما را این عقب نگه داشته به‌طوری که جوان‌های ما تحصیلاتشان در اینجا تحصیلات تام و تمام نیست و باید بعد از اینکه یک مدتی در اینجا نیمه‌تحصیلی کردند آن هم با این مصیبت‌ها، باید بروند در خارج تحصیل بکنند. ما پنجاه سال، بیشتر از پنجاه سال دانشگاه داریم و قریب سی و چند سال است که این دانشگاه را داریم لکن چون خیانت شده است به ما، از این جهت رشد نکرده، رشد انسانی ندارد. تمام انسان‌ها و نیروی انسانی ما را از بین برده است این آدم». امام خمینی، با اشاره به دولت دست‌نشانده بختیار، با این توصیف او را افشا کرد: «یک نفر آدمی که نه ملت قبولش دارد نه هیچ‌یک از طبقات ملت از هر جا بگویید قبولش ندارند، بلکه چندتا از اشعار را دارند که می‌آورند توی خیابان‌ها، از خودشان هست این اشعار، فریاد هم می‌کنند، از این حرف‌ها هم می‌زنند لیکن ملت این است، این ملت است... دولت غیرقانونی باید برود. دولتی که ما می‌گوییم، دولتی است که متکی به آرای ملت است، متکی به حکم خداست...»

مردم، صراحت و شجاعت امام را دوست می‌داشتند و این گونه، انقلاب اسلامی، به سلطنت مطلقه و خودکامه پایان داد. اینک در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، ایام فرخنده فجر، به‌ویژه یوم‌الله بیست‌ودوم بهمن را به ملت بزرگ ایران تهنیت عرض می‌کنیم...

ویژه نامه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی

صاحب امتیاز: مؤسسه اطلاعات (شرکت ایرنچاپ)

مدیر مسئول: سید محمود دعایی

دبیر اجرایی و ویژه نامه: امیر طوسی نژاد

با همکاری: تحریریه اطلاعات

عکس: علی آذر نیا - محمد نجفی - احسان کاظم لو

گرافیک و صفحه آرایی: علیرضا کیماسی

فهرست

اخلاص امام و کلمه طیبیه انقلاب.....	۴
تعامل با دنیا (گفتگو با دکتر ظریف).....	۵
اشراف به فناوری هسته‌ای (گفتگو با دکتر صالحی).....	۱۱
ارتقای توان بازدارندگی (گفتگو با امیر سیاری).....	۱۴
پیشرفت پزشکی (گفتگو با دکتر فاضل).....	۱۶
نظام سلامت در تراز جهانی (گفتگو با دکتر ملک زاده).....	۱۸
مردمی شدن انقلاب (گفتگو با دکتر فرهاد دژپسند).....	۲۲
زمینه و زمانه‌ی روی کار آمدن نخستین دولت‌های انقلاب.....	۲۴
چهل سالگی انقلاب و براندازان آرزومند!.....	۳۲
محیط زیست (گفتگو با دکتر کلاتری).....	۳۶
احساس امنیت (گفتگو با سرپرست سازمان تامین اجتماعی).....	۳۸
نیروی انتظامی پلیس نمونه جهان اسلام.....	۴۰
مقدمه‌ای تاریخی در شناخت قانون اساسی از دیدگاه‌های مختلف.....	۴۲
جمعیت هلال احمر چشم به آینده‌ای روشن.....	۴۶
چهل سالگی، سن بلوغ.....	۴۸
توسعه کشاورزی و دامپروری در انقلاب اسلامی.....	۵۰
آب و برق در گذر ۴ دهه از توسعه.....	۵۲
۴۰ سال همگام با صنعت نفت.....	۵۴
انقلاب اسلامی و محرومیت زدایی از روستاها (گفتگو با علیرضا تابش).....	۵۸
۴۰ سال توسعه در شبکه حمل و نقل.....	۵۹
نگاهی به وضع انتشار کتاب و رسانه در چهل سالگی انقلاب.....	۶۱
نگاهی به کارنامه ۴۰ ساله صنعت، معدن و تجارت.....	۶۲
زودن پدیده شوم بی‌سوادی.....	۶۳

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

اطلاعات

انقلاب در کلام رهبری

اخلاص امام

و کلمه

طیبه انقلاب

قیام مردم قم به برکت همین اخلاص، به قیام جهانی اسلام منتهی شد. امروز شما هر نقطه‌ای از دنیای اسلام را که نگاه کنید، مشاهده می‌کنید که انگیزه حاکمیت و عزت اسلامی در دل مردم و بخصوص جوان‌ها، دانشگاهیان، روشنفکران موج می‌زند؛ که در گذشته اینها نبود. کلمه حق، کلمه طیبه، همین است که: «اصل‌ها ثابت و فرع‌ها فی‌السما» توتی اکله کل حین بآذن ربها» (۱) کار مردم قم، کلمه طیبه بود. کار امام - که با اخلاص کامل این حرکت را شروع کرد - کلمه طیبه بود. این کلمه طیبه به بار نشست؛ چه کسی خیال می‌کرد؟!

امام از روز اول فرمود: ما مأمور به تکلیفیم، نه به نتیجه؛ این، عین اخلاص است؛ محض اخلاص است؛ فقط برای خداست که ذره‌ای قدرت‌طلبی و جلب حطام مادی در این چنین دلی وجود ندارد. امام به تکلیف خود که مأموریت او بود عمل کرد، خدا هم نتیجه را به او داد: دنیا از صدای امام پُر شد. ما آن روزها نه بلد بودیم تبلیغات بکنیم، نه ابزارهای تبلیغاتی در اختیار انقلاب و نظام نوب بود، با این وصف، وقتی کسی به هر نقطه‌ای از دنیای اسلام و حتی بیرون از دنیای اسلام قدم می‌گذاشت، نفس امام، نام امام، یاد امام را در آن‌جا زنده می‌دید؛ خداوند متعال این‌گونه به کلمه طیبه برکت می‌دهد و آن را پیش می‌برد.

البته در طول زمان، برای پاک کردن جای پای امام و خط امام خیلی تلاش کردند، ولی امروز بعد از بیست‌وهفت سال که از آغاز آن نهضت عظیم و پیروزی انقلاب و تشکیل جمهوری اسلامی گذشته است، شما می‌بینید که رایحه خدمتگزاری به مردم با تکیه بر شعارهای انقلاب، در سرتاسر کشور، استشمام می‌شود و بار دیگر شعار خدمتگزاری، شعار پاسخگویی، شعار ساده‌زیستی، شعار عدالت‌طلبی، از شعارهای رایج است؛ این، برکت انقلاب است. اگرچه هنوز کسانی هستند که مردم را دعوت به تسلیم و ذلت در مقابل دشمنان نابکار می‌کنند؛ اما مردم راه خودشان را پیدا کرده‌اند.

۱۳۸۴/۱۰/۱۹ - بیانات در دیدار مردم قم در سالروز قیام

نوزده دی

ایمان و عمل امام (ره)، عامل پیروزی

قال الله الحکیم فی کتابه: «ألم تر کیف ضرب الله مثلا کلمة طیبة کشجرة طیبة اصلها ثابت و فرعها فی السماء. توتی اکله کل حین بآذن ربها و یضرب الله الامثال للناس لعلهم یتذکرون» (۱)

مجلس با عظمتی است. و از این با عظمت‌تر، میلیون‌ها دلی است که در سراسر کشور، بلکه در انکاف عالم در این روزها به یاد امام بزرگوار ما می‌تپد. و این همه، حاکی از عظمت آن شخصیتی است که به توفیق الهی، توانست به یک ملت عظمت ببخشد، بلکه توانست به امت اسلامی عظمت بدهد.

خداوند متعال کلمه طیبه را به درخت پاکیزه و بارور تشبیه کرده است؛ ریشه‌ها در زمین استوار و شاخ و برگ آن در فضا

پراکنده است و به تناسب موقعیت و انتظار، میوه خود را به مشتاقان می‌دهد: «توتی اکله کل حین بآذن ربها». کلمه طیبه، هر آن فکری است که در دل یک انسان بزرگ و الهی بروید و منشأ برکات برای مردم بشود؛ هر آن عملی است که از جوارح یک انسان صالح سر بزند و برای هدایت بشر و رشد عالم انسانیت دارای برکات باشد. همچنین کلمه طیبه، آن انسانی است که این اندیشه نیکو یا این عمل صالح در وجود او متحقق شده است و در او بروز و نمود پیدا می‌کند. بعد از این آیه، خداوند متعال می‌فرماید: «یثبت الله الذین امنوا بالقول الثابت فی الحیوة الدنیا و فی الآخرة» (۲). آن قول ثابت موجب می‌شود که قائل به آن قول هم، ثبات و دوام پیدا کند. کلمه طیبه، هم قول است، هم آن قائل است؛ هم فکر است، هم آن چیزی است که زائیده از آن فکر است؛ هم آن شخصیت انسانی برگزیده‌ای است که این فکر و عمل به او قائم است.

این جور است که شما می‌بینید امام بزرگوار ما هر روز گویی زنده‌تر می‌شود؛ در فضای جامعه ما و در فضای بین‌الملل اسلامی، روز به روز امام بزرگوار برجسته‌تر و فکر او و راه او فهمیده‌تر و ملموس‌تر می‌شود. آن چیزی که این دوام را، این استمرار وجود را، این برکات را پدید آورده است، چیست؟ آن، ایمان مخلصانه و عمل صادقانه است.

امام بزرگوار ما مصداق این آیه شریفه بود که «ان الذین امنوا و عملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن وذا» (۳)؛ هدف او، هدف الهی، رفتار او، رفتار ایمانی؛ و عمل او، عمل صالح. این است که در فضای ذهنیت جامعه اسلامی، برای چنین موجودی می‌ماند و میراثی ندارد؛ مثل سلسله انبیاء الهی و اولیاء الهی که جسمشان از مردم غایب شد، اما حقیقتشان و هویتشان زنده است.

۱۳۸۶/۰۳/۱۴ - بیانات در مراسم هجدهمین سالگرد رحلت

امام خمینی (رحمة الله)

امام خمینی (ره) بهترین شاخص برای انقلاب

[برای این که انقلاب دچار انحراف نشود نیاز به وجود شاخص‌های است] خوب، شاخص در انقلاب ما چیست؟ این خیلی مهم است. سی سال است که ما در جهت این انقلاب حرکت می‌کنیم. ملت ما بصیرت به خرج دادند، شجاعت به خرج دادند، حقا و انصافا لیاقت به خرج دادند. این انقلاب را سی سال است شما دارید جلو می‌برید؛ اما خطر وجود دارد. دشمن انقلاب، دشمن امام بیکار نمی‌نشیند؛ سعی می‌کند این انقلاب را از پا در بیاورد. چه جور؟ با منحرف کردن راه انقلاب. بنابراین لازم است ما شاخص داشته باشیم.

من عرض می‌کنم بهترین شاخص‌ها، خود امام و خط امام است. امام بهترین شاخص برای ماست. اگر این تشبیه با همه فاصله‌ای که وجود دارد، به نظر برسند، عیبی ندارد که تشبیه کنیم به وجود مقدس پیغمبر که قرآن می‌فرماید: «لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة لمن کان یرجو الله و الیوم الآخر».

(۱) خود پیغمبر اسوه است؛ رفتار او، کردار او، اخلاق او. یا در یک آیه شریفه دیگر می‌فرماید: «قد کانت لکم اسوة حسنة فی ابراهیم و الذین معه» (۲) ابراهیم و یاران ابراهیم اسوماند. در اینجا یاران ابراهیم پیغمبر هم ذکر شده‌اند تا کسی نگوید که پیغمبر معصوم بود یا ابراهیم معصوم بود، ما نمی‌توانیم از آنها تبعیت کنیم؛ نه، «قد کانت لکم اسوة حسنة فی ابراهیم و الذین معه اذ قالوا لقومهم انا براء منکم و مما تعبدون من دون الله کفرنا بکم» تا آخر آیه شریفه.

در مورد امام بزرگوار که شاگرد این مکتب و دنباله‌رو راه این انبیای عظام است، همین معنا صدق می‌کند. خود امام برجسته‌ترین شاخص‌هاست؛ رفتار امام، گفتار امام.

۱۳۸۷/۰۳/۱۴ - خطبه‌های نماز جمعه در بیست‌ویکمین

سالگرد رحلت امام خمینی (رحمة الله)

اعتماد امام خمینی (ره) به وعده الهی

امام آن وقتی که تنها بود، مبتلای به ترس نشد، مبتلای به یأس نشد؛ آن وقتی هم که همه ملت ایران یکصدا نام او را فریاد زدند، بلکه ملت‌های دیگر هم به او عشق ورزیدند و این را ابزار کردند، دچار غرور نشد. آن وقتی که خرمشهر به وسیله متجاوزین عراقی از دست رفت، امام مأیوس نشد؛ آن وقتی هم که خرمشهر را رزمندگان ما با دلاوری و فداکاری خود گرفتند، امام مغرور نشد؛ فرمود: «خرمشهر را خدا آزاد کرد»؛ یعنی ما هیچ‌کاره‌ایم. در همه حوادث گوناگون دوران زعامت آن بزرگوار، امام همین‌جور بود. آن وقتی که تنها بود، وحشت نکرد؛ آن وقتی که غلبه و قدرت با او بود، مغرور نشد؛ غفلت هم نکرد. این اعتماد به خداست. وقتی رضای خدا بود، قضیه این است.

به وعده الهی باید اعتماد کرد. خدای متعال در سوره «آنا فتحن» می‌فرماید: «و یعذب المنافقین و المنافقات و المشرکین و المشرکات الظانین بالله ظن السوء» (۱) خصوصیت منافق و مشرک از جمله این است که به خدا سوءظن دارند، وعده الهی را قبول ندارند، باور ندارند. اینکه خدا می‌گوید: «و لینصرن الله من ینصره» (۲) این را آدم مؤمن با همه وجود قبول دارد؛ منافق این را قبول ندارد. خداوند می‌فرماید: «علیهم دائرة السوء و غضب الله علیهم و لعنهم و اعد لهم جهنم و ساءت مصیرا» (۳) کسانی که به خدا سوءظن دارند، وضعیتشان اینجور است.

امام به وعده الهی اطمینان داشت. ما برای خدا مجاهدت می‌کنیم، قدم برای خدا برمی‌داریم، همه تلاش خودمان را به میدان می‌آوریم؛ نتیجه را خدای متعال - آنچنان که وعده فرموده است - تحقق خواهد داد. ما برای تکلیف کار می‌کنیم؛ اما خدای متعال بر همین عمل برای تکلیف، بهترین نتیجه را به ما خواهد داد. این یکی از خصوصیات مشی امام و خط امام است. راه انقلاب، صراط مستقیم انقلاب این است.

۱۳۸۹/۰۳/۱۴ - خطبه‌های نماز جمعه در بیست‌ویکمین

سالگرد رحلت امام خمینی (رحمة الله)

شاید نادر ترین جمله‌ای که بتوان از یک دیپلمات کار کشته که دهه‌ها در عرصه سیاست خارجی فعال بوده و به شیواترین شکل زبان انگلیسی را تکلم می‌کند و حقوق بین‌الملل را به اصطلاح از «بَر» است و در سخت‌ترین مذاکرات سیاسی مانند قطعنامه ۵۹۸ مربوط به پایان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و گفتگوهای هسته‌ای حضور داشته و سربلند از آنها بیرون آمده است شنید؛ همین جمله گلایه‌آمیز باشد که: «چگونه است که هم نتانیاهو و هم برخی نیروهای خاص داخلی مرا دروغگو می‌خوانند؟» او همان کسی است که رهبر معظم انقلاب ایشان را این‌گونه توصیف می‌کند: «... خود وزیر محترم خارجه، چون انسانی متدینی است، انسان با وجدانی است و انسان صاحب احساس مسئولیت است...» و بسیاری از شخصیت‌های خارجی که گاه دشمن سرسخت اویند هم بارها لب به تمجید و تحسین او گشوده‌اند.

«کیسنجر» مشاور اسبق امنیت ملی آمریکا در کتابی که تقدیم دکتر ظریف می‌کند می‌نویسد: «تقدیم به دشمن قابل احترام، ظریف» و ترامپ رئیس جمهوری آمریکا در نشست کابینه خود ناچار شد بگوید: «... جان کری [وزیر خارجه اسبق آمریکا] در برابر مردی که داشت با او مذاکره می‌کرد (اشاره به دکتر ظریف)، هیچ شانس نداشت اولین باری که آن مرد (ظریف) را دیدم، او را در یک برنامه دیدم... من او را نگاه کردم و بعد از ۳ دقیقه تماشا گفتم امکان ندارد کری بتواند از پس مذاکره با این مرد برآید. بعداً دیدم همین‌طور هم شد...». خود جان کری وزیر خارجه اسبق آمریکا در توصیف این شخصیت بزرگ عرصه سیاست بین‌الملل می‌گوید: ظریف مذاکره‌کننده‌ای سرسخت، حرفه‌ای، میهن پرست و مورد احترام است که حتی وقتی کار - مذاکرات هسته‌ای - سخت می‌شد، آخر جلسات را با لبخند ترک می‌کردیم. سخن «گرهارد شرودر» صدراعظم اسبق آلمان در این باره شنیدنی تر است: آقای ظریف دیپلمات بسیار باتجربه‌ای است که نه فقط درباره سیاست ایران آگاه است، بلکه بر مسائل بین‌المللی هم اشراف دارد و این تجربه مزیت بزرگی بود که در مذاکرات هسته‌ای به کار ما آمد. بی‌شک این اظهارنظرها از توانایی و تسلط دکتر ظریف بر مفاهیم و موضوعات پیچیده حقوقی و مقررات بین‌المللی نشأت می‌گیرد تا جایی که یگانگان به این توانمندی اذعان و اعتراف دارند؛ و عجا که عده‌ای در داخل که خود را متخلق به اخلاق الهی می‌دانند و مدعی دینداری‌اند او را شایسته بدترین توهین و اتهام‌ها می‌دانند و در این میان عده‌ای در مجلس کار را تا جایی پیش بردند که آهنگ استیضاحش را کردند.

دکتر ظریف خود از این نامرادی‌ها و ناسپاسی‌ها کمتر زبان به گلایه گشوده است چه آنکه قدرتمندترین چهره دیپلماتیک کشور در دوران عزلت و مهجوریت هم دم بر نیارود و سخنی به گلایه نگشود. او زمانی که برای نخستین بار در اوایل پاییز ۹۲ هنگام بازگشت از سفر به همراه دکتر روحانی به نیویورک در فرودگاه مهرآباد با عده‌ای جوان عصبانی روبرو شد که از فرط خشم چوب و مشتش به خود و حاملش می‌کوبیدند به خوبی آگاه شد که عزلت‌نشینی اجباری‌اش بی‌دلیل نبوده و این داستان همچنان سر دراز خواهد داشت. ایشان اینک در برابر ما نشست است تا در سالگرد پیروزی انقلاب از کامیابی‌های کشور بگوید و از آینده سخن براند و لایلای گفتگوی طولانی به فراخور پرسش‌های ما مبنی بر لزوم بیان برخی نکات، سری به تأسف تکان می‌دهد و محجوبانه جمله‌ای بر زبان می‌آورد و مراقبت می‌کند تا بیان او خاطر فردی را مکدر نکند.

آنچه می‌خوانید حاصل این گفتگوست:

دکتر ظریف در مصاحبه با روزنامه اطلاعات:

انقلاب

و هنر تعامل با دنیا

بیش از هر چیز به خاطر جمهوری اسلامی است. من سی و چند سال است که این افتخار را داشتم که در جمهوری اسلامی ایران درسمت های مختلف دستگاه دیپلماسی خدمت کنم و به عنوان نمونه در سازمان ملل متحد کمتر کشوری را دیده ام که بتواند مثل جمهوری اسلامی بدون هیچ‌گونه ملاحظه‌ای بر اساس دیدگاه خود عمل کنند، تصمیم بگیرد یا موضعگیری داشته باشد.

شما ببینید آمریکایی‌ها در مورد کشورهای منطقه ما چه می‌گویند اتفاقی که در دوران ترامپ افتاده، این است که آنچه که در باطن سیاست‌های آمریکا بوده، امروز علنی شده است و به صورت وقیحانه مطرح می‌شود. این که برخی کشورهای عربی در منطقه بدون نظر مثبت آمریکا نمی‌توانند زندگی کنند، یک باور ریشه‌دار در آمریکاست. لیکن آقای ترامپ این وقاحت را دارد که آن را به زبان می‌آورد. یا این تصور که اگر آمریکا دست از حمایت اینها بردارد، فارسی صحبت می‌کنند یا هر تصویری دیگری که دارند، مسأله‌ای ریشه‌دار است و منحصر به آقای ترامپ و لیندسی گراهام نیست. متأسفانه آمریکایی‌ها این وقاحت را پیدا کرده‌اند و باعث شرمندگی ما ست که حکام کشورهای منطقه بدون هیچ‌گونه عکس‌العملی اجازه این وقاحت را به آقای ترامپ داده‌اند تا به زبان بیاورد، بنابراین، آنها احساس می‌کنند که می‌توانند این حرف‌ها را بزنند در حالی که اکنون شما در دنیا کسی را پیدا نمی‌کنید که بتواند چنین حرفی علیه ایران بزند. آیا دوستان ما در روسیه - که روابط خوبی هم با آنها داریم - می‌توانند بگویند اگر حمایت ما از ایران نباشد، ایرانی‌ها تحت سلطه آمریکایی‌ها یا انگلیسی‌ها، انگلیسی صحبت می‌کنند؟ آیا کسی چنین حرفی می‌تواند راجع به ایران بزند؟ ممکن بود در دوران

* بعد از پیروزی انقلاب با مسائل زیادی همچون جنگ و ماجراهای ایران گیت، تصرف لانه جاسوسی و... مواجه بودیم و در همه این اتفاقات آمریکا عامل اصلی بوده است. مشکل اصلی آمریکا با ایران چیست و آنها چه اهدافی را در این اتفاقات دنبال می‌کردند و می‌کنند؟

هر تجربه تاریخی نمی‌تواند ۱۰۰ درصد همه اتفاقات و اقداماتش موفق باشد و همه حرکت‌هایش را مخصوصاً در یک نگاه به عقب که آدم تجربه جدیدی دارد تصور کند که همه درست بوده و قطعاً بهترین انتخاب بوده است. یک اصطلاحی در آمریکایی‌ها هست که «صبح دوشنبه همه فوتبالیست می‌شوند» چون یکشنبه‌شب‌ها همه فوتبال آمریکایی نگاه می‌کنند و صبح دوشنبه که کنار هم هستند می‌گویند که اگر من کاپیتان تیم بودم، می‌توانستم این‌طور پاسکاری کنم یا به فلائی پاس می‌دادم.

لذا این امکان وجود دارد بعد از این که انسان تک تک اتفاقاتی که در تاریخ ۴۰ ساله انقلاب به‌خصوص در حوزه روابط خارجی پیش آمده است، بگوئیم همه درست بوده است؛ اما آنچه که در پاسخ سؤال شما می‌توانم بگویم این که انقلاب اسلامی چه ویژگی‌هایی داشته که آمریکا در همه شرایط سر ناسازگاری با آن داشته است؟ من آن را در یک کلمه خلاصه می‌کنم و آن "استقلال" است. فکر می‌کنم همه تحولاتی که در ۴۰ سال گذشته اتفاق افتاده اگر بخواهیم در یک دورنما مشاهده کنیم، مثل این است که مردم وقتی از بیرون به جمهوری اسلامی نگاه می‌کنند، مثل شرایطی است که ما از اینجا به کوه دماوند یا البرز نگاه می‌کنیم، یک عظمت بی‌چون و چرایی را می‌بینیم، لذا وقتی شما به دماوند می‌نگرید، یک تصویر کلی نمایان می‌شود. اگر کوهنورد باشید، وقتی به آنجا مراجعه می‌کنید، مخصوصاً پای قله، می‌بینید که چند نفر هم آمده‌اند و قوطی آبی را که مصرف کرده‌اند، به زمین انداخته‌اند. ممکن است چند عدد ته سیگار و زباله هم به زمین افتاده باشد، بنابراین اگر بخواهید همه زوایای یک مسأله را نگاه کنید، همه این ایرادات را مشاهده می‌کنید، اما وقتی تصویر کلی را از بیرون نگاه می‌کنید، عظمت دماوند را بدون هیچ نقصی می‌بینید، لذا ما نباید عظمت استقلال کشور را فراموش کنیم، این عظمت به نظر من

مانعی در برابر سلطه گفتگمانی آنها پیدا شده است. ولی چون خودمان در داخل این تحول عظیم هستیم، می‌گوییم اینجا ایراد دارد و آنجا اشکال دارد. البته خوب هم هست که اینجا را ببینیم با بررسی و نقد، خود را اصلاح کنیم. اما آن تصویر بزرگتر را نباید از دست بدهیم که واقعاً بعد از انقلاب چه تحولی در جهان ایجاد شد.

*** یکی از فرازهای انقلاب اسلامی، مسأله جنگ و مذاکرات مربوط به قطعنامه ۵۹۸ بود که نقش دستگاه دیپلماسی در این قضیه، اگر چه تجربه بین‌المللی وجود نداشت قابل توجه است. بفرمایید منافع ملی کشور از قبل این مذاکرات چگونه تعیین و تأمین شده است؟**

آنچه که در جنگ باعث شد صدام نتواند به اهداف خود برسد، بی‌تردید مقاومت مردم بود و این مقاومت در نیروهای مسلح، در بسیج، در ایثار و از خود گذشتگی ملت ایران شکل گرفت. وقتی جنگ شروع شد شورای امنیت سازمان ملل متحد که بر آیندی از دیدگاه اعضایش بود، نیازی نمی‌دید که با این جنگ برخورد کند. کسانی که ادبیات روابط بین‌المللی را دنبال می‌کردند، می‌دانند که همه منتظر سقوط یک هفته‌ای جمهوری اسلامی بودند. کشوری که تازه از مسائل انقلاب رها شده بود، ارتش کاملی نداشت و از طرف دیگر صدام هم از حمایت وسیع بین‌المللی برخوردار بود. پیش‌بینی‌های سقوط جمهوری اسلامی یک تا دو هفته بود و به همین دلیل که تصویری که دنیا از ایران داشت این بود که در حال فروپاشی است، لذا تا یک هفته سازمان ملل متحد و شورای امنیت حتی یک قطعنامه علیه جنگ صادر نکردند.

وقتی در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ حمله رژیم صدام علیه جمهوری اسلامی شروع شد، اولین قطعنامه شورای امنیت به شماره ۴۷۹ اواخر سپتامبر ۱۹۸۰ صادر می‌شود. مقایسه کنید در جنگ عراق علیه کویت ۸ ساعت از آن حمله گذشته بود که قطعنامه ۶۶۰ شورای امنیت صادر شد. در این قطعنامه انواع تهدیدات علیه عراق آورده شده است، اما در قطعنامه ۴۷۹ حتی درخواست خروج نیروهای متجاوز از خاک ایران هم مشاهده نمی‌شود، در حالی که واژگان معمول سازمان ملل متحد در چنین شرایطی آتش‌بس و عقب‌نشینی است، اما در قطعنامه ۴۷۹، عقب‌نشینی اصلاً وجود ندارد. می‌گویند آقای دونالد مکن هنری که آن زمان سفیر آمریکا در سازمان ملل متحد بود، در جلسات غیر رسمی شورای امنیت ادعا کرده بود که منطقه‌ای که عراقی‌ها در اختیار گرفته‌اند، منطقه مورد اختلاف دو کشور است و نیازی به درخواست عقب‌نشینی نیروها نیست. چرا؟ به خاطر این که فکر می‌کردند، کار ما تمام است و همان هفت روز هم که صبر کردند و قطعنامه صادر شد، فکر می‌کردند شکست جمهوری اسلامی نزدیک است.

لذا اینجا است که باید بگوییم همه تلاش‌های دیپلماتیک بدون پشتوانه مردمی و مقاومت مردم و نیروهای مسلح به هیچ جا نمی‌رسد. اگر بخواهیم متصفانه نگاه کنیم همکاران قدیم من در وزارت امور خارجه در آن زمان بسیار تلاش کردند و شک ندارم دلشان برای ایران می‌طپید ولی به نتیجه نرسیدند چون دنیا تصویری از ضعف میدانی ایران داشت. وظیفه دیپلمات این است که تلاش کند دستوردهای میدانی مردم را به موفقیت‌های سیاسی تبدیل شود.

به هرحال شورای امنیت سازمان ملل متحد پس از دو سال سکوت تصمیم گرفت درباره ایران جلسه بگذارد و ما مردم بودیم

دارد غالب می‌شود. اتفاقی که در جمهوری اسلامی افتاد این بود که امکان ارائه گفتگمان دیگری فراهم شد. ممکن است یکی ادعا کند که نمی‌توانیم با لیبرالیسم رقابت کنیم ولی احتمال وجود یک گفتگمان متفاوت در سطح بین‌المللی پیدا شد. این هم برای خیلی‌ها قابل پذیرش نبود. امروز اسلام خواهی و اسلام سیاسی یک واقعیت در سطح جهانی است. ممکن است امروز برخی با گرایش‌های انحرافی مخصوصاً گرایش‌های تندروانه که نه سختی با اسلام، نه با جمهوری اسلامی و نه با گفتگمان انقلاب اسلامی دارد، ظهور و بروز پیدا کرده باشند ولی اصل اسلام خواهی و باور به الگوی زمامداری اسلامی یک واقعیتی است که به دنبال پیروزی انقلاب پدید آمده است.

اگر به نامه حضرت امام(ره) به گورباچف دقت کنید، این نامه زمانی نوشته شد که شاید هیچ‌کس نمی‌توانست پیش‌بینی پایان جهان دوقطبی را بکند و حضرت امام در این زمینه پیشگام بود. علاوه بر شجاعت امام، این دید تیزبین امام بود که توانست ببیند این مراحل به پایان خود رسیده است. اما چیزی که امام مدنظر داشت، در کنار پایان گفتگمانی که بر اساس تفکر اسلامی ما هم بود، موضوع دیگری در حال ظهور و بروز است و این نیست که فقط دنیا بر پایه تک گفتگمانی اداره شود.

امروز با روایت‌های مختلف گفتگمانی در دنیا روبرو هستیم و اگر نگوئیم ناشی از انقلاب اسلامی است، یکی از عوامل ایجادکننده آن حتماً جمهوری اسلامی به شمار می‌رود و از عوامل موثری است که مانع یک سلطه یا هژمونی گفتگمانی شده است.

به نظر من اینها دلایل اصلی است. البته در کنار این دو عامل اصلی، مخالفت با ظلم و تضییع حقوق مردم فلسطین به عنوان یک روش و اصل سیاست خارجی بدون اعوجاج از سوی جمهوری اسلامی همواره دنبال شده است. ولی بقیه حرکت زیرک‌کاری در این موضوع داشته‌اند. اما اینجا به نظر من فرع در برابر اصل است. اصولی مانند اینکه ما مستقل بودیم و نگرش به اصل زمامداری هم داشتیم. البته ممکن است عملکرد چندان موفقی در قیاس با آن نگرش نداشته ایم که حتماً این گونه است. اما آنها که از دور نگاه می‌کنند می‌بینند

*** این که برخی کشورهای عربی در منطقه بدون نظر مثبت آمریکا نمی‌توانند زندگی کنند، یک باور ریشه‌دار در آمریکاست**

*** همواره معتقد به تعامل سازنده با دنیا بودم و اکنون هم معتقدم تعامل با دنیا به نفع جمهوری اسلامی تمام خواهد شد**

*** اگر چه مذاکره برای بعضی‌ها امر مذمومی است، ولی تکتک دستاوردهای ما از طریق مذاکره به دست آمده است**

گذشته به راحتی چنین حرفی را بزنند، مثلاً آمریکایی‌ها بگویند که اگر حمایت ما نباشد شما زیر سلطه شوروی‌ها قرار می‌گیرید. در دوره شوروی می‌توانستند چنین حرفی را علیه ایران بزنند. اکنون چه کسی می‌تواند چنین ادعایی بکند؟

ممکن است برای برخی که به نکات مهم ولی غیراساسی نگاه می‌کنند، استقلال نکته مهمی نباشد. ولی اگر شما در صحنه بین‌المللی حضور داشته باشید، خیلی واضح می‌توانید ببینید که استقلال خیلی مزیت بزرگی برای یک کشور دارد و برای تصمیم‌گیری نیازی به کشورهای دیگر نیست و برای تأمین امنیت هم چشمداشتی به بیرون ندارد.

روزی که آقای کری با بنده در ژنو چند قدم راه رفت رابادتان هست؛ بسیاری از حکام منطقه آن شب تا صبح نخوابیدند و گفتند اگر آمریکا به سمت ایران برود، ما باید چه کنیم؟ یادتان هست که بعد از برجام، همه اینها به کمپ دیوید رفتند و به آمریکا گفتند شما ما را رها کردید و اگر رها کنید ما نمی‌توانیم زندگی کنیم.

اصلاً می‌توان تصور کرد که چنین حالتی راما تجربه کنیم؟ قطعاً حالت خیلی بدی است که نتوانید برای ادامه حیات به خودتان متکی باشید و حیانتان نیازمند کمک دیگران باشد و برای پیشرفت منتظر دیگران باشید. من به عنوان کسی که همیشه معتقد به تعامل سازنده با دنیا بوده‌ام — و این ادعای من هم جدید نیست؛ شما به عنوان نمایندگان یک روزنامه معتدل و مقبول اگر به صفحات خودتان مراجعه کنید، می‌بینید که من از همان ابتدا که یک دیپلمات معمولی، یا سفیر و معاون وزیر بودم، همین نظرات را داشته‌ام و هیچ تغییری هم نکرده است و معتقد به تعامل بوده‌ام و اکنون هم معتقدم تعامل با دنیا به نفع جمهوری اسلامی است — اما هیچ‌وقت نمی‌توانم بپذیرم که تعامل سازنده با دنیا رمز حیات و بقای ما باشد و بدون تعامل نتوانیم زنده بمانیم. ما باید زنده، پرنشاط و فعال باشیم و تعامل سازنده، باعث افزایش نشاط و بالندگی ما و کشور شود.

اینجا نکات برجسته‌ای است و به همین دلیل آمریکایی‌ها هیچ‌وقت با ما سر سازگاری نداشته‌اند. به‌خاطر همین که حاضر نبودیم زیر سلطه آنها قرار بگیریم. مخصوصاً با توجه به سابقه تاریخی که آنها داشتند. بالاخره ما در خلاء پدیدار نشدیم، بلکه جایگزین حکومتی شدیم که آن حکومت، اگر نخواهیم شعار بدهیم ۱۰۰ درصد سرسپرده بوده، اما ملاحظات اصلی آمریکا و رژیم صهیونیستی را مراعات می‌کرد. ممکن است آن حکومت در بعضی جاها زاویه‌هایی هم با آمریکا داشت و برای ایجاد توازن برخی مواقع رویکردی نسبت به شوروی یا چین هم داشت. من نمی‌خواهم منکر این حرف‌ها باشم یا حرف‌های شعاری بزنم، چون اولین ایراد حرف‌های شعاری این است که راحت نقض می‌شود. به هر حال آمریکا و اسرائیل اطمینان داشتند که در مواردی که برای آنها حیاتی است، حتماً رژیم شاه با آنها همراهی می‌کند. ما جایگزین آن رژیم شده‌ایم و این اطمینان عمده برای آمریکا و اسرائیل از بین رفته است. این یک نکته مهم است.

نکته دوم روندی است که در مسابقه ایدئولوژی حاکم بر روابط بین‌الملل وجود داشت. یکی ایدئولوژی لیبرالیسم و دیگری ایدئولوژی مارکسیسم و روند قضایا به خاطر ضعف‌هایی که در دیدگاه مارکسیستی وجود داشت، به این سمت می‌رفت که داشتند پایان تاریخ را رقم می‌زدند، یعنی می‌گفتند که ما در دنیا دیگر ایدئولوژی معارض نداریم، ممکن است سیاست‌های متفاوت داشته باشیم اما یک گفتگمان در دنیا

که در این جلسه شرکت کنیم یا نه، تصمیم گرفتیم در این جلسه شرکت نکنیم و به شورای امنیت اعلام کنیم چرا در دو سالی که سرزمین ما در اشغال بود، کاری نکردید، حال که سرزمینمان را از اشغال دشمن خارج کردیم سرو کله تان پیدا شده است؟ به هرحال اولین بار که شورای امنیت به عقب‌نشینی اشاره می‌کند، در قطعنامه بعد از فتح خرمشهر بوده است.

تا قبل از فتح خرمشهر، عقب‌نشینی اصلاً مطرح نبود، یعنی دو سال طول کشید تا به عقب‌نشینی اشاره کنند، اما بعد از آن با تلاشی که در نمایندگی و در تهران صورت گرفت، این روند تغییر کرد؛ یعنی پشتوانه دفاع جانانه مردم از کشور شرایطی را برای دستگاه دیپلماسی فراهم کرد که بتواند حضور فعال‌تری بیابد و این روند ادامه یافت تا به قطعنامه ۵۹۸ رسیدیم. هنر دیپلماسی این بود که نتوانست خواست های جمهوری اسلامی ایران را در قطعنامه ۵۹۸ بگنجاند. خواست های ما تعیین متجاوز، عدم دخالت خارجی و ایجاد یک نظم امنیتی در منطقه بود به عبارتی می توان گفت که هم افزایش بین مقاومت و تلاش دیپلماسی، دستاوردهای زیادی به دنبال خواهد داشت.

باید نکته‌ای را در اینجا متذکر شوم. تمامی دستاوردهایی که داشتیم چه محکومیت متجاوز و چه در مساله افغانستان در سال ۲۰۰۱ (اجلاس بن) و نیز در عراق و تشکیل حکومت مردمی در این کشور، از مسیر دیپلماسی و مذاکره بدست آمده است. در همه این موارد آلت‌رانیوهای خطرناکی هم مطرح بودند؛ یکی از آلت‌رانیوها، بازگشت حکومت سلطنتی و یا واگذاری حکومت به طالبان خوب در افغانستان بود و در عراق هم حکومت نظامی گارنر و یا بعث منهای صدام. همه آنچه که حاصل شد دستاورد بود این دستاوردها همه در سایه توان ملی ولی از طریق تلاش دیپلماتیک حاصل شده است.

اگر چه مذاکره برای بعضی‌ها امر مذمومی است، ولی تک‌تک دستاوردهای ما از طریق مذاکره به دست آمده است. مذاکره‌کننده بدون پشتوانه ملی و توان و حمایت مردم هیچ نیست ولی دستاورد میدانی بدون مذاکره به نتیجه عملی نمی‌رسد. مثلاً تعیین متجاوز یکباره از آسمان نازل نمی‌شود. اگر چه ما به خدا اعتقاد داریم و همه می‌دانستند که صدام متجاوز است، ولی قطعاً همه دستاوردها از راه مذاکره تحقق پیدا کرد. شما چگونه می‌توانید قطعنامه ۵۹۸ را به مواضع کشور نزدیک کنید؟ حتماً مذاکره‌کننده باید مستظهر به قدرت ملی باشد و بتواند پشت میز مذاکره بنشیند.

من جوانی ۲۵ ساله بودم و وقتی مرحوم دکتر رجایی خراسانی برای مشورت به تهران برمی‌گشتند، من مسئولیت نمایندگی را به‌عهده می‌گرفتم. در آن زمان به‌عنوان یک کارمند محلی کار می‌کردم و حتی دیپلمات رسمی هم نبودم. اولین باری که با سفیر انگلیس صحبت کردم، به لحاظ شیطنت هایی که معمولاً انگلیسیها دارند، سخنان خود را با این جمله که من ۲۵ سال در وزارت خارجه انگلیس مشغول به کار هستم آغاز کرد و می‌خواست به من بفهماند که من به اندازه سن شما سابقه فعالیت دیپلماسی دارم.

در زمانی که مذاکرات ۵۹۸ شروع شد، بعضی‌وقت‌ها بیش از ۲۳ ساعت مذاکره می‌کردیم و فشار عظیمی بر ما وارد می‌شد تا بتوانیم مثلاً یک جمله را پس و پیش کنیم. یک کلمه جابه‌جاشدن در این مذاکرات بسیار اساسی است. مثلاً اگر به قطعنامه ۲۴۲ شورای امنیت که درباره فلسطین و درگیری اعراب و اسرائیل است مراجعه کنید، می‌بینید یک کلمه the که ممکن است فقط حرف تعریف باشد، چقدر تاثیر گذاشته در این که سرزمین‌های اشغالی، دقیقاً سرزمین‌هایی است که در سال ۶۷ اشغال شده و یا یک موضوع کلی است.

من به جرأت می‌توانم اعلام کنم همه دستاوردهای ما در جنگ از طریق مذاکره با پشتوانه دستاوردهای میدانی نهادینه شده است. اعلام متجاوز از طریق مذاکره بدست آمد. حتی پایان جنگ هم با مذاکره بود. بعد از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ما، عراق نمی‌خواست قطعنامه را اجرا کند چون حس می‌کرد دست بالا را در اختیار دارد و می‌تواند کار خود را پیگیری کند. از طریق مذاکره با پشتوانه دفاع جانانه در عملیات مرصاد، عراق وادار به پذیرش آتش بس شد. همچنین عقب‌نشینی عراق با مذاکره حاصل شد. مذاکراتی که بین مرحوم آیت‌الله‌هاشمی رفسنجانی با صدام از طریق نامه‌نگاری‌هایی که برادر ام آقای سیروس ناصری از طرف جمهوری اسلامی مسئول آن بود و بسیار هوشمندانه هم آن مذاکرات را اداره کرد، انجام شد و عقب‌نشینی از همانجا شکل گرفت و تبادل اسرا هم از مذاکرات دو طرف تحقق پیدا کرد.

مقام معظم رهبری هم بارها تأکید فرمودند که شما با مذاکره البته با مستظهر بودن به حمایت ملی و با توجه به قدرت می‌توانید خیلی چیزها را به دست بیاورید، ممتنها با هزینه‌های بسیار کمتر از چیزی که در میدان جنگ حاصل شد.

*** جناب وزیر! با آغاز به کار دولت اصلاحات سیاست**

*** مذاکره‌کننده بدون پشتوانه ملی**

و توان و حمایت مردم هیچ نیست

*** پیشنهاد گفتگوی تمدن‌ها**

در زمانی که امریکایی ها استیلای

گفتمانی خود را در دسترس

می‌دیدند، مطرح شد

*** قطعنامه ۱۹۲۹ علیه ایران**

در تاریخ شورای امنیت کم‌سابقه است و

این دستاورد برای آمریکا

مهم بود و از دست دادنش هم در جریان

برجام مهم بود

تنش‌زدایی در دستور کار قرار گرفت و موفق هم بود و به آنجا رسیدیم که پیشنهاد گفتگوی تمدن‌ها با اجماع در سازمان ملل تصویب شد. آیا امکان داشت آن مسیر را ادامه دهیم؟ در این صورت، اکنون چه موقعیتی داشتیم؟

بسیار دشوار است در عالم واقع بگویم اگر این نبود، چه می‌شد. طبیعتاً من به‌عنوان کسی که در آن دولت مسئولیت داشتم و در دولت بعد از آن مسئولیتی نداشتم، با سیاست‌های دولت اصلاحات موافقم. اما نمی‌توان گفت که مردم همه دستاوردهای سیاست خارجی دولت اصلاحات را مشاهده کردند. اصولاً اعتقاد دارم مردم تعیین‌کننده سیاست‌های جمهوری اسلامی هستند و اعتقاد دارم اتفاقی که در سال ۸۴ افتاد، این بود که مردم احساس می‌کردند سیاست تعامل دولت اصلاحات به نتیجه مطلوب نرسیده و اروپایی‌ها نتوانستند در دور اول مذاکرات هسته‌ای پاسخ مناسبی به جمهوری اسلامی بدهند.

اما نباید فراموش کنیم در دولت اصلاحات، دستاوردهایی که در افغانستان فراهم شد اگر در دوره دولت بعدی بود، ایجاد نمی‌شد. می‌توانم به عنوان یک ناظر عرض کنم، اگر سیاست‌هایی که در دولت‌های نهم و دهم اعمال شد، در زمان دولت هفتم و هشتم وجود داشت، نه افغانستان به شکلی بود که امروز هست نه عراق. لذا دستاوردهای زیادی داشتیم، اما این دستاوردها آنچنان نبود که مردم لمس کنند.

مردم چه چیزی را لمس می‌کردند؟ مردم این را لمس می‌کردند که در قضیه مذاکرات اول هسته‌ای (سال ۸۲ تا ۸۴)، اروپایی‌ها تعهداتی کردند که نتوانستند به آن عمل کنند و آمریکایی‌ها هم نتوانستند حرف خودشان را پیش ببرند، لذا آنچه که اتفاق افتاد واکنش جامعه نسبت به سرخوردگی از بخش هایی به ویژه در زمینه روابط خارجی بود. البته خیلی روی ناکامی‌ها کار شد، اما قسمت کامیابی‌ها فراموش شد.

پیشنهاد گفتگوی تمدن‌ها یک پیشنهاد شیک و صرفاً یک حرکت دیپلماسی عمومی نبود. برخی می‌گویند گفتگوی تمدن‌ها، یک طرح تبلیغاتی و غیرعملیاتی بود. اما فراموش نکنید پیشنهاد گفتگوی تمدن‌ها در زمانی که امریکایی ها استیلای گفتمانی خود را در دسترس

می‌دیدند، مطرح شد. یعنی ایران در برابر پارادایم مبتنی بر حذف، پارادایم فراگیری را مطرح کرد، یک تفاوت ماهوی در حکمرانی جهانی را مطرح کرد. این بحث بسیار مهمی است که با تمام سیاست‌های آن روز ایالات متحده در تضاد بود ولی ایالات متحده جرأت نکرد که با آن مخالفت کند و لذا مجبور شد به اجماع بپیوندد. مخالفت آمریکا با این ایده را در سال ۲۰۰۱ به وضوح می‌توان دید. آمریکایی‌ها به بهانه جنگ علیه ترور و یازده سپتامبر حتی اجازه ندادند زمان مناسب برای بحث گفتگوی تمدن‌ها در سال گفتگوی تمدن‌ها در مجمع عمومی سازمان ملل متحد اختصاص یابد. یعنی تا این حد مخالف آن بودند و قصد داشتند از هر فرصتی استفاده کنند. آن زمان از بحث ۱۱ سپتامبر به قول آقای بوش -جنگ علیه ترور- استفاده کردند تا گفتگوی تمدن‌ها را کم‌رنگ کنند. با فاصله ۳-۲ سال آمریکایی‌ها آمدند و از طریق دو متحدشان پیشنهاد ائتلاف تمدن‌ها را مطرح ساختند تا مبنای فراگیری در گفتگوی تمدن‌ها را با جایگزین کردن ائتلاف با گفتگو از بین ببرند، چون ائتلاف ذاتاً بر مبنای حذف یک یا چند دشمن واقعی و یا فرضی است و نه فراگیری. گاه در جمهوری اسلامی دستاوردهای خود را دست کم می‌گیریم، درحالی که گفتگوی تمدن‌ها دستاورد پارادایمی برای جمهوری اسلامی بود به عبارتی از گفتمان هم بالاتر بود. به این ترتیب یک پارادایم غالب و جدید آمد و به عنوان پارادایم رقیب مطرح شد.

شما اگر اجلاس بن را هم بررسی کنید، مشاهده خواهید کرد که چه دستاوردهایی برای ملت افغانستان داشت که مطابق خواست‌های جمهوری اسلامی هم بود در اجلاس بن همواره به خاطر منافع مردم افغانستان تلاش کردیم، لذا این سیاست جمهوری اسلامی بود که کارها در آن اجلاس پیش رفت. اگر آن مذاکرات به نتیجه نمی‌رسید قطعاً سیاست‌های دیگری اجرا می‌شد. همچنین در سال ۲۰۰۳ (سال ۱۳۸۲) بدون مذاکره، شرایط در عراق کاملاً متفاوت بود. مسئول مذاکرات و عراق قبل از اشغال آمریکا من بودم لذا دقیقاً می‌دانم که بدون مذاکره چه می‌شد. در اجلاس بن در سال ۲۰۰۱ رئیس هیات ایرانی بودم و در سال ۲۰۰۳ مسئول سه دوره مذاکره با آمریکایی‌ها. قبل از حمله آمریکا به عراق می‌دانستم قرار است چه اتفاقی بیفتد. آنچه که قرار بود در عراق اتفاق بیفتد، حکومتی نبود که امروز ما در عراق می‌بینیم، حکومتی نبود که اکثریت مردم عراق بر آن غالب باشند. چیز دیگری بود.

همه اینها در دوره اصلاحات به دست آمده بود، اما برای مردم ملموس نبود. اینها اهداف سیاست راهبردی بود که نمی‌خواهم وارد دلایل سیاست داخلی آن بشوم و تبلیغ هم نمی‌شد؛ نه خود دوستان اصلاحات تبلیغ زیادی می‌کردند، نه طرف مقابل. طرف مقابل مرتب بر ناتوانی اروپا در اجرای تعهدات هسته‌ای در آن دوره تأکید می‌کرد، لذا شرایط متفاوتی را پیدا کردیم.

بنابراین نمی‌شود در پاسخ سؤال جنابعالی گفت که اگر دولت بعدی نبود، یعنی این که مردم بدون دلیل تغییر روش داده بودند. البته بنده آن تغییر روش را نمی‌پسندم. در آن دوران تغییر روش هم دوره عزلت و مهجوری من بود، ولی نمی‌توانم هم بگویم که این یک تغییر روشی بود که بدون هیچ دلیل خارجی اتفاق افتاد؛ نه، اتفاقاتی هم در دنیا افتاد که مردم را به اینجا رساند که یک سیاست ممکن است، جواب دهد و یکی از دلایل آن هم این بود که در زمینه ارائه و تبیین همه دستاوردهای دولت اصلاحات کم کاری کرده بودیم.

*** آقای دکتر! بعد از این مقطع، به بهانه فعالیت‌های هسته‌ای، کشور با بحران اساسی مواجه شد و قطعنامه‌های پی در پی در شورای امنیت علیه ایران به تصویب رسید، ولی با آغاز به کار دولت یازدهم با توجه به درایت و توانمندی جناب عالی مذاکرات مربوط به موضوع هسته‌ای به سمت و سویی رفت که برجام متولد شد. با توجه به شرایطی که در آن قرار داریم یعنی روی کار آمدن ترامپ و خروج آمریکا از برجام و تاثیر آن بر روابط ایران با اروپا و سایر کشورها، برای حفظ موجودیت برجام چه باید بکنیم و راهکار چیست؟**

راهکار این است که اولاً بدانیم که چه چیزی به دست آورده‌ایم. آمریکا از ابتدای انقلاب سه بار تلاش کرد ایران را تحت تحریم‌های فصل هفتم شورای امنیت قرار دهد. در دو مورد مستقیم در جریان بودم و یک مورد آن هم، قبل از این که وارد نیویورک بشوم مطرح شد. مورد اول، قضیه لانه جاسوسی بود و قطعنامه‌ای که آمریکایی‌ها بعد از رای دیوان عالی بین‌المللی دادگستری به شورای امنیت آوردند که ایران را به دلیل عدم اجرای تصمیم دیوان برای آزادی گروگان‌های آمریکایی تحریم کنند که روس‌ها در این زمینه معانعت کردند و طرح تصویب نشد. یک مورد هم در قضیه جنگ تحمیلی بود که در ژانویه سال ۱۹۸۸، آمریکایی‌ها قطعنامه‌ای را ارائه دادند که وقتی به آن نگاه کنیم، آنرا بسیار شبیه قطعنامه‌های تحریم علیه عراق می‌یابیم. در

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

اطلاعات

۷

اقتصادی را تحمل کردیم، اما سؤال این است که اگر از برجام خارج شویم، آیا فشار اقتصادی از روی جمهوری اسلامی برداشته می‌شود؟ ما آمریکا را منزوی و دستاوردهای خود را حفظ کردیم. فراموش نکنید آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها نمی‌خواستند با تحقیق و توسعه بالاتر از IR۱ موافقت کنند. یعنی سانتریفیوژی که با پرکردن نطنز از آن حتی نمی‌توانیم سوخت بوشهر را تامین کنیم، ولی ما توانستیم در برجام به آنها بقبولانیم که تحقیق و توسعه ما تا بالاترین سانتریفیوژی که تا آن روز توانسته بودیم به آن برسیم که IR۸ با ۳۰ برابر توان IR۱ بود، ادامه پیدا می‌کند. اینها شرایط امروز ماست. باید قدر این شرایط را بدانیم. دیپلماسی روش تقدیر کردن دستاوردهای ملی است؛ دیپلماسی این دستاوردها را به دست نیآورده‌بلکه ملت و مقاومت مردم آن را به دست آورده اند و دیپلماسی آن را نقد و نهاده‌ی کرده و دیگران را به قبول آن واداشته است.

آمریکایی‌ها تحریم‌های فلج‌کننده علیه ایران وضع کردند و نتوانستند به نتیجه برسند. ۷۳ درصد از مردم در انتخابات پای صندوق‌های رأی آمدند و تمام خواب‌های آمریکا را باطل کردند، کمالین که باز هم باطل می‌کنند. یقین دارم مردم امسال با شرکت بی سابقه در راهپیمایی ۲۲ بهمن این توهم آمریکایی‌ها که می‌توانند با فشار اقتصادی، ایران را به سمت فروپاشی ببرند، باطل می‌کنند. این واقعیت‌ها باعث شد آمریکایی با ما وارد مذاکره شوند، بنا براین برجام را دست‌آورد یک دولت یک گروه یا دست‌آورد دیپلماسی ندانید. برجام دست‌آورد این ملت با هدایت و حمایت های رهبری است و دست‌آورد های آن خیلی فراتر از اقتصادی است. دست‌آورد های اقتصادی برجام و ناتوانی اروپا و آمریکا در رعایت تعهدات اقتصادیشان مهم است و نشان‌دهنده ناتوانی و قابل اعتماد نبودن آنهاست، اما این دست‌آورد ها معادل برجام نیست.

*** زمانی که شما در گیر مذاکرات برجام بودید، شرایط داخلی هم شاهد هم‌افزایی بین نیروهای داخلی بود. یعنی همه گروه‌های سیاسی، رسانه‌ها و حتی نیروهای نظامی، مذهبی و ائمه جمعه حمایت می‌کردند و هم یک دیپلماسی عمومی هم شکل گرفته بود. دیپلماسی عمومی به همان معنای کلاسیکی که وجود دارد. اکنون با خروج آمریکا از برجام به نظر می‌رسد در داخل این هم‌افزایی گذشته از بین رفته است و خیلی از نیروهای حامی از برجام اکنون یا منتقد هستند یا سکوت کرده‌اند یا کنار کشیده‌اند و به نظر می‌رسد شکافی در دیپلماسی عمومی هم ایجاد شده است. به عنوان کسی که دست‌آورد برجام مدیون تلاش‌هایتان است، اگر بخواهید از درون نقدی به گروه‌های داخلی که حمایت خود را از برجام سلب کرده‌اند و حتی گناه خروج آمریکا از برجام را به گردن خود برجام می‌اندازند، داشته باشید چه خواهید گفت؟ چه اتفاقاتی در نیروهای داخلی می‌افتد که نباید بیفتد و ما چه کارهایی باید بکنیم تا خروج آمریکا از برجام به شکست خود آمریکا منجر شود؟**

اجازه دهید ابتدا با سؤال شما یک شوخی کنم.

مشکل ما سر ۱۰-۲۰ سانتریفیوژ نیست. خیلی فرق نمی‌کند که ۶۰۰۰ سانتریفیوژ داشته باشیم یا ۲۰ هزار سانتریفیوژ؛ اگر سوخت بوشهر را می‌خواهیم ۱۹۰ هزار سانتریفیوژ از این مدل باید داشته باشیم که این تعداد در نطنز جا نمی‌شود چون نطنز کلاً جای ۵۴ هزار سانتریفیوژ است. بنابراین اقلانده است دنبال سانتریفیوژی برویم که تولیدش بالاتر باشد تا بتوانیم با استفاده از همین ساختمان‌هایی در نطنز ساخته شده است سوخت بوشهر و حتی فراتر از آن را تأمین کنیم. آنچه مهم بود، تعداد سانتریفیوژ و شکل راکتور آب سنگین اراک نبود. مهم اصل حفظ توان غنی‌سازی، حفظ فردو و حفظ ماهیت آب سنگین در اراک بود و این که بتوانیم برنامه هسته‌ایمان را پیش ببریم و گرنه در قطعنامه‌های شورای امنیت از ما خواسته شده بود فعالیت تمامی اینها تعلیق شود. می‌خواستند فردو را گل بگیرند، می‌خواستند اراک را با بولدوز تخریب کنند. نه تنها راکتور را بلکه پالایشگاه آب‌سنگین راهم؛ ما اینها را به دست آوردیم یعنی هیچ امتیاز استراتژیک در حوزه هسته‌ای ندادیم. همه دست‌آورد های هسته‌ای را حفظ کردیم. قطعنامه‌های شورای امنیت را برداشتیم و تحریم را هم لغو کردیم. ما باید این دست‌آورد ها را به رسمیت بشناسیم. از طرفی آمریکا و غرب در اجرای تعهدات اقتصادی خود کاملاً نشان دادند طرف‌های مناسبی برای تعاملی نیستند. آمریکا نشان داد بدعهد است و اروپایی هم نشان دادند واقعا در برابر آمریکا این جرأت را ندارند درست بایستند. راه‌اندازی سازوکار تبادل تجاری با ایران اگر چه دیر هنگام ولی اقدامی مثبت است، در عین حال اروپایی‌ها هنوز نتوانستند نشان دهند برای پیگیری منافع خود به اندازه لازم سرمایه‌گذاری می‌کنند که امیدواریم این جرأت را پیدا کنند. به نظر من از زمان خروج آمریکا از برجام تاکنون آن که باخت استراتژیک داشته اروپا ست، چون نتوانست نشان دهد در نظام بین‌الملل موقعیتی دارد و این موضوع بسیار حیاتی است. ما چه باختی داشتیم؟ بله ما فشار

*** گفتگوی تمدن‌ها دست‌آورد**

پارادایمی برای جمهوری اسلامی بود

*** توانستیم کل برنامه‌های هسته‌ای**

و دست‌آورد ها را حفظ کنیم و قطعنامه ها

را هم باطل کنیم

*** همه دست‌آورد های هسته‌ای را حفظ**

کردیم. قطعنامه‌های شورای امنیت را

برداشتیم و تحریم را هم لغو کردیم. ما باید

این دست‌آورد ها را به رسمیت بشناسیم

*** آمریکا و غرب در اجرای تعهدات**

اقتصادی خود کاملاً نشان دادند طرف‌های

مناسبی برای تعامل نیستند

آن قطعنامه تحریم‌های شدیدی علیه ایران پیش بینی کرده بودند به این بهانه که ایران بعد از صدور قطعنامه ۵۹۸، آن را نه پذیرفت و نه رد کرد. و تحت سیاستی، به جای پذیرش یا رد ۵۹۸، طرح اجرایی دبیرکل سازمان ملل متحد را پذیرفت. اما عراق و طرفدارانش به ویژه آمریکا اصرار داشتند که ایران باید قطعنامه ۵۹۸ را صریحاً بپذیرد و چون ما این کار را نکرده بودیم، در ژانویه ۱۹۸۸ (دیماه ۱۳۶۶) آمریکایی‌ها پیش‌نویس قطعنامه‌ای را به شورای امنیت بردند و در جلسه غیررسمی اعضای دائم خواستار تحریم ایران شدند.

جمهوری اسلامی با طراحی بسیار خوبی که در آن زمان انجام داد و مورد تأیید حضرت امام هم قرار گرفت، در نامه‌ای به دبیر کل اعلام کرد که پذیرش طرح اجرایی دبیرکل به مثابه پذیرش قطعنامه ۵۹۸ است. ما ن گفتیم که قطعنامه ۵۹۸ را پذیرفته‌ایم، ولی این بهانه را از دست آمریکایی‌ها گرفتیم.

این بار دوم بود که آمریکایی‌ها احساس کردند در تصویب قطعنامه تحریم ایران شکست خورده اند. شکست سوم آمریکایی‌ها در سال ۲۰۰۴ میلادی بود. جان بولتون به عنوان سفیر آمریکا در سازمان ملل متحد، کاغذی را بین اعضای شورای امنیت توزیع کرد مبنی بر این که جای طرح دعوای هسته‌ای ایران اژانس نیست و این نهادتوان آن را ندارد مسأله هسته‌ای ایران را پیگیری کند و تنها جایی که می‌تواند دعوای هسته‌ای ایران را پیگیری کند، شورای امنیت است تا بتوان تحت قطعنامه فصل هفتم، ایران را وادار کرد غنی‌سازی اورانیوم را کنار بگذارد. آن زمان با طراحی که صورت گرفت و با رسیدن به توافق پاریس در سال ۸۳، این تلاش بولتون که تا مرحله طرح قطعنامه در شورای امنیت هم پیش رفته بود و اسنادش هم موجود است، شکست خورد.

آن زمان مسئول تیم مذاکره بودم و دکتر روحانی هم رئیس تیم هسته‌ای بود. اگر به کتاب «دیپلماسی هسته‌ای» آقای روحانی مراجعه کنید، این موضوع‌ها گنجانده شده است. وقتی توافق پاریس به دست آمد، دست آمریکا خالی شد و در اولین جلسه شورای حکام پس از توافق پاریس، سه کشور اروپایی با یک قطعنامه مقابل آمریکا و متحدانش با قطعنامه دیگری قرار می‌گیرند.

لذا آمریکا سه بار دور خیز داشت بود تا ما را تحت فصل هفتم شورای امنیت ببرد و تحریم کند که در هر سه دور شکست خورد. این یک پروژه ۴۰ ساله است. اما آمریکا به هر دلیلی نمی‌خواهم مجدداً دولت نهم و دهم را نقد کنیم نتوانست شش یا هفت قطعنامه تند و تیز علیه ایران تصویب کند. قطعنامه ۱۹۲۹ علیه ایران در تاریخ شورای امنیت کم‌سابقه است. این دست‌آورد برای آمریکا مهم بود. از دست داشتن هم برای آمریکا مهم بود، برای ما هم باید مهم باشد که همین گونه است.

در کنار این، حساب کنید وقتی قطعنامه ۱۹۲۹ تصویب شد، خیلی‌ها می‌گفتند حتی اگر ایران کل برنامه هسته‌ای خود را تعطیل کرده و در یک سینی بگذارد و مانند لیبی تقدیم آمریکا کند، باز هم نمی‌تواند از زیر قطعنامه‌های فصل هفتم سالم بیرون بیاید. این تحلیل عمومی بود ولی ما توانستیم کل برنامه‌های هسته‌ای و دست‌آورد ها را حفظ کنیم و قطعنامه ها را هم باطل کنیم.

پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت

آفرین بر نظر پاک خطاپوشش باد
ما هیچوقت این هم‌افزایی داخلی را ندیدیم. در دوران مذاکره نگرانی ما بیشتر از خنجرهایی بود که از پشت می‌خوردیم تا به مذاکره. هیچوقت از دست طرف مقابل به ستوه نیامدیم. اما در طول مذاکره و بعد از آن در برابر فشارهای داخل واقعاً به ستوه آمدیم. اگر کسی بخواهد از آنچه که در داخل در طول مذاکرات با ما و به کشور کردند و بعد از مذاکرات و بعد از خروج آمریکا کردند، چیزی بنویسد خیلی دردناک است.

معتقدیم اگر اینها نبود، برجام می‌توانست در همان دو سال اول اجرا، علی‌رغم همه بدعهدی‌های آمریکا و همه کاستی‌ها و ضعف اروپا و دیگر کشورها، شرایطی را ایجاد کند که خروج از برجام برای آقای ترامپ بسیار بسیار پرهزینه‌تر باشد.

می‌توانستیم در دو سال بعد از برجام، کشور را بسیار غیرقابل تحریم‌تر از شرایطی کنیم که اکنون هستیم. راه داشت. البته راهش نگاه به غرب نبود. راه آن یک نگاه جامع به دنیا بود و نیاز اولیه‌اش این بود که اعلام نکنیم کدام آدم عاقلی می‌آید در این سرزمین سرمایه‌گذاری کند؟ تیرهای روزنامه‌ها را بخوانید. شما مثل این که فقط تیرهای روزنامه اطلاعات را می‌خوانید که همیشه عقلاانه برخورد می‌کند. خداوند ان‌شاءالله به شما عمر دهد و امثال شما را زیاد کند. من به روزنامه‌های جناحی اعتقاد ندارم. اعتقاد دارم روزنامه باید واقعیات را بگوید مثل روزنامه اطلاعات نگاه ملی داشته باشد. تیر روزنامه‌ها را نگاه کنید. «پرواز هواپیماهای کاغذی بر فراز آسمان انتخابات» یعنی خواست‌های ملی ما را در حد یک دعوی انتخاباتی به حقیض کشاندند. ببینید در این مدت چقدر هیات به ایران آمد. برخی می‌گویند همه اینها نمایش است؛ بلکه ممکن است کار دولتی‌ها نمایش باشد، ولی بازرگان و تاجر هیچ زمانی برای نمایش وارد کشوری نمی‌شوند. کدام تاجری را دیدید بدون این که امیدی به تجارت داشته باشد فقط برای نمایش تجاری به کشوری قدم بگذارد؟

من در سفرها هیات تجاری همراه خود می‌برم. وقتی تاجر معتقد نیست از یک سفر سود می‌برد، همراه من نمی‌آید. آیا صدها هیات تجاری یا تاجر درجه یک اروپایی، آمریکایی و آسیایی به ایران آمدند برای آنکه هواپیمای کاغذی بر فراز آسمان انتخابات هوا کنند؟

ما را در برابر خارجی‌ها طوری معرفی کردند که انگار برای اهداف کوتاه انتخاباتی وارد این مذاکره می‌شویم. به‌جای آنکه ما را در سطح بالا در مقابل طرف خارجی قرار دهند که از موضع ملی این کار را انجام می‌دهیم، ما را فروکاستند به کسی که نیازمند شماسات برای دعوی انتخاباتی. من وزیر خارجه از چه زمانی سیاسی و جناحی بودم که اکنون بخواهم باشم؟ اینها واقعیاتی بود که وجود داشت. این واقعیات حتی امروز در شرایطی که در یک جنگ اقتصادی قرار گرفته‌ایم تشدید شده است و برخی همان سیاست‌ها و اهداف را دنبال می‌کنند و این به نظر من کاستی عمده‌ای است که در آن زمان بوده و اکنون هم هست. آن زمان ممکن بود بگوییم تصویر کاملاً روشن نبود، اما اکنون که تصویر کاملاً روشن است، روزی نیست که آقای پمپئو به من به اسم حمله نکند. خیال نکنید برای خود حسابی باز کردم، ولی آقای نتانیاهو در مجمع عمومی درس‌خترانی‌اش به من حمله می‌کند. آیا درست است که من هم‌زمان هم توسط نتانیاهو مورد حمله قرار بگیرم و هم توسط دوستان داخل؟

به خاطر حرف واحدی که درباره رژیم صهیونیستی می‌زنم، هم‌زمان آقای نتانیاهو و دوستان داخل به من انگ دروغ‌گویی می‌زنند. ببینید ما چقدر منافع ملی را فدای اهداف سیاسی می‌کنیم. باید ملاک و میزانی داشته باشیم. ملاک کجاست؟ کیست؟ من اعتقاد دارم آنچه نیاز است امروز بیش از هر چیزی داشته باشیم، وحدت است.

وحدت حول محور رهبری و فرمایشات ایشان و حول این محور که بفهمیم باید روی پای خود بایستیم، ولی تعامل با دنیا را به عنوان یک واقعیت نه به عنوان مبنای حیات بپذیریم و شرایط آن را فراهم کنیم نه این که خودمان به پای خودمان تیر بزنیم. آمریکا به اندازه کافی می‌خواهد زنجیر به پای ما و اقتصاد ایران ببندد، دیگر خودمان زنجیر اضافه به پای اقتصادمان نبندیم. خودمان اقتصادمان و بانک‌هایمان را از تعامل با بانک‌های دیگر محروم نکنیم.

از ترس مرگ، خودکشی نکنیم. به خاطر نگرانی از این که ۱۰ سال دیگر ممکن است اتفاقی بیفتد، از اکنون مثلاً فکر کنیم فالان کار را انجام دهیم یا خیر.

*** به تازگی اتفاقاتی در منطقه رخ داده است. از جمله این که آمریکایی‌ها اعلام کرده‌اند از سوریه و افغانستان خارج می‌شوند، هم‌زمان جان بولتون به منطقه آمد که سفرش شکست خورد، بعد آقای پمپئو به منطقه آمد و تلاش کرد حمایت‌هایی را در برابر ایران جلب کند که البته**

* از زمان خروج آمریکا از برجام تاکنون

آن که باخت استراتژیک داشته اروپاست

چون نتوانست نشان دهد در نظام

بین‌الملل موقعیتی دارد

* اگر از برجام خارج شویم، آیا فشار

اقتصادی از روی جمهوری اسلامی

برداشته می‌شود؟

* ما آمریکا را منزوی و دستاوردهای

خود را حفظ کردیم

* برجام را نباید دستاورد یک دولت

یک گروه یا دستاورد دیپلماسی دانست

به اهداف خود نرسید؛ هم‌زمان اعلام شد می‌خواهند اجلاس ورشو را تحت عنوان صلح در خاورمیانه برگزار کنند. خیلی‌ها تحلیل می‌کنند اساساً انتخاب ورشو نمادین است و یک معنی‌اش این است که ناتو هنوز زنده است ولی ورشو مرده؛ معنی دیگر ممکن است این باشد که می‌خواهند اروپایی‌ها را در برابر خطر روسیه به بهانه ایران بر سر میز بیاورند و همکاریشان را جلب کنند. پیش‌بینی شما از این اجلاس چیست و دقیقاً اهداف کلان آمریکایی‌ها از برگزاری این اجلاس مطرح خواهد شد؟

آمریکایی‌ها تمام تلاش خود را برای ایجاد اجماع جهانی علیه ایران می‌کنند. دلیل این که آمریکا خود را به آب و آتش می‌زند این است که مجدداً اجماعی که را با ۶-۷ قطعنامه شورای امنیت داشت به دست آورد. این نشان‌دهنده احساس ضرری است که آمریکا از برجام می‌کند.

بیجا نیست که آقای ترامپ می‌گوید ضرر کردیم، برای این که احساس می‌کند آمریکا چیزی را که بعد از ۳۰-۳۵ سال تلاش به دست آورده بود، از دست داده است، بدون آن که ما به ازای مناسبی کسب کرده باشد. آن وقت چه می‌کنند؟ تلاش می‌کند اجماع را دوباره زنده کند تا حالا چند بار تلاش کرده است.

پارسال در همین روزها، آمریکایی‌ها با قلدری جلسه شورای امنیت را به بهانه این که در ایران ناآرامی‌هایی وجود دارد، تشکیل دادند تا

اجماع جهانی علیه ایران شکل گیرد. مشاهده کردید آن جلسه به جلسه شکست آمریکا تبدیل شد. خیلی به آن جلسه توجهی نشد، ولی در آن جلسه یک سخنران هم به نفع آمریکا سخن گفت. همه از برجام حمایت کردند. البته آن جلسه قبل از خروج آمریکا از برجام بود. موضوع گذشت. دوباره آمریکا تلاش کرد به بهانه یمن ایران را به شورای امنیت ببرد. این نشان‌دهنده اهمیت آن اجماع است. آنجا هم با و تو روسیه به نتیجه نرسید.

آقای ترامپ جلسه شورای امنیت برگزار کرد تا آن جلسه را به ضد ایران تبدیل کند، اما جلسه علیه آمریکا شد. همه راجع به برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ صحبت می‌کردند. وقتی وی موفق نشد، آقای پمپئو جلسه‌ای را برگزار کرد. در جلسه شورای امنیت در مورد قطعنامه ۲۲۳۱ که هر ۶ ماه یک بار تشکیل می‌شود و معمولاً حتی در حد سفير هم شرکت نمی‌کنند، خود آقای پمپئو تمام طول جلسه را نشست. ابتدا که می‌خواست سخنرانی کند، همه نشست بودند اما پایان جلسه هیچ سلفیری در جلسه حضور نداشت، ولی وی نشست بود. باز هم نتوانست علیه ایران اجماع در شورای امنیت ایجاد کند.

ببینید آن اجماع علیه ایران که در ۶ قطعنامه فصل هفتمی شورای امنیت متبلور شده بود برای آنان چقدر ارزش داشته است؛ اجماعی که با تصویب قطعنامه ۲۲۳۱ ناپود شد. آمریکا تلاش‌های بسیاری کرد با برپایی جلسات مختلف آن اجماع را احیا کند که همگی شکست خورد. نشست لهستان هم شکست می‌خورد.

هر کس سفر من به عراق را با سفر آقای ترامپ و پمپئو به عراق و یکی از سران منطقه و یک وزیر امور خارجه غربی که به منطقه آمد را مقایسه کند، تفاوت را احساس می‌کند.

پنج روز در عراق با سربلندی به همه جای این کشور می‌روید و با استقبال گسترده‌ای مواجه می‌شوید، اما آنها پنهانی به عراق می‌روند، ملاقاتی انجام می‌دهند و از آن در خارج می‌شوند؛ گاهی فاصله آمدن و رفتن آنان آن قدر کوتاه است که کسی نمی‌فهمد چه زمانی آمدند و کی رفتند. این شرایط را در نظر بگیرید. همه اینها به برکت مقاومت جمهوری اسلامی فراهم شده است. اینها برکت مردم و مقاومت آنان و مدافعان حرم است؛ همین طوری هم ایجاد نشده است. اینها دستاورد دیپلماسی هست اما نه این که نتیجه کار دیپلماسی باشد. این واقعیات را ببینید.

در این شرایط، انتخاب ورشو و پیام‌هایی که انتخاب ورشو دارد، بیشتر مربوط به داخل اروپا و در ارتباط با روسیه است تا پیام به ایران، اما حرکت مجددی کرده اند برای این که اجماعی را علیه ایران ایجاد کنند برای انجام این کار به کشورهای دعوت کننده گفتند این جلسه ضایرانی نیست. چون می‌دانند نمی‌توانند از این جلسه نتیجه‌ای بگیرند، به کشورها اعلام کردند که در این جلسه نمی‌خواهند روی متنی توافق کنند. گفتند شما حرف بزنید و ما خود جمع‌بندی‌مان را اعلام می‌کنیم، یعنی اطمینان دارند که نمی‌توانند اجماع درست کنند.

* یعنی تبدیل به یک جلسه مشورتی شده است؟

خیر. جلسه‌ای است که عده‌ای صحبت می‌کنند، بعد آقای پمپئو می‌خواهد اعلام کند که این افراد چه گفته‌اند. در دنیای دموکراسی پارلمانی بین‌المللی روش مشخص است: کشورها دور هم می‌نشینند، متنی را جلو خود می‌گذارند و روی کلمات متن بحث می‌کنند تا به توافق برسند. آمریکا اطمینان دارد که از این جلسه نمی‌تواند متنی را علیه ایران بگیرد، لذا اعلام می‌کند این جلسه متن ندارد. این شرایطی است که امروز آمریکا پیدا کرده است.

من واقعیات دو طرف را می‌گویم. واقعیات آن طرف این است که آمریکا کشوری قلدر است، با زور زیاد اقتصادی؛ و هیچ مانع حقوقی و قانونی برای اعمال نیت تجاوز کارنامه‌اش قائل نیست. چه این نیت تجاوزکارانه سیاسی باشد چه اقتصادی و نظامی؛ از دیوار مکزیک گرفته تا خروج از برجام، نفتا و پاریس... یک بار نوشتم چیزی نمونده که آمریکا از آن خارج نشده باشد مگر سیاره زمین. این واقعیت است. کشور قلدری است. دلار حکومت می‌کند و به ما هم فشار می‌آید. وظیفه ما هم به عنوان دستگاه سیاست خارجی این است که این فشار را به حداقل برسانیم. نمی‌توانیم افتخار کنیم به این که ما مقاومت کردیم و مردم در حال تحمل فشار هستند. ما افتخار می‌کنیم که مردم ما، مردم مقاومی هستند، اما این افتخار ما نیست که فشار را به مردم اضافه کنیم. این افتخار ماست که بتوانیم فشار را از روی مردم کم کنیم و تمام تلاش خود را برای این به کار می‌گیریم.

*** داستان تحریم‌ها و تشدید و تحریم‌ها بالاخره باید به یک نقطه پایانی برسد. شما فرمودید هر چه به دست آوردیم ناشی از مذاکره و مذاکره عزت‌مندانه بوده است. در چه شرایطی امکان مجدد مذاکره وجود دارد؟ به نظر شما آمریکایی‌ها تاکنون غیر از آنچه به شکل سربسته به زبان**

آوردند از ایران چه می‌خواهند و آنچه آقای ترامپ می‌گوید مبنی بر این که آماده‌اند مذاکره کنند و از نو پای یک قرارداد یا تفاهنامه را امضاء کنند شامل چه چیزهایی می‌شود؟

وقتی درباره مذاکره با آمریکا صحبت می‌کنیم، این گونه نیست که تا کنون مذاکره نکرده باشیم. اگر پنج سال قبل این صحبت را می‌کردیم یک بحثی بود چون ۳۵ سال بود که با آمریکا مذاکره نکرده بودیم. می‌توانستیم بگوییم که باید مذاکره می‌کردیم، اما مذاکره کردیم، چند سال هم مذاکره کردیم، در بالاترین سطح هم مذاکره کردیم. بعد می‌دانم در تاریخ لااقل در تاریخ مدرن، هیچ‌وقت دو وزیر خارجه درباره یک موضوع این قدر مستمر تا این حد با هم مذاکره کرده باشند.

می‌دانید که چند رکورد از وزیر امور خارجه آمریکا شکست و وزیر امور خارجه ایران هم که از رکورد گذشت! مثلاً وزیر امور خارجه آمریکا هیچ‌وقت به اندازه‌ای که در وین بود در خارج از آمریکا نبود، آن هم مستمر؛ بعد می‌دانم هیچ‌وقت خود وزیر امور خارجه آمریکا از ساعت ۹ شب تا ۶ صبح روز بعد یکسره مذاکره کرده باشد؛ آن هم مذاکره دوجانبه؛ ممکن است در سطوح پایین‌تر این اتفاق بیفتد، اما در سطح وزارت این موضوع کم پیش می‌آید. مثلاً زمانی که معاون وزیر بودم در اجلاس حقوق بشر بیش از ۲۴ ساعت محل اجلاس را ترک نکردم و نماز ظهر و عصر تا نماز صبح روز بعد را در محل اجلاس خواندم. اما این که دو وزیر خارجه در یک اجلاس دوجانبه، ۹ ساعت پشت سر هم مذاکره کنند، بی سابقه است. ما این همه مذاکره کردیم، بنابراین باید دید مذاکره برای چیست؟ ما یک سند ۱۵۰ صفحه‌ای داریم. مثل برخی سندها، دو صفحه‌ای نیست. همه ریزه‌کاری‌ها در این سند مورد مذاکره قرار گرفته است.

می‌خواهند دوباره درباره چه چیزی مذاکره کنند؟ درباره مسائل موشکی؟ درباره مسائل موشکی هم در آن جلسه بحث کردیم و تصمیم گرفتیم. نه به این دلیل که ما مشکل داشتیم، به این علت که طرف مقابل جوابی نداشت برای این سؤال ما که شما چرا این همه سلاح در منطقه ما می‌ریزید؟ درباره چه می‌خواهند بحث کنند؟ آقای ترامپ می‌خواهد فروش ۴۰۰ میلیاردی سلاح خود را متوقف کند یا فرانسوی‌ها می‌خواهند فروش سلاحشان را متوقف کنند؟

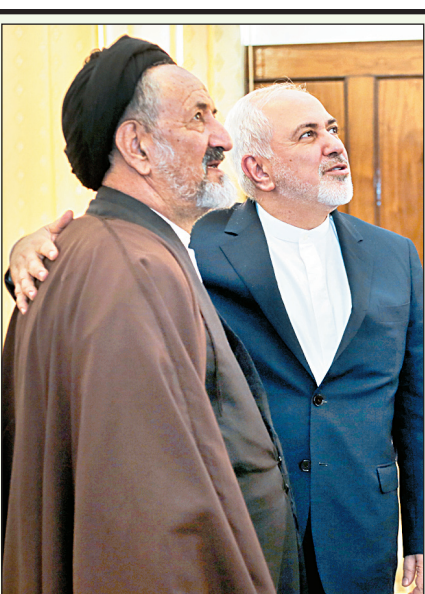
آنهايي که بیش از همه درباره این موضوع صحبت می‌کنند، کسانی هستند که بیشترین فروش سلاح را به این منطقه دارند. سلاح‌های آنان بیشترین آدمکشی را در منطقه دارد. در یمن مردم را با تیر و کمان که نمی‌زنند، با همین سلاح‌های پیشرفته آمریکایی و اروپایی می‌زنند. آنان می‌خواهند چه کنند؟ درباره تسلیحات مذاکره کنند؟ درباره متوقف کردن فروش سلاح‌هایشان به منطقه مذاکره کنند؟

آیا می‌خواهند درباره منطقه مذاکره کنند یا درباره انتخابات‌های اشتباهشان در منطقه؟ می‌خواهند بیايند و برای ما توضیح دهند چرا از صدام حمایت کردند، وقتی که عراق ما بمباران شیمیایی کرد؟ چرا در سوریه این فاجعه را به پا کردند؟ چرا در افغانستان این گونه عمل کردند؟ چرا در یمن آدمکشی می‌کنند؟ آیا می‌خواهند درباره این مسائل بحث کنند؟

آیا خیال می‌کنند حرف برای گفتن دارند که می‌خواهند درباره مسائل منطقه‌ای مذاکره کنند؟ چه فکر می‌کنند؟ درباره مساله هسته‌ای با آمریکایی‌ها مذاکره کردیم که اجرا نکردند. نه در دوران اوباما به‌صورت کامل اجرا کردند نه دوره بعد از آن. در دوره ترامپ با کمال وقاحت سند را زیر پا گذاشتند و پاره کردند. حالا می‌گویند که می‌خواهیم درباره موشک و منطقه مذاکره کنیم. چه چیزی می‌خواهند بگویند؟

خیال نکنند ما در این حوزه‌ها کمبودی داریم. خیال نکنند این که ما می‌گوییم درباره موضوعات مذکور مذاکره نمی‌کنیم، دستان خالی است، نه، به این دلیل مذاکره نمی‌کنیم که شما نشان ندادید که اصلاً طرف مذاکره هستید. شمایی که امضایان یک ماه هم ارزش ندارد ادعا می‌کنید این وزیر می‌تواند امضای وزیر قبلی و این رئیس می‌تواند امضای رئیس قبلی را زیر پا بگذارد، چگونه می‌خواهید مذاکره کنید و به توافق جامع‌تر برسید؟ موضوع ما که اصلاً امضاء نیست، قطعنامه شورای امنیت است. شما ناسلامتی عضو دائم شورای امنیت هستید. احترام امامزاده به متولی آن است. وقتی شما احترام شورای امنیت را نگه ندارید هیچ‌کس برای آن تره هم خرد نمی‌کند. آمریکا، قطعنامه‌ای که خودش ارائه کرده و به آن رأی داده، قطعنامه‌ای که کل برجام در آن است را زیر پا می‌گذارد و سپس می‌گوید که می‌خواهد به توافق جامع‌تری برسد.

ببینید همین آقای بولتون، قبل از توافق هسته‌ای می‌گفت ایران باید به غنی‌سازی صفر برسد. آقای کری هم به اصطلاح با همین فرمان وارد مذاکره شد. بعد از ماه‌ها مذاکره می‌گفت ما حاکمتر با ۵۰۰ سانسیتیفیوژ آن هم از نوع IR۱ موافقت می‌کنیم. دیدند که نمی‌شود. نه این که آقای کری مذاکره‌کننده خوبی نبود یا این که

سخنان سیدمحمود دعای خطاب به ظریف

شما نماد یک انسان با فضیلت و آزاده و تجسم صبر، توکل، گذشت و تحمل هستید و امیدواریم خداوند بر مزیت‌های شما بیفزاید.

ما آمده‌ایم به شما خسته نباشید بگوییم و از شما پیام و الهام بگیریم و چگونگی تحمل این همه ناسپاسی‌ها و ناملایمتهای را بیاموزیم. شما سد محکمی هستید در برابر همه تصمیم‌های رذیله‌های که جهان علیه جمهوری اسلامی ایران ایجاد کرده است، تدبیر و درک و درایت شما می‌تواند خیلی از هجمه‌ها و حملات را خنثی کند و ما در شرایط فعلی شما را تنها می‌بینیم. آمریکا با همه امیدی که برای همراه کردن جهان با خود داشت، سرخورده و مأیوس شد و این نتیجه منطق و درک عمیق شما است و امیدواریم جامعه ما این منش و ارزش شما را درک کند و قدردان این نعمت باشد تا گوهر و جوهر وجودتان آزرده و افسرده نشود.

ما آمده‌ایم به شما خسته نباشید بگوئیم، آمده‌ایم به شما بگوییم که ما شما را درک می‌کنیم و به شما احترام می‌گذاریم و امیدواریم خداوند بیش از این به ما توفیق بدهد که قدردان شما باشیم. همان‌گونه که دوستان به اطلاع جنابعالی رسانند ما در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی هستیم و به همین مناسبت ویژه‌نامه‌ای را تدارک دیده‌ایم و می‌خواهیم مطلع درخشان این ویژه‌نامه نقطه نظرات امیدبخش شما، تحلیل شما از دستاوردهای انقلاب و رهنمودهای شما باشد.

شما را دوست داریم و به شما احترام می‌گذاریم. یکی از ضرورت‌های توصیه شده دین ما، دادن صدقه برای رفع بلا یا است و بهتر است این کار در اول هر ماه انجام شود. اول هر ماه وقتی نماز اول ماه را که می‌خوانم من برای چند نفر صدقه کنار می‌گذارم، یکی شما هستید، یکی حضرت آقا (مقام معظم رهبری)، یکی آقای خاتمی، یکی حسن آقا و یکی هم حاج قاسم سلیمانی است. خداوند وجود شما را حفظ کند و از جمیع بلاها مصون دارد. خدا نکند که خداوند ما را از نعمت‌هایش محروم کند و روزی از وجود بابرکت شما بهره‌مند نشویم. من آرزو داشتم که دست شما بیوسم.

من مذاکره‌کننده خیلی خوبی بودم. نه به این دلیل که در عالم واقع چنین چیزی ممکن نیست. در عالم واقع به دلیل همان استقلال جمهوری اسلامی این امر امکانپذیر نبود. ایران کشوری نیست که شما بتوانید چیزی را به آن تحمیل کنید. خواست‌های آقای کری در بدو مذاکرات خیلی با خواست‌های دولت فعلی فرق نمی‌کرد. آقای کری هم نمی‌خواست فردو باشد و تا روز آخر نمی‌خواست اراک باشد، تا روز آخر می‌خواست مسائل موشکی ایران و تحقیق و توسعه ایران را محدود کند. آقای کری هم می‌خواست مثل آقای ترامپ، طول قرارداد بسیار بیشتر باشد. معلوم است که آنان همین را می‌خواستند؛ اما واقعیات این است که در مذاکره نمی‌توانید تحکم کنید، باید به توافق برسید که رسیدیم.

آمریکایی‌ها یقین داشته باشند اگر روزی مجوزی صادر شود و

قرار باشد مذاکراتی درباره سایر موضوعات صورت بگیرد، با مذاکرات هسته‌ای فرق نمی‌کند. این‌گونه نیست که چیزی را دیکته کنند و ما هم بپذیریم. آقای پمپئو خیال نکند چون به لس‌آنجلس رفته و در یک جمع به اصطلاح ایرانی — که البته بیشتر شرکت کنندگانش طرفداران آمریکایی حزب جمهوریخواه آمریکا بودند — ۱۲ پیش‌شرط برای مذاکره با ایران مطرح کرده است، وارد مذاکره با ایران می‌شود و این شروط را مطرح می‌کند و ما هم می‌گوییم چشم، قبول کردیم و از جلسه بیرون می‌رویم. خیر؛ این گونه نیست.

آقای کری هم به همین صورت وارد جلسه شد. شروطی داشت ولی حتی به یکی از آنان نرسید. هم در موضوع سلاح و هم در موضوع منطقه به نتیجه‌ای نرسید. غرب، بدهکار است، ما بدهی نداریم. ما مدعی هستیم. غرب باید خسارت جنگ را به ما بپردازد. باید خسارت این همه موشکی که بر سر مردم یمن ریخته است را بدهد.

خیال نکنند اگر روزی خواستند درباره موشک با ما سخن بگویند، حرفی برای گفتن دارند. آنان باید جواب موشک‌های اگزوزست که به رژیم عراق داده‌اند را بدهند. یعنی پاس‌خگویی آنان خیلی بیشتر از پاسخ‌هایی است که جمهوری اسلامی ایران قرار است به آنان بدهد.

بله، ما به صورت اصولی واهمه ای از مذاکره نداریم. البته مذاکره ما با آمریکا قاعده دارد. باید در سطوح عالی نظام تأیید شود. اما من با جرأت می‌توانم بگویم همان طور که در مذاکرات هسته‌ای طرفی نبودند که بتوانند نظرات خود را در جلسات تحمیل کنند و اکنون ادعا می‌کنند کلاه سرشان رفته است، در سایر موضوعات هم این گونه خواهد بود. اگر مسئولان فعلی آمریکا هم بودند به همین نتیجه می‌رسیدند و با آقای کری هیچ فرق نمی‌کرد. خود اینها هم بودند بیش از این گیرشان نمی‌آمد. امروز هم اگر مذاکره کنند بیش از این نصیبشان نمی‌شود.

آنها به ما لطفی نکردند که تصمیم گرفتیم درباره مسائل دیگر مذاکره نکنیم. این در واقع یک تفاهم بود به این دلیل که آنان هم متوجه شدند اگر بخواهند مذاکره کنند، جمهوری اسلامی هم ادعاها و مطالبات زیادی دارد. همچنان هم این گونه است، بنابراین باید مبانی درست باشد. باید دولت آمریکا اول از همه ثابت کند که به مذاکراتش پایبند است. تازه این سند هم مذاکره ما با آمریکا نیست، قطعنامه شورای امنیت است. آمریکا اول ثابت کند به این قطعنامه ملتزم است. تاکنون که نه در دوره اوباما و نه در دوره ترامپ چنین چیزی به اثبات نرسیده است. مقام معظم رهبری فرمودند این آزمایش است. آزمایشی که ما نگاه می‌کنیم.

* یعنی با رفع تحریم‌ها...؟

خیر، من می‌گویم آزمایش این بوده که آمریکایی‌ها باید ثابت می‌کردند به کاری که متعهد شده‌اند ملتزم هستند. ثابت کردند که ملتزم نیستند. باید قبل از این که ادعای ارث کنند برادریشان را ثابت کنند. باید ثابت شود مذاکره با آمریکا ارزش و فایده دارد؛ بعد این را اجرا کنند و سپس در کشور بررسی شود. باید گفت این تصمیم بعد از این تجربه‌ای که داشتیم، بسیار سخت است، چون اصلاً تجربه خوبی نبوده است. آمریکایی‌ها به شدت نشان دادند که غیرقابل اعتماد هستند. بعد از آن مقامات عالی نظام بررسی کنند و ببینند آیا آنان به آن سمت می‌روند یا خیر؟ ما که معتقدیم نمی‌روند، اما همان طور که عرض کردم جمهوری اسلامی میز مذاکره را ترک نکرده است، حتی با آمریکا، حتی با دولت ترامپ. قبل از ماه می، پیش از آن که آمریکا خروج از برجام را اعلام کند، آقای برایان کوک که امروز علیه ایران شعار می‌دهد با آقای عراقچی در وین ملاقات می‌کرد دو ماه قبل از آن در اسفند و معتقد بود این ملاقات‌ها ادامه پیدا خواهد کرد. چه کسی از مذاکره بیرون رفت؟

این‌گونه نیست که آقای ترامپ تصمیم بگیرد مذاکره را چه زمانی شروع کند و چه زمانی به پایان برساند، چه زمانی دوباره شروع کند. شما پشت تربیون سازمان ملل متحد به ایران توهین می‌کنید و همزمان به نمایندگی ما زنگ می‌زنید که می‌خواهید با آقای دکتر روحانی ملاقات کنید!

این دو شیوه ممکن است برای خیلی از کشورها جمع شود، اما برای ما خیر. مسئولان آمریکایی علت این که با ما خوب نیستند، این است که با بقیه کشورها فرق می‌کنیم و بنابراین توقع نداشته باشند مثل بقیه کشورها رفتار کنیم که از یک طرف به ما توهین کنند و از طرف دیگر به سراغشان برویم. به توهین پاسخ نمی‌دهیم. ممکن است جوابشان را ندهیم، حرف‌هایی که آنان می‌زنند ما نزنیم؛ گرچه اگر لازم بدانیم تندتر از همیشه پاسخشان را می‌دهیم اما تا از آنان احترام و تکریم و تعظیم در برابر اراده مردم ایران نبینیم، حتماً با آنان مذاکره نمی‌کنیم.

— بسیار متشکریم از وقتی که در اختیار ما قرار دادید.

کشورهای توسعه یافته محور برنامه ریزی اقتصادی خود را استفاده بهینه از نفت خام از طریق ذخیره سازی در زمانی که ضرورت ایجاد کند به عنوان منبع اصلی غیر قابل جایگزین و روآوری به سایر منابع انرژی به ویژه انرژی هسته ای قرار داده اند. بسیاری بر این نظرند که در جهان آینده، قدرت اقتصادی از آن بازیگرانی است که منابع و سرچشمه های انرژی در تصاحب آنهاست. از این رو، برنامه ریزی در متنوع کردن سیستم عرضه انرژی در بلندمدت به عنوان یکی از سیاست های راهبردی ایران در بخش انرژی قلمداد شده و با توجه به کارایی بهینه فناوری هسته ای، گسترش بهره برداری از این فناوری از الزامات به حساب می آید. بنابر دلایل طرح شده، اتکای ایران به عرضه انرژی با سوخت های فسیلی غیر منطقی به نظر می رسد و در نتیجه استفاده از فناوری های جدید از جمله هسته ای در مقام مقایسه با سوخت های فسیلی، به صرفه تر است. ضمن این که هیچ کشوری سعی نمی کند از منظر استراتژیک انرژی مورد نیاز خود را فقط از یک منبع تأمین کند، حتی اگر به وفور از این منابع بهره مند باشد.

به منظور تبیین این سیاست جمهوری اسلامی ایران و کوششی که در اجرای این سیاست مهم در سالهای پس از پیروزی انقلاب یعنی بهره مندی از انرژی هسته ای صورت گرفت، با دکتر علی اکبر صالحی معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان انرژی اتمی که می توان ایشان را "سیاستمدار هسته ای ایران" قلمداد کرد زیرا هم در عرصه سیاست خارجی مسئولیت اجرایی داشته و صاحب اندیشه و نظر است و هم تحصیلات آکادمیک در دانش هسته ای دارد، گفتگویی درباره دستاوردهای کشور در این عرصه مهم و راهبردهای آینده انجام دادیم که در پی از نظر خوانندگان ارجمند می گذرد:

دکتر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی در گفتگو با اطلاعات:

اشراف پژوهشگران به فناوری هسته ای از بزرگترین دستاوردهای نظام است

دو جبهه سیاسی وجود دارد که به طور عمیق و ریشه ای با هم اختلاف ندارند و در یک چارچوب حرکت می کنند؛ اما اکنون گروهی که بر آمریکا حاکم شده است بر ضد نظام غالب عمل می کند. در خود اطرافیان ترامپ هم افراد ذاتا ضد یهود می بینیم و هم موافق صهیونیسم.

در واقع جامعه آمریکا اکنون در یک نظام دو قطبی به سر می برد و روزی نیست که نبینیم تحصن، اعتصاب و تظاهرات دانشجویی رخ نداده باشد. در سیاست خارجی این کشور رویه بر این بوده است که همیشه جمهوریخواهان از دوستان با وفای خودشان حمایت می کردند و توجهی به مباحث درونی کشورشان نداشتند. مثلاً عربستان که در مدار سیاست خارجی آمریکا است با اینکه در مدار حقوق بشر نیست اما با آن مشکلی ندارند.

دموکرات ها ظاهراً به اصول دموکراسی و حقوق بشر پایبند هستند و به آن اهمیت می دهند. با این حال آمریکا در دوره ترامپ در بخش سیاست خارجی در ابهام و سردرگمی به سر می برد. این سیاست آنجا خطرناک می شود که در حال تسری به اروپاست تا جایی که به گفته رئیس اتحادیه اروپا یکی از خطرات بالقوه برای این اتحادیه، پدیده "ترامپیسم" است.

ما هم فکر می کنیم این سردرگمی و پیچیدگی در تعاملات بین الملل رو به رشد است؛ بنابراین به عنوان یک نسخه داخلی نباید اجازه بدهیم ترامپیسم به حوزه سیاست داخلی کشورمان رخنه کند. آنها قطعاً به دنبال ایجاد شکاف بین حاکمیت ما و همچنین زیر سؤال بردن و بحرانی کردن تفکر انقلابی هستند.

مکانیسم این کار هم از طریق ایجاد یاس و ناامیدی است و متأسفانه در داخل هم به اینگونه مباحث دامن زده می شود که تعدد اخبار منفی در سطح رسانه ها گواهی بر این مدعاست.

همچنین آمریکایی ها با برهم زدن «احساس امنیت» و «القای احساس بی عدالتی» در کشورمان در راستای بحرانی شدن شرایط تلاش می کنند. پانزهر همه مسائل ذکر شده، این است که رسانه های منتشر کننده اخبار برخی کاستی های موجود را بزرگنمایی

از گردنه ترامپ هم عبور کنیم گرچه در ظاهر امر با تنگناهای اقتصادی دست به گریبان هستیم، اما از آنجا که فشار کنونی آمریکا بر اساس منطق زور است، بنابراین با اجماع جهانی علیه کشورمان، آنگونه که قبل از برجام بود، مواجه نخواهیم شد.

شایسته است تا به این نکته اشاره کنیم که چندسال پیش در همایشی اعلام کردم که ترامپ بر اساس سنت سیاسی آمریکا ذاتاً به دنبال رویه رئالیسم سخت است چنان که گفت "می خواهم شرکت های آمریکایی خارج از کشور را به آمریکا بازگردانم، یا بیهوده برای کسی خرج نمی کنیم و باید مرزها را ببندیم."

بایسد به این نکته نیز توجه کنیم که در آمریکا حزب به مفهومی که در اروپا از این واژه مراد می شود، وجود ندارد بلکه

*جناب آقای دکتر صالحی باسپاس از فرصتی که در اختیارمان گذاشتید. با توجه به این که ایام سالروز پیروزی انقلاب قرار داریم و ضرورت دارد دستاوردهای ۴۰ سال اخیر تبیین شود به عنوان پرسش نخست بفرمایید موضوع دستیابی کشور به انرژی هسته ای از چه زمانی طرح شد و هدف از آن چه بود؟

در آغاز اجازه می خواهم تا از تلاش های کارکنان روزنامه وزین اطلاعات تشکر کنم. روزنامه اطلاعات، روزنامه ای است که همواره سعی کرده مخاطبانش را از گرفتار شدن در کمند تعصبات و جبهه گیری های سیاسی و حزبی مصون نگاه دارد و خط انصاف را رعایت کند. همچنین در این روزنامه مطالب متنوعی به چشم می خورد که برای فرهیختگان و عموم جامعه ارزنده است. امیدوارم ۴۰ سالگی انقلاب اسلامی، نقطه عطفی برای آینده کشورمان باشد. از نگاه اینجانب در این چهار دهه، دوره برانگیختگی و بالندگی را گذرانده ایم و اکنون باید وارد دوره فرهیختگی شویم.

تاکنون گردنه های سخت را پشت سر گذاشته ایم و در آستانه ورود به دشت هموار رشد و توسعه و پیشرفت می باشیم که باید توجه ما به مسائل کلان توسعه معطوف باشد، زیرا مباحث توسعه ملی، زیربنای ضروری است تا به رشد علمی، صنعتی، فرهنگی، اقتصادی و تجاری بطور همزمان عنایت داشته باشیم و انشاء... در آستانه یک جهش جدی و بزرگ با همت ملت صبورمان قرار بگیریم. مردمی که در این ۴۰ سال اتفاقات بزرگ را که می توانست کمر جامعه را خم کند با صبوری خود مدیریت کرده و پشت سر گذاشت. آخرین چالش ما هم مواجهه با سیاست های خصمانه دولت ترامپ است که یقیناً این گردنه را هم پشت سر خواهیم گذاشت.

البته در انتخابات اخیر آمریکا پیروزی ترامپ در مجموع به نفع ایران بود زیرا هم ایشان و هم خانم هیلاری کلinton در دشمنی با کشورمان تفاوت ندارند، اما رویکرد کلی ترامپ به گونه ای بود که نشان می داد اجماع جهانی را به همراه نخواهد داشت و امروز می بینیم که با بسیاری از کشورها مشکل پیدا کرده است. بنابراین امیدوارم

*** گردنه های سخت را پشت سر گذاشته ایم و در آستانه ورود به دشت هموار رشد و توسعه و پیشرفت هستیم**
*** امروز دیگر مانند سابق نیاز به مهندسی معکوس نداریم و حتی سانتریفیوژ های نسل جدید را خودمان طراحی می کنیم**
*** در استخراج و اکتشاف اورانیوم کاملاً خود اتکا و تا ۹۵ درصد خودکفا شده ایم**
*** واحد کیک زرد اردکان بازسازی شد**

نکنند. زیرا این رسانه ها هستند که افکار عمومی را می سازند. دوم اینکه باید انسجام داخلی حول محور رهبری انقلاب شکل بگیرد و همچنین در اظهارات و شعارها دقت داشته باشیم. مثلاً می گویند برجام چه کار کرده است؟ برخی وجود این همه دستاورد برجام را نادیده می گیرند و باعث ایجاد یاس در مردم می شوند. البته مسئولان هم نباید برجام را خیلی بزرگ کنند. همچنین باید هماهنگ با قدرت های معترض به ترامپیسم پیش برویم و نباید خود را در معرض خط مقدم مخالفت با آمریکا قرار دهیم. علاوه بر این باید از ظرفیت اقتدار منطقه ای خودمان در منطقه استفاده کنیم زیرا اگر هوشمندانه عمل نکنیم در دام ترامپیسم گرفتار خواهیم شد.

اگر از شرایط موجود حسن استفاده بشود، طلایی ترین دوران پس از انقلاب را خواهیم داشت و قدرت نظامی و امنیتی ایران به اوج خواهد رسید. زیرا محیط پیرامونی ما مستعد تعامل فراگیر با ایران است. یعنی آنها بر اساس واقعیت سیاسی با ما همراهی می کنند زیرا جایگاه و اقتدار ایران غیر قابل انکار است.

و اما در پاسخ به سؤالاتان لازم است بگویم صنعت هسته ای پیش از انقلاب و در سال ۱۳۵۳ خورشیدی بنیان گذاشته شد. رژیم گذشته در تدوین چشم انداز اقتصادی اجتماعی برای یک دوره ۲۰ ساله، بهره مندی ایران از انرژی هسته ای را هم مدنظر قرار داده بود. در این زمینه شرکت آمریکایی SIR یک گزارش بیست جلدی تهیه کرد که در آن توصیه شده بود ایران برای توسعه تا ۲۰ سال آینده باید چه اقداماتی انجام دهد.

یکی از توصیه های این شرکت اجرای طرح دستیابی به ۲۰ هزار مگاوات برق هسته ای بود. مبنای این توصیه هم این بود که هر نیروگاه هزار مگاواتی فسیلی معادل ۱۱ میلیون بشکه نفت سوخت در سال مصرف می کند که با احتساب ۲۰ هزار مگاوات در واقع سالانه معادل ۲۲۰ میلیون بشکه نفت سوخت مصرف می شود. بدیهی است با این محاسبه استفاده از نیروگاه های هسته ای صرفه جویی عظیمی در پی خواهد داشت.

دلیل دوم این که هر نیروگاه هزار مگاواتی با سوخت فسیلی سالانه ۷ میلیون تن گاز گلخانه ای منتشر می کند که اگر نیروگاه هسته ای را جایگزین کنیم، مانع انتشار ۱۴۰ میلیون تن گاز گلخانه ای در فضای کشور می شویم. در واقع به دلیل انتشار این حجم از گازهای آلاینده در جو است که می بینیم اقلیم کشورمان تا این حد دستخوش تغییر شده است.

اکنون در ایامی که مصرف برق در بالاترین حد آن نیست، مصرف برق کشور حدود ۳۵ هزار مگاوات است که حجم آلودگی ناشی از آن به حدود ۲۵۰ میلیون تن می رسد و یک ابر آلوده بر فراز کشور ایجاد می کند. در حالی که در نیروگاه هزار مگاواتی بوشهر، مجموع سوخت مصرفی سالانه به ۳۰ تن و عوارض سوخت استفاده شده آن با عمل جداسازی روی آن به حداقل می رسد. به دلیل مزیت های انرژی هسته ای و مواهب ناشی از آن است که می بینیم بسیاری از کشورها از جمله فرانسه، چین و هند به سراغ آن رفته اند.

از منظر هزینه تمام شده هم تولید برق هسته ای به خوبی با دیگر برق های تولید شده رقابت می کند. وزارت نفت روزانه معادل

*** در حال کار روی نسل جدید
سانتر فیلوژهای پیشرفته هستیم
* خوشبختانه بعد از برجام تجهیزات
بسیار پیشرفته ای وارد کشور کردیم
که پیش از آن ممکن نبود
* آزمایشگاه بسیار مهم «نظام ایمنی»
که در غرب آسیا نظیر ندارد با کمک
۲۰ میلیون یورویی اروپا در حال
تجهیز است
* ایران به عنوان اولین کشور مسلمان
آزمایش «درهم تنیدگی» را به انجام
رسانده است**

یک میلیون بشکه سوخت به نیروگاه ها اختصاص می دهد که با احتساب هر بشکه ۶۰ دلار، سوخت مصرفی نیروگاه های کشور به حدود ۲۲ میلیارد دلار می رسد.

در مجموع آلمان ها پیش از انقلاب دو نیروگاه در بوشهر را در دست ساخت داشتند و فرانسوی ها هم می خواستند دو نیروگاه در دارخوین بسازند که به دلیل وقوع انقلاب اسلامی متوقف شد و پس از آن نیز به دلیل حال و هوای جنگ کار ادامه پیدا نکرد. در این میان، در ابتدای انقلاب اسلامی برخی افراد و جریان ها در کشور تحلیل می کردند که ادامه ساخت نیروگاه هسته ای یک کار استکباری است. ما ژاندارم منطقه نیستیم که به چنین صنعتی نیاز داشته باشیم. پس از جنگ تحمیلی اما شرایط تغییر کرد و نظام تصمیم گرفت این صنعت را احیاء کند. با تأکید و دستور حضرت آقا و حمایت مرحوم آیت الله هاشمی رفسنجانی، صنعت هسته ای مجدداً احیاء شد و روند رو به تکاملی را تجربه کرد.

مقام معظم رهبری به دو دلیل به این صنعت اهمیت می دادند: نخست این که فرمودند صنعت هسته ای، فناوری مدرن برای تولید انرژی است و باعث صرفه جویی در مصرف سوخت های فسیلی می شود و باید به عرضه فناوری های نوین در تولید برق ورود پیدا کنیم. دوم این که این تکنولوژی را بالقوه اقتدار آفرین می دانند. به اعتبار این موارد، راه پیشرفت صنعت هسته ای هموار و برای سازمان انرژی اتمی هم راه تسهیل شد؛ بنابراین صنعت هسته ای ایران از سال ۱۳۶۸ دوباره احیاء شد، اما در آن شرایط هیچ کشوری حاضر به کمک به ما نبود.

در چنین شرایطی، مسئولان تصمیم گرفتند کشورمان وارد هر دو شاخه اصلی یعنی فناوری راکتور آب سبک و آب سنگین شود. گلوگاه آب سبک غنی سازی اورانیوم و در تکنولوژی آب سنگین هم گلوگاه غنی سازی آب است.

پس از بررسی مسئولان و دانشمندان و اینکه هیچ تجربه ای در

این بخش نداشتیم، قرار شد از کوتاهترین راه یعنی مهندسی معکوس استفاده شود. پس از آن بود که از کشوری خاص سانترفیوژ به ایران وارد کرده و سرانجام پس از حدود ۱۵ سال تلاش مستمر کشور وارد مرحله غنی سازی شد. اکنون سه چهار سالی است که از مهندسان سازمان خواسته ام به عرصه طراحی وارد شویم.

حالا اگر از من بپرسید دستاورد صنعت هسته ای ایران چیست، می گویم بزرگترین دستاورد ما اشراف پیدا کردن به ظرایف فناوری هسته ای است و ورود به حوزه طراحی با استفاده از ابزارهای نرم افزاری تولید داخل است.

اکنون همه ابزارهای دستیابی به این علم مدرن در دستان ما قرار دارد. حتی می توانیم قطعات را در قالب نرم افزار تولید کنیم و آن را در کامپیوتر به صورت سه بعدی نمایش دهیم و بعد در کارگاه آنها را بسازیم. از سوی دیگر کتاب های متعددی در پیوند با حساس ترین بخش های صنعت هسته ای مانند ماشین های سانترفیوژ برای نسل های بعدی نوشته شده است، بنابراین بزرگترین کار ما در سه چهار سال اخیر، تولید مستندات علمی بوده است. امروز دیگر مانند سابق نیاز به مهندسی معکوس نداریم و حتی سانترفیوژهای نسل جدید را خودمان طراحی می کنیم.

*** اکنون در صنعت هسته ای در چه جایگاهی قرار داریم؟**

سال ۱۳۸۸ که وارد سازمان شدم، آقای مهندس کلانتری، معاون اسبق سازمان در شرکت تماس توصیه کرد با هلیکوپتر ابتدا فرایند اکتشاف را به صورت هوایی انجام دهیم. با توصیه ایشان و اجازه مقام معظم رهبری این کار آغاز شد و اکنون در جایگاهی هستیم که به جز خود بالگردها، عمده فعالیت های اکتشاف هوایی با توصیه و تأکید مقام معظم رهبری، بومی است و سرعت عملیات اکتشاف از این طریق شتاب چشمگیری گرفته است. از جمله با اکتشاف هوایی پی بردیم که در زمینه ذخایر اورانیوم گرچه غنی نیستیم، اما در فقر هم به سر نمی بریم.

دیگر دستاورد اکتشاف هوایی این بود که به ذخایر عظیم آهن و فلزات دیگر رسیدیم که البته ذخیره آهن کشف شده بسیار عظیم است و در آینده میزان آن را اعلام خواهیم کرد. بنابراین در استخراج و اکتشاف اورانیوم کاملاً خود اتکا و تا ۹۵ درصد خودکفا شده ایم. لازم به ذکر است که هرچه میزان سرمایه گذاری بیشتر شود شتاب کارمان بیشتر خواهد شد. ما نیاز به ۱۰ هزار تن ذخیره استراتژیک اورانیوم داریم. از پیش از انقلاب ۵۵۰ تن داشتیم. ذخایر بعد از انقلاب هم در حال رسیدن به ۵۰۰ تن است و تولید داخل دارد شتاب می گیرد. در زمینه بهره برداری نیز باید خاطرنشان کنم که واحد کیک زرد اردکان که زمانی به دلیل افتتاح زود هنگام دچار میلیاردها تومان خسارت شده بود، بازسازی آن انجام شد. امیدواریم کمک دولت افزایش یابد تا روند پیشرفت کار، سرعت پیدا کند. در حوزه تحقیق و توسعه کار بر روی ماشین های سانترفیوژ عمده ترین آن است، هیچ مشکلی نداریم و در حال کار روی نسل جدید سانترفیوژهای پیشرفته هستیم.

در زمینه تجهیزات جدید برای علم مواد و خلأ که از علوم مورد نیاز این عرصه است- پس از برجام خریدهای بسیار خوبی

*** آزمایش «درهم تنیدگی» را به زودی در یک فاصله ۷ و بعداً ۱۵ کیلومتری انجام خواهیم داد تا در آینده انتقال اطلاعات را براساس آن مصون از هر شنودی کنیم**
*** در چارچوب سیاست تأمین آب از رطوبت هوا ۵ نمونه دستگاه آب ساز ساخته و به استان‌های مجاور دریا فرستاده‌ایم تا آن را مورد آزمایش قرار دهند و نواقص آن را برطرف کنیم**
*** در عرصه جدید فناوری کوانتومی قدم‌های بلندی برداشته‌ایم**

برجام به تسریع امور و گشایش‌ها کمک شایانی کرده‌به عنوان نمونه در کشور حدود هشت سالی است که روی ساترifiوژها کار می‌کنیم تا مانند نسل اول که در اوایل ۲۰۳۰ درصد آن متلاشی می‌شد، این اتفاق تکرار نشود. اکنون این نرخ به کمتر از ۲ درصد رسیده است و این روند تا رسیدن به رقم کمتر از یک دهم که معادل استاندارد بین‌المللی است، ادامه خواهد داشت.

*** خروج احتمالی ایران از برجام چه تأثیری بر روند برنامه هسته‌ای کشور خواهد داشت؟**

این تصمیمی است که مسئولان ارشد نظام باید اتخاذ کنند. ما مانند ارتش سسرفراز و قهرمان ایران هستیم و فقط باید آماده فرمان فرمانده باشیم. سازمان انرژی اتمی این آمادگی را دارد که غنی‌سازی ۲۰ درصدی اورانیوم را ظرف مدت سه تا چهار روز مجدداً شروع کند. ما اکنون غنی‌سازی ۲۰ درصد را متوقف کرده‌ایم زیرا به اندازه کافی ذخیره مواد اولیه ۲۰ درصد را داریم و در ضمن همچنان مشغول تبدیل آن به سوخت کامل هستیم. به موجب مفاد سند برجام، پذیرفته‌ایم که دلوطلبانه برای مدتی غنی‌سازی ۲۰ درصدی را انجام ندهیم. یعنی از این کار چشم‌پوشی نکردیم ولی بالقوه این توان را داریم که با یک دستور ظرف مدت سه تا چهار روز غنی‌سازی ۲۰ درصدی را آغاز کنیم. همچنین حجم غنی‌سازی که قرار بود ۳۰۰ کیلوگرم بیشتر نشود، با لغو برجام به‌راحتی می‌توان آن را افزایش داد. پس در این زمینه هم چیزی را از دست نداده‌ایم. متأسفانه کسانی در این باره اظهارنظر منفی و یأس آور می‌کنند که اصولاً آشنایی کافی با این موضوعات ندارند؛ اما در عین حال مدعی اخلاق مداری و دین هم هستند. بنابراین بهتر است عزیزان دست از شعارهای غلوآمیز بردارند تا کشورمان مستحکم و استوار به حرکت خود در این مسیر ادامه دهد. در شرایط فعلی این وحدت عمومی است که می‌تواند ما را مصون از بدخواهی‌های دشمن کند.

ایران اکنون در بین کشورهای در حال توسعه، در زمره پیشتازان و پیشقراولان صنعت هسته‌ای است. در میان کشورهای اسلامی ایران و پاکستان در این صنعت فعال هستند. برتری دیگر این که کشورهای فعال در صنعت هسته‌ای هرکدام در یک بخش یا رشته خاصی از این صنعت فعال هستند، اما ایران در تمامی بخش‌های اصلی این صنعت راهبردی فعال است.

پایان سخن این که، در آینده باید به ۲۰ هزار مگاوات تولید برق برسیم که در این مسیر تاکید بر راکتورهای کوچک است که با اقلیم کشور ما تناسب بیشتری دارد. راکتورهای کوچک به آب زیاد نیاز ندارند و می‌توان آنها را در شهرهای مختلف ساخت. راکتورهای مذکور ایمن‌تر هستند و می‌توان در شهرهای مختلف از آنها استفاده کرد.

در چارچوب سیاست نیروگاه سازی، در حال حاضر دو نیروگاه مانند بوشهر با هزینه ۱۰ میلیارد دلار در حال ساخت است که بزرگترین پروژه صنعتی کشور به‌شمار می‌آید. این پروژه اکنون در مرحله گودبرداری است و تابستان سال آینده ان‌شاءالله شاهد بتن‌ریزی آنها خواهیم بود.

*** مجدداً از شما برای مساعدت در انجام این گفتگو تشکر می‌کنیم.**

انجام می‌شود تا بزرگترین تاسیسات استاندارد تولید رادیوارو در غرب آسیا ایجاد شود.

امیدوار هستیم این پروژه هم تا دو سه سال آینده تکمیل شود. با راهاندازی پروژه مذکور وضع ایران در این بخش بسیار متحول و دگرگون می‌شود و صادراتمان از ۱۵ کشور فعلی به کشورهای بیشتری توسعه خواهد یافت. تمامی این دستاوردها متعلق به دوره پس از برجام است.

*** در بخش پیشران‌های هسته‌ای وضع کشور چگونه است؟**

پیشران‌های هسته‌ای نوعی راکتور هستند که باید به صورت مینیاتوری ساخته و در شناور قرار داده شوند که این موضوع کار را پیچیده تر می‌کند و نیازمند پیش‌بینی‌های لازم است. با این وجود، اگر تمامی شرایط و امکانات فراهم باشد، حداقل ۱۰ تا ۱۵ سال طول می‌کشد تا به هدف مورد نظر در این عرصه دست پیدا کنیم. حتی هند به رغم پیشرفته بودن در حوزه علوم و فنون هسته‌ای پس از ۲۰ سال توانست پیشران بسازد. ما اکنون در مرحله طراحی مفهومی پیشران هستیم و اگر بتوانیم یک پیشران هسته‌ای بسازیم یعنی عملاً صنعت هسته‌ای ایران به بلوغ رسیده است. البته خبرهای خوبی داریم که ظرف یک تا دو سال آینده به اطلاع مردم شریف ایران خواهد رسید. اتفاق مهم دیگر، تکمیل شدن سالن مونتاژ مدرن ساترifiوژ نظنز است که این کار باید در سال‌های آینده انجام می‌شد، اما اینک این سالن تکمیل است و این روند به نظر صائب و تیزبینانه مقام معظم رهبری بر می‌گردد که خاطر نشان کردند به غربی‌ها نباید اطمینان کرد. لذا ما هم از روی بی‌اعتمادی به آنها پل‌های جدیدی ساختیم که سالن بسیار ارزشمند نظنز در این راستا طراحی و تعبیه شد و در آن می‌توان روزانه ۶۰-۵۰ ساترifiوژ نسل جدید مونتاژ کرد.

*** بنابراین برجام تحولات بزرگی را در بخش هسته‌ای برای کشور ایجاد کرد...**

دقیقاً. فرض کنیم اصلاً برجام در کار نبود. اگر کسی رئیس سازمان انرژی اتمی می‌شد و می‌گفت که می‌خواهم سازوکاری پیاده کنم که هم مطالبات نظام و هم خواست و نظر فرهیختگان و دانشمندان را تأمین کند و هم اقتصادی و توجیه‌پذیر باشد، انجام همین اقدامات را در دستور کار قرار می‌داد که الان دارد انجام می‌شود؛ بنابراین بود یا نبود برجام در صنعت هسته‌ای تأثیر خاصی ندارد. ایران در این عرصه روی ریل صنعتی قرار گرفته است؛ گرچه

انجام شده است. خوشبختانه بعد از برجام تجهیزات بسیار پیشرفته‌ای وارد کشور کردیم که پیش از آن ممکن نبود. همچنین از لحاظ تجهیز آزمایشگاهی به پیشرفت قابل ملاحظه‌ای دست یافته‌ایم. آزمایشگاه ملی خلاء هم به سرعت در حال تجهیز است. در این میان اقدامات قابل توجهی برای اولین بار در دستور کار قرار گرفته است. از جمله پرینتر سه‌بعدی با فلز در حجم بزرگ که به زودی به بهره‌برداری می‌رسد.

از سوی دیگر، آزمایشگاه بسیار مهم «نظام ایمنی» با کمک ۲۰ میلیون یوروی اروپا در حال تجهیز است که در غرب آسیا بی‌نظیر است و برای بهره‌برداری بهینه از نیروگاه‌هایمان حائز اهمیت بسیار است و با راهاندازی آن دارای یک مرکز عالی و نمونه ایمنی در سطح منطقه خواهیم شد. از سوی، در گداخت هسته‌ای هم پس از برجام دستاوردهای خوبی داشته‌ایم. در زمینه‌های دیگر فناوری هسته‌ای که عقب‌ماندگی داشتیم، اقداماتی آغاز شده است و حتی در عرصه جدید فناوری کوانتومی قدم‌های بلندی برداشته‌ایم.

آزمایش "درهم تنیدگی"، دیگر اقدامی است که به عنوان اولین کشور مسلمان آن را به انجام رساندیم که کام بسیار عظیمی است و حتی انجمن فیزیک هم انجام این آزمایش را به ما تبریک گفت. آزمایش فوق را به زودی در یک فاصله ۷ و بعداً ۱۵ کیلومتری انجام خواهیم داد تا در آینده انتقال اطلاعات را براساس آن مصون از هر شنودی کنیم و امیدواریم تا دو سه سال آینده گستره انجام این آزمایش را به مسافت‌های طولانی گسترش دهیم.

به کارگیری شمار زیادی نیروی فرهیخته فارغ‌التحصیل از جمله فقط در یک مورد دهها فارغ‌التحصیل دوره دکتری (PHD) اقدام ارزنده دیگر طی سال‌های اخیر است. بحمد الله تعداد قابل توجهی جذب نیروهای نخبه با تحصیلات مرتبط در سال‌های اخیر داشته‌ایم. در زمینه فناوری آب هم کارهای خوبی صورت گرفته که از آن جمله تأمین آب از رطوبت هواست. فعلاً پنج نمونه دستگاه آب ساز ساخته و به استان‌های مجاور دریا فرستاده‌ایم تا آن را مورد آزمایش قرار داده و نواقص آن را برطرف کنیم. همچنین در تلاش برای ساخت دستگاهی با ابعاد بسیار بزرگتر هستیم.

به عنوان اقدام دیگر، باید به کار مشترک با وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اشاره کنم که ساخت اولین بیمارستان یون درمانی غرب آسیا در استان البرز است تا در آنجا درمان برخی از سرطان‌ها انجام شود. ۲۰۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری این بیمارستان است و در رادیو دارو هم حدود ۶۰ میلیون یورو سرمایه‌گذاری

*** اگر تمامی شرایط و امکانات فراهم باشد حداقل ۱۰ تا ۱۵ سال طول می‌کشد تا به هدف مورد نظر در عرصه پیشران‌های هسته‌ای دست پیدا کنیم**

*** سازمان انرژی اتمی این آمادگی را دارد که غنی‌سازی ۲۰ درصدی اورانیوم را ظرف مدت ۳ تا ۴ روز مجدداً شروع کند**

*** اکنون در جایگاهی هستیم که به جز خود بالگردها، عمده فعالیت‌های اکتشاف هوایی**

بومی است و سرعت عملیات اکتشاف از این طریق شتاب چشمگیری گرفته است

*** ایران اکنون در بین کشورهای در حال توسعه، در زمره پیشتازان و پیشقراولان صنعت هسته‌ای است**

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

اطلاعات

امیر دریادار حبیب الله سیاری، رئیس ستاد و معاون هماهنگ کننده ارتش، مرد دوره جنگ و جهاد است. آن زمان که لازم بود در برابر گلوله داغ دشمن سینه سپر کرد و جنگید. به قول خودش جنگ شوخی بردار نیست. می دانی اگر گلوله اصابت کند متلاشی می شوی، اما عشق و ایثار ترا به جلو می راند. ۷۰ درصد جانبازی، یادگاری است از دوره جنگ برای امیر. قبل از مصاحبه برای خوردن داروهایش می رود تا به قول خودش دوپینگ کند. امیر هر روز ۶ صبح در محل کارش حضور دارد و با ورزش کارش را آغاز می کند تا بتواند تا دیروقت فعالیت کند. وی بعد از جنگ، جبهه جهاد را خالی نگذاشت. فرماندهی آموزش تفنگداران دریایی منجیل، فرماندهی تیپ یکم تفنگداران دریایی بندرعباس، جانشین فرمانده منطقه یکم دریایی، فرمانده آموزش تخصص های دریایی رشت و منطقه چهارم دریایی و فرماندهی نداجا از جمله مسئولیت های سابق اوست. امیر سیاری به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب در گفتگویی با روزنامه اطلاعات به سئوالات خبرنگاران ما پاسخ داد که مشروح آن به این شرح از نظر خوانندگان می گذرد:

امیر دریادار سیاری، رئیس ستاد و معاون هماهنگ کننده ارتش در گفتگو با «اطلاعات»:

راهبرد ما ارتقای توان بازدارندگی است

دانشگاه نوشهر در مراسم دانش آموختگی توسط فرمانده کل قوا به نام «پیکان» رونمایی شد. نام این ناو را به یاد ناوی که ۷ آذر ۵۹ در نبرد با عراق از بین رفت و پرسنلش شهید شدند، پیکان نهادیم و روی آن نوشتیم: «پیام دلبران به دشمن برید که پیکان دیگر بیامد پدید».

فعالیت این خط تولید ادامه پیدا کرد تا این که در سال ۸۵ دومین ناو به نام جوشن و سال ۸۸ سومین ناو به نام درفش را به ناوگان ارتش الحاق کردیم. یعنی هر سه سال یک ناو ساختم. در سال ۹۱ هم ناوشکن دماوند را ساختم که پارسل دچار سانحه شد. طرحی که پیاده کردیم تا هم موشک و هم بالگرد حمل کند، ۱۲ سال طول کشید.

* صبرتان هم حتما زیاد بود؟

دلیل داشت. دلیل هم آن بود که نیمهگاهی به بیرون داشتیم. چون در تحریم به سر می بردیم و گفته می شد مثلا پروانه یا شافت را بخریم تا ببینیم چه می شود، اما سال ۸۶ که من فرمانده نیروی دریایی شدم، گفتیم از این رویه قطع امید کنید و اگر می توانید همه را خودمان بسازیم. من در اصفهان، کرج و برخی شهرها برای این کار، دنبال صنعتگران راه افتادم. آنها برایمان شافت ساختند. ساخت شافت کار دشواری است. به عنوان مثال شافت ناوشکن جماران ۲۷ متر طول دارد. شافت، پروانه و گیربکس ناوشکن توسط نیروهای داخلی ساخته شد. گیربکس ناوشکن به اندازه یک خودرو پژو است که نمونه اش در کشور ساخته نشده بود، اما ما در ساخت آن موفق شدیم تا ایس که در تاریخ ۸۸/۱۱/۳۰ رهبر معظم انقلاب به بندرعباس آمدند و ناوشکن جماران را به ناوگان ارتش الحاق کردند. برای اطلاع باید بگویم اسم ناوشکن ها از نام قله های معروف کشور و اسم ناوهای موشک انداز هم از شاهنامه انتخاب می شود، اما این ناوشکن را «جماران» نامیدیم تا هرکس با دیدن نام آن، به یاد جماران و امام راحل و جمله معروف ایشان که فرمودند روی پای خود بایستید. رهبر معظم انقلاب هم در آن مراسم فرمودند: من آمدم تا اعتماد به نفس جوانان کشور برای ساخت چنین تجهیزاتی را مشاهده کنم و این آغاز راه است که شما باید ادامه

ندارید؛ یا طراحی کنید، یا مهندسی معکوس را در پیش بگیرید که به معنای الگوبرداری است و زمانی که فرصت نیست باید راه دوم را برگزینید. ما کار را با مهندسی معکوس و تحقیقات شروع کردیم و جلوبردیم. مثلا سال ۷۶ که فرمانده کل قوا در بندرعباس از مجموعه کارخانجات نیروی دریایی بازدید داشتند، دستور دادند نیروی دریایی ناوشکن بسازد؛ ناوشکنی با توانایی همراه داشتن بالگرد و موشک و ما هم دست به کار شدیم. خیلی ها موقتیت ما را باور نداشتند. سراغ طراحی برای ساخت ناوشکن و ناوهای موشک انداز رفتیم. ناوهای موشک انداز از فناوری بالایی برخوردارند و تعداد معدودی از کشورها در دنیا قادر به ساخت این دو ناو هستند، لذا ساخت ناو موشک انداز را در بندر انزلی آغاز کردیم و در سال ۸۲ اولین ناو موشک انداز را ساختم. این ناو از نظر فناوری از نوع اصلی آن - اروپایی - پیشرفته تر بود. این ناو در

* با آنکه ناوهای موشک انداز

از فناوری بالایی برخوردارند

و تعداد معدودی از کشورها در دنیا

قادر به ساخت این دو ناو هستند

اما ساخت ناو موشک انداز را

در بندر انزلی آغاز کردیم و در سال ۸۲

اولین ناو موشک انداز را ساختم

* فعالیت این خط تولید ادامه پیدا کرد

تا این که در سال ۸۵ دومین ناو

به نام جوشن و سال ۸۸ سومین ناو

به نام درفش را به ناوگان ارتش

الحاق کردیم

زمان دستور تشکیل جهاد خودکفایی

* نقطه شروع جهاد خودکفایی در ارتش به چه

زمانی بازمی گردد؟

اصل جهاد خودکفایی به اوایل انقلاب باز می گردد. زمانی که دفاع مقدس شروع شد، نیروهای ارتش با کمبود قطعه برای هواپیماها، ناوها و بالگردها مواجه شدند. در این زمینه گزارش هایی به امام راحل داده شد. امام هم فرمودند شما باید خودتان وارد عمل شوید و قطعه بسازید؛ کسی این قطعات را به شما نمی دهد. در واقع ما تحریم را از همان زمان تجربه کردیم. ارتش کار را با تعمیر تجهیزات دفاعی شروع کرد. حدود سال ۶۱ یا ۶۲ بود که حضرت آقا که آن زمان رئیس جمهوری بودند، در سخنرانی که در میدان صبحگاه منطقه یکم نیروی دریایی ارتش در بندرعباس داشتند، فرمودند من با کسب اجازه از فرمانده معظم کل قوا حضرت امام دستور تشکیل جهاد خودکفایی در نیروهای ارتش را صادر می کنم. پایه جهاد خودکفایی در آنجا گذاشته شد. برای چه؟ برای آن که بتوانیم از عهده نیازمندی های خود برآییم. جهاد ما در نیروی زمینی، هوایی و دریایی در آن مقطع و اکنون هم در نیروی چهارم پدافند هوایی وجود دارد.

* جهاد خودکفایی در این سال ها چه پروسه ای را

طی کرده است و اکنون چه هدفی را دنبال می کند؟

جهادهای خودکفایی از تعمیر قطعه شروع کردند، بعد به تعمیر سامانه ها رسیدند، سپس روی تعمیرات اساسی تجهیزات کار کردند. این تجهیزات تا قبل از انقلاب به طور کامل دست خارجی ها بود. ما همه چیز را خودمان دست گرفتیم. کار را از تعمیرات اساسی سامانه ها مثل ناوها، بالگردها، هواپیماها، تانک و توپ ها شروع کردیم تا این که دفاع مقدس پایان یافت و تجهیزات دفاعی فرسوده شد. در این مقطع زمانی، جهاد خودکفایی در زمینه بازسازی و تعمیرات اساسی وارد عمل شد. سپس گام به گام جلو گذاشتیم و به سمت نوسازی حرکت کردیم.

* آیا برای ساخت و نوسازی تجهیزات الگوبرداری هم کردید؟

وقتی می خواهید برای اولین بار چیزی بسازید دو راه بیشتر

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

۱۴

دهید. بعد نیروی دریایی سراغ ساخت زیردریایی رفت. تا آن زمان اصلاً زیردریایی نداشتیم. اولین زیردریایی که از روس‌ها خریدیم سال ۷۱ بود. پس از آن شروع به تعمیر و ساخت کردیم. اکنون توان ساخت زیردریایی کلاس سبک غدیر و کلاس فاتح که نیمه سنگین است را داریم.

عملیات تکمیل خط تولید زیردریایی غدیر به اتمام رسیده و اولین زیردریایی فاتح ان‌شاءالله ۲۲ بهمن الحاق می‌شود و خط تولید هم دارد و در عین حال تولید زیردریایی سنگین را هم در دستور کار داریم.

* تولید زیر دریایی سنگین چقدر زمان می‌برد؟

زمانبر است و اکنون در حال طراحی آن هستیم؛ اما در به روز رسانی تجهیزات پیشرفت قابل توجهی داشته ایم. ظاهر تجهیزات در نیروی زمینی مثل قدیم است، اما همگی به روز شده‌اند. شکل تانک و توپ تغییری نکرده است، اما تجهیزات جدید شده‌اند. درباره ناو هم باید گفت توان راداری و موشکی آن افزایش یافته است. در نیروی هوایی هم اخیراً خط تولید هواپیمای کوثر رونمایی شده و این هواپیما از فناوری بالایی برخوردار است، اما برخی که بدبین بودند باور نکردند تا این که خط تولید آن در اصفهان به تصویر کشیده شد؛ البته تا بعد از دفاع مقدس، سامانه موشکی پدافند هوایی‌مان هاگ بود، اما اکنون هاگ، کوچکترین سامانه پدافند هوایی ماست. کوچکترین پهپادهای ما اکنون در فاصله ۱۲۰ کیلومتری می‌توانند موشک‌ها را مورد اصابت قرار دهند. سپس به سراغ سامانه پدافند هوایی ارتفاع بلند مثل ۳۳۰۰ رفتیم. اکنون مشابه ۳۳۰۰ ساخته شده که کار نیروهای داخلی است؛ البته همیشه گفته‌ام که این تولیدات کار مجموعه پرسنل ارتش، وزارت دفاع، دانشگاه‌های کشور است. انسان افتخار می‌کند بگوید این کار در کشور من انجام شده است.

اینجا جزا مدیریت جهادی به دست نیامده است. برخی تصور می‌کنند پیشرفت ایران در صنایع دفاعی به دلیل برخورداری از امکانات بیشتر صورت گرفته است که اصلاً این گونه نیست. وقتی میزان اعتبارات سال‌های اخیرمان را به تنی چند از نمایندگان مجلس نشان دادم، تعجب کردند که چگونه می‌توانیم اوضاع را اداره کنیم. ما با ایثار، از خودگذشتگی، علم، عشق و علاقه کار کردیم تا در جهاد خودکفایی به نقطه فعلی رسیدیم.

* در زمینه کیفیت بخشی نیروی انسانی چقدر پیشرفت داشته ایم؟

تا قبل از انقلاب، تمام خلبانان و مهندسان نیروی هوایی خارج از کشور تحصیل می‌کردند، تمام افسران مهندس و ناوبران نیروی دریایی و متخصصان نیروی زمینی هم در کشورهای مثل پاکستان، ترکیه، آلمان، ایتالیا، فرانسه، آمریکا و هند آموزش می‌دیدند. اکنون که ۴۰ سال از انقلاب گذشته است، در بحث پرورش نیروی انسانی مورد نیاز به هیچ عنوان به دانشگاه‌های خارجی نیاز نداریم. سال ۵۹ دانشگاه حضرت امام را در نوشهر برای تربیت اعضای نیروی دریایی ساختیم. حدود یک سال بعد دانشگاه شهید ستاری را در تهران برای نیروی هوایی آماده کردیم. نیروی زمینی هم که دانشگاه داشت. سه سال قبل هم دانشگاه حضرت خاتم را برای پدافند هوایی راه اندازی کردیم. این دانشگاه‌ها همه نیازمندی‌های مدیران و فرماندهان ما را تأمین می‌کنند.

* آیا دانشگاه‌های یادشده، از استانداردهای لازم برای آموزش برخوردارند؟

*** گیربکس ناوشکن به اندازه یک خودرو پژو است که نمونه‌اش در کشور ساخته نشده بود، اما ما در ساخت آن موفق شدیم تا این که در تاریخ ۸۸/۱۱/۳۰ رهبر معظم انقلاب به بندرعباس آمدند و ناوشکن جماران را به ناوگان ارتش الحاق کردند**

*** اولین زیردریایی که از روس‌ها خریدیم سال ۷۱ بود. پس از آن شروع به تعمیر و ساخت کردیم. اکنون توان ساخت زیردریایی کلاس سبک غدیر و کلاس فاتح که نیمه سنگین است را داریم**

بله. دانشگاه‌ها کیفیت لازم را دارند. در ارتش صرفاً بحث آموزش مطرح نیست؛ تربیت و آموزش توأمان مورد توجه است. قصد داریم نیروهای ارتش را با ارزش‌های مدنظر کشورمان پرورش دهیم. اکنون کیفیت تربیت و آموزش ما نمونه است و در عمل موضوع را نشان داده‌ایم. چگونه؟ همین که خلبان آموزش دیده ما در داخل کشور مشغول به کار ند و هواپیما را هدایت می‌کنند، نشان می‌دهد در کار خود موفق بوده‌ایم. اکنون کل افسران نیروی دریایی و خلبانان در داخل آموزش می‌بینند. همین افسران هستند که ناو را هدایت می‌کنند و در ۲۰ هزار کیلومتر جنوب سواحل مکران به سمت دریای آزاد دریانوردی می‌کنند. آن هم براساس تربیتی که مدنظر ما بوده است. قصد داریم نیروهای مؤمن، متعهد، شهادت‌طلب، ایثارگر و بالنگیزه تربیت کنیم. در کشورهای مثل آمریکا که این مسائل تدریس نمی‌شود. آنجا آموزش با ولنگاری همراه است، اما اینجا تربیت همراه با آموزش است. حتی ما این توانمندی را داریم که نیازمندی‌های کشورهای دوست و همسایه را به بهترین وضع تأمین کنیم.

در بحث تاکتیک‌ها، همه آموخته‌های ما تا قبل از انقلاب مربوط به غرب بوده است. اکنون هر چه تاکتیک و رزمایش انجام می‌دهیم مبتنی بر فکر و خلاقیت نیروهای داخلی است. دیگر دشمن نمی‌داند تاکتیک، در مثلاً فلان رزمایش چیست و چگونه عمل می‌کنیم. در بحث زیرساخت‌ها هم تا قبل از انقلاب وابسته به خارجی‌ها بودیم و همه سازه‌های دریایی‌مان را آنان می‌ساختند. شرکت‌هایی از رژیم صهیونیستی به نام «هدیش» اینجا کار می‌کردند. موج‌شکن‌ها، اسکله‌ها و مجموعه خانه‌های سازمانی ما را آنان می‌ساختند. ساخت اسکله و موج‌شکن کاملاً تخصصی است که اکنون همگی در داخل ساخته می‌شود.

* کتاب‌های آموزش نظامی در کشورمان چه تغییری کرده است؟

همه کتاب‌های آموزشی تغییر کرده است. همان طور که تکنولوژی ناو و هواپیما تغییر کرده، کتاب‌های ما هم از نظر محتوایی کاملاً متفاوت شده است. کتاب‌ها بر اساس سیاست‌های خودمان تدوین شده است. اکنون حتی یک کتاب براساس تاکتیک

یا متون خارجی تدریس نمی‌شود. حتی کتاب‌های درسی انگلیسی را براساس فرهنگ خودمان تغییر دادیم.

* راهبردهای آینده شما چه خواهد بود؟

تهدید روز به روز تغییر می‌کند. همزمان با پیشرفت فناوری و سرعت تبادل اطلاعات، تهدید تغییر می‌کند. ما باید برای هر تهدیدی در آینده آماده پاسخ باشیم و گرنه دچار غافلگیری راهبردی می‌شویم. باید حتماً نگاه رو به جلو و آینده داشته باشیم. آینده با عدم قطعیت روبروست. یعنی شما نمی‌توانید به صورت قاطع بگویید روزهای آتی چه اتفاقاتی خواهد افتد. روز بلند می‌شوید و می‌بینید روسیه جزیره کریمه را گرفته است. یا در مدت ۲۴ ساعت گروهی به اسم داعش به وجود آمده که اصلاً هیچ کس شناختی از آن نداشته است. باید سناریوهای مختلف برای شرایط متفاوت طراحی کنیم و برای هر سناریو از یک سال تا ۱۰ سال پیش‌بینی‌های لازم را داشته باشیم و برای این کار لازم است ابتدا تهدید را بشناسیم که منطقه‌ای است یا فرمانطقه‌ای.

لازم است یادآوری کنم که اکنون در زمان جنگ نرم هستیم. رسماً ترامپ ما را تهدید می‌کند، نتانیاهو و بن‌سلمان هم همین‌طور. راهبرد آینده قطعاً این است که از بعد تربیت نیروی انسانی، تجهیزات، امکانات و تاکتیک، فضای مجازی، سایبری، جنگ نرم و بصیرت کارکنان به روز و آماده باشیم.

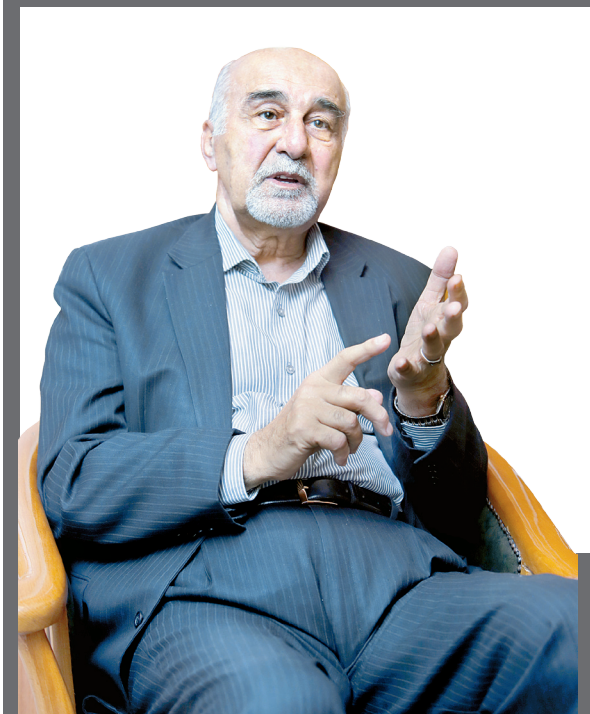
* اگر زمانی احیاناً کشوری بخواهد جنگی علیه ایران تحمیل کند، آمادگی دفاعی کشور ما در مقابل دشمن چقدر است؟

وقتی تهدید را رصد می‌کنیم و می‌شناسیم منظورمان این است که آمادگی مقابله با آن تهدید را داشته باشیم و گرنه رصد کردن صرف معنا ندارد. باید بدانیم تهدید امروز، فردا و آینده چیست و بر آن مینا آمادگی داشته باشیم، اما نوع آمادگی ما، متکی به خود است. یعنی هیچ نگاهی به کمک بیرون و مکمل قدرت نداریم. ۴۰ سال روی پای خود ایستاده‌ایم و دفاع مقدس هم این موضوع را ثابت کرده است. حالا هم بدانید اگر دشمن از ما ترس نداشت، کاری که درباره غرب و شرق کشورمان کرده بود را درباره ما انجام می‌داد. حتماً یک ترسی دارد و حتماً می‌داند اگر جنگی را آغاز کند، پایشان دست او نخواهد بود. ما ثابت کردیم که چگونه می‌جنگیم. جنگ شوخی نیست. جنگ سینه سپر کردن جلو گلوله داغ دشمن است. می‌دانید در زمانی که گلوله شلیک می‌شود و به شما اصابت می‌کند، حتماً متلاشی خواهید شد. آن زمان -دوران دفاع مقدس- به شوخی می‌گفتیم همگی عمودی می‌رویم و افقی برمی‌گردیم. چه عاملی باعث می‌شود یک فرد در اوج جوانی در مقابل گلوله سینه سپر کند؟ این از ویژگی‌های مردم ماست. امروز هم همین گونه است. اگر اتفاقی افتد، اگر خاک، مرز و ناموس و انقلاب این کشور به خطر بیفتد مطمئن باشید زن و مرد، پیر و جوان مثل دفاع مقدس پای کار هستند. اینجا جاست که قدرت به وجود می‌آید. قدرت، اقتدار و توان بازدارندگی با ریختن پول ملت در جیب بیگانگان به دست نمی‌آید. با تکیه بر مردم به دست می‌آید. راهبرد ما، ارتقای توان بازدارندگی است و معنای بازدارندگی این است که این قدر قوی باشید تا هیچ دشمنی اجازه تعرض به خودش راه ندهد و بداند اگر اقدامی کرد ضررش بیش از سودی است که می‌برد.

* امیرسپاری، ممنون از وقتی که در اختیار ما گذاشتید. گفتگو از: علیرضا بردبار و زهره گردان

دکتر ایرج فاضل دارای مدرک فوق تخصص جراحی عروق و پیوند اعضا و تخصص جراحی عمومی از دانشگاه رایت استیت آمریکا و دکترای پزشکی از دانشگاه علوم پزشکی تهران است که در پست‌های اجرایی بعد از انقلاب مانند وزیر علوم در دولت مهندس موسوی، وزیر بهداشت در دولت آیت‌الله‌هاشمی رفسنجانی، رئیس سازمان نظام پزشکی ایران، موسس و رئیس فرهنگستان علوم پزشکی ایران، موسس و رئیس جامعه جراحان ایران، موسس و رئیس انجمن علمی پیوند اعضای ایران و عضو موسس و رئیس انجمن پیوند اعضای خاور میانه مسئول Archives of Iranian Medicine خدمات چشمگیری به پیشرفت علم به ویژه جراحی پیوند اعضای مملکت داشته است. روزنامه اطلاعات به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب گفتگویی با ایشان در ارتباط با پیشرفت‌های علمی و درمانی داشته است که از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد:

دکتر فاضل در گفتگو با اطلاعات :

پیشرفت پزشکی در کشور شعار نیست

* اگر گله‌گذاری‌ها و شکایت‌ها را کنار بگذاریم
من بدون تعصب می‌گویم وقتی مملکت را در نظر بگیریم
از شرق، غرب و از شمال تا جنوب پزشکی مملکت دارد
کار خودش را انجام می‌دهد. شاید در شرایط فعلی
کمتر حرفه و شئون دیگری است که به اندازه پزشکی
به مردم خدمت کند، اکثریت قریب به اتفاق پزشکان ما
به قناعت و با پشتکاری در شبانه‌روز دارند کار می‌کنند

*** اطلاعات: آقای دکتر فاضل شما قبل از انقلاب دانشجوی رشته پزشکی بودید و چندین سال هم طبابت کردید و از وضع پزشکی مملکت در آن زمان کاملاً آگاه هستید. نظر شما درباره پزشکی قبل از انقلاب چیست؟**

دکتر فاضل: پزشکی در مملکت ما از دیرزمان جایگاه خوب، تاریخ درخشان و پزشکان برجسته‌ای داشته است. قبل از انقلاب دانشگاه در سال ۱۳۱۳ به امر رضاشاه تأسیس شد و شروع به کار کرد اما دانشگاه‌های دنیا با دستور شروع به کار نکردند، بلکه به تدریج و توسط مردم دانشگاه‌ها شکل گرفتند و دولت‌ها هم از آنها حمایت کردند تا به شکل امروزی درآمده است. به دلیل همین رابطه مردمی و دخالت قابل توجه مردم در حمایت از دانشگاه و ارتقای درجه آن در خارج، یک فارغ‌التحصیل دانشگاه تا ابد خودش را مدیون دانشگاه می‌داند اما در اینجا دانشجو بعد از فارغ‌التحصیلی یک بار هم به دانشگاه بر نمی‌گردد.

به هر صورت پزشکی قبل از انقلاب به تدریج سیر پیشرفت خود را طی کرد منتهی به دلیل تعداد کم دانشگاه‌ها و دانشجویان پزشکی، مملکت نیاز به پزشک خارجی داشت. دانشگاه‌های ما در قبل از انقلاب در سال حدود ۷۰۰ تا ۸۰۰ پزشک تربیت می‌کردند، نیمی از آنها به خارج می‌رفتند و نیمی از آنها هم در مملکت می‌ماندند. برای همین همیشه کمبود پزشک بود و حدود ۴ تا ۵ هزار پزشک از کشورهای مانند هندوستان و پاکستان در ایران مشغول به کار بودند که با مشکلات فرهنگی و زبان همراه بود و برای مردم مشکلات زیادی ایجاد می‌شد، بنابراین بعد از انقلاب همه تلاش شد تا کمبود پزشک در کشور از راه‌های مختلف جبران شود و یکی از راه‌های آن گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی و افزایش دانشجویان پزشکی بود و این هر دو انجام شد. درست است که بعد از انقلاب نیاز شدید به پزشک داشتیم اما ما برای آن سیستم ترمز نگذاشتیم و آن سیستم امروز هم دارد با شدت تمام کار می‌کند در حالی که آن نیازی که ما برای آن، این سیستم را ایجاد کردیم، مدت‌هاست رفع شده است.

*** اطلاعات: قبل از انقلاب برای اعمال جراحی که امروز به راحتی در کشور انجام می‌شود نیاز بود بیماران را به خارج اعزام کنیم. به نظر شما این پیشرفت چگونه به دست آمد؟**

دکتر فاضل: به بیماران ما قبل از انقلاب برای اعمال مختلف مثل جراحی عروق کرونر یا پیوند کلیه یا برخی از جراحی‌هایی

که امروز در نقاط دور دست کشور انجام می‌شود، مجبور بودند به خارج اعزام شوند. نبود پزشک در مملکت چشمگیر بود. بعد از انقلاب در همه این مسائل سرمایه‌گذاری شده است و ما که در جراحی مغز و پیوند کلیه، پیوند قلب و کبد مشکل داشتیم با سرمایه‌گذاری که شد، کم‌کم به حد خودکفایی رسیدیم و الان طوری شده است که دیگر نیازی به اعزام این‌گونه بیماران به خارج وجود ندارد.

البته تمامی این پیشرفت‌ها مربوط به انقلاب نیست، بلکه بعد از انقلاب، طب امروز حداقل سه یا چهار بار دگرگون شده است و هیچ شباهتی که به طبی که ۴۰ سال پیش داشتیم ندارد. هیچ وقت هم در تاریخ سرعت تحولات علمی به این سرعت که اکنون هست، نبوده است به خصوص در پزشکی که نوظهور است و در بسیاری از موارد دنیا هم پیشرفت کرده و ما هم پیشرفت کرده‌ایم، منتهی فکر می‌کنم یکی از دلایلی که امروز برای پزشکی حرف و نقل زیاد است به این دلیل است که پزشکی بیشتر از سایر شئون اجتماعی پیشرفت کرده و همین باعث انگشت‌نما شدن و توجه غیرمنطقی به آن شده است، چون پزشکی یک پیشرفت غیر عادی نسبت به سایر علوم داشته و اگر متناسب با علوم دیگر پیشرفت می‌کرد، این قدر حرف و نقل

*** میزان امید به زندگی یکی از**

شاخص‌های مهم بهداشتی در دنیا است

که سهم ما در این مورد بسیار بسیار

بالاست. در افزایش امید به زندگی ایران

بالاترین شاخص را در غرب آسیا دارد، این

که شاخص امید به زندگی به نزدیک ۸۰

سال برسد باید خیلی از نرم‌ها تغییر کند

و این نشانه بهبود کاملی است که حاصل

بهبود شرایط اقتصادی، سیاسی، بهداشتی

و فرهنگی است. تمامی این مجموعه‌ها

باید کمک کند تا شاخص امید به زندگی

این قدر افزایش یابد

برای آن نمی‌شد.

*** اطلاعات: امکان دارد مقایسه‌ای از پزشکی قبل و بعد از انقلاب داشته باشیم؟**

دکتر فاضل: قبل از انقلاب فقط ۷۰ تا ۸۰ مورد پیوند کلیه در مملکت انجام شده بود و اکثر آنها هم نمایشی بود. ما هیچ مرکزی برای پذیرش بیماری که نیازمند به پیوند داشت، نداشتیم و بیشتر توسط تعداد معدودی از جراحان انجام می‌شد و برنامه‌ای در کار نبود.

در همان زمان که ۷۰ تا ۸۰ پیوند کلیه در کشور انجام می‌شد، تعداد زیادی از بیماران برای انجام پیوند کلیه به انگلستان اعزام می‌شدند. پس از انقلاب این افراد هم که همین پیوندها را انجام می‌دادند همه از مملکت رفتند و هیچ‌کس نبود که این کار را انجام دهد و پیوند هم به طور کامل متوقف شد و سه تا چهار سال هیچ پیوندی در کشور انجام نشد. در سال ۶۳-۶۴ تمامی تجهیزات دیالیز، حتی صافی و محلولش چون تحریم بودیم باید از خارج وارد می‌شد و بر اثر همین کمبودها تعداد زیادی از بیماران دیالیزی فوت می‌کردند. جنگ هم بود و تمامی تخت‌های بیمارستانی اختصاص به مجروحان جنگ داشت. آن موقع صحبت کردن راجع به پیوند کلیه به عنوان یک کار لوکس تلقی می‌شد، اما این کار شروع شد و پیوند کلیه در همین شرایط جنگی شروع شد و به تدریج پیوندهای کبد و پانکراس و قلب آمد و اکنون تمامی پیوندهایی که در دنیا انجام می‌شود در ایران هم انجام می‌گیرد. اینها همه در شرایط دشوار و تقریباً غیرممکن جنگ تحمیلی شروع شد. امروز ما بزرگترین مرکز پیوند کبد را در شیراز داریم، این مرکز بیش از هر مرکز دیگری در دنیا دارد پیوند کبد انجام می‌دهد و پیوند کبد فقط به شیراز هم مربوط نمی‌شود، بلکه در تهران، مشهد و کرمان نقاط دیگر هم این پیوند انجام می‌گیرد. پیوند کلیه که در سراسر مملکت انجام می‌شود، یکی از هدف‌هایی که در برنامه‌ریزی اولیه بود این بود که تیم‌های جدید پیوند تربیت شوند که این کار به نحو بسیار خوبی انجام شد و شما امروز می‌بینید برای پیوند عروق کرونر قلب که بیماران در ابتدای انقلاب مجبور بودند به خارج بروند، اکنون در سراسر مملکت پیوند عروق کرونر و در برخی از مناطق هم حتی پیوند قلب انجام می‌شود.

من فکر می‌کنم پیشرفتی که در پزشکی کشور به وقوع پیوسته بیش از سایر شئون اجتماعی است و همین هم برای پزشکی مشکل ایجاد کرده است. شما ببینید دو اتفاق مهم در

آمریکا در دهه ۵۰ و ۶۰ اتفاق افتاد یکی پیوند عضو کلیه و دیگری قلب باز بود که بی‌نهایت در آن موقع عظیم و درخشان بود. جراحان شدند خدا و ثروتمند. دو دهه تمامی رسانه‌ها به جراحان برای این پیشرفت‌ها ناسزا گفته، همان چیزی که امروز در مملکت اتفاق افتاده است، ۲۰ سال است که پزشکان مملکت مورد اتهام هستند و صدا و سیما و روزنامه‌ها در مورد پزشکان بدگویی می‌کنند، چرا برای این که از سایر علوم جلو افتادند و کاری کرده‌اند که درخشیده است، اینها در دنیا سابقه دارد.

*** اطلاعات: علاوه بر پزشکی در زمینه نظام سلامت و بهداشت هم قبل از انقلاب دچار مشکلات جدی بودیم. شما پیشرفت‌های کشور در این زمینه را بعد از انقلاب چگونه ترسیم می‌کنید؟**

دکتر فاضل: ممکن است بعضی از این حرف‌ها را برخی شعاری توصیف کنند، من اهل شعار نیستم. من کاملاً واقف هستم که نارسایی‌های بزرگی امروز داریم، اما پیشرفت‌هایی هم که حاصل شده است را نمی‌توان انکار کرد. ما نسل اول پزشکان سپاه بهداشت در قبل از انقلاب بودیم. سپاه بهداشت شامل پزشکانی بود که به سربازی می‌رفتند و دوره خدمتشان را در مناطق محروم مختلف کشور به عنوان پزشک با یک تیم کوچک همراه می‌گزراندند. من آن دوران را دیده‌ام. به لرستان رفتم و در محرومترین مناطق، جاده‌ها و امکانات را دیده بودم، معتقد بودم و هستم که زندگی که برخی از مردم ما در این مناطق محروم داشتند، ده‌ها برابر نازلتر از قبایل آفریقا بود. مردم این‌گونه زندگی می‌کردند. آنها فقط روزگار می‌گزراندند. در منطقه‌ای که کار می‌کردم نه آب داشت و نه جاده. هیچ چیز نداشت. حتی نمی‌توانستند یک اتاق بسازند، زمین را می‌کنند و روی آن را با درخت می‌پوشاندند. اکنون آنجا برق و جاده و تمامی امکانات رفته است. این کارها را بچه‌های جهاد در اوایل انقلاب انجام داده‌اند. این جوانان از خودگذشتند، بدون هیچ توقی رفتند در سراسر مملکت و اینها را برای آنها ساختند. ما دیگر آن نسل و آن جوانان را نداریم ولی در یک زمانی بودند و این کار را کردند مسلماً هیچ دولتی نمی‌تواند به تنهایی این کارهای بزرگ را انجام بدهد به جز یک روحیه خلاق، بزرگ و اکنون اکثر این روستاها برق و آب لوله‌کشی و مدرسه و خانه بهداشت دارند.

*** اطلاعات: مرگ و میر نوزادان و مادران باردار، بیماری‌های عفونی هم نسبت به قبل از انقلاب در برخی از مواقع حذف یا بسیار کم شده است. نظر شما در این باره چیست؟**

دکتر فاضل: جواز بین‌المللی زیادی در زمینه پیشرفت شاخص‌های پزشکی گرفته‌ایم. شاخص‌های بهداشتی بسیار بسیار متفاوت با آن چیزی که بوده هست، شاید اکنون انتقادهایی نسبت به وضع موجود داشته باشیم. من باید به این پیشرفت‌ها اعتراف کنم. ما این پیشرفت‌ها را داریم اما خیلی بیشتر از آن ظرفیتش

را داریم که پیشرفت کنیم.

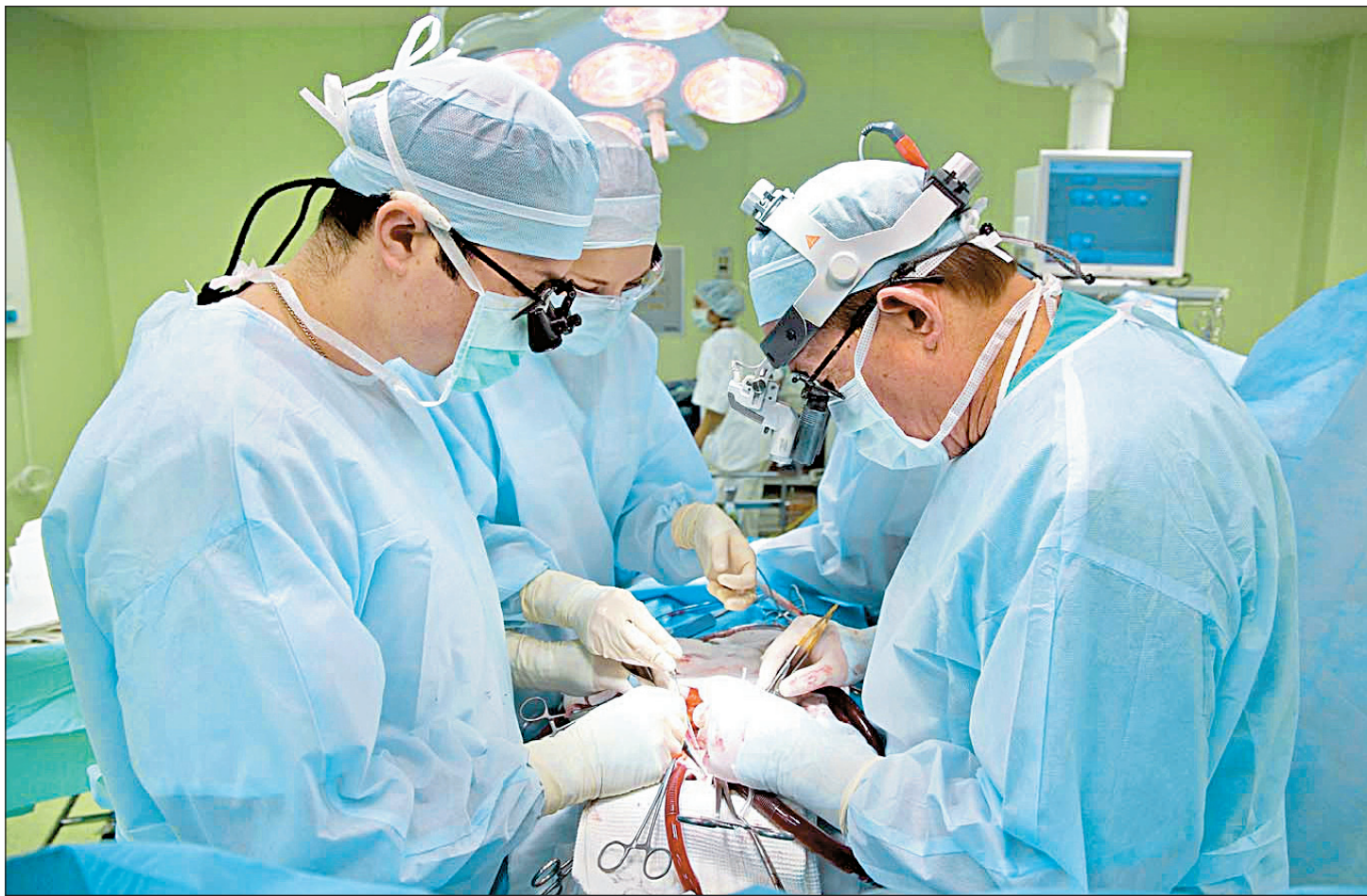
*** اطلاعات: میزان امید به زندگی هم نسبت به قبل از انقلاب خیلی بیشتر شده و ایران در این زمینه در دنیا بیشترین پیشرفت را داشته است. نظر شما چیست؟**

دکتر فاضل: میزان امید به زندگی یکی از شاخص‌های مهم بهداشتی در دنیاست که سهم ما در این مورد بسیار بالاست. در افزایش امید به زندگی ایران بالاترین شاخص را در غرب آسیا دارد. این که شاخص امید به زندگی به نزدیک ۸۰ سال برسد باید خیلی از نرم‌ها تغییر کند و این نشانه بهبود کاملی است که حاصل بهبود شرایط اقتصادی، سیاسی، بهداشتی و فرهنگی است. تمامی این مجموعه‌ها باید کمک کند تا شاخص امید به زندگی این قدر افزایش یابد.

*** اطلاعات: یکی از دلایل مرگ و میر در مملکت در قبل و اوایل انقلاب بیماری عفونی مانند اسهال، سل و حتی سرخک بود. آیا شما خاطراتی از آن دوران دارید؟**

در زمان آنترنی، یکی از کارآموزی‌های من در بیمارستان امیراعلم در بخش گوش و حلق و بینی بود. آنجا یادم نمی‌رود که شبی نبود که چند تا بیمار مبتلا به دیفتری نداشته باشیم؛ لذا مجبور بودیم لوله در گلویش بگذاریم که راه تنفسی‌اش باز نگه داشته شود تا بیمار خفه نشود. در حال حاضر دیگر واکسیناسیون دیفتری وجود ندارد. یک پزشک به عمرش دیگر دیفتری یا سیاه سرفه، کزاز یا بیماری‌هایی مانند سرخک و ابله را نمی‌بیند. البته که این پیشرفت‌ها در دنیا اتفاق افتاده است و یک مقدار هم مربوط به کشور ما ست که نسبت به سایر کشورها درخشانتر عمل کرده‌ایم. کلا در تمامی نقاط دنیا مرگ و میر ناشی از بیماری‌های عفونی و ویروسی دارد از بین می‌رود

*** گفتگو از: حسین افضل آقایی**

دکتر رضا ملک‌زاده، استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران، رئیس مرکز تحقیقات گوارش و کبد این دانشگاه و معاون پژوهشی فرهنگستان علوم پزشکی است. شاید کمتر کسی بداند دکتر رضا ملک‌زاده به عنوان فردی که دارای سابقه خدمت در عالیترین سطوح علمی و اجرایی کشور است متولد روستایی دورافتاده می‌باشد که ۳ سال نخست تحصیل خود را به دلیل نبودن مدرسه در مکتب سپری کرده است. دکتر ملک‌زاده دارای ۵۷۶ مقاله پژوهشی در مجلات معتبر بین‌المللی است و در جدیدترین اطلاعات منتشر شده توسط معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت در زمینه شاخص H Index و تعداد استنادات میان همه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی و سازمان‌های وابسته رتبه نخست را کسب کرده است. دکتر ملک‌زاده همچنین رئیس دانشگاه شیراز بین سالهای ۱۳۶۲-۱۳۶۵، معاون آموزشی وزیر بهداشت در سالهای ۱۳۶۸ و ۱۳۶۹ و وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی در سال‌های ۶۹ تا ۷۲ بوده است. دکتر ملک‌زاده همچنین پس از تصویب هیأت ممیزه دانشگاه علوم پزشکی تهران و با تصویب هیأت ویژه مربوطه در سال ۱۳۸۶ به عنوان اولین نفر پس از پیروزی انقلاب اسلامی در دانشکده پزشکی تهران به درجه "استادی ممتاز" دانشگاه علوم پزشکی تهران رسید. وی اکنون معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی است. روزنامه اطلاعات به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب گفتگویی با ایشان در ارتباط با پیشرفت‌های نظام سلامت بعد از پیروزی انقلاب داشته است که متن آن به این شرح از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد:

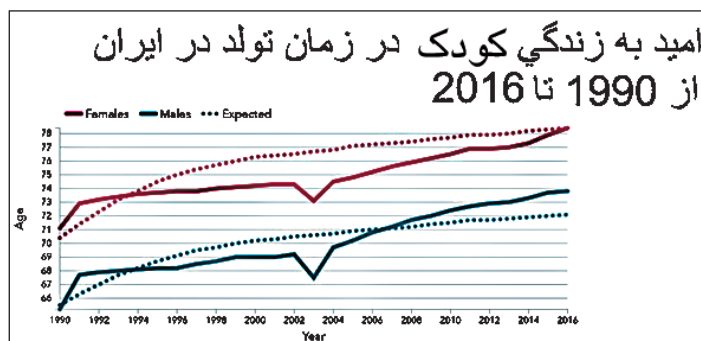
پیشرفت‌های نظام سلامت در گفتگو با دکتر ملک‌زاده
معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت

نظام سلامت در تراز جهانی تولید ۳ درصد علم دنیا در ایران

* آقای دکتر ملک‌زاده! لطفاً گزارشی از وضع نظام سلامت در قبل و بعد از انقلاب ارائه کنید.

اگر بخواهیم به وضع سلامت در قبل از انقلاب و امروز که ۴۰ سال از انقلاب می‌گذرد نگاه کنیم باید شاخص‌های مهمی را مورد توجه قرار دهیم که در سطح دنیا تعریف شده‌اند و اینها دو دسته شاخص هستند که تمامی دنیا آن را قبول دارند و سازمان‌های جهانی از جمله بهداشت معمولاً کشورها را بر اساس آن تقسیم‌بندی می‌کنند. یک دسته شاخص‌های جدید هم هستند که به شاخص‌های توسعه پایدار معروفند و رهبران جهان در سازمان ملل متعهد شده‌اند که به این ۳۷ شاخص سلامت تا سال ۲۰۲۰ میلادی دست یابند.

مهمترین شاخص که اهمیت اقتصادی و اجتماعی زیادی دارد این است که اگر در یک کشور فردی به دنیا می‌آید، امید به زندگی او چقدر است؟ این رقم در سال‌های اول انقلاب حدود ۵۵ تا ۵۴ سال بود و امروز این شاخص در خانم‌ها به نزدیک ۸۰ - ۷۹/۵ سال و در مردان به ۷۵-۶ سال رسیده است. این یک شاخص مهم جهانی است که یک فرد که به دنیا می‌آید چقدر عمر می‌کند. البته اکثر کشورهای دنیا هم در این ۴۰ سال پیشرفت کرده‌اند اما پیشرفت ما قابل توجه بوده و نزدیک به پیشرفت آمریکا و برخی از کشورهای پیشرفته دنیا است.

یکی دیگر از شاخص‌های مهم مرگ و میر کودکان زیر یک سال و زیر ۵ سال است، یعنی بچه‌ای که به دنیا می‌آید چقدر امید است که در یکسال یا تا پنجسال زنده بماند. این عددها قبل از انقلاب خیلی بالا بوده و ۸۰ نفر در هزار تولد بوده است اما این رقم در حال حاضر در کودکان زیر یک سال به ۱۴ نفر در هزار تولد زنده و در کودکان زیر ۵ سال به ۱۴ نفر رسیده است که معنای آن خیلی مهم است، یعنی توانسته‌ایم مراقبت از کودکان را خیلی بالا ببریم.

یکی دیگر از دستاوردهای مهم ما کنترل مرگ و میر مادران پیرامون بارداری و زایمان است. این عدد برای ایران در سال ۱۳۵۵ بالای ۸۰ در ۱۰ هزار زایمان بوده در حالی که این عدد در حال حاضر به زیر ۲۰ رسیده است.

شاخص دیگر مرگ و میر ناشی از مالاریا در ایران است که این هم عدد خیلی بالایی بوده اما اکنون تقریباً به صفر رسیده است یا مرگ میر بر اثر بیماری‌های عفونی که در ایران خیلی بالا بوده و به شدت کاهش یافته است.

یکی دیگر از شاخص‌های مهم در سلامت دسترسی مردم به درمان است. مثلاً اگر فردی که

آپاندیس داشته باشد چقدر شانس دارد که قبل از این که دچار مشکل شود یا فوت کند، تحت درمان قرار بگیرد؟ ما این عدد را در قبل و بعد از انقلاب داریم. در گذشته اگر فردی در شهر کوچک یا روستا دچار آپاندیس می‌شد تا بخواهد به درمان برسد با مشکل جدی روبرو بود و ما تلفات بالایی داشتیم و امروز این مشکل تقریباً حل شده است. این نشان می‌دهد که امکانات دسترسی به خدمات بهداشتی و درمانی خیلی افزایش یافته است.

یک بحث خیلی مهم دیگر سرمایه انسانی است که در ایران رشد بسیاری داشته است. سرمایه انسانی یعنی این که چقدر در کشور سواد، مهارت و افراد تحصیلکرده وجود دارد. این مساله در ایران رشد عالی داشته و در این زمینه جزو ۱۰ کشور اول دنیا هستیم، بنابراین وقتی در مورد این شاخص‌ها صحبت می‌کنیم و ضعمان خیلی خوب است.

اما ممکن است شما سؤال کنید در چه قسمت‌هایی وضع ما بد است. یکی از شاخص‌هایی که وضع ما خوب نیست، حوادث و سوانح و مرگ و میر ناشی از آن به ویژه مرگ و میرهای جاده‌ای است. ما در این باره وضعمان نسبت به اوایل انقلاب بهتر شده اما نسبت به استانداردهای جهانی هنوز خیلی بالا است. در منطقه از لحاظ مرگ و میر جاده‌ای کشورهایی مانند، پاکستان و امارات از ما بالاترند، اما از نظر شاخص‌های جهانی وضع خوبی نداریم به طوری که عدد مرگ و میر در حوادث و سوانح در سال‌های اول انقلاب به ۲۷ تا ۳۰ هزار نفر رسیده بود اما اکنون به ۱۲۵۰۰ نفر رسیده است.

یکی از شاخص‌هایی که در آن بسیار عالی رشد کرده ایم، شاخص تغذیه است. یکی از مسائلی که در کشور ما اتفاق افتاد کاهش فقر و گرسنگی بود. به معنای واقعی کلمه در این شاخص خیلی رشد کردیم. فقر به معنای گرسنگی را از بین برده‌ایم، فقر به معنای این که عدم تغذیه مناسب باشد را از بین برده‌ایم اما متأسفانه یک مشکل پیدا کردیم آن هم مشکل پرخوری و چاقی است و متوسط مصرف غذایی در کشور ما بسیار بالا رفته است به طوری که نزدیک به ۷۰ درصد مردم ایران بیش از ۱۰ کیلو گرم اضافه وزن دارند. ۹۰ درصد مردم ایران فعالیت بدنی کافی ندارند. مردم ما پرخوری می‌کنند و تحرک ندارند. فقط ۱۰ درصد ایرانیان تحرک بدن کافی دارند. این دو عامل

* در سال‌های اول انقلاب حدود ۵۵ تا ۵۴ سال بود و امروز

این شاخص در خانم‌ها به نزدیک ۸۰ - ۷۹/۵ سال و در مردان به ۷۵-۶ سال رسیده است

* یک بحث خیلی مهم دیگر سرمایه انسانی است که در ایران

رشد بسیاری داشته است. سرمایه انسانی یعنی این که چقدر در کشور سواد، مهارت و افراد تحصیلکرده وجود دارد. این مساله

در ایران رشد عالی داشته و در این زمینه جزو ۱۰ کشور اول دنیا هستیم، بنابراین وقتی در مورد این شاخص‌ها صحبت می‌کنیم

وضعمان خیلی خوب است

با هم باعث شده است بیماری‌های غیرواگیر در ایران افزایش سریع پیدا کند به طوری که ۱۰ درصد ایرانی‌ها قند خون دارند و دارو مصرف می‌کنند. ۳۰ درصد ایرانیان در شرایط قبل از دیابت هستند و پیش‌بینی ما این است که اگر رعایت تعادل در مصرف غذا همراه با افزایش تحرک بدنی اتفاق نیفتد، در ۲۰ سال آینده ۲۵ درصد ایرانیان قند خون بالا خواهند داشت و باید دارو مصرف کنند. شما حساب کنید ما در آینده چقدر با نارسایی کلیه مواجهیم، چقدر باید پا قطع کنیم و چقدر سگته‌های قلبی و مغزی افزایش می‌یابد، علاوه بر دیابت، بیماری‌های قلبی و عروقی و عوامل دیگری هم هستند که می‌تواند سبب افزایش بیماری‌ها و مرگ و میر افراد بر اثر بیماری‌های غیر عفونی شود. اکنون مشکلات ما یکی همین حوادث و سوانح است و دیگری بیماری‌های غیر واگیر است. یکی از نتایج بیماری‌های غیرواگیر هم افزایش مرگ‌های زودرس است. در ایران در سال ۱۳۹۶، ۳۸۰ هزار مورد مرگ داشتیم که ۱۷۰ هزار مورد آن زود رس بوده است یعنی ۴۷ درصد از مرگ‌هایی که داریم زودرس است. مرگ زودرس هم یعنی مرگ زیر ۷۰ سال.

***اطلاعات: آیا مرگ‌های زودرس باعث کاهش به امید زندگی در مملکت نخواهد شد؟**

دکتر ملک‌زاده: قبل از انقلاب مرگ زودرس، حدود ۸۰ درصد بود که اکنون به حدود ۴۷ درصد رسیده که رقم بسیار بالایی است. یکی از اهدافی که در دهه آینده داریم این است که این رقم را کاهش دهیم. از این بدتر شاخص مرگ خیلی زودرس را داریم. مرگ خیلی زودرس یعنی زیر ۵۰ سال که بیشتر آن هم به علت حوادث جاده‌ای و سگته‌های قلبی اتفاق می‌افتد. اکنون حدود ۸۵ هزار نفر مرگ زیر ۵۰ سال داریم. برای اصلاح این دو تا شاخص باید دو کار انجام دهیم. عمده مرگ‌های زودرس مرگ بر اثر حوادث جاده‌ای، سگته‌های قلبی و مغزی و بعضی از سرطان‌ها است که عمده آن ناشی از بی‌احتیاطی مردم و پرخوری و عدم تحرک است. بنابراین کاری که باید برای اصلاح این شاخص‌ها انجام دهیم، نسبت به بیماری‌های عفونی مانند آبله که با یک واکسن از بین می‌رفت، بسیار سخت‌تر است. چرا که در اینجا باید رفتار مردم و شیوه زندگی آنها را اصلاح کرد. باید صنایع غذایی را اصلاح کنیم. در ایران مصرف نمک تقریباً دو برابر میزانی است که باید باشد. ۹۰ درصد ایرانیان حدود ۱۱ گرم نمک مصرف می‌کنند این در حالی است که باید ۴ چهارگرم باشد. نیمی از این نمک در نان و مقداری هم در صنایع غذایی بسته‌بندی شده است. با وجود این همه نمک، مردم از نمکدان هم استفاده می‌کنند!

*** اطلاعات: مهمترین علت مرگ و ناتوانی امروز در ایران چیست؟!**

دکتر ملک‌زاده: فشار خون. امروز پیش از ۳۰ درصد ایرانیان بالای ۱۸ سال و ۵۰ درصد ایرانیان

*** یکی از دستاوردهای بسیار مهم تربیت نیروی انسانی**

در بخش پزشکی است. قبل از انقلاب تعداد پزشکان بسیار

محدود بود. در سال ۷۰ که وزیر بهداشت بودم سفری به

سیستان و بلوچستان داشتیم. در کل استان یک جراح مغز نداشتیم

به نحوی که اگر فردی دچار ضربه مغزی می‌شد باید با ماشین

هفت ساعته به کرمان برسد که معمولاً در راه از بین می‌رفت

*** البته در زمینه ارائه خدمات درمانی در تمامی زمینه‌ها**

خودکفا شده‌ایم به طوری که دیگر هیچ بیماری برای درمان نیاز

به اعزام خارج ندارد و این درحالی است که پدرم در سال ۱۳۶۲

احتیاج به عمل جراحی قلب داشت در تهران و ایران کسی نبود

که این عمل جراحی قلب را انجام دهد و مجبور شدیم ایشان را به

آلمان ببریم اما اکنون در تمامی مراکز استان و شهرها این عمل

به راحتی انجام می‌شود

بالای ۵۵ سال دارای فشار خون هستند.

***اطلاعات: علت این فشار خون بالا در میان ایرانیان چیست؟**

دکتر ملک‌زاده: اولین علت مصرف نمک زیاد و دومین علت عدم تحرک است و بهترین درمان برای فشار خون هم این است که مردم ورزش کنند و نمک زیاد مصرف نکنند. جالب است که بدانید از ۱۳ میلیون ایرانی که دچار فشار خون هستند، بالای ۵۰ درصد آنان اصلاً خبر ندارند که فشار خون دارند، چرا که مردم زیاد فشار خورش را چک نمی‌کنند. باید فرهنگی ایجاد کنیم که حداقل هر ایرانی به‌خصوص در سن ۳۵ سال به بالا هفته‌ای یک بار فشار خورش را هم چک کند. اگر فردی مبتلا به فشار خون هم هست باید حداقل هفته‌ای دو بار فشار خون خود را کنترل کند. این خیلی مهم است که یک دستگاه فشار خون در منزل تمامی ایرانیان داشته باشیم و نهضتی را برای کنترل فشار خون آغاز کنیم. فشار خون را تا ۸۵ درصد با یک زندگی سالم و چند تا قرص می‌توان کنترل کرد.

***اطلاعات: علاوه بر مقابله با بیماری‌های عفونی و افزایش شاخص‌های زندگی، در بخش آموزش پزشکی و تربیت پزشکان متخصص هم نسبت به قبل از انقلاب رشد چشمگیری داشتیم، نظر شما در این باره چیست؟**

دکتر ملک‌زاده: یکی از دستاوردهای بسیار مهم تربیت نیروی انسانی در بخش پزشکی است. قبل از انقلاب تعداد پزشکان بسیار محدود بود. در سال ۷۰ که وزیر بهداشت بودم سفری به سیستان و بلوچستان داشتیم. در کل استان یک جراح مغز نداشتیم به نحوی که اگر فردی دچار ضربه مغزی می‌شد باید با ماشین هفت ساعته به کرمان برسد که معمولاً در راه از بین می‌رفت. دو هفته پیش در زاهدان بودم و متوجه شدم ۱۷ جراح مغز در استان داریم و تعداد پزشکان در تمامی

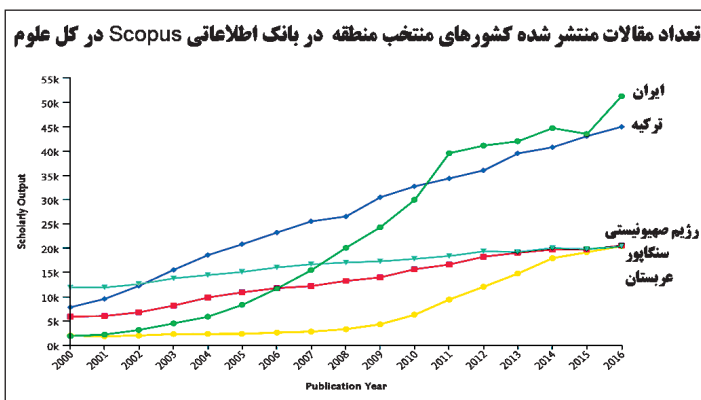
شهرها و مناطق محروم کشور رشد قابل توجهی کرده است و یکی از کشورهایی هستیم که از نظر رشد نیروی انسانی چه پزشک عمومی، متخصص و فوق تخصص و کادر پیراپزشکی پیشرفت شگرفی در این سالها داشته ایم.

***اطلاعات: آیا تربیت بیش از حد نیروی انسانی در بخش پزشکی تبدیل به یک خطر نشده است؟**

دکتر ملک‌زاده: نه این طور نیست، چرا که مهاجرت نیروی انسانی هم داریم. با وجود مهاجرت پزشکان، در برخی از رشته‌ها باید هنوز در زمینه تربیت انسانی رشد کنیم. اگر بخواهیم جمعیتان را با فرانسه مقایسه کنیم، در بعضی از رشته‌ها باید نیروی پزشکی جدید تربیت کنیم. همیشه یک تعداد از پزشکان هم مسن می‌شوند و دیگر کار نمی‌کنند یا مهاجرت می‌کنند. وضع آموزش پزشکی خوب است اما در برخی رشته‌ها ایده‌آل نیست و باید بهتر شود. البته در زمینه ارائه خدمات درمانی در تمامی زمینه‌ها خودکفا شده‌ایم به طوری که دیگر هیچ بیماری برای درمان نیاز به اعزام خارج ندارد و این درحالی است که پدرم در سال ۱۳۶۲ احتیاج به عمل جراحی قلب داشت در تهران و ایران کسی نبود که این عمل جراحی قلب را انجام دهد و مجبور شدیم ایشان را به آلمان ببریم اما اکنون در تمامی مراکز استان و شهرها این عمل به راحتی انجام می‌شود.

***اطلاعات: وضع ما در زمینه تحقیقات و پژوهش پزشکی چگونه است؟**

دکتر ملک‌زاده: یکی از پیشرفت‌های خوب ما در زمینه تحقیقات پزشکی است. ما در سال ۱۳۵۷ کل تولیدات علمی ایران حدود ۷۵۰ کار علمی بود، اما در سال ۱۳۹۶ بیش از ۵۳ هزار سند علمی در دنیا منتشر کرده‌ایم، علاوه بر مقالات میزان استنادات به این مقالات هم یک رقم بالای ۸۵ هزار تا است که در کل منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا رتبه اول را داریم حتی از ترکیه و رژیم صهیونیستی هم بالاتر هستیم.

اما یک بحث مهم این است که چقدر برای آینده آماده هستیم؟ آینده ما آینده خیلی پرچالشی است، چرا که پیشرفت‌های علمی روند سریعی دارد. خیلی از بیماری‌هایی که امروز عمل جراحی یا پیوند اعضا می‌کنیم با پیشرفت‌های علمی از موضوعیت می‌افتد. پیشرفت‌های علمی جدیدی مانند درمان با سلول‌های بنیادی و از آن مهم‌تر «ژن درمانی»، دارد در دنیا متداول می‌شود و یکباره تحول عظیمی در علم پزشکی و خدمات درمانی ایجاد می‌کند به طوری که برای یک بیمار هموفیلی که باید تا آخر عمر از فاکتورهای انعقادی خون استفاده کند، یا فردی که بیماری تالاسمی دارد و باید تا آخر عمر خون بگیرد یا کسی که دچار کوری مادرزادی است، و ۳۰۰ نوع بیماری ژنتیکی که غیرقابل درمان هستند، خوش‌بختانه در این ۱۰ سال گذشته به‌خصوص در ۳ تا ۴ سال گذشته درمان‌های جدیدی پیش آمده است و یک بیماری هموفیلی با ژن درمانی خوب می‌شود و دیگر احتیاج به فاکتورهای انعقادی خون ندارد یا کوری مادرزادی را درمان می‌کند. فردی که کوری مادرزادی داشت و باید تا آخر عمر کور می‌ماند، اما اکنون با یک آمپول که در چشم تزریق می‌کنند، بینایی‌اش را به دست می‌آورد و F.D آمریکا هم آن را تأیید کرده است. یا فردی که کوری مادرزادی داشت و درمان‌های گرانیقیمت کاشت حلقون انجام می‌داد، واقعا قابل درمان شده است.

***اطلاعات: ایران در زمینه بیماری‌های عفونی در بعد از انقلاب پیشرفت‌های شگرفی داشته است. لطفاً بفرمایید در زمینه درمان‌های جدید و نوظهور چه پیشرفت‌هایی داشته ایم؟**

دکتر ملک‌زاده: برای آینده باید سرمایه‌گذاری و تلاش کنیم تا عقب نمانیم. یکی از افتخارات جمهوری اسلامی پیوند اعضاست و در این زمینه در ۲۰ سال گذشته ۶ هزار عمل پیوند کبد کرده‌ایم.

عمل پیوند کبد عمل پیچیده و سخت است و تقریباً جز سخت‌ترین اعمال پیوند به‌شمار می‌رود. پیوند کبد در شیراز شروع شد و مرکزیت در آنجاست. ما نیروهای زیادی تربیت کردیم و ۹ مرکز پیوند کبد دیگر در سراسر ایران داریم، حتی نیروی انسانی برای افغانستان، پاکستان، تاجیکستان، عراق، سوریه، یمن و لبنان تربیت کرده ایم و در آن کشورها هم مراکز پیوند راه‌اندازی شده است. بنابراین در بعد از انقلاب سخت‌ترین اعمال جراحی در ایران امکان‌پذیر شد و آن هم نه فقط در یک مورد، بلکه در تمامی نقاط کشور توسعه یافته است، حتی نیروی انسانی برای سایر کشورها هم تربیت کرده است. واقعیت این است که پیشرفت‌های بسیار زیادی کرده‌ایم اما پتانسیل‌های زیادی هم برای این‌که به مردم خودمان خدمات درمانی بدهیم و هم توریست‌درمانی کنیم.

اکنون ایرانیان مفتخرند که پس از ۲۵ سال تلاش بی‌وقفه پزشکان متخصص و جراحان و به مدد دانش ارتقا یافته پیوند کبد و درآمیختگی آن با فرهنگ غنی اهدای عضو، کشورشان که در حلقه ۱۰ کشور برتر این دانش و تخصص پیشرفته پزشکی قرار گرفته است، در «پیوند کبد از بیماران مرگ مغزی» بر بام منطقه بایستد به طوری که شانس بقای یک، ۵ و ۱۰ ساله بالغین دریافت‌کننده کبد پیوندی به ترتیب ۸۵ درصد، ۷۷ درصد و ۷۱ درصد و بقای یک، پنج و ۱۰ ساله برای اطفال دریافت‌کننده کبد، ۷۶ درصد، ۶۷ درصد و ۵۶ درصد است و طی یک دوره ۲۰ ساله، ۷۷٫۴ درصد بیماران پیوند شده به حیات خود ادامه داده‌اند که این رکوردی بی‌نظیر برای انجام پیوند کبد طی دوره بیست ساله در دنیا محسوب می‌شود.

هرچند مرگ‌های زودرس ناشی از نارسایی کبد، یکی از دغدغه‌های مهم نظام سلامت ایران است اما موفقیت‌های فوق‌العاده، هم در پیشگیری و کنترل هپاتیت‌های ویروسی عامل بیماری و هم دستاوردهای قابل رقابت با کشورهای پیشرفته در زمینه پیوند کبد، کشور را جزو پیش‌تازان قرار داده است. ایران در حوزه پیشگیری، در گام نخست به سراغ ریشه‌کنی هپاتیت بی رفت و با چهار روش واکسیناسیون نوزادان، واکسیناسیون نوجوانان و بالغین واکسینه نشده، پیشگیری از انتقال هپاتیت بی از مادران مبتلا به نوزادان و درمان موثر تمام ناقلان هپاتیت بی شناسایی شده که بیماری فعال دارند؛ همه تلاش خود را برای کنترل این بیماری به کار گرفت و به اهداف تعیین شده نظام سلامت و سازمان بهداشت جهانی نزدیک و نزدیک‌تر شد.

در گام بعدی، ایران طی یک موفقیت بسیار بزرگ، با تولید داروهای خوراکی موثر علیه هپاتیت سی، به درمان قطعی، کامل، آسان و ارزان این بیماری رسید و هزاران بیمار را از خطر نارسایی کبد، انجام عمل پیوند کبد و حتی مرگ زودرس ناشی از آن با کمترین هزینه ممکن در قیاس با هزینه‌های سرسام‌آور جهانی، رهایی بخشید و در کنار این اتفاق مهم، اقداماتی را برای گروه‌های پرخطر از جمله معتادان تزریقی، زندانیان و مبتلایان اچ‌آی‌وی، برای کنترل هپاتیت سی و معرفی مبتلایان به مراکز بهداشتی برای دریافت خدمات درمانی رایگان، آغاز کرد. این گام‌ها که از غول هپاتیت سی، یک بیماری قابل درمان آسان ساخت، تا جایی که اکنون ایران را به ریشه‌کنی هپاتیت بی و سی به عنوان دو عامل بسیار موثر نارسایی کبد، طی یک برنامه ۱۵ ساله بسیار امیدوار کرده است.

***اطلاعات: آیا درمان‌های جدیدی که در دنیا راه افتاده است امکان دارد که در ایران هم راه‌اندازی شود؟**

دکتر ملک‌زاده: جواب من مثبت است برای این‌که ما همین حالا هم تحقیقات در این زمینه

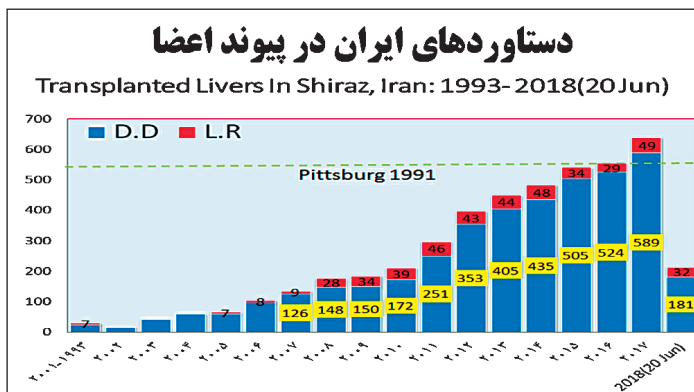
را شروع کرده‌ایم و تیم‌های مختلفی ایجاد شده است و در این زمینه سرمایه‌گذاری‌های وسیعی انجام داده‌ایم، انشاءالله بتوانیم همراه دنیا در این زمینه‌ها هم پیشرفت کنیم. البته نیاز است که مسئولان چه در دولت و چه مجلس کمک‌های لازم را بکنند تا این مراکز بتوانند کار کنند و عقب‌نمانند. اگر این اتفاق بیفتد آینده درخشانی در زمینه‌های درمان، تحقیقات، آموزش و پژوهش‌های پزشکی خواهیم داشت. دلیل اصلی‌اش هم نیروی انسانی متخصص کافی در کشور است. شما می‌دانید در این سال‌ها با استعدادترین افراد به رشته پزشکی آمده‌اند و علاوه بر این که در ایران این قدر پیشرفت کرده‌ایم، محققان ایرانی در سایر کشورها هم جزو برجسته‌ترین محققان جهان هستند و برخی از مراکز مهم تحقیقاتی جهان را اداره می‌کنند و این مساله هم می‌تواند کمک مهمی به پیشرفت علم در کشور باشد.

***اطلاعات: یکی از مواردی که کمتر به آن توجه شده، عدالت در سلامت یا دسترسی عادلانه مردم به خدمات درمانی در اقصی نقاط کشور است. شاخص‌های دسترسی عادلانه به خدمات درمانی در قبل و بعد از انقلاب چگونه است؟**

دکتر ملک‌زاده: یکی از نکاتی که به نظر من خیلی خیلی مهم است این است که با پیشرفت علم پزشکی، در حقیقت باید اختلاف دسترسی مردم در خدمات سلامت را کم کنیم. اتفاقاً این را مطالعه کرده‌ایم در نقاط مختلف کشور مثلاً بین تهران و سیستان و بلوچستان یا تهران و شهرکرد، دسترسی مردم به خدمات سلامت نسبت به قبل از انقلاب ۱۰ برابر بیشتر شده است، ولی هنوز این بی‌عدالتی وجود دارد و باید تلاش کنیم این مساله بیشتر نشود. باید تلاش کنیم خدمات سلامت را در بین اقشار مختلف جامعه به سمتی ببریم که به عدالت نزدیک‌تر باشد و این مساله در جمهوری اسلامی به خوبی اتفاق افتاده است.

***اطلاعات: در زمینه درمان‌های جدید و فناوری‌های نوین پزشکی آیا اقداماتی انجام شده است؟**

دکتر ملک‌زاده: اکنون بسیاری از مردم به خاطر یک مشکل گوارش مثل ریفلاکس به پزشک متخصص گوارش مراجعه می‌کنند، در آینده این طور خواهد بود که توسط یک اپلیکیشن در موبایل می‌توانید در باره این بیماری ببینید و با یک سؤال و جواب که با شما انجام می‌دهند، پیام می‌آید که این مساله مهمی نیست و باید این رژیم غذایی را بگیرید یا باید نزد فلان دکتر برای درمان بروید. این باعث می‌شود رفت و آمد مردم و شلوغی مطب پزشکان کم بشود، بنابراین می‌توان نیمی از مراجعات را با دیجیتال سلامت رفع کرد.

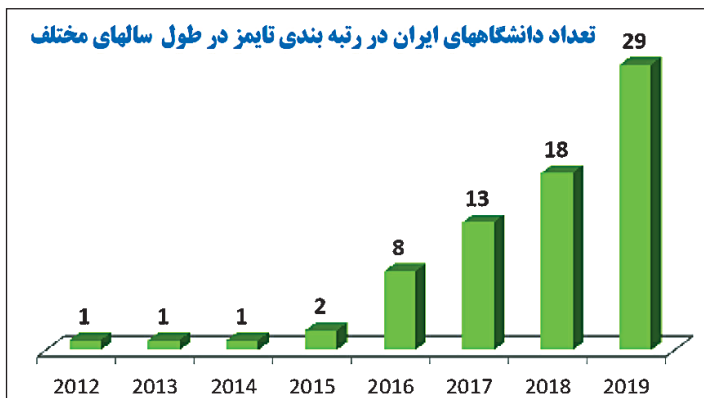

البته در کشور ما تا حدود کمی پزشکی دیجیتال راه افتاده است اما سرعت آن کند است و باید سرمایه‌گذاری بزرگی در این زمینه را آغاز کنیم و برویم به طرف این که از روش‌های جدید برای درمان مردم استفاده کنیم و این امر با، باسواد شدن مردم و ابزار موبایل امکان‌پذیر است و یکی از افتخارات مردم ایران است که ضریب استفاده موبایل براساس یک شاخص ۱۲۰ درصد و حداقل ۸۵ درصد است و این ابزار بسیار خوبی است بر استفاده در رشد و توسعه سلامت مردم.

***اطلاعات: در تولید علم هم وضع ما نسبت به قبل از انقلاب خیلی بهتر شده است. شما این پیشرفت را چگونه می‌بینید؟**

دکتر ملک‌زاده: ایران در سال ۱۹۷۸ در حوزه علم و فناوری از کل کشورهای منطقه بالاتر بود. در سال ۲۰۰۰ افت کرد، اما خوشبختانه در سال جاری در این حوزه، از شرایط بسیار خوبی برخورداریم.

بیشترین میزان رشد علم و فناوری را در اوایل دوران انقلاب اسلامی، مربوط به دانشگاه‌های تهران و شیراز بود، اما در دوران جنگ تحمیلی، در حوزه علم و فناوری افت پیدا کردیم، در حالی که بعد از آن، رشد علم و فناوری در کشور با شتاب بیشتری سیر صعودی خود را طی کرد و عقب‌ماندگی‌ها جبران شد.

*** یکی از افتخارات جمهوری اسلامی پیوند اعضا است و در این زمینه در ۲۰ سال گذشته ۶ هزار عمل پیوند کبد کرده‌ایم. عمل پیوند کبد عمل پیچیده و سخت است و تقریباً جزو سخت‌ترین اعمال پیوند به‌شمار می‌رود. پیوند کبد در شیراز شروع شد و مرکزیت در آنجاست ما نیروهای زیادی تربیت کردیم**

*** اکنون ایرانیان مفتخرند که پس از ۲۵ سال تلاش بی‌وقفه پزشکان متخصص و جراحان و به مدد دانش ارتقا یافته پیوند کبد و درآمیختگی آن با فرهنگ غنی اهدای عضو، کشورشان که در حلقه ۱۰ کشور برتر این دانش و تخصص پیشرفته پزشکی قرار گرفته است در «پیوند کبد از بیماران مرگ مغزی» بر بام منطقه بایستد**

مشکلات داخلی و از طرف دیگر چه مقدار آن به فناوری تبدیل می‌شود؟

دکتر ملک‌زاده: همیشه وقتی تولید علم در کشوری بالا می‌رود تا تبدیل به فناوری اشتغال و ثروت شود، یک زمانی می‌خواهد. ما شرکت‌های دانش‌بنیان کمی داشتیم، فقط در ۶ تا ۷ سال گذشته تعداد ۳۲۰۰ شرکت دانش‌بنیان تأسیس شده که گردش مالی آن هم بسیار قابل توجه است و هزار شرکت دانش‌بنیان که در بخش سلامت دارند فعالیت می‌کنند، ۵۰ شرکت دانش‌بنیان همین الان صادرات به خارج دارند. در این مدت توانستیم ۳۷۵ نوع دارو تولید کنیم، داروهایی که اگر در ایران تولید نمی‌شد به علت گران قیمت بودن آن مردم به آن دسترسی نداشتند. الان اکثر داروهایی که مردم به آن نیاز دارند در مدت خیلی کم در داخل تولید می‌کنیم، و به همین دلیل قیمت دارو در ایران از همه جا کمتر و دسترسی مردم به دارو و درمان بسیار بالاست. بنابر این ما در خیلی زمینه‌های فناوری شروع به فعالیت کرده‌ایم اما نمی‌توان انتظار داشت که تمامی مقاله‌هایی که تولید می‌شود به فناوری برسد، در دنیا می‌گویند از هزار مقاله‌ای که تولید می‌شود یکی یا دوتا تبدیل به فناوری و محصول می‌شود که به بازار می‌آید.

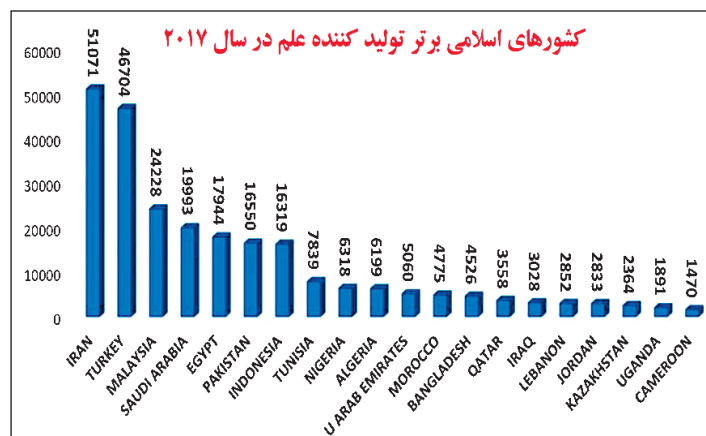
جمع تولیدات علمی ایران قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و امسال در مقایسه با ترکیه			
کشور	۱۹۷۸	۲۰۰۰	۲۰۱۸
ایران	۶۷۰	۱۶۵	۵۱۱۰۰
ترکیه	۳۵۷	۱۵۰۰	۴۶۷۰۰

***اطلاعات: منتقدین تولید علم در ایران می‌گویند که مقالاتی که توسط دانشمندان ایرانی تولید می‌شود زیاد به مشکلات داخلی توجه ندارد و بیشتر کاربرد جهانی دارد تا داخلی.**

دکتر ملک‌زاده: این انتقاد افرادی است که خود کم تحقیق می‌کنند و حوصله یا توان انجام تحقیقات مهم و مشارکت در پژوهش‌های مهم بین‌المللی را ندارند و وقت کافی صرف نوشتن مقالات فاخر علمی نمی‌کنند و از قافله دانشمندان فعال کشور عقب مانده‌اند. واقعیت این است که در همه جای دنیا تحقیقاتی می‌تواند مفید باشد که برای حل یک مشکل درمانی یا ارتقای سطح سلامت جامعه باشد. اکثر مشکلاتی که داریم در بقیه دنیا هم هست. در مورد پزشکی هم می‌توانم بگویم اکثر تحقیقاتی که می‌کنیم به درد ایران می‌خورد و پیشرفت برخی از تحقیقات دیگر مانند شیمی و کوانتوم یک پروسه جهانی است؛ اما سؤال می‌تواند این باشد که چقدر در توسعه علم و فناوری در دنیا مشارکت داریم؟ خیلی از محصولات که مانند ساعت و موبایل را کشورهای دیگر انجام داده‌اند و ما داریم از آنها استفاده می‌کنیم، لذا این که فکر کنیم هر تحقیقی که می‌کنیم خودمان باید استفاده کنیم یک امر نادرستی است. تجربه‌ای که خود دارم ما توانستیم تحقیقاتی در مورد سرطان مری در منطقه گنبد کاووس ایران که شایع‌ترین سرطان در ایران و ۱۵ نقطه دنیاست به کمک یک مجموعه‌ای از محققین آمریکا و اروپا، چین و جاهای دیگر انجام دهیم، این کار علمی در معتبرترین مجله علمی دنیا چاپ شده است. این مشکل، مشکل تمامی دنیا است. محققین دنیا جمع می‌شوند و تحقیقات مختلف انجام می‌دهند تا به نتیجه برسند. بنابراین از نظر من این انتقاد، اصلاً انتقاد درستی نیست و باید در پروسه تولید علم مشارکت کنیم در تولید علم جهانی کارهایی که ایرانی‌ها در طول تاریخ توانسته‌اند انجام بدهند، کار بسیار عظیمی است و در مقطعی از تاریخ توانستیم تولیدات علمی بسیار خوبی داشته باشیم. دلیل اصلی‌اش هم نیروی انسانی متخصص کافی در کشور است، شما می‌دانید در این سال‌ها با استعدادترین افراد آمدند در رشته پزشکی و علاوه بر این که مادر ایران این قدر پیشرفت کرده‌ایم محققین ایرانی در سایر کشورها جزو برجسته‌ترین محققان جهان هستند و برخی از مراکز مهم تحقیقاتی جهان را دارند اداره می‌کنند.

*** گفتگو از: حسین افضل‌آقایی**

ایران در حال حاضر در تولید علم در بین کشورهای منطقه رتبه نخست را به خود اختصاص داده است. همچنین به لحاظ تعداد مقالات و استنادات که یک شاخص کیفی محسوب می‌شود، در جایگاه نخست منطقه قرار داریم. ایران با تولید ۲۲ درصد علم در سال ۲۰۱۷، از تمامی کشورهای اسلامی در تمامی پایگاه‌ها پیشروتر است و در شش ماه اول سال ۲۰۱۸ این شتاب افزایش بیشتری یافته است و با وجود این که یک درصد جمعیت دنیا را تشکیل می‌دهیم، ۲ درصد مقالات دنیا را تولید کرده و نزدیک به ۳ درصد استنادات کل علم به مقالات ایرانی است. در حال حاضر، ۲۹ دانشگاه برتر دنیا در کشور ما وجود دارد و در این زمینه نسبت به کشور ترکیه هم جایگاه بهتری داریم و این در حالی است که اعتبارات اندکی به حوزه علم و فناوری اختصاص پیدا کرده است. با این وجود تعداد محققین فعال کشور دو تا سه برابر کشورهای منطقه شده است که این موضوع بزرگترین نقطه قوت ما محسوب می‌شود. همچنین تعداد پزشکان در این سال‌ها ۱۵ برابر شده و تعداد پزشکان متخصص از ۵۸۰۰ به ۳۶ هزار افزایش یافته است. در حال حاضر ۳۰ هزار دانشجوی پزشکی مشغول تحصیل و ۱۰ هزار دانشجوی پزشکی در مقطع تخصص داریم. همچنین با وجود آنکه اعضای هیأت علمی این حوزه فقط ۱۱ درصد کل اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های کشور را تشکیل می‌دهند، ۳۰ درصد تولید علم در کشور را به خود اختصاص داده‌اند و محققان فعال کشور می‌توانند به متون ۸۰ هزار مجله علمی معتبر جهانی دسترسی داشته باشند و در بیش از ۳۳۰۰ پروانه ثبت اختراع در دنیا، از مقالات منتشر شده دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و وزارت بهداشت استفاده شده است.

در حال حاضر در حوزه فناوری موفقیت‌هایی را به دست آورده‌ایم. برای مثال تولید دستگاه‌های دیالیز، کیت‌های آزمایشگاهی، تجهیزات مصرفی پزشکی و سیستم مانیتورینگ از جمله این توفیقات محسوب می‌شود.

تأسیس موسسه ملی تحقیقاتی علوم پزشکی نیمه، ارائه گرنت به محققین، برنامه ثبت بیماری‌ها، برنامه ملی سرطان، مرکز کوهورت بزرگسالان، آزمایشگاه جامع تحقیقات، تکمیل ۱۰ اتاق تمیز در دانشگاه‌های علوم پزشکی، بهبود کیفیت رصد علم، حمایت از ۴۰۶ پروژه تحقیقاتی مهم در وزارت بهداشت، حمایت از ۷۰ برنامه ثبت بیماری‌ها در سطح ملی و اجرای برنامه کوهورت پرشین از جمله اقداماتی است که در توسط وزارت بهداشت در حوزه علم و فناوری انجام شده است و تعداد دانشمندان برتر ما در حوزه علوم پزشکی به ۶۹۰ نفر رسیده که ۵۰ نفر آنها جزو دانشمندان یک درصد برتر جهان هستند.

*اطلاعات: نسبت مقالات به استنادات به آن در چه وضعی است؟

دکتر ملک‌زاده: استنادات ما در کل منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا از ترکیه و اسرائیل بالاتر است. ما هم در تعداد مقالات و استنادات بالاتر هستیم. تعداد استنادات ما ۸۵ هزار و تعداد مقالات ما ۵۴ هزار است. تعداد مقالات ترکیه که پایین‌تر از ما است ۴۲ هزار و استنادات آن هم ۵۰ هزار تا است. ما در ایندو شاخص از ترکیه و کشورهای دیگر منطقه بالاتر هستیم. در کل دنیا هم از نظر مقاله ما پانزدهمین کشور دنیا هستیم و از ترکیه و حتی روسیه و برخی کشورهای اروپایی بالاتر هستیم.

*** اطلاعات: تا چه اندازه این مقالاتی که در ایران تولید می‌شود از یک طرف به درد**

یکی از مزیت‌های گفتگوی رودرو با وزیر اقتصاد، دریافت پاسخ‌هایی مناسب از وضع حال و روز اقتصاد کشوری است که بعد از پیروزی انقلاب تاکنون انواع و اقسام موانع همچون مشکلات ناشی از جنگ تحمیلی و بازسازی کشور و تحریم‌های ظالمانه را پشت سر گذاشته است. چهلین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی بهانه‌ای شد تا پای صحبت‌های دکتر فرهاد دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی بنشینیم و تحلیل ایشان از شرایط دیروز و امروز اقتصاد کشور را بشنویم.

دکتر فرهاد دژپسند که دانش آموخته کارشناسی اقتصاد نظری و کارشناسی ارشد برنامه ریزی سیستم‌های اقتصادی دانشگاه شهید بهشتی و دکتری اقتصاد بین‌الملل دانشگاه آزاد است، در دولت یازدهم رئیس مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری بود که با پیشنهاد تصدی مسئولیت وزارت اقتصاد در دولت دوازدهم مواجه شد.

وی این پست مهم و حساس را با جان و دل پذیرفت و سکان هدایت وزارتخانه‌ای را بر عهده گرفت که در شرایط حساس کنونی کشور از اهمیت خاصی برخوردار است. به این ترتیب فرزند محله «رستم کلا» در منطقه بهشهر در هفته اول آبان امسال راهی وزارت اقتصاد شد و طی چند ماهی که این پست مهم را در اختیار گرفته، سعی کرده است در ساحل اقتصاد کشور مان آرامش لازم را برقرار سازد تا نظام جمهوری اسلامی به سلامت بتواند موانع را پشت سر بگذارد و توسعه و شکوفایی کشورمان را شاهد باشیم. با هم این گفتگو را می‌خوانیم.

دکتر فرهاد دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی:

قطار اقتصاد با مردمی شدن به مقصد می‌رسد

* اقتصاد مقاومتی که از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ شده است به نظر من یکی از اسناد بسیار معتبر فراگیر و جامع کشور است

* پیشرفت‌های اقتصادی به دست آمده نشست گرفته از استقلال طلبی و محرومیت زدایی و توجه انقلاب به کاهش شکاف طبقاتی بوده است

* به اعتقاد من، اقتصاد ایران در حال حاضر از بیماری مزمن رنج می‌برد، مثل نرخ بیکاری و نرخ تورم دو رقمی، مثل متکی بودن بودجه به درآمد نفت

و مردم از آن بهره‌مند شوند.

با این نگاه است که می‌توان به تحلیل اقتصاد پس از انقلاب پرداخت و نقاط قوت آن را مورد نگرش قرار داد و به نتیجه رسید. نکته دیگری که باید در این تحلیل اقتصادی توجه کرد بررسی‌هایی است که از نگاه آماری می‌شود. به عنوان مثال گفته می‌شود که در ابتدای انقلاب نرخ تورم حدود ۲۰ درصد بود، اکنون هم حدود همین رقم است، پس در این ۴۰ سال نرخ تورم تغییری نداشته است. باید بگوییم این نگاه درستی نیست، چه نرخ تورم در سال ۱۳۶۴ به ۶/۹ درصد رسیده بود؛ آن هم در دوره‌ای که کشور درگیر جنگ تحمیلی بود. البته برخی هم می‌گویند که این نرخ پایین تورم ناشی از دخالت دولت بوده، در حالی که این گونه نیست. مورد دیگر اینکه در سال ۱۳۶۳ نرخ رشد نقدینگی ۶/۳ درصد بود که این نرخ با نرخ تورم کاملاً به هم ربط دارد و مدیریت می‌شود.

زمانی که تحریم و شوک نفتی در سال‌های ۶۴ و ۶۵ و ۶۷ به اقتصاد ایران تحمیل شد، نرخ تورم هم جهش خود را آغاز کرد و به ۲۵ درصد در سال ۶۵ و حدود ۲۹/۵ درصد در سال ۶۷ رسید. اینجا به مقایسه دیگری اشاره می‌کنم؛ درصد خانوارهایی که امروزه از تلویزیون، خودرو، آب، برق، گاز لوله‌کشی و بهداشت استفاده می‌کنند؛ اگر با سال‌های ۵۶ و ۵۷ مقایسه شود ملاحظه خواهید کرد که با رشد نجومی مواجه است.

در این دوره، تحول تکنولوژیک داشته ایم تا سبب سرعت امور مربوط به اقتصاد شود؟

اکنون به جنبه منفی آن اشاره می‌کنم؛ گفته می‌شود که قبلاً درآمد سرانه خیلی خوب بود، باید بگوییم که این درآمد سرانه محصول دو موضوع است. پس از انقلاب دوره‌ای بود که نرخ رشد جمعیت و افزایش نفوس به عنوان یک ارزش مورد توجه قرار گرفت. از سوی دیگر، پس از انقلاب به واسطه بروز جنگ تحمیلی و اجرای تحریم‌ها بخش قابل توجهی از سرمایه‌های کشور از دست رفت و حداقل ۱۰۰ میلیارد دلار میزان این خسارت بود. از سوی دیگر، به دلیل اجرای تحریم‌ها علیه کشورمان، دامنه انتخاب واردات تکنولوژی هم از دست رفت. البته منابع لازم را داشتیم اما کشور تحریم بود و نتوانستیم در این زمینه گام برداریم. از این رو ملاحظه می‌شود که نمی‌توان این دو موضوع را به طور مقایسه‌ای مورد نگرش قرار داد و باید به صورت تحلیلی به آن پرداخته شود.

باید بگوییم که پس از انقلاب عزم و اراده جدی وجود داشت که رفاه اجتماعی افزایش پیدا کند، استقلال سیاسی رشد یابد، به استفاده بهینه از عوامل تولید توجه بیشتری شود و استعدادهای مسیر پیشرفت قرار بگیرند. همچنین از جمله خواست‌های پس از انقلاب، گستره و رشد میزان تسهیلات بانکی در مناطق محروم و ایجاد مشوق‌های اقتصادی بود تا توسعه منطقه‌ای شکل گیرد

* در چهلین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، اقتصاد ایران را در مقایسه با دولت‌های گذشته چگونه ارزیابی می‌کنید؟

وزیر اقتصاد: پاسخ به این سؤال نیازمند یک تحلیل تکمیلی است. به این معنا که نمی‌توانیم فقط بر اساس گزینه‌های خروجی بدون توجه به گزینه‌های ورودی اقدام به مقایسه کردن فرایز و نشیب‌های اقتصادی کشور طی چهل سال گذشته داشته باشیم.

در بحث ارزیابی عملکرد اقتصادی پس از پیروزی انقلاب اسلامی کلاً نمی‌توانیم این چهار دهه را در تناسب با چهار دهه قبل از آن مقایسه کنیم، چرا که مقایسه یک عملکرد بدون تحلیل آن درست نیست. اگر به موردی منفی اشاره شد باید یک مورد مثبت را هم مورد توجه قرار داد. به عنوان مثال باید به تعداد سدهای ساخته شده اشاره کرد یا این که طول بزرگراه‌های ساخته شده را مورد توجه قرار داد. به دایره میزان لوله‌کشی گاز خانگی اشاره کرد، میزان تامین آب آشامیدنی مردم را بررسی کرد و سپس آنها را با قبل از انقلاب مورد مقایسه قرار داد.

البته ممکن است با دیدن ارقام این موارد بگوییم عجب جهشی شده است که این هم البته نشأت گرفته از استقلال طلبی و محرومیت زدایی و توجه انقلاب به کاهش شکاف طبقاتی بوده است؛ اما در مقابل هم این سؤال مطرح می‌شود که آیا

پرسش دیگری که مطرح می شود، این است که در سال ۵۶ چه مقدار نفت صادر و درآمد آن صرف چه میزان جمعیت کل کشور می شد و مردم در چه سطحی از رفاه قرار داشتند و اکنون چه میزان نفت صادر می شود و دامنه جمعیت کشور چقدر است و مردم در چه سطحی از رفاه قرار دارند؟

گاهی اوقات رعایت انصاف در تحلیل ها صورت نمی گیرد. نباید سیاه نمایی کرد؛ لذا ملاحظه می شود که پس از انقلاب، تحولات اقتصادی بالایی در کشور رخ داده و کشورمان در منطقه متفاوت با گذشته شده است.

*** اکنون اقتصاد ایران با چه چالش هایی مواجه است؟ به نظر شما راهکارهای رفع آن چیست؟**

وزیر اقتصاد: اقتصاد ایران از بیماری های مزمنی مثل بیکاری و تورم دو رقی و اتکالی بودجه به درآمد نفت رنج می برد. وقتی اقتصاد بیمار باشد با هر تغییری در درآمد نفت، دچار مشکل می شود. لذا این بیماری ها را باید برطرف کرد تا اقتصاد بهبود یابد. البته کشور در بخش نفت و گاز دارای مزیت است و باید از آنها در زنجیره ارزش اقتصادی بهره گرفت و در توسعه کشور از آن استفاده کرد.

بیماری مزمن دیگر اقتصاد ایران، بزرگ بودن حجم و اندازه دولت است. دولت نباید تا این سطح بالا در اقتصاد حضور داشته باشد. نه فقط در مالکیت که حتی در مداخله غیر مالکیتی هم باید نقش دولت کم رنگ باشد. به عنوان مثال ۹۵ درصد بخش کشاورزی کشور خصوصی است، اما دولت در این بخش در زمینه های مختلف از تامین نهاده ها گرفته تا قیمت گذاری محصول دخالت دارد.

یکی دیگر از چالش های بخش اقتصاد مربوط به سنتی بودن آن است و باید برای همه این موارد که اشاره کردم، راهکار تهیه شود. مثل هم افزایی برای سرعت بخشیدن به برنامه های برون رفت از شرایط فوق. اگر هم افزایی مناسب به وجود بیاید، این مشکلات هم بر طرف خواهد شد. چنانکه در این زمینه برای رسیدن به این هدف باید با مواردی چون افزایش بهره وری، تجهیز مناسب منابع مالی و انسانی، کمک به توسعه و رونق فضای کسب و کار، واگذاری امور دولت به بخش خصوصی و... هم افزایی مناسب را در بخش های مختلف اقتصاد ایجاد کرد.

اگر این اتفاق بیفتد، سرمایه گذاری افزایش پیدا می کند و در نتیجه اشتغال ایجاد می شود، درآمد سرانه بالا می رود و در مرحله بعد هم صادرات کالا رشد می یابد و سهم خود را از اقتصاد جهانی می گیریم.

*** رهبر معظم انقلاب بر اجرای اقتصاد مقاومتی تاکید دارند. به نظر شما برای تحقق اقتصاد مقاومتی چه باید کرد؟**

سرمایه وارد کننده می تواند تکنولوژی خریداری کند و با استفاده از آن بتوانیم کالا هم به دنیا صادر کنیم. باید در دنیا برای تحقق اقتصاد مقاومتی مثل عقاب باشیم و با چشمان تیزبین خود بهترین و برترین تکنولوژی ها را شناسایی و با خریداری و استفاده از آن موجبات توسعه درونزای اقتصاد را فراهم کنیم.

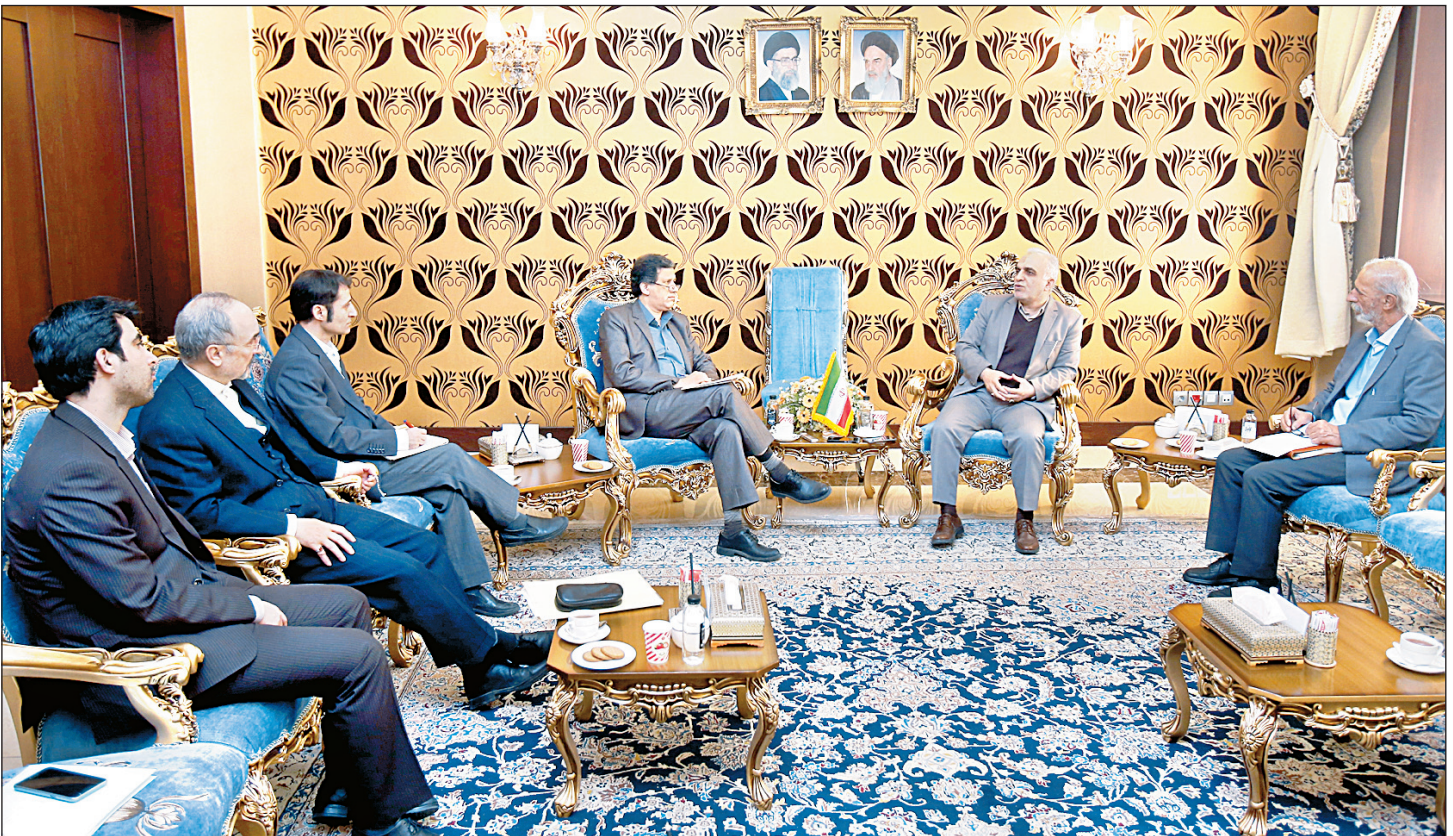
البته خوشبختانه کشور از نظر منابع سرشار خدادادی در سطح خوبی است و می توانیم با این منابع و بهره گیری از نیروی انسانی توانمند و حتی با بهره بردن از منابع مالی خارجی، سهم خوبی در اقتصاد جهانی داشته باشیم. با این نگاه است که می توان وابستگی کشور را کم کرد؛ به این دلیل که در ابتدای این دولت میزان تراز تجاری کالاهای اساسی منفی ۸/۳ میلیارد دلار بود و در پایان سال ۹۶ به رقم منفی ۲/۳ میلیارد دلار رسیدیم که نشان دهنده کاهش ۷۵ درصدی آن است.

در زمینه کاهش وابستگی بودجه به درآمد نفت هم تلاش های خوبی صورت گرفته است. جالب آنکه در سال های ۹۵ و ۹۶ که دولت از نظر فروش نفت مشکلی نداشت، درآمدهای نفتی کاهش داشته است. همچنین سهم مالیات در درآمدهای دولت در پنج سال گذشته از جهش خوبی برخوردار بوده و سهم آن در بودجه افزایش یافته است. در مجموع باید بگویم که سیاست های ابلاغی اقتصاد مقاومتی یک برنامه بلند مدت برای رسیدن اقتصاد ایران به جایگاه رفیعی در منطقه و جهان است.

گفتگو از: علی اکبر فارسی، محمدرضا حیدرزاده، کامران نرجه

*** پس از انقلاب، به واسطه بروز جنگ تحمیلی و اجرای تحریم ها بخش قابل توجهی از سرمایه های کشور از دست رفت، حداقل ۱۰۰ میلیارد دلار میزان این خسارت بود**

*** پس از انقلاب، عزم و اراده جدی وجود داشت که رفاه اجتماعی افزایش پیدا کند، استقلال سیاسی رشد یابد به استفاده بهینه از عوامل تولید توجه بیشتری شود و استعدادها در مسیر پیشرفت قرار بگیرند**

چه معرفتی به ما امکان می دهد تا آزمون ها و شرایط سیاسی، اجتماعی و فرهنگی کنونی ایران را به محک داوری و نقد مورد سنجش قرار دهیم؟ بی شک «تاریخ» و بررسی منصفانه تاریخی، امکان این کار را تا حدی که بتوان بر مدار تعادل و انصاف بدان تکیه کرد و مورد استفاده قرار داد، فراهم می سازد. «تاریخ مادر دانش هاست» اما ما از این عبارت، نباید نوعی بینش تاریخمدار! یا آرمان پرداز! استنباط کنیم. در واقع حق نداریم در چنبره تاریخیگری، بینش و مفروضات خود را به دیگران تحمیل کنیم. امام خمینی در عبارتی ماندگار و تاریخی این نوع استنباط فاسد تاریخ زده و متحجر را نفی کرد. آن عبارت زمانی بیان شد که ایشان در بدو ورود به ایران و در آستانه تشکیل نخستین دولت ها به مردم ایران آموختند که: پدران ما حق نداشتند برای ما تصمیم بگیرند که چگونه زندگی کنیم و چه نوع نظام سیاسی ای داشته باشیم! آنها تجارب و بینش و آرزوهای خاص خود را داشتند و ما نیز حق خاص خود را در این عرصه طلب می کنیم. هیچ کس نمی تواند این حق بنیادی و اساسی را از یک یا چند نسل از آحاد ملت ایران و سایر ملت ها سلب نماید.

در این نوشته، از تاریخ صدر انقلاب اسلامی ایران، به مثابه امکانی برای شالوده سازی یک گونه از معرفت سیاسی در عرصه انقلاب اسلامی و فهم تئوری دولت در این نظام، استفاده کرده ام. در واقع، پیش فرض یا تئوری بنیادی نویسنده این است که اگر نظام متمایز و ویژه ای در دوران زعامت امام خمینی در ایران شکل گرفته - که گرفته - در اثر رخدادها و حوادث پیش بینی شده یا نامحتمل و نهایتاً در اثر خواست و حمایت امام خمینی که وزن سیاسی غالب کشور را در اختیار داشته است سمت و سویی خاص و شکل و ماهیتی مخصوص را پذیرفته است. پس این تحقیق مقدمه ای بر فهم رخدادها و معرفت های بعدی است و بدون توجه به این منظر و بستر تاریخی، ممکن است خطاهای بینشی متعددی رخ دهد و نوعی تفسیر به رأی جای تحلیل واقع بینانه را بگیرد.

زمینه و زمانه ی روی کار آمدن

نخستین دولت های انقلاب

یک بررسی تاریخی در باره شالوده سازی نهادهای سیاسی در نظام جمهوری اسلامی

سید مسعود رضوی

به اعتقاد برخی از صاحب نظران، در این زمان «... اعضای شورای انقلاب غالباً از تجربه کار حکومتی بی بهره بودند. تجربه کار حکومتی در هیأت دولت بازرگان قابل توجه بود و شوروی انقلاب از این حیث فقیرتر بود. وانگهی بی ملاحظه باید گفت که شوروی انقلاب در مجموع برای مسئولیت مهمی که بر عهده داشت، در مقایسه با هیأت دولت بازرگان برای مسئولیت محدود و مأموریت های معدودش در سطح پایین تری بود.»

آیت الله هاشمی رفسنجانی که خود همواره در مرکز وقایع سیاسی کشور و از نمایندگان اصلح روحانیت در شورای انقلاب و رهبری کشور بود، فعالیت های شورای انقلاب در آن ایام را این گونه تشریح کرده است:

«شورای انقلاب در شرایطی کار را به عهده گرفت که هیچ ارگان قابل اعتمادی در این کشور وسیع و تازه از زیر بار اعتصابات ۶ ماهه و کمبودهایی که از این اعتصابات به آمده بود، وجود نداشت و مشکلاتی که از برخورد نیروهای پلیس و ارتش و اینها با مردم ایجاد شده بود و انتظاراتی که مردم از حکومت انقلابی داشتند و صف بندی هایی را که در مقابل انقلاب می شد، شورای انقلاب مسئولیت اداره این کشور را در این شرایط به عهده گرفت و همه چیز را بایست از صفر شروع می کردیم.

از تأسیس دولت گرفته تا [سایر موضوعات] ... پلیس نبود، اسلحه ها غارت شده بود؛ طبعاً امنیت تهدید می شد. کمیته های خودجوش به وجود آمده بود که هیچ گونه انضباط و نظم نداشت... کارخانه ها تعطیل بود. صاحبان کارخانه ها فرار کرده بودند. انبارها

اصلی و وظایف دولت موقت، به یک تعبیر عبارت بود از:

۱. احراز و انتقال قدرت
۲. ارائه و ثبات قانونیت (رفراندوم)
۳. احیاء و اداره و اصلاح مملکت
۴. انتخابات مجلس مؤسسان و ارجاع به آرای عمومی برای تصویب قانون اساسی جدید
۵. انتخابات مجلس شورا
۶. استعفا و تحویل کار به رئیس جمهوری و به دولت رسمی بعدی.»

در نخستین روزهای پس از ورود امام به کشور، دولت موقت به پیشنهاد شورای انقلاب تعیین شد و حکم لازم را، برای رسمیت و شروع به کار، از امام دریافت کرد. سپس امام برای استحکام بیشتر بنیادهای دولت و جلوگیری از کارشکنی های احتمالی، مخالفت با دولت بازرگان را خلاف شرع اعلام کردند این امر به اعلام قدرت مافوق، یعنی اقتدار فقها بر دولتمردان و فتوی بر قوانین جاری و موضوعه بود.

به هر رو، وظایف شورا نسبت به محدوده مسئولیت های دولت موقت، کلی تر و اساسی تر بود. حتی امام از آغاز در حکم نخست وزیر چنین مقرر کردند:

«ایشان رئیس جمهور دولت باشد و ایشان وزرای خودشان را بعد تعیین خواهند کرد و به ما معرفی خواهند کرد و به ما معرفی می کنند، تا این که شورای انقلاب... وزرای ایشان را هم بررسی بکنند.»

شورای انقلاب و دولت موقت در مراحل حساس صدر انقلاب، عمده ترین کارگزاران و تعیین کنندگان خط مشی کشور بودند. بدیهی است که شورا، مافوق دولت بود و خطوط کلی و استراتژیک کشور با تمهیدات و تصمیمات اعضای آن اتخاذ می شد.

به طور کلی سلسله مراتب قدرت و تصمیم گیری از امام خمینی به عنوان تجسم قدرت و خواست های خلق آغاز می شد؛ سپس شورای انقلاب به واسطه اختیاراتی که ایشان به شورا داده بود، در مسائل کلی و اساسی اتخاذ تصمیم و ارائه امر می کرد؛ پس از آن دولت موقت به مثابه کارگزار این دو محور قدرت، دست به اجرای دستورات و جاری ساختن امور و تنظیم برنامه ها می زد.

این هرم سه گانه، با مجموعه ای از نهادها و شبکه ای از نمایندگان امام تکمیل می شد (نظیر حکمی که برخی از مقامات قضایی نظیر آیت الله خلخالی داشتند یا برخی از نمایندگان امام در سپاه و نهادهای دیگر). در ذیل این مجموع سیاسی، انبوه مردم و جامعه ای قرار داشت که ساختار سابق را به کلی پشت سر گذاشته و هنوز در مدار و شرایط مشخص جدیدی قرار نگرفته بود.

همچنین تعداد بسیار زیادی از عناصر و گروه های ناراضی، مخالف، منتقد، معاند، وابسته، فرصت طلب و مخرب و کور وجود داشتند که در چرخه حرکت جامعه به سوی ثبات، مشکل و مانع ایجاد می کردند.

در حکم پیشنهادی شورای انقلاب و مصوب امام خمینی برای انتقال قدرت و تصویب و تثبیت اقتدار حکومت گران تازه، خطوط

خالی بود. نفت به کلی شش ماه یا چند ماه تعطیل بود. خوب، روابط خارجی به هم خورده بود...

شورای انقلاب بایست به همه اینها برسد و ما جلسات طولانی تا اواخر شب داشتیم و گاهی شب می‌خوابیدیم در محل کارمان. و این را هم باز باید قبول کنیم که ما آشنا به کشورداری نبودیم. در حد خواندن روزنامه‌ها و مراجعه به مؤسسات، اطلاعات پیدا کرده بودیم... شورای انقلاب موفق شد دولت موقتی را تشکیل بدهد و به کشور یک نظم ابتدائی بدهد، امنیت را تأمین بکند... در عین حال حرکت بکند به طرف ایجاد نهادهای دموکراتیک کشور؛ قانون اساسی را تنظیم بکند، مجلس خبرگان را تشکیل دهد، انتخابات ریاست جمهوری را، انتخابات مجلس را انجام بدهد... قانون بنویسد و تصویب کند و در عین حال هر روز لویای زیادی داشتیم.

ما نزدیک به دو هزار لایحه (در طول دو سال) در شورای انقلاب تصویب کردیم... از طرفی هم ما که در یک محفظه جدا از مردم نبودیم، دائماً رابطه با مردم و توقعات مردم و توقعات گروه‌ها و احزاب، شکایات مردم، کمبودهای مردم که به طور شخصی به افراد ما مراجعه می‌کردند...

در این شرایط، آیت الله بهشتی در اندیشه سازماندهی نیروهای مذهبی بود و با توجه به تجربیاتی که خود اندوخته یا در مطالعات تاریخی‌اش اکتساب کرده معتقد بود:

«اگر از گذشته و آینده پند بگیریم و این رسالت [سازماندهی نیروهای مذهبی] را آن طور که باید انجام بدهیم، آینده را تضمین کرده‌ایم و اگر مثل گذشته یک بار غفلت بکنیم و یک بار تاریخ را تکرار کنیم، آینده ما بهتر از گذشته نخواهد بود...»

در چنین شرایط و با چنین ساختاری، شورای انقلاب علاوه بر حفظ مجموعه نظام و جهت دادن به جامعه، با مشکلات ریز و درشت بسیاری روبرو بود. این مشکلات صرفاً سیاسی نبود، اما بلافاصله رنگ و بوی سیاسی به خود می‌گرفت و در جو سیاسی آن روزها به امکانی برای مانور و تنش‌های کوچک و بزرگ بدل می‌شد.

جامعه بزرگ ایران به ویژه در صدر انقلاب با مسائل بسیار حساس اقتصادی روبرو بود. مسائلی که در آغاز کوچک به نظر می‌رسید اما به زودی به زیربناهای تعیین‌کننده‌ای مبدل می‌شد.

در نخستین سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، هنوز درک پویا و همه‌جانبه‌ای از جمهوریت و حکومت به وجود نیامده بود و ممکن بود در صورت رقابت حزبی و استعلائی تجربه‌های متفاوت، تکثر و تحزب پذیرفته شود تا از حداکثر ظرفیت سیاسی و اقتصادی کشور بهره‌مند شویم. در امتداد دهه ۱۳۶۰ بود که انگاره‌هایی اجمالی و اقناعی از مفهوم جمهوری و نظام انتخابی فراگیر شد و ماهیت مردمسالاری از نوع ایرانی و آنچه در طول چهار دهه اخیر می‌بینیم شکل گرفت. این نظام در بازتابی از حوادث متنوع و متضاد به نام نظام جمهوری اسلامی تثبیت شد، و خصوصیات بومی آن مورد تفسیر قرار گرفت. سپس جایگاه همه مقامات و نهادها، حدود اقتدارات و اختیارات و مسئولیت‌های هریک نیز به تدریج روشن شد. جمهوریت اصطلاحی آشنا و تا حدودی آرمانی بود که سیاستگران و انقلابیون حرفه‌ای در ایران، از عصر مشروطه تا انقلاب اسلامی فریاد زده و خواستار شده بودند؛ اما بلافاصله پس از پیروزی انقلاب، به همان اندازه

شخص امام خمینی به‌رغم مخالفت صریح یا تلویحی برخی مراجع و بسیاری از زعمای قوم و یا تشخیص عدم ضرورت آن در مقطع بحرانی آن ایام، سامان یافت و نهایی شد، جهت و کیفیت مناقشات اساسی و سنگین در صدر هرم سیاسی کشور را تعیین کرد.

در این قانون، دولتی نامتمرکز براساس تعریف دو مقام سیاسی به نام‌های رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیر در نظر گرفته شده بود. ناظر و ناقد ایشان هم مجلس بود. برای درک کیفیت هریک از این دو مقام و قضاوت در باب عملکرد نخستین رؤسای جمهوری و نخست‌وزیران پس از انقلاب اسلامی، دقت در این مساله بسیار مهم است، زیرا مناقشات پی‌درپی و پیچیده‌ای در اولین تجربه گزینش رئیس‌جمهوری و معرفی نخست‌وزیر و تشکیل کابینه پدید آمد که هنوز وسعت تأثیر آن و علل وقوع و نقش و مسئولیت بازیگران حاضر در آن دقیقاً روشن نشده است. درک قانونی از حریم و حدود وظایف و قدرت و امکانات هریک از برجستگان نخستین دولت‌ها و چینش اولیه ایشان، ما را از درافتادن به ورطه توافق و تخالف سطحی و عوام‌پسندانه باز خواهد داشت.

مساله ریاست‌جمهوری و به چنگ آوردن این موضع و مقام حساس، ظاهراً از مدت‌ها قبل عرصه‌ای از نزاع و مناقشه را آماده ساخته بود. به همین دلیل در هنگامه بررسی و تدوین قانون اساسی، اختلافات به شدت بالا گرفت. گروهی کوشیدند بر حجم اختیارات و اقتدارات رئیس‌جمهوری بیفزایند و گروهی با توزیع و کاهش آن در سایر قوا و نهادها و مقامات، تا حد یک مقام تشریفاتی آن را متزلزل می‌ساختند.^(۱) به‌طور کلی استدلال هاداران تمرکز اختیار و قدرت سیاسی در مقام ریاست‌جمهوری با استناد به رأی مستقیم و بلاواسطه مردم، می‌کوشیدند نوعی جمعیت سیاسی و مرکزیت قدرتمند برای نظام نوین در نظر گیرند و در مقابل، جریان دیگری باین برهان به کاهش مسئولیت‌ها و اختیارات رئیس‌جمهوری اهتمام می‌ورزید که از تمرکز قوا و قدرت و امکانات بکاهد و ضمن توزیع آنها، همچنین خطر استبداد مطلقه و فردی را که به تازگی ملت ایران از شر آن رهایی یافته بود گوشزد می‌کردند. در پس همه این منازعات، البته به تدریج توجه مقامات و بازیگران عرصه سیاست در ایران متوجه منشاء واقعی و عینی قدرت در نظام اسلامی شد. در حقیقت، سازماندهی وسیع روحانیون در انقلاب و هدایت گسترده انقلاب توسط روحانیون، موازنه نوینی ایجاد و شرایط متفاوتی را ایجاد می‌کرد. همه دولتمردان و سیاستگران بدان سو می‌رفتند که اعتبار آن را به رسمیت شناسند و وضع و نسبت خود را با آن روشن سازند. در تابستان ۵۸، مجلس خبرگان بررسی پیش‌نویس قانون اساسی، با اکثریتی قاطع از روحانیون و مجتهدان پرنفوذ سراسر کشور، بلندترین گام را در این راه برداشت. آنان اصطلاح مهم و سرنوشت‌ساز «ولایت فقیه» را که اساساً در پیش‌نویس موجود نبود، در اصول پنجم و ۱۱۰ وارد ساختند و اختیاراتی عظیم و وسیع به صاحب این مقام بخشیدند.^(۲) به این ترتیب برجسته‌ترین مقام کشور که در پیش‌نویس قانون اساسی رئیس‌جمهوری بود، در قانون اساسی مصوب ۱۳۵۸ تغییر کرد و ولی‌فقیه به‌عنوان شخص اول مملکت شناخته شد.^(۳)

بررسی این قوانین و مستندات و گرایش‌ات تدوینگران قانون، کیفیت تحولات سیاسی در واپسین ماه‌های سال ۱۳۵۸ و سراسر

که اصطلاح جمهوری آشنا و فراگیر بود، مفهوم و معنای آن در حصار غربت گرفتار آمده یا به قیود تفسیرهای من‌عندی و تأویل‌های ساختارشکن و مغرضانه مورد سوءتعبیر قرار می‌گرفت. معیناً یک نقطه قوت در همان ماه‌های نخست، مجال خسارات و سوءفهم‌های بیشتر را سلب کرد. آن نقطه قوت، بررسی و تدوین و تحریر و تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران توسط مجلس خبرنگاران و آرای عمومی در تابستان و پاییز سال ۱۳۵۸ بود. اتفاقاً همین قانون که با پافشاری بزرگان انقلاب و تمایل

راه‌پیمائی میلیون‌ها ایرانی امروز تاریخ ساخت

کرونی عظیمی در راه امام خمینی

کرونی عظیمی در راه امام خمینی

کرونی عظیمی در راه امام خمینی

لایحه دولت بازرگان

رأی ستمت شناخت

رأی ستمت شناخت

رأی ستمت شناخت

مردم به بازرگان

رأی اعتماد دادند

رأی اعتماد دادند

رأی اعتماد دادند

درداگستری

محاکمه می‌شود

محاکمه می‌شود

محاکمه می‌شود

آغازینداکرات

بازرگان وارنش

بازرگان وارنش

بازرگان وارنش

تکذیب

کودتاعلیه

کودتاعلیه

کودتاعلیه

بختیارتمن

بازرگان می‌توانیم

بازرگان می‌توانیم

بازرگان می‌توانیم

خروج مرموز

شریف‌امامی

شریف‌امامی

شریف‌امامی

طرح برگزاری

فرانداک

فرانداک

فرانداک

زاهدی

سرانجام

سرانجام

سرانجام

شکست

خورد

خورد

خورد

کرونی

زیادی از

زیادی از

زیادی از

کرونی

زیادی از

زیادی از

زیادی از

کرونی

زیادی از

زیادی از

زیادی از

کرونی

زیادی از

زیادی از

زیادی از

تندی بدیشان کرده بود. از جمله به نحوی عتاب‌آلود و زننده دربارهٔ آیت‌الله خامنه‌ای که در آن زمان به‌عنوان امام جمعهٔ جدید تهران از سوی امام خمینی برگزیده شده بود و نیز اکبر هاشمی‌رفسنجانی سرپرست وقت وزارت کشور و آیت‌الله دکتر بهشتی رئیس دیوان عالی کشور و شورای عالی انقلاب اسلامی. تهرانی ازجمله نوشته بود: «ملت از امام امت توقع دارد، برای این خیانت و حفظ افکار عمومی، وزیر کشور و بعضی از دست‌اندرکاران در این امر از مقام خود ساقط شوند».^(۱)

این مسائل، حقیقتاً چالش‌هایی دشوار را در برابر کشور و حزب قرار داده بود. برای درک مسائل بعدی که با روی کار آمدن دولت رجایی به پشتوانه حزب جمهوری اسلامی انجامید، توجه به این پرسش پیچیده نزاع و تنازع بسیار ضروری است. سران حزب، بلافاصله در برابر این حملات و جریان‌ها به موضعگیری پرداختند. سرپرست وزارت کشور در مصاحبه‌ای اظهارات مسأله‌کاندیداتوری فارسی را با جزئیات برای خبرنگاران طرح کرد و افزود که مسأله به اطلاع امام رسید و «امام پورنده را خواستند که من همراه جلال‌الدین فارسی به خدمت امام رقتیم و امام پس از بررسی فرمودند که ایشان ایرانی‌الاصل نیست و بهتر است که خودشان کنار بروند» و فارسی به حزب نوشت و حزب هم پس از یک روز بررسی، درخواست وی را قبول کرد. دکتر بهشتی نیز با اشاره به مجموعه نکات مندرج در نامه تهرانی، ضمن تحلیل محتوای مدعیات وی، مسأله را مطرح کرد که به خوبی فضای مناقشه و مهم‌ترین اهداف حملات و مخالفت‌ها را در آن ایام نشان می‌دهد. بهشتی با اشاره به نامه تهرانی گفت: «... در جای دیگری نویسنده به توطئه‌ای که معروف شده که در زیر پوشش فارسی، سه نفر آقایان بهشتی و رفسنجانی و خامنه‌ای می‌خواهند کارهای اجرایی را به دست گیرند و قهراً در انتخابات مجلس شورا برنده شوند اعتراض دارند... لابد در اینجا منظورشان فعالیت است که ما در رابطه با حزب داریم، خوب، حزبی اگر فعالیت بکند برای اینکه نمایندگان بیشتری به مجلس داشته باشد، این توطئه است».^(۲)

این مسائل، بازتاب و دست‌چینی از شرایط و حوادث آن دوران است و وضع بغرنج حزب را در هنگامه نخستین انتخابات ریاست‌جمهوری به وضوح نشان می‌دهد. اکنون پس از گذشت سال‌ها می‌توان اظهار نظر کرد و گفت که انتخاب فارسی از سوی حزب، هم دیر صورت گرفت و هم مطالعه کافی دربارهٔ آن نشده بود. این ضایعه باعث شد تا حزب در انتخابات ریاست‌جمهوری در موقعیتی ضعیف‌تر از بنی‌صدر قرار گیرد، معینا اهمیت حملات تهرانی و حمله وسیع گروه‌های کمونیست و مذهبی مخالف به محوریت مجاهدین خلق، زمینه‌های تشنج و صف‌بندی‌های بسیار دردناکی را در دل حکومت و فراتر از آن در قلب جامعه ملت‌هپ ایران فراهم ساخت. اگرچه در مقابل حملات بی‌ضابطه و توهین‌آمیز تهرانی عکس‌العمل‌هایی ابراز شد و از مرحوم مهندس بازرگان تا مرحوم محمد منتظری به دفاع از دکتر بهشتی و یارانش پرداختند، اما شمار مدافعان کمتر از انبوه مهاجمان و حملاتی بود که به رهبران حزب، به‌ویژه شخص بهشتی صورت می‌گرفت. بنی‌صدر نیز با بهره‌گیری از این موضوع، حملات و انتقادهای مداومی را نثار آنان می‌کرد. ازجمله در سخنرانی اول بهمن خود در اصفهان، به بهانه رقابت انتخاباتی حرکتی فراتر و هجومی گسترده‌تر را آغاز کرد. وی تلویحا به سران حزب حمله کرد و گفت: یکی از

موجب شد تا به تصور ضعیف شدن حزب و روحانیون بنیانگذار آن که هسته مرکزی قدرت سیاسی در شورای انقلاب بودند، دامن زده شود. در این زمان حزب جمهوری اسلامی رقیب اصلی و حکومتی همه تشکلات و بازیگران سرشناس سیاسی محسوب می‌شد و رقابت با آن به یک معنا به موضوعی استراتژیک در تحلیل‌های اغلب رقبا و مخالفان نظام بدل شده بود. پر سروصداترین تعرضی که در پی اوضاع وخیم و بحرانی پاییز و زمستان ۱۳۵۸ به حزب و مؤسسان آن صورت گرفت، از سوی حجت‌الاسلام شیخ‌علی تهرانی بود. وی که ساکن مشهد و فردی سرشناس بود، در آن

*** در نخستین روزهای پس از ورود
امام به کشور، دولت موقت به پیشنهاد
شورای انقلاب تعیین شد و حکم لازم را
از امام دریافت کرد. سپس امام برای
استحکام بیشتر بنیادهای دولت و جلوگیری
از کارشکنی‌های احتمالی، مخالفت با دولت
بازرگان را خلاف شرع اعلام کردند
* جامعه ایران به ویژه در صدر انقلاب
با مسائل بسیار حساس اقتصادی
رویارو بود. مسأله‌ای که در آغاز کوچک
به نظر می‌رسید اما به زودی به
زیربناهای تعیین‌کننده‌ای مبدل می‌شد**

ایام سخت تحت نفوذ اعضاء و سمپات‌های مجاهدین خلق قرار داشت. مجاهدین از وجهه روحانی این مرد، و سابقه او به عنوان شاگرد امام خمینی سوءاستفاده زیادی می‌کردند. تهرانی در تاریخ ۲۵ دی ۱۳۵۸ نامه‌ای سرگشاده خطاب به امام خمینی نگاشت و در آن به شدت به رهبران حزب حمله کرد.^(۳) در این مکتوب، ضمن حمله به نامزدی جلال‌الدین فارسی و تبلیغات پرهزینه اما بی‌فایده وی و با اشاره به ایرانی‌الاصل نبودنش دربارهٔ برخی از اعضای حزب جمهوری اسلامی کلمات ناپسندی آورده و حملات

۱۳۵۹ تا پایان تابستان ۱۳۶۰ که خونین‌ترین ادوار سیاسی در آینده تاریخ معاصر این کشور محسوب می‌شود را بهتر نشان می‌دهد. حداقل دو سند مهم از بازیگران سیاسی صدر انقلاب وجود دارد که نشان از آینده‌نگری ایشان در نظام تازه به دست می‌دهد. اول جلال‌الدین فارسی است که در خاطرات خود از پیشگیری وی و همفکرانش در مجلس خبرگان سخن گفته و آنها به‌طور کلی بر این باور بوده‌اند که نباید مجال به برخی مدعیان قدرت دهند. به همین دلیل به شدت از اختیارات مطروحه در پیش‌نویس قانون اساسی برای رئیس‌جمهور کاسته و برعکس بر دامنه اختیارات صدراعظم افزوده‌اند.^(۴)

سند دیگر خاطرات ابوالحسن بنی‌صدر است که دقت در محتوای آن و انطباق با گزارش‌های موازی از رفقا و رقبای سیاسی اش بیانگر توجه وی به این موقعیت و موضع سیاسی بوده تا آنجا که سال‌های قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، خود را نخستین رئیس‌جمهوری ایران دانسته و این عبارت از زبان وی در اذهان برخی از کوشندگان سیاسی باقی مانده بود.^(۵) به همین دلیل وی کوشش و جهد فراوان به کار برد تا دامنه قدرت سیاسی در مقام ریاست‌جمهوری مؤکد و تثبیت شود و به این ترتیب نوعی مرکزیت سیاسی قوی و متکی به رأی مستقیم به‌وجود آورد که از آن به صورت وسیع می‌توان بهره‌برداری کرد. وی به‌رغم عدم توفیق در تخصیص نظراتش در قانون اساسی، وسوسه نشستن بر کرسی ریاست‌جمهوری را نتوانست کنار نهد و همچنان که بسیاری گفته بودند بدین‌سو خیز برداشت. هرچند سال‌ها بعد گفت: «اصلاً مایل نبودم نامزد ریاست‌جمهوری شوم...».^(۶)

بنی‌صدر مایل بود یا نبود، بر بستر چنین قانونی، در شرایطی که نفوذ کلام و وجهه امام خمینی، فراتر از قالب‌های وسیع و همه‌جانبه ولایت فقیه، برای عامه مردم تداعی‌گر نوعی ولایت معنوی و عرفانی را می‌نمود و بسیاری در او چهره قدیس و رهایی‌بخش و مراد روحانی خویش را می‌دیدند، در عرصه جمهوریت و مکانیسم‌های انتخابی نظام شروع به تحرک و بازی نمود. اتفاقاً موفق شد و نامش به‌عنوان نخستین رئیس‌جمهوری در تاریخ ایران ثبت شد. اما این آغاز، اندک‌فاصله‌ای با فرجامی و همناک و غم‌انگیز داشت.

نخستین مناقشات: چالش حزب جمهوری اسلامی و بنی‌صدر

اختلافات سیاسی تا پیش از انتخابات ریاست‌جمهوری، ابتدا میان گروه‌های مذهبی رادیکال یا روحانیون حزب جمهوری اسلامی، با دولت موقت بود یا کل نظام جدید با معاندان، دگراندیشان لاییک و کمونیست، تجزیه‌طلبان، برخی تشکلات بی‌ریشه و تازه به‌دوران رسیده و سرانجام براندازان آشکار و پنهان. نخستین چالش واقعی در سطح کلان نظام سیاسی ایران، در انتخابات ریاست‌جمهوری به‌وقوع پیوست. در این چالش، رقابت اصلی، بنی‌صدر و حزب جمهوری اسلامی بودند. در اوایل دی‌ماه ۱۳۵۸، ثبت‌نام داوطلبان انتخابات ریاست‌جمهوری آغاز شد. همان‌روز از سوی حزب جمهوری اسلامی اعلام شد که در پایان جلسهٔ مهم رهبران حزب در همان شب، کاندیدای موردنظر حزب جمهوری اسلامی به مردم معرفی خواهد شد.^(۷) این کاندیدا در وهلهٔ اول جلال‌الدین فارسی بود، اما با پدیدآمدن مشکل اصلیت، وی در مرحله‌ای حساس از فهرست نامزدها حذف شد و سپس بنی‌صدر به راحتی توانست اکثریت آراء را به خود اختصاص دهد و با اختلافاتی چشمگیر در شمارگان آراء مأخوذه پیروز شود.^(۸) عدم موفقیت حزب در معرفی کاندیدای مناسب و چهره‌ای که بتواند با رقبایی چون بنی‌صدر، مدنی، قطب‌زاده و... رقابت کند،

انتخابات نخست‌وزیر، مجدداً به برخوردهای سیاسی شدیدی انجامید. بنی‌صدر که قصد معرفی افراد همفکر خود را داشت، با امکانات خاص خود در مقابل مجلس - که حزب جمهوری اسلامی کرسی‌های اکثریت را در آن به دست آورده بود - به کارشکنی پرداخت؛ اما با این حال، مجلس در مقابل تعرضات و حملات وی، بدون دادن هیچ امتیازی ایستادگی کرد. سرانجام حزب در بیانیه‌ای با اشاره به نامه بنی‌صدر به مجلس، دربارهٔ انتخاب نخست‌وزیر و وزراء پاسخی تند داد.^(۱۸) با این بیانیه اختلاف سیاسی شدید موجود در سطح کشور آشکار شد و اندک مدتی با شروع جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، توجه جناح‌های سیاسی، از معارضة قدرت، به این امر مهم معطوف شد.

انتخاب نخست‌وزیر

برای انتخاب محمدعلی رجایی به نخست‌وزیری، پروسه‌ای بسیار پیچیده و دشواری طی شد. همهٔ ارکان سیاسی کشور درگیر بودند. حتی شخص امام که با دقت بسیار می‌کوشید برکنار بماند تا نهادها و مسئولان وظایف خود را انجام دهند، معینا گاه و بی‌گاه ناچار به انذار و امید یا نصیحت و تهدید در خطابه‌ها می‌شد. کاری که شاید بیش از هر کس برای شخص ایشان اندوهبار بود. بنی‌صدر از مسیر دیگری وارد می‌شد. او مرتباً مساله استبداد و ارتجاع را به کنایه نسبت به حزب جمهوری مطرح می‌کرد و برای ایجاد موج‌های اجتماعی علیه حزب و بازکردن راهی جهت تحمیل کابینهٔ دل‌خواه خود، در جلسات عمومی، مدام دربارهٔ «گرایش جامعه به استبداد دست راستی» هشدار می‌داد.^(۱۹)

در پی تعمیق اختلافات، مواضع حزب هم پختگی بیشتری یافت. آنان از ماجرای فارسی و وقایع سراسر سال ۱۳۵۸ درس‌های بزرگی گرفته بودند. هرم سیاسی کشور درگیر زلزله‌ای شدید بود و به مرحله خطرناکی نزدیک می‌شد. امام خمینی سرانجام ناچار شد با شدت و تندی بی‌سابقه‌ای با این مسائل روبرو شود و صریحاً از وضع موجود ابراز نگرانی کند، این در حالی بود که کمتر چنین نگرانی‌هایی در کلام ایشان بروز می‌یافت.

امام از جمله در خطابه‌ای مهم در این باب چنین گفت: «این‌طور نباشد که هرکدام بگوید ما اسلامی هستیم و دیگران نیستند.» و سپس علنا گفتند: «نگرانی من از داخل خودمان است... توطئه‌ها و دست‌بندی‌هایی که مخالفان دارند، این چیز مهمی به نظر من نیست. آنچه مهم است این ناسازگاری‌هایی است که در ارگان‌های اسلامی است... مرتباً دعوت به توافق می‌کنند همه، لیکن خودشان هم توافق ندارند.»^(۲۰) امام در سخنرانی‌های خود، به‌طور مرتب مسالهٔ توافق سیاسی بین جناح‌ها را گوشزد می‌کرد و آنها را به هماهنگی و به اصطلاح کوتاه آمدن در مقابل هم برای انسجام سیاسی و حفظ اساس نهضت دعوت می‌کرد. امام همچنین متذکر شد: «ما نباید با خودمان مبارزه کنیم و موجب شکست نهضت و نابودی خودمان شویم.»^(۲۱) اما این سخنان کوچکترین تأثیری در روند امور نداشت. بنی‌صدر که مایل به تفاهم با حزب نبود و قدرت تحمیل نظرات خود به آنان را هم نداشت، دست دوستی به مجاهدین خلق داد. این دوستی آغاز سقوط وی و حرکت رو به زوال نخستین رئیس‌جمهوری ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی بود.^(۲۲) اوج تنش‌های روز جمعه ۲ خرداد ۱۳۵۹ رخ داد، مجاهدین خلق میتینگ گسترده‌ای در ورزشگاه امجدیه برگزار کردند.^(۲۳) این همایش به زدوخوردهای شدیدی انجامید و تأثیر تبلیغاتی گسترده‌ای در رسانه‌ها و افکار

ندارد. پیشنهاد اول حزب، آقای جلال‌الدین فارسی هستند. پیشنهاد دوم، آقای رجایی وزیر آموزش و پرورش در دورهٔ اخیر بودند. پیشنهاد سوم، آقای میرسلیم...»^(۲۴).

در مقابل حزب جمهوری اسلامی و مجلس شورای اسلامی، بنی‌صدر، چند نفر از سیاسیون و روشنفکران هم‌فکر را در نظر داشت... احمد سلامتیان، احمد غضنفرپور و سعید سنجابی، کاندیداهای بنی‌صدر برای مقام نخست‌وزیری جمهوری اسلامی ایران بودند.^(۲۵)

پس از این کش و قوس‌های سیاسی، مسائل زیادی اتفاق افتاد که مهمترین آنها مربوط به مجموعه اظهارات حسن آیت در جلسه‌ای خاص و در باب هجده به رئیس‌جمهوری بود. بنی‌صدر و هوادارانش از این موضوع به کودتا علیه وی تعبیر کردند، همین مساله و سخنرانی‌های تند بنی‌صدر همراه با تحرکات وسیع و بسیار حاد گروه‌های چپ و مجاهدین خلق در هنگامه

* امام در خطابه‌ای مهم در باب اختلافات

سیاسی چنین گفت: «این‌طور نباشد که

هرکدام بگوید ما اسلامی هستیم و دیگران

نیستند.» و سپس علنا گفتند: «نگرانی من

از داخل خودمان است... توطئه‌ها

و دسته‌بندی‌هایی که مخالفان دارند، این

چیز مهمی به نظر من نیست. آنچه مهم

است این ناسازگاری‌هایی است که در

ارگان‌های اسلامی است... مرتباً دعوت به

توافق می‌کنند همه، لیکن خودشان هم

توافق ندارند.»

برنامه‌ها زدوبند باندبازی است. عده‌ای آمده‌اند و در مقابل من دو نفر را علم کرده‌اند... خیال می‌کنند هرچه به مردم بگویند گوش می‌کنند... به نظر من اصولاً درست نبود که حزبی کسی را کاندیدا کند که در ایرانی‌الاصل بودن او حرف است...»^(۲۶).

به هر حال چند روز بعد سرنوشت انتخابات با ریاست‌جمهوری بنی‌صدر مشخص شد. جریانات و فضای سیاسی کشور ظاهراً به سمت شکل‌گیری نهایی می‌رفت و معین‌فر در فردای ریاست‌جمهوری بنی‌صدر اعلام کرد که «شورای انقلاب پس از تشکیل مجلس منحل می‌شود.»^(۲۷) همه‌چیز شتاب گرفته بود و باید هرچه زودتر مجلس هم تشکیل می‌شد تا تکلیف وزرا تعیین شود.

در نخستین ادوار و ماه‌های انقلاب، فرض بر این بود که روحانیون قصد ندارند کرسی‌های سیاسی و مشاغل غیر مرتبط با تحصیل و گرایش حوزوی را بپذیرند. شاید به همین دلیل بنی‌صدر در محاسبات خود برای آینده و ایجاد کابینه‌ای از افراد تحت نفوذ و امر خود اشتباه کرده بود. به زودی حزب، پس از مشکلات و شکستی که در انتخابات ریاست‌جمهوری متحمل شده بود، تجدید فعالیت خود را در مسیر مبارزات انتخاباتی مجلس آغاز کرد. آن عرصه، اقتدار بیشتری را در صحنهٔ سیاست به طرف برنده می‌داد. حزب در بحبوحهٔ انتخابات ریاست‌جمهوری بیانیه‌ای دربارهٔ معیارهای نامزدهای مجلس شورا انتشار داد.^(۲۸) این بار با برشمردن مسائل بسیار و شرایط کاندیداها، تحلیلی جالب و دقیق دربارهٔ نامزدهای آینده ارائه شده بود. مشخصاً محرز بود که حزب مایل نیست مشکلات و مسائل انتخابات قبلی مجدداً پدید آید. این بیانیهٔ تفصیلی، در حقیقت استراتژی حزب برای دستیابی به کرسی‌های اکثریت در مجلس شورا بود. امری که مدتی بعد محقق شد. در حین انتخابات، مسائل متعددی از جمله دومرحله‌ای شدن انتخابات سر و صدای زیادی را برانگیخت، اما به‌رغم همهٔ بحران‌ها، بالاخره حزب توانست اکثریت مطلق و قاطع کرسی‌های مجلس را به خود اختصاص دهد. پیروزی چشمگیر حزب در انتخابات و ریاست‌هاشمی‌رفسنجانی در مجلس، شرایط نامساعد پیشین را تا حدودی دگرگون کرد و حزب را در عرصهٔ سیاسی، قدرتمندتر و فعال‌تر ساخت. حزب در بیانیه‌ای که در خردادماه ۱۳۵۹ انتشار داد، به‌سوی کابینهٔ آینده راه گشود و شرایط خاص خود را برای تعیین نخست‌وزیر به اطلاع عموم مردم رساند.^(۲۹)

جلال‌الدین فارسی دربارهٔ فعالیت حزب پس از انتخابات ریاست‌جمهوری می‌نویسد: اولین جلسهٔ مسئولان ایالتی و مسئولان مرکزی حزب، پس از انتخابات بنی‌صدر به ریاست‌جمهوری و برای تصمیم‌گیری در انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی تشکیل شد. آنگاه نوبت انتخابات نخست‌وزیر رسید. طبق قانون اساسی، رئیس‌جمهور می‌باید شخصی را برای احراز این مقام، به مجلس معرفی کند. ولی او باید کسی می‌بود که در مجلس رای بیابد. اکثریت نمایندگان مجلس از حزب جمهوری اسلامی بودند. شورای مرکزی حزب به‌جای اینکه خود در این خصوص تصمیم بگیرد، بهتر دید شورای ایالتی را برای مشورت و نظردادن در این امر فراخواند. اجتماع بزرگ دیگری از آنان در دفتر مرکزی حزب تشکیل شد. دکتر بهشتی، دبیرکل حزب جمهوری اسلامی و رئیس دیوان عالی کشور - طی یک کنفرانس مطبوعاتی در نهم مرداد ۵۹ اظهار داشت: «حزب، در این زمینه پیشنهاد جدیدی

عمومی داشت. بنی‌صدر درست همزمان با این درگیری‌ها به انتقاد تلویحی از نیروهای کلاسیک اسلامی و جانبداری ضمنی از مجاهدین پرداخت، وی از جمله گفت: زیر بار کسانی که می‌خواهند با چماق از اسلام دفاع کنند، نروید.^(۳۲) و چماقدار، اصطلاحی بود که مجاهدین و کمونیست‌ها، خطاب به نیروهای مذهبی و انجمن‌های اسلامی و حتی اعضای کمیته اطلاق می‌کردند. در چنین شرایطی طبیعی بود که اختلاف بر سر تعیین وزیر بالا بگیرد و به چالشی سخت در عرصه قدرت سیاسی بدل شود. به زودی بر سر راه‌حلی برای فیصله دادن به اختلافات توسط هیات ویژه‌ای موسوم به «هیات ویژه تشخیص صلاحیت نخست‌وزیر و وزرا» حل شود. اعضای این هیات عبارت بودند از: نماینده امام، نماینده رئیس‌جمهور و پنج تن از نمایندگان مجلس شورا^(۳۳). اما امام خمینی تعیین نماینده از سوی خود را نپذیرفت و آن را به رئیس‌جمهوری و مجلس محول کرد.

حزب‌جمهوری اسلامی، اعلامیه‌ای صادر و ضمن رعایت حق رئیس‌جمهور، اعلام کرد که الزاماً باید کابینه‌ای مکتبی و متناسب با روح اسلامی انقلاب، در رأس کار قرار گیرد. در این اعلامیه تلویحاً آمده بود که مجلس به نامزدهایی که ناهماهنگ با اکثریت حزب باشند رأی مثبت نخواهد داد. از این‌رو، بهتر است بنی‌صدر از اقدام به چنین امری خودداری کند.^(۳۴) این مضمون کنایی، پیامی بود که در این بیانیه متذکر شده بود. بنی‌صدر در نهایت تسلیم شد و محمدعلی رجایی از سوی وی جهت احراز پست نخست‌وزیری به مجلس معرفی شد^(۳۵). منتها، بنی‌صدر صریحاً و با شیوه‌های مختلف این نکته را عنوان می‌کرد که رجایی را به وی تحمیل کرده‌اند. فرقی نمی‌کرد، چه تحمیل بود و چه اختیار، در تاریخ بیست و نهم مرداد ۱۳۵۹، حکم انتصاب رجایی به‌عنوان اولین نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران از طرف بنی‌صدر صادر شد. عبارت مناقشه‌انگیز دو پهلوی در حکم انتصاب نخست‌وزیر نیز بر ابهامات افزود. بنی‌صدر در حکم نوشته بود: «با توجه به جریان گزینش شما و رأی تمایل نمایندگان محترم، به سمت نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران منصوب می‌شوید...»^(۳۶). عبارت مبهم «جریان شما»، از همان ابتدا، از جانب مخالفان دولت، دستاویزی برای حمله و انتقاد و تخطئه نخست‌وزیر شد. بنی‌صدر در یک مصاحبه مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی در روز دوم شهریورماه ۱۳۵۹، چهار روز پس از امضای حکم نخست‌وزیری رجایی، چنین گفت: «من اگر دیدم که این دولت خط مرا ندارد و مردم هم از من خواستند، خوب، من باید به مردم بگویم که این دولت، دولت من نیست. بنابراین من ابزار کار ندارم که شما از من چیزی بخواهید»^(۳۷).

این اظهار نظرها سبب شد تا در اوایل شهریورماه درگیری سیاسی شدید مابین بنی‌صدر و رجایی علنی شود. رئیس‌جمهوری در هنگام معرفی کابینه با وزیرکشور معرفی شده، یعنی علی‌اکبر ناطق نوری مخالفت کرد. بنی‌صدر گفت: «من وزیر کشور را نپذیرفتم و می‌خواستم وزیری باشد که بی‌طرف باشد و عامل اجرای یک حزب یا گروه معین نباشد»^(۳۸). با این حال رجایی آمادگی خود را طی نامه‌ای خطاب به هاشمی اعلام کرد: «ریاست محترم شورای اسلامی... حال که با دریافت ابلاغ رسمی مورخ ۲۹ مرداد

بنی‌صدر که مایل نبود به سادگی قافیه را بیازد، اعلام کرد: «فرض این است که دولت، دولت رئیس‌جمهور است و تمام ابزار کار را در اختیار دارد.» وی در تنگنایی که رویاروی خود می‌دید، راه میانبر را پیش کشیده و تلاش گسترده‌ای را برای دستیابی به کابینه‌ای مطابق خواست خود و مطیع اوامر خود آغاز کرد.

رجایی اما از جنس دیگری بود. همان پدیده‌ای که به آن صفت متعهد داده می‌شد و در مقابل تخصص در ابتدای انقلاب مطرح شده بود. او نه همچون بهشتی با صلابت سخن می‌گفت و نه همچون بنی‌صدر در پی تحکیم وضع مشخص و گروه هوادارانش بود. او یکی از همان مردان سهل و ساده و درویش مسلکی بود که در طول سالیان طولانی مبارزه، شخصیتی سیاسی و مذهبی یافته بود. برایش هر عملی، با تکلیف یا غیر آن مشخص می‌شد. صبور بود و بسیار محترمانه با همکاران رفتار می‌کرد. حسن برادری را در خود و دیگران تقویت می‌کرد. شگفت‌انگیزترین اسناد آن دوران، مکاتبات این مرد است که نشان می‌دهد تا چه حد برای ثبات و آرامش انقلاب اهمیت قائل بوده و حتی توهین‌های فراوان را به جان می‌خریده است. رجایی می‌کوشید به بنی‌صدر بی‌احترامی خاصی روا ندارد، زیرا متوجه غرور وی شده بود. اما بنی‌صدر مکرراً در یادداشت‌ها و مکاتبات به وی بی‌اعتنایی و حتی توهین می‌کرد تا صبر وی را به پایان رساند و او را به واکنش‌های غیرارادی وادارد. سرانجام در خطابه‌ها هم شروع به بیان مطالب تند و ناروای ناهنجاری کرد. رجایی منتظر واکنش مجلس بود، اما سرانجام در نامه مهم و تاریخی مورخ پنجم شهریور ۱۳۵۹، در پاسخ به نامه مورخ ۵۹/۶/۳ بنی‌صدر، صریحاً در برابر وی ایستاد و از تأخیر در معرفی کابینه گلایه کرد. باز هم استدلال او رنگ و بویی اخلاقی داشت. رجایی نوشت: «تقصیر ملت منتظر چیست؟ متأسفم که شما را در حالت مبارزه با عدای می‌بینم که در نهایت مردم و نخست‌وزیر قربانی این مبارزه می‌شوند... تهمت‌هایی که در نامه و مذاکرات حضوری نسبت به وزرای انتخابی روا داشته‌اید برای یک مسلمان متعهد قابل تحمل نیست...»^(۳۹). رجایی به توهین بنی‌صدر اشاره کرد و افزود: «مردم قهرمان و نگران انقلاب بیش از این مستحق آزار نیستند... خدا می‌داند که من در انتخاب وزرا در خط همه‌جانبه بودن امام را ضابطه قرار داده‌ام یا دشمنی با رئیس‌جمهور را»^(۴۰). این مکاتبات هیچ سودی نداشت. اظهارات بنی‌صدر رازهای مگو را برملا نموده و به‌ویژه یادداشت‌های وی در روزنامه انقلاب اسلامی، عمق اختلاف را بر همگان روشن ساخته بود^(۴۱).

بالاخره کابینه رجایی که دو تن از اعضای آن عضو حزب جمهوری اسلامی بودند، در تاریخ ۹ شهریور ۱۳۵۹ به مجلس معرفی شد. رئیس‌جمهوری که باید وظیفه معرفی وزرا را به عهده گیرد، اصلاً حضور نیافت، لذا در صحن مجلس فقط به خواندن نامه رجایی اکتفا شد^(۴۲). اسامی اعضای معرفی شده چنین بود:

- آموزش عالی و فرهنگ/ دکتر حسن عارفی ۲. ارشاد ملی/ عباس دوزدوزانی ۳. آموزش و پرورش/ علی‌اکبر پرورش ۴. اقتصاد و دارایی/ دکتر محسن نوربخش ۵. بهداری/ دکتر هادی منافی ۶. بهزیستی/ دکتر محمدعلی فیاض‌بخش ۷. بازرگانی... ۸. برنامه و بودجه/ سیداسماعیل داوودی ۹. پست و تلگراف/ دکتر محمود قندی ۱۰. خارجه/ مهندس حسینی‌موسوی ۱۱. دفاع/ سرهنگ فکوری ۱۲. راه/ مهندس موسی کلاتری

۱۳۵۹ ریاست‌جمهوری به نخست‌وزیری منصوب شده‌ام، آمادگی خود را جهت معرفی کابینه اعلام می‌نمایم...»^(۴۳).

رئیس مجلس در نخستین جلسه پس از ارسال نامه گفت: «نظر به اینکه ابتدا کابینه بایستی به رئیس‌جمهور معرفی می‌شد و ایشان مسافرت بودند و به تعویق افتاد و حالا آقای رجایی با آقای بنی‌صدر صحبت کرده‌اند. بنابراین امروز نمی‌توانستند کابینه‌شان را معرفی کنند و روز سه‌شنبه (فردا) اگر به یک نقطه‌ای برسیم معرفی خواهند شد»^(۴۴). وی با این بیانات که از رادیوپخش می‌شد، در حقیقت وجود اختلاف مابین رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیر را تلویحاً اعلام کرد. اما فردا کابینه معرفی نشد

* کابینه رجایی که دو تن از اعضای آن

عضو حزب جمهوری اسلامی بودند

در تاریخ ۹ شهریور ۱۳۵۹ به مجلس

معرفی شد. رئیس‌جمهوری که باید

وظیفه معرفی وزرا را به عهده گیرد

اصلاً حضور نیافت، لذا در صحن مجلس

فقط به خواندن نامه رجایی اکتفا شد

* شورای انقلاب و دولت موقت

در مراحل حساس صدر انقلاب

عمده‌ترین کارگزاران و تعیین‌کنندگان

خط مشی کشور بودند

که برخی مایلند کشور را به‌سوی قبضه کردن دولت توسط نیروهای مسلح و مستبد سوق دهند و بنیاد و ضابطه اصلی در این اعمال، مخالفت با رئیس‌جمهور است.^(۳۷) به‌رغم همه این اختلافات، هاشمی رفسنجانی رئیس‌مجلس

* در جلسه ۱۷ شهریور مجلس، بحث

درباره کابینه به تندی در گرفت. در این جلسه، رجایی مفصلاً درباره مسائل مبهم و اختلاف نظر با رئیس‌جمهوری و بالاخره وظایفی که در برابر مجلس دارد و کیفیت رأی اعتمادی که مجلس به وی و وزرا خواهد داد سخن گفت. در این جلسه اکثر وزیران رأی اعتماد گرفتند و رجایی برای دنباله تصمیمات، تقاضای جلسه غیر علنی کرد. جو این جلسه تقریباً ملتهب بود

در جلسه علنی روز پنجشنبه ۱۳ شهریور گفت که تفاهم کامل بین رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیر حاصل شده و هم‌اینک قوه مجریه آماده فعالیت‌های سازنده در عرصه حکومت جمهوری اسلامی است.^(۳۸) بنی‌صدر روز ۱۴ شهریور با امام ملاقات کرد. وی پس از این دیدار گفت: «امام فرمودند وزاری که تصویب شده‌اند معرفی شوند».^(۳۹) اما دو روز بعد در صحن مجلس اتفاقات تازه‌ای رخ داد. چند روز پیش از این وقایع، چیزی از رادیو و تلویزیون پخش شد مبنی بر اینکه «جلسه‌ای با شرکت رئیس‌مجلس، رئیس‌جمهور و هیئت بررسی صلاحیت برگزار شد و اعضای کابینه را انتخاب و معرفی کرده‌اند».^(۴۰) رئیس‌مجلس این مساله را شبهه دانست و گفت: «... همکاری‌ای که مجلس با رئیس‌جمهور در زمینه تشکیل کابینه از اول آغاز کرد، اقدامی بود که صرفاً برای تسریع کار و رفع مشکلات، به پیشنهاد خود ریاست‌جمهوری انجام شده بود، متأسفانه رفته‌رفته تفسیرها و بیاناتی در جامعه مطرح شد که نمایندگان مجلس احساس کردند این روش صحیح نیست و برای اینکه در آینده ادعا نشود که مجلس در این کار دخالت کرده، نمایندگان خواستار اتخاذ موضع بی‌طرفی مجلس شدند... مسئولان وقتی لیست افراد کابینه را به مجلس ارائه دهند، مجلس نیز نظر خود را اعلام خواهد کرد هرچند که ما در هیئت بررسی صلاحیت نخست‌وزیر گفته بودیم که این هیئت دیگر مسئولیتی از جانب مجلس ندارد و شرکت اعضای آن فقط به‌عنوان مشاوره شخصی است، نه به‌عنوان هیئت منتخب مجلس... من صریحاً اعلام می‌کنم که هیچ‌گونه دخالتی از طرف مجلس در تشکیل کابینه تا به حال نشده و در آینده نیز مجلس فقط نقش تصویب‌کننده را خواهد داشت».^(۴۱) در جلسه ۱۶ شهریور ۱۳۵۹، در صحن مجلس دو فهرست جداگانه و دو نامه معرفی کابینه قرائت شد. نامه اول متعلق به بنی‌صدر بود که طی آن ۱۴ وزیر را که ادعا می‌کرد مورد تصویب وی قرار گرفته‌اند، به مجلس معرفی کرده بود، اما رجایی در نامه خود خطاب به رئیس‌مجلس اسامی ۲۰ تن از وزرای پیشنهادی خود را به مجلس ابلاغ کرده و نوشته بود: «ایشان (رئیس‌جمهور) موافقت خود را با بعضی از آن‌ها اعلام کرده‌اند، امید که برای بقیه به نتیجه تحقیق برسد و اینجانب نیز اقدام کنم تا بقیه اعضای دولت در آینده نزدیک، به مجلس معرفی شوند».^(۴۲)

در جلسه ۱۷ شهریور مجلس، بحث درباره کابینه به تندی در گرفت. در این جلسه، رجایی مفصلاً درباره مسائل مبهم و اختلاف نظر با رئیس‌جمهوری و بالاخره وظایفی که در برابر مجلس دارد و کیفیت رأی اعتمادی که مجلس به وی و وزرا خواهد داد سخن گفت. در این جلسه، اکثر وزیران رأی اعتماد گرفتند و رجایی برای دنباله تصمیمات، تقاضای جلسه غیر علنی کرد. جو این جلسه تقریباً ملتهب بود و نظم مجلس با تشنجات بی‌دری به هم می‌خورد. به هر حال کاری انجام شد و بخش

۱۳. شهرسازی و مسکن/ مهندس محمدشهاب کتابادی
۱۴. صنایع/ مهندس محمدرضانعمت‌زاده/ کشاورزی/ محمدسلامتی
۱۶. کار/ احمد توکلی ۱۷. کشور/ آیت‌الله محمدرضا مهدوی‌کنی
۱۸. مشاور در امور اجرایی/ مهندس بهزاد نبوی ۱۹. مشاور و سرپرست شرکت ملی فولاد ایران/ دکتر محمود احمدزاده‌هروی
۲۰. نیرو/ دکتر حسن عباس‌پور ۲۱. نفت/ مهندس اصغر ابراهیمی.

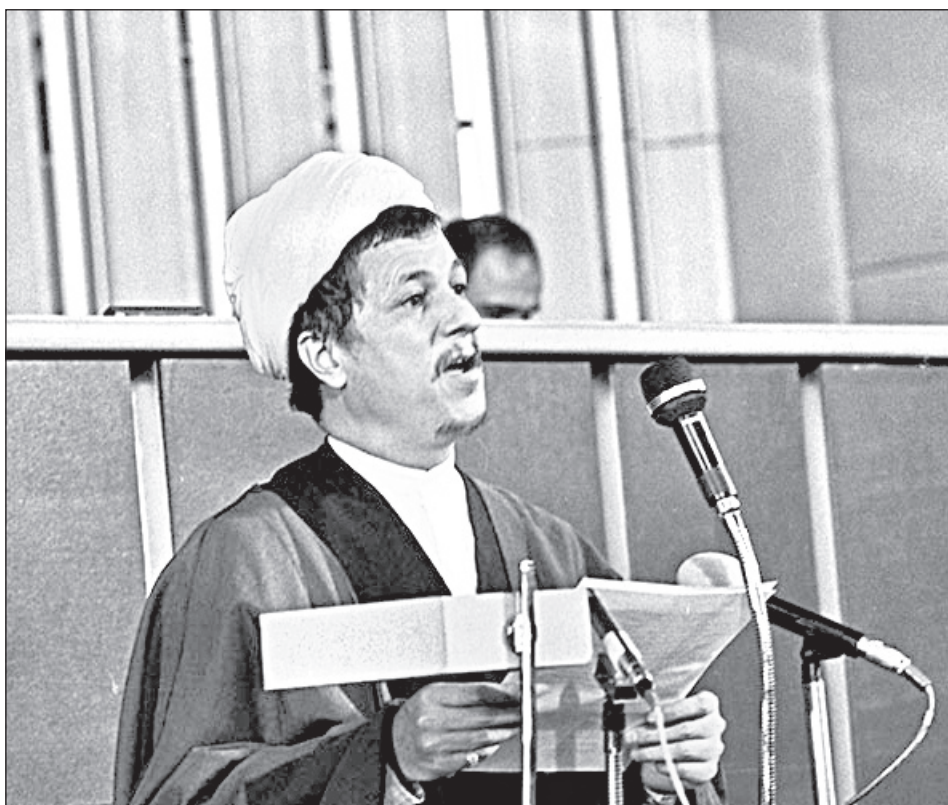
بنی‌صدر در پاسخ نامه معرفی وزرا، در نامه‌ای به مجلس شورای اسلامی، با ۱۴ نفر از وزراء موافقت کرد که عبارت بودند از: شهاب کتابادی- نعمت‌زاده- سلامتی- مهدوی‌کنی- احمدزاده- عباس‌پور و بهزاد نبوی. به این ترتیب، اعضای هیات دولت، بدون وزرای آموزش و پرورش، اقتصاد و دارایی، بازرگانی، خارجه، کار، نفت، دادگستری و برنامه و بودجه به مجلس معرفی شدند و نخستین دولت جمهوری اسلامی ایران با ۱۴ وزیر تشکیل شد.^(۴۳)

در کابینه‌ای که رجایی معرفی کرده بود، هیچ‌گونه گرایش حاد حزبی دیده نمی‌شد. دو تن از اعضای آن عضو حزب بودند، معیناً روح کلی آن با سیاست‌های حزب نزدیک بود و همخوانی بسپار داشت، اما بنی‌صدر متوقع بود که مجلس و نخست‌وزیر مطابق خواست وی عمل کنند.

بنی‌صدر پس از مدت کوتاهی سکوت، سرانجام دو نامه درباره کابینه آینده خطاب به امام و مجلس نگاشت. ملاقات تفاهمی هم میان وی و رجایی صورت گرفت که ظاهراً برای بحث و بررسی بیشتر درباره وزرا بود. بنی‌صدر در نامه خود به امام، به عرض رسانده بود که فهرست وزرا مشکلاتی دارد و «معلوم شد اعضای هیئت وزیران مثل خود نخست‌وزیر لایتغیرند» سپس از امام خواسته بود تصمیم خود را امر کنند. امام خمینی که از طریق روحانیون برجسته مذکور در جریان مشاورات قرار می‌گرفت، آب پاک را روی دست بنی‌صدر ریخت و چنین پاسخ داد: «اینجانب دخالتی در این امور نمی‌کنم و موازین همان بود که کراراً گفته‌ام و سفارش من آن است که آقایان تفاهم کنند و اشخاص مؤمن به انقلاب و مدیر و مدبر انتخاب نمایند».^(۴۴) پاسخ امام، محدودیت‌های مقام بنی‌صدر را به وی به‌صورت ظریفی گوشزد کرده بود. علاوه بر این، بنی‌صدر دو نامه نیز خطاب به مجلس نوشت.

در نامه اول اظهار داشته بود: «به نخست‌وزیر گفته بودم جز وزرای کشور و دفاع درباره دیگر وزیران نظر می‌دهم از بابت رویه سکوت که بنا گذاشته بودم در پیش بگیرم، از فهرستی که ایشان در اختیار من گذاشته‌اند، کسانی هستند که درباره آن‌ها نظر موافق دارم. درباره تنی چند نمی‌توانم حتی بی‌نظر باشم. با این همه، کار را به نظر آن مجلس محترم می‌گذارم...»

در نامه دوم، بنی‌صدر با اشاره به طرحی که «سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی» به شورای انقلاب پیشنهاد کرده و با توجه به واقعه طیس خواستار رهبری توسط یک هیات سه‌نفری، به دلیل شرایط اضطراری شده بود، چنین نوشت: «... من تنها محض روشن شدن ذهن‌ها درباره یک موضوع توضیح می‌دهم» موضع همان طرح بود و بنی‌صدر سعی در القای این امر داشت

مهمی از کابینه تثبیت شده اما بنی صدر سریعاً موضعگیری کرد. او نامه‌ای به رئیس‌مجلس نوشت و با ۷ تن از ۲۱ وزیر منتخب رجایی مخالفت کرد. در میان وزیران مورد مخالفت بنی‌صدر، نام میرحسین موسوی عضو حزب جمهوری که به‌عنوان وزیر خارجه معرفی شده بود، به چشم می‌خورد. سایر وزاری که با آنان مخالفت شده بود، عبارت بود از: وزیران نفت، کار، طرح و بودجه، بازرگانی، اقتصاد و آموزش و پرورش. بنی‌صدر سپس با نوعی صراحت طنزآلود درباره دیگر وزرا اعلام داشته بود که آنها نمی‌توانند رسماً به مجلس معرفی شوند^(۳۳).

مسئله‌ای که در صدر این مقاله مطرح شد، ناظر بر گره‌گشایی از همین مساله بود. برطبق اصل یکصد و بیست و چهارم قانون اساسی، «رئیس‌جمهور فردی را برای نخست‌وزیری نامزد می‌کند و پس از کسب رأی تمایل از مجلس شورای ملی حکم نخست‌وزیری برای او صادر می‌نماید». در اینجا قانون به صراحت، رأی تمایل نمایندگان مجلس را تمام‌کننده در انتخاب نخست‌وزیر دانسته است. درباره وزاری کابینه، اصل یکصد و سی و سوم باز هم تصریح بر رأی اعتماد مجلس شده است: «وزرا به پیشنهاد نخست‌وزیر و تصویب رئیس‌جمهور و برای گرفتن رأی اعتماد به مجلس معرفی می‌شوند».

علاوه بر این، برطبق قانون اساسی در آن زمان، قدرت اجرایی در قوه مجریه، پس از رأی موافق مجلس، در نخست وزیر متجلی می‌شد. با این تفصیل و با توجه به حق استیضاح و استفسار و پرسش از دولت که برای نمایندگان ملت محفوظ است، رئیس‌جمهور و هیچ‌یک از عناصر قوه مجریه نمی‌توانند خودسر و خودکامه به فعالیت بپردازند^(۳۴). بنی‌صدر به این جنبه‌ها هیچگاه اشارتی نمی‌کرد و توجهی هم به حدود قانونی اختیارات خود نداشت. او فقط با توجه به پیروزی چشمگیرش در انتخابات ریاست‌جمهوری سعی می‌کرد نوعی قدرت و اختیارات متمرکز برای خود ایجاد کند و رجایی و دولت‌ش را در حاشیه اقتدار خود قرار دهد. واضح است که این نبرد دو جریان و دو طرز فکر بود که به جای تمرکز بر مشکلات روبه تزايد، سویه‌های دیگری را دنبال می‌کرد و تضاد و حذف‌گرایی را ریشه‌دار می‌ساخت.

در خلال مدت زمانی طولانی که تا بهار ۱۳۶۰ به‌طول انجامید کابینه تکمیل شد. در سوم مهر ۱۳۵۹ وزیر نفت و وزیر مشاور و سرپرست سازمان بودجه معرفی شدند. در ۱۴ آبان ۵۹، با انتخاب وزیر کار و امور اجتماعی و وزیر دادگستری و در ۱۴ آذر ۱۳۵۹ وزیر آموزش و پرورش، در ۲۰ اسفندماه ۱۳۵۹ وزاری بازرگانی و اقتصادی و دارایی، و سرانجام ۲۵ خردادماه ۱۳۶۰ هم وزیر امور خارجه اضافه شده و کابینه در زمانی پرتنش و طولانی به کمال رسید. کمالی که یکباره در اوج تنش‌های بهار و تابستان سال ۱۳۶۰ دچار چرخشی تاریخی گردید^(۳۵).

بنی‌صدر سخنرانی تشنج‌انگیزی در روز ۱۷ شهریور و به مناسبت سالگرد شهدای این روز در میدان شهدای تهران انجام داد و به شدت به نخست‌وزیر، مجلس و در پس همه آنها به حزب و روحانیت مسئول آن حمله کرد. او عدم موافقتش با برخی وزرا را در جلوگیری از حاکمیت یک اقلیت قدرت‌طلب خواند و گفت: «... به این گروه که دلخوش کرده است به قبضه حکومت، هشدار می‌دهم که من نظریه تو را افشا کردم... دفعه دیگر در

صورتی که اصلاح نشدی و اصلاح نشوی، نوبت افشای با اسم و رسم می‌رسد»^(۳۶). اما این سخنان به زبان وی تمام شد و بنی‌صدر منزوی‌تر شد. کار به جایی رسید که حتی رجایی که به شدت از این گونه جنجال‌ها احتراز می‌کرد و لاقلاً در ملاء عام تظاهر به وحدت و تفاهم با رئیس‌جمهوری می‌کرد، علناً به وی متعرض شد. رجایی در جلسه علنی مجلس مورخ ۱۸ شهریور ۱۳۵۹، یک‌روز پس از سخنرانی التهاب‌آمیز بنی‌صدر به ایضاح مسائل پرداخت و گفت: «قرار نبود چنین صحبت‌هایی شود. ایشان تعهد کرده بودند کابینه را تضعیف نکنند... حقیقت این است که نسبت به برادران من که در کابینه تصویب کرده‌اند حمله و آنها را خراب کردند. در آخرین نامه‌ای که به مجلس می‌نوشتم تلفنی پرسیدم تصویب می‌کنید و ایشان گفت: بله تصویب می‌کنم». سپس رجایی گفت: «۲۰ نفر را کنار زدند و بعداً گفتند یک‌نفر را من کنار بزنم و یک‌نفر را ایشان، من قبول کردم و این کار را فقط و فقط برای تفاهم کردم چون آن شخصی که کنار گذاشتیم از نظر تقوا و صلاحیت و فضیلت بهترین بود. من نمی‌توانم تحمل کنم میکروفون را بدهم به دست او و هرچه می‌خواهد بگوید... حالا اختلاف داریم، بیاییم پهلوی مردم و همه‌چیز را بگوییم. آیا صحیح است رئیس‌جمهور هرچه از ذهنش درآمد بگوید. من با این رفتار نمی‌توانم لحظه‌ای با او دور یک میز بنشینم»^(۳۷).

اما هیچ‌یک از این مسائل اثری در بنی‌صدر نداشت. او تحلیلی یکپارچه معکوس از جهت‌گیری توده‌ها و موازنه قدرت داشت و در دستیابی به قدرت همه‌جانبه شتاب زیادی به خرج می‌داد. نقطه ضعف دیگر او هم عدم توجه و حتی عدم تظاهر

به قدرت رقبا بود. بالاخره لاقیدی او نسبت به قوانین جاری، دست‌کم گرفتن قدرت امام، در کنار همراهی و هم‌رایی او با مائوئیست‌ها و مجاهدین خلق که به عنوان منافقین معروف شده بودند، موجبات سقوطش را فراهم کرد. اتفاقاً همین مسائل در جبهه رقیب اتحاد و تحرکی ایجاد کرد، چنانکه کابینه رجایی به سرعت رأی اعتماد گرفت. مجلس به این وسیله موضع خود را در برابر رئیس‌جمهوری به وی تفهیم کرد. دولت هم بلافاصله در روز ۱۹ شهریور ۱۳۵۹ اولین جلسه رسمی خود را به صدارت محمدعلی رجایی تشکیل داد.

کوشش‌های رجایی در سراسر پاییز و زمستان سال ۱۳۵۹، هیچ تأثیری در بهبود اوضاع نداشت. کارها عمدتاً در پرتو نزاع‌ها پیش نمی‌رفت. آغاز جنگ با عراق هم وضع وخیم‌تری به وجود آورده بود. دیگر سکوت و صبر چاره‌ساز نبود. امام با تلخی وضع را تبیین کرد:

«... اما افسوس این است که شما مشغول دعوا هستید و از مردم غافل. نه اقتصاد را توانسته‌اید درست کنید و نه امنیت را توانسته‌اید درست کنید و نه هیچی. همه‌اش دعوا و همه‌اش با هم دعوا. همه در تهران نشستند دعوا می‌کنند. این صحیح نیست، خلاف اسلام، خلاف اخلاق اسلامی است. به همه آقایان می‌گویم با هم جنگ نکنید. روزنامه‌ها را پر نکنید دوباره از بدگویی از هم و انتقاد از هم. بازتوی وزارتخانه‌ها همین حرف‌های سابق باشد، همان کاغذبازی‌ها... با هم برادر باشید. برابر باشید و برای این مملکت کار بکنید... امنیت کشور را جاری کنید»^(۳۸).

جنگ، منازعات داخلی و آشفتگی‌های ناشی از فروپاشی نهادهای سابق، کشور را در مرز فاجعه قرار داده بود. رجایی تا آخرین روزهای سقوط بنی‌صدر، خضوع کرد و کوشید او را از سقوط در ورطه دشوار برحذر دارد. در نامه مورخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۶۰ به وی نوشت: «اینجا باز هم برادرانه به شما توصیه می‌کنم که به حدود اختیارات و تکالیفی که قانون اساسی برای رئیس‌جمهوری قائل شده است، احترام بگذارید و ملت را دست‌کم نگیرید، آنها وقتی رئیس‌جمهوری انتخاب می‌کردند، می‌دانستند که حدود اختیارات و وظایف وی تا کجاست.

اعتقاد عمیق دارم که مردم حقایق را می‌دانند و ملتی که متجاوز از ۲۵۰۰ سال نتایج قدرت مطلقه فردی را دیده و سپس به قانون اساسی جمهوری اسلامی رأی داده است، در حفظ و حراست اصول آن قانون هم خواهد کوشید و دیگر تن به حکومت مطلقه فردی نخواهد داد»^(۳۹).

این جان کلام و اندرز درست‌نخستین نخست‌وزیر در نظام جمهوری اسلامی بود، اما دولت‌ش به ناچار مستعجل بود. با شورش‌های خرداد ۱۳۶۰ که مجاهدین خلق توهم کرده و دامن زدند، بنی‌صدر گریخت و مدتی بعد در پاریس اقامت گزید. رجایی و دولت‌ش اوضاع را مدتی کنترل کردند و در انتخابات تازه که بلافاصله شرایط آن مهیا گردید، نخست‌وزیر از سوی مردم به ریاست دولت برگزیده شد. شرح این ماجرا نیز شنیدنی است.

موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران

رجایی دومین رئیس‌جمهوری

طرح عدم کفایت سیاسی رئیس‌جمهوری بنی‌صدر در روزهای ۳۰ و ۳۱ خرداد مورد بحث و تصویب نمایندگان قرار گرفت. نتیجه روشن بود و در مجلس انقلابی که اغلب اعضا و هواداران حزب در آن مترصد تغییر اوضاع بودند، ۱۷۰ تن به بی‌کفایتی بنی‌صدر رأی دادند. ۱۰ تن رأی ممتنع دادند و یک‌نفر نیز با این طرح مخالفت کرد^(۵۰)! امام خمینی صبح اول تیرماه ۱۳۶۰ در پاسخ به نامه اکبر هاشمی‌رفسنجانی رئیس‌مجلس، فرمان سه‌خطی خود را صادر کرد که در آن پس از اشاره به رأی تاریخی اکثریت مجلس تأکید شده بود: «پیشان را از ریاست‌جمهوری ایران عزل نمودم»^(۵۱).

عزل بنی‌صدر آغاز دوره تازه‌ای بود. بلافاصله شورای ریاست‌جمهوری که در قانون اساسی پیش‌بینی شده بود مشغول به کار شد. آنان موظف بودند که حداکثر ظرف پنجاه روز مطابق با مواد ۱۳۰ تا ۱۳۲ قانون اساسی، ترتیب برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری را بدهند. در این زمان اعضای شورا عبارت بودند از آیت‌الله بهشتی، هاشمی‌رفسنجانی و محمدعلی رجایی^(۵۲).

رجایی در نخستین سخنرانی پس از عزل بنی‌صدر سیر تلاش خود را برای جلوگیری از چنین وضعی بیان کرد و ضمناً بر برخورد قاطع با هر کسی که مخالف روح انقلاب و خط امام باشد تأکید کرد. امام نیز در ظهر همان روز اول تیرماه در سخنرانی خود چنین گفت: «... من بسیار متأسفم از اینکه کوشش کردم که در این دوره اول جمهوری اسلامی، این‌طور مسائل پیش نیاید و این‌طور عزل و نصب‌ها نشود. لیکن با کمال کوششی که کردم این‌ها نتوانستند بفهمند... من با زبان‌های مختلف آنها را دعوت کردم به اینکه رها کنند این راهی را که در پیش دارند... من قبلاً هم گفته بودم که اگر من احساس خطر کنم آن‌چیزی را که به شما دادم پس می‌گیرم»^(۵۳).

پس از عزل و پنهان شدن بنی‌صدر و سرکوب شورش خردامه‌ها مجاهدین خلق (گروهک منافقین) و شورشگران همراه ایشان، توطئه‌های تازه‌ای آغاز شد. نخست در مسجد ابوذر تهران، بمبی روبروی آیت‌الله خامنه‌ای منفجر شد و روز بعد در محل حزب جمهوری اسلامی در روز هفتم تیرماه، انفجار عظیمی رخ داد که دکتر بهشتی به همراه جمع کثیری از وزراء، نمایندگان مجلس، فعالان حزبی و مدیران مملکتی به شهادت رسیدند. در چنین شرایطی، دولت به سرعت در تدارک برگزاری دومین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری بود. دوره‌ای که بسیار کوتاه‌تر از دوران نخست‌وزیری رجایی گذشت. تقدیر چنین بود و اوضاعی که نیازمند آرامش و همکاری بود به تنش و تنازع سوق یافت.

«ثبت‌نام داوطلبان ریاست‌جمهوری از روز شنبه ۱۳ تیرماه آغاز شد، پیش از آن‌که گروه و حزبی رسماً کاندیدای خود را معرفی کند، پیدا بود که محمدعلی رجایی نخست‌وزیر، اصلی‌ترین نامزد و جانشین بنی‌صدر خواهد بود»^(۵۴). هاشمی می‌نویسد که در همان روز صبح همراه با مهدوی‌کنی، پرورش، رجایی و موسوی اردبیلی جلسه‌ای با امام داشتند: «امام متأثر بودند و ما را دلداری دادند. رئیس دیوان عالی کشور و دادستان را تعیین کردند و از ما خواستند زودتر کابینه را ترمیم و مجلس را فعال کنیم که کارها عادی باشد. قرار شد آقای رجایی برای ریاست‌جمهوری کاندیدا شود. من پیشنهاد کردم دولت بماند و آقای خامنه‌ای کاندیدای ریاست‌جمهوری شوند. امام صلاح ندانستند و معتقد بودند روحانی نباشد، بهتر است. در گذشته هم به همین دلیل نامزد روحانی برای ریاست‌جمهوری نداشتیم. البته وضع جسمی آقای خامنه‌ای در آن سوء‌قصد هم، مانع دیگری بود»^(۵۵). وزارت کشور و شورای

نگهبان، سرانجام ۴۲ نفر را به عنوان کاندیداهای واجد شرایط معرفی کردند: محمدعلی رجایی، حبیب‌الله عسگراولادی، عباس شیبانی و علی‌اکبر پرورش. رجایی کاندیدای حزب بود و روحانیت مبارز و اکثر سازمان‌های سیاسی فعال در آن زمان از وی حمایت کردند. رجایی به سرعت از سوی مردم تأیید و برگزیده شد و امام خمینی در تاریخ ۱۳۶۰/۵/۱۱ حکم وی را تنفیذ کرد. در این حکم آمده بود: «به‌رغم تبلیغات دشمنان خارج و داخل، با اکثریت قاطع، افزون از دوره سابق، جناب آقای محمدعلی رجایی را به ریاست‌جمهوری کشور برگزیده و ... این‌جناب رأی ملت شریف را تنفیذ و ایشان را به سمت ریاست‌جمهوری اسلامی ایران منصوب نمودم»^(۵۶).

صبح روز بعد مراسم تحلیف در مجلس به‌جای آورده شد و بدون فوت وقت حجت‌الاسلام والمسلمین محمدجواد باهنر که در آن‌زمان دبیرکل حزب جمهوری اسلامی بود به‌عنوان نخست‌وزیر برگزیده شد. دولت جدید هنوز کامل نشده و کاملاً

عزل بنی‌صدر آغاز دوره تازه‌ای بود.

بلافاصله شورای ریاست‌جمهوری

که در قانون اساسی پیش‌بینی شده بود

مشغول به کار شد. آنان موظف بودند که

حداکثر ظرف پنجاه روز مطابق

با مواد ۱۳۰ تا ۱۳۲ قانون اساسی

ترتیب برگزاری انتخابات

ریاست‌جمهوری را بدهند

در این زمان اعضای شورا

عبارت بودند از آیت‌الله بهشتی،

هاشمی‌رفسنجانی و محمدعلی رجایی

جانفیتاده بود که در سلسله انفجارها و ترورهای تابستان ۱۳۶۰، اتفاق بسیار عظیم دیگری عرصه سیاسی کشور را خونین ساخت. رئیس‌جمهوری و نخست‌وزیر در روز ۸ شهریور ۱۳۶۰، در محل نخست‌وزیری طی انفجاری مهیب به شهادت رسیدند. این پایان دولت رجایی و آغاز عصری جدید بود.

محمدعلی رجایی متولد ۱۳۱۲ در قزوین که در چهارسالگی پدر خود را از دست داده و طی چند دهه تلاش خود، همواره یکی از مبارزان و انقلابیون در زندان‌ها و خارج از زندان‌ها بود و همواره بر ایمان مذهبی و تعهدات دینی تأکید می‌ورزید، نتوانست آرزوهای خود را در جامعه ایران متحقق ببیند.

در کنار وی محمدجواد باهنر، متولد ۱۳۱۲ در کرمان هم پس از سال‌ها تحقیق و پژوهش و تألیف آثار و مقالات دینی، پس از عضویت در شورای انقلاب، مجلس خبرگان، ستاد انقلاب فرهنگی، نمایندگی مجلس و وزارت آموزش و پرورش، نخستین دولت هماهنگ با دومین ریاست‌جمهوری را تشکیل داد. دولتی که پیش از استقرار کامل رئیس و نخست وزیر خود را از دست داد. و این‌گونه داستان غم‌آلود نخستین تلاش‌ها در تحکیم دولت قانونی در عصر انقلاب، با پرونده‌ای سهمگین و

اندوه‌بار به تاریخ پیوست.

پانوشت‌ها:

۱. در اینجا خوانندگان گرامی را به مقاله دیگری که درباره همین موضوع به تفصیل بحث شده ارجاع داده و از تکرار مباحث خودداری می‌کنم:

«ریاست‌جمهوری و قانون اساسی، نوشته مسعود رضوی، خردنامه(ضمیمه) همشهری، مورخه ۲۴ خرداد ۱۳۸۴، صفحات ۱۲ تا ۱۴.

۲. سیر تحول قانون اساسی از پیش‌نویس تا بازنگری نیز در مقاله ذیل به قلم نگارنده با جزئیات مندرج است:

«سه‌ماه پرشتاب»، خردنامه، ۲۵ اسفند ۱۳۸۲، صفحات ۷ تا ۱۳.

۳. مباحث بنیادی و بسیار مهم در این عرصه و استدالات مخالفان و موافقان در سند بسیار مهم و مفصل تحت‌عنوان ذیل انتشار یافته است: «صورت مشروح مذاکرات مجلس خبرگان بررسی پیش‌نویس قانون اساسی» از انتشارات اداره کل امور فرهنگی مجلس شورای اسلامی، در ۴مجلد.

۴. رک به «زویای تاریک» خاطرات سیاسی جلال‌الدین فارسی، دفتر ادبیات انقلاب اسلامی، چاپ اول، تهران ۱۳۷۳. جلال‌الدین فارسی در این اثر حتی مدعی است که یکی از انگیزه‌های وی در تلاش برای تخفیف و کاهش اقتدارات رئیس‌جمهوری در قانون اساسی، اطلاع از نیت بنی‌صدر بود که خود را آماده این مقام می‌ساخت و آن‌ها بدین‌ترتیب پیشاپیش چاره‌جویی کرده و راه را بر این «بیچاره» بستند(همان).

۵. درس تجربه، خاطرات ابوالحسن بنی‌صدر، انجمن مطالعات و تحقیقات تاریخ شفاهی ایران، برلین ۱۹۹۹.

۶. درس تجربه، همان، صفحه ۱۴۷.

۷. کیهان، مورخه ۱۳۵۸/۱۰/۳.

۸. تفصیل دقیق واقعه را به در این کتاب می‌توان مطالعه کرد: «هاشمی و انقلاب- تاریخ سیاسی ایران از انقلاب تا جنگ»، مسعود رضوی، انتشار همشهری، بهار ۱۳۷۶، صفحات ۲۰۵ تا ۲۱۶ و صفحات ۳۵۵ تا ۳۷۸.

۹. مجاهد(ارگان سازمان مجاهدین)، ۱۳۵۸/۱۰/۲۷.

۱۰. همان، صفحه ۷.

۱۱ و ۱۲- کیهان، ۱۳۵۸/۱۱/۱.

۱۳. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۸/۱۱/۲.

۱۴. کیهان، ۱۳۵۸/۱۱/۶.

۱۵. بیانیه مورخ ۱۳۵۸/۱۱/۱۰، در جمهوری اسلامی همان تاریخ.

۱۶. جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۵.

۱۷. کیهان، ۹ مرداد ۱۳۵۹.

۱۸. زویای تاریک، جلال‌الدین فارسی، همان، صفحه ۵۲۴ تا ۵۲۶.

۱۹. جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۶.

۲۰. کیهان، ۱۳۵۹/۱۱/۱۶.

۲۱ و ۲۲. کیهان، ۱۳۵۹/۳/۲۲.

۲۳. برخی وجوه این پیوند و نتایج غم‌بار آن در این کتاب مضبوط است: غائله چهاردهم اسفند ۱۳۵۹- ظهور و سقوط ضدانقلاب» دادگستری

جمهوری اسلامی ایران- چاپ اول ۱۳۶۴

۲۴ و ۲۵. کیهان، ۱۳۵۹/۳/۲۴.

۲۶ و ۲۷. کیهان، ۱۳۵۹/۵/۷.

۲۸. کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹.

۲۹. چگونگی انتخاب اولین نخست‌وزیر و مکاتبات رجایی با بنی‌صدر، دفتر تحقیقات و انتشارات روابط عمومی نخست‌وزیری، بی‌تا، صفحه ۴ و نیز کیهان ۱۳۵۹/۶/۳.

۳۰. همان، صفحه ۶.

۳۱. کیهان، ۱۳۵۹/۶/۳.

۳۲ و ۳۳. چگونگی انتخاب اولین نخست‌وزیر... همان، صفحه ۱۰۶ و ۱۰۷.

۳۴. انقلاب اسلامی، ۴ و ۵ و ۶ شهریور ۱۳۵۹.

۳۶. مطبوعات پنجم تا ۲۵ شهریور ۱۳۵۹ و کتاب چگونگی انتخاب اولین نخست‌وزیر... صفحات ۱۱۲ تا ۱۳۰ و هاشمی و انقلاب، فصل نهم از بخش دوم، تفصیل شرح موضوع را دربردارند.

۳۷. کیهان، ۱۳۵۹/۶/۹.

۳۸ و ۳۹. کیهان ۱۳۵۹/۶/۱۱.

۴۰. کیهان، ۱۳۵۹/۳/۱۵.

۴۱ تا ۴۳. کیهان، ۱۳۵۹/۶/۱۶.

۴۴ و ۴۵. کیهان ۱۳۵۹/۶/۱۸.

۴۶. قانون اساسی، بخش قوه مجریه

۴۷. مکاتبات رجایی با بنی‌صدر، همان، پاورقی ۱۲۱ و ۱۲۲

۴۸. کیهان ۱۳۵۹/۶/۱۸.

۴۹. کیهان ۱۳۵۹/۶/۱۹.

۵۰. کیهان، ۱۳۵۹/۶/۲۲.

۵۱. مکاتبات رجایی و با بنی‌صدر، همان، ۳۳۰.

۵۲. کارنامه مجلس اول، اداره کل تنقیح قوانین مجلس شورای اسلامی،

چاپ اول ۱۳۶۵، صفحات ۱۱۱ تا ۱۱۹.

۵۳. صحیفه امام، جلد ۱۴، ص ۴۸۰.

۵۴. جمهوری اسلامی ۹ تیر ۱۳۶۰.

۵۵. کیهان، ۲ تیر ۱۳۶۰.

۵۶. مروری بر ۸ دوره انتخابات ریاست‌جمهوری، جواد امیری، روزنامه ایران، مورخه ۱۳۸۴/۲/۲۶.

۵۷. عبور از بحران، دفتر نشر معارف، چاپ اول ۱۳۷۸، صفحات ۱۸۰ و ۱۸۱.

۵۸. صحیفه امام، ج ۱۵، صفحه ۶۷.

سال با انقلاب

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

۳۱

چهل سالگی انقلاب وبراندازان آرزومند!

سید عطاءالله مهاجرانی

در تاریخ طبیعی و یا هنر مستطاب آشپزی با املت تخم مرغ درست نکرده است. در همه کشورها و یا انقلاب هایی که نظام پادشاهی برافزاده است، نمونه ای سراغ نداریم که نظام سلطنتی بازگشته باشد. بدیهی بود که تلاش نا به هنگامانه او عقیم ماند، هم به لحاظ نظری و هم به عنوان برنامه کاری. داریوش همایون در چهارسالگی انقلاب، در سال ۱۳۶۲ نوشته است:

« رژیم جمهوری اسلامی چهارمین سالش را پشت سر نهاده است. در ماه ها و سال های نخستین، اکثریتی از مخالفان به این رژیم چهار سال نمی دادند. » (داریوش همایون، نگاه از بیرون، ص ۸۴)

نمی دانم از آن اکثریت مورد نظر همایون چند درصدشان باقی و برجای مانده اند تا در این ایام چهل سالگی انقلاب را ببینند. داریوش همایون - در گذشته در بهمن ماه سال ۱۳۸۹ - خود از جمله رفتگانی ست که مجال نیافت تا این مقطع و مرحله زمانی، بهمن ماه ۱۳۹۷ را ببیند و داوری کند.

در بهار سال ۱۳۸۸ در آستانه انتخابات ریاست جمهوری، به برلین دعوت شده بودم تا به مناسبت انتخابات ریاست جمهوری در جمع فعالان سیاسی که معمولاً از گروه های چپ بودند، از طیف ها و الوان مختلف، گفتیم: « ندیده های ندیده های شما هم سقوط جمهوری اسلامی را نخواهند دید! » این جمله بر

و از پشتیبانان نظری و عملی نظام پادشاهی بود و زندگی اش آمیخته ای از کمدی و تراژدی - او در پیش از پیروزی انقلاب به عنوان عنصر نامطلوب و یا خائن به همراه هویدا و جمعی دیگر از مهره های اصلی نظام شاه توسط دولت نظامی ارتشید از هاری (۱۳۸۸ - ۱۳۸۰) در آبان ماه ۱۳۵۷ به زندان مرکز دژبان در پادگان جمشیدیه افتاد تا آبی باشد بر آتش انقلاب مردم. دولت از هاری مشتاق بود که جمعی از همان زندانیان از جمله همایون را اعدام کند. کسی که قائم مقام حزب رستاخیز و وزیر اطلاعات و جهانگردی دولت آموزگار و مهمتر از آن بنیان گذار روزنامه آیندگان بود در آستانه اعدام بود. منوچهر آزمون که خود برکشیده و بر نشانه هویدا بود، پیشنهاد اعدام هویدا و همایون را به شاه داده بود! اگر نبود تلاش وزیر دادگستری دولت نظامی از هاری، حسین نجفی، همایون را اعدام کرده بودند. یک سال و نیمی هم همایون زندگی مخفی در ایران داشت. با ریشی انبوه، کسی که از ریش و عرب و آخوند نفرت داشت، و با گرایش دینی و مذهبی ناسازگار، مجبور شده بود با چنان ریشی در خانه های امن و در خلوت خود با خیالی پریشان و نگاهی شکسته سر کرده و در اندیشه گریز بود. این بخش تراژیک زندگی او بود. بقیه عمرش صرف نظریه پردازی برای بازگشت وارث پادشاهی شد. این هم آمیزه ای از کمدی و تراژدی. گویی او نمی دانست که با تخم مرغ می شود املت درست کرد، اما کسی تا به حال

سحرگه رهروی در سرزمینی

همی گفت این معما با قرینی که ای صوفی شراب آنکه شود صاف که در شیشه بماند اربعینی حلف

در سوره ابراهیم داستان دو درخت، مطرح شده است، در حقیقت نگارگری دو درخت است. درختی پاک که ریشه هایش استوار و ژرف در دل زمین فرو رفته است و درختی نا پاک و سست واره که ریشه هایش رها بر خاک است و نه در خاک... آیا در این چهل سالگی عمر انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی می توانیم این تابلو و تمثیل قرآنی را برای تبیین انقلاب اسلامی و براندازان یا اپوزسیون به کار ببریم؟ هر کدام چه مختصاتی دارند؟

بر انقلاب و نیز اپوزسیون چهل سال گذشته است. اربعینی گذشت تا شراب به قول حافظ صاف شود. که صفایی نهد آب تراب آلوده، شراب که جای خود دارد.

چگونه به چهل سالگی رسیدیم؟ هر کدام از این دو بازیگر اصلی و حاشیه ای صحنه شطرنج سیاست و اجتماع در چه موقعیتی هستند؟ با زمان چه کرده اند و زمان با آنان چه کرده است؟ داریوش همایون (۱۳۰۷ - ۱۳۸۹) که نظریه پرداز شاخص

برخی حاضران گران آمده بود. گفتم چنان که می دانید رشته تخصصی من تاریخ و تجربه ام اشتغال در سیاست و دبستگی ام اندیشیدن در قلمرو فرهنگ و ادبیات و سیاست است. این سخن را با تامل گفتم. مدتی پیش نیز در مناظره ماندنی که با حسن شریعتمداری در برنامه شصت دقیقه بی بی سی داشتم به ایشان گفتم: خواهیم دید که ده سال دیگر جمهوری اسلامی همچنان پا برجای است و آرزومندان همچنان آرزومند! ایشان در پاسخ این بیت را خواند که:

یا وفا یا خبر وصل تو یا مرگ رقیب

بود آیا که فلک زین دو سه کاری بکند
چنان که پیداست همین بیت حافظ نیز بیان آرزوی آرزومندان یا آرزومندانه است!

پرسش اصلی این است که:

یکم: عوامل، علل و نیز دلایل ماندگاری، استقرار و استحکام جمهوری اسلامی چیست و از کجاست؟

دوم: چرا مخالفان و براندازان-اپوزسیون در تمام طیف ها و رنگ هایش- به مرور زمان خود برافتاده و تحلیل رفته و همچنان بقایای آنان سر درگرم و پریشان و بی انگیزه و بدون برنامه و استراتژی مانده اند؟

سوم: افق پیش روی نظام جمهوری اسلامی و نیز براندازان را - در آستانه کنفرانس ورشوی پیمپو!- چگونه می توان سنجید و دآوری کرد؟

دراین سلسله مقاله ها تاملی در باره این سه پرسش که ارتباطی نزدیک با یکدیگر دارند، خواهیم داشت.

گرایش دینی

گرایش دینی مردم به عنوان یک رویکرد ملی و مردمی و نظام حکومتی مبتنی بر ولایت فقیه دو رکن ماندگاری انقلاب و نظام بوده و هست. تردیدی نیست که در باره ولایت فقیه دیدگاه ها و نظریه های مختلفی اظهار شده است. جمعی که به روشنفکران دینی مشهور شده اند، به زبان ها و ادبیات و رویکردهای متفاوت در نفی و نقد ولایت فقیه سخن گفته اند. حساب روشنفکران مارکسیست و یا سوسیالیست و عرفی گرا که از بنیاد با گرایش و باور دینی ناسازگار و بلکه مخالفند، جداس. سخن از جدایی دین از سیاست و نهاد دین از نهاد حکومت سکه رایج سخن و نوشته و بیانیه های همه گروه های اپوزسیون در رنگ های مختلف است. همزمان با نفی حکومت و حاکمیت دینی، کوشش های بسیاری در تضعیف گرایش دینی مردم و بی اعتبار کردن احکام دینی و حتی مبانی باورهای مذهبی صودت گرفته است.

یکی از مهمترین نقدهایی که در باره ولایت فقیه صورت گرفته است، تشکیک در مبانی استدلالی امام خمینی در این باره است. مرحوم آیت الله دکتر مهدی حائری یزدی- که اینجانب افتخار شاگردی ایشان را در درس شرح و تفسیر کتاب العقل اصول کافی داشتم- در کتاب حکمت و حکومت به تفصیل و صریح نقد خود را مطرح کرده است. فرض را بر این بگذاریم که سخن حائری یزدی فقیه و فیلسوف گرانقدر تمام است. اما به این استدلال و قرینه چگونه می توان پاسخ داد. پیامبر به مصداق آیه: « قطعاً برای شما در [اقتدا به] رسول خدا سرمشقی- اسوه حسنه- نیکوست. » آیه ۲۱ سوره احزاب، به تاسیس حکومت پرداخته است. در واقع پیامبر اسلام در سه قلمرو بسیار مهم:

۱- مکتب سازی

۲- ملت سازی

۳- دولت سازی

در دوران ۲۳ ساله رسالت خویش در مکه و مدینه امور را سامان داد. این که پیامبر راهنماست و رفتار و سلوک او سرمشق مسلمانان، مومنان است، حتماً نمی توان معنا را منحصر در امور فردی و فرعی و جزئی گرفت، مثل نویسندگانی که سنن النبی (ص) نوشته اند و تبعیت را مثلاً در پیروی از پیامبر در استفاده از عطر و مسواک زدن در هر نماز و ... تعریف کرده اند. برخی نیز به تبعیت از پیامبر در شیوه ثبات او در جنگ و شیوه تحملش در دشواری ها اشاره کرده اند. مهمترین سرمشقی که می توان از پیامبر اسلام آموخت و از او تبعیت کرد، توجه به امور سیاسی و اجتماعی و تشکیل حکومت است. فرض کنیم فقیه و فیلسوف و عارفی مثل امام خمینی بر اساس فهمی که از این آیه داشته است، نظریه ولایت فقیه را به عنوان نظریه ابتکاری مطرح و بر اساس فهم و برداشت شخصی خویش در دروس ولایت فقیه در نجف در جمع شاگردان خود تدریس کرده است. با همان فهم و رویکرد، انقلاب اسلامی را رهبری کرده و به تاسیس نظام جمهوری اسلامی موفق شده است. فقیهان و یا اهل نقد و نظر می توانند چنان فهم و رویکردی نداشته و حتی منتقد نظریه امام خمینی باشند. بدیهی است که نقد و نظر و رویکرد انتقادی حتماً به تعمیق فهم این نظریه کمک خواهد کرد. نظریه ولایت فقیه، وقتی به عنوان رکن و محور قانون اساسی و اداره کشور، در ساختار قانون اساسی تصویب شد. در واقع نوعی هماهنگی و هم نواختی بین مرجعیت دینی، ساختار حکومتی و شیوه اداره کشور برقرار شد. در چهل ساله گذشته، شاهد بوده ایم که این محور در تنگناها و بحران ها به روشنی ایفای نقش کرده و موجب ثبات و تداوم نظام شده است.

فرض کنیم که رئیس جمهوری مثل ابوالحسن بنی صدر که از اختیاری مسئولیت فرماندهی کل قوا و ریاست شورای انقلاب نیز بهره ور بود، اگر ولایت فقیه در کشور نبود، کشور و ملت ما چه سرنوشتی پیدا می کرد؟ بنی صدر فقط یکی دو گام فاصله داشت تا سرنوشت کشور و انقلاب را به سازمان مجاهدین خلق واگذار کند. سازمانی که بدون تردید از روی او به عنوان پل پیروزی می گذشت و او را در زمان مناسب و البته با شتاب از صحنه به کناری می افکند.

گرایش دینی و ولایت فقیه به همان درجه و اعتباری که می تواند از عوامل ماندگاری نظام جمهوری اسلامی باشد. این ظرفیت را داراست که موجب گریز مردم و نخبگان شود. اگر از موضع بالا و تحکم و برتری فروشی بر مردم و به کنار راندن افراد و گروه ها و جمعیت ها با این عنوان که به ولایت فقیه باور ندارند، عمل شد، آن چه که می تواند موجب و دلیل ماندگاری شود، علت ناپایداری خواهد شد و می شود و از قضا سرکنگبین صفرا فروزد.

به عبارت دیگر، دفاع از ولایت فقیه و اعمال ولایت فقیه اگر مبتنی بر نفی دیگری و اتهام و افترا و بالاتر از آن بهتان صورت گیرد موجب زوال نظام و انقلاب و رویگردانی مردم از گرایش دینی می شود.

نکته بسیار مهمی که می توان در تبیین گرایش دینی به آن توجه داشت، فهم دینی است. اگر منحنی فهم دینی و تفسیر دینی را در این چهل ساله ترسیم کنیم. با تاسف و حسرت می بینیم، که نه تنها نسبت به منزلت و ژرفای فهم دینی و تفسیر

و تاویل علامه طباطبایی و شهید مطهری پیشرفتی نداشته ایم، بلکه شاهد توقف و بلکه باز گشت هم هستیم.

به عبارت دیگر بقای انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی همچنان نیازمند رویکرد و اندیشه دینی از سنخ طباطبایی و مطهری است.

تمرکز مخالفان و یا براندازان بر نفی گرایش دینی، و مشابه دانستن دین باوری و گرایش دینی به امری ناپهنگام و خلاف نوگرایی و یورش به مبانی باور های دینی و احکام دینی، نشانه روشنی ست که آنان نیز به رغم تنوع و تفاوت هایی که دارند، در این موضوع همدستان اند، که گرایش دینی از عوامل و دلایل بقا و پایداری نظام جمهوری اسلامی است.

رضاشاه و پسرش محمد رضا شاه این اندازه از جامعه خود شناخت داشتند که خود را دین باور و حتی نظر کرده امام رضا و حضرت عباس علیهم السلام معرفی کنند! رضا شاه در روز عاشورا بر سرش گل می مالید و با پای برهنه در دسته های عزاداری در میدان توپخانه شرکت می کرد. محمد رضاشاه در روز عاشورا مراسم عزاداری برگزار می کرد، و به واقع می گریست و یا تباهی می کرد.

اپوزسیون اکنون حسرت می خورد که چرا محمد رضا شاه به ترویج دین و گرایش دینی پرداخته! به عنوان نمونه، گفته اند: «وقتی رضا شاه بر سر کار آمد در ایران ۲۰۰ مسجد وجود داشت، وقتی رفت ۴۰۰ مسجد بر جای گذاشت. محمد رضا شاه وقتی سقوط کرد در ایران ۵۵ هزار مسجد وجود داشت.»

بدیهی ست که این آمار قابل تشکیک جدی است، تقریباً همه روستاها در دوران پیش از انقلاب و در عصر رضا شاه مسجد داشتند. به عنوان نمونه مطابق سبک و سنت معماری ایرانی، وقتی بازاری و یا بازارچه ای به عنوان مرکز اقتصادی- تجاری تاسیس می شد، مسجد و حسینیه و مدرسه علمیه هم در کنار سرای تجار ساخته می شد.

در واقع گرایش دینی به جامعه هویت و معنا می بخشید. افزون بر مسجد تکیه و حسینیه و مهدیه رواج داشت. در محله ها در خانه ها مراسم مذهبی و مجالس وعظ و جلسات قرائت قرآن و تفسیر و نهج البلاغه بر گزار می شد. در واقع شبکه ای از مسجد و مدرسه علمیه و حسینیه و مهدیه و سرای بازرگانان که تبدیل به مراکز تبلیغ و ترویج مذهبی می شد و هیات های مذهبی و نیز خانه ها به هم می پیوستند و به جامعه هویت دینی و مذهبی می بخشیدند. به نظر می یکی از مهمترین ارکان آسیب پذیری و یا سردرگمی و بی ایندگی اپوزسیون این است که در برابر دین موضع گرفته اند، و معمولاً با لحنی تحقیر آمیز از دین و باور های دینی و احکام و سنت های مذهبی سخن می گویند. البته این موضع گیری ها دلیل اصلی اش عدم شناخت است. در مقدمه مینوی خرد می خوانیم که: « دین فرهنگ فرهنگ ها ست که سرچشمه دانایی و تشخیص از آن بنیاد می گیرد.» گرایش دینی در ملت و کشور ما امری نیست که با انقلاب اسلامی پدیدار شده باشد و یا با سقوط نظام- آرزوی آرزومندان- از میان برود. هویت دینی و شبکه اجتماعی منتج از این شبکه در دوران شکل گیری انقلاب اسلامی، موجب پیروزی انقلاب شد. امر مهمی که از دید نظامی استراتژیستی مثل رابرت هوپز پنهان مانده بود. او باور داشت که شبکه ارتباطی انقلاب توسط کمونیست ها و با پشتیبانی مسکو انجام می شود.

علامه طباطبایی

دکتر شهید بهشتی

استاد شهید مطهری

آمریکا

آمریکا در این چهار دهه ای که از عمر انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی می گذرد، همواره در صدد تغییر نظام بوده است. ممکن است گاه در ادبیات و تعارفات و لحن جمهوری خواه و دموکرات تفاوتی یا فاصله ای باشد؛ اما برنامه اصلی و استراتژی آمریکا تقابل و تغییر رژیم بوده است. البته حادثه اشغال سفارت آمریکا و گروگان گیری ناپخردانه ۴۴۴ روزه گروگان ها، انگیزه، ظرفیت و موقعیت لازم را به آمریکا داد تا در صدد تقابل به انواع شیوه ها بر آید. تشویق عراق به حمله نظامی به ایران بخشی از این ماجراست. خانم هیلاری کلینتون دموکرات و جان مک کین جمهوری خواه هر دو، کشور و ملت ایران را به بمباران اتمی تهدید کردند.

گروگان گیری بهانه بود، واقعیت این بود که انقلاب اسلامی، ایران را از مدار اعمال اراده و اداره آمریکا خارج کرد. شاید برای فهم درجه نفوذ و اعمال اراده و تصمیم گیری آمریکا در امور ایران هیچ متنی به گویایی کتاب ماموریت تهران ژنرال هایزر نباشد. چنان چه دسترسی به اصل مکاتبات او با وزیر وقت دفاع آمریکا، هارولد براون و رئیس ستاد مشترک، ژنرال دیوید جونز و فرمانده ناتو، ژنرال الکساندر هیگ فراهم شود، می توان با دقت بیشتر از اداره ارتش شاه توسط آمریکا و انفعال شاه در برابر آمریکا سخن گفت. در واقع ما وقتی متن خاطرات و بیان ماموریت ژنرال رابرت هایزر- که به گمانم می بایست تمامی علاقه مندان به استقلال کشور، این کتاب را بخوانند- می خوانیم. غیر از حس سرافکندگی و حسرت و تاسف به حال کشور و ارتش و فرماندهان خوار شده نیروهای مسلح و شخص شاه، احساس دیگری پیدا نمی کنیم. بی دلیل نبود که به روایت هایزر، روزنامه پراودا چاپ مسکو، ژنرال هایزر را، فرماندار نظامی ایران و یا نایب السلطنه تفسیر کرده بود. البته او نایب السلطنه ای بود که برای سرنوشت سلطان تصمیم می گرفت.

ژنرال هایزر بدون تشریفات گمرگی و ناشناس و با لباس غیر نظامی با هوایمای نظامی وارد فرودگاه مهرآباد می شود و به مقر خود می رود. مقامات ایران به ویژه شاه بعد از حضور او با خبر می شوند. ماموریت او سی و یک روز طول کشید. نهایتا هم با هوایمای نظامی سی ۱۳۰ آمریکایی که البته به رنگ هوایمهای ایرانی بود و ایران را ترک کرد! دو کلید واژه بسیار مهم، در کتاب ماموریت تهران، هایزر وجود دارد، واژه اطاعت و واژه اراده.

هایزر به صراحت نوشته است: «شاه به گروه- منظور از گروه، فرماندهان سه نیرو، ربیعی و حبیب الهی و بدره ای، تیمسار طوفانیان، ارتشبد قره باغی رئیس ستاد مشترک و تیمسار ناصر مقدم رئیس ساواک است. هایزر از این گروه گاه به عنوان گروه پنج نفره و گاه شش نفره، به اضافه تیمسار ناصرمقدم نام می برد - گفته بود، که به حرف های من گوش کنند، به من «اعتماد» داشته باشند، از من «اطاعت» کنند، او گفته بود که من ژنرال آن ها هستم.»

“The group had been told by Shah: Listen to him, trust him, and obey him, he is your general.”

General Robert E. Huyser, Misson to Tehran, Andre Deutsch, 1986, p. 234

همین ژنرال هایزر، که شاه سرنوشت ارتش را به دست او داده

بود، بعدا خود شاه در کتاب پاسخ به تاریخ جمله غریبی را از قول تیمسار ربیعی فرمانده نیروی هوایی ارتش شاه، روایت می کند. شاه نوشته است. ربیعی در محاکمه دادگاه انقلاب، گفته بود: «ژنرال هایزر شاه را مثل موش مرده از کشور بیرون انداخت.»

(محمد رضا پهلوی، پاسخ به تاریخ، ترجمه دکتر حسین ابوترابیان، ناشر مترجم، ص ۳۶۷)

شاه در فصل ۲۹ کتاب پاسخ به تاریخ به ملاقات هایزر و سولیوان با خود اشاره می کند، نوشته است آن ها فقط می خواستند از روز و ساعت حرکت او به خارج مطلع شوند! شاه مطلقا اشاره ای به فرمان اطاعت و یا ادعای هایزر مبنی بر اطاعت فرماندهان نیروها و ستاد ارتش از هایزر اشاره نمی کند. به همین خاطر ما شاهدیم که بار ها، هایزر بر سر فرماندهان نیروها فریاد می زند، آن ها را به کم کاری متهم می کند، از این که نتوانسته اند اداره گمرکات را بر عهده بگیرند، آن ها را شتمت می کند. کسانی که از پیشرفت در دوران پهلوی سخن می گویند، کتاب هایزر را دو بار بخوانند تا ببینند، موسسات بسیار پر هزینه ای مثل نیروهای سه گانه و ستاد مشترک چه حال و روزی داشته اند و درجه توانایی آن ها در چه حدی بوده است. بارها ژنرال هایزر از ارتش شاه به عنوان ببر کاغذی یاد می کند. در یک کلام می توان گفت شاه ارتش را به تمام معنا خوار و زبون کرده بود. تصمیم شاه مبتنی بر اطاعت فرماندهان نیروها از یک ژنرال استراتژیست هفت خط و متخصص طراحی کودتا، بر مبنای کدام قانون و عقلانیت و مشورتی صورت گرفته بود؟ وقتی ژنرال هایزر به سخنان امام خمینی در بهشت زهرا، در ۱۲ بهمن استناد می کند، که امام خطاب به ارتش گفته بود: «آقای ارتشبد آیا نمی خواهید مستقل باشید؟ آقای سرلشکر آیا نمی خواهید مستقل باشید؟ آیا می خواهید صرفا نوکر باشید؟» هایزر اضافه می کند که آیت الله خمینی به نیروهای مسلح توصیه کرد که به آغوش باز مردم باز گردند و تسلیم دستورات خارجی نشوند. (هایزر، ص ۲۵۶)

شما نفسی تازه می کنید.

به نظر یکی از مهمترین عوامل ماندگاری و دوام انقلاب در این چهل ساله همین است. کشور و ملتی که از مدار اعمال اراده آمریکا خارج شد، بر دوام می ماند، کشور و ملتی که می پذیرد تحت سیطره و اداره آمریکا به سر ببرد، موقعیتی شکننده خواهد داشت.

ایوزسیون انقلاب اسلامی، به ویژه بخش راستش که به امریکا دلبسته است و در این دوره شیدای ترامپ و بوتون و پومپئوست، در واقع طناب دار خود را می بافد، چنان که محمد رضا پهلوی با سرافکندگی تاریخی چنان طنابی را بافت.

خود بسندگی و استقلال جمهوری اسلامی موجب بقای او می شود و وابستگی ایوزسیون- شکل مسلحانه اش به سرویس های اطلاعاتی آمریکا و اسرائیل و عربی- و شکل سیاسی اش که آشکارا به ترامپ دخیل بسته اند، موجب سرخوردگی و بی آیندگی و نومیدی!

کوتاهی در شناخت عصر پهلوی

در این چهل سالی که گذشت! نهادهای پژوهشی و تبلیغاتی و البته دانشگاهی در ایران، در باره شناخت دقیق و جامع عصر پهلوی اول و دوم، با اندکی احتیاط می توان گفت که کار درجه اولی انجام نداده اند. اگر نبود انتشارات خاطرات علم، سلسله مصاحبه های موفق حسین دهباشی با شخصیت های سیاسی و

نظامی و اداری عصر پهلوی و نیز مصاحبه های علی لیمونادی در برنامه کوچ ایرانیان- البته این مصاحبه ها در واقع با انگیزه و رویکرد نقد و هتک انقلاب و نظام جمهوری اسلامی انجام شده است.- اما چه کسی بهتر از امیراصلان افشار رئیس تشریفات دربار می توانست به ما با صراحت و صمیمیت بگوید: شاه بر اساس نظر و رای سفیر آمریکا تصمیم می گرفت که مثلا ازهاری رئیس دولت نظامی باشد و از انتخاب خودش که غلامعلی اویسی بود، کوتاه آمد. یا شاه براساس نظر سفیر آمریکا برنامه سفر خود را به خارج تنظیم کرد. این نکته را شاه در کتاب پاسخ به تاریخ روایت کرده است. افزون بر آن خاطرات و مقالات و کتاب هایی است که ژنرال هایزر، سولیوان، سایروس ونس، الکساندر هیگ، آنتونی پارسونز، کارتر و ژیسکاردستن و دیگران نوشته اند، این کتاب ها به ویژه بین سطورش، اطلاعات بسیار مهمی در باره نظام شاه و سقوط شاه به ما می دهد.

دو قلمرو بسیار مهم در این چهل ساله همچنان بکر و ناشناخته مانده است، یکم: می بایست اسناد جمهوری اسلامی از طرف وزارت اطلاعات، خارجه و ارتش و همین طور سازمان هایی که مستشاران آمریکایی نقش راهبردی در اداره آن ها داشته اند، منتشر می شد. به عنوان نمونه شاهد بودیم که انتشار گفتگوی کوتاه تلفنی شاه با علی امینی، چه اهمیت تاریخی درجه اولی در شناخت شخصیت و روحیه شاه داشت. شاه در آن مصاحبه با لحنی اندوهگین به سیاستمدار هفت خط مارخورده افعی شده ای مثل امینی! می گوید، مثل پیرزنا شده ایم. داریم آب می شیم! امینی هم پاسخ می دهد: بله قربان همینطورست! و با انتشار کتاب: مثل برف آب می شویم! که مذاکرات جلسه های فرماندهان نظامی بود.

دوم: می بایست پژوهشگرانی به عنوان رساله دکترا به آرشیو ملی کشورهای آمریکا و انگلستان و فرانسه و روسیه دسترسی پیدا می کردند و با دقت و شکیبایی اسناد در اختیار این کشورها را بررسی می کردند.

نسل های نو از کجا بایستی بدانند که ماهیت و ارکان اداره دوران پهلوی بر چه بنیادهایی استوار بوده است؟ اگر این امر یعنی شناخت عصر پهلوی با دقت تاریخی و پژوهشی انجام شده بود و به ناسزا افکنا نمی شد، حتما این معادله با تبلیغ و تکرار در ذهن برخی مطرح نمی شد و یا باور نمی شد که: عصر پهلوی بهشت آبادانی و پیشرفت و آزادی بوده است و مردم ایران قدر ناشناسانه علیه آن نظام شوریدند و آن را بر انداختند. این حکمت امیر مومنان شایسته اندیشه و تامل است که: «مردم به دلیل نادانی امری نسبت به آن دشمنی می ورزند» یعنی اگر معرفت لازم را داشته باشند، بسیاری از دشمنی ها و یا دوستی ها موضوعا منتفی می شود.

هیچ!

در صبحگاه دوازدهم بهمن ماه، هنگامی که امام خمینی رهبر انقلاب، بنیانگذار نظام جمهوری اسلامی، در حالی که از پنجره کوچک هوایمای ایر فرانس به آسمان و افق ایران نگاه می کرد. و در سیما و نگاهش تبسم و آرامش موج می زد، خبرنگاری از ایشان پرسید: اکنون که بعد از سال ها به ایران باز می گردید چه احساسی دارید؟ امام پاسخ می دهد: هیچی!

صدایش آرام و تبسمی هم در سیمایش پدیدارست.

این گفتگوی کوتاه توسط مرحوم حبیب الله عسکر اولادی

* البته جناب مهجرانی کتاب مستند ظهور و سقوط سلطنت پهلوی که شامل مجموعه مصاحبه با ارتشبد حسین فردوست یکی از نزدیک ترین افراد به شاه است و توسط انتشارات اطلاعات منتشر شده را از قلم انداخته اند. این اثر به قدری مستند و گویاست که به جعبه سیاه «سلطنت پهلوی» شهرت یافت. (اطلاعات)

اردشیر زاهدی
وزیر خارجه ایران

علی امینی
نخست وزیر

امیراصلان افشار
مدیر کل دربار

اسداله علم
نخست وزیر

تیمسار ارتشبد عباس قره باغی
فرمانده کل ارتش

روایت متفاوتی دارد، ایشان که جزو همراهان امام و در همان پرواز بوده اند. گفته اند: خبرنگار پرسید، شما که امروز قدرتمندترین شخصیت ایران هستید، از بازگشت به ایران چه احساسی دارید؟ امام پاسخ می دهند هیچ!

در این چهل سال گذشته، همین گفتگو و پاسخ هیچ، مضمونی در دست مخالفان جمهوری اسلامی و انقلاب از هر طیف و گروه و دسته ای با هویت های مختلف و رنگ های متفاوت شده است که: ببینید، اصلا احساس ندارد! ببینید اصلا مردم ایران را به هیچ می انگارد! برخی نیز به این هیچ، هیچ بزرگ عنوان داده اند.

بسیار خوب! واقعا این پاسخ در آن شرایط ویژه و موقعیت استثنایی چه معنا و مفهومی می تواند داشته باشد؟ مخاطب این «هیچ» کیست؟ تفسیر امام از این «هیچ» چه می تواند باشد؟ آیا برای شناخت و تفسیر و تابل این هیچ می توانیم، شخصیت فکری و فلسفی و عرفانی و اخلاقی و انقلابی و دینی امام را نادیده بگیریم و صرفا بر همین واژه هیچ تاکید کنیم؟ آیا می توانیم به تمام سخنان او در همان روز ۱۲ بهمن در بهشت زهرا چشم بینیم و از «هیچ» یک گفتمان برای همه تاریخ زندگی امام و انقلاب و جمهوری اسلامی بسازیم؟! چند نکته درباره «هیچ»:

یکم: امام خمینی به عنوان یک فیلسوف عارف و استاد اخلاق و رهبر انقلاب، وقتی می گوید: هیچ! به اصطلاح بایسته یا شایسته است این هیچ را در همان چارچوب گفتار و اندیشه و باور او بسنجیم. امام خمینی در ۲۷ سالگی نقد و تفسیری بر کتاب فصوص ابن عربی نوشته اند، آن شرح و تفسیر از هر نظر در شناخت امام می تواند متن تعیین کننده ای به حساب آید. هم از حیث معنا و محتوا و نیز از جهت صورت و خط نسخ متن و خط نستعلیق شرح که در حاشیه نوشته شده است. آن خط ممتاز و شیوه آرایه بندی صفحات نشانی از یک روح سامان یافته و منضبط است. وقتی شرح را می خوانیم. در می یابیم که امام در آن مرحله و دهه عمر خویش به چه اوج و پروازی رسیده بوده است. در واقع نمی توان سخن و سلوک امام را از موقعیت اندیشه و باور عرفانی و فلسفی او جدا کرد.

دوم: مخاطب امام در بیان واژه هیچ مردم نبودند، خودش و احساس خودش بود. یعنی من در برابر مردم هیچم. خود را به حساب نمی آورم. نه این که مردم هیچ اند و برای آنان ارزش و اعتباری قائل نیستم.

سوم: امام خمینی در سخنرانی بهشت زهرا، بیشترین احترام و اعتبار و ارزش را برای ملت ایران قائل شدند. وقتی هم که از موضع قدرت گفتند: «من توی دهن این دولت می زنم!» بی درنگ اشاره و اضافه کردند که این توانایی را به دلیل این که مردم ایشان را قبول دارند یافته اند. عاطفه و احساس خود را هم نسبت به رنج ها و آلام مردم و شهیدان انقلاب بیان کردند.

چهارم: هیچ در فرهنگ عرفانی و فلسفی و ادبی ما به معنای عدم نیست! به مفهوم نحوه ای نگاه به خود است. مثلا قطره وقتی که به دریا می پیوندد، هیچ می شود. اما از سوی دیگر دریا می شود و ای بسا گوهری یگانه، سعدی سروده است:

یکی قطره باران ز ابری چکید

خجل شد چو پهنای دریا بدید

که جایی که دریاست من کیستم؟

گر او هست حقا که من نیستم

چو خود را به چشم حقارت بدید

صدف در کنارش به جان پرورید

امام خمینی خود را در برابر دریای حضور مردم هیچ خواند. ساعتی پس از این کلام، او شاهد حضور دریای مردم بود. کدام حضور را در تاریخ ایران بیش از حضور مردم در استقبال امام در روز ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ و در بدرقه پیکر او در ۱۵ خرداد ۱۳۶۸ شاهد بوده ایم؟ همان داستان قطره و دریا و گوهر یگانه ای که از دریا ارزش و اعتبار گرفت.

پنجم: نسل ما به چشم خود دید، خدایگان شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتشداران! که خود را همه چیز می دانست و نامش در کنار نام خدا و میهن قرار می گرفت، چگونه به مفهوم حقیقی کلمه هیچ شده بود، وقتی کشور را تحویل ژنرال هایزر آمریکایی داده بود و از فرماندهان ارتش خواسته بود که: به ژنرال هایزر گوش کنند. به او اعتماد داشته باشند، از او اطاعت کنند، گفته بود: هایزر ژنرال شماسست! هیچ به مفهوم واقعی و سیاسی و اجتماعی همین موقعیتی بود که شاه داشت و موقعیتی که برای ارتش ساخته بود. هیچ امام خمینی سرچشمه بقا و اعتبار بود. هیچی خواستنی! و دست نیافتنی، نه هیچی سطحی و خاک مال شده و بی اعتبار. هیچ بودن قطره ای که به دریا می پیوندد، نه هیچ بودن ذره ای غبار که در برهوت وابستگی به آمریکا و سقوط تاریخی محو شد.

استقلال

بدون تردید یکی از مهمترین مشخصه های حکومت محمدرضا شاه وابستگی و اتکا او به آمریکا بود. بدیهی ست وقتی او با تکیه به کودتای ۱۳۳۲ که با عنوان عملیات آژاکس توسط آمریکا و انگلستان سازماندهی شد، به کشور بازگشت، همیشه مدیون این دو کشور باقی ماند. به عبارت دیگر نمی توانست بدون مشورت و البته اخذ دستور از سفیران آمریکا و انگلیس عمل کند. شاهدی تازه همین روزها از راه رسید. خانم فرح دیبا در مصاحبه با رادیو فردا، به این نکته اشاره کرده اند که خروج شاه از ایران با تصمیم سفیر آمریکا و انگلستان بوده است:

«البته بعضی از نظامیان و بعضی ها نمی خواستند که اعلیحضرت برونند، ولی خب اعلیحضرت این تصمیم را گرفته بودند. بیشتر از هر کسی -البته این ربطی به تصمیم اعلیحضرت ندارد، سفیر آمریکا و سفیر انگلیس همین جور منتظر بودند که کی ایشان می روند، موقعی که اعلام کردند ممکن است برای مدتی از ایران برونند بیرون.»

قراین دیگر و بلکه متعددی وجود دارد که شاه با تصمیم آمریکا و انگلیس سیاست های خود را تنظیم می کرد. وقتی شاه با شادروان دکتر غلامحسین صدیقی (۱۳۷۱-۱۳۸۴) صحبت کرد، که مسئولیت نخست وزیری را بپذیرد. دکتر صدیقی که موجه ترین چهره ملی بعد از مصدق در تاریخ معاصر ایران است. شرطش این بود که شاه در کشور باقی بماند، شاه به صدیقی می گوید: «نظر سفیر آمریکا و انگلیس این است که کشور را ترک کند.» صدیقی می گوید: «غلط می کنند که در امور داخلی ایران دخالت می کنند.» سخن صدیقی سخنی متین و محکم است. اما شاهی که اولاً در حکومت ۲۷ ساله اش هر وقت شرایط کشور بحرانی شده است، میل به گریز از بحران و ایران در او قوت پیدا می کرده است. و افزون بر آن از سال ۱۳۳۲، دولت و قدرت او متکی بر آمریکا و انگلیس بوده است چگونه می توانست، مخالفت کند؟ اردشیر زاهدی این نظر را داشته است که شاه بماند و سفرای آمریکا و انگلیس را اخراج و هایزر را زندانی کند! بهانه برای بازداشت هایزر وجود داشت. او بدون تشریفات گمرکی و مخفیانه وارد ایران شده بود، منتها اردشیر زاهدی توجه ندارد وقتی شاه ژنرال هایزر را بر ارتش ایران

و فرماندهان نیروها و ستاد مشترک ارتش حاکم می کند و به فرماندهان نیروها می گوید: «به هایزر اعتماد کنید، از او اطاعت کنید، او ژنرال شماسست!» شاه چگونه می توانست به توصیه داماد و فرزند مجری کودتای ۳۲ توجه کند؟

در حقیقت شاه با نگاه به آمریکا سیاست های ملی و منطقه ای خود را سامان می داد. مثلا چون سیاست درهای باز و توجه به دموکراسی با پیروزی جیمی کارتر در آمریکا و جهان مطرح شد، شاه هم به همین سیاست پیوست که البته: آب جوی که نه بلکه دریای ملت جوشید و غلام بیرد!

درست همان تکیه گاه او، مرکز مخاطره برای او شد، خطر در پناهگاه!

شاخه را مرغ چه داند که قفس خواهد شد؟

داریوش همایون معتقد است: «شاه از شهریور ۱۳۵۷ تسلیم شد. خودش را باخت و کشور را رها کرد. گمان می کرد آمریکا و انگلیس می خواهند رژیم را تغییر بدهند و او خود پیش قدم شد. که اسباب شرمندگی همه ماست.»

به گمانم این تسلیم شدن از همان کودتای ۳۲ آغاز شده بود. چنان که آغاز مجدد حکومت شاه نمی توانست به تصمیم گیری مستقل و آزاد شاه از آمریکا و انگلیس منجر شود.

انقلاب اسلامی در این عمر چهل ساله خود، همواره با آمریکا در تقابل بوده است. - که البته هیچ ضرورتی به این همه شدت و حدت تقابل وجود نداشته است. - مأموریت اصلی ژنرال هایزر سامان دادن کودتا توسط ارتش در ایران بود. برژینسکی در تمام تماس هایش با هایزر بر کودتا تاکید می کند. سیاست کودتا شکست خورد. مرحوم مهندس بازرگان و شهید دکتر بهشتی که در تماس با ارتشید قره باغی و ناصر مقدم رئیس ساواک بودند، در شکست سیاست کودتای هایزر نقش درجه اول داشتند.

حمایت آمریکا از صدام حسین و تشویق صدام به حمله به ایران و بعدا تشویق صدام به اشغال کویت و پس از آن اشغال عراق و افغانستان توسط آمریکا، موجب شد که آمریکا حضور بسیار سنگین نظامی و سیاسی در منطقه خاورمیانه داشته باشد. آمریکا از آغاز انقلاب، ایران را مزاحم اعمال سیاست های منطقه ای خود می دانست. آمریکا عادت داشت که سیاست هایش بدون مقاومت در منطقه اجرا شود، مثلا به شاه بگوید: برو! و سفیر سولیوان به ساعتش نگاه کند تا شاه زمان و ساعت رفتن را بگوید. شاه هم اطاعت کند. آمریکا تصمیم گرفت تا ولیعهد اردن شاهزاده حسن بن طلال را که ۳۴ سال ولیعهد اردن بود، از ۱۹۶۵ تا ۱۹۹۹ برکنار کند و ولیعهد تازه منصوب کند! شاهزاده حسن را در کنفرانس گفتگوی ادیان که توسط واتیکان در رم برگزار شده بود، دیدم، به صراحت گفت: آمریکایی ها از من خواستند، سیاست ها و تصمیمات آن ها را در اردن انجام دهم تا شاه بشوم نپذیرفتم، مرا از ولایتعهدی بر کنار کردند. همین آمریکا که می گوید: حکومت عربستان اگر حمایت آمریکا نباشد، ظرف یک هفته سقوط می کند. همین آمریکا که می خواست، سوریه را تجزیه کند و حکومت سوریه را براندازد، می خواست عراق را تجزیه کند. می خواست لبنان را وارد جنگ خانگی و طائفه ای کند، می خواست داعش را سی چهل سالی در منطقه زنده نگهدارد. تمامی این سیاست ها با نقش محوری ایران شکست خورد. یک طرف نظامی است که اگر آمریکا حمایت نکند، ظرف یک هفته فرو می پاشد و سوی دیگر نظامی است که چهل سال است آمریکا می خواهد آن نظام را براندازد و آن نظام پایدار و مقتدر باقیمانده است. رمز بقا و تداوم استقلال است. و رمز فروپاشی نظام شاه وابستگی و اطاعت از آمریکا.

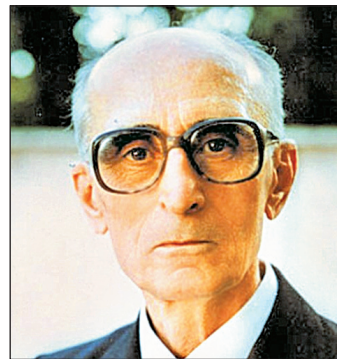
ژنرال هایزر

داریوش همایون
وزیر اطلاعات و جهانگردی

اردشیر غلامرضا ازهراری
نخست وزیر

غلامحسین صدیقی
پیشنهادهای نخست وزیری را نپذیرفت

محیط زیست از جمله بخش های پر حاشیه کشور در دهه های اخیر بوده است که علاوه بر آزار هموطنان اقلیم کشور را هم دستخوش تغییراتی کرده است. دکتر عیسی کلانتری، معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان محیط زیست در گفتگو با اطلاعات درباره عملکرد این سازمان در ۴۰ سال اخیر گفت: بر خلاف سایر دستگاه ها که عملکرد خودشان را طی این چهار دهه داشته اند، یگانه بخشی که در آن نه فقط وضع بهبود نیافت بلکه قربانی توسعه شد، محیط زیست است. من به عنوان رئیس سازمان محیط زیست نمی توانم از عملکرد محیط زیست کشور دفاع موثری کنم. با این حال اهم اقدامات سازمان حفاظت محیط زیست که پس از انقلاب اسلامی انجام شده به شرح زیر است:

دکتر کلانتری در گفتگو با اطلاعات:

محیط زیست، قربانی توسعه نامتوازن و ناپایدار شده است

قوانین و مقررات

- تصویب اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در آذرماه ۱۳۵۸ به عنوان مترقی ترین اقدام در زمینه حفاظت از محیط زیست.
- تدوین و تصویب و ابلاغ سیاست های کلی محیط زیست از سوی مقام معظم رهبری.
- تدوین، تصویب و ابلاغ قوانین زیست محیطی شامل: قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، قانون مدیریت پسماندها، اصلاح قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست و اصلاح قانون شکار و صید، قانون تجمیع عوارض، قانون از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و برقراری معاینه فنی برای خودروهای تولیدی داخل کشور و ممنوعیت تولید موتورسیکلت دو زمانه، قانون ایمنی زیستی جمهوری اسلامی ایران و قوانین کنوانسیون میناماتا درباره جیوه.

توانمند سازی ساختار محیط زیست کشور

- توانمند سازی ساختار محیط زیستی کشور شامل: اصلاح ساختار و برگزاری جلسات شورای عالی حفاظت محیط زیست به عنوان شورایی فرابخشی در عالی ترین سطوح سیاستگذاری کشور، تأسیس پژوهشکده محیط زیست و توسعه پایدار، ایجاد و راه اندازی یگان حفاظت محیط زیست و راه اندازی صندوق ملی محیط زیست برای گسترش نظام های مالی و اقتصادی در حوزه محیط زیست.

- تشکیل ستاد اقتصاد مقاومتی سازمان با عضویت مدیران ارشد سازمان به منظور سیاست گذاری، ارزیابی و نظارت راهبردی در حوزه های مرتبط با وظایف سازمان در سند اقتصاد مقاومتی، توسعه و اشتغال.

آموزش و فرهنگ سازی همگانی محیط زیست

- اجرای برنامه های آموزشی و فرهنگ سازی همگانی شامل: اعطای جایزه ملی محیط زیست به اشخاص حقیقی، حقوقی و سازمان های مردم نهاد به صورت سالانه، برگزاری جشنواره بین المللی فیلم سبز، برگزاری نمایشگاه های بین المللی محیط زیست

با هدف اشاعه فرهنگ زیست محیطی.

- تدوین و چاپ کتب تخصصی محیط زیست و اطلس های تنوع زیستی.

مقابله با پدیده ریزگردها و کنترل آلودگی هوا

- ارتقای کیفیت سوخت با حذف سرب از بنزین در کل کشور با همکاری وزارت نفت و ارتقای کیفیت سوخت با بنزین و گازوئیل استاندارد یورو ۴.

- فعال سازی ستاد ملی مقابله با گرد و غبار با مصوبه شورای عالی حفاظت محیط زیست.

- تهیه طرح تکمیل شبکه پایش در بخش شرقی کشور به منظور تکمیل شبکه ملی پایش گرد و غبار در دو اندازه PM_{۱۰} و PM_{۲.۵} به منظور ارزیابی آلودگی گرد و غبار و اعلام هشدارهای سلامتی.

* در طول ۴ دهه گذشته عمر متوسط

ایرانی ها ۲۰ سال اضافه شده

و بی سوادی در حال محو شدن است

* در طول تاریخ این کشور

هیچ نسلی به اندازه نسل فعلی

محیط زیست و منابع ایران را تخریب

نکرده است

* تولید ناخالص داخلی کشورمان

در حالی ۵۰۰ دلار است که به اندازه

کشوری که تولید ناخالص داخلی

۵۰ هزار دلار دارد، زباله تولید می کنیم

حفاظت از تنوع زیستی و تالاب ها

- اجرای پروژه های بین المللی حفاظت از یوز پلنگ آسیایی، زاگرس، رامپی، تنوع زیستی و... در قالب برنامه های توسعه زیست محیطی UNEP.

- ایجاد بانک ژن جانوری و گیاهی به منظور حفظ و نگهداری ذخایر ژنتیکی کشور به عنوان سرمایه های ملی.

- اجرای برنامه مدیریت زیست بومی تالابها و رودخانه های در معرض خطر و احیاء تالاب های کشور شامل: تدوین و اجرای برنامه های مدیریت زیست بومی در سطح ملی و منطقه ای، پیگیری تخصیص حقایق زیست محیطی تالابها، تدوین برنامه مدیریت جامع تالاب ها، تهیه نقشه های زون بندی و تعیین پهنه های با حساسیت زیاد و احیاء تالاب بین المللی هورالعظیم.

- تعیین و تصویب و ابلاغ حقایق های زیست محیطی تالاب ها و دشت های ایران با همکاری وزارت نیرو.

- انجام مکاتبات و نشست های متعدد با وزارت نیرو برای اصلاح مدیریت و حکمرانی آب در کشور در چارچوب ضرورت تخصیص و تامین حقایق تالاب ها از محل صرفه جویی آب کشاورزی با اولویت استان خوزستان برای احیای تالاب های استان.

- تشکیل ستاد ملی اجرایی مدیریت دریاچه ارومیه با ریاست معاون اول رئیس جمهوری و دبیری سازمان.

اقتصاد سبز و توسعه پایدار

- شناسایی و معرفی واحدهای صنعتی و خدماتی دوستدار محیط زیست در چارچوب برند سازی صنایع سبز.

- استقرار نظام مدیریت سبز در ۲۳ دستگاه اجرایی کشور و رتبه بندی دستگاه ها در شاخص مدیریت سبز.

دیپلماسی محیط زیست

- الحاق به کنوانسیون ها و پروتکل های بین المللی شامل: الحاق به پروتکل لندن در زمینه جلوگیری از دفع مواد زائد و سایر مواد به دریا و الحاق به پروتکل مونترال با هدف حفاظت از لایه ازن، الحاق کشور به پروتکل حفاظت از تنوع زیستی، دریای

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

۳۶

خزر (کنوانسیون تهران) و الحاق کشور به پروتکل کنوانسیون پیشگیری از آلودگی های دریایی ناشی از تخلیه و تصویب الحاق جمهوری اسلامی ایران به بسیاری از کنوانسیون ها و پروتکل های بین المللی دیگر.

- گسترش دیپلماسی محیط زیست با انتخاب ایران به عنوان نایب رئیس سومین مجمع محیط زیست ملل متحد در نایروبی.

انعقاد تفاهمنامه های همکاری

- انعقاد تفاهمنامه های محیط زیستی برای ارتقای حفاظت و صیانت از محیط زیست شامل: قوه قضائیه، وزارت آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، وزارت کشور، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان برنامه و بودجه، استانداران، سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور، بانک مرکزی، بانک تجارت، بانک صادرات، اتاق بازرگانی ایران، شهرداری تهران، سازمان مناطق آزاد و سازمان نظام مهندسی منابع طبیعی و کشاورزی کشور.

دکتر کلانتری همچنین درباره برنامه و راهبرد سازمان گفت: یک سری وظایف سازمانی داریم، یک سری هم برنامه های دولت است. ما موظف هستیم از صنایع آلاینده جلوگیری کنیم، نه این که توانش را نداشته باشیم اما وقتی وارد عملیات می شویم کارمان متوقف می شود. مثلاً وقتی می خواهیم اقدام به مقابله با آلودگی یک پالایشگاه کنیم، متهم می شویم به تعطیل کردن پالایشگاه و این که مردم بدون بنزین بمانند. یا نیروگاه شهید رجایی در قزوین که یکی از متهمان آلودگی هوای تهران و کرج است. در روزهایی که این نیروگاه با مازوت کار می کند هوای دو شهر کرج و تهران به ناسالم تبدیل می شود. وقتی آلودگی هوای تهران مثلاً به ۱۰۵ می رسد ۲۰ واحد از این آلودگی ناشی از فعالیت نیروگاه شهید رجایی است.

به این ترتیب زورمان به کارخانه آسفالت و سیمان و امثال اینها می رسد، اما وقتی به آلایندها بزرگ می رسیم گیر می کنیم. به این ترتیب یک چالش ما این است که به دلایل استراتژیک فقط بخش کمی از قانون را می توانیم اجرا کنیم. اگر بخواهیم قانون را به درستی اجرا کنیم از مجلس گرفته تا دولت و دادگاهها مانع کار می شوند، پس ناچاریم چشم پوشی کنیم.

معاون رئیس جمهوری خاطرنشان می کند: یک سری وظایف جاری مانند پایش ها، حفاظت از مناطق چهار گانه، حفظ جرم پلاسما و حفاظت از تالاب را هم داریم که در این بخش ها هم با چالش مواجهیم. وقتی می خواهیم از تالابها حفاظت کنیم وزارت نیرو می گوید وقتی برای اصفهان آب خوردن ندارم چگونه به تالابها آب بدهم؟ حتی اگر آبی هم بدهند نمی توانیم این آب را از دست کشاورزان سالم به تالاب برسانیم.

وی در بخش دیگری از این گفتگو خاطرنشان می کند: آقای رئیس جمهوری بر چهار محور پسماندها، هوای کلانشهرها، تالابها و گردوغبار تأکید دارند و در این زمینه با فشارهایی

درصد مردم کشور از گاز برخوردارند. تقریباً همه مردم کشور از آب آشامیدنی برخوردارند، اما متأسفانه در بخش محیط زیست عملکرد مناسبی نداشته ایم و هموطنان هم اقدام مثبتی نداشته اند، به طوری که در طول تاریخ این کشور، هیچ نسلی به اندازه نسل فعلی محیط زیست و منابع ایران تخریب نکرده است.

اکنون برای هر ۱۰ هزار ایرانی کمتر از یک نفر در محیط زیست شاغل هستند. این تعداد قطعاً به تنهایی نمی تواند محیط زیست کشور را حفظ کند و لازم است همه مردم پاسدار محیط زیست کشور باشند.

اکنون ۵۰۰۰ دلار تولید ناخالص داخلی کشورمان است اما به اندازه کشوری که ۵۰ هزار دلار تولید ناخالص داخلی دارد، زیاده تولید می کنیم.

البته در این دولت پیشرفت هایی هم در بخش محیط زیست داشته ایم، از جمله اینکه امروزه هر نوع توسعه ای از جمله ساخت جاده و راه اندازی صنعت حتماً باید پیوست محیط زیستی داشته باشند. همچنین در حوضه آبریز دریاچه ارومیه طی چند سال گذشته از تکمیل شدن چهار سد نیمه تمام جلوگیری شد. اگر این سدها ساخته می شد یک میلیارد مترمکعب ظرفیت داشت و ورودی دریاچه را کم می کرد.

حقیقه تالابها را تقریباً مشخص کرده ایم. امروز وزارت نیرو موظف است هنگام تخصیص آب تخصیص حقیقه محیط زیست را هم در فرمول های خودش بگنجانند. پیش از این حقیقه محیط زیست اصلاً در حقیقه های وزارت نیرو وجود نداشت و زمانی حقیقه به محیط زیست می رسید که سدها سرریز می شدند و منت حقیقه هم بر گردن ما می گذاشتند.

✽ گفتگو از: محمد داود بیگی

که سازمان حفاظت محیط زیست وارد کرده است، وزارت نفت کیفیت سوخت را ارتقا داده است و تا حدودی جواب گرفته ایم. در این زمینه از شهرداری به ویژه معاون حمل و نقل باید تشکر کنم که امسال با همکاری راهنمایی و رانندگی به جد جلو ورود کامیون های آلوده کننده به شهر تهران را گرفتند و می بینیم که امسال تاکنون تعطیلی بابت آلودگی نداشته ایم.

همچنین فشاری که برای معاینه فنی آوردیم به همراه افزایش بارندگی باعث شد گرچه هوای ناسالم داشتیم، اما ناسالم برای همه اقشار که منجر به تعطیلی شهر شود را نداشته ایم. آلودگی برخی روزها هم مربوط به زمانی است که نیروگاه شهید رجایی با مازوت کار می کرده است.

اقدام دیگر ما، مشخص کردن حقیقه ۶۰ درصد تالابهاست؛ گرچه مشکل وزارت نیرو را هم در کمبود آب درک می کنیم. درباره پسماند هم چون مجلس اعتبار پیشنهاد شده برای آن را به جای دیگر اختصاص داد، تماشاچی هستیم و کار جدی نتوانستیم بکنیم. شهرداری ها هم چون اوضاع مالی شان خیلی بد است، نتوانسته اند کار خاصی برای پسماند بکنند.

معاون رئیس جمهوری خاطرنشان می کند: محیط زیست قربانی توسعه نامتوازن و ناپایدار کشور شده است. وقتی نمی توانیم قانون استراتژی توسعه محیط زیست را در دولت و مجلس به تصویب برسانیم، کشور قربانی توسعه می شود.

البته در سایر بخش ها اقدامات ارزنده ای انجام شده است. از جمله عمر متوسط ایرانی ها بیست سال اضافه شده و بی سوادی در حال محو شدن است. نیروی انسانی نسبتاً متخصص در کشور فراوان و وضع ارتباطات و زیربنای کشور بهبود پیدا کرده است. صنایع کشور، برق و گاز کشور، پیشرفت داشته و بیش از ۹۰

محمد حسن زدا سرپرست سازمان تامین اجتماعی در گفتگویی با خبرنگار ما با اشاره به دستاوردها و کارهای این سازمان در طول سالهای پس از پیروزی انقلاب و مقایسه آن با کارهایی که در قبل از انقلاب انجام شده بود، خدمات سازمان تامین اجتماعی را در پیوند با امنیت ملی می داند و می افزاید: اگر خدای نکرده نتوانیم حقوق مستمری بگيران را تأمين كنيم كه با خانواده هايشان حدود ۶ ميليون نفر مي شوند، مسلماً امنیت ملی به خطر می افتد و این مسائل جایگاه و اهمیت سازمان تامین اجتماعی را نشان می دهد. وی بایان این که مجموعه تلاش های مدیران سازمان این بوده که احساس امنیت اجتماعی در جامعه هدف ایجاد شود ادامه می دهد: می توانم بگویم که این احساس امنیت را در جامعه ایجاد کرده ایم. آنچه در پی می خوانید متن این گفتگوست.

سرپرست سازمان تامین اجتماعی در گفتگو با اطلاعات:

احساس امنیت را در جامعه ایجاد کرده ایم

• مهمترین راهبرد ما، سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری است. ایده های اولیه مقام معظم رهبری درباره سیاست های ابلاغی سازمان تامین اجتماعی احصا شده و مجمع تشخیص در حال نهایی کردن آن است

برگزار کرد. دولت هم پیگیر مسائل مربوط به صندوق های تامین اجتماعی است.

• با توجه به این که قانون تامین اجتماعی قدیمی است. آیا احساس نمی کنید نیازمند تغییر و اصلاح برخی قوانین هستیم؟

– بله، ما بیشتر طالب تغییر قوانین برای بهبود امور هستیم. • آیا برای انجام این تغییرات اقدامی به صورت جدی انجام داده اید؟

– به تازگی خدمت آقای پزشکیان در مجلس طرحی را برای ۱۵ مورد اصلاحات پارامتریک ارائه کردیم. کمی تحمل کنید تا به کمیسیون برود و جزئیات و موارد آن مشخص شود.

• لطفاً بفرمایید سازمان تامین اجتماعی ایران در مقایسه با کشورهای دیگر در چه جایگاهی قرار دارد؟

اگر در کشورهای اطراف خود که شاید از نظر مالی، قویتر از ما باشند بررسی کنیم، می بینیم سازمان تامین اجتماعی ایران از نظر ارائه مزایا تقریباً در منطقه بی نظیر است. مثلاً در اکثر کشورهای منطقه، چیزی به اسم بیمه بیکاری وجود ندارد. ما یکی از کاملترین سیستم ها هستیم و این موضوع را با استناد به مطالب سازمان ILO و ISSA که سازمان های بین المللی هستند، عرض می کنم. حتی آنان پرداخت های ما را تا حدودی سخاوتمندانه می دانند.

سخاوتمندانه به معنای این نیست که خیلی از خانواده ها را تامین کردیم، سرفه هایشان رنگین است و مشکل ندارند. از حیث ضریب پرداخت سخاوتمند هستیم. گزارش اخیر ILO که از نظر محاسبات بیمه های ما را آنالیز کردند، این موضوع را ثابت می کند.

آنها می گویند در فرمول های جهانی، افراد بازتنسسته باید حداکثر ۷۰ درصد حقوق زمان اشتغال خود را دریافت کند تا هم با پرداخت های کمتر صندوق ها را حفظ کنند و هم برای اشتغال انگیزه لازم وجود داشته باشد و افراد دنبال بازتنسستگی زود هنگام خود نباشند.

• آیا شما از مدل های تامین اجتماعی کشورهای پیشرفته هم الگوبرداری می کنید؟

سازمان تامین اجتماعی ایران عضو هیأت رئیسه ایسا است. ایسا سازمان بین المللی تامین اجتماعی زیرمجموعه سازمان ملل است. در این شرایط قطعاً با کشورهای دیگر در ارتباط هستیم و از خدمات کشورهای دیگر و نحوه محاسبه آنان الهام می گیریم. البته معتقدم در کنار مطالعه و آشنایی با سیستم های سایر کشورها، باید یک تامین اجتماعی بومی را داشته باشیم و کاری کنیم که قابلیت اجرا داشته باشد. مثلاً در جریان باشید نرخ حق بیمه در آلمان حداقل ۴۲ درصد است، در حالی که ۳۰ درصد حق بیمه دریافت می کنیم. اگر بخواهیم خدمات آن کشور را به مردم ارائه

اکنون به یک میلیون و ۲۰۰ هزار مورد رسیده است. همچنین تعداد شعب به ۵۵۶ مورد و تعداد کارگزاری ها به ۲۱۹ رسیده است. در حالی که در سال ۱۳۵۷ این میزان صفر بود. اکنون همچنین بیش از ۳۷۰ مرکز ملکی مشتمل بر ۷۶ بیمارستان، ۲۸۹ مرکز درمانی و ۱۰ هزار تخت فعال داریم.

• قانون مربوط به تامین اجتماعی از آغاز تاکنون چه پرونده ای را سپری کرده است؟

قانون تامین اجتماعی سال ۱۳۵۴ تصویب شد. یعنی در زمان انقلاب فقط یک تجربه ۳ ساله از این قانون داشتیم، اما اکنون دارای ۴۰ سال تجربه در این زمینه هستیم. در سال های گذشته سازمان تامین اجتماعی توانست خود را رشد دهد و به جامعه اثبات کند و اکنون نیاز به اصلاحات پارامتریک دارد تا کار خود را ادامه دهد.

بسیاری از بازتنسستگان خوشحالند که یک سازمان با پشتوانه تامین اجتماعی حامی شان است و برای من بارها پیش آمده عزیزانی خواستار بهره مندی از مزایای سیستم ما بودند و وقتی شرایط لازم را نداشتند اکراه داشتند که از سیستم حمایتی دیگر بهره ببرند و اظهار داشتند که ما ترجیح می دهیم نصف مبلغ آن سازمان های حمایتی را از شما بگیریم ولی آنجا نرویم، چون پولی که اینجا پرداخت می شود توأم با عزت نفس است. به عنوان حقوق است نه خدای نکرده صدقه و خیریه.

در سال های اخیر هم مجلس برای بهبود امور، پیگیر مسائل مربوط به تامین اجتماعی است و پارسال دو جلسه غیرعلنی

• خدمات سازمان تامین اجتماعی با امنیت ملی پیوند خورده است و اگر خدای نکرده نتوانیم حقوق مستمری بگيران خود را تأمين كنيم كه با خانواده هايشان حدود ۶ ميليون نفر مي شوند، مسلماً امنیت ملی به خطر می افتد • سال ۵۷ حدود ۱۸۰ هزار کارگاه تحت پوشش داشتیم که اکنون به یک میلیون و ۲۰۰ هزار مورد رسیده است

• سازمان تامین اجتماعی در ۴۰ سال گذشته چقدر پیشرفت کرده و چه دستاوردهایی برای مردم داشته است؟

تمام تلاش نظام و مجموعه تامین اجتماعی این بوده که در طول ۴۰ سال گذشته، احساس امنیت اجتماعی را به طرف های خود و شرکای اجتماعی اش منتقل کند. اعداد و ارقام جای خود می تواند ارزش داشته باشد، اما اتفاق مهم این است که توانستیم حس امنیت اجتماعی را به مردم منتقل کنیم. باید توجه داشت که دین نیروی امنیتی با احساس امنیت متفاوت است. یعنی اگر شما در خیابان نیروی امنیتی ببینید ممکن است نه تنها احساس امنیت نکنید بلکه نگران هم بشوید، اما احساس امنیت برای مردم مهم است.

اکنون نیاز به داشتن یک سیستم پشتیبان برای حمایت از نیروی کار و مولد در برابر حوادث و مشکلات پیش بینی نشده نهاده شده است، زیرا ممکن است فردی در طول خدمتش، دچار بیماری و حادثه نشود و زایمان نداشته باشد، ولی یا به سن می گذارد، پس برخی از مشکلات موجود در محیط کسب و کار اجباری است. وجود یک سیستم پشتیبان قوی با ابعاد بزرگ لازم است. تمام تمرکز نیروی کار روی محور کارآفرینی، اشتغال و تولید بچرخد.

نهادهای نظارتی هم روی ما تمرکز کامل دارند و معتقدند ما باید پای کار باشیم تا مشکلی برای اقشار جامعه بیمه شده پیش نیاید. مردم هم به محض این که قصور و کوتاهی ببینند، پیگیری می کنند که خود نوعی نظارت محسوب می شود. باید گفت خدمات سازمان تامین اجتماعی با امنیت ملی پیوند خورده است و اگر خدای نکرده نتوانیم حقوق مستمری بگيران خود را تأمين كنيم كه با خانواده هايشان حدود ۶ ميليون نفر مي شوند، مسلماً امنیت ملی به خطر می افتد. این مسائل جایگاه و اهمیت سازمان تامین اجتماعی را نشان می دهد.

• لطفاً از نظر کمی هم به ما بگویید بعد از انقلاب چه اتفاقاتی در حوزه تامین اجتماعی افتاده است؟

وقتی وضع تامین اجتماعی سال ۵۷ را با سال ۹۶ مقایسه می کنیم، می بینیم که در سال ۵۷، افراد زیر پوشش سازمان تامین اجتماعی، ۷ میلیون نفر بوده که در سال ۹۶ به ۴۲ میلیون نفر افزایش یافته است. نسبت بیمه شدگان به جمعیت کشوری در آن سال ۱۹ درصد بوده که به ۵۳ درصد در سال ۹۶ افزایش یافته است.

تعداد بیمه شدگان اصلی یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر بوده که در سال ۹۶ به حدود ۱۴ میلیون نفر رسیده است. همچنین ۹۰ هزار مستمری بگیر در سال ۵۷ اکنون به ۳ میلیون نفر رسیده است. سال ۵۷ حدود ۱۸۰ هزار کارگاه تحت پوشش داشتیم که

کردن آن است. این سیاست ها به شدت برای ما مهم و حیاتی است، چون اگر تصویب شود، یک سند بالادستی خواهد بود. ما برنامه‌های استراتژیک و عملیاتی خود را پیگیری خواهیم کرد. مبتنی بر برنامه حرکت می‌کنیم، منتظر هستیم این اتوماسیون ۱۰۰ درصد پیاده شود، برونسپاری‌هایمان به اتمام برسد، سپس اصلاح ساختار را انجام دهیم.

همچنین پروژه ناب‌سازی، کار بزرگی است که در حال انجام آن هستیم. به این معنا که در این پروژه، فرآیندهای مربوط به ۴۰ سال پیش را مکانیزه کردیم. خود فرایند را تغییر ندادیم. در ناب‌سازی، از فرایندها، تعریف مجدد می‌کنیم و اگر مثلاً ۳۰ ایستگاه کاری برای یک سرویس باید طی شود تا به نتیجه برسد ما آن را به ۱۰ ایستگاه کاری کاهش می‌دهیم و بعد غیرحضوری می‌کنیم.

از طرفی در حال تنقیح و تلخیص بخشنامه‌ها هستیم. مثلاً برای حکم مستمری ۴۰ بخشنامه وجود دارد که همه را به یک بخشنامه تبدیل می‌کنیم و از همه مهمتر این که در حال به اشتراک گذاشتن اطلاعاتمان هستیم و در این زمینه از شرکت‌های دانش‌بنیان و شرکت‌های جدید مجازی استفاده می‌کنیم. مثلاً در بحث دفترچه‌های درمان از یک شرکت مجازی برای توزیع استفاده کردیم. حذف دفترچه درمان از اهداف اصلی ما تلقی می‌شود که اکنون در بخش درمان ملکی این اتفاق ۱۰۰ درصد افتاده است و بیمار با کدملی کارهای خود را پیش می‌برد.

آمال و آرزوی ما این است که یک نظام تأمین اجتماعی شایسته مردم ایران داشته باشیم و برای تحقق آرزویمان باید بیشتر زحمت بکشیم.

گفتگوز: زهره گردان

*** در سال ۵۷، افراد زیر پوشش سازمان تامین اجتماعی، ۷ میلیون نفر بوده که در سال ۹۶ به ۴۲ میلیون نفر افزایش یافته است. نسبت بیمه شدگان به جمعیت کشوری در آن سال ۱۹ درصد بوده که به ۵۳ درصد در سال ۹۶ افزایش یافته است * اکنون حدود یک سال است که در سازمان تامین اجتماعی پرونده تشکیل نمی‌شود و انجام امور به صورت الکترونیکی صورت می‌گیرد**

اجتماعی مسلط شوند و برنامه‌ریزی کنند، باید جایگاه را به نفر بعدی می‌سپردند و این چرخه تکرار می‌شد. این ۸ سال عقب افتادگی به ما لطمه زد و گرنه جلوتر بودیم.

*** و سؤال پایانی این که سازمان تأمین اجتماعی چه راهبردی را پیش‌رو دارد؟**

مهمترین راهبرد ما، سیاست های ابلاغی مقام معظم رهبری است. ایده‌های اولیه مقام معظم رهبری درباره سیاست‌های ابلاغی سازمان تأمین اجتماعی احصاشده و مجمع تشخیص در حال نهایی

دهیم باید نرخ حق بیمه را افزایش دهیم. اما آیا اوضاع اجتماعی ما این تابآوری را دارد؟ خیر. تطبیق دادن خیلی کار درستی نیست، چون شرایط کشورها متفاوت است، اما گام به گام به سمتی می‌رویم که امکانات و ساختارهای لازم را ایجاد کنیم تا مردم راحت‌تر باشند.

*** در زمینه کیفیت بخشی برنامه‌های تأمین اجتماعی چه برنامه‌هایی دارید و چه اهدافی را دنبال می‌کنید؟**

خط مقدم ما در تأمین اجتماعی معمولاً بخش درمان است. اگر درمان باکیفیتی داشته باشیم فردی که در اوج جوانی حق بیمه پرداخت می‌کند تا ۳۰ سال بعد پس بگیرد، مطمئن می‌شود این سیستم، مکانیسم سالمی دارد. به نظرم اکنون یکی از بهترین مراکز درمانی کشور بیمارستان میلاد است. متأسفانه ما متولی درمان کشور نیستیم و توقع من به عنوان یک ایرانی این است که بهترین بیمارستان کشور توسط متولی خودش ایجاد شود.

وقتی سازمان تأمین اجتماعی به عنوان دومین تولیدکننده درمان، بهترین بیمارستان کشور را نمایش می‌دهد، یعنی جامعه هدف برایش اهمیت داشته است. ای کاش می‌توانستیم در همه امور مزبور به درمان مداخله کنیم تا اوضاع بهتر شود. مثلاً می‌شد از محل مالیاتی که بیمه‌شدگان ما می‌پردازند، نظام درمانی کشور خدمات سطح ۱ و ۲ را رایگان در اختیار بیمه‌شدگان قرار می‌داد و بیمارستان‌های ملکی ما برای بیمه‌های تکمیلی باقی می‌ماند، ولی چون اختیار آن طرف را نداریم، فعلاً مجبوریم از واکسیناسیون و سرماخوردگی تا عمل پیوند اعضا و جراحی‌های سنگین را در بیمارستان‌های خودمان انجام دهیم. این مسائل، موانع اصلی تحقق آرزوهایمان در بخش درمان است، ولی با همه مشکلاتی که داشتیم، پارسال طرح تفکیک بیمارستان‌هایمان را اجرا کردیم که مردم تغییر کیفیت را به چشم ببینند، چون این مسائل ظاهراً در قضاوت عمومی مردم بیشتر تأثیر می‌گذارد.

در بخش بیمه‌های هم خدمات را غیرحضوری کردیم که قابل توجه است. از طریق گسترش خدمات غیرحضوری سلیقه پرسنل در مواجهه با مراجعان به صفر می‌رسد. کسب و کار را آسان کردیم. اکنون کارفرمایان ما از طریق اینترنت، حق بیمه را پرداخت و از طریق ایمیل ابلاغ‌های خود را دریافت می‌کنند. نامنویسی کارگاه و افراد از طریق اینترنت انجام می‌شود. مستمری‌ها را متمرکز پرداخت می‌کنیم. مقرری بیمه بیکاری متمرکز پرداخت می‌شود و این اقدامات باعث بالا رفتن کیفیت خدمات می‌شود و به زودی از طریق اپلیکیشن، گوشی تلفن همراه و وب سرویس حدود ۶۵ سرویس سازمان تأمین اجتماعی را در اختیار مردم قرار می‌دهیم و همه اینها را در پنجره واحد دولت می‌گذاریم تا بتوانیم همزمان با پیشرفت‌هایی که در سایر حوزه‌ها انجام می‌شود، ما هم جلو برویم.

اکنون حدود یک سال است که در سازمان تأمین اجتماعی پرونده تشکیل نمی‌شود و انجام امور به صورت الکترونیکی صورت می‌گیرد. همه این پیشرفت‌ها را در کنار این موضوع ببینید که ما نتوانستیم ۸ سال برنامه‌ریزی کنیم، چون ۸ مدیرعامل در طول ۸ سال تغییر کرد و علی‌رغم آنکه آنان افرادی شریف و خوبی بودند ولی تا نتوانند به سیستم بیمه‌ای، درمانی و اقتصادی سازمان تأمین

نیروی انتظامی با گذر از مقاطع پرفراز و نشیب تاریخ شکوهمند ۴۰ ساله انقلاب اسلامی به یک سازمان کارآمد و موثر برای نظام و جامعه اسلامی تبدیل گشته و امروز با برخورداری از اشراف و تسلط کامل اطلاعاتی و بهره مندی از توانمندی ها و قابلیت های متناسب با مولفه های انتظامی و ضرورت ها و نیازمندی های ماموریتی، توانسته است به عنوان یک نیروی مقتدر نظامی به ایفای نقش خود بپردازد. این نیرو با رویکردهای انقلابی و رفتارهای حرفه ای و متناسب با مأموریت ذاتی و رسالت خطیر خود به عنوان حافظان امنیت، آسایش و آرامش جامعه، جایگاه برجسته و ممتازی در عرصه ایجاد امنیت اجتماعی و فضای بانشاط برای مردم دارد و به عنوان مظهر اقتدار و صلابت در برابر اخلالگران و اغتشاشگران و نماد مهربانی و رحمت در تعامل با مردم شناخته می شود. کاهش جرائم جنایی، تصادفات، ارتقای مقابله موثر با قاچاق و مواد مخدر، مبارزه قاطع با ناامنی و شرارت و صلابت و جدیت در برخورد با اغتشاشگران و آشوبگران، تقویت امنیت اجتماعی و اخلاقی و بسیاری پیشرفت های چشمگیر دیگر در حوزه های سخت افزاری و نرم افزاری، نیروی انتظامی را به مجموعه ای اقتدارآفرین و نیرویی محکم و باصلابت تبدیل کرده که توانسته است رضایتمندی مردم و آسایش و آرامش عمومی جامعه را به دنبال داشته باشد.

همراه با نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
در چهل سالگی انقلاب

نیروی انتظامی پلیس نمونه جهان اسلام

سردار حسین اشتری، فرمانده نیروی انتظامی:

عظوفت و رحمت، قدرت و صلابت و مدیریت نظام از جمله ویژگی های
ناجاست که بر اساس رهنمودهای مقام معظم رهبری
تدوین شده و به اجرا درآمده است

مظهر عطفوفت و محبت نظام باشند و هم مظهر تدبیر و مدیریت آن. این ۲ عامل را در کنار هم رعایت کنند، حرکات و تصرفات هم باید نشان دهنده عقل و تدبیر و مدیریت نظام باشد (در اسرع وقت مجرم دستگیر شود)، و هم باید مظهر عطفوفت و ترجم و محبت و وداد معلوم باشد که مأمور دولتی، با کسی نظر شخصی و عناد ندارد.

رویکرد نوین جامعه محوری

فرمانده ناجا با بیان اینکه در ایران رویکرد جامعه محوری از اواخر دهه ۱۳۷۰ و اوایل دهه ۱۳۸۰ وارد عرصه سیاست های پلیس شده و همواره مورد تأکید فرماندهان و مدیران ارشد ناجا بوده است، اضافه می کند: اصول جامعه محوری پلیس و تکیه بر نیروهای مردمی، بهره گیری از مشارکتهای عمومی در برقراری نظم و امنیت اجتماعی، ارائه آموزش های همگانی به مردم و اطلاع رسانی مستمر موجب شد نیروی انتظامی ساختار جدیدی را طراحی و پلیس های تخصصی را به تدریج ساماندهی کند.

وی می گوید: پلیس جامعه محور الگوی جدید پلیسی است که در آن امنیت با مشارکت مردم تأمین می شود و اهداف اصلی آن، کاهش جرم و ارتقای احساس امنیت در جامعه است. مشارکت شهروندان و ارائه راه حل ابتکاری برای حل مشکلات، از جمله شاخص های این رویکرد است. هر چند در خصوص روش ها و الگوهای اجرایی و عملی «پلیس جامعه محور» تفاوت های زیادی در سطوح ملی و

امکان پذیر است و مأموریت اساسی نیروی انتظامی نیز حفظ امنیت اسلامی در جامعه است.

– برقراری امنیت: نیروی انتظامی از راه های تحقق امنیت شمرده می شود (سُبُلُ الْأَمْنِ) و از انواع ناامنی جلوگیری می کند.

– ساماندهی امور مردم: مردم با وجود یک نیروی انتظامی مقتدر در محیط کار و زندگی خود، احساس ترس، تهدید و ناامنی نخواهند کرد و به این ترتیب، امور زندگی آنان سامان خواهد یافت (لَيْسَ تَقُومُ الرَّعِيَّةُ إِلَّا بِهِمْ).

نیروی انتظامی، مظهر تدبیر، مدیریت و رحمت

سردار اشتری با اشاره به فرمایشات راهگشای مقام معظم رهبری به عنوان ولی فقیه و فرمانده کل قوا، عطفوفت و رحمت را از ویژگی هایی می داند که رهبر معظم انقلاب درخصوص پلیس بر آن تأکید دارند و می افزاید: باید نسبت به مردمی که می خواهند از خانه ها، جاده ها، امنیت، مرزها و کسب و کارهای آن ها محافظت کنید، احساس رأفت و رحمت داشته باشید. این را مردم باید احساس کنند؛ یعنی همان نیروی مقتدر و با صلابتی که درمقابل مخل به امور امنیت با کمال قدرت و صلابت می ایستد، وقتی که با مردم یا مظلوم مواجه می شود آنها باید در او رحمت و رأفت را احساس کنند.

اشتری سومین ویژگی پلیس از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی را مظهر تدبیر و مدیریت نظام می داند و ادامه می دهد: نیروهای انتظامی، که دائماً با مردم سر و کار دارند، می توانند هم

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، درحال حاضر دارای ماهیت اسلامی، ولایی، انقلابی و مردمی است، اما ویژگی های مهم این سازمان باید چگونه باشد تا به اهداف غایی خود از نگاه اسلامی و جمهوری اسلامی دست یابد؟

سردار حسین اشتری، فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی در این باره می گوید:

بر اساس یکی از سخنان امیرالمؤمنین (ع)، نقش و کارکرد پلیس و نیروهای انتظامی بر ۵ رکن بنیادین به شرح زیر قرار دارد: – پناهگاه استوار مردم: نیروی انتظامی پناه مردم (حُصُونُ الرَّعِيَّةِ) است؛ آنچنان که اگر مشکلی برای کسی رخ دهد، به نیروی انتظامی و پلیس پناهنده می شود.

– زینت نظام دینی: نیروی انتظامی زینت بخش نظام و حاکمیت دینی (زینُ الولاه)، مظهر اقتدار ملی و بازوی پرتوان و مقتدر نظام اسلامی در برقراری نظم و امنیت است و بی شک هرچه مقتدرتر باشد، زینت بخش تر خواهد بود.

– عزت و شوکت دین: دین زمانی عزت و شوکت می گیرد (عِزُّ الدِّينِ) که مردم بتوانند آشکارا به شعائر دینی خود عمل کنند. در جامعه ناامن کسی نمی تواند وظایف دینی خود را انجام دهد و دیانتش را تحقق بخشد. اجرای احکام اسلامی، تعظیم شعائر دینی، ترویج نیکی ها، رونق مساجد و محافل مذهبی، نمازهای جمعه و جماعت و دیگر امور مربوط به دین، همگی در سایه امنیت اجتماعی

✱ ضرورت مبارزه با جرائم اخلاقی

و سازمان یافته اقتصادی، اجتماعی

و فرهنگی ایجاب کرد که پلیس تخصصی

که توان پی جویی و رسیدگی به جرائم

سطح بالای فناوریانه را داشته باشد

به عنوان پلیس «فتا» به وجود آید

✱ برای مدیریت ترافیک کشور

فناوری های پیشرفته ای به کار

گرفته شده است و به وسیله دوربین های

ویدئویی، آخرین وضع ترافیکی در سطح

شهر به آگاهی شهروندان می رسد

بین‌المللی وجود دارد، با این حال با توجه به ویژگی‌ها و ظرفیت‌های این رویکرد، پلیس جامعه‌محور می‌تواند نقش مهمی در کاهش احساس ناامنی شهروندان ایفا کند؛ زیرا امنیت به عنوان یک تولید اجتماعی صرفاً با کار پلیس تعریف و محقق نمی‌شود، بلکه برآیند تعامل و همکاری‌های فعال شهروندان مسئول و پلیس پاسخگو است.

نیروی انتظامی ایران، الگوی جهان اسلام

فرمانده ناجا درباره راهبرد این نیرو می‌گوید: حرکت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از دستاوردهای انقلاب اسلامی، در راستای چشم‌انداز ۲۰ ساله و تبدیل شدن به الگوی پلیس‌های منطقه و جهان اسلام در سپهر امنیت عمومی و انضباط اجتماعی در دنیای امروز، برای سازمان عظیم و پرمسئولیتی مانند ناجا بدون وجود مدیریت راهبردی میسر نخواهد بود.

اشتری، ارتقای مدیریت راهبردی در ناجا را نیازمند تحول و توسعه افکار راهبردی، به کارگیری خلاقیت و ابتکار، آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری مستمر، رصد روندها و جهت‌گیری‌ها و شناسایی عوامل مؤثر بر حرکت ناجا در حوزه نظم و امنیت می‌داند و می‌گوید: در نیمه دوم سال ۱۳۹۴، مراتب تشکیل مرکز مطالعات راهبردی ناجا به تصویب مقام معظم رهبری رسید تا بر مبنای تدابیر فرماندهی معظم کل قوا، سیاست‌های ابلاغی ستاد کل نیروهای مسلح و خط‌مشی‌های فرماندهی ناجا و در چارچوب مأموریت‌های این سازمان به فعالیت بپردازد. چشم‌اندازی که این مرکز برای خود ترسیم کرده عبارت است از مجموعه‌ای با هویت اسلامی، ولایتی، انقلابی، آرمانگرا، واقع‌بین، متفکر و خلاق، دانش‌محور، پیشرفته و کارآمد، فرصت‌ساز، آینده‌نگر و آینده‌نگار، برخوردار از موقعیت و جایگاه مرجعیت علمی در بیان پلیس‌های منطقه و جهان اسلام در امور راهبردی مرتبط با حوزه‌های امنیتی - انتظامی.

رویارویی با جرائم سایبری

اشتری درخصوص جدیدترین جرائمی که پلیس باید برای مقابله با آنها راهبرد داشته باشد، می‌افزاید: رایانه، اینترنت و تمامی ابزارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات، ابتدا و در ذهن و تصمیم‌مبدعان و مخترعان آن صرفاً با هدف خدمت به نوع بشر و ساده سازی و افزایش کیفیت زندگی انسان طراحی و تولید شدند، اما در عمل هم چاقوی دوله‌ای را یافتند که سعادت و شقاوت را همزمان باهم به ارمان می‌آوردند. فناوری اطلاعات و ارتباطات ضمن تأثیرگذاری بر تمامی جنبه‌ها و شئون زندگی اجتماعی بشر بر جرائم، تهدیدها و آسیب‌ها نیز تأثیر گذاشته است. بسیاری از جرائم قدیمی با استفاده از ابزارهای رایانه‌ای، با سهولت اثرگذاری و منافع بیشتر برای مجرمان صورت می‌گیرند و حتی دسته دیگری از جرائم که کاملاً جدید است و اختصاص به فضای مجازی دارند نیز شکل گرفته‌اند و در قاموس مجرمان از منظر ارتکاب و در قاموس پلیس از منظر پی جویی و مقابله وارد شده‌اند.

فرمانده ناجا ادامه می‌دهد: توسعه روز افزون زیرساخت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در کشور و افزایش کاربران و استفاده کنندگان از اینترنت و سایر فناوری‌های اطلاعاتی ارتباطی و مخابراتی نظیر خطوط تلفن‌های ثابت و همراه شبکه‌های دیتا کشوری و محلی ارتباطات ماهواره‌ای، از جمله دلایلی است که لزوم ایجاد و توسعه ساز و کاری برای برقراری امنیت در فضای تولید و تبادل اطلاعات جمهوری اسلامی ایران را توجیه می‌کند.

پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور (فتا)

اشتری درباره پلیس تخصصی فتا اضافه می‌کند: توسعه خدمات الکترونیک در کشور نظیر دولت الکترونیک، بانکداری الکترونیک، تجارت الکترونیک، آموزش‌های الکترونیک و کارهایی از این دست لزوم ایجاد پلیسی تخصصی در مجموعه نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران را برای تأمین امنیت و مقابله با جرائمی که در این فضا به وقوع می‌پیوندد، آشکار می‌کند. رشد قارچ گونه جرائم در حوزه فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور (فتا) مثل کلاهبرداری‌های اینترنتی، جعل داده‌ها و عناوین، سرقت اطلاعات، تجاوز به حریم خصوصی اشخاص و گروه‌ها، هک و نفوذ به سامانه‌های رایانه‌ای و اینترنتی، هرزه نگاری و جرائم اخلاقی و برخی جرائم سازمان یافته اقتصادی اجتماعی و فرهنگی ایجاب کرد که پلیس تخصصی که توان پی جویی و رسیدگی به جرائم سطح بالای فناورانه را داشته باشد، به وجود آید.

فرمانده ناجا می‌افزاید: تأمین امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور، صیانت از هویت دینی ملی و ارزش‌های انسانی جامعه در فتا، حفظ حریم خصوصی و آزادی‌های مشروع، صیانت از منافع، اسرار و اقتدار ملی در فضای تولید و تبادل اطلاعات، حفظ زیرساخت‌های حیاتی کشور در مقابل حملات الکترونیک و اعتماد و آسودگی شهروندان جامعه برای انجام تمامی امور قانونی و از جمله فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به منظور صیانت از حاکمیت و اقتدار ملی، از جمله اهداف تشکیل پلیس «فتا» است.

چشم انداز پلیس فتا در افق ایران ۱۴۰۴

فرمانده ناجا درباره چشم انداز پلیس جرائم سایبری می‌گوید: تأمین امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور با سازمانی فعال نوآورانه و به سوی پیشرفت، کارآمد، پویا، پاسخگو و قانون مدار در راستای فراهم آوردن اعتماد و آسودگی خاطر آحاد ملت و صیانت از حاکمیت و اقتدار ملی و ارزش‌های اسلامی در افق ایران ۱۴۰۴، چشم انداز پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ناجاست.

فناوری‌های پیشرفته در مدیریت ترافیک کشور

اشتری درباره مدیریت ترافیک معتقد است: امروز زندگی در شهرها مشکل‌تر از گذشته شده، چرا که رشد روز افزون وسایل نقلیه عمومی و افزایش سریع خودروهای شخصی در کلان شهرها هر روز بیش از پیش وضع ترافیکی شهر را پیچیده‌تر کرده است، از این‌رو نیاز به سیستم‌های هوشمند کنترلی و راهبردی بیش از گذشته لازم و ضروری است و نیازی شدید است. استفاده از تکنولوژی در حال پیشرفت RFID راه حل مناسبی برای حل مشکلات ترافیکی و مدیریت حمل‌ونقل شهری بخصوص در کشورهای در حال توسعه است. به عنوان مثال برای افزایش تمایل مردم به بهره‌گیری از خدمات پارکینگ‌ها، سیستم مدیریت پارکینگ به صورت هوشمند توسعه یافته است. برای کنترل ترافیک از ابزارهایی چون حسگرها، دوربین‌های کنترل سرعت، دوربین‌های ویدیویی و تابلوهای الکترونیکی استفاده می‌شود.

فرمانده ناجا می‌افزاید: «پلیس راهور» نرم‌افزار جدیدی به سامانه اجراییات اضافه کرده است که با تکنیک پیشرفته‌ای فونت پلاک‌های دستکاری شده را شناسایی می‌کند. امید می‌رود با وجود این سیستم، ثبت تخلف پلاک‌های غیرواقعی بسیار کاهش پیدا کند. در حوزه کنترل ترافیک برای دیده شدن بهتر ماموران راهور در شب و تاریکی، از چراغ‌هایی با ۲ رنگ آبی و قرمز بر روی شانه‌های آنها استفاده می‌شود. پلیس راهور ناجا برای کنترل سرعت خودروها در معابر و بزرگراه‌ها دوربین‌های کنترل سرعت را مورد استفاده قرار می‌دهد که با عبور خودرو از مقابل این دوربین‌ها در صورت داشتن سرعت غیرمجاز پلاک خودرو خوانده و برای راننده برگه جریمه صادر می‌شود.

در میدان‌های شهر تهران برای اطلاع رسانی آخرین وضع ترافیکی معابر شهری از طریق اتاق مانیتورینگ و به وسیله دوربین‌های ویدیویی، آخرین وضع ترافیکی در سطح شهر به اطلاع عموم شهروندان می‌رسد تا بتوانند از قبل بهترین و خلوت‌ترین مسیر را برای عبور و مرور خود انتخاب کنند. شبیه همین روند به وسیله نقشه‌هایی که به شکل اپلیکیشن بر روی گوشی‌های همراه نصب می‌شود، وجود دارد.

رئیس پلیس کشور تأکید می‌کند: ناجا در بخش‌های مختلف با راه اندازی پلیس‌های تخصصی سعی در رسیدگی تخصصی به مسائل و تخلفات گوناگون در کشور دارد و برای آن هم از فناوری‌های پیشرفته و روز بهره می‌گیرد.

* نقش و کارکرد نیروی انتظامی

بر ۵ رکن بنیادین قرار دارد که عبارتند از:

پناهگاه استوار مردم، زینت نظام دین

عزت و شوکت دین، برقراری امنیت

و ساماندهی امور مردم

* پلیس به رغم این‌که

یک سازمان رسمی و حکومتی

شناخته می‌شود ارتباط و درهم‌تنیدگی

آن با نهادهای اجتماعی، فرهنگی

و اقتصادی را نمی‌توان نادیده گرفت

این مقاله مروری شتابزده بر قانون اساسی کنونی ایران در گذرگاه‌ها و بزنگاه‌های حوادث تاریخی دارد. از اشارات دور تا پیش نویس تهیه شده برای قانون مذکور، سپس مجلس بررسی نهایی و شورای بازنگری در سال ۱۳۶۷ که این سیر به مرحله نهایی رسید. هرچند تاریخ تفسیرهای شورای نگهبان و دست‌یابی به تاویل‌های عجیب و نادر باید جزو این تاریخ باشد، اما در صلاحیت متخصصان حقوقی است و سرانجام به عنوان یک زن، نقدی را در آستانه چهلمین سالگرد انقلاب مطرح می‌کنم و امیدوارم نیکخواهانه شنیده شود. یا حداقل اگر پاسخی نمی‌یابد، به مثابه پرسشی در جامعه طرح شود. این مقاله پاورقی‌های زیاد و طولانی داشت که در روزنامه موجود است.

مرضیه سلیمانی

مقدمه‌ای تاریخی در شناخت قانون اساسی از دیدگاه‌های مختلف

یک قرن قانون خواهی و آزادی طلبی

اگر قانون اساسی رابه مفهوم تعمیم یافته و کلی آن، به عنوان بنیان و انسجام و استخوان بندی دولت-کشور در نظر بگیریم و تمامی قواعدی را که به صورت قانون یا مقررات یا عرف یا رسم و عادت در ارتباط با دولت و سیاست در جامعه ای وجود داشته باشد، از مقوله قانون اساسی بپنداریم؛ یعنی بیشتر به محتوای قواعد توجه کنیم تا به شکل آن، مفهوم مادی قانون اساسی را بیان کرده ایم. با این تعبیر، در همه جوامع تکامل یافته که مراحل آغازین تحول خود را پشت سر گذارده و به درجه بلوغ و انسجام کشوری رسیده باشند، قانون اساسی به مفهوم مادی آن وجود دارد. حال چه متن مصوبی زیر عنوان قانون اساسی باشد و چه این که مقررات و قوانین پراکنده ای، به صورت عادی یا عرفی، مفهوم قانون اساسی را القا کند.

اما قانون اساسی شکلی، به یک سلسله اصول و قواعد مدون و مرتبی گفته می شود که زیر لوای یک متن رسمی و تشریفاتی، به وسیله مقامات صلاحیتدار به تصویب رسیده باشد و بر افراد و تشکیلات سیاسی و متصدیان امور و همچنین بر قوانین عادی، به عنوان «قانون برتر» حکم براند. در اینجا قانون اساسی دارای همه خصایص یک عمل هنجاری است که توسط قدرت موسس به تصویب می رسد و همه چیز باید براساس آن استوار باشد. اما منظور از حاکمیت قانون چیست؟ برخی گفته اند منظور از حکومت قانون این است که مقامات و ماموران حکومت، اقتداراتی را که به موجب قانون به آنان تفویض شده است فقط هنگامی به مورد اجرا گذارند که قانون اجازه داده است. روش اجرای قوانینی که با جان، مال و آزادی افراد ارتباط دارد، باید صریح، واضح و بیانی ساده باشد و به مردم تفهیم شود.

در نظام سیاسی ایران تا زمان مشروطه، مجلس قانونگذاری هیچ جایگاهی نداشته است. در حقیقت، سنت قانون اساسی و قانونگذاری، در معنای تاسیس و نهادینه کردن تشکیلاتی که بتواند قانون، عدالت و آزادی را در جامعه نهادینه یا تضمین کند، در ایران با انقلاب مشروطه آغاز شد. کمی پیشتر یعنی در سال ۱۲۳۶ شمسی، در اصلاحات دوره ناصری، طرحی به عنوان قانون اساسی یا «دفتر قانون» توسط میرزا ملکم خان - از نیاکان روشنفکری ایران - به صورت مکتوب ارائه شده بود و اقداماتی نیز توسط سپهسالار و برخی رجال سیاسی و فرهنگی پیشنهاد شد. نخستین مجلس شورای قانونگذاری ایران با خطاب مظفرالدین شاه در ۱۸ شعبان ۱۳۲۴ ه. ق. آغاز به کار کرد و بر اساس اولین نظامنامه انتخاباتی، کسانی حق رای داشتند که صاحب ملک بوده و ارزش مالی ملک آنها حداقل هزار تومان باشد. قانون اساسی با سرعت تهیه شد و یحیی دولت آبادی که در این جریان شرکت داشته نوشته است که نظامنامه ملل دیگر را ترجمه و تعدیل کرده و برای عده ای از رجال و مردمی که دعوت کرده بودند ارسال کرده که اغلب با عدم توافق روبرو شده است و به اشکال و مشکل برمی خورد؛ به خصوص که عده ای از روحانیون با این قانون مخالف بودند. بالاخره با وساطت آیت الله بهبهانی و طباطبایی، قانونی که روشنفکران تهیه کرده بودند - با تعدیل‌هایی به نفع شرع - قبول شده و در جلسه عمومی متشکل از روحانیون، رجال، اعیان، تجار و کسبه مورد تأیید قرار گرفته و شاه نیز بعد از تردید بسیار آن را امضا می کند. اما مدت ها طول کشید تا جلسات مجلس ترتیبی یافت و نمایندگان وظایف خود و شیوه اداره امور را آموختند. مثلاً بحث می شد که آیا باید جای معینی برای وکلا در نظر گرفته شود یا

این که لازم است کسی که نطق می کند بر روی قالیچه خاصی بنشینند؟ تماشایی ها نیز اغلب در گفتگو ها دخالت و عقیده خود را بیان می کردند یا نظر آنها پرسیده می شد، به گونه ای که سعد الدوله پیشنهاد کرد برای جلوگیری از شلوغی مجلس، برای وکلا چند صندلی در نظر بگیرند و تماشایی ها پشت صندلی ها بنشینند.

قانون اساسی که به امضا رسید، تازه اول جدال مجلس و دولت بود بر سر یک رشته مسائل حقوقی و سیاسی که پی در پی به میان کشیده شدند. مسئولیت دولت در برابر مجلس ملی، اختیار مجلس در عزل هیات دولت؛ رعایت اعتماد مجلس در انتخاب هیات دولت؛ رابطه مجلس با دستگاه قضایی و... اما ترتیب تاریخی این موضوعات اتفاقی نیست بلکه نشاندهنده مراحل تحول تکاملی مجلس است در جهت افزایش قدرت پارلمانی. مثلاً در سه قضیه اول، مجلس وجهه نظر متشکلی داشت و هدف حرکتش دقیقاً مشخص بود. در قضیه چهارم، تشتت آراء فراوان بود و رای حاکم مبنی بود بر جلوگیری از دخل و تصرف قوه قانونگذاری در دستگاه قضایی. در عین حال این معنی فی الجمله مورد توجه واقع شد که مجلس اول باید دارای اختیاراتی باشد بیشتر از مجالس عادی قانونگذاری. ماورای همه آن مسائل، «ابتکار و اقدام مجلس در نوشتن متمم قانون اساسی، بدان مجلس مقامی استثنایی بخشید».

پیرامون سیر تحول قانونگذاری در ایران سخن بسیار است و مورخان و سیاستمداران هر یک، به فراخور حال و مقام، از زاویه‌ای آن را مورد بررسی قرار داده اند. عده‌ای آن را موضوعی بسیار مهم و دلکش خوانده اند. دیگران می گویند انقلاب مشروطه از نظر تئوریک موجب تهیه قانون اساسی و تاسیس مجلس شد، اما در عمل ناکام ماند. برخی متقابلاً معتقدند تجدد خواهی و مطالبه

تغییرات نهادهای اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی در ایران، به صورت یک فرایند غیر خطی و بطئی، طی دو قرن گذشته جریان داشته و نه فقط تلاش نافرجامی نبوده بلکه دستاوردهایی نسبی نیز بر جای گذاشته است. گاه آن را رویدادی کم اهمیت و گذرا قلمداد می کنند و گاه آن را با سلطنت خواهی مترادف می گیرند. زمانی آن را نقطه عطفی در تاریخ ایران می دانند و وقتی دیگر آن را در مقابل سلطنت قرار می دهند؛ اما هر چه هست، شکل گیری نهضت مشروطه و متعاقب آن، روند قانونگذاری در ایران از چنان اهمیتی برخوردار است که حجم زیادی از آثار تولیدی در حوزه تاریخ معاصر رابه خود اختصاص داده و تنوع و گستردگی آن چنان است که تقریباً طیفی از نقطه صفر نمودار (مخالف و بدبین) تا نقطه صد (ستایشگر و خوشبین) را چه در مقالات و چه کتاب ها در برمی گیرد.

مختصری درباره پیش نویس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

در این بخش خلاصه ای کوتاه از پیش نویس مصوب شورای انقلاب را خواهیم آورد، اما پیش از آن اشاره به این نکته ضروری است که «مجلس بررسی نهایی قانون اساسی» عملاً پیش نویس مزبور را کنار گذاشت و حتی آیین نامه ای را که شورای انقلاب برای اداره جلسات این مجلس تصویب کرده بود وانهاد و آیین نامه ای دیگر تصویب کرد.

در لایحه قانون انتخابات مصوب شورای انقلاب نیز تصویب شده بود که: «به منظور اظهار نظر نهایی درباره متن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که قبلاً تنظیم و در مراحل مختلف بررسی شده، مجلس بررسی نهایی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در تهران تشکیل می شود.»

دلیلی که اعضای این مجلس برای این اقدامات بیان می کردند آن بود که چون ما اولین منتخبان رسمی مردم هستیم، هیچ نهادی حق ندارد برای ما تعیین تکلیف کند و ما خود برای تصویب این موارد اولی هستیم. فرضاً آیت الله حسینعلی منتظری معتقد بود:

«هلت صلاحیت آقایان را تشخیص داده است. آنها را برای این کار مهم انتخاب کرده است و قهراً برنامه کار آقایان و روش کارشان را خودشان باید تصویب بکنند، بنابراین اگر آیین نامه ای درجایی دیگر تنظیم شده باشد، از نظر ما اعتبار ندارد.» (صورت مشروح مذاکرات مجلس بررسی نهایی قانون اساسی - ص ۱۲)

نکته قابل توجه در این استدلال، استناد به رای مردم و مشروعیت مردمی مجلس مزبور بود و به نوعی مشخص می کردند که حداقل در «جدول» نمایندگان خبرگان قانون اساسی به مشروعیت مردمی نمایندگی خود معتقدند.

پیش نویس قانون اساسی مصوب شورای انقلاب که توسط دولت موقت تکمیل شد در ۱۲ فصل و ۱۵۱ اصل تهیه شد. در پیش نویس قانون اساسی، بیشترین قدرت سیاسی به رئیس جمهوری واگذار شده بود. نکته مهم در شرایط رئیس جمهوری آن بود که نه به فقیه بودن او اشاره ای بود و نه به مرد یا زن بودنش.

شورای نگهبان منتخب مجلس نیز آنچنان که گذشت همه مصوبات مجلس را بررسی نمی کرد، بلکه فقط اصولی را که مورد تردید مراجع یا نهادهای تعیین شده قرار می گرفت، مورد بررسی قرار می داد.

این اصل حتی از آنچه در متمم قانون اساسی مشروطه

پیش بینی شده (و البته عمل نشده بود) هم ملایم تر بود. آنچه کاملاً به چشم می آمد تلاش برای تکوین نوعی جمهوری اسلامی با نظارت مراجع تقلید هر دوره بود.

در واقع بیش از هر چیز «ولایت فقه» در نظر گرفته شده و جهت این پیش نویس آن بود که دخالت احتمالی مراجع تقلید در مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور به صورتی خاص در قانون اساسی پیش بینی شود. این «مدل» خاص نیز با توجه به تجربه پس از مشروطه بود که مراجع عموماً در حاشیه مسائل سیاسی، بیشترشان نظارتی را برای خود قائل بودند.

* نخستین مجلس شورای قانونگذاری

ایران با خطاب مظفرالدین شاه

در ۱۸ شعبان ۱۳۲۴ ق. آغاز به کار کرد

و بر اساس اولین نظامنامه انتخاباتی

کسانی حق رای داشتند که صاحب ملک

بوده و ارزش مالی ملک آنها حداقل هزار

تومان باشد

* قانون اساسی، به یک سلسله

اصول و قواعد مدون گفته می شود

که زیر لوای یک متن رسمی

به وسیله مقامات صلاحیتدار

به تصویب رسیده باشد

نکته دیگر در این پیش نویس قدرتی بود که به رئیس جمهوری داده می شد و در واقع به عنوان منتخب مستقیم و بی واسطه مردم مهمترین تصمیم گیری های حکومتی به وی واگذار شده بود.

نگرانی برخی انقلابیون در آن زمان احتمال به وجود آمدن استبدادی جدید با توجه به تجربه گذشته بود و این که رئیس جمهوری چنین قدرتمند به مستبدی جدید تبدیل شود. با این حال این قانون اساسی به تصویب شورای انقلاب رسید و با

اصلاحاتی به تصویب امام خمینی (ره) نیز رسید. ایشان با توجه به شرایط بحرانی کشور و نگرانی از آینده مایل بود که قانون اساسی زودتر تصویب تا نظام جدید مستقر شود. ایشان معتقد بود نیازی به تشکیل مجلس مؤسسان نیست. ظاهراً در جلسهای که گروهی از اعضای دولت و شورای انقلاب با امام خمینی داشته اند در این باره بحث شده و گروهی موافق با تشکیل این مجلس بوده اند (از جمله مهدی بازرگان و یدالله سبحانی، موسوی اردبیلی و سید محمود طالقانی) و گروهی دیگر مخالف آن بوده اند (از جمله سید محمد بهشتی، محمد جواد باهنر و هاشمی رفسنجانی) در نهایت با اصرار مهدی بازرگان و پیشنهاد آیت الله طالقانی طرح مجلسی کوچک تر تصویب شد که بعدها به نام مجلس بررسی نهایی قانون اساسی (مجلس خبرگان قانون اساسی) شهرت یافت.

در آن زمان امام خمینی در سخنانی تأکید کرده بود: «قاعده این بود قانون را بنویسیم، منتشر کنیم در همه بلاد، همه مردم ببینند. بعد به آنها بگوییم این را می خواهید یا نه؟ فراندوم کنیم.» (صحیفه نور - جلد چهارم - چاپ دوم - ص ۴۳۳)

تأکید بنیانگذار جمهوری اسلامی بر این که نیازی به تشکیل مجلس مؤسسان نمی بیند، این نکته را هم مشخص می کند که مدل حکومتی ارائه شده در پیش نویس قانون اساسی حداقل از دیدگاه وی اشکالات شرعی اساسی نداشته است.

در خاطراتی که اخیراً از آیت الله مهدی حائری یزدی منتشر شده، وی تأکید کرده است که در اوایل پیروزی انقلاب با آیت الله العظمی امام خمینی دیداری کرده و پیشنهاد کرده است که همان قانون اساسی مشروطه با حذف مواد مربوط به سلطنت معیار کار حکومت تازه تأسیس باشد تا بعدها در فرصت مناسب اقدام به تدوین قانون جدید شود.

اظهارات آیت الله حائری یزدی نیز نشان دهنده نوعی دیگر از رویکردهای فقیهان آن دوره به مساله حکومت اسلامی است.

در نهایت پس از مذاکرات بسیار میان رهبر انقلاب و اعضای شورای انقلاب و دولت مقرر شد مجلس کوچک تشکیل شود که در مدتی کوتاه (۱/۵ ماه) به بررسی پیش نویس قانون اساسی مزبور پرداخته و سریعاً آن را آماده همه پرسى کنند.

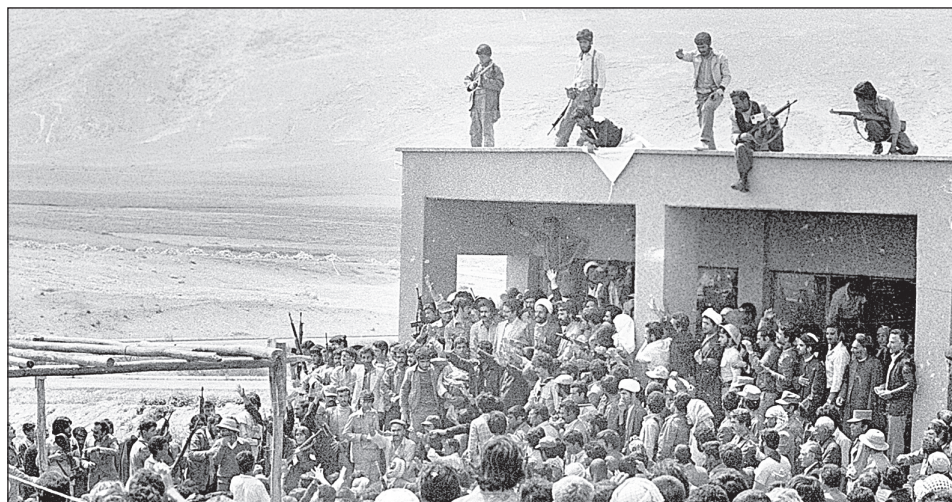
یکی از مسائلی که باید در منظری تاریخی بدان پاسخ گفت، این است که چرا علیرغم اعلام نظر امام خمینی بر عدم مغایرت پیش نویس قانون اساسی با اصول اساسی، همان پیش نویس به فراندوم گذاشته نشد و مجلس خبرگان تشکیل شد؟

این نکته ای است که به خصوص نیروهای ملی - مذهبی در سال های اخیر بسیار بدان توجه کرده اند. آیت الله منتظری می گوید:

«در ارتباط با قانون اساسی امام هیچ نفرمودند. من رئیس خبرگان بودم. امام حتی یک بار هم نگفتند که شما چنین کنید یا یک جا اعتراض کنند که شما چرا چنان کردید. من از امام چیزی در این رابطه نشنیدم. گویا ایشان می خواستند دخالتی در این مساله نداشته باشند و بعد ایشان به قانون اساسی تصویب شده رأی می دادند.»

ایشان همچنین در پاسخ این مساله که چرا مجلس خبرگان به جای بررسی پیش نویس قانون اساسی، به یکباره آن را کنار گذاشت و خود اقدام به تصویب و تدوین قانون اساسی دیگری کرد، در خاطرات خود گفته است:

«همان طور که قبلاً گفتم متن این پیش نویس را دولت موقت چاپ کرد و به ما داد و اصرار هم داشت که همان متن را

در مدت یک ماه بنشینیم تصویب کنیم و حتی ما می‌گفتیم کلماتی از آن عوض کنیم می‌گفتند عیناً همین متن را تصویب کنید! ما گفتیم این که نمی‌شود ما باید نظر خودمان را مطرح کنیم.» اما دکتر احمد صدر، آن را به نفوذ کلام مرحوم دکتر بهشتی و تحرکات حسن آیت مربوط می‌داند:

«به نظر بنده با وجود تأییدات حضرت امام در آن پیش‌نویس و اصلاحاتی که کرده بودند بعضی از آقایان نظرات مغایری با مفاد اصول آن طرح داشته که نظرات خود را به دلیل استدلالی که کردند و نفوذ کلامی که داشتند نظرات این آقایان مانند مرحوم آیت‌الله بهشتی و مرحوم حسن آیت و غیرهما، مورد قبول مجلس خبرگان واقع شد.»

نخستین قانون اساسی و مجلس بررسی...

تشکیل مجلس مؤسسان برای تدوین قانون اساسی، ابتدا در فرمان امام خمینی مبنی بر تشکیل شورای انقلاب و سپس در حکم ایشان در باب نخست‌وزیری مهندس بازرگان قید شده بود. در واقع از اهم برنامه‌های دولت و شورای انقلاب، تعیین قانون اساسی جدید و متناسب برای نظام نوین بود. این موضوع نیز، با توجه به شرایط بحرانی و بحران‌زای صدر انقلاب، منشاء برخوردها، صف‌بندیها و بالاخره اظهار نظرهایی شد که به تنهایی فصل مشیعی از تاریخ جمهوری اسلامی را در برمی‌گیرد. نخستین مساله در این زمینه، اظهار نظر برخی از رجال منتفذ و جریان‌های سیاسی، دایر بر عدم نیاز فوری به قانون اساسی بود. این مساله با موضع‌گیری و قاطعیت امام و تأکید ایشان بر سرعت در تهیه و تدوین و تصویب قانون اساسی، چندان موجب تنش و برخورد نبود، اما سپس به صورت غیررسمی نگرانی‌هایی پدید آمد. شایع شده بود که مجلس مؤسسان متکی به آرای عمومی، در کار نیست و قرار است مجلسی همچون سنای سابق با حدود ۴۰ تن از کارشناسان انتصابی به این مهم رسیدگی کنند.

واقعیت این بود که این مساله در شورای انقلاب طرح شده بود، اما با توجه به فضای سیاسی کشور و شبهاتی که ممکن بود پیش بیاید، تغییر جهت داده شد. مقرر شد انتخابات استانی به منظور گزینش ۷۲ نماینده برای ورود به مجلس «بررسی نهایی پیش‌نویس قانون اساسی» برگزار شود. گروه‌های بسیاری به کم بودن تعداد نمایندگان و غیردموکراتیک بودن این وضع معترض بودند، اما این اعتراضها نیز با سخنرانی‌های امام در تأیید شرایط فوق به خاموشی گرایید. انتخابات مجلس بررسی نهایی قانون اساسی، سرانجام در تاریخ ۱۲ مرداد ۱۳۵۸ برگزار شد.

پس از برگزاری انتخابات، صدای اعتراض‌های فراوانی از جانب گروه‌های مختلف برخاست. حساسترین این اعتراضها مربوط به نظراتی می‌شد که «جمعیت کردهای مقیم مرکز» نسبت به انتخابات و نمایندگان کردستان داشتند. قبل از انتخابات نیز از جانب برخی گروه‌ها و سازمان‌ها، به دلایل مختلف، اعلام تحریم شده بود، اما نبرد اصلی انتخابات ربطی به هیچ یک از جریانها و گروه‌های فوق نداشت. رقابت حساس ما بین دو گروه عمده؛ یکی جامعه روحانیت، حزب جمهوری اسلامی و سازمان مجاهدین

انقلاب اسلامی و ... و دیگری ائتلاف سازمان مجاهدین با چند سازمان و گروه دیگر بود.

درباره ترکیب نمایندگان مجلس بررسی نهایی پیش‌نویس قانون اساسی، با نگاهی به ارقام و آمار آراء به اختصار می‌توان چنین گفت:

آیت‌الله طالقانی با ۲۰۰۴۵۵۱ رأی بیشترین و نماینده اقلیت زرتشتی با ۱۹۸۳ رأی کمترین آراء را در اختیار داشتند. چنانکه گفته شد، از لحاظ تعداد نمایندگان، حزب جمهوری اسلامی و جامعه روحانیت مبارز تهران همراه با گروه‌ها مؤتلف ایشان، اکثریت قاطع را در مجلس مزبور به دست آوردند.

احزاب چپ در انتخابات مجلس خبرگان موفقیتی نداشتند و

* در مقدمه قانون اساسی و در بخش

زن در قانون اساسی می‌خوانیم که چون

زنان تاکنون از نظام طاغوتی متحمل ظلم

و ستم بیشتری شده‌اند، اکنون استیفای

حقوق آنان بیشتر خواهد بود... و وظیفه

آنها وظیفه خطیر و پر ارج مادری برای

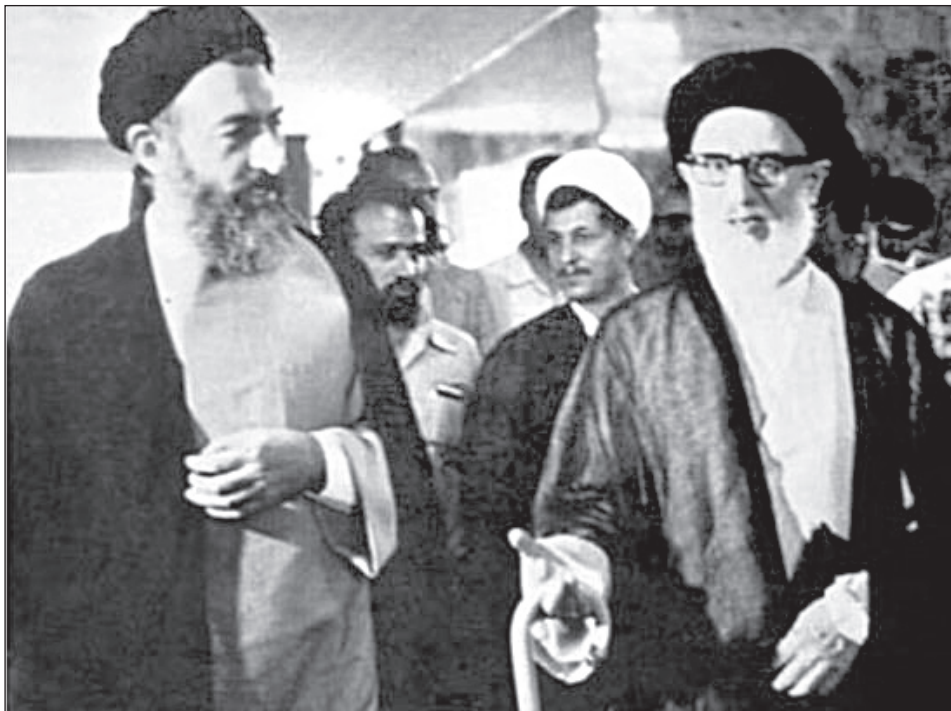
پرورش انسان‌های مکتبی است

* احزاب چپ در انتخابات مجلس خبرگان

موفقیتی نداشتند و در مجموع کمتر از

۶ درصد کل آراء را نصیب

خود کردند

در مجموع کمتر از ۶ درصد کل آراء را نصیب خود کردند. در پایان انتخابات، تفاوت آرای نفر دهم لیست حزب جمهوری اسلامی و مؤتلفین آن، که نسبتاً در صحنه افکار عمومی نیز کمتر شناخته شده بود با نفر یازدهم که از افراد سرشناس سیاسی بود، به یک میلیون رأی می‌رسید. تنها نماینده زن مجلس خانم منیره گرجی از حزب جمهوری اسلامی بود. مهمترین واقعه در طول برگزاری مجلس بررسی قانون اساسی، رحلت ناپهنگام آیت‌الله سید محمود طالقانی در ۱۹ شهریور ۱۳۵۸ بود.

مجلس خبرگان در ۲۸ مرداد ۱۳۵۸ با پیام امام خمینی آغاز به کار کرد. روز قبل از گشایش، اعضای مجلس با امام دیدار کردند. پیام افتتاحیه امام توسط آیت الله هاشمی برای نمایندگان قرائت شد و وی قبل از خواندن پیام امام گفت:

«این پیام رهبر انقلاب است. همانند همه راهنمایی‌های ایشان که در لحظات حساس تاریخ انقلابان به ما می‌فرمودند، در این لحظه حساس هم راهنمایی‌هایی برای نمایندگان محترم مجلس خبرگان فرموده‌اند که قرائت می‌کنم.»

مجلس خبرگان، برای تدوین و تصویب و تکمیل مواد قانون اساسی، نزدیک به ۹۰ روز وقت صرف کرد. آخرین جلسه این مجلس در ۲۴ آبان ۵۸ برگزار و در روزهای ۱۱ و ۱۲ آذرماه، قانون محض، به رأی عمومی گذاشته شد. این قانون بنیادین و مهم، با رأی قاطع مردم تصویب شد و اساس سیاسی کشور را به صورتی ملی، به شکل دستورالعملی صریح و لازم‌الاجرا درآورد. بنیاد این اساس سیاسی، همانا اصل ولایت فقیه بود که برای گروه‌های مخالف نگران‌کننده شده بود و تأثیرات عظیمی بر آینده سیاسی ایران باقی گذاشت.

در اولین جلسه مجلس خبرگان، هیأت رئیسه سنی به این قرار انتخاب شدند: حاج‌آقا حسن خادمی - رئیس، میرزا محمد علی انگجی - نایب رئیس، و موسی موسوی قهقریجانی - دبیر؛ همچنین دو تن منشی نیز گزینش شدند.

پس از آن متن پیام امام قرائت شد و سپس مهندس بازرگان، نخست‌وزیر دولت موقت، نطق افتتاحیه را قرائت کرد. بازرگان ضمن ارائه گزارشی از امور مربوط به پیش‌نویس قانون اساسی و انتخاب نمایندگان، گفت: "قانون اساسی ما به تعبیری قانون اساسی همه مسلمانان و معرف نظام حکومتی اسلام خواهد بود."

در جلسه بعد، نمایندگان طی مراسمی، متن تحلیف را خواندند و امضا کردند و رسیدگی به اعتبارنامه آغاز شد. در جلسه مورخ ۲۸ مرداد ۱۳۵۸، بحث درباره انتخابات هیأت رئیسه دائمی به این شرح و با این تعداد آراء معرفی شدند: آیت‌الله منتظری با ۴۰ رأی نایب رئیس، دکتر آیت با ۲۴ رأی دبیر، محمود روحانی با ۳۸ رأی منشی و دکتر عضدی با ۳۷ رأی منشی.

اعضای مجلس، بلافاصله به هفت گروه تخصصی برای بررسی اصول و مواد قانون اساسی تقسیم شدند. این گروه‌های هفتگانه با موضوع کارشان عبارت بودند از:

- گروه یک: اصول کلی و اهداف قانون اساسی؛
- گروه دو: دین، تاریخ، زبان، خط و پرچم، حق حاکمیت ملی، شوراهای منطقه‌ای و شوراهای دیگر؛
- گروه سه: حقوق ملت و نظارت عمومی (امر به معروف و نهی از منکر)؛

• گروه چهار: قوه مقننه؛

• گروه پنج: قوه مجریه؛

• گروه شش: قوه قضائیه؛

• گروه هفت: مسائل اقتصادی و امور مالی.

در کنار این گروه‌ها، یک شورای هماهنگی هم مسئولیت ارتباط میان گروه‌ها را بر عهده داشت. اعضای اصلی شورای هماهنگی عبارت بودند از: محمدجواد باهنر، علی گلزاده غفوری و ناصر مکارم شیرازی. اعضای علی‌البدل نیز حسن آیت و جلال‌الدین فارسی بودند.

در این زمان برخی از رجال و علمای اهل سنت در نامه‌هایی به امام خمینی، تقاضای تجدیدنظر و تأخیر در انتخابات را کرده بودند. در واکنش نسبت به آنان، این سخنان بیانگر اعتماد و تسلط بر امور بود؛ اما به راستی اگر انتخابات تصویب قانون اساسی در مناطق مذکور برگزار نمی‌شد و آرای لازم برای تصویب را کسب نمی‌کرد، نقطه ضعف بزرگی در عرصه کشاکش‌های قومی و مذهبی - در مناطق حساس کشور - به وجود می‌آمد. به عبارت دیگر، اگر در این مناطق قانون اساسی کشور، مورد قبول و منتخب واقع نمی‌شد، تمرّد از آن نیز چندان دشوار نبود. پس این مساله می‌توانست دائماً مورد استناد گروه‌های فرصت‌طلب و قدرت‌طلب قرار گیرد و حتی به مدعیات طاغیان در برابر حکومت مرکزی یا ادعاهای جدایی‌طلبانه به صورت مختلف منجر شود. از این رو، لازم بود چاره‌ای عاجل برای پیشگیری از توطئه‌ها و سوءتفاهم‌های ناشی از تبلیغات اندیشیده شود.

بنابراین اطلاعیه مهمی از سوی دفتر امام خمینی در این زمینه صادر شد: «بسم‌الله الرحمن الرحیم - برادران کردستانی و بلوچستانی و ترکمنی و سایر برادران اهل سنت، آنچه مرقوم شده است، در تقاضاهای تأخیر رفراندم برای تجدید نظر در بعضی از اصول، باید تذکر دهم که امروز با وضعی که کشور ما دارد که اساس اسلام در معرض خطر کفر است، تحویل و تأخیر ولو برای چند روز خطر عظیم برای کشور و اسلام عزیز است. شما مطمئن باشید که خواسته‌های شما از جمله خواسته‌های قومی و ملی سایر قشرهای کشور مورد توجه است و ان‌شاءالله تعالی موجبات آسایش خاطر فراهم می‌شود.»

دنیای جدید و پرسش‌های پیش‌رو

تمامی قوانین انسانی (موضوعه)، در معرض کوران نقایص و ایرادات هستند و از آنجا که این قوانین تحت شرایط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی گوناگونی وضع شده‌اند، طبیعی است با گذر زمان و تغییر اوضاع، آنها هم نیازمند تغییر و تحولند. به عنوان مثال قانون اساسی فرانسه از آغاز جمهوریت تاکنون ۵ بار اصلاح شده است. قانون اساسی شوروی سابق در سال ۱۹۱۷ (۷ سال پس از انقلاب اکتبر) به تصویب رسید و در سال‌های ۱۹۳۶، ۱۹۷۷ و ۱۹۸۸ مورد بازنگری و حک و اصلاح قرار گرفت. قانون اساسی ژاپن هم که در سال ۱۸۸۹ میلادی تصویب شده، در سال ۱۹۴۶ همین پروسه را از سر گذارنده است. همان گونه که پیشتر گفته شد، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در شرایطی بحرانی و با تعجیل تدوین و تصویب شد. اختلافات و درگیری‌های شدید و گاه خونبار داخلی از یکسو و عدم موازنه در سیاست‌های خارجی که نمونه بارز آن را در ماجرای گروگانگیری سفارت آمریکا می‌توان جست - از سوی دیگر - موجب شد قانونگذاران مسائل بسیاری را نادیده گرفته یا بی‌توجه از کنار آنها بگذرند. اکنون کسانی می‌پرسند پس از گذشت ۳۹ سال از قانون اساسی اول و ۲۹ سال از شورای

فکر و خواسته‌های یک ملت و همه طبقات و اقشار آن است یا اقلیتی از یک صنف؟ این پرسش‌ها شاید برای اقلیت‌های متمرکز و متنفذ دلنشین و خوشایند نباشد اما در آستانه چهلمین سال انقلاب یک ضرورت حتمی و یک پیشنهاد راهگشا برای برون رفت از مشکلات پیش روست.

قانون اساسی و مساله زنان

دیدگاه‌های دیگری هم وجود دارد. از جمله موارد دیگر در قانون اساسی موضوع زنان و حقوق و مطالبات آنهاست. شاید بتوان گفت حتی در قانون اساسی نقش‌ها و کارهای انسان‌ها بر اساس زن بودن یا مرد بودن تعریف شده است در حالی که این نقش باید باز تعریف شده و مطابق با زمان و مکان و مناسبات اجتماعی جدید مورد بازنگری قرار گیرند. از جمله این قوانین می‌توان به اصل ۱۱۵ قانون اساسی اشاره کرد که طی آن تنها رجال حق رئیس جمهوری شدن را دارند اما در عوض همه مردم جامعه اعم از زن و مرد موظفند به رئیس جمهوری منتخب خود رأی مساوی دهند! این تناقضی ساده و شاهدهی بر مدعاست.

همچنین در مقدمه قانون اساسی و در بخش زن در قانون اساسی می‌خوانیم که چون زنان تا کنون از نظام طاغوتی متحمل ظلم و ستم بیشتری شده‌اند، اکنون استیفای حقوق آنان بیشتر خواهد بود... و وظیفه آنها وظیفه خطیر و پر ارج مادری برای پرورش انسان‌های مکتبی است. اگر این امر به معنای محدود کردن کارکرد زنان به پرورش انسان‌های مکتبی تفسیر شود، طبیعی است که در عمل ببینیم بر قوانین خاص، قوانین عام و قوانین جزایی و مدنی نیز تأثیر نهاده و سمت‌وسوی این قوانین را در مسیری متمایز از هدایت می‌کند.

در اصل ۱۹ قانون اساسی می‌خوانیم: مردم ایران از هر قوم و قبیله‌ای که باشند از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند اینها سبب تمایز نخواهد بود. آیا بهتر نبود به‌جای واژه مانند اینها، از کلمه جنسیت استفاده می‌شد تا بر همگان معلوم شود که زن یا مرد بودن هم سبب امتیاز نیست؟ باز هم دیدگاه‌هایی وجود دارد که معتقد است برخی از مواد قانون اساسی با یکدیگر و با قوانین مدنی در تناقض‌اند. مثلاً در اصل ۲۸ قانون اساسی هر کس حق دارد شغلی را که بدان مایل است داشته باشد اما اصل ۱۱۱۷ قانون مدنی ناقض همین اصل در مورد زنان است. یا اصل ۳۱ قانون اساسی که داشتن مسکن متناسب با نیاز را حق هر فرد و خانواده ایرانی می‌داند، اما قوانین مدنی حق انتخاب مسکن را در فرایندی دیگر قرار داده و در نهایت در معادله خانواده گویی چنین حقی را به مردان داده‌است. در زمینه زنان شاغل و در مقایسه آنها با مردان هم‌تراز خود، زنان فقط ۴۹ تا ۹۰ درصد از ۱۰۰ درصد حقوق را دریافت می‌کنند و مساله بیمه مستقل زنان هنوز هم به‌طور کامل حل نشده است. از سوی دیگر قانون مدنی حق درخواست طلاق را منحصرأ برای مرد تعیین کرده است و مرد می‌تواند با تمسک به مفاد ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی مبادرت به طلاق کند. همچنین در اصل ۲۰ قانون اساسی، تساوی حقوق زن و مرد فقط به یکسان بودن از لحاظ حمایت قانون، آن هم به شیوه‌ای مشروط و مقید تعبیر شده است که البته با توجه به آنچه در سطور بالا گفتیم به دور از واقعیت‌های موجود است و هنگامی که وارد قوانین مدنی و کیفری و حقوق اجتماعی و ... می‌شود، برخی نابرابری‌ها پدید می‌آید. از این دیدگاه‌ها جملات قانون اساسی درباره حقوق زن و خانواده کوتاه، مبهم، نارسا، دوپهلو و غیر کافی است. بررسی اصولی از قانون اساسی که به حقوق و مطالبات زنان مربوط می‌شود و کاستی‌ها و تناقضات موجود در این زمینه مجالی دیگر می‌طلبد؛ اما شاید ذکر این نکته خالی از فایده نباشد که در هنگام تدوین پیش‌نویس، تصویب قانون اساسی و تشکیل شورای بازنگری، فقط یک زن حضور داشت.

در مراحل چندگانه تاریخی، در پیشنهاد و پیش‌نویس، بررسی و تأیید و تصویب و بازنگری نهایی قانون اساسی، فقط عده‌ای انگشت شمار به زنان و حقوق آنها توجه داشتند که از آن جمله خانم منیره گرجی تنها زن راه یافته به مجلس خبرگان قانون اساسی بود که به اصل ۱۱۵ قانون اساسی و عدم رعایت حقوق زنان در زمینه ریاست‌جمهوری اعتراض کرد ولی راه به‌جایی نبرد. البته برخی از شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های سیاسی و فرهنگی و حقوقی، به این مساله اعتراض و به کمبودهای قانون اساسی انتقاد کردند. برخی هم رفراندم قانون اساسی را به دلیل عدم برابری زن و مرد تحریم کردند که طبعاً صدای آنان به دلیل رفتارهای نادرست و پیشینه نامطمئن‌شان یا بی‌اعتمادی مطلق نسبت به آنان به گوش نرسیده و بقیه نیز به دلایل مختلف در هیاهوی آن روزگاران گم شد.

بازنگری آیا وقت آن نرسیده است یک‌بار دیگر عقلای قوم گرد هم آیند تا نقایص و ایرادات قانون اساسی را برطرف کنند و به اصلاح و تکمیل آن بپردازند؟ امروزه و با توجه به حال و مقام دنیای جدید نکات پیدا و پنهان بسیاری هست که در رابطه با حقوق بشر، حقوق شهروندی، اقلیت‌ها، مطبوعات و زنان بی‌اهمیت یا کم‌اهمیت انگاشته شده و ضرورت بازنگری را به ما گوشزد می‌کنند. از سوی دیگر نهاد شورای نگهبان، در شرح وظایف و تفسیر اختیارات و اقتدارات آن اختلافات فراوانی وجود داشته و دارد. برخی از صاحب‌نظران این نظریه را مکرر ابراز کرده‌اند که اساساً رأی مردم نقشی در مشروعیت نظام ندارد. علاوه بر همه این‌ها این سؤال بنیادین به ذهن متبادر می‌شود که چرا و بر چه اساسی نمایندگان مردم برای تدوین و تصویب قانون اساسی نباید از تمام صنوف و شاخه‌های علمی و تخصصی و طبقات اجتماعی برگزیده شوند؟ آیا نمایندگانی از همه اقشار، طبقات و گروه‌های فکری نباید مشارکت ورزند و این مسئولیت خطیر را بر عهده گیرند؟ آیا قانون اساسی برآیند

* تشکیل مجلس مؤسسان برای تدوین

قانون اساسی، ابتدا در فرمان امام خمینی

مبنی بر تشکیل شورای انقلاب و سپس در

حکم ایشان در باب نخست‌وزیری مهندس

بازرگان قید شده بود. اهم برنامه‌های

دولت و شورای انقلاب، تعیین قانون

اساسی جدید و متناسب برای نظام نوین

بود. این موضوع نیز، با توجه به شرایط

بحرانی و بحران‌زای صدر انقلاب، منشاء

برخوردها، صف‌بندیها و بالاخره اظهار

نظریه‌هایی شد که به تنهایی فصل مشبعی از

تاریخ جمهوری اسلامی را در بر می‌گیرد

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

اطلاعات

۴۵

جمعیت هلال احمر چشم به آینده‌ای روشن

دکتر علی اصغر پیوندی، رئیس جمعیت هلال احمر

پوشاک پرداختند. در همان روزهای ابتدایی، ۳۵۰ دستگاه آمبولانس و دو فروند هلی کوپتر، حدود ۲۲ هزار مصدوم را به مراکز درمانی منتقل کردند. نصب ۱۰۰ هزار دستگاه چادر برای حدود ۵۰۰ هزار خانوار و توزیع ۵۸ هزار و ۷۵۰ تن محموله غذایی، وسایل زیستی و لوازم پزشکی به مناطق زلزله زده، مهمترین بخش‌های عملیاتی نیروهای هلال احمر را شکل می‌داد. مردم ایران هم به پشتیبانی از زلزله‌زده‌ها شتافته بودند؛ آمارهای جمعیت هلال احمر نشان می‌دهد مجموع کمک‌های نقدی مردم و سازمان‌های خیریه داخلی حدود ۱/۲ میلیارد تومان بود.

مرحله دوم عملیات امدادرسانی از ۱۰ تا ۳۰ بهمن ۶۹ به اجرا درآمد. مشارکت در بازسازی یا احداث ۱۳۰ هزار خانه و تهیه ۶۵۰۰ واحد پیش‌ساخته در مدت پنجاهم از جمله مهم‌ترین اقدامات هلال احمر بود. همچنین ۵۰ همدکار اجتماعی به ۶۰۰۰ کودک که والدین خود را از دست داده یا گم کرده بودند، خدمات دادند. ارائه خدمات درمانی رایگان، پرداخت کمک هزینه زندگی، تحصیلی و تحویل وسایل زیستی، مواد غذایی و پوشاک از جمله مهم‌ترین خدمات ارائه شده به این کودکان بود.

فعالیت جوانان در قالب معاونت دانشجویی و جوانان

اقدامات پشتیبانی و تدارکات قبل از سفر در حج از جمله اقدامات جمعیت هلال احمر طی این سال‌ها بوده است که از جمله در سال ۹۷ اقدامات فوق شامل خرید، آماده‌سازی تجهیزات و امکانات دارویی، درمانی بر اساس دستورالعمل‌ها و نیاز، انجام هماهنگی‌های لازم برای ارسال محموله‌های دارویی و تجهیزات بود که ۳۹۰ قلم دارو و ۳۶۰ قلم تجهیزات پزشکی مصرفی و غیر مصرفی به سرزمین وحی ارسال شد.

پیاده‌روی اربعین حسینی

سقوط نظام بعث عراق منجر شد تا بسیاری از شیعیان برای زیارت عتبات عالیات راهی کشور عراق شوند. روندی که تا سال ۱۳۸۲ ادامه داشت اما به دنبال انفجار مهیب در بین‌الحرمین زیارت عتبات مقدسه متوقف شد تا اینکه در سال ۸۴ اتفاقنامه جامعی بین ایران و عراق برای از سرگیری این مساله به امضا رسید. سال سومین سال متوالی بود که مراسم پیاده‌روی اربعین حسینی در وسعت ویژه‌ای برگزار شد و با توجه به اینکه مسئولیت بهداشت و درمان و مراقبت از سلامت زائران به جمعیت هلال احمر سپرده شده بود برنامه‌ریزی‌های گسترده‌ای برای پوشش هر چه بهتر این مراسم صورت گرفت.

سازمان داوطلبان و توجه به سالمندان

سازمان داوطلبان از سال ۱۳۹۱ و به منظور هویت بخشی به برنامه‌های سازمانی نسبت به توسعه و ملی کردن برخی از پروژه‌های موفق که به صورت پراکنده در سطح کشور انجام می‌شد، اقدام کرد از آنجا که سالمندی در کشور رو افزایش است و این گروه به دلیل نیازمند بودن به مراقبت‌های خاص توجه متفاوتی را می‌طلبند، لذا نیازمند بیشترین خدمات حمایتی هستند و باید دید چگونه می‌توان از سالمندان حمایت مالی روانی و انسانی کرد و از نظر بهداشتی و درمانی، توجه ویژه‌ای به آنها داشت؛ به همین منظور برنامه نیابت با مفهوم «به نیابت فرزند نداشته سالمندان» در سازمان داوطلبان تبیین شد.

اجرای طرح نیابت از سوی سازمان داوطلبان جمعیت هلال احمر کشورمان مورد استقبال و توجه ویژه فراسوی بین‌المللی جمعیت‌های ملی صلیب سرخ و هلال احمر قرار گرفت و این طرح موفق به کسب جایزه توسعه داوطلبان فراسوی در سال ۲۰۱۳ از میان بیش از ۳۰ طرح ارسال شده از ۳۳ جمعیت ملی شد.

و گفت: در گزارش زیر بخشی از این دستاوردها به طور خلاصه ارائه می‌شوند.

جمعیت هلال احمر ایران به عنوان نهادی غیرانتفاعی و بنابر وظایف ذاتی خود در زمان بروز بحران‌ها حاضر شده و خدمات‌رسانی می‌کند. اقداماتی که هم جنبه بشردوستانه و خدمت‌رسانی دارند، هم جنبه حمایتی و معنوی. یکی از خدمات پررنگ جمعیت هلال احمر ایران، در دوران هشت ساله جنگ تحمیلی است. به جرات می‌توان گفت که حضور جمعیت هلال احمر ایران در جبهه‌های نبرد، قوت قلب بزرگی بود که زخم رزم را کمتر می‌کرد. جمعیتی که در کنار تمامی خدمات خود، بیش از ۴۷۶ نفر از نیروهایش در طول دوران دفاع مقدس شهید شدند.

زلزله رودبار

سه ساعت بعد از زمین‌لرزه، اولین گروه امدادی به رودبار رسید. شهر در تاریکی مطلق فرو رفته بود؛ با همان نگاه اول می‌شد فهمید وقتی خورشید بالا بیاید، هزاران نفر از اهالی، زنده نخواهند بود؛ زمین لرزه ۷/۳ ریشتری رودبار در ساعت ۰۰:۳۰ بامداد ۳۱ خرداد ۶۹ وسعت ۶۰۰ هزار کیلومترمربعی شمال ایران از آذربایجان شرقی گرفته تا تهران را به لرزه درآورد و حدود ۴۰ هزار کشته و ۶۰ هزار مصدوم برجای گذاشت. بیشتر خسارت‌ها مربوط به دو استان گیلان و زنجان بود. آمارهای جمعیت هلال احمر نشان می‌دهد ۲۹ هزار و ۷۷۲ نفر از اهالی گیلان جان خود را از دست دادند، ۳۹ هزار ۶۷۸ نفر مصدوم شدند و ۱۰ شهر و ۱۸۷۱ روستای استان هم آسیب دید. ویرانی ۲۵ هزار خانه، ۱۷۰ مرکز درمانی و ۲۸۴۷ مرکز صنعتی و تجاری، چهره استان را کاملاً دگرگون کرده بود. زنجان هم تلفات بالایی داشت؛ ۹۷۴۰ کشته، ۲۰ هزار ۴۲۳ مصدوم، ۸۸۳ روستای آسیب دیده، ۱۴ هزار و ۳۷۰ واحد مسکونی ویران، ۵۴۲ مرکز صنعتی و تجاری تخریب شده و ۱۶ مرکز درمانی از بین رفته، تمام آن چیزی بود که زمین لرزه برجای گذاشته بود.

نیروهای هلال احمر طی دو مرحله امدادرسانی به حدود ۵۰۰ هزار خانوار خدمات دادند؛ در مرحله نخست که ۱۰ روز زمان برد، بیش از ۱۳ هزار امدادگر هلال احمر در قالب ۴۰۰ تیم حضور داشتند و به پاکسازی جاده‌ها برای تردد، تخلیه مجروحان و دفن کردن اجساد، وصل کردن شبکه موقت مخابراتی و ارتباطی، مستقر شدن مراکز درمانی، ایجاد سرپناه برای بازماندگان و توزیع مواد غذایی، زیستی و

* برنامه پنجساله‌ای در هلال احمر

تدوین و تصویب شده است که ترویج

صلح و دوستی؛ کمک به ایجاد جامعه

تاب‌آور، کاهش خطر و پاسخگویی موثر

به حوادث و سوانح؛ کمک به تأمین

زندگی سالم و ایمن و ترویج حفظ

محیط زیست؛ ترویج و گسترش

مشارکت اجتماعی در فعالیت‌های

بشردوستانه با تقویت نقش

جوانان و داوطلبان از اولویت‌های

آن است

دکتر علی اصغر پیوندی، رئیس جمعیت هلال احمر در گفتگو با اطلاعات برنامه و راهبرد‌های این جمعیت و خدمات انجام شده در طول چهار دهه پس از انقلاب اسلامی را برشمرد.

وی اعلام کرد: پس از انقلاب اسلامی، ظرفیت‌ها برای ارائه خدمات بیشتر شد و فعالیت‌های جمعیت در اقصی نقاط کشور توسعه یافت. حالا کمتر کسی در جامعه است که با خدمات هلال احمر بیگانه باشد، زیرا این مجموعه امدادی و داوطلبانه همواره با صداقت مقابل دیدگان مردم انجام وظیفه کرده است.

اکنون هلال احمر با گذشته‌ای پُر افتخار، چشم به آینده‌ای پربارتر دارد. برنامه پنجساله‌ای در هلال احمر تدوین و تصویب شده است که ترویج صلح و دوستی؛ کمک به ایجاد جامعه تاب‌آور، کاهش خطر و پاسخگویی موثر به حوادث و سوانح؛ کمک به تأمین زندگی سالم و ایمن و ترویج حفظ محیط زیست؛ ترویج و گسترش مشارکت اجتماعی در فعالیت‌های بشردوستانه با تقویت نقش جوانان و داوطلبان از اولویت‌های آن است. روزی که افتخار خدمت در هلال احمر را به دست آوردیم با مدیران هلال احمر بر سر اجرای این برنامه عهد کردیم، زیرا معتقدیم «برنامه» می‌توانیم هدف‌های خرد و کلان و خدمت‌شایسته به مردم را تحقق ببخشیم.

پیوندی با بیان این که آموزش از موضوعاتی است که نگاه ویژه‌ای به آن داریم ادامه داد: وظایف هلال احمر فقط در خدمات امدادی و کمک‌های اولیه خلاصه نمی‌شود، بلکه طبق اساسنامه هلال احمر، برنامه‌ریزی و اقدام در جهت آمادگی مقابله با حوادث و سوانح و آموزش عمومی در این زمینه، از دیگر وظایف هلال احمر است. در این زمینه، توانستیم در کنار آموزش‌های رایگان امداد و کمک‌های اولیه که در شعب هلال احمر به مردم ارائه می‌شود، از ظرفیت رسانه ملی هم برای بردن آموزش به خانه‌های مردم بهره ببریم و از هر فرصت و برنامه پرمخاطبی برای ترویج آموزش‌های همگانی در راستای آشنایی مردم با مخاطرات طبیعی و نحوه آمادگی و مقابله با آنها استفاده کنیم. جامعه ایران باید جامعه‌ای تاب‌آور در مقابل حوادث طبیعی شود و توان تحمل بزرگترین حوادث و ساختن دوباره جامعه را پس از حادثه داشته باشد. این مهم وظیفه ما و البته همه دستگاه‌های مسئول است. همچنین، در مدارس و پادگان‌ها هم از آموزش غافل نبوده‌ایم و با همکاری آموزش و پرورش و نیروهای مسلح، دانش‌آموزان و سربازان را از فواید آموزش‌های همگانی خودامدادی و دگرامدادی منتفع کرده‌ایم.

وی به حفظ پیوند مردم با هلال احمر اشاره کرد و گفت: می‌کوشیم با رویکرد شفاف‌سازی، اعتماد مردم به هلال احمر بیشتر از گذشته شود. در این زمینه، قدم‌های خوبی برداشتیم و نتیجه آن را هم دیده‌ایم. به عنوان مثال، هلال احمر مقدار و نحوه مصرف کمک‌های نقدی مردم به زلزله‌زدگان کرمانشاه را مفصل و با جزئیات اعلام کرد تا مردم شریف ایران از نتیجه عمل انساندوستانه و خنایستدانه خود آگاه شوند.

علاوه بر این، تلاش می‌کنیم مشکلات مردم را در برخی خدمات هلال احمر نظیر داروخانه‌ها برطرف کنیم که در این زمینه شخصا در داروخانه تک نسخه‌ای هلال احمر در تهران حاضر و در گفتگوی بی‌واسطه با بیماران از مشکلات آنان مطلع شدم.

همچنین نگاه ویژه‌ای به ارتقای آمادگی کیفی و کمی عملیاتی هلال احمر جهت پاسخگویی صحیح و موثر به حوادث و سوانح داریم.

پیوندی فرارسیدن چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب را فرصت مناسبی برای مرور دستاوردها، موفقیت‌ها و فعالیت‌های داوطلبانه هلال احمر پس از پیروزی انقلاب در حوزه‌های مختلف دانست.

طرح «نذر آب»

پدیده خشکسالی ۲۰ساله در سیستان و بلوچستان داستان تازمای نیست؛ کمبود بارش های آسمانی، خشک شدن تالاب هامون، قطع آب رودخانه هیرمند، خشک شدن جازموریان، تبخیر بیش از حد نرمال آب، کاهش سفره های آب زیر زمینی و گرمای زیاد از علل مواجهه سیستان و بلوچستان با این پدیده بود.

به منظور تعمیم رسالت بنیادین جمعیت هلال احمر مبنی بر تسکین آلام بشری و مساعدت در برنامه ملی محرومیت زدایی پس از بازدید از مناطق محروم استان سیستان و بلوچستان طرح جامع خدمات رسانی به مناطق تحت تاثیر از خشکسالی از ۱۴ مرداد رسماً در دستور کار جمعیت هلال احمر قرار گرفت. راه اندازی کمپین نذر آب، توزیع سبدها و بسته های غذایی مورد نیاز مردم درگیر با خشکسالی و ارائه خدمات سلامت محور از جمله مواردی است که در دستور کار بود و بررسی های جمعیت حاکی از آن بود که جمعیت کل سیستان و بلوچستان ۲ میلیون و ۷۷۲ هزار و ۹۷۴ نفر است و در این میان ۷ هزار و ۳۲۵ روستا تحت تاثیر خشکسالی قرار دارد. اقدامات هلال احمر و صلیب سرخ در سیستان و بلوچستان، قبل از اجرای طرح نذر آب شامل اجرای پروژه آبرسانی به ارزش ۲ میلیون دلار توسط فدراسیون بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر در روستاهای شهرستان زابل و زاهدان در سال ۸۱ تا ۸۳ بود و همچنین در سه سال اخیر از مجموع ۱۷۹ فعالیت و پروژه داوطلبی اجرا شده، تعداد ۲۰۱۳ داوطلب شرکت کننده در پروژه، تعداد ۳۴ هزار و ۷۱۹ نفر بهرور را تحت حمایت خود قرار داده اند و ۲۷۲ میلیون تومان در قالب کمک های دارویی و درمانی به استان سیستان و بلوچستان تخصیص یافت. در ضمن ۲۳ هزار سبد غذایی به ارزش ۳۳۰ میلیون تومان در میان نیازمندان توزیع شده است.

زلزله کرمانشاه

در شامگاه یکشنبه ۲۱ آبان ۹۶ ساعت ۲۱:۴۸ دقیقه کرمانشاه در مقیاس ۷/۳ ریشتر لرزید و یکی از بزرگترین و وسیع ترین زلزله های ایران در یکی از بدترین زمان های ممکن اتفاق افتاد. لرزش زمین در تهران و بغداد هم احساس شد و این یعنی یک فاجعه به تمام معنا. امداد هوایی جمعیت هلال احمر به خوبی توانست خود را اثبات کند. ۱۰۰ بالگرد با صدها سورتی پرواز در آن منطقه وسیع جغرافیایی توانستند هم در جابجایی مصدومان و کاهش مرگ و میر موثر باشند و هم اقلام امدادی را به روستاها و مناطق دور دست برسانند. خدمات روانی و اجتماعی هلال احمر از همان یکی دو هفته بعد از زلزله شروع شد و تیم های امداد روانی در قالب گروه های سحر توانستند خدمات گسترده ای را در مناطق مختلف به افراد و خانواده های آسیب دیده ارائه دهند. این خدمات تا چند ماه بعد از زلزله هم ادامه داشت که در نوع خود منحصر به فرد بود.

کمک های مردمی به هلال احمر در زلزله کرمانشاه هم بی سابقه بود و رکورد شکست. در حالی که در زلزله مشابه قبلی (ورزقان، ۵ سال پیش) مردم ۲۲ میلیارد تومان به هلال احمر کمک کرده بودند، میزان کمک های مردمی در زلزله کرمانشاه به ۶۷ میلیارد تومان رسید و این جدای از ۲۰ هزار تن اقلام فیزیکی (به ارزش تقریبی ۷۰ میلیارد تومان) بود که به شب هلال احمر در سراسر کشور تحویل شد.

۳۴صه پر غصه مردم میانمار

بحران کشتار و آوارگی مسلمانان روهینگیا، داستان غم انگیزی بود که روح و روان همه را آزرده کرده بود. یک فاجعه انسانی در حال رخ دادن بود و هلال احمر فارغ از دین و مذهب، وظیفه داشت به کمک هم نوعان خود بشتابد.

جمعیت هلال احمر به این منظور، مقدمات لازم برای فراخوان مردمی را آماده کرد و در این بین کمک بی نظیر و بی سابقه یک میلیارد تومانی رهبر معظم انقلاب هم، هلال احمر را به ادامه کار امیدوارتر از گذشته کرد. کمک های مردمی برای پناهجویان میانمار جمع آوری شد و از مرز ۵ میلیارد تومان گذشت که ناگهان زلزله مهیب کرمانشاه اولویت های کاری جمعیت هلال احمر را تغییر داد.

«سپها» ستاره های بی بدیل در صنعت داروسازی

دیگر اقدام ارزشمند در این سال ها، اقدام سازمان تدارکات پزشکی هلال احمر با هدف انتقال فناوری های روز دنیا به داخل کشور برای بومی کردن تولید داروهای تخصصی و تأمین داروهای خاص در مواقع ضروری بود که در این زمینه مبادرت به خرید سهام شرکت رشد آلمان و ایجاد شرکت بازرگانی و دراگ استور «سپها» کیش کرد.

باید خاطرنشان کرد که جمعیت هلال احمر حدود ۲ میلیون داوطلب در سازمان های جوانان، داوطلبان و امداد و نجات ایجاد کرده است که به زعم دبیر کل وقت فدراسیون بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر، جمعیت هلال احمر ایران به اندازه تمامی کشورهای قاره آفریقا نیروی داوطلب دارد که علاقمند به انجام فعالیت های داوطلبانه هستند و این موضوع موجب متمایز شدن جمعیت هلال

* مرکز آنست یا همان

«آموزش، نگهداری سگ های تجسس»

در سال ۱۳۷۹ راه اندازی شد

و سال ۱۳۸۲ همزمان با زلزله بم

فعالیتش را با ۷ قلاده سگ آغاز کرد

و توانست در اولین حضور جدی

و چشمگیر خود در زلزله بم ۶۷ نفر را

زنده نجات دهد، کاری که هیچ یک

از کشورهای آمریکایی و اروپایی

حاضر در زلزله بم نتوانستند

انجام دهند

احمر ایران نسبت به جمعیت هلال احمر و صلیب سرخ سایر کشورها شده است.

سگ های زنده یاب ایرانی

مرکز آنست یا همان «آموزش، نگهداری سگ های تجسس» در سال ۱۳۷۹ راه اندازی شد و سال ۱۳۸۲ همزمان با زلزله بم فعالیتش را با ۷ قلاده سگ آغاز کرد و توانست در اولین حضور جدی و چشمگیر خود در زلزله بم ۶۷ نفر را زنده نجات دهد، کاری که هیچ یک از کشورهای آمریکایی و اروپایی حاضر در زلزله بم نتوانستند انجام دهند. کرونی، جری، جیمی، رکسی، سنتو، جو، جکی، پیترو و سزار اولین سگ های زنده یابی هستند که به همراه مربیان توانستند در زلزله بم ۶۷ زنده را از زیر آوار نجات دهند و اجساد بسیاری را هم از زیر آوار پیدا کردند. به دلیل عملکرد چشمگیر مربیان و سگ های زنده یاب در زلزله بم، سازمان جهانی سگ های زنده یاب، مراسم قدردانی از جمعیت هلال احمر ایران در مقر این سازمان در اتریش برگزار کرد.

طرح پیمان از جمله فعالیت هایی است که سازمان جوانان جمعیت هلال احمر در چارچوب کمک به پیشگیری از اعتیاد از سال ۹۵ آغاز کرده و تا کنون سه دوره آن به صورت ملی برگزار شده است. جامعه هدف این طرح اعضای ۵ تا ۲۹ سال در کانون های سازمان جوانان، خانواده های اعضا، امدادگران، کارکنان جمعیت هلال احمر و مردم مناطق حاشیه نشین در استان های معین و پرخطر هستند.

برخی از عملیات های امدادی

جمعیت هلال احمر به منظور افزایش سرعت در پاسخگویی در حوادث و امداد رسانی به آسیب دیدگان و مصدومان سوانح در سال های گذشته، در تلاش است برای تقویت و ارتقای سیستم های امداد و نجات گام های موثری بردارد به همین منظور از ابتدای سال ۹۱ تا ۹۲ دی ۹۷ جمعیت هلال احمر خدمات مختلفی را به هموطنان ارائه داده که به برخی از آنها اشاره می شود.

در بازه زمانی یاد شده، ۲۶۹ هزار و ۱۸۰ عملیات و خدمات امداد و

نجات در ایران انجام شد و نزدیک به ۶ میلیون نفر در سوانح مختلف در سراسر ایران توسط جمعیت هلال احمر امداد رسانی شدند. همچنین در این مدت ۱۶۱ هزار و ۹۵۳ مصدوم توسط آمبولانس های جمعیت هلال احمر به مراکز درمانی منتقل شده و یک میلیون و ۳۹۴ هزار و ۲۴۱ مصدوم به صورت سرپایی درمان شدند. همچنین ۲ میلیون و ۲۴۶ هزار و ۸۵ نفر از آسیب دیدگانی که در راه مانده بودند، اسکان یافتند و ۳۱ هزار و ۳۰۹ عملیات نجات فنی در در سوانح مختلف در سراسر ایران انجام شد.

جمعیت هلال احمر همچنین با به کارگیری ۲۴ بالگرد امدادی توان عملیاتی خود را افزایش داده که در این مدت با ۱۹ هزار و ۱۲۷ سورتی پرواز، ۲ هزار و ۴۰۰ مصدوم به مراکز درمانی منتقل شدند و ۲ هزار و ۱۳۰ تن اقلام امدادی به مناطق حادثه دیده حمل شد. از سوی دیگر، از ابتدای سال ۹۱ تا ۲۲ دی ۹۷ و از مجموع یک هزار و ۳۵ ماموریت ارزیابی در زمین لرزه های ۴ ریشتر و بیشتر ۸۹ مورد ماموریت به عملیات امداد رسانی منجر شد. در این عملیات، ۵۵۳ هزار و ۴۰۸ نفر امداد رسانی شدند و ۴۳۷ هزار و ۸۳۰ نفر هم به صورت اضطراری اسکان داده شدند. سیل و آبگرفتگی هم ۴ هزار و ۲۲۷ ماموریت امداد رسانی در سراسر ایران انجام شد و طی آن ۷۱۲ هزار و ۷۷۲ نفر امداد رسانی شده ۱۴۳ هزار و ۷۴۹ نفر اسکان اضطراری یافتند. همچنین در طی این سال ها، نجاتگران جمعیت هلال احمر ۹ هزار و ۲۱۲ ماموریت امداد و نجات در محیط های کوهستانی و ارتفاعات ایران انجام دادند و ۳ هزار و ۵۳۰ مصدوم را از ارتفاعات کوهستانی در سطح کشور به مراکز درمانی منتقل کردند. اجرای بیش از ۲۴۰۰ پروژه محرومیت زدایی در هر سال هم بخش دیگری از فعالیت های این سازمان است.

خدمت به زائران حرم امن الهی

آغاز ارائه خدمات پزشکی و درمانی جمعیت هلال احمر در حج، به سال ۱۳۴۵ باز می گردد. زمانی که هیات درمانی جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران در مناسک حج در عرفات و منا با تاسیس درمانگاه و بخش اورژانس وظایف درمانی خود را ارائه کرد. در همان سال مجموعاً ۶۷۴۴ بیمار به درمانگاه های جمعیت مراجعه کردند که از این میزان ۷۸ درصد غیر ایرانی و ۲۲ درصد از حجاج ایرانی بودند. این خدمات در سال های بعد در کنار تیم درمان وزارت بهداشتی و پزشک کاروان اعزامی از سوی سازمان حج و اوقاف به شکل منسجم تر ادامه پیدا کرد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در سال ۶۰ اما به دلیل جنگ و مشکلات ناشی از آن، فعالیت های هلال احمر در حج کمرنگ و به وزارت بهداشت سپرده شد تا اینکه در سال ۸۱ به شکل رسمی و مفصل، جمعیت هلال احمر با برپایی بیمارستان و اعزام جراح، متخصص بیهوشی و ... ارائه خدمات درمانی به زائران خانه خدا را عهده دار شد. بنابراین مرکز پزشکی حج و زیارت جمعیت هلال احمر در دوران پس از انقلاب، مدت ۱۷ سال است که به منظور ارزیابی و پایش سلامت و حمایت از زندگی و سلامت زائران با همکاری سازمان حج و زیارت و سایر نهادهای برگزارکننده این حج نقش آفرینی کرده است. آموزش زائران، آموزش پزشکان و عوامل اجرایی و اعزام تیم پیشرو راه اندازی مراکز و بیمارستان بخشی از اقدامات این جمعیت برای زائران بوده است.

* گزارش از : محمد داود بیگی

چهل سالگی، سن بلوغ

فتح الله جوادی

اندک اندک ۲۲ بهمن ۹۷ نیز از راه رسید و جشن‌های چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی اینجا و آنجا در حال برگزاری است. اما مراسم دهه فجر امسال از دو جنبه با سالهای پیش از آن متفاوت است و به همین خاطر از اهمیت بیشتری نیز برخوردار.

نخست آنکه چهل سالگی و رسیدن به این سن و سال برای یک انقلاب واجد ویژگی‌های منحصر به فردی است چون انقلاب‌ها معمولاً اینهمه عمر نمی‌کنند. انقلاب فرانسه، انقلاب مشروطه خودمان، انقلاب اکتبر روسیه، انقلاب کوبا... و حتی اخیراً انقلاب‌های عربی که عمرشان آفتاب تموز هم نبود. پس اینکه انقلاب اسلامی به چهل سالگی رسیده، جان مایه دیگری داشته. نکته دیگر اما این است که چهل سالگی، سن بلوغ است. سن پختگی و جا افتادن و باتجربه شدن و گذر از احساسات جوانی و بی‌تجربگی. این یک وجه ماجراست اما وجه دیگر ماجرا که مراسم امسال را متفاوت و برجسته می‌کند، اظهارات ناپخته سیاستمداران اسام و رسم‌دار و به ظاهر برجسته‌ای است که خود را سردمدار تحلیل مسائل جهانی و تئوریسین‌های بی‌بدیل دیپلماسی و نظریه‌پرداز سیاسی می‌دانند و با کج فهمی و عجز در شناخت انقلاب و مردم ایران، با ملاحظه چند اعتراض و راه پیمایی و شنیدن چند شعار مخالف مدعی پایان عمر انقلاب شدند و تبلیغات وسیعی به راه انداختند که انقلاب چهل سالگی‌اش را نمی‌بیند. و هرچه در چننه داشتند رو کردند تا این سودا و خیال رنگ واقعیت بگیرد اما هم ژانویه‌ای که آنها می‌خواستند سال نو را در تهران سپری کنند و هم ۲۲ بهمن که نمی‌خواستند انقلاب به سال چهلم برسد، گذشتند و جمهوری اسلامی همچنان هست و در سالگرد پیروزی در ۲۲ بهمن هم شاهد حضور گسترده مردم خواهد بود.

اما آیا باید به همین‌ها بسنده کرد و یا از آن مغرور شد؟ البته اینکه مردم ما با وجود تمام معضلات و مشکلات همچنان پای انقلاب و نظام ایستاده‌اند غرورآفرین است اما هرگز نباید این احساس غرور در حاکمیت و در متولیان و مسئولان غروری بیاورد به نشانه آنکه پس کاری بر زمین نمانده است و نقصی در کار نیست و باید با همین دست فرمان پیش رفت. حال که در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی هستیم باید به نسلی که پس از گذشت چند دهه دهها سؤال و مسأله ذهنش را مشغول کرده پاسخ داد. بی‌تعارف در میان بخش قابل توجهی از مردم و به‌ویژه جوانان این دوره این سؤال مطرح است که مگر ۴۰ سالگی انقلاب جشن هم دارد؟ اصلاً پدران ما برای چه انقلاب کردند؟ دستاورد این انقلاب برای ما چه بوده است؟ حال ما که در این سرزمین زندگی می‌کنیم کجا ایستاده‌ایم؟ چه به دست آورده‌ایم و چه آینده‌ای در انتظارمان است؟

بی‌تعارف باید گفت که سؤالاتی از این دست در میان مردم و به‌ویژه جوانان پرسش‌های مخفی و مکتومی نیست. حتی برخی پا را فراتر گذاشته و نهضتی را که پدرانشان چهار دهه قبل صورت دادند - که در وقت و هنگام خویش جهانی را به‌تازه کرد و پشت یکی از بزرگترین امپراتوری‌های زمانه را به خاک مالید - به نوعی زیر سؤال می‌برند. با این تصور که کشور در آن دوره رفته رفته در حال فتح قله‌های رشد و پیشرفت بود. مردم تقریباً همه چیز داشتند. قیمت دارو ثابت بود، گذرنامه ایرانی اعتبار داشت، هرچه می‌خواستیم می‌خریدیم و اینهمه مشکل وجود نداشت. مردم خوشی زیر دشان زده بود و همین که شاه به خاطر فشار دموکرات‌های آمریکا اندکی آزادی داد، مردم ظرفیت آنرا نداشتند و به خیابان آمدند! شوربختانه حتی نسل قدیم و آنها که خود اوضاع آن دوره را دیده و با مظالم و نابرابری‌های آن آشنا بوده و با پوست و گوشت خود نیز ضرورت برانداختن آن بساط را حس کرده بودند، حال با ملاحظه مشکلات و نقاط ضعف‌های مدیریتی که بروز کرده و مصائبی که به وجود آمده و تنگناهای معیشتی که همه به نوعی دچار آنیم، چشم بر همه آن نقطه

ضعف‌ها بسته و تنها برخی نقاط به ظاهر مثبت راه پیش چشم می‌آورند و از روزهای خوش گذشته می‌گویند. به هر حال تاریخ نشان داده که ما بسی زود فراموش می‌کنیم و به همین خاطر بارها مرتکب تکرار اشتباهات تاریخی شده‌ایم اما با این همه آیا باید از این سؤالات در گذریم؟

بی‌تردید باید به همه این سؤالات پاسخ داد. بدون حبّ و بغض بی‌آنکه کسی را متهم کنیم، بی‌جنگ و نزاع. بی‌آنکه جامعه را دوقطبی کنیم، عده‌ای را خائن و عده‌ای را خادم بنامیم. گروهی را ضد انقلاب، و گروه دیگر را انقلابی این خودی و غیرخودی کردن مردم از ابتدا بیخودی بوده است و واقعیت آن است که در اکثر موارد ما عادت به نگاه صفر و صدی داریم. وقتی می‌خواهیم به تحلیل و نقل حکومت و شرایط روز بپردازیم تنها نقاط ضعف را می‌بینیم و تمام آنچه را که به دستاورد به حساب می‌آید نادیده می‌گیریم و به عکس وقتی در مقام تأیید قرار می‌گیریم، همه چیز را خوب و بی‌عیب و نقص و باشکوه نشان می‌دهیم و ضعف‌ها را پیش چشم نمی‌آوریم. این نگاه امنیتی به سیاه و سپید دیدن همه چیز، همواره انصاف را به انزوا برده و عدالت دآوری را کشته است. ابتدا باید این حقیقت را دریافت که ۴۰ سال پیش مردم کاملاً حق داشتند که بر شرایط موجود بشورند. به مدیحه سرایی‌هایی که در شبکه‌های اجتماعی در وصف رژیم گذشته می‌شود و تبلیغات پرچم وایستگان فراری و خارج‌نشین دربار که آنقدر چپاول کردند که هنوز که هنوز است در خارج می‌خورند و تمام نمی‌شود توجه نکنیم. اگر به دور از حب و بغض به شرایط قبل به ویژه شرایط دهه ۵۰ کشور نگاه منصفانه‌ای بیندازیم، به خوبی در می‌یابیم که مردم هرگز اشتباه نکرده‌اند. مگر می‌شود اکثریت قریب به اتفاق مردم اشتباه کنند یا تحریک شوند و یا بی‌دلیل در برابر گلوله بایستند و نظامی را سرنگون کنند؟ و مگر بی‌شناخت و بی‌جهت و بنیه این طور عاشقانه به دنبال یک رهبر به راه می‌افتند و از او پیروی می‌کنند؟ این اتهام به مردم چهاردهه پیش و به نهضت بزرگی که صورت دادند بسی ناجوانمردانه است. برای آنکه به گوشه‌هایی از آنچه که بر نسل قبل رفته است آشنا شویم لازم نیست به کتاب‌هایی که طرفداران و دوستان انقلاب نوشته‌اند مراجعه کنیم. تنها کافی است به کتبی که خبرنگاران و محققان بی‌طرف خارجی آن دوره و یا وایستگان و نزدیکان دربار و حتی خودشان نوشته‌اند و خاطرات و اعترافات آنها دقت کنیم که با کمی تیزبینی و دقت حتی در کنار آن همه دفاعی که از خود و شاه و رژیم صورت می‌دهند به چه نکات ظریفی از اوضاع و احوال آن زمانه ناخوسته اشاره کرده و چه اعتراضاتی داشته‌اند و آنگاه دریابیم که رژیم گذشته دیگر قابل ادامه نبود. بدون آنکه بخواییم حرف‌های شعاری و کلیشه‌ای بزنیم. توقع از نسل جوان امروز این است که آنها نه از طریق مطالب جویده جویده، مهندسی شده کوتاه و غیرقابل استناد و اعتماد به دوران گذشته نگاه کند و چیزی جز خیر و نیکی نبیند بلکه اندکی دقیق‌تر و موشکافانه‌تر بدان بنگرد. آنقدر نمونه و مصداق درباره علل ایجابی انقلاب سال ۵۷ مردم وجود دارد که ذکر و بیان حتی گوشه‌ای از آن به چند دفتر محتاج است و در حوصله مجمل این مقال مختصر نیست. گرچه نکته مهمی را نیز نباید نادیده انگاشت و آن نقد همان نگاه صفروصدی است. حتی در مورد قضاوت آدمها و اتفاقات گذشته حتی در آن رژیم نیز لازم است شرط مروت و انصاف را بجا آورد. اینکه همه را خائن معرفی کنیم و هیچ خیری تا پیش از آن نبینیم و همه چیز را سیاه بدانیم و بنامیم هم اشتباه است. برهمن اساس در آغاز نهضت افراطی‌ها و تندروی‌هایی پیش آمد و بویژه نگاه چپ‌زده‌ای که در برخی افراد در آغاز انقلاب وجود داشت بستر ساز اقدامات و حرکت‌هایی شد که حال براحتی می‌توانیم در نقد آن سخن بگوییم و تجربه هم نشان داد که برخی از چپ‌زده‌ترین این جریانها و رادیکالترین شخصیت‌ها، از فرط افراط به چه تفریطی دچار آمده‌اند و ضد

آمریکایی‌ترینشان که طرفدار حداکثر تندروی و خشونت بودند حال چگونه به پهلوی راست غلطیده‌اند و به اردوگاه غرب آویزانند. در اینکه در ابتدای انقلاب افراطها و تندروی‌هایی متأثر از همین فضا را داشته‌ایم هیچ شکی نیست. حتی در قضاوت‌هایمان نسبت به آدمها. همه اینها محصول همان نگاه صفروصدی است اما گذشته از این بحث که انقلاب اسلامی باید اتفاق می‌افتاد بحث مهم دیگر آن است که انقلاب چه کرده و چه دستاوردی داشته است؟ در اینجا هم باز یک نگاه صفروصدی وجود دارد و البته به مراتب تندتر و افراطی‌تر و احساساتی‌تر و غیرمنصفانه‌تر.

جوان امروز مشکلاتی را که در اطرافش وجود دارد به‌روشنی می‌بیند. مشکلاتی که قابل انکار نیستند. سوءمدیریتها را نیز جلوی چشم دارد. خبر اختلاسها، رانت‌خواریها، فسادها را هم به یمن گسترش شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی در همان لحظه و دقیقه می‌شنود و می‌خواند. به‌ویژه ناپسامانیه‌ای اقتصادی، تورم و گرانی، فاصله‌های عجیب و غریب طبقاتی را هم با پوست و گوشت خود لمس می‌کند و با ملاحظه هم این ضعفها و کاستی‌ها به این نتیجه می‌رسد که این انقلاب پس از گذر از چهار دهه چه دستاوردی داشته و ما را به کجا رسانده که رژیم گذشته نمی‌توانست برساند؟

آنچه که امروز به جد مغفول افتاده دادن پاسخ درست و قانع‌کننده به همین سؤالات روشن است.

شاید نخست گمان کنیم که نمی‌توان در شرایط فعلی چندان پاسخ قانع‌کننده‌ای به این سؤالات داد، اما این تصور اشتباه است. بدن تردید در این حوزه‌ها دست انقلاب به هیچوجه خالی نیست. شاید اگر نمی‌توانیم و یا چنین تصور می‌کنیم دلایل این است که راه را درست نرفته‌ایم. روشی که هم در نقد گذشته و هم در دفاع از حال در طول این سالها داشته‌ایم روشی علمی، دقیق، درست و قانع‌کننده‌ای نبوده است و بی‌دلیل واهمه داشته‌ایم که یک موافق و مخالف را در کنار هم بنشانیم و پی‌موضعگیری و قضاوت به اظهارنظرها و مناظره هر دو طرف توجه کنیم. اینجاست که انقلاب به شدت مظلوم افتاده است. حتی نیروهای درون انقلاب برای کسب قدرت در مقاطعی چون انتخابات برای کوبیدن یکدیگر چنان سیاه‌نمایی‌هایی صورت داده‌اند که روی ضد انقلاب را سفید کرده‌اند. جنگ قدرت احزاب بی‌شناسانه، تحت عنوان جریان اصولگرایی و اصلاح‌طلبی چنان بیرحمانه و بنیان‌برافکن بوده که بیشترین زمینه نفوذ برای دشمن فراهم آمده است. تنها همین جنگ هم نبوده است. جنگ صاحبان قدرت و منفعت، جنگ دلالان و رانت‌خواران، جنگ ریاکاران و نان به نرخ روزخوران، جنگ ظاهرا اصلاح‌خانه و عافیت‌طلبانه و ... در همه این جنگهای درونی و داخلی آنچه که مغفول و مظلوم افتاده انقلاب و اهداف آن بوده است اما در تمام این دعواها، ترکه‌های تیز بر تن خیل نظام خورده و می‌خورد. و این جنگ قدرت و ثروت بیشترین فضا و فرصت را برای جولان خائنان و دشمنان و نادیده گرفتن دستاوردها و بزرگنمایی نقطه ضعفها فراهم آورده است و درست در همان لحظاتی که ما به دنبال جاسوسها، ضدانقلابها، عوامل نفوذ در مطبوعات، رسانه‌های معاند، شخصیت‌های مسالهدار، سردمداران بیگانه و زمینه‌سازان لیبرالیسم و مسائلی از این تعبیر از طرفی و انحصارطلب و اقتدارگرا و زیاده‌خواه خواندن سپاه و بسیج و ... از طرف دیگر بودیم و طرفداران انقلاب را به راست و چپ تقسیم کردیم و هر طرف هم در حال شمشیر کشیدن به سمت طرف دیگر و ایجاد دو قطبی نهادهای وابسته به اسم نظام و نهادهای برخاسته از جمهوریت نظام و دوگانه انتصابی‌ها و انتخابی‌ها و خواسته یا ناخواسته ایجاد انفکاک خطرناک بین جمهوری اسلامی که انگار جمهوری اسلامی را می‌توان دو پاره جمهوری

خسته از بالاکلیفی، خسته از بی‌تفاوتی و یا کم توجهی به سرنوشت خویش و آینده کشور، خسته از خستگی یا بی‌تفاوتی و یا دغدغه‌های فرعی و مشغله‌های غیرلازم مقامات و اولویت‌بندی‌های متمایز از اولویت‌های این نسل و مردمانش، مطالباتی دارد که اگر به درستی فهم و دیده و برآورده شوند او هم قضاوت منصفانه و درستی درباره نظام پیدا خواهد کرد. باید بدانیم که حتی تندترین منتقدان جامعه نیز برانزازی و سقوط نظام را نمی‌خواهند و اکثریت این مردمان هرگونه اصلاحی را در زیر چتر این نظام جستجو می‌کنند و این فرصت بسیار خوبی است. نباید از این فرصت سوءاستفاده کرد. نباید به راحتی از آن گذشت و نیز نباید نسبت به آن غرّه شد و به دنبال اصلاح مسیر نرفت. حال در چهلین سالگرد انقلاب بهترین زمان است که به نقد خود بپردازیم. ضرورت اصلاحات را در هر زمینه‌ای ادراک کنیم. برای آنکه ظرفیت انقلاب کاستی نگیرد بی‌تردید به مدد هم دلدادگان و دلسوزان از هر طیف و جناحی نیازمندیم. زمان دعوای جناحی و قبیله‌ای گذشته است. شکاف در بدنه اجتماعی را جدی بگیریم. سرمایه اجتماعی مهمترین سرمایه هر انقلاب و هر نظامی به ویژه نظام اسلامی است. در این مقطع حساس و در چهل سالگی انقلاب که سن بلوغ و کمال است بیشتر از هر زمان دیگری به تدبیر، تفکر، تغییر در رفتارها و عملکردهای اشتباه گذشته و اصلاح و نقد خود نیازمندیم. از ظرفیت عظیم مردمی غافل نماییم. استقلال، آزادی و جمهوری اسلامی سه اصل است که همچنان هویت انقلاب را شکل می‌دهد و وحدت کلمه، جذب حداکثری و دفع حداکثری، انقلابی بودن و جهادی رفتار کردن و خوی اشرافی نداشتن و طرفدار عدالت بودن و برای استیفای حقوق محرومان و مستضعفان مبارزه کردن و دغدغه رشد و پیشرفت علمی و اخلاقی و اقتصادی و اجتماعی کشور را داشتن. که بارها توسط امام این انقلاب و خلف بر حقش مورد تأکید قرار گرفته، از جمله اصولی است که ارزش‌های انقلاب را نمایندگی می‌کنند. در کنار این ارزش‌ها البته به شناسایی و نقد آفات انقلاب به ویژه انحراف خواص نیز همت کنیم و در مسیر دفع آن گام برداریم. از یاد نبریم که در چهار دهه پیش مردم برای چه انقلاب کردند. تفکیک مطالبات مردم و یا قلب مطالبات آنان و تفسیر به رأی آن نیز از جمله این آفات است. در چهل سالگی که سن بلوغ است بیش از هر زمان دیگری به رفتار عاقلانه و مدبرانه و اصلاح اشتباهات گذشته نیازمندیم.

به امید دست‌یابی انقلاب بزرگ ملت ایران به تمام اهداف متعالی و ارزش‌های پاک و مقدس و مردمی آن و تحقق نمونه مرفی مردمسالاری دینی.

علمی کشور که حتی در معتبرترین مراکز علمی هم این شتاب چشمگیر مورد اعتراف قرار گرفته، همه و همه دستاوردهایی است که نباید از آن چشم پوشید و آنرا نادیده انگاشت آنهم در میان بحرانی‌های نفسگیری شد تحمیل جنگ و بی‌رحمانه‌ترین تحریم‌ها ... و تازه این جنای دستاوردهای معنوی و فرهنگی است. میزان وابستگی آن رژیم به بیگانه و استقلال امروزی ایران که خود حکایت مفصلی است. قدر مسلم اینها دستاوردهای کمی نیستند اما علت آنکه به راستی دیده نمی‌شوند و یا در مقایسه با گذشته توسط نسل جدید چندان به چشم نمی‌آیند به دلیل غفلتهایی بوده است که در رابطه با تدوین یک استراتژی مشخص و عدالت‌خواهانه در حوزه اقتصاد از طرفی جدی گرفتن توجه به سرمایه اجتماعی از طرف دیگر مرتکب آن شده‌ایم. بحث درباره انقلاب و دستاوردهای آن و حتی نقد رژیم گذشته باید از یک نگاه منصفانه، دقیق و علمی و بدون اتهام‌زنی و یا موضع‌گیری و یا جانب‌داری صفر تا صدی صورت بگیرد. ضمن اینکه نسل جدید پس از گذشت چهار دهه بیشتر با کارنامه انقلاب کار دارد و دوست دارد تا به سوالاتش به روشنی و درستی پاسخ داده شود. اینکه این مشکلات را دولت قبلی که از فلان جناح بوده آفریده و مشکلات دیگر را نیز بهمان دولت و با انداختن توب به زمین این و آن بخوایم از خودمان رفع تکلیف کنیم راه و روش درستی نیست. او جمهوری اسلامی را مسئول وضع موجود می‌داند. ما باید با زبانی که قانعش کند با او سخن بگوئیم. حال زمان آن رسیده است که به نقد روند انقلاب بپردازیم. نترسیم از اینکه بگوئیم در چه مقطعی چه اشتباهاتی داشته‌ایم و در کجاها باید به اصلاح مسیر بپردازیم. جوان امروز در سایه گسترش شبکه‌های اجتماعی و آزادی‌های مدنی با جوان رژیم گذشته که در سایه اختناق و سرکوب و سانسور و سیطره جهنمی ساواک حتی در خانه جرأت مخالفت نداشت با آگاهی و اطلاع و فهم امروز تفاوت اساسی پیدا کرده است. به راحتی به همه اخبار دسترسی دارد و به تنهایی یک رسانه است و لذا دیگر با شعار و تهدید و یا با پرچسب و تحمیل قانع نمی‌شود حتی ممکن است لجبازی کند و از در مخالفت درآید. اما هوشیار است. کشورش را دوست دارد اصولاً به فکر برانزازی نیست، اما از شرایط امروز ناراحت است و به حق انتظار دارد که آینده روشن‌تر و بهتری را پیش چشم ببیند. می‌خواهد در سرنوشت خویش نقش داشته باشد. بهتر زندگی کند. کمتر دروغ بشنود و کمتر ریا ببیند. او دوستدار عدالتی است که با وجود این اختلاف طبقاتی چشمگیر که هر روز هم مرزهای وسیعتری را فتح می‌کند، کاملاً به حاشیه رفته است. او خسته از شعار، خسته از وعده،

و اسلامی نامید، خطر اصلی بروز کرد و آن دزدان سرگردن‌های بودند که در سایه این غفلت و با استفاده از ظرفیت‌های هر دو جناح، گاه زیر چتر این و گاه زیر علم آن، کاسبی پررونق خود را راه انداخته و بیشترین غنیمت را از این جنگ بیهوده بردند. به حاشیه رفتند. نیروهای اصیل انقلاب و برآمدن فرصت‌طلبانی که نه به راست انقلابی کاری دارند و نه به چپ انقلابی و رفته رفته بسیاری از ارزشهای انقلابی را به حاشیه بردند و در نتیجه کاری کردند که نسل امروز به چنان تصویر مبهمی برسد که به آسانی بگوید: برای چه انقلاب کردیم و رژیم شاه، رژیم خوبی بوده و جز خیر و نیکی نداشته است و شما چه داشته‌اید و چه ارمغانی برایمان آورده‌اید؟ اگر زردیهای آن دوره و زمانه یک میلیون دلار و دو میلیون تومان و ده میلیون تومان بوده حالا که به هزار میلیارد رسیده ... بی‌آنکه کمی اندیشه کنیم که از صدها و هزاران مفسده‌ای که وجود داشت مردم عادی یکی را هم نمی‌فهمیدند و حالا آنقدر گردش آزادانه اطلاعات وجود دارد که ده را صد می‌کنند. بی‌آنکه کمی انصاف به خرج بدهیم و به آمار نگاهی بیندازیم که ۴۷ درصد جمعیت باسواد کشور به ۸۸ درصد رسیده، حدود ۱۵۰۰ مدرسه سال ۵۷ رسیده است به ۱۳ هزار مدرسه، تعداد دانشجویان و تعداد دانشگاه‌های کشور چندین برابر رشد داشته، ۱۴ هزار پزشک قبل حالا رسیده است به ۴۰ هزار پزشک و تعداد دانشکده‌های پزشکی از ۷ دانشکده رسیده است به ۴۰ دانشگاه مستقل علوم پزشکی، کل راه‌های کشور ۴۹ هزار کیلومتر بوده و تنها ۵۰ کیلومتر آن آزادراه بود و حال ۱۴۰ هزار کیلومتر راه ساخته شده که حدود ۱۷۰۰ کیلومتر آن بزرگراه است. از هر هزار کودک ۱۱۰ بچه می‌مردند و حالا از این میزان به ده کودک رسیده. مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال ۱۷۴ کودک بوده و حال ۳۵ کودک است و از هر صد هزار مادر ۲۴۵ مادر هنگام زایمان فوت می‌کردند و حالا این میزان شده است ۲۰ مادر و امید به زندگی که در زمان قبل ۵۶ سال بوده حالا به متوسط ۷۵ سال رسیده است. قبل ۴۳۰۰ روستا برق داشتند و حالا ۹۹ درصد روستاها یعنی حدود ۵۳ هزار روستا برق دارند و به همین نسبت هم یخچال و تلویزیون و ... و گازرسانی به ۵۰ هزار خانوار حالا شده است ۱۴ میلیون خانوار، زمانی کلی پزشک فیلی‌پینی، بنگلادشی و هندی داشتیم و حالا از ۱۷ کشور جهان برای معالجه به ایران می‌آیند و کاملاً خودکفا شده‌ایم. سیصد روستای دارای تلفن کجا و ۴۹ هزار روستا کجا، ۲۰۰ کیلومتر راه آسفalte روستایی حالا شده است ۷۳ هزار کیلومتر جاده آسفalte روستایی، تولید فولاد، آهن، سیمان، برق، آلومینیوم، محصولات کشاورزی، پالایشگاهها و ... و جهش

انقلاب اسلامی و امنیت غذایی

توسعه فعالیت های کشاورزی و دامپروری در انقلاب اسلامی

است. در چند سال گذشته برای اولین بار طرح پرورش ماهی در قفس های تعبیه شده در آب دریاها اجرا شده و با این روش بیش از ۳۰ هزار تن ماهی تاکنون تولید شده است.

به دلیل محدودیت منابع، به ویژه محدودیت منابع آب که حکایت از کاهش بیش از ۷۰ درصدی سرانه آب تجدید پذیر در نیم قرن گذشته دارد، رشد بخش کشاورزی را در ۴۰ سال گذشته باید عمدتاً مرهون تدابیر مدیریتی در ارتقای بهره وری، به ویژه بهره وری آب کشاورزی که اکنون به بیش از ۴۲ درصد رسیده و به ازای هر متر مکعب آب ۱۲۲۰ گرم محصول تولید می شود، توسعه امور زیر بنایی، استفاده از دانش و فناوری نوین و سرمایه گذاری مناسب در این زمینه دانست؛ چنانکه به رغم کاهش بارش و منابع آب، مجموعه تدابیر موجب رشد چشمگیر تولیدات کشاورزی شده است.

تولید گندم به عنوان راهبردی ترین محصول کشاورزی بیش از ۳ برابر شده و از ۴ میلیون تن در سال ۱۳۵۶ به حدود ۱۳/۵ میلیون تن در سال ۱۳۹۷ رسیده، در حالی که سطح زیر کشت این محصول در این مدت فقط یک میلیون هکتار افزایش یافته است.

در نتیجه افزایش تولید نیشکر از ۶۸۰ هزار تن به بیش از ۷/۵ میلیون تن و افزایش تولید چغندر قند از ۴ میلیون تن به بیش از ۸ میلیون تن، تولید قند و شکر از ۶۳۰ هزار تن به بیش از ۲ میلیون تن رسیده و کشور در آستانه خوداتکایی قرار گرفته است.

همچنین با توسعه صنایع روغن کشی و فناوری های کشت تولید دانه های روغن با رشد بیش از ۲۱۰۰ درصدی از ۲۶ تن به ۵۸۰ هزار تن رسیده است.

با فراهم کردن زیر ساخت های صنعتی مورد نیاز و فرصت سرمایه گذاری، اشتغال و کسب و کار، تولید گوشت مرغ هم رشد ۱۳۳۰ درصدی را تجربه کرده و از ۱۶۳ هزار تن به بیش از ۲/۳ میلیون تن و تولید تخم مرغ با رشد ۳۲۰ درصدی از ۲۱۵ هزار تن ۹۰۳ هزار تن رسیده است.

منابع طبیعی و آبخیزداری

اجرای عملیات آبخیزداری از ۵۰۰ هزار هکتار به ۲۷ میلیون هکتار و جنگل کاری جنگل های شمال کشور از ۲۹ هزار هکتار به ۴۸۰ هزار هکتار رسیده است. در همین مدت ۳۹۰ هزار هکتار از جنگل های خارج از شمال هم احیا شده است. از سوی دیگر، مرتعداری از ۱۷۰ هزار هکتار به بیش از ۶/۵ میلیون هکتار رسیده و در همین مدت و بیش از ۳ میلیون هکتار از مراتع اصلاح شده اند. در همین حال، توسعه زراعت چوب از فعالیت هایی است که بعد از انقلاب آغاز شده و در سال ۱۳۹۷ زراعت این محصول به ۲۶۶ هزار هکتار بالغ شده است.

امور زیر بنایی

سامانه های نوین آبیاری به عنوان یکی از زیرساخت های

افزایش از ۵۵۷ کیلوگرم به ۱۰۳۵ کیلوگرم، سرانه محصولات آبی با ۱۳۰۰ درصد افزایش از یک کیلوگرم به ۱۴ کیلوگرم و سرانه محصولات دام و طیور با ۹۴ درصد افزایش از ۹۵ کیلوگرم به ۱۸۴ کیلوگرم در چهار دهه رسیده است.

روند افزایش تولید موجب شده است علاوه بر تامین نیازهای داخلی کشور و خودکفایی در محصولاتی چون گندم، شکر، مرغ، تخم مرغ لبنیات (به ویژه پنیر) و بهبود چشمگیر ضریب خوداتکایی در سایر محصولات، به واسطه تحولات درونی، رشد به کارگیری فناوری و افزایش تولید در واحد سطح، ارزش افزوده سرانه بخش کشاورزی با ۲۳۹ درصد رشد از ۲۳ میلیون ریال به ۱۱۱ میلیون ریال افزایش یافته و صادرات سرانه محصولات کشاورزی از حدود ۱۳ دلار در سال ۱۳۵۶ به ۷۱ دلار در ابتدای سال ۱۳۹۷ برسد؛ به عبارت دیگر صادرات کشاورزی با استفاده از مزیت های نسبی و رقابتی بیش از ۱۰ برابر شده و از ۴۴۳ میلیون دلار به ۵۵۰۴ میلیون دلار رسیده است.

تولید در زیر بخش های کشاورزی

از سال ۱۳۵۶ تا ۱۳۹۷ تولیدات باغبانی کشور با رشدی حدود ۵۱۵ درصد از ۳/۵ میلیون تن به ۲۲ میلیون تن، تولیدات زراعی با رشد حدود ۳۲۰ درصدی از ۲۰ میلیون تن به ۸۴ میلیون تن، محصولات دام و طیور با رشد ۲۳۰ درصدی از ۳/۵ میلیون تن به ۱۵ میلیون تن و تولیدات شیلات و آبزیان با رشد ۲۱۰۰ درصدی از ۵۰ هزار تن به بیش از ۱/۱ میلیون تن افزایش یافته

جمهوری اسلامی ایران در ۴ دهه اخیر با نگاه ویژه به امنیت غذایی جامعه، برنامه گسترده ای برای توسعه فعالیت های کشاورزی و دامپروری داشته و آمارها نشاندهنده رشد قابل ملاحظه تولیدات این بخش و افزایش سهم کشاورزی در تولید ناخالص داخلی است.

در ۴ دهه گذشته، ارتقای امنیت غذایی و تولید محصولات و کالاهای اساسی برای جمعیت رو به رشد کشور و استقلال و کاهش وابستگی به واردات با اتکای به تولیدات داخلی از طریق استفاده بهینه از قابلیت ها، ظرفیت ها، استعدادها و منابع از جمله اولویت های نظام در بخش کشاورزی بوده است.

شاخص های کلان

بر خلاف کاستی هایی که بخش کشاورزی تا قبل از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به آنها مبتلا بوده، نظیر ساختار سنتی، محرومیت و عدم توسعه مناطق روستایی و همچنین بروز خشکسالی های متناوب و کاهش فزاینده منابع آب در ۴۰ سال گذشته، کل تولیدات بخش کشاورزی در فاصله سال های ۱۳۵۶ تا ۱۳۹۷ از ۲۶ میلیون تن به حدود ۱۲۲ میلیون تن افزایش یافته که این امر نمایانگر اهتمام انقلاب اسلامی به موضوع امنیت غذایی و برخورداری از حمایت و توسعه همه جانبه در بخش کشاورزی است.

در این مدت سهم بخش کشاورزی در تولید ناخالص داخلی (GDP) علیرغم رشد مطلق اقتصاد ملی از ۵/۸ درصد به ۱۰ درصد رسیده است. همچنین سهم ارزش افزوده کسب و کار کشاورزی در ارزش افزوده تولید شده در اقتصاد ملی بیش از ۳۲/۵ درصد است که حکایت از نقش و اهمیت این بخش در اقتصاد ملی دارد.

به رغم نوسانات اقتصادی کشور، بخش کشاورزی به عنوان یک بخش با ثبات از نرخ رشد مثبت برخوردار بوده و در برخی از سال ها رشد اقتصادی کشور به واسطه رشد بخش کشاورزی بوده است. نرخ رشد ارزش افزوده کشاورزی به قیمت جاری در سال ۱۳۵۶ بالغ بر ۴ درصد بوده و این نرخ در سال ۱۳۹۷ تداوم داشته و با اندکی افزایش به ۴/۱ درصد رسیده است.

شاخص های سرانه تولید

در این مدت اگرچه جمعیت کشور با ۱۳۲ درصد رشد از حدود ۳۵ میلیون نفر به بیش از ۸۱ میلیون نفر بالغ شده است، لیکن تولیدات کشاورزی با رشد ۳۶۸ درصدی از رشد جمعیت پیشی گرفته است. به این ترتیب سرانه تولید محصولات کشاورزی هم با رشدی معادل ۱۰۳ درصد از حدود ۷۴۰ کیلوگرم به ۱۵۰۰ کیلوگرم افزایش یافته است.

افزایش سرانه تولید محصولات کشاورزی ناشی از افزایش سرانه تولید محصولات زراعی، باغبانی، دام و طیور و آبزیان بوده است. سرانه تولید محصولات باغبانی با ۲۹۰ درصد افزایش از ۱۰۲ کیلوگرم به ۲۹۶ کیلوگرم، سرانه محصولات زراعی با ۸۶ درصد

افزایش بهره وری آب در زراعت مورد حمایت بوده و از این رو از اراضی تحت سامانه ها از حدود ۳۷ هزار هکتار در سال ۱۳۵۶ به بیش از ۲ میلیون هکتار در سال ۱۳۹۷ افزایش یافته است. زهکشی زیر زمینی هم برای اولین بار به مساحت ۳۹۰ هزار هکتار بعد از انقلاب اسلامی در کشور انجام گرفته است.

سطح کل اراضی تحت عملیات شبکه های فرعی زهکشی و آبیاری از ۱۴۰ هزار هکتار به بیش از ۱/۱ میلیون هکتار و تجهیز و نوسازی اراضی شالیزاری از ۱۲۰ هزار هکتار به ۱/۶ میلیون هکتار افزایش یافته است.

در سال های بعد از انقلاب بالغ بر ۲۸ هزار کیلومتر از قنوات هم احیا یا مرمت شده است. در عین حال گلخانه ها به عنوان یکی از تاسیسات زیر بنایی تولید و بهره وری در کشاورزی از ۵۰۰ هکتار به ۱۴/۵ هزار هکتار رسیده و تولید محصولات گلخانه ای در گلخانه ها به بیش از ۲ میلیون تن شامل انواع محصولات سبزی و صیفی، گیاهان دارویی و میوه بالغ شده است.

تعاونی های روستایی

از سوی دیگر، تشکل ها و اتحادیه های کشاورزی و تعاونی تولید روستایی نقش بی بدیلی در تکمیل زنجیره تولید و همچنین ارتقاء، پایداری و مدیریت تولید و عرضه ایفا می کنند. اکنون ۴۱۴ تشکل فعال مرتبط با بخش کشاورزی، ۴۴۳ نظام صنفی کارهای کشاورزی و ۶۶ اتحادیه شرکت تعاونی تولید روستایی فعال هستند؛ در حالی که اساسا در سال ۱۳۵۶ به جز معدودی شرکت های تعاونی تولید روستایی هیچ یک از این تشکل ها وجود خارجی نداشته اند.

خدمات دامپزشکی

از جمله خدمات زیر بنایی دولت ها بعد از انقلاب اسلامی ایران ارائه خدمات پیشگیری و درمانی دام و طیور به ویژه از طریق بخش خصوصی بوده است. از سال ۵۶ تا ۹۷ تعداد داروخانه های داروهای دامی از ۸۲ واحد به ۱۸۰۰ واحد، تعداد آزمایشگاه ها از یک واحد به ۲۸۰ واحد، واحدهای درمانی از ۱۱۰ به ۲۵۰۰ واحد افزایش یافته است. همچنین در ۴ دهه گذشته بیش از ۱۱۰۰ مرکز مایه کوبی توسط بخش خصوصی دایر شده است.

در همین مدت با توسعه کارخانه های تولید دارو و مواد بیولوژیک دامپزشکی از ۱۲ به ۱۷۸ واحد تولیدی، خودتاکایی در داروهای دامپزشکی از ۵ درصد به ۹۵ درصد ارتقا یافته است.

خدمات گیاه پزشکی و حفظ نباتات

با استفاده از فناوری های نوین در ۴ دهه اخیر عملیات مبارزه با آفات عمومی و همگانی ۲۶۵ درصد رشد کرده و از حدود ۵۵۰ هزار هکتار به حدود ۲ میلیون هکتار رسیده است. مبارزه با بیمارهای گیاهی از ۴۶۰ هزار هکتار به نزدیک ۲ میلیون هکتار و مبارزه با علف های هرز هم در بیش از ۵ میلیون هکتار انجام شده است. در صورتی که در سال ۱۳۵۶ فقط در سطح ۲۶۰ هزار هکتار به اجرا درآمده بود.

کنترل بیولوژیک و غیر شیمیایی آفات به عنوان یک روش سازگار با محیط زیست در سال های بعد انقلاب توسعه یافته است، به طوری که در سال ۱۳۹۷ مدیریت آفات حدود ۸۹۰ هزار هکتار اراضی کشاورزی به این شیوه انجام شده است.

توسعه و نوسازی مکانیزاسیون

نقش ماشین آلات در کاهش هزینه ها و همچنین کاهش ضایعات در فرآیند تولید محصولات کشاورزی بسیار حائز اهمیت است. در چهار دهه اخیر حدود ۵۰۰ هزار دستگاه انواع تراکتور، بیش از ۱۵۰۰ دستگاه انواع کمباین، بیش از ۴۵ هزار دستگاه انواع کارنده های غلات و بیش از ۴۴ هزار دستگاه انواع سمپاش در بخش کشاورزی به کار گرفته شده است. تعداد کمباین هم از ۶۴ دستگاه در سال ۱۳۵۶ به ۱۷۳۳۴ دستگاه در سال ۱۳۹۷ رسیده است.

همچنین انواع تراکتور از ۶۸۴۵۱ دستگاه به ۵۵۵۱۳۳ دستگاه در همین دوره رسیده است. شایان ذکر است در حالی که نشاءکار و کمباین برنج در سال ۱۳۵۶ وجود نداشت، به ترتیب ۷۲۲۰ و ۷۸۷۸ دستگاه از این ماشین آلات وارد چرخه مکانیزاسیون کشاورزی شده اند. علاوه بر این حدود ۱۸ هزار انواع خاک ورز و ۴۴۸۹۵ دستگاه سمپاش تراکتوری طی سال های اخیر وارد چرخه فعالیت های کشاورزی شده است.

صنایع تبدیلی و غذایی

در همین حال باید گفت، بهره برداری از فناوری های نوین در توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی و افزایش ظرفیت جذب مواد خام کشاورزی در چهار دهه اخیر با تحول اساسی مواجه شده است به گونه ای که ظرفیت این صنایع از ۳/۳ میلیون تن

جذب مواد خام در سال ۱۳۵۶ به بیش از ۴۷ میلیون تن جذب مواد خام کشاورزی در کشور افزایش یافته است. علاوه بر آن تعداد واحدهای فرآوری محصولات کشاورزی در سال ۱۳۹۷ به ۲۰ هزار واحد افزایش یافته است.

تعداد انبارهای سرد و سردخانه های کشور هم به ۱۸۳۰ واحد و ظرفیت سردخانه های کشور به ۴۵۰۰ هزارتن افزایش یافته است. همچنین تعداد کشتارگاه های صنعتی دام و طیور افزایش قابل توجهی داشته است به گونه ای که کشتارگاه های دام از ۴ واحد در سال ۱۳۵۶ به ۷۵ واحد و کشتارگاه های صنعتی طیور از ۳ واحد به ۲۷۳ واحد افزایش یافته است.

بیمه کشاورزی

به منظور مدیریت مخاطرات ناشی از عوامل خارج از اراده بهره برداران و اطمینان از درآمد آنان، پس از پیروزی انقلاب

تغییر در تولید محصولات زراعی و باغی در ۴ دهه گذشته		
محصول	سال ۱۳۵۶ میلیون تن	سال ۱۳۹۷ میلیون تن
گندم	۴	۱۳/۶
جو	۱/۱	۳/۲
شلتوک	۰/۷	۳/۱
ذرت دانه ای	۰	۰/۹
حبوبات	۰/۲	۰/۷
چغندر	۴	۸/۱
نبشکر	۰/۶	۷/۷
دانه های روغنی	۰/۰۲	۰/۶
سیب زمینی	۰/۹	۵
پیاز	۰/۱	۲/۲
گوجه فرنگی	۰/۸	۶
سبزی ها	۰/۷	۴/۳
هندوانه	۲	۳/۷
خربزه	۰/۸	۱/۷
خیار	۰/۷	۳/۷
یونجه	۱/۷	۶/۴
گوشت قرمز	۰/۳	۰/۸
شیر خام	۲	۱۰
گوشت مرغ	۰/۱	۲/۳
تخم مرغ	۰/۲	۰/۹
سیب درختی	۰/۷	۳/۴
مرکبات	۰/۵	۵/۳
خرما	۰/۳	۱/۲
پسته	۰/۰۲	۰/۱۸

اسلامی ابتدا در سال ۱۳۵۸ صندوق کمک به خسارت دیدگان ایجاد شد و با تصویب قانون بیمه در سال ۱۳۶۳، صندوق بیمه کشاورزی تاسیس شده و ارائه این خدمت بسیار ارزشمند توسط دولت فراهم آمد.

چنانکه اکنون بالغ بر ۵/۳ میلیون هکتار از اراضی زراعی و ۴۱۹ هزار از اراضی باغی زیر پوشش بیمه کشاورزی قرار داشته و بالغ بر ۳۶۱۹ هزار رأس دام، بیش از ۶۹۳ میلیون قطعه طیور، بیش از ۳۱۴۳ هکتار از مزارع پرورش آبزیان در ابتدای سال ۱۳۹۷ بیمه شده اند. همچنین در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۱۲۵۷ میلیارد تومان به تولیدکنندگان زیربخش مختلف کشاورزی در قالب بیش از ۸۷۵ هزار پرونده خسارت پرداخت شده است.

توسعه و عمران روستایی

مقایسه و بررسی فعالیت های عمرانی در مناطق روستایی در فاصله سال های ۱۳۵۶ تا ۱۳۷۹ و از سال ۱۳۸۰ به بعد که وزارت جهادسازندگی با وزارت کشاورزی ادغام و وظایف عمران و توسعه روستاها به سایر دستگاه های بخشی منتقل شد، نشان می دهد اقدامات بسیار موثر و قابل توجهی در توسعه زیرساخت های عمرانی و رفع فقر و محرومیت از مناطق روستایی که از آرمان های انقلاب اسلامی بوده، به عمل آمده است.

در عین حال روستاهای دارای برق که در سال ۱۳۵۶ بالغ بر ۱/۶ درصد بوده است با انجام فعالیت های جهادسازندگی به حدود ۳ درصد و روستاهای دارای راه شوسه و آسفالت از ۱۶ درصد به ۷۶ درصد ارتقاء یافت. همچنین با اجرای طرح های بهسازی سه درصد از روستاها تا سال ۱۳۸۰ از مزایای این طرح ها بهره مند شدند. طرح های بهسازی اساسا در سال های قبل از انقلاب اسلامی اجرا نشده بود.

همچنین پس از انتقال وظایف جهاد سازندگی به سایر دستگاه ها، ارائه خدمات زیربنایی به مناطق روستایی تداوم یافته است. به گونه ای که روستاهای دارای برق به ۹۹ درصد و روستاهای دارای آب آشامیدنی سالم به ۷۶ درصد و روستاهای دارای راه شوسه و آسفالت به ۹۱ درصد افزایش یافته است.

امور عشایری

علاوه بر توزیع نهاده های تولید به جامعه عشایری، ساخت راه از ۴۷۰ کیلومتر در سال ۱۳۵۶ به بیش از ۵۰۰۰ کیلومتر در سال ۱۳۹۷ افزایش یافته است. اکنون کل راه های ساخته شده عشایری در پوشش فعالیت های خدمات نگهداری دولت قرار دارد.

در چهار دهه اخیر برای اولین بار در کشور بیش از ۹۷۰ کیلومتر شبکه برق رسانی و ۱۳۴۰۰ کیلومتر شبکه لوله کشی آب آشامیدنی در این مناطق ایجاد شده است.

توسعه زیرساخت ها برای رشد تولید

در نگاهی آینده نگر و به منظور تداوم رشد تولید، به ویژه با اتکال به شیوه های بهره ور، ۳ پروژه عظیم زیربنایی کشاورزی در زمینه توسعه شبکه های آبیاری و زهکشی و تجهیز نوسازی اراضی کشور در وسعتی بالغ بر ۸۲۳ هزار هکتار از اراضی در حال اجر است که در تاریخ کشاورزی بی سابقه بوده و تدریجا با اتمام آنها، ظرفیت تولید از طریق بهره وری و اشتغال در بخش کشاورزی به طور قابل توجهی افزوده خواهد شد.

آب و برق

در گذر ۴ دهه

از توسعه

جمهوری اسلامی ایران در سال های پس از پیروزی انقلاب به یکی از قدرتمندترین کشورهای منطقه در تولید انرژی الکتریکی تبدیل شده و با اتکا به برنامه های مهندسی بهره‌وری آب، به بهداشت و سلامت عمومی و همچنین استفاده از ظرفیت های آبی در تولید برق کمک شایانی کرده است.

بخش برق کشور به عنوان صنعتی زیربنایی در چهار دهه اخیر توانسته است با توسعه طرح های خود در زمینه های مختلف، نقش مهمی را در افزایش رضایت مندی و آسایش مردم و همچنین توسعه و آبادانی کشور ایفا کند.

نگاهی به فعالیت های این صنعت در زمینه ساخت نیروگاه های مختلف نشان می دهد در حالی که جمعیت کشور نسبت به ابتدای انقلاب حدود ۲/۲ برابر شده است، ولی با این وجود ظرفیت نصب شده نیروگاهی ۱۱/۴ برابر افزایش یافته و به بیش از ۸۰ هزار مگاوات رسیده است.

توسعه ظرفیت نیروگاهی ایران

ظرفیت منصوبه نیروگاه های کشور در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی حدود هفت هزار مگاوات بوده که این رقم در ابتدای دولت یازدهم به ۶۸ هزار و ۹۳۱ مگاوات و تا انتهای دی ۹۷ به ۸۰ هزار و ۲۲۹ مگاوات رسیده است.

براین اساس طی مدت فعالیت دولت تدبیر و امید بیش از ۱۱ هزار مگاوات به ظرفیت نصب شده نیروگاه های کشور اضافه شده و حداقل ۶۵ درصد تجهیزات مورد استفاده در این بخش هم ساخت داخل بوده است.

اکنون در ۲۷ استان ۳۱ پروژه بزرگ نیروگاهی به ظرفیت ۱۹ هزار مگاوات در حال اجراست که ۱۲ هزار مگاوات از این رقم در دولت دوازدهم به مدار بهره برداری خواهد آمد.

براساس برآورد صورت گرفته اکنون واحدهای گازی با ۲۵ هزار و ۳۵۵ مگاوات بیشترین ظرفیت (۳۱/۶۰ درصد) نصب شده نیروگاهی کشور را به خود اختصاص داده اند. همچنین ۲۹/۴۷ درصد نیروگاه های کشور مربوط به واحدهای سیکل ترکیبی است که حدود ۲۳ هزار و ۶۴۶ مگاوات از ظرفیت منصوبه نیروگاه های ایران مربوط به این بخش است. واحدهای بخار نیروگاهی هم ۱۹/۷۳ درصد ظرفیت منصوبه این حوزه را به خود اختصاص داده اند و با ظرفیت ۱۵ هزار و ۸۲۹ مگاواتی خود در میان سه بخشی قرار گرفته اند که بیشترین ظرفیت نصب شده نیروگاهی کشور را دارند.

ظرفیت واحدهای برق آبی هم به ۱۱ هزار و ۹۳۸ مگاوات رسیده است و سهم ۱۴/۸۸ درصدی را در بین کل ظرفیت نصب شده نیروگاه های کشور در اختیار دارند. همچنین ظرفیت فعلی واحدهای تولید پراننده (شامل ۲۵۳ مگاوات خودتامین) به یک هزار و ۳۴۱ مگاوات و ظرفیت نیروگاه اتمی هم به یک هزار و ۲۰ مگاوات رسیده است که از این حیث واحدهای یاد شده هر کدام حدود یک درصد از کل ظرفیت منصوبه نیروگاه های کشور را به خود اختصاص داده اند.

آخرین ظرفیت نصب شده نیروگاه های تجدیدپذیر کشور هم به حدود ۶۷۰ مگاوات و ظرفیت واحدهای دیزلی به حدود ۴۳۹ مگاوات رسیده است.

براین اساس اکنون ایران به لحاظ ظرفیت منصوبه برق رتبه نخست منطقه و جایگاه چهاردهم را در جهان دارد.

ارتقای جایگاه ایران در تولید برق آبی

ایران در سال های پس از پیروز انقلاب توجه ویژه ای به افزایش توان تولید برق از منابع آبی داشته و سرمایه گذاری های

صورت گرفته در این بخش منجر به ارتقای جایگاه جهانی ایران در تولید برق آبی شده است.

براساس تازه ترین گزارش انجمن جهانی انرژی برق آبی، ایران اکنون با بهره برداری از ۱۲ هزار مگاوات نیروگاه برق آبی رتبه نوزدهم دنیا، ششم آسیا و دوم خاورمیانه را به خود اختصاص داده است.

اینک میزان تولید نیروگاه های برق آبی دنیا به حدود ۴ میلیون مگاوات ساعت رسیده است که این میزان تولید انرژی برق آبی مانع از انتشار ۴ میلیارد تن گازهای گلخانه ای در سراسر جهان شده است. ۲۶/۵ درصد از کل انرژی تولیدی دنیام توسط انرژی های تجدیدپذیر تامین می شود که در این بین ۱۶/۴ درصد از این رقم مربوط به نیروگاه های برق آبی، ۵/۶ درصد مربوط به نیروگاه های بادی، ۲/۲ درصد مربوط به نیروگاه های زیست توده، ۱/۹ درصد مربوط به نیروگاه های خورشیدی و ۰/۴ درصد مربوط به سایر نیروگاه های تجدیدپذیر است و در ایران سهم نیروگاه های برق آبی از کل ظرفیت نیروگاهی نصب شده به حدود ۱۵ درصد رسید است.

طبق گزارش این انجمن که در سال ۲۰۱۸ منتشر شد، چین بیشترین ظرفیت نیروگاه های برق آبی جهان را به خود اختصاص داده، به طوری که میزان تولید واحدهای برق آبی این کشور به بیش از ۳۴۱ هزار مگاوات رسیده است. پس از چین، آمریکا (۱۰۳ هزار مگاوات)،

*در ابتدای دولت تدبیر و امید کل ظرفیت

نصب شده کشور در حوزه انرژی های

تجدیدپذیر ۱۶۵ مگاوات که در پایان دولت

یازدهم این رقم با تغییر رویکرد

به سرمایه گذاری توسط بخش

غیردولتی و ایجاد تعرفه های متنوع

برای قراردادهای خرید تضمینی برق

تجدیدپذیر به حدود ۳۴۱ مگاوات رسید

و از زمان استقرار دولت دوازدهم تا

پایان آذر امسال هم ظرفیت نصب شده

انرژی های تجدیدپذیر با رشد

۹۶ درصدی به ۶۷۰ مگاوات رسیده است

برزیل (۱۰۰ هزار مگاوات) و کانادا (۸۱ هزار مگاوات) در میان چهار کشور برتر دارای بیشترین ظرفیت نیروگاه های برق آبی قرار گرفته اند.

ایران هم با بهره برداری از ۱۲ هزار مگاوات نیروگاه برق آبی رتبه نوزدهم دنیا، ششم آسیا و دوم خاورمیانه را به خود اختصاص داده است. چین، ژاپن، هند، ترکیه، ویتنام و ایران شش کشور برتر آسیا به لحاظ بهره برداری از نیروگاه های برق آبی هستند.

براساس گزارش این انجمن، ایران در سال ۲۰۱۷ توانسته است با بهره برداری از ۵۲۰ مگاوات واحدهای جدید برق آبی در میان کشورهای پیشواز این بخش قرار بگیرد و رتبه هفتم جهان را به لحاظ افزایش ظرفیت نیروگاه های برق آبی به خود اختصاص بدهد.

افزایش ۱۴ برابری ظرفیت پست های برق

ظرفیت پست های برق کشور (انتقال، فوق توزیع و توزیع) در طول

۴۰ سال گذشته نزدیک به ۱۴ برابر افزایش یافته و از مرز ۳۷۸ هزار مگاوات آمپر گذشته است.

نگاهی به فعالیت های این صنعت در زمینه ایجاد پست های برق (انتقال، فوق توزیع و توزیع) حکایت از آن دارد که ظرفیت پست های یاد شده در سال ۵۷ و همزمان با پیروزی انقلاب حدود ۲۶ هزار و ۸۰۷ مگاوات آمپر بود که با همت تالاشگران صنعت برق این رقم در ابتدای دولت یازدهم به حدود ۳۰۴ هزار مگاوات آمپر و اکنون به ۳۷۸ هزار و ۷۳۸ مگاوات آمپر رسیده است؛ بنابراین در مدت زمان فعالیت دولت تدبیر و امید بیش از ۷۴ هزار مگاوات آمپر ظرفیت جدید در میان پست های برق کشور ایجاد شده است. همچنین براساس برآورد صورت گرفته ظرفیت پست های برق کشور (انتقال، فوق توزیع و توزیع) نسبت به ابتدای انقلاب ۱۴ برابر افزایش پیدا کرده و ۱۰۰ درصد تجهیزات آنها ساخت داخل است.

برای اطلاع بیشتر از جزئیات اقدامات صورت گرفته خوب است بدانید ظرفیت های پست های شبکه انتقال و فوق توزیع کشور در ابتدای انقلاب ۱۸ هزار و ۴۷۷ مگاوات آمپر بوده است که تا ابتدای دی امسال با افتتاح پست های جدید این رقم به ۲۵۷ هزار و ۱۶۰ مگاوات آمپر افزایش یافته و اکنون هم ظرفیت های پست های جدید انتقال و فوق توزیع که با پیشرفت ۸۵ درصدی در حال ساخت و تکمیل شدن هستند به ۹ هزار و ۳۴۵ مگاوات آمپر رسیده است.

همچنین ظرفیت ترانسفورماتورهای توزیع در سال ۵۷ حدود هشت هزار و ۳۳۰ مگاوات آمپر بوده که این رقم اکنون از مرز ۱۲۱ هزار مگاوات آمپر گذشته است.

تعداد ترانسفورماتورهای توزیع هم از ۲۶ هزار دستگاهه ابتدای انقلاب به حدود ۷۰۵ هزار دستگاهه رسیده و تمامی تجهیزات آن هم ساخت داخل است؛ بنابراین تعداد ترانسفورماتورهای توزیع موجود در کشور نسبت به سال ۵۷ بیش از ۲۷ برابر افزایش یافته است.

توسعه انرژی های تجدیدپذیر

کمبود سوخت های فسیلی، آلودگی محیط زیست، گرم شدن کره زمین، و ریزش باران های اسیدی بسیاری از کشورهای جهان را به ایجاد تنوع در منابع انرژی خود و عدم تکیه صرف بر منبع نفت مجاب کرده است.

صنعت برق ایران هم در سال های پس از پیروزی انقلاب با تکیه بر این راهبرد به سمت استفاده هرچه بیشتر از انرژی های تجدیدپذیر مانند باد و خورشید حرکت کرده است.

نگاهی به روند توسعه انرژی های پاک در کشور حاکی از آن است که ظرفیت ۶ مگاواتی نیروگاه های تجدیدپذیر در ابتدای انقلاب، اکنون به ۶۷۰ مگاوات رسیده است. در ابتدای دولت تدبیر و امید کل ظرفیت نصب شده کشور در حوزه انرژی های تجدیدپذیر ۱۶۵ مگاوات بوده که در پایان دولت یازدهم این رقم با تغییر رویکرد سرمایه گذاری از سوی بخش دولتی به سرمایه گذاری توسط بخش غیردولتی و ایجاد تعرفه های متنوع برای قراردادهای خرید تضمینی برق تجدیدپذیر به حدود ۳۴۱ مگاوات رسید و از زمان استقرار دولت دوازدهم تا پایان آذر امسال، ظرفیت نصب شده انرژی های تجدیدپذیر با رشد ۹۶ درصدی به ۶۷۰ مگاوات افزایش یافته است.

همچنین در چارچوب تنوع بخشی اقتصادی در سبد انرژی با تاکید بر انرژی های تجدیدپذیر، ظرفیت نصب شده انرژی های برق آبی از مرز ۱۲ هزار مگاوات گذشته است.

بر اساس برنامه ریزی صورت گرفته، ظرفیت نصب شده کشور در حوزه انرژی های تجدیدپذیر تا پایان سال به یک هزار و ۱۴۱ مگاوات

تیرماه شنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

اطلاعات

خواهد رسید و در مجموع تا پایان دولت دوازدهم چهار هزار مگاوات به ظرفیت انرژی‌های تجدیدپذیر اضافه خواهد شد.

تولید برق از منابع تجدیدپذیر

آمارها نشان می‌دهد از تیر ۱۳۸۸ تا پایان آذر ۱۳۹۷ حدود ۲ میلیارد و ۶۷۳ میلیون کیلووات ساعت از منابع تجدیدپذیر انرژی تولید شده که این میزان تولید برق از محل انرژی‌های تجدیدپذیر توانسته از انتشار یک میلیون و ۸۴۴ هزار تن گاز گلخانه‌ای بکاهد. همچنین این میزان تولید انرژی‌های نو باعث شده است ۷۵۹ میلیون مترمکعب از مصرف سوخت‌های فسیلی در کشور که جزو عوامل اصلی آلودگی هوا در کشور است، کاسته شود.

گفتنی است: این میزان تولید انرژی‌های نو باعث صرفه‌جویی ۵۸۸ میلیون لیتری مصرف آب در سال‌های اخیر شده که این میزان سهم در ماه آذر به تنهایی حدود ۱۴ میلیون لیتر بوده است.

در همین حال انرژی‌های تجدیدپذیر موجب اشتغال ۴۳ هزار و ۶۰۰ نفر به صورت مستقیم و غیرمستقیم در کشور شده و حجم سرمایه‌گذاری غیردولتی در این بخش به بیش از ۱۰۱ هزار میلیارد ریال رسیده است.

بررسی اعداد و ارقام موجود در این بخش حکایت از آن دارد که ۴۲ درصد نیروگاه‌های تجدیدپذیر کشور از نوع خورشیدی، ۴۱ درصد از نوع بادی، ۱۳ درصد از نوع برق‌آبی کوچک، دو درصد از نوع بازیافت حرارت و دو درصد هم از نوع زیست توده است.

پیشرفت انرژی خورشیدی

یکی دیگر از دستاوردهای انقلاب اسلامی در حوزه تأمین انرژی‌های سالم و تجدیدپذیر، توسعه بهره‌مندی از انرژی خورشیدی در مناطق کویری است.

تا پیش از پیروزی انقلاب، برنامه‌ای برای توسعه استفاده از انرژی خورشیدی در ایران وجود نداشت، ولی در سال‌های اخیر همزمان با اهمیت بهبود شرایط زیست محیطی و کاهش گازهای گلخانه‌ای، نگاه برنامه‌ریزان و مجریان طرح‌های انرژی به تولید برق از انرژی خورشیدی معطوف شد.

آمار منتشره از سوی وزارت نیرو نشان می‌دهد تاکنون دو هزار نیروگاه کوچک خورشیدی در روستاها و مناطق محروم راه‌اندازی شده است و تا پایان امسال هم سه هزار نیروگاه دیگر به آنها افزوده خواهد شد. این در حالی است که تولید انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور در سال ۱۳۹۵ حدود ۲۵۰ مگاوات بوده که سال گذشته به ۵۰۰ مگاوات رسید و امسال به یک هزار مگاوات خواهد رسید.

حمایت مجلس از تأمین منابع مالی این طرح در سال‌های اخیر باعث تسریع در استفاده از انرژی خورشیدی شده است، به گونه‌ای که اینک سالانه ۱۸۶۰ میلیارد تومان از منابع بودجه کشور به طرح‌های توسعه انرژی خورشیدی اختصاص دارد. این حمایت ویژه مالی سبب خواهد شد در آینده نزدیک ایران به یکی از بزرگترین تولیدکنندگان برق خورشیدی در منطقه تبدیل شود.

پوشش ۹۹/۴ درصدی شبکه آب در شهرها

صنعت آب و فاضلاب در چهار دهه اخیر توانسته است با توسعه طرح‌های آبرسانی روستایی، شبکه‌های توزیع و خطوط انتقال آب شهری و روستایی، شبکه‌های جمع‌آوری و انتقال فاضلاب شهری، افزایش تعداد تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب و... نقش مهمی در توسعه، آبادانی و پیشرفت کشور داشته باشد.

بررسی عملکرد حوزه آب شهری نشان می‌دهد از جمعیت ۱۸ میلیون نفری شهرهای ایران در ابتدای انقلاب، حدود ۷۴/۶ میلیون نفر زیر پوشش خدمات آب و فاضلاب قرار داشتند که با تلاش‌های صورت گرفته از سوی صنعت آب و فاضلاب کشور، اکنون از جمعیت ۶۰ میلیون نفری شهرهای ایران، ۹۹/۴ درصد زیر پوشش این خدمات قرار گرفته‌اند؛ این رقم تا پایان امسال به ۹۹/۵ درصد و تا پایان دولت دوازدهم به میزان ۹۹/۷ درصد افزایش خواهد یافت.

همچنین ۲ هزار و ۷۰۰ مشترک آب شهری ابتدای انقلاب در اوایل دولت یازدهم به ۱۴ میلیون و ۳۸۶ هزار مشترک و تا ابتدای دولت دوازدهم به ۱۵ میلیون و ۷۱۹ هزار مشترک رسیده است که با اقدامات صورت گرفته، اکنون شمار مشترکان آب شهری کشور به ۱۶ میلیون و ۵۱۶ هزار خانوار افزایش پیدا کرده که براین اساس طی دولت تدبیر

و امید بیش از ۲ میلیون و ۱۰۰ هزار نفر به مشترکان آب شهری افزوده شده است.

افزایش تقاضای آب در شهرها

در این بین به دلیل رشد روزافزون جمعیت و افزایش تقاضای آب در شهرها حدود ۲۶ هزار و ۹۹۴ هزار کیلومتر خطوط انتقال آب شهری تا ابتدای دولت یازدهم در کشور ایجاد شده بود که این رقم تا ابتدای دولت دوازدهم به حدود ۲۸ هزار و ۴۹۲ کیلومتر و اکنون به ۲۹ هزار و ۸۴۳ هزار کیلومتر رسیده است؛ بر این اساس در مدت زمان فعالیت دولت تدبیر و امید بیش از ۲ هزار و ۸۴۹ کیلومتر خطوط انتقال آب شهری در کشور ایجاد شده است.

همچنین طول شبکه توزیع آب شهری در ابتدای انقلاب حدود ۲۴ هزار کیلومتر بوده که این رقم در ابتدای دولت یازدهم به ۱۴۱ هزار و ۴۱۰ کیلومتر و در ابتدای دولت دوازدهم به ۱۴۷ هزار و ۵۵۰ هزار کیلومتر رسید. اکنون هم طول شبکه توزیع آب شهری از مرز ۱۵۵ هزار کیلومتر گذشته است؛ بنابراین در مدت زمان فعالیت دولت تدبیر و امید بیش از ۱۴ هزار کیلومتر به طول شبکه‌های توزیع آب شهری کشور افزوده شده است.

در ابتدای پیروزی انقلاب همچنین حدود ۲۷ واحد تصفیه‌خانه آب شهری در کشور فعال بوده که این رقم در ابتدای دولت یازدهم به ۱۲۴ واحد و اکنون تعداد تصفیه‌خانه‌های آب شهری کشور به ۱۳۹ مورد رسیده است. تعداد مخازن آب شهری به ۴ هزار و ۶۷۷ مورد رسیده و

*به دلیل رشد روزافزون جمعیت

و افزایش تقاضای آب در شهرها

حدود ۲۶ هزار و ۹۹۴ هزار کیلومتر

خطوط انتقال آب شهری تا ابتدای

دولت یازدهم در کشور ایجاد شده بود

که این رقم اکنون به ۲۹ هزار و ۸۴۳ هزار

کیلومتر رسیده است

بر این اساس در مدت زمان

فعالیت دولت تدبیر و امید بیش از

۲ هزار و ۸۴۹ کیلومتر خطوط

انتقال آب شهری در کشور

ایجاد شده است

حجم کل این مخازن هم به ۱۶ میلیون و ۲۹۸ هزار مترمکعب افزایش یافته است که این رقم در ابتدای دولت یازدهم حدود ۱۴ میلیون و ۸۲۱ هزار مترمکعب بوده است.

اجرای ۱۱۸ طرح جدید ملی

وزارت نیرو در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب با اتکا به توان مهندسان داخلی و دانش فنی کسب شده در طول دوران انقلاب، برنامه ویژه‌ای برای توسعه طرح‌های آبرسانی تدوین کرده است.

شاهین پاکروح معاون مهندسی و توسعه شرکت آبفای کشور در این باره می‌گوید: اکنون ۱۱۸ طرح ملی آبرسانی در سطح کشور در حال اجراست که ۳۱ طرح از این تعداد، پیشرفت فیزیکی بالای ۸۰ درصد دارند و با اشاره به این که اعتبار اجرای این طرح‌ها در لایحه

بودجه سال آینده با ۱۶ درصد افزایش نسبت به امسال ۱۹ هزار و ۳۴۸ میلیارد ریال شده است، می‌افزاید: برای تکمیل ۳۱ طرح ملی آبرسانی، به اعتباری افزون‌بر ۲۴ هزار و ۷۳۴ میلیارد ریال نیاز است.

معاون مهندسی و توسعه شرکت آبفای کشور تعداد طرح‌های فاضلاب کشور در لایحه بودجه سال ۹۸ را ۲۰۹ طرح اعلام کرده و می‌گوید: ۵۴ طرح فاضلاب در قالب برنامه توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب از پیشرفت فیزیکی بیش از ۸۰ درصد برخوردار بوده و تاکنون برای اجرای این طرح‌ها مبلغ ۷۹ هزار و ۵۰۰ میلیارد ریال هزینه شده است. وی با اشاره به این که تکمیل و راه‌اندازی این تعداد طرح فاضلاب در کشور به ۳۳ هزار و ۷۹۱ میلیارد ریال اعتبار نیاز دارد، می‌افزاید: در بخش تصفیه‌خانه‌های فاضلاب هم ۸۶ تصفیه‌خانه با مجموع ظرفیت ۲/۲۲ میلیون مترمکعب در شبانه‌روز در حال ساخت است که با تکمیل و راه‌اندازی تدریجی این تصفیه‌خانه‌ها، جمعیتی افزون‌بر ۱۰/۲۲ میلیون نفر زیر پوشش خدمات تصفیه فاضلاب قرار خواهند گرفت. اعتبار مورد نیاز برای تکمیل این طرح‌ها، بیش از ۱۰ هزار و ۴۰۶ میلیارد ریال برآورد شده است. پاکروح با اشاره به ساخت ۳۰ تصفیه‌خانه آب با مجموع ظرفیت روزانه ۳ هزار و ۳۲۷ میلیون مترمکعب در سطح کشور می‌افزاید: در استان‌های آذربایجان شرقی ۲ واحد آذربایجان غربی ۳ واحد، اردبیل، البرز، تهران، چهارمحال و بختیاری، زنجان، سیستان و بلوچستان، قزوین، قم، لرستان و همدان هر کدام یک واحد فارس ۳ واحد، کردستان ۲ واحد، کرمان ۲ واحد، کرمانشاه ۱ واحد، گیلان ۲ واحد و مازندران ۲ واحد تصفیه‌خانه در حال ساخت است.

وی پیشرفت فیزیکی تصفیه‌خانه‌های در حال ساخت را بین ۱۵ تا ۹۷ درصد اعلام می‌کند و می‌افزاید: اعتبار مورد نیاز برای تکمیل این طرح‌ها، بیش از ۱۰ هزار و ۵۲۲ میلیارد ریال برآورد شده است.

توسعه شبکه‌های آبیاری و زهکشی

یکی دیگر از افتخارات انقلاب در حوزه نیرو، توسعه قابل ملاحظه شبکه‌های آبیاری و زهکشی ظرف ۴۰ سال اخیر است.

فتح الله دهکردی مدیرکل دفتر بهره‌برداری از تأسیسات انتقال و توزیع آب شرکت مدیریت منابع آب ایران، با اشاره به رشد چهار برابری تأسیسات آب و شبکه‌های آبیاری پس از انقلاب می‌گوید: با وجود توسعه شبکه‌های آبیاری و زهکشی، ارتقای بهره‌وری و اعمال مدیریت مصرف موجب شد تا میانگین مصرف آب در هکتار با ۴۴ درصد کاهش از ۱۰ هزار و ۵۰۰ متر مکعب به ۵ هزار و ۹۰۰ متر مکعب برسد.

دهکردی می‌افزاید: مجموع سطوح زیر پوشش شبکه‌های آبیاری و زهکشی قبل از انقلاب را ۷۵۰ هزار هکتار بود ولی پس از انقلاب سطح زیر پوشش شبکه‌های مدرن آبیاری و زهکشی با ۱/۱ میلیون هکتار افزایش به حدود ۱/۸۵ میلیون هکتار رسید. وی ادامه می‌دهد: با ارتقای بهره‌وری در این شبکه‌ها میزان مصرف آب در هر هکتار زمین به ۵ هزار و ۹۰۰ مترمکعب کاهش یافت و در مجموع میزان مصرف آب شبکه‌های آبیاری کشور با ۴۴ درصد کاهش به رقم ۷ هزار مترمکعب در هر هکتار رسید.

مدیرکل دفتر بهره‌برداری از تأسیسات انتقال و توزیع آب شرکت مدیریت منابع آب ایران با بیان این که پس از پیروزی انقلاب تاکنون با توجه به آمایش سرزمینی در سطح کشور، ۱۱۲ شبکه آبیاری و زهکشی به بهره‌برداری رسیده است، می‌گوید: از مهم‌ترین شاخصه‌های این شبکه‌ها پراکندگی و گستردگی زیاد آنهاست، به‌گونه‌ای که احداث آنها تقریباً در تمامی استان‌های کشور، زمینه‌ساز اشتغال تعداد زیادی از مردم آن منطقه را مهیا کرده است.

دهکردی می‌افزاید: شبکه آبیاری و زهکشی ورامین در استان تهران، شبکه‌های چانیمه، میان‌کنگی و بمپور در استان سیستان و بلوچستان، دشت‌عباس در استان ایلام و شبکه‌های مدرن آبیاری پایین‌دست سد مخزنی کرخه در استان خوزستان از جمله شبکه‌های مهم احداث شده پس از انقلاب است. وی با اشاره به این که آخرین شبکه آبیاری و زهکشی که قبل از انقلاب و در سال ۵۷ به بهره‌برداری رسید، شبکه آبیاری و زهکشی مهاباد در استان آذربایجان غربی بوده است، می‌گوید: تا قبل از انقلاب در مجموع فقط ۲۰ شبکه آبیاری و زهکشی در کشور ایجاد شد که قدیمی‌ترین آنها شبکه آبیاری و زهکشی آب‌پخش در استان بوشهر با مساحت ۸ هزار و ۷۰۰ هکتار در سال ۱۳۳۰ به بهره‌برداری رسید.

چهارشنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷

اطلاعات

۵۳

۴۱ سال همگام با صنعت نفت

با انجام پروژه های نگهداشت توان تولید اجرای طرح های توسعه میادین نفتی، ساخت کارخانه نمکزدایی و انجام طرح های تولید صیانتی از مخازن شامل برنامه های تزریق گاز و آب به میادین نفتی، علاوه بر جبران افت طبیعی تولید مخازن، تلاش فراوان در زمینه تولید نفت خام انجام گرفت.

توسعه میادین گازی در افزایش جایگزینی گاز طبیعی با سوخت های مایع و همچنین تزریق گاز در میادین نفتی به منظور افزایش بازافت نهایی هم از دیگر اولویت ها و دستاوردهای عمده وزارت نفت در سالهای پس از انقلاب اسلامی بوده است.

مقایسه تولید هیدروکربورها

۱- تولید نفت خام: بررسی های انجام شده نشان می دهد که تولید نفت خام غیرصیانتی قبل از انقلاب اسلامی در افزایش سود شرکت ها و کارتل های نفتی و تأمین سوخت ارزان برای کشورهای صنعتی صورت می گرفته است. این حجم بالای تولید کاملاً مغایر با اصول تولید صیانتی بوده و دلیلی بر توان تولید براساس اصل بهینه سازی و ظرفیت پایدار تولید نبوده است. صنعت نفت ایران تا قبل از انقلاب در اختیار شرکت های خارجی قرار داشت به طوری که بدون توجه به نوع مخازن نفتی ایران، عدم استفاده از روش های صحیح تولید و اجرای پروژه های صیانت از مخازن، سعی در استخراج و چپاول هرچه بیشتر و سریعتر از این مخازن را داشتند و مخازن نفتی ایران روز به روز فرسوده تر شدند.

۲- تزریق گاز به میادین نفتی: به منظور برداشت صیانتی از مخازن نفتی کشور و افزایش ضریب بازافت آنها، عملیات تزریق گاز به آنها ضرورتی اجتناب ناپذیر است. میزان تزریق گاز به میادین نفتی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۵۷ بیش از ۳۰ برابر افزایش یافته است به طوری که اکنون در ۹ میدان از میادین نفتی خشکی (میادین بی بی حکیمه، پارسی، آغاچارای، کوپال، گچساران، مارون، کرنج، نرگسی و هفتگل) تزریق گاز صورت گرفته و همچنین بازگردانی گاز در میدان پازنان و تزریق امتزاجی گاز در میدان دارخوین در حال انجام است.

۳- تولید گاز طبیعی: باززیابی تولید این حامل انرژی نشان می دهد که متوسط تولید گاز طبیعی در سال ۱۳۵۷ معادل ۱۱۰ میلیون مترمکعب در روز بوده که این میزان در سال ۱۳۹۶ به ۸۴۶ میلیون مترمکعب در روز افزایش یافته است (حدود ۸ برابر) که این امر نشان دهنده توسعه گسترده میادین گازی کشور در سال های پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. با توجه به اهمیت روبه رشد گاز طبیعی در تأمین انرژی جهان، تولید هر چه بیشتر گاز طبیعی موجب ایجاد مزیت استراتژیک در دیپلماسی خارجی کشور خواهد شد.

۴- تولید میعانات گازی: به تبع افزایش تولید گاز طبیعی در سال های پس از پیروزی انقلاب، تولید میعانات گازی هم افزایش چشمگیر یافته، به طوری که تولید این محصول در سال ۱۳۹۶

مزدوران بالایی، مزدوران پایینی و کشف رود، سفید (مخزن دهرم)، کوپال جنوب شرقی (مخزن آسماری)،

خیام (مخازن دهرم پایینی و بالایی)، دلاوران، مهر (مخزن آسماری)، سامان (مخازن آسماری بالایی، آسماری پایینی و کلهر)، سپهر (مخازن فهلان و گدوان)،

سهراب، دهلران (مخزن آسماری)، بیستون (مخزن آسماری)، خار تنگ (مخازن دهرم فراقون)، خسرو (مخزن آسماری)، یادمان (مخازن سروک و گدوان)، پازن، دوستکو (مخازن ایلام، سروک و داربان)، سفید دنگ (مخزن دالان بالایی)، چارک-۱ (مخازن دشتک و دهرم بالایی)، شهیدان-۱ (مخازن آسماری و کلهر)، سراب-۱ (مخازن گدوان، داربان و فهلان)، آریا در خلیج فارس و همچنین کشف گاز در افق خامی میدان بی بی حکیمه، کشف لایه نفتی میدان پارس جنوبی، کشف گاز و میعانات گازی در سازند خامی میدان کرنج، کشف گاز در سازندهای داربان، گدوان و فهلان میدان مارون، کشف نفت و گاز در افق خامی میدان بینک هم از دیگر اکتشافات نفت و گاز در سال های پس از انقلاب اسلامی است.

توسعه میادین نفت و گاز

همزمان با گسترش فعالیت های اکتشافی و افزایش ذخایر نفت و گاز کشور در سال های پس از پیروزی انقلاب، تلاشی چشمگیر در توسعه میادین نفت و گاز همراه با توجه ویژه به توسعه میادین مشترک با کشورهای همسایه از طریق عقد قراردادهای بیع متقابل و فاینانس و همچنین از محل منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران به عمل آمد.

* یکی از سیاست های عمده وزارت نفت

در راستای برنامه ملی اقتصاد مقاومتی

تمرکز بر توسعه میادین مشترک نفتی

به ویژه میادین غرب کارون بوده است

بطوری که در سال های پس از انقلاب

طرح های توسعه میادین یادآوران

(فاز اول)، آزادگان شمالی (فاز اول)

و طرح توسعه میدان یاران شمالی

در سال های اخیر تکمیل و مورد

بهربرداری قرار گرفته و همچنین تولید

از میدان یاران جنوبی در سال ۱۳۹۶

آغاز شده است

صنعت نفت در توسعه اقتصاد کشور دارای جایگاه ویژه ای است که برخی از نقش های محوری آن عبارتند از تحقق اهداف کلان اقتصاد ملی در افق چشم انداز ۲۰ ساله، پیشبرد دیپلماسی اقتصادی و انرژی ایران و کمک به تضمین امنیت ملی کشور از طریق توسعه همکاری ها و تعاملات منطقه ای و بین المللی و داشتن سهم مهم در تولید ناخالص داخلی و درآمدهای ارزی کشور و تأمین انرژی اولیه مورد نیاز کشور به میزان ۹۵ درصد صنعت نفت یکی از اصلی ترین مزیت های اقتصاد ایران به شمار می رود و مناسب است که با تکیه بر آن، ضمن حفظ نسبی استقلال بودجه عمومی از درآمدهای نفتی، زمینه توسعه اقتصادی پایدار کشور را فراهم کرد. ایران در منطقه خاورمیانه از جمله به دلیل موقعیت ممتاز و استثنایی آن به لحاظ تأمین امنیت انرژی جهان، قرار گرفتن کشور در مرکز بیضی انرژی (این بیضی شامل حجم عمده ذخایر نفت و گاز جهان است) و قرار گرفتن کشور در محل تلاقی سه قاره آسیا، آفریقا و اروپا از اهمیتی استراتژیک برخوردار است.

اکتشاف ذخایر نفت و گاز در فلات قاره ایران از یک قرن پیش آغاز و بخش عمده ای از این ذخایر کشف شده و مورد بهره برداری قرار گرفته است. اکتشاف نفت و گاز پایه و پشتوانه فعالیت های بعدی در زنجیره ارزش نفت و گاز است.

در دهه دوم از پیروزی انقلاب و پس از اتمام جنگ تحمیلی، آهنگ فعالیت های اکتشافی در کشور به تدریج سرعت گرفت و امکانات بیشتری به آن تخصیص داده شد. کشف میدان گازی پارس جنوبی که یکی از بزرگترین منابع گازی جهان به شمار می رود و کشف میدان های عظیم نفتی آزادگان و یادآوران از مهمترین دستاوردهای فعالیت های اکتشافی در سال های پس از پیروزی انقلاب هستند.

عمده اکتشافات نفت و گاز در سال های پس از انقلاب شامل میدان گازی پارس جنوبی، میدان عظیم نفتی آزادگان، میدان نفتی یادآوران، میدان گازی تابناک، میدان نفتی چنگوله، میدان نفتی آذر، میدان گازی کیش، میدان نفتی بندکرخه، میدان نفتی اروند، میدان سردار جنگل، میدان خیر آباد، میدان گازی گردان، میدان گازی زیره، میدان نفتی و گازی آرش، میدان نفتی منصورآباد، میدان گازی هما، میدان نفتی توسن، میدان گازی دی، میدان گازی لاوان در طاق دس دهرم، مخزن سروک میدان رامین، مخزن دهرم میدان بلال، مخزن خامی میدان نفتی منصوری، مخزن خامی میدان نفتی آب تیمور، میدان نفتی پرنج، مخزن گازی فهلان در میدان اهواز، میدان گازی سفیدزاور، مخزن گازی ژوراسیک در میدان کوه آسماری، میدان گازی فارسی، میدان نفتی عسلویه، میدان نفتی و گازی بالارود اندیشک، میدان اهواز (مخزن خامی)، میدان جعفر است.

میادین آبان، سفیدباغون، هالگان، فرزاد ب (مخزن گازی)، بینالود (مخزن نفتی)، سوسنگرد، سومار، توس (مخازن شوربجه،

پهارشبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۷ اطلاعات

نسبت به سال ۱۳۵۷ بیش از ۲۰ برابر افزایش داشته است.

۵- تولید و توسعه میدان مشترک نفتی: یکی دیگر از سیاست‌های عمده وزارت نفت در چارچوب سیاست‌های کلی برنامه ملی اقتصاد مقاومتی، تمرکز بر توسعه میدان مشترک نفتی کشور به ویژه غرب کارون بوده است، به طوری که تولید نفت خام از این میدان در سال‌های پس از انقلاب آغاز شده و طرح‌های توسعه میدان یادآوران (فاز اول)، آزادگان شمالی (فاز اول) و میدان یاران شمالی در سال‌های اخیر تکمیل و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است. همچنین تولید از میدان یاران جنوبی در سال ۱۳۹۶ آغاز شده است.

۶- توسعه میدان گازی پارس جنوبی: میدان گازی پارس جنوبی یکی از بزرگترین منابع گازی جهان بر روی خط مرزی مشترک ایران و قطر در خلیج فارس و به فاصله ۱۰۰ کیلومتری ساحل جنوبی ایران قرار گرفته است. در سال ۱۳۶۹ با حفر اولین چاه اکتشافی در این میدان و براساس نتایج حاصل از لرزه‌نگاری وجود گاز مورد تأیید قرار گرفت. وسعت این میدان ۹۷۰۰ کیلومتر مربع بوده که بخش متعلق به ایران ۳۷۰۰ کیلومتر مربع است. براساس آخرین برآوردهای انجام شده ذخیره درجای این بخش حدود ۱۴/۲ تریلیون مترمکعب و همچنین دارای ذخیره ای بالغ بر ۱۹ میلیارد بشکه میعانات گازی است. با توجه به وسعت این میدان، توسعه آن در فازهای مختلف مطابق با برنامه‌های پنج‌ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ایران و با هدف تامین تقاضای رو به رشد گاز طبیعی اعم از مصارف داخلی در کشور و تزریق آن به میدان نفتی به منظور صیانت از مخازن و همچنین صادرات گاز در دستورکار وزارت نفت قرار گرفته است.

تولید گاز طبیعی از میدان گازی پارس جنوبی از سال ۱۳۸۰ با تولید حدود ۲ میلیون مترمکعب در روز آغاز شده که در نتیجه بهره‌برداری از فازهای این میدان، میزان تولید گاز غنی کشور از این میدان مشترک با قطر برابر شده است.

شایان ذکر است که توسعه اکثر فازهای میدان گازی پارس جنوبی با استفاده از توانمندی شرکت‌ها، سازندگان و پیمانکاران داخلی کشور صورت گرفته است که به عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

* تکمیل و افتتاح فازهای ۱۵ و ۱۶ میدان گازی پارس جنوبی با بیش از ۷۰ درصد سهم ساخت داخل در اجرای این پروژه که این رقم تاکنون بالاترین میزان سهم ساخت داخل در اجرای پروژه‌های میدان گازی پارس جنوبی است.

* بهره‌برداری از فاز ۱۲ پارس جنوبی که از لحاظ ظرفیت پالایش گاز طبیعی، بزرگترین طرح توسعه این میدان است و در اجرای طرح مذکور ۶۷ درصد ارزش کار توسط ظرفیت‌های ایرانی به انجام رسیده‌است.

همچنین تولید نفت خام از لایه نفتی میدان پارس جنوبی در سال‌های اخیر آغاز شده است.

طرح‌ها و پروژه‌های بالادستی بعد از پیروزی انقلاب

* پروژه‌های توسعه میداین نفتی

- فاز اول طرح توسعه میدان نفتی یادآوران
- فاز اول طرح توسعه میدان نفتی آزادگان شمالی
- طرح توسعه میدان نفتی یاران شمالی
- آغاز تولید نفت خام از میدان نفتی یاران جنوبی
- راه‌اندازی فازهای اول و دوم توسعه میدان نفتی

دارخوین

- بهره‌برداری از فازهای اول و دوم تولید زود هنگام میدان نفتی آزادگان جنوبی
- آغاز تولید نفت خام از میدان نفتی مشترک آذر
- آغاز تولید نفت خام از لایه نفتی میدان پارس جنوبی
- توسعه میدان سلمان
- توسعه میدان مشترک نصرت
- طرح توسعه میدان نفتی سروش
- توسعه میدان نفتی درود
- طرح توسعه میدان نفتی نوروز
- توسعه فاز یک میدان نفتی منصوری آسماری
- بهره‌برداری از طرح تولید زود هنگام میدان نفتی هنگام
- راه‌اندازی طرح توسعه میدان نفتی مسجد سلیمان- فاز

یک

- راه‌اندازی طرح توسعه میداین نفتی سروستان و سعادت‌آباد

- فاز یک طرح توسعه میدان نفتی آبان

- طرح توسعه میدان نفتی پایدار غرب بنگستان
- تولید زود هنگام میدان نفتی بالارود
- توسعه میدان نفتی دهلران
- تکمیل سکوی حفاری نیمه‌شناور امیرکبیر (ایران البرز) و شناورهای آن
- ساخت واحدهای بهره‌برداری سرکان/ماله کوه، قلعه نار، نرگسی، کوپال، چشمه خوش، دهلران، آب تیمور و نفت‌شهر
- ایجاد تاسیسات اولیه بهره‌برداری از میدان گلخاری، پایدار، پایدار غرب، زیلائی، کارون، گرنگان، خوین، کبود، دالپری، دارخوین و شادگان
- بهره‌برداری از ردیف‌های فرآوری طرح افزایش ظرفیت فرآورش نفت خام در حوزه غرب کارون
- ایجاد کارخانه فرآورش نفت خام با ظرفیت ۵۰ هزار بشکه در روز در جزیره سیری
- * پروژه‌های توسعه میداین گازی
- تکمیل و راه‌اندازی فازهای یک تا ۱۰، ۱۲ و ۱۵ تا ۲۱ میدان گازی پارس جنوبی
- توسعه میداین نار و کنگان، آغار و دالان و تاسیسات نم زدایی دالان، سرخون، گورزین، گنبدلی، خانگیران (مزدوران) و خانگیران (شوریجه دی)،
- راه‌اندازی طرح توسعه میدان گازی تابناک
- تکمیل و توسعه فاز اول میدان گازی تنگیبجابر
- راه‌اندازی طرح توسعه میدان‌های گازی هما، شانول و وراوی

- بهره‌برداری از پالایشگاه گاز پارس‌یان ۱ فاز دوم در منطقه لامرد
- تکمیل توسعه مخزن گازی مارون خامی
- * ایجاد کارخانجات گاز و گاز مایع
- در این زمینه علاوه بر تکمیل و راه‌اندازی کارخانجات گاز

* یکی از دستاوردهای چشمگیر

بعد از پیروزی انقلاب، احداث و توسعه پالایشگاه عظیم میعانات گازی ستاره خلیج فارس است، بطوریکه تولید بنزین در این پالایشگاه در اسفند ۹۵ آغاز شد و افتتاح رسمی فاز اول این پالایشگاه در اردیبهشت ۹۶ و فاز دوم آن در تیر ۱۳۹۷ صورت پذیرفت. با تکمیل تمام فازهای این پالایشگاه مجموعاً به میزان ۳۶ میلیون لیتر در روز بنزین و ۱۳ میلیون لیتر در روز گازوئیل تولید خواهد شد

و گاز مایع ۷۰۰، ۸۰۰ و انجام اصلاحات و بازسازی کارخانجات ۹۰۰ و ۱۰۰۰ نسبت به ایجاد کارخانه‌های گاز و گاز مایع ۱۵۰۰، ۱۶۰۰، ۱۲۰۰، ۱۳۰۰، ۱۵۰۰ و ۱۶۰۰ اقدام شده است؛ از سوی دیگر، متوسط تولید پنج فرآورده نفتی اصلی (بنزین، گازوئیل، نفت سفید، نفت کوره و گاز مایع) در سال ۱۳۵۷ معادل ۱۰۰ میلیون لیتر در روز بوده که این رقم در نتیجه راه‌اندازی واحدهای جدید پالایشی و افزایش ظرفیت واحدهای قدیمی در پالایشگاه‌های نفتی کشور در سال‌های پس از پیروزی انقلاب به ۲۵۲ میلیون لیتر در روز افزایش یافته است. در سال ۱۳۵۷ صادرات فرآورده‌های نفتی اصلی وجود نداشته است، اما به دلیل افزایش تولید محصولات، در سال ۱۳۹۶ به میزان قابل توجهی صادرات نفت کوره و نفت گاز صورت پذیرفته است.

افزایش تولید بنزین و گازوئیل: متوسط تولید بنزین در سال ۱۳۵۷ معادل ۱۴/۴ میلیون لیتر در روز و متوسط تولید گازوئیل هم معادل ۲۵ میلیون لیتر در روز بوده است. در نتیجه راه‌اندازی واحدهای پالایشگاهی جدید و بهینه‌سازی واحدهای پالایشی قدیمی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب، تولید بنزین موتور و گازوئیل در آبان سال ۱۳۹۷ به ترتیب به ۹۵ و ۱۰۰ میلیون لیتر در روز افزایش یافته است.

یکی از دستاوردهای چشمگیر بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در حوزه پایین‌دستی نفت، ساخت و توسعه پالایشگاه عظیم میعانات گازی ستاره خلیج فارس با هدف پالایش ۳۶۰ هزار بشکه در روز است، به طوری که تولید بنزین در این پالایشگاه در اسفند ماه ۱۳۹۵ آغاز شده است و افتتاح رسمی فاز اول این پالایشگاه در اردیبهشت ۱۳۹۶ و فاز دوم این پالایشگاه در تیر ۱۳۹۷ صورت پذیرفت. همچنین واحد تقطیر فاز ۳ طرح در سال جاری راه‌اندازی شده است. با تکمیل تمام فازهای این پالایشگاه (جمعاً ۳ فاز) مجموعاً به میزان ۳۶ میلیون لیتر در روز بنزین و ۱۳ میلیون لیتر در روز گازوئیل تولید خواهد شد.

طرح‌های پالایش و بخش فرآورده‌های نفتی

- * ساخت و راه‌اندازی فازهای اول و دوم پالایشگاه میعانات گازی ستاره خلیج فارس
- * راه‌اندازی کامل طرح توسعه و بهینه‌سازی پالایشگاه امام خمینی (ره) شازند
- * راه‌اندازی طرح بهینه‌سازی فرآیند و بهبود کیفیت فرآورده‌های نفتی پالایشگاه شهید تندگویان تهران
- * راه‌اندازی طرح بنزین‌سازی پالایشگاه شهید تندگویان تهران

- * بهره‌برداری از طرح بنزین‌سازی پالایشگاه اصفهان
- * راه‌اندازی طرح توسعه و بهینه‌سازی پالایشگاه لاوان
- * ساخت مجتمع بنزین‌سازی پالایشگاه آبادان
- * راه‌اندازی طرح نوسازی پالایشگاه آبادان فاز ۳ (مرحله دوم)

- * راه‌اندازی طرح بنزین‌سازی پالایشگاه تبریز
- * راه‌اندازی طرح افزایش ظرفیت پالایشگاه بندرعباس
- * راه‌اندازی واحد بنزین‌سازی (CCR) پالایشگاه بندرعباس
- * انعقاد قرارداد نوسازی پالایشگاه آبادان با شرکت طرف

مقایسه شاخص های مهم بخش نفت در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۹۶			
شرح	واحد	عملکرد سال ۱۳۵۷	عملکرد سال ۱۳۹۶
متوسط تولید گاز طبیعی	میلیون مترمکعب در روز	۱۱۰	۸۴۶
متوسط تولید میعانات گازی	هزار بشکه در روز	افزایش بیش از ۲۰ برابری در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی	
تولید گاز طبیعی از میدان گازی پارس جنوبی	میلیون مترمکعب در روز	آغاز تولید از این میدان از سال ۱۳۸۰ و برابری میزان تولید با کشور قطر از این میدان در سال ۱۳۹۶	
تولید نفت خام از میدان مشترک غرب کارون	هزار بشکه در روز	آغاز تولید در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی و رسیدن به ظرفیت قابل توجه در پایان سال ۱۳۹۶	
تزریق گاز به میداین نفتی	میلیون مترمکعب در روز	افزایش بیش از ۳۰ برابری در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی	

مقایسه شاخص های مهم بخش گاز و گازرسانی در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۹۶			
شرح	واحد	عملکرد سال ۱۳۵۷	عملکرد سال ۱۳۹۶
مجموع خطوط انتقال گاز طبیعی کشور	کیلومتر	۲۹۰۰	۳۹۰۰۰
مجموع شبکه گازرسانی کشور	هزار کیلومتر	۲/۱	۳۴۳ (انتهای مهر ۹۷)
تعداد شهرهای گازرسانی شده کشور	تعداد	۵	۱۱۳۳ (انتهای مهر ۹۷)
تعداد روستاهای گازرسانی شده کشور	تعداد	۱	۲۷۰۰۷ (انتهای مهر ۹۷)
تعداد مشترکین گاز طبیعی کشور	هزار مشترک	۴۶/۵	۲۲۹۰۷ (انتهای مهر ۹۷)
صادرات گاز طبیعی کشور	میلیون متر مکعب در روز	آغاز صادرات در سالهای پس از انقلاب اسلامی	
مصرف گاز در نیروگاه های کشور	میلیارد متر مکعب	-	۶۷/۶
احداث جایگاه های CNG	تعداد	احداث ۲۴۲۶ جایگاه در سالهای پس از انقلاب اسلامی	

مقایسه شاخص های مهم بخش پالایش و بخش فرآورده های نفتی در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۹۶			
شرح	واحد	عملکرد سال ۱۳۵۷	عملکرد سال ۱۳۹۶
تولید پنج فرآورده نفتی اصلی (بنزین، گازوئیل، نفت سفید، نفت کوره و گاز مایع)	میلیون لیتر در روز	۱۰۰	۲۵۲
متوسط تولید بنزین موتور	میلیون لیتر در روز	۱۴/۴	۹۵ (آبان ۱۳۹۷)
متوسط تولید گازوئیل	میلیون لیتر در روز	۲۵	۱۰۰ (آبان ۱۳۹۷)
صادرات فرآورده های نفتی اصلی	میلیون لیتر در روز	آغاز صادرات در سالهای پس از انقلاب اسلامی و صادرات قابل توجه نفت کوره و نفت گاز در سال های اخیر	

مقایسه شاخص های مهم بخش پتروشیمی در سال های ۱۳۵۷ و ۱۳۹۶			
شرح	واحد	عملکرد سال ۱۳۵۷	عملکرد سال ۱۳۹۶
ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی	میلیون تن	۱/۶	۶۴
مجموع فروش محصولات پتروشیمی (فروش داخلی و صادرات)	میلیون تن	افزایش بیش از ۳۳ برابری در سالهای پس از پیروزی انقلاب اسلامی	

قرارداد و آغاز کار با پیشرفت مطلوب

* بهره برداری از طرح ساماندهی بندر صادراتی ماهشهر
* آغاز تولید بنزین با استاندارد یورو ۴ به بالا در پالایشگاه های نفتی کشور با روند افزایشی قابل توجه در سال های اخیر و توزیع آن در کشور. (از مجموع بنزین موتور تولیدی در سال ۱۳۹۶ حدودا به میزان ۲۹ میلیون لیتر در روز بنزین با استاندارد یورو ۴ به بالا بوده است)

* آغاز تولید گازوئیل با استاندارد یورو ۴ به بالا در پالایشگاه های نفتی کشور با روند افزایشی قابل توجه در سال های اخیر و توزیع آن در کشور. (از مجموع گازوئیل تولیدی در سال ۱۳۹۶ به میزان ۲۲ میلیون لیتر در روز گازوئیل با استاندارد یورو ۴ به بالا بوده است)

* تغییر نقش کشور از واردکننده گازوئیل به صادرکننده این فرآورده در منطقه

* فراخوان ساخت ۸ پالایشگاه کوچک ۶۰ هزار بشکه ای میعانات گازی سیراف در منطقه عسلویه به ارزش نزدیک به ۳ میلیارد دلار برگزار شد و هشت شرکت برای اولین بار به صورت عمومی و در یک فرآیند اعتبارسنجی (بدون سرمایه گذاری دولتی) برای این منظور انتخاب شده اند که عملیات اجرایی طرح در حال انجام است.

* ایجاد سامانه کارت هوشمند سوخت به عنوان بزرگترین پروژه فناوری اطلاعات (IT) کشور در سال ۱۳۸۶ که اجرای آن باعث جلوگیری از مصرف بی رویه بنزین و ایجاد الگوی بهینه مصرف فرآورده های نفتی بوده و اقدامی مهم در مدیریت مصرف سوخت به شمار می رود.

رشد تولید گاز طبیعی

سیاست انرژی کشور براساس بهره گیری هر چه بیشتر از منابع گاز طبیعی و افزایش سهم گاز در سبد مصرفی حامل های انرژی از طریق توسعه ظرفیت تولید و توسعه شبکه های انتقال و گازرسانی و همچنین ارتقای جایگاه ایران در صادرات گاز به بازارهای بین المللی شکل گرفته است تا از این رهگذر، صرفه جویی اساسی در مصرف فرآورده های نفتی مایع که می تواند درآمدهای صادراتی کشور را افزایش دهد، حاصل شود.

در سال های قبل از انقلاب، استفاده از گاز طبیعی در بخش خانگی و تجاری و حتی صنایع بسیار محدود بوده و مجموع مشترکین این شرکت به ۵۰ هزار مورد نمی رسیده است. مصرف کنندگان داخلی گاز طبیعی تا قبل از انقلاب، یک واحد پتروشیمی و تعدادی شهر و یک روستا بوده است.

خاطر نشان می سازد که هدف جایگزینی گاز طبیعی با نفت خام در سیاستگذاری انرژی کشور در قبل از انقلاب مطرح نبوده، لذا توسعه گاز محدود به ظرفیت پالایشگاه بید بلند بود. بهره برداری از پالایشگاه بید بلند در سال ۱۳۴۹ با دریافت گاز از واحدهای گاز و گاز مایع حوزه آغاچاری آغاز شد، اما اکنون شرکت ملی گاز ایران به عنوان یکی از شرکت های معتبر در عرصه فعالیت های مربوط به صنعت گاز در جهان، علاوه بر فعالیت های داخلی و تامین سوخت صنایع، نیروگاه ها و بخش های تجاری و خانگی، در ابعاد بین المللی هم دارای تحرکات وسیعی شده و برنامه ریزی های گسترده ای برای تامین بخش عمده ای از ارز مورد نیاز کشور از طریق صادرات و سرمایه گذاری برای رشد این صنعت داشته است.

پالایشگاه های گازی در ۴۰ سال گذشته

این پالایشگاه ها علاوه بر مجتمع پالایشی پارس جنوبی، پالایشگاه های فجر جم، شهید هاشمی نژاد، پارسیان، بید بلند، مسجد سلیمان، سرخون و ایلام را در برمی گیرد. همچنین در سال های پس از پیروزی انقلاب روند توسعه گازرسانی به بخش های مختلف مصرف داخل کشور به منظور افزایش سطح رفاه مردم از روند رو به رشدی برخوردار بوده است که در ذیل به اهم آنها اشاره می شود:

ایجاد خطوط انتقال گاز طبیعی: در سال ۱۳۵۷ مجموع انتقال گاز طبیعی کشور معادل ۲۹۰۰ کیلومتر بوده که این رقم در پایان مهر سال ۱۳۹۷ به حدود ۳۹۰۰۰ کیلومتر افزایش یافته است.

ایجاد شبکه گاز شهری و روستایی: در سال ۱۳۵۷ مجموع شبکه گازرسانی کشور معادل ۲/۱ هزار کیلومتر بوده است که این رقم در پایان مهر سال ۱۳۹۷ به ۳۴۳ هزار کیلومتر افزایش یافته است.

تعداد شهرهای گازرسانی شده: در سال ۱۳۵۷ تعداد شهرهای گازرسانی شده کشور معادل ۵ شهر بوده که این رقم در پایان مهر سال ۱۳۹۷ به ۱۱۳۳ شهر افزایش یافته است.

تعداد روستاهای گازرسانی شده: در سال ۱۳۵۷ تعداد روستاهای گازرسانی شده کشور معادل یک روستا بوده که این رقم در پایان مهر سال ۱۳۹۷ به ۲۷۰۰۷ روستا افزایش یافته است. تعداد مشترکین گاز طبیعی: در سال ۱۳۵۷ تعداد مشترکین گاز طبیعی کشور معادل ۴۶/۵ هزار مشترک بوده که این رقم در پایان مهر سال ۱۳۹۷ به ۲۲۹۰۷ هزار مشترک افزایش یافته است. جایگاه های CNG : از ابتدای ساخت جایگاه های CNG در کشور تا پایان سال ۱۳۹۶ مجموعاً ۲۴۲۶ جایگاه در کشور ساخته شده و به بهره‌برداری رسیده است.

گازرسانی به نیروگاه ها: با توسعه میادین گازی کشور و افزایش تولید گاز طبیعی در سال های پس از پیروزی انقلاب اسلامی، گازرسانی به نیروگاه های کشور به عنوان یکی از برنامه های وزارت نفت در دستور کار قرار گرفته است که این امر علاوه بر صرفه جویی در مصرف سوخت های مایع و ایجاد ارزش افزوده بیشتر، در بهبود محیط زیست هم نقش موثری به دنبال خواهد داشت. گازرسانی به نیروگاه ها به ویژه در سال های اخیر رشد فزاینده ای یافته به طوری که با مصرف ۶۷/۶ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی در بخش نیروگاهی در سال ۱۳۹۶، سهم سوخت مایع در سبد سوخت مصرفی نیروگاه ها در سال مذکور به حدود ۱۰ درصد کاهش یافته است.

گازرسانی به صنایع کشور: عرضه گاز طبیعی به صنایع کشور و در نتیجه نیاز کمتر آنها به سوخت های مایع از جمله گازوئیل از دیگر برنامه های وزارت نفت بوده است، به طوری که در سال های اخیر کمترین میزان محدودیت برای صنایع در مصرف گاز طبیعی ایجاد و در سال ۱۳۹۶ بالغ بر ۳۷ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی در صنایع عمده کشور مصرف شده است.

صادرات گاز طبیعی: در سال های پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی به منظور ارتقای جایگاه ایران در بازارهای بین المللی انرژی از تمامی امکانات و ظرفیت های دیپلماسی موجود کشور برای ایجاد و توسعه زیرساخت های لازم برای تبادل انواع حامل های انرژی استفاده شده است. شایان ذکر است که صادرات گاز طبیعی کشور در سال های پس از انقلاب آغاز شده است. در این زمینه صادرات گاز طبیعی به عراق هم در سال ۱۳۹۶ آغاز شده است.

پتروشیمی

صنعت پتروشیمی از جمله صنایع پایین دستی صنعت نفت و گاز است که نقش مهمی در کسب ارزش افزوده از نفت خام و گاز طبیعی در فرآیند زنجیره ارزش دارد. خوراک صنایع پتروشیمی از محصولات جانبی حاصل از استخراج نفت خام و گاز نظیر مایعات گازی و میعانات گازی، فرآورده های پالایشی نظیر نفتا، گاز طبیعی و اتان استحصال از آن، تامین می شود.

ظرفیت تولید محصولات پتروشیمی: روند توسعه صنایع پتروشیمی در سال های اخیر مبین این موضوع است که تحول بزرگی در این صنعت صورت گرفته است، به گونه ای که شاهد جهش کشور در راه اندازی مجتمع های پتروشیمی متعدد و به تبع آن تولید و صادرات محصولات متنوع پتروشیمی هستیم. این امر سبب شده است که کشور علاوه بر تامین نیازهای داخلی، در عرصه بین المللی هم صاحب جایگاه ممتاز شود. تولید محصولات پتروشیمی در سال ۱۳۵۷ معادل ۱/۶ میلیون تن بوده که ظرفیت تولید این محصولات در پایان سال ۱۳۹۶ به ۶۴ میلیون تن افزایش یافته است.

خودتکایی و بومی سازی طراحی، ساخت و نصب تجهیزات در صنعت نفت و گاز

در ارتباط با وضع گذشته ساخت تجهیزات، در دهه ۷۰ روند سازماندهی، نظم دهی و قانونگذاری در حوزه ساخت داخل به انجام رسیده و در دهه ۸۰ سیاست های حمایتی وزارت نفت باعث شد ساخت داخل به یک جهش قابل قبول در صنعت نفت منجر شود. در این دوره نزدیک به ۱۰۰ هزار قطعه از نیازمندی های این

صنعت عظیم به روش های مختلف از جمله مهندسی معکوس، مونتاژ و ... ساخت داخل شد و سازندگان شروع به گسترش تحقیق و توسعه و انجام فعالیت های پژوهشی کردند و نوآوری در سازندگان به وضوح مشاهده شد.

در شروع دهه ۹۰، صنعت نفت از ساخت قطعه به روش مهندسی معکوس عبور کرد و محوریت پژوهش و فناوری و استفاده از روش های نوین توسعه فناوری ضروری می نمود؛ لذا وزارت نفت تلاش کرد روش های نوین و مقبولی نظیر به کارگیری آمادگی سطوح فناوری (TRL) و روش اندازه گیری آمادگی ساخت (MRL) را در سطح صنعت نفت نهادینه کند تا انسجام و روشمندی اقدامات فناورانه حاصل شود و همچنین زمینه ایجاد شورای عالی توسعه توان ساخت داخل در چارچوب ایفای نقش سیاستگذار و یکپارچه ساز فراهم شد.

البته افزایش تحریم های ظالمانه موجب شد ساخت داخل کالاها و تجهیزات مورد نیاز در دستور کار شورای عالی امنیت ملی قرار گیرد. در اجرای مصوبات کمیته ویژه تولید داخلی اقلام راهبردی و تحریمی شورای عالی امنیت ملی، کارگروه اقلام راهبردی وزارت نفت با عضویت ۵۶ نفر از نمایندگان شرکت های اصلی و فرعی وزارت نفت تشکیل شدو پس از تدوین آیین نامه نحوه تشکیل و شرح وظایف کارگروه تخصصی تولید داخل اقلام راهبردی وزارت نفت، نسبت به استخراج فهرست اقلام راهبردی و کالاهای اولویت

* در ادامه سیاست های راهبردی وزارت

نفت برای انتقال و ارتقای فناوری ملی

در حوزه عملیات بالادستی نفت

و توانمندسازی شرکت های ایرانی

راه اندازی شرکت های اکتشاف و تولید

(E&P) برای نخستین بار در تاریخ

صنعت نفت کشور مورد تاکید

قرار گرفت که پس از بررسی های

انجام شده در نهایت ۱۱ شرکت ایرانی

مستعد برای فعالیت در قالب

این شرکت ها تأیید صلاحیت

شده اند

دار (حسب اعلام نیاز شرکت های نفت، گاز، پالایش و پخش و پتروشیمی) اقدام کرد.

این فهرست توسط کارگروه فوق به ۲۱ دسته کالاهای اولویت دار ساخت داخل دانش بنیان وزارت نفت و نهایتاً به ۱۰ گروه کالاهای راهبردی منجر شد که در این زمینه تاکنون بیش از ۵۰ قرارداد برای ۵ گروه از تجهیزات و کالاهای منعقد شده است. همچنین به منظور دستیابی به اهداف وزارت نفت در ارتباط با تجاری سازی فناوری و تولید محصولات فناورانه در داخل کشور به ویژه در زمینه ساخت ۱۰ گروه کالاهای راهبردی مورد نظر وزارت نفت، تشویق و ترغیب شرکت ها به مصرف تجهیزاتی که با فناوری های بومی به تولید تجاری می رسند، "دستورالعمل حمایت از تجاری سازی فناوری های مورد نیاز صنعت نفت" که شامل شرایط خرید تضمینی محصول فناورانه و ارائه تسهیلات به شرکت های سازنده است، به اجرا درآمده است.

در ادامه سیاست های راهبردی وزارت نفت برای انتقال و ارتقای فناوری ملی در حوزه عملیات بالادستی نفت و توانمندسازی شرکت های ایرانی، راه اندازی شرکت های اکتشاف و تولید (E&P)

برای نخستین بار در تاریخ صنعت نفت کشور مورد تاکید قرار گرفت که پس از بررسی های انجام شده در نهایت ۱۱ شرکت ایرانی مستعد برای فعالیت در قالب این شرکت ها تأیید صلاحیت شده اند.

این شرکت ها صلاحیت حضور در مناقصه های توسعه میادین نفت و گاز و مشارکت با شرکت های معتبر بین المللی را خواهند داشت و امید است با توانمند شدن این شرکت ها، شاهد افزایش رقابت پذیری آنها و حضور شرکت های اکتشاف و تولید ایرانی در توسعه میادین نفت و گاز سایر کشورهای منطقه و جهان باشیم. انعقاد قرارداد انتقال و توسعه فناوری بخش بالادست شامل بهبود تولید و ازدیاد برداشت (EOR/IOR) در ۲۰ میدان نفتی و گازی کشور شامل ۱۳ میدان خشکی و ۷ میدان دریایی با ۹ دانشگاه و مرکز تحقیقاتی منتخب کشور که در این پروژه برای نخستین بار، هر دانشگاه بصورت کاملاً واقعی و در تعامل با صنعت، روی یک یا چند میدان با مشارکت شرکت ها یا دانشگاه های برتر بین المللی متمرکز و فعالیت خواهد کرد.

انعقاد تفاهمنامه همکاری علمی - تحقیقاتی با ۱۲ دانشگاه و مرکز تحقیقاتی برای انتقال و توسعه فناوری های کلیدی و تکرارپذیر بخش پایین دستی صنعت نفت (شامل پتروشیمی، پالایش و گاز) در قالب ایجاد انستیتوهای تخصصی جدیدی دیگر از راهبردهای وزارت نفت در ارتقای توان و دانش سازندگان داخلی و جلوگیری از واردات بی رویه و تشویق و ترغیب شرکت ها به مصرف تجهیزاتی که با فناوری بومی به تولید تجاری می رسند، تشکیل مدیریت نظام یکپارچه صدور گواهینامه کیفیت برای سازندگان کالا و تجهیزات مورد استفاده در صنعت نفت بوده است. در همین راستا، "آیین نامه نظام یکپارچه صدور گواهینامه کیفیت برای سازندگان کالا و تجهیزات صنایع نفت، گاز، پتروشیمی و پالایش و پخش" توسط وزارت نفت ابلاغ شده است.

بازسازی و نوسازی تاسیسات صدمه دیده

تاسیسات نفتی دارای اهمیت استراتژیک از نظر کسب درآمدهای ارزی و تامین سوخت و انرژی مصرفی بخش های مختلف اقتصادی است. با توجه به این ویژگی ها، همزمان با شروع جنگ تحمیلی این تاسیسات همواره هدف بمباران های دشمن قرار گرفته و خسارات زیادی به آنها وارد آمد. برای پاسخگویی به نیازهای فوری ناشی از خسارات وارده، ستاد بازسازی وزارت نفت و به تبع آن ستادهای بازسازی در شرکت های تابعه ایجاد شد.

مناطق خشکی: عمده وظایف ستاد بازسازی مناطق نفت خیز، تداوم و تحویل نفت خام برای تامین خوراک پالایشگاه ها و صادرات و تداوم تامین گاز مورد نیاز شرکت ملی گاز بود. در پی هر بمباران، پس از اطفای حریق و پاک سازی، کار بازسازی شروع شده و با استفاده از قسمت های سالم واحد صدمه دیده راه اندازی می شد. در کنار راه اندازی موقت کار بازسازی قسمت های صدمه دیده آغاز شده و سعی می شد در کوتاهترین زمان ممکن کل قسمت ها در عملیات قرار گیرد.

مناطق دریایی: تاریخ تشکیل شرکت نفت فلات قاره ایران در اواخر شهریور سال ۱۳۵۹ و مصادف با شروع جنگ تحمیلی و حملات موشکی دشمن به تاسیسات نفتی در دریا بود.

در این زمینه تاسیسات مناطق بهرگان و خارگ شامل میادین نوروز، بهرگانسر، سروش و ابودر بیش از دیگر مناطق فلات قاره در سالهای ۶۴-۱۳۵۹ مورد حمله قرار داشت و در سال های بعد با گسترش جنگ تحمیلی به مناطق لاوان و سیری، تاسیسات میادین رشادت، رسالت، سلمان و سیری هم طی سال های ۶۷-۱۳۶۵ بارها مورد حملات نیروهای عراق و آمریکا (سکوها سیری، سلمان و رشادت) قرار گرفت. در اثنای این حملات تعدادی از چاه های میادین نوروز، رشادت، رسالت و ابودر دچار آتش سوزی و فوران شد که با تلاش کارکنان شرکت، بدون کمک خارجی مهار و ایمن شد. همچنین با بازسازی های موقت، بخشی از تاسیسات آسیب دیده راه اندازی شد.

سال با انقلاب

انقلاب اسلامی و محرومیت زدایی از روستاها

مهندس علیرضا تابش رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

دورود در استان لرستان است.

رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی می‌افزاید: بنیاد در جریان سیل سال ۱۳۸۶ (توفان گونو) سیستان و بلوچستان هم ۱۷ هزار واحد مسکونی را بازسازی و نوسازی کرد. همچنین ۱۸ هزار و ۲۶۶ واحد در جریان سیل سال ۱۳۸۸ در چند استان، ۱۷ هزار و ۵۶۴ واحد در جریان زلزله سال ۱۳۸۹ در ۴ استان و ۲۶۵ هزار واحد دیگر در جریان سایر حوادث طبیعی سال‌های اخیر بازسازی شده است.

به گفته وی، در دو سال اخیر هم عملیات نوسازی و بهسازی ۲۰۰ هزار واحد مسکونی آسیب‌دیده از زلزله کرمانشاه در مناطق شهری و روستایی انجام شده است.

تابش می‌گوید: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی براساس ماده ۱۳۳ قانون برنامه چهارم توسعه کشور برای سند دار کردن واحدهای روستایی، نقشه تفکیکی بافت مسکونی روستاهای واجد شرایط را تهیه و به اداره ثبت اسناد کل کشور ارسال می‌کند و ادارات ثبت هم براساس نقشه تفکیکی بنیاد مسکن، برای متقاضیان روستایی سند مالکیت صادر می‌کند. این فعالیت با هدف ساماندهی نظام مالکیت اراضی واقع در بافت مسکونی روستاها، امکان بهره‌گیری روستائیان از تسهیلات بانکی و افزایش ارزش حقوقی و اقتصادی املاک واقع در روستا انجام می‌گیرد.

وی ادامه می‌دهد: همچنین براساس ماده یک قانون «الحاق مواد» به قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن، مقرر شد بنیاد مسکن انقلاب اسلامی علاوه بر روستاهای بالای ۲۰ خانوار، در شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر اقدام به نقشه برداری ثبتی و صدور سند مالکیت املاک شهری با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور کند.

به گفته رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، از زمان آغاز این فعالیت تاکنون، ۳ میلیون و ۳۳۰ هزار جلد سند مالکیت روستایی و ۲۰۶ هزار و ۴۹۲ جلد سند مالکیت شهری در شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر جمعیت صادر شده است.

وی می‌گوید: تاکنون برای ۳۷ هزار ۲۲۵ روستای بالای ۲۰ خانوار جمعیت و ۸۲۲ روستای زیر ۲۰ خانوار در سراسر کشور طرح هادی روستایی تدوین کرده ایم که از این تعداد، ۱۷ هزار و ۷۹۶ طرح در روستاهای بالای ۲۰ خانوار و ۲۰۸ طرح در روستاهای زیر ۲۰ خانوار به اجرا گذاشته شده است. بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در سال‌های اخیر هم ۷۹۶۵ طرح هادی در روستاهای بالای ۲۰ خانوار و ۲۰۸ طرح در روستاهای زیر ۲۰ خانوار را مورد بازنگری قرار داده است.

تابش می‌افزاید: این نهاد انقلابی در کنار تمامی برنامه‌های فوق، نسبت به تهیه و گزارش تخلقات ساخت و ساز در مناطق روستایی و شهرهای کوچک اقدام کرده که بر اساس آمار برای ۲ میلیون و ۳۸۳ هزار مورد ساخت و ساز خدمات فنی صدور پروانه و ۱۰۷ هزار گزارش تخلف ساختمانی ارائه شده است.

به گفته وی، یکی دیگر از خدمات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به مناطق محروم، تهیه طرح بهسازی بافت با ارزش روستایی است. این طرح طی فرآیندی منظم تلاش می‌کند ضمن شناخت فضاهای بارز روستایی با تحلیل، برنامه‌ریزی، طراحی و اجرا آنها را ارتقاء بخشد و در نهایت زمینه‌های توسعه کالبدی - فضایی این روستاها را فراهم آورد.

رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در پایان می‌گوید: تاکنون ۱۰۳ طرح بهسازی بافت با ارزش تهیه و عملیات اجرایی آن در ۷۴ روستا آغاز شده است.

پیروزی انقلاب داشته و پیش از انقلاب کاملاً مورد غفلت قرار گرفت، جامعه روستائیان است. استقرار عمده روستاهای ایران در مناطق دارای مخاطرات طبیعی که ضریب محرومیت این مناطق را افزایش داده است، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی را مجاب کرد تا به منظور توسعه پایدار روستایی و رفع فقر از چهره روستاها، برنامه توانمندسازی این مناطق محروم را با جدیت پیگیری کند؛ اما از آنجا که اکثر خانوارهای روستایی فاقد توان مالی لازم برای ساخت مسکن مقاوم هستند، بنیاد با استفاده از اعتبارات سرمایه‌گذاری شده دولت در برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه موفق به نوسازی و بهسازی حدود یک میلیون و ۶۰۰ هزار واحد مسکونی در روستاها و بالا بردن ضریب ایمنی سکونت ۷/۵ میلیون نفر روستایی شد.

تابش تصریح می‌کند: علاوه بر این تدوین طرح هادی برای ۳۸ هزار روستای کشور و اجرای برنامه نوسازی و بهسازی مسکن روستایی برای حداقل ۱۵ هزار ناظر فنی در دفاتر خدمات فنی روستایی ایجاد اشتغال کرده و موجب مهاجرت معکوس روستائیان از شهرها شده است.

مهندس تابش می‌گوید: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در کمک به بازسازی مناطق آسیب‌دیده از حوادث طبیعی هم نقش فعالی داشته است که عملکرد آن را می‌توان در بازسازی مناطق زلزله زده بخوبی مشاهده کرد.

وی می‌گوید: مطابق آمار تاکنون بالغ بر یک میلیون و ۳۰۰ هزار واحد مسکونی توسط این نهاد در مناطق آسیب‌دیده از جنگ و حوادث طبیعی بازسازی شده که ۱۵۸ هزار و ۳۶۶ واحد آن مربوط به ۵ استان جنگ‌زده، ۲۰۰ هزار واحد مربوط به زلزله سال ۱۳۶۹ در استان‌های گیلان و زنجان، حدود ۱۷۰ هزار واحد مربوط به سیل سال ۱۳۷۱ در ۱۵ استان، ۱۹ هزار و ۵۰۰ واحد مربوط به زلزله سال ۱۳۷۵ در استان اردبیل، ۳۰ هزار واحد مربوط به زلزله‌های شمال و جنوب خراسان در سال ۱۳۷۶ و حدود ۳۵ هزار و ۸۳۰ واحد مربوط به زلزله سال ۱۳۸۱ منطقه اوج در استان‌های قزوین، همدان، زنجان است. همچنین ۴ هزار واحد از این آمار مربوط به سیل سال ۱۳۷۸ در نکا مازندران، حدود ۳۵۸ هزار و ۳۲۵ واحد مربوط به وقوع سیل در سایر استان‌ها، ۹۹ هزار و ۶۱۴ واحد مربوط به زلزله سال ۱۳۸۲ شهرستان بزم، ۱۱ هزار واحد مربوط به زلزله سال ۱۳۸۳ بلده در استان‌های مازندران، قزوین و تهران، نزدیک به ۳۰ هزار واحد مربوط به برف شدید سال ۱۳۸۳ در استان گیلان، ۲۳ هزار و ۳۵۸ واحد مربوط به زلزله سال ۱۳۸۳ زرد در استان کرمان و ۴۷ هزار و ۲۰۰ واحد مربوط به زلزله سال ۱۳۸۵ بروجرد و

تحقق شعار کمک به مناطق محروم برای توسعه و بالندگی که یکی از مهمترین اهداف انقلاب اسلامی است را باید در عملکرد بنیاد مسکن انقلاب اسلامی جستجو کرد. به طوری که اقشار محروم و مستضعف به مدد برنامه‌های حمایتی انقلاب اسلامی در سال‌های اخیر صاحب واحدهای مسکونی مقاوم و ایمنی شده‌اند.

مهندس علیرضا تابش رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در گفتگو با اطلاعات ضمن اشاره به وظایف محرومیت زدایی این نهاد انقلابی می‌گوید: این مولود انقلاب که ۳۹ سال پیش به فرمان حضرت امام خمینی (ره) برای ساخت خانه‌های ارزاقیم برای محرومان تأسیس شد، اکنون در مطلع چهارمین دهه انقلاب حدود ۱۳۰ هزار واحد مسکونی ساخته و به محرومان واگذار کرده است.

وی می‌افزاید: همچنین در قالب طرح مسکن مهر در شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر جمعیت، وزارت راه و شهرسازی از طریق واگذاری اراضی دولتی به روش اجاره بلند مدت ارزاقیم ۹۹ ساله، کار ساخت واحدهای مسکونی را به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی واگذار کرد که در این قالب تاکنون ۵۱۹۹ هکتار زمین با ظرفیت ساخت ۲۷۶ هزار و ۳۰۳ واحد مسکونی تأمین شده است.

به گفته مهندس تابش، در همین زمینه تاکنون پروانه ساخت ۳۵۱ هزار و ۲۸۰ واحد مسکونی اخذ و عملیات اجرایی ساخت ۳۴۶ هزار و ۵۵۰ واحد مسکونی آغاز شده است که از این تعداد واحد مسکونی، اسکلت ۳۳۷ هزار و ۴۸۰ واحد مسکونی به اتمام رسیده، بالغ بر ۳۳۰ هزار و ۹۴۴ واحد از مرحله سفت کاری گذشته و بیش از ۳۲۰ هزار واحد از آنها به مرحله نازک کاری رسیده است.

وی می‌گوید: برای مشارکت مردم در ساخت این واحدهای مسکونی تاکنون ۳۴۹ هزار و ۹۱۰ نفر به منظور دریافت تسهیلات به بانک‌ها معرفی شده‌اند. همچنین انجمن خیرین مسکن ساز ایران با مساعدت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موفق به ساخت ۱۶ هزار واحد مسکونی برای جامعه زیر پوشش حساب ۱۰۰ امام (ره) شده است.

رئیس بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اضافه می‌کند: این انجمن همچنین کار تأمین مسکن برای ۸۰۰۰ خانواده دارای حداقل ۲ عضو معلول در مناطق شهری و ۶۴۰۸ خانوار روستایی را با حمایت بنیاد مستضعفان، بهزیستی، بنیاد مسکن و سازمان ملی زمین و مسکن آغاز کرده است.

وی می‌گوید: مهمترین قشر جامعه که نقش بسزایی در

سال توسعه در شبکه حمل و نقل

اصفهان آغاز می شود. این اقدامات منجر به افزایش حمل بار داخلی از حدود ۷ میلیون تن در سال ۱۳۵۷ به ۴۷ میلیون تن در سال ۱۳۹۶، رشد بهره وری لکوموتیو از ۴۰ هزار تن کیلومتر به ازای هر دیزل معادل باری در سال ۱۳۷۵ به ۳۰۰ هزار تن کیلومتر به ازای هر دیزل معادل باری در سال ۱۳۹۶، راه اندازی قطارهای باری برنامه ای، راه اندازی قطار کانتینری از چین به ایران، افزایش سرعت قطارهای ترانزیتی و بهبود فرآیند های ترانزیت ریلی و افزایش سهم ترانزیت بار شده است.

نگاهی به عملکرد حمل و نقل ریلی ایران در ۴۰ سال اخیر نشان می دهد که تعداد لکوموتیوهای ناوگان ریلی از ۴۱۳ دستگاه در پیش از انقلاب به ۹۷۳ دستگاه در حال حاضر و تعداد واگن های باری موجود در شبکه از ۷۴۵۰ در پیش از انقلاب به ۲۵ هزار و ۳۰۰ دستگاه در حال حاضر افزایش یافته است. تعداد ۶۷۳ واگن مسافری قبل از انقلاب اسلامی اکنون به ۱۸۸۰ واگن افزایش یافته و ۲۲۳ دستگاه واگن خودکشی به ناوگان ریلی افزوده شده است.

لازم به ذکر است که در این مدت ۳۶۷ دستگاه واگن مسافری با عمر بالای ۴۵ سال از رده خارج شده اند. یکی دیگر از اقدامات درخور توجه در این حوزه ساخت ۷۰۰ کیلومتر خطوط اختصاصی قطارهای حومه ای در کنار خطوط موجود ریلی در اطراف شهرهای تهران، مشهد، اهواز و قم با هدف افزایش ظرفیت حمل مسافر، افزایش ایمنی، سرعت سیر و رفاه حال مردم است.

توسعه شریان های زمینی

بررسی آمار نشان می دهد که بخش قابل توجهی از شریان های جاده ای و ریلی کشور در سال های پس از پیروزی انقلاب اسلامی ساخته شده است. طبق گزارش شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل

استان آذربایجان غربی با ساخت راه آهن مراغه - ارومیه به طول ۱۸۵ کیلومتر
استان گیلان با ساخت راه آهن قزوین - رشت به طول ۱۶۵ کیلومتر
از سوی دیگر طی عمر ۴۰ ساله انقلاب اسلامی بالغ بر ۴۰۷۰ کیلومتر از خطوط فرسوده ریلی بازسازی و نوسازی و حدود ۶۳۸ کیلومتر بهسازی شده است.

تجهیز ۲۲۱ ایستگاه به سیستم کنترل اتوماتیک قطارها و تراک بندی ۲۶۲۷ کیلومتر از شبکه ریلی با هدف افزایش ایمنی و بالا بردن ظرفیت تردد قطارها از دیگر دستاوردهای راه آهن جمهوری اسلامی ایران در طول ۴۰ سال اخیر است. در این مدت همچنین ۴۰ ایستگاه به علائم الکتریکی تجهیز و ۸۵ ایستگاه از طریق شبکه رادیویی (DMR) دیجیتالی سازی شده است.

راه آهن جمهوری اسلامی ایران در سال های انقلاب موفق به ساخت و توسعه ساختمان ایستگاه های راه آهن به میزان ۵۴۸۲۰ مترمربع و مقاوم سازی و افزایش بار محوری شبکه به طول ۱۴۸۷ کیلومتر شده است.

در کنار این دستاوردها باید به ساخت ۱۷ ایستگاه جدید و ۲۰۰ دستگاه گذرگاه و تبدیل تقاطع های همسطح به غیر همسطح در شبکه ریلی اشاره کرد. همچنین در ادامه این تلاش ها خط دوم بافق - زرین شهر به طول ۵۶۴ کیلومتر و خط دوم اهواز - اندیمشک به طول ۱۴۰ کیلومتر تا پایان امسال به بهره برداری می رسد و سال آینده هم خط دوم تهران - قزوین به طول ۱۶۳ کیلومتر، خط سوم و چهارم تهران - گرمسار به طول ۲۳۰ کیلومتر و خط دوم قزوین - زنجان به طول ۱۷۸ کیلومتر ساخت خواهد شد.

امسال همزمان با ایام دهه فجر عملیات اجرایی برقی سازی در محورهای تهران - مشهد، گرمسار - اینچه برون و عملیات اجرایی ساخت راه آهن سریع السیر در محور تهران - قم -

جمهوری اسلامی ایران برای رفع محرومیت از جوامع مختلف شهری و روستایی و کمک به توسعه اقتصادی و اجتماعی، شبکه های حمل و نقل در کشور را گسترش داده است. انقلاب اسلامی در عمر ۴۰ ساله خود توجه ویژه ای به اهمیت حمل و نقل ریلی داشته و زمینه توسعه مطلوب این بخش را فراهم کرده است.

آمارها نشان می دهد ظرف ۴ دهه اخیر در حوزه فنی و زیر بنایی بالغ بر ۶۵۰۰ کیلومتر خطوط اصلی (شامل خطوط جدید، خطوط دو و سوم و خطوط حومه ای) در شبکه ریلی ایران ایجاد شده است. از میان این دستاوردها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- ساخت راه آهن دوخطه بافق - بندرعباس به طول ۶۳۲ کیلومتر و در ادامه مشهد - سرخس به طول ۱۷۰ کیلومتر با هدف اتصال بندرعباس به کشورهای آسیای میانه
- ساخت راه آهن بافق - مشهد به طول ۸۰۰ کیلومتر با هدف کوتاه کردن ترانزیتی مسیر بندرعباس - سرخس
- ساخت خط دوم راه آهن تهران - مشهد به طول ۹۲۶ کیلومتر با هدف افزایش ایمنی، افزایش ظرفیت و سرعت سیر همچنین پس از پیروزی انقلاب ۶ استان که محروم از دسترسی به خطوط ریلی بودند به شبکه راه آهن سراسری متصل شدند:

- استان سیستان و بلوچستان با ساخت راه آهن کرمان - زاهدان به طول ۵۴۰ کیلومتر
- استان فارس با ساخت راه آهن اصفهان - شیراز به طول ۵۰۰ کیلومتر
- استان کرمانشاه با ساخت راه آهن اراک - کرمانشاه به طول ۲۶۷ کیلومتر
- استان همدان با ساخت راه آهن تهران - همدان به طول ۲۷۰ کیلومتر

کشور طول راه‌های ریلی ایران در سال ۱۳۵۷ فقط ۴۵۶۵ کیلومتر بود که این رقم اکنون به بیش از ۱۳ هزار و ۷۹۰ کیلومتر رسیده است. یعنی دستاورد انقلاب اسلامی در حوزه توسعه شریان‌های ریلی، ساخت ۹۲۲۵ کیلومتر خط آهن جدید است.

همچنین طول آزادراه‌های کشور از ۲۸۵ کیلومتر در سال ۱۳۵۷ به ۲۴۰۰ کیلومتر در حال حاضر افزایش یافته و حداقل ۲۱۱۵ کیلومتر آزادراه در طول ۴۰ سال اخیر ساخته شده است. از طرف دیگر تمام ۱۶ هزار و ۸۲۰ کیلومتر شبکه بزرگراهی کشور صرفاً پس از پیروزی انقلاب اسلامی ساخته شده و پیش از انقلاب هیچ شبکه بزرگراهی در ایران وجود نداشت.

آمارها همچنین نشان می‌دهد که شبکه ۴۷ هزار کیلومتری راه‌های اصلی، درجه ۲، ۳ و فرعی کشور در سال ۱۳۵۷ پس از پیروزی انقلاب بیش از ۶۱ هزار و ۹۱۷ کیلومتر افزایش یافته و اکنون به ۱۰۸ هزار و ۹۱۷ کیلومتر رسیده که از این رقم ۲۵ هزار و ۸۶۶ کیلومتر راه اصلی و ۸۳ هزار و ۵۱ کیلومتر راه درجه ۲، ۳ و فرعی است.

با این وجود از آنجا که هدف اصلی انقلاب اسلامی، کمک به محرومان جامعه بوده، بیشترین خدمت در این بخش به جامعه روستایی کشور شده است؛ به طوری که طبق آمار در سال ۱۳۵۷ فقط ۳ هزار کیلومتر راه روستایی آسفالت‌ها در کشور وجود داشت ولی در ۴ دهه استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران با ساخت ۱۰۱ هزار و ۲۶۳ کیلومتر راه آسفالت‌ها جدید، طول شبکه آسفالت‌ها روستایی ایران به ۱۰۴ هزار و ۲۶۳ کیلومتر رسیده است.

کارنامه دریایی و بندری ایران

و در زمینه توسعه ظرفیت‌ها و قابلیت‌های بنادر بموقع مطالعه شده‌اند. در این بین افزایش ۱۲ برابری ظرفیت نفتی و غیر نفتی بنادر بازرگانی کشور از ۱۹ میلیون تن در سال ۱۳۵۷ به ۲۳۳ میلیون تن در سال ۱۳۹۶، افزایش ۹۴ برابری ظرفیت کانتینری بنادر از ۷۵ هزار TEU در سال ۱۳۵۷ به بیش از ۷ میلیون TEU در سال ۱۳۹۶، افزایش ۴۸ برابری ظرفیت مسافری بنادر از ۵۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۵۷ به ۲۴ میلیون نفر در سال ۱۳۹۶، افزایش ۴ برابری طول اسکله‌های بنادر تجاری اصلی از ۱۱ هزار متر در سال ۱۳۵۷ به ۳۷ هزار متر در سال ۱۳۹۶، افزایش ۶ برابری مساحت انبارهای سرپوشیده بنادر از ۲۶ هکتار در سال ۱۳۵۷ به ۱۴۷ هکتار در سال ۱۳۹۶ و افزایش ۷ برابری مساحت باراندازها و انبارهای روباز بنادر از ۱۶۴ هکتار در سال ۱۳۵۷ به ۱۱۹۷ هکتار در سال ۱۳۹۶ را می‌توان به عنوان ظرفیت‌های ایجاد شده در بنادر بازرگانی کشور طی ۴۰ سال اخیر دانست.

همچنین افزایش ۵۹۲ برابری میزان سرمایه‌گذاری سالانه سازمان بنادر و دریانوردی در توسعه زیرساخت‌ها (به قیمت‌های جاری) از ۳/۱۷ به ۲۰۲۳۶ میلیارد ریال، افزایش ۹۰ هزار برابری سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی (تجمعی) از رقم صفر به رقم ۹۰۸۱۸ میلیارد ریال در بنادر، افزایش ظرفیت پذیرش کشتی‌ها در بنادر از عمق ۱۰ متر و کشتی‌های با ظرفیت ۲۰ هزار تنی با ایجاد امکان پذیرش کشتی‌های خیلی بزرگ بالاتر از ۱۰۰ هزارتنی به بنادر با تامین عمق‌های لازم به ویژه عمق بیش از ۱۷ متر در کانال‌ها و حوضچه‌های بنادر هم از مهمترین اقدامات دولت در سال‌های پس از انقلاب اسلامی بشمار می‌رود.

آن در سال ۱۳۶۴ به بهره‌برداری رسید. مرحله اول فاز دوم هم از سال ۱۳۸۴ شروع شد و در سال ۱۳۸۶ مورد بهره‌برداری قرار گرفت. همچنین مرحله دوم این فاز که سال ۱۳۹۴ شروع شده بود، سال گذشته تکمیل شد و فرآیند نصب تجهیزات این فاز در حال تکمیل است. همچنین مراحل اجرایی فاز سوم توسعه این بندر اینک در حال انجام است.

طرح توسعه بندر شهید بهشتی چابهار

فاز اول این پروژه که ظرفیت اسمی بندر را از ۲/۵ به ۸/۵ میلیون تن (معادل ۶ میلیون تن) افزایش داد، از سال ۱۳۸۶ تا سال ۱۳۹۶ به طول انجامید و اکنون ظرفیت تخلیه و بارگیری این بندر به ۴۵۰ هزار TEU کانتینر و ۱۶۵۰ هزار تن کالای فله در سال رسیده است.

در زمینه میزان عملیات و بهره‌برداری از بنادر هم باید خاطرنشان کرد افزایش ۱۰ برابری عملیات تخلیه و بارگیری کالای نفتی و غیر نفتی از ۵/۱۵ میلیون تن در سال ۱۳۵۷ به بیش از ۱۵۶ میلیون تن در سال ۱۳۹۶، افزایش هفت برابری تخلیه و بارگیری کالای غیر نفتی از ۵/۱۵ میلیون تن در سال ۱۳۵۷ به بیش از ۱۰۸ میلیون تن در سال ۱۳۹۶، افزایش ۵۳ برابری تخلیه و بارگیری کانتینری از ۵۸ هزار TEU در سال ۱۳۵۷ به بیش از ۳ میلیون TEU در سال ۱۳۹۶ و افزایش ۷۰ برابری عملکرد مسافری بنادر از ۳۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۵۷ به ۲۱ میلیون نفر در سال ۱۳۹۶ طی این سال‌ها مدنظر قرار گرفته است.

توسعه ناوگان دریایی

در عین حال افزایش ۱۲ برابری ظرفیت ناوگان دریایی تجاری

از ۵۲۵ هزارتن به ۶۲۵۰ هزارتن، افزایش ۱۴ برابری ظرفیت ناوگان نفتی از یک میلیون تن به ۱۴ میلیون تن و افزایش ۸۵۰۰ برابری ظرفیت ناوگان مسافری استاندارد از رقم صفر صندلی به رقم ۸۵۰۰ صندلی را می‌توان از عمده موارد توسعه در بخش ناوگان دریایی قلمداد کرد.

توسعه و رونق حمل و نقل مسافری

در زمینه تحول، توسعه و رونق حمل و نقل مسافری در بخش بندر و پایانه مسافری باید اشاره کرد که ساماندهی، بازسازی، توسعه و افزایش ظرفیت در پایانه‌های ۱۷ بندر مسافری شامل بندر شهید ذاکری، شهید حقانی، کیش، لنگه، لافت، شهید باهنر، پهل، هرمز و بهمن در استان هرمزگان، خرمشهر و آبادان در استان خوزستان، خارک، گناوه و بوشهر در استان بوشهر، ترکمن و بندر گز در استان گلستان و همچنین چابهار و توسعه و نوسازی ناوگان مسافربری دریایی از محل وجوه اداره شده با ارائه تسهیلات بانکی کم بهره و مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی با هدف بسط فعالیت‌های حمل و نقل و گردشگری دریایی که منجر به ایجاد ظرفیت بیش از ۲۴ میلیون نفر مسافر دریایی شده، از جمله اقداماتی است که در این زمینه مدنظر قرار گرفته است.

در حوزه شناورهای مسافربری هم تصویب اعطا ۱۵۸۰ میلیارد ریال تسهیلات وجوه اداره شده به بخش غیر دولتی برای ساخت ۳۹ فروند شناور با ظرفیت ۴۹۴۱ صندلی از دیگر کارهای انجام شده است.

***طول آزادراه‌های کشور
از ۲۸۵ کیلومتر در سال ۵۷
به ۲۴۰۰ کیلومتر در حال حاضر
افزایش یافته و حداقل ۲۱۱۵ کیلومتر
آزادراه در طول ۴۰ سال اخیر
ساخته شده است. تمامی
۱۶ هزار و ۸۲۰ کیلومتر
شبکه بزرگراهی کشور صرفاً
پس از پیروزی انقلاب اسلامی
ساخته شده است و پیش از انقلاب
هیچ شبکه بزرگراهی در ایران
وجود نداشت**

طرح توسعه مجتمع بندری شهید رجایی

برنامه توسعه مجتمع بندری شهید رجایی در سه فاز افزایش ظرفیت کانتینری بندر به ۳ میلیون TEU، افزایش ظرفیت کانتینری بندر از ۳ به ۶ میلیون TEU و افزایش ظرفیت کانتینری بندر از ۸ میلیون TEU از سال ۱۳۶۲ آغاز شد و فاز نخست

حمل‌ونقل دریایی کشور از جمله بخش‌هایی است که به دلایل عمده از جمله فضای رقابتی در حوزه توسعه بندر در سال‌های اخیر دستخوش تغییر و تحول شده است.

این بخش همواره با بهره‌گیری از مزیت‌های ناشی از ۵۸۰۰ کیلومتر مرز ساحلی در استان‌ها و جزایر جنوبی و شمال کشور و با اتکال به ظرفیت‌ها و توان عملیاتی بنادر بازرگانی و ناوگان حمل و نقل دریایی خود با جابجایی بیش از ۹۰ درصد از کالاهای مربوط به تجارت خارجی کشور، نقشی حیاتی، غالب، منحصربه‌فرد و غیرقابل جایگزینی را در صحنه اقتصاد ملی و منطقه‌ای و تجارت خارجی کشور ایفا کرده است.

در کشور ما، جابه‌جایی حجم انبوه کالاها از بنادر و اسکله‌های بازرگانی (به عنوان دروازه‌های اصلی حمل و نقل دریایی ایران) بالغ بر ۸۵ درصد از تناژ صادرات و واردات کشور طی سال ۱۳۹۵ را به خود اختصاص داده است.

سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان متولی حمل و نقل دریایی کشور مدیریت، توسعه و بهره‌برداری از زیرساخت‌های بندری و دریایی شامل اسکله‌های بازرگانی و تاسیسات بندری، سیاست‌گذاری و نظارت بر ناوگان تجاری و نفتی و سنتی را عهده‌دار بوده و در تعاملی سازنده و پویا، کارآمدی سیستم حمل و نقل دریایی کشور را به ارمغان آورده است.

در ۴ دهه اخیر نگاه سازمان بنادر و دریانوردی به ظرفیت‌سازی بنادر بازرگانی کشور رویکردی راهبردی و برنامه محور بوده که اجرای آن بر اساس طرح‌های جامعی مدنظر قرار گرفته

نگاهی به وضع انتشار کتاب و رسانه در چهل سالگی انقلاب

پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی به ازای ۹۶۰۰ نفر، یک نویسنده زن وجود دارد.

* میزان سرانه مطالعه ایران با ۲۰ کشور دنیا برابر است که این میزان از ۱۲ تا ۱۳ دقیقه به ۲۰ دقیقه رسیده است.

* قبل از انقلاب هیچ کتاب هویت‌سازی نداشتیم. امروز ۲۵۰۰ عنوان کتاب هویت‌ساز ملی و ایرانی چاپ شده است.

* آزادی در حوزه نشر قبل و بعد از انقلاب قابل مقایسه نیست. بزرگترین انتشارات قبل از انقلاب، مؤسسه آمریکایی فرانکلین بود.

* رشد کتابخانه‌های عمومی نسبت به قبل از انقلاب ۶ برابر شده است.

* قبل از انقلاب به دلیل کمبود ناشر و چاپ کتاب در نمایشگاه‌های بین‌المللی حضور نداشتیم، اما به برکت انقلاب اسلامی، ایران در ۴۰ سال گذشته در بیش از ۱۰۰ نمایشگاه در ۲۶ کشور جهان حضور فعال داشته‌ایم.

* رهبران انقلاب اسلامی، کتابخوان‌های حرفه‌ای و مؤلفان برجسته هستند.

ایران، نهمین کشور جهان از نظر تعداد کتاب انتشار یافته در سال است.

رتبه‌های جهانی ایران در انتشار کتاب

کتاب‌های منتشر شده در موضوع علوم کاربردی؛ شانزدهم

کتاب‌های منتشر شده در موضوع هنر و تفریح؛ هجدهم

کتاب‌های منتشر شده در موضوع روان‌شناسی و فلسفه؛ سیزدهم

کتاب‌های منتشر شده در موضوع الهیات؛ دوم

کتاب‌های منتشر شده در موضوع زبان‌شناسی؛ سوم

کتاب‌های منتشر شده در موضوعات عمومی؛ دوازدهم

یکی از نکاتی که با سنجش آن می‌توان استبداد یا آزادی را در ساختار سیاسی-فرهنگی حکومت بررسی کرد، وضع مطبوعات و نشر کتاب است.

وضع مطبوعات و کتاب در دوران پهلوی به لحاظ کمیت و کیفیت، کارنامه‌ای تاریک دارد؛ چرا که آزادی حقیقی برای این نوع فعالیت‌ها وجود نداشته و فضای نقد پرداختن به مسائل اصلی جامعه بسته بود. در آن سال‌ها مطبوعات از هیچ نوع آزادی حتی در حد یک انتقاد برخوردار نبودند و ۸۶ نشریه و فقط ۲ هزار عنوان کتاب در سال چاپ و منتشر می‌شد که بیشتر آنها از محتوای علمی مناسبی برخوردار نبودند و بسیاری در موضوعات مبتذل به چاپ می‌رسید. امروزه در ایران اسلامی ۳۴۰ نشریه در سلیقه‌ها و دیدگاه‌های گوناگون منتشر می‌شود و حدود ۲۵۰۰ نفر در نوبت گرفتن مجوز هستند و سالانه حدود ۵۳ هزار عنوان کتاب به چاپ می‌رسد.

* تیراژ سالانه کتاب، ۱۳۶ برابر شده و از یک میلیون نسخه در سال ۵۷ به ۱۳۶ میلیون نسخه در سال ۹۵ رسیده است.

* تعداد عناوین کتاب چاپ شده نسبت به قبل از انقلاب ۷۱ برابر شده است.

* تأسیس خبرگزاری کتاب، برگزاری نمایشگاه‌های کتاب، تأسیس خانه کتاب و برگزاری ۱۲ عنوان جایزه ملی کتاب از پدیده‌های اختصاصی پس از انقلاب است.

* انقلاب اسلامی، اندیشه را از بند سانسور و خفقان پهلوی آزاد کرد.

* کل عنوان کتاب‌های ثبت شده از دوره پهلوی اول تا ۱۱،۳۵۷ هزار عنوان بوده که این عدد امروز ۱ میلیون و ۲۸۱ هزار و ۹۹۶ عنوان است.

* ظهور نویسندگان زن، پدیده انقلاب اسلامی است.

* قبل از انقلاب نویسندگان زن به اندازه انگشتان دست هم نبودند. اما اکنون ۷۳۰۰ نویسنده زن و ۷۰ ناشر زن از پدیده‌های انقلاب اسلامی است.

* تعداد زنان فعال در حوزه نشر در بعد از انقلاب ۱۶/۵ برابر شده است.

* طبق آمار رسمی، پس از

نگاهی به کارنامه ۴۰ ساله صنعت معدن و تجارت

با فاصله کوتاهی از پیروزی انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی شرایط کشور که به سمت ثبات پیش می رفت را تحت تاثیر قرار داد. در این دوران با فشارهای بین المللی، اجرای سیاست های جایگزینی واردات توسط مسئولان اقتصادی - صنعتی کشور بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت، به طوری که وزارتخانه های صنعتی در قالب دو محور بهره برداری از وضع موجود و ایجاد ظرفیت های جدید فعالیت های خود را تنظیم کرده بودند.

در طول هشت سال جنگ تحمیلی تعداد زیادی از طرح های صنعتی هم راه اندازی شدند که از آن جمله می توان به صنایع آذراب و صنایع جیبی مس شهید باهنر اشاره کرد. از طرفی به دلیل مشکلات و تنگناهای ارزی، تکمیل طرح های نیمه تمام مورد توجه بیشتر واقع شد. در سال های جنگ تمامی ارگان ها و نهادهای مختلف اقتصادی کشور دست در دست هم تلاش کردند از موجودیت و کبان کشور دفاع کنند و در این مسیر موفق هم بودند.

با خاتمه جنگ تحمیلی و صدور فرامین امام خمینی (ره) درباره بازسازی سریع کشور، دولت برنامه اول توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور را تهیه کردو به تصویب مجلس شورای اسلامی رساند. در همین زمینه بخش صنعت به عنوان یکی از بخش های مهم اقتصادی بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت. چنانکه برخی از فعالیت هایی که در طی این سال ها در بخش های صنعت، معدن و تجارت انجام شده است را می توان به صورت کمی با وضع پیش از انقلاب مقایسه کرد.

افزایش بنگاه های اقتصادی از جمله اقدامات بخش صنعت، معدن و تجارت بوده است. بررسی این موضوع در شاخص توسعه واحدهای صنعتی نشان می دهد در سال ۵۷ تعداد واحدهای صنعتی یک هزار و ۵۰۳ واحد بوده که در پایان آبان ۹۷ به ۸۵ هزار و ۷۶ واحد افزایش یافته است. همچنین ۲/۵ میلیون نفر در بخش صنعت مشغول به کار هستند که این عدد در سال پیروزی انقلاب ۱۵۰ هزار نفر بوده است.

تعداد معادن فعال در سال ۱۳۵۷ بالغ بر ۱۹۵ معدن بوده که در پایان آبان سال ۱۳۹۷ به ۶ هزار و ۳۸۶ واحد رسیده است. در سال ۱۳۵۷ تعداد واحدهای صنفی ۳۵۰ هزار مورد بوده که در تولد چهل سالگی انقلاب به ۲ میلیون و ۵۸۱ هزار واحد افزایش یافته است.

تعداد زیرساخت های صنعتی در دوران پس از انقلاب هم رشد چشمگیری داشته است، به طوری که می توان گفت بخش اعظم زیر ساخت های صنعتی در دوران پس از انقلاب ایجاد شده است. شهرک ها و نواحی دارای تصفیه خانه، آب، برق، گاز و تلفن از جمله این زیرساخت هاست که بخش عمده آن در ۴۰ سال اخیر ایجاد شده است.

همچنین در حوزه اکتشاف، زمین شناسی و معدن، ظرفیت استخراج از ۱۹/۶ میلیون تن در سال ۱۳۵۷ به ۷۲۵ میلیون تن در سال ۱۳۹۷ رسیده و ژئوفیزیک هوایی از عدد صفر به ۵۴۰ هزار کیلومتر خطی و شاخص نقشه های زمین شناسی از ۵۳ ورقه به ۸۶۴ ورقه افزایش یافته است. در همین مدت صادرات غیرنفتی از ۰/۵۴۳ میلیارد دلار به حدود ۴۷ میلیارد دلار رسیده است. همچنین حجم تجارت از ۱۰/۹ میلیارد دلار به بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار افزایش یافته است.

در دوران قبل از پیروزی شکوهمند اسلامی با توجه به وابستگی کامل نظام حاکم بر کشور به قدرت های خارجی، تحولات صنعت، معدن و تجارت متأثر از سیر تحولات سیاسی کشور بود، لذا صنایع کشور هم در مسیر و چارچوب اهداف و سیاست های بازار مصرف خارجی ها هدایت می شد. اعطای وام های ارزان و کمک های کلان به بخش خصوصی وابسته به کانون های قدرت داخلی و انحصاری بین المللی، گسترش بازار داخلی براساس مصرفگرایی، عدم نظارت بر سرمایه گذاری خارجی و انتقال فن آوری سبب تعمیق وابستگی های اقتصادی در این بخش در زمان پیش از انقلاب بوده است.

نگاهی به سیر تحولات صنعتی و معدنی در دوران پیش از انقلاب نشان دهنده وابستگی زیاد در فناوری، ماشین آلات و حتی مواد اولیه است، به طوری که هنگام تاخیر در ورود ماشین آلات و قطعات یدکی مورد نیاز، اکثر واحدهای تولیدی به حالت تعطیل درمی آمدند.

ساختار صنعت کشور در سال پیروزی انقلاب عمدتاً با محوریت خودرو، صنایع نساجی، صنایع غذایی، لوازم خانگی و ماشین سازی بوده که این بخش ها هم هر یک با ظرفیت های بسیار محدود و پایین مشغول به تولید بودند.

تولید خودرو سواری در این سال با ظرفیت حداکثر ۱۶۰ هزار دستگاه انجام می شد، ظرفیت تولید لوازم خانگی شامل یخچال و فریزر، ماشین لباسشویی و تلویزیون ۶۵۰ هزار دستگاه، فولاد ۲/۴ میلیون تن، سیمان ۷ میلیون تن، محصولات پتروشیمی ۳ میلیون تن، آلومینیوم ۴۵ هزار تن و دارو ۲۷/۳ میلیارد عدد بوده است.

در سال پیروزی انقلاب سه شهرک و ناحیه صنعتی درحال بهره برداری بوده و واحدهای صنعتی تولید کننده در کل کشور یک هزار و ۵۰۳ واحد بوده که با اشتغال نزدیک به ۱۵۰ هزار نفر فعالیت می کردند.

در سال ۵۷ همچنین ۱۹۵ معدن فعال در حال بهره برداری بوده که ظرفیت استخراج آن ۱۹/۵ میلیون تن بوده است. در این سال ۳۵۰ هزار واحد صنفی در کشور در حوزه خرده فروشی، توزیع و تولیدات صنفی فعال بودند. صندوق مکانیزه فروش در واحدهای صنفی تقریباً وجود نداشت و سهم فروشگاه های بزرگ و زنجیره ای از خرده فروشی ۱/۵ درصد بود.

در حوزه تحقیق، توسعه و فنی و مهندسی هم عملکرد قابل ذکری وجود ندارد. در حوزه تجارت خارجی کشور، ایران به عنوان کشور مصرف کننده دارای تراز تجاری منفی ۱۰ میلیارد دلاری بود و عموماً تأمین نیازهای اساسی کشور بر اساس واردات برنامه ریزی شده بود.

کل صادرات غیرنفتی ایران هم در سال ۵۷ بالغ بر نیم میلیارد دلار و واردات آن ۱۰/۴ میلیارد دلار و کل حجم تجارت ایران ۱۰/۹ میلیارد دلار بود.

صنعت، معدن و تجارت در ۴۰ سالگی انقلاب

اکنون بعد از گذشت ۴ دهه از پیروزی انقلاب اسلامی و اجرای پنج برنامه توسعه و در آستانه برنامه ششم، تحولات شگرفی در زمینه توسعه و خودباوری و خودتکایی کشور در حوزه صنعت، معدن و تجارت صورت گرفته است.

مقدمه: سازمان نهضت سوادآموزی یک نهاد بر خاسته از متن جمهوری اسلامی است که پس از دستور تاریخی بنیانگذار جمهوری اسلامی در هفتم دی ماه سال ۱۳۵۸ با هدف زدودن پدیده شوم بی سوادی از چهره نظام مقدس اسلامی، مسئولیت ساماندهی و مدیریت ارائه خدمات سوادآموزی و فراهم آوردن فرصت دوم آموزش را برای جاماندگان از فرصت اول آموزش عهده دار شد. این سازمان با اتخاذ رویکردها و انجام طرح های متنوع سعی کرده از ظرفیت و توانمندی های محلی و منطقه ای در آموزش مهارت خواندن و نوشتن، حساب کردن و رخوانی قرآن استفاده و با تدوین و اجرای برنامه های مکمل از بازگشت به بی سوادی جلوگیری کند. این مجموعه به منظور ارائه گزارش و اطلاع رسانی از برنامه های سازمان نهضت سوادآموزی تهیه و گردآوری شده است و سعی دارد بخشی از فعالیت های ۳۹ ساله خود را که با رویکرد بیان تفکیک فعالیت سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ برنامه ریزی و انجام شده است، به صورت اجمالی برای بهره برداری علاقه مندان به شرح ذیل ارائه کند.

عملکرد نهضت سوادآموزی در ۴ دهه

زدودن پدیده شوم بی سوادی

طرح های سوادآموزی

سازمان نهضت سوادآموزی از بدو تاسیس تاکنون به منظور توسعه و ارتقای سطح سواد جامعه با بهره گیری از ظرفیت های بین المللی، ملی، بومی و منطقه ای طرح های گوناگونی را به اجرا درآورده است که اهم این برنامه ها عبارتند از: طرح های نیروهای مسلح، زندانیان، سوادآموزی کارکنان و کارگران، مساجد، مدارس، آموزش کودکان لازم التعلیم، بسیج سوادآموزی، خدمات مکاتبه ای، گروه های پیگیر سواد، خدمات رسانه ای، آموزش اتباع خارجی، آموزش دختران روستایی، خواندن با خانواده، ایجاد مراکز یادگیری محلی، آموزش فرد به فرد، سوادآموزی عشایر، سوادآموزی و آموزش مهارت زنان سرپرست خانوار، پیشگیری از معلولیت ها، توانمند سازی مادران، قرآن آموزی، آموزش مردم محور، کیفیت بخشی به فعالیت های سوادآموزی، کتابخانه سیار، آموزش های محلی و منطقه ای، تولید نشریات محلی، تولید نشریات دیواری، کیفیت بخشی به فعالیت های سوادآموزی، مشترک با شرکت پارس الکترونیک، مداخله تغذیه، ارتقای دانش کشاورزی، ستاد مواد مخدر، ایجاد قفسه ویژه نوسودان در کتابخانه های عمومی و آگاه سازی برای پیشگیری از معلولیت ها و همچنین نشریه نیم صفحه نوسودان، برنامه رادیویی جویبار دانش و طرح های آموزش دختران شاغل روستایی بازمانده از تحصیل، متناسب سازی محتوای آموزشی با محیط های خاص (تولید محتوای آموزشی محلی)، طرح مشترک با صندوق جمعیت و یونسف، کمپساری عالی پناهندگان، نروژی، ریلیف، سوادآموزی در خانه، سوادآموزی بومی، آموزش اولیای بی سواد دانش آموزان، آموزش کودکان و نوجوانان ۱۹-۱۰ ساله بی سواد، آموزش مقدماتی رایانه (ICDL)، آموزش از طریق تبلت، آموزش تلویزیونی (لوح و قلم)، حلقه های کتابخوانی و آموزش عملی نماز و... که اجرای همه این طرح ها منجر شده است قریب به ۸ میلیون نفر از بی سوادان را در حد سوم ابتدایی و ۱.۵ میلیون نفر را در حد پایان ابتدایی ارتقای تحصیلی دهیم. در ذیل به برخی از آنان اشاره می شود:

الف) طرح های در حال اجرای سوادآموزی

آموزش اولیای بی سواد دانش آموزان: این طرح با هدف به صفر رساندن بی سوادی در بین اولیای دانش آموزان از طریق تقویت نقش و مسئولیت مدیر مدرسه، استفاده از ظرفیت و امکانات مدرسه و بهره گیری مطلوب از نقش دانش آموزان در شناسایی و جذب و آموزش اولیا تدوین شده و به اجرا در آمده است. این طرح از آغاز به کار خود در سال ۹۴ توانسته است، بیش از ۳۰۲ هزار نفر از والدین بی سواد را در سراسر کشور شناسایی و آموزش بدهد. همچنین این طرح به عنوان یک تجربه ملی موفق توسط یونسکو اعلام و در وب سایت موسسه آموزش مادام العمر UIL درج شد.

سوادآموزی والدین دانش آموزان								
سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
مجموع	۰	۰	۰	۱۳۹۷۱۵	۱۱۵۹۷۵	۹۷۹۱۷	۵۳۴۶۹	۳۶۱۲۵
تعداد به نفر	۰	۰	۰	۱۳۹۷۱۵	۱۱۵۹۷۵	۹۷۹۱۷	۵۳۴۶۹	۳۶۱۲۵

۱- سوادآموزی گروه سنی ۱۹-۱۰ ساله: طرح سوادآموزی گروه سنی ۱۹-۱۰ ساله با هدف ارائه آموزش سواد پایه به افراد غیر محصل این گروه سنی که در سرشماری سال ۱۳۹۰ یا پایگاه اطلاعات ثبتی سطح سواد، بی سواد شناخته شده یا فاقد سابقه آموزشی معادل و بالاتر از سوم ابتدایی هستند، طراحی شده و به اجرا درآمده است. این طرح از ابتدای کار خود از سال ۱۳۹۴ توانسته است ۶۵۶۹۶ فرد بی سواد ایرانی و خارجی را زیر پوشش ببرد.

۲- سوادآموزی عشایر: طرح سوادآموزی عشایر با هدف ارتقای شاخص با سواد و بالابردن سطح آگاهی جامعه عشایری کشور با هماهنگی معاونت امور خانواده ریاست جمهوری در حال اجراست. این طرح از آغاز به کار خود تاکنون با توانمندسازی هزاران نفر از آموزش دهندگان

به منظور توسعه و ارتقاء سطح سواد جامعه با بهره گیری از ظرفیت های بین المللی، ملی، بومی و منطقه ای طرح های گوناگونی را به اجرا درآورده است که برخی از این برنامه ها عبارتند از:

طرح های نیروهای مسلح، زندانیان، سوادآموزی کارکنان و کارگران، مساجد، مدارس، آموزش کودکان لازم التعلیم، بسیج سوادآموزی، خدمات مکاتبه ای، گروه های پیگیر سواد، خدمات رسانه ای، آموزش اتباع خارجی، آموزش دختران روستایی

باسواد جامعه عشایری و روستایی توانسته است ۳۰۵ هزار نفر از زنان و دختران عشایری را زیر پوشش دوره سوادآموزی برده و با سواد کند.

۳- مراکز یادگیری محلی: مراکزی هستند که علاوه بر آموزش پایه سواد، مهارت های زندگی، اجتماعی، حقوق شهروندی و شغلی و حرفه ای را به افراد سوادآموز ارائه می کنند. در سال های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۶، ۳۵۱۲ مرکز یادگیری محلی راه اندازی شد و از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ این مراکز تعطیل شد و مجدداً بر اساس مصوبه هیات دولت این مراکز از سال ۱۳۹۴ با شیوه جدید احیا و راه اندازی شد و تاکنون ۳۵۰ مرکز در سراسر کشور دایر شده است و در هر مرکز حداقل برای ۷۵ نفر از بی سوادان و کم سوادان ضمن ارائه آموزش خواندن، نوشتن و حساب کردن، مهارت های اساسی زندگی و کسب و کار زود بازده آموزش داده می شود.

۱- حلقه های کتاب و کتابخوانی: طرح حلقه های کتاب و کتابخوانی به منظور ترویج فرهنگ و عادت به مطالعه و یادگیری مادام العمر و مشارکتی، تثبیت و تحکیم سواد، غنی سازی محیط زندگی افراد کم سواد در جامعه از سال ۱۳۹۵ به اجرا در آمده است. این طرح با تشکیل ۵۸۰۴ حلقه کتابخوانی بیش از ۵۸۶۷۱ نفر کم سواد مخاطب را زیر پوشش برده است.

۲- خواندن با خانواده: مطابق این طرح در سال های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۹، سوادآموزی توانست سه عنوان کتاب از ۱۵ عنوان کتاب طرح خواندن با خانواده را در بین حدود پنج میلیون و ۳۷۵ هزار نفر از سوادآموزان دور مقدماتی، شش عنوان کتاب در بین حدود سه میلیون و ۸۳۴ هزار نفر از سوادآموزان دوره تکمیلی و شش عنوان کتاب در بین حدود یک میلیون و ۵۰۴ هزار نفر از سوادآموزان دوره پایانی آموزش دهد. گام دوم این طرح در سال ۱۳۹۴ با رویکرد جدید آغاز شد و در این مدت توانست ۱۵۰ هزار نفر را در سال تحت آموزش قرار دهد.

گام دوم طرح مذکور از طریق در اختیار گذاشتن کتاب های کاربردی سعی دارد نسبت به توسعه و تقویت فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در بین مخاطبان و اعضای خانواده، تقویت مهارت خواندن و نوشتن فراگیران دوره های سوادآموزی و استفاده بهینه از اوقات فراغت اعضای باسواد خانواده در امر مطالعه و کتابخوانی اقدام کند. این طرح از سال شروع به کار خود در سال ۱۳۹۵ تا کنون در بین ۳۱۱،۱۷۷ نفر از سوادآموزان (دوره های سوادآموزی و انتقال) به اجرا در آمده است.

۴- سوادآموزی اتباع خارجی: طرح سوادآموزی اتباع خارجی به منظور ارتقای شاخص با سوادی و آموزش سواد به مهاجران مقیم ایران برای تقویت و ترویج فرهنگ اسلامی و توانمندسازی مهاجران خارجی با اولویت اتباع کشور افغانستان در بهبود زندگی فردی و اجتماعی شکل گرفته است. از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۸۹ تعداد ۶۸۱۱۵۳ نفر از اتباع و مهاجران خارجی در کلاس های سوادآموزی ثبت نام کردند و آموزش دیده اند.

سازمان نهضت سوادآموزی توانسته است از سال ۹۰ تاکنون بیش از ۱۰۲۸۳۵ نفر از اتباع بی سواد را از خدمات سوادآموزی منتفع کند. در مجموع از سال ۶۳ تاکنون ۷۸۳۹۸۸ نفر از اتباع زیر پوشش برنامه های سوادآموزی قرار گرفته اند.

همچنین این سازمان علاوه بر فعالیت های سالانه معمول خود با همکاری نهادهای بین المللی مانند کمیساری عالی پناهندگان ملل متحد، شورای مهاجران نروژ و ریلیف با هماهنگی اداره کل اتباع وزارت کشور با انعقاد تفاهمنامه های همکاری مشترک نسبت به شناسایی و جذب ۲۶۶۱۶ نفر از اتباع و مهاجرین خارجی اقدام کرده است.

سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	مجموع
(UNHCR) کمیساری	۲۷۸۸	۴۵۹	۱۲۳	۴۳۱	۲۵۹۵	۳۴۴۷	۲۳۴۹	۲۷۲۷	۱۴۸۲۹
(NRC) طرح نروژ	۰	۰	۰	۰	۰	۲۳۲	۴۵۹۹	۵۱۳۱	۹۹۶۲
ریلیف	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱۸۲۵	۱۸۲۵
جمع	۲۷۸۸	۴۵۹	۱۲۳	۴۳۱	۲۵۹۵	۳۶۷۹	۶۹۴۸	۹۶۸۳	۲۶۶۱۶

۵- سوادآموزی زندانی ها: این طرح با هدف آموزش سواد پایه و مهارت های اساسی زندگی به زندانیان بی سواد و کم سواد گروه سنی ۶۰-۱۰ ساله ارائه می شود که با مشارکت سازمان زندان ها و اقدامات تامینی و تربیتی کشور در سراسر کشور در حال اجراست و این طرح از ابتدا تا سال ۹۰، تعداد ۷۶۹۶۷۵ نفر و از سال ۹۰ تاکنون هم ۱۷۷۸۴ مدد جو را زیر پوشش برده و با سواد کرده است.

سال	قبل از ۹۰	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	مجموع
تعداد (سامانه)	۷۶۹۶۷۵	۳۴۳۸	۳۴۷۰	۵۹۵	۸۲۸	۱۹۵۹	۲۵۶۸	۲۹۵۶	۲۹۷۰	۷۸۷۴۵۹

۶- سوادآموزی نیروهای مسلح: این طرح با هدف شناسایی و آموزش سربازان بی سواد در مراکز نظامی و پادگان ها با مشارکت نیروهای مسلح کشور به اجرا در می آید که با استفاده از

ظرفیت نیروی انسانی نیروهای مسلح توانسته است این طرح از سال آغاز به کار خود تا سال ۹۰ اقدام به شناسایی و آموزش سواد به ۵۴۱۵۷۴ نفر سرباز بی سواد و کم سواد کرده و از سال ۹۰ تا کنون، ۴۴۲۶ نفر را با سواد کند.

سال	قبل از ۹۰	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	مجموع
تعداد به نفر	۵۴۱۵۷۴	۷۱۰	۶۷۳	۳۲۵	۳۹۵	۱۳۶۱	۴۸۱	۳۲۹	۱۵۲	۵۴۶۰۰۰

۷- مسابقه کتابخوانی و انشانویسی: این طرح با در نظر گرفتن شعارهای سال اعلامی از سوی مقام معظم رهبری یا پرسش های مهر ریاست جمهوری و با هدف گسترش و ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در میان سوادآموزان و تقویت مهارت های خواندن و نوشتن و کاربست آن در زندگی اقدام به برگزاری مسابقات انشا نویسی در بین مخاطبان دوره های سوادآموزی می کند. بر اساس نتایج به دست آمده جمعاً ۱ میلیون و ۴۹۸ هزار و ۲۹۴ نفر در این مسابقات شرکت کرده اند که ۳۶ درصد آن مربوط به مسابقه انشاء نویسی و ۶۴ درصد آن در زمینه مسابقه کتابخوانی است.

سال	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
شرکت کننده مسابقه کتابخوانی	۴۳۳۰۴۸	۱۶۷۸۱۹	۴۴۱۲۸	۴۸۶۲۴	۵۳۸۹۷	۸۱۹۰۴	۵۱۹۱۳	۷۹۶۷۳
شرکت کننده مسابقه انشانویسی				۱۳۶۰۰۰	۱۴۴۸۳۶	۷۸۸۴۰	۸۰۸۳۲	۹۶۸۸۰
جمع	۴۳۳۰۴۸	۱۶۷۸۱۹	۴۴۱۲۸	۱۸۴۶۲۴	۱۹۸۷۳۳	۱۶۰۷۴۴	۱۳۲۷۳۵	۱۷۶۵۵۳

امسال هم مسابقه انشانویسی در سطح همه کلاس های دوره انتقال در طول هفته سوادآموزی و همچنین مسابقه کتابخوانی در دهه مبارک فجر انقلاب اسلامی با موضوع داستان یک زندگی (آموزش، همت، تولید) در بین ۱۷۶ هزار نفر از سوادآموزان دوره انتقال کلاس های سراسر کشور برگزار می شود.

۸- طرح آموزش مقدمات رایانه به سوادآموزان دوره انتقال (ICDL): طرح تلفیق سواد پایه با مهارت های رایانه ICDL با هدف تعمیم و گسترش مهارت استفاده از رایانه در برنامه های سوادآموزی، ایجاد و افزایش دانش رایانه ای سوادآموزان زیر پوشش و ایجاد و بهبود انگیزه و نگرش کار با رایانه در سوادآموزان تحت پوشش در چارچوب تیلوراهداف دولت الکترونیک با مشارکت صمیمانه بنیاد ICDL طراحی و بین سوادآموزان دوره انتقال به اجرا در می آید. این طرح ابتدا سال ۹۴ صورت پایلوت در ۶ استان کشور و در سال ۹۵ در ۱۱ استان به اجرا درآمد و بعد از طی مراحل آزمایشی خود در سال ۹۶ به سراسر کشور تعمیم داده شد و بر اساس گزارش استخراج شده از سامانه سوادآموزی این طرح از ابتدای آغاز به کار خود ۱۴۷۹ نفر را زیر پوشش برده است.

این طرح در سال ۱۳۹۷ در بین ۱۶۰ طرح ارسال شده از سراسر جهان توانست حایز رتبه برتر مسابقه بین المللی سوادآموزی یونسکو سال ۲۰۱۸ شود.

۹- طرح کلید بهشت (آموزش عملی نماز): طرح کلید بهشت "آموزش عملی نماز" با مشارکت ستاد اقامه نماز و با هدف ترویج معارف نماز و فرهنگ درست خوانی نماز در بین آموزش دهندگان و سوادآموزان دوره های سوادآموزی به اجرا در آمد. این طرح از سال ۱۳۹۶ تاکنون در بین ۲۴۵۰۰ نفر آموزش دهنده و تعداد ۲۳۵۰۰۰ نفر سوادآموزان دوره های سوادآموزی در دو مرحله به اجرا در آمده است.

۱۰- طرح سوادآموزی تیلتی خانواده سلامت: طرح سوادآموزی تیلتی خانواده سلامت

در سال ۱۳۹۶ به منظور آشنایی سواد آموزان با فضای مجازی و استفاده از فناوری های نوین در آموزش سواد با همکاری دفتر منطقه ای یونسکو در بین سوادآموزان دوره انتقال در چرخه آموزش قرار گرفت. طرح مذکور در هفت استان کشور، فاز اولیه خود را با تحت پوشش بردن ۱۰۰ نفر از سوادآموزان با اولویت مناطق محروم و حاشیه ای به اجرا در آورد بررسی های کارشناسی حاکی از اثربخشی آموزش به وسیله تبلت در ارتقای آگاهی سوادآموزان دوره انتقال و تسلط آنان بر موضوع آموزش دارد.

تولید محتوای آموزشی:

این سازمان برای متناسب سازی محتوای ارائه شده در دوره های متنوع و منعطف سوادآموزی از سال ۱۳۹۰ اقدامات مهمی به منظور اصلاح برنامه درسی و محتوای آموزشی انجام داده است:

- (۱) استقرار نظام جدیدآموزشی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش
- (۲) تدوین راهنمای آموزش برای کتب درسی
- (۳) بهره مندی از رویکرد چند تالیفی در دوره های تحصیلی
- (۴) جلب مشارکت معلمان، موسسات غیردولتی و حوزه های علمیه در تالیف محتواهای آموزشی
- (۵) تولید محتوای آموزشی چندرسانه ای راهنمای آموزش کتاب های درسی و توزیع سوادآموزی در سطح کشور

- (۶) تولید محتوای آموزشی برای طرح ها و برنامه های آموزشی از جمله طرح خواندن با خانواده و حلقه های کتابخوانی و مهارت های حقوق شهروندی
- (۷) تولید ۱۲ عنوان کتاب ویژه بزرگسالان نوسواد با همکاری نهاد کتابخانه های عمومی
- (۸) تدوین کتاب خانواده سلامت در زمینه تغذیه و مصرف بهینه آب با همکاری یونسکو و شرکت بین المللی بل BELL.

- (۹) تولید موبایل اپلیکیشن در محیط اندروید، IOS
- (۱۰) ترجمه چندین عنوان کتاب از منابع دست اول یونسکو و موسسات وابسته به این نهاد بین المللی در زمینه آموزش پایه و سوادآموزی
- الف- آموزش در جایگاه نخست EDUCATION FIRST
- ب- استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در توسعه سوادآموزی
- پ- اجرای طرح سوادسنجی LAMP
- ت- یادگیری تحقق وعده آموزش
- (۱۱) تالیف کتاب بررسی پوشش ها و برنامه های سوادآموزی ایران و جهان از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵

- (۱۲) تولید کتب مکمل سوادآموزی بالغ بر ۴۳۱ عنوان کتاب، شامل: ۲۴۶ عنوان کتاب درسی، ۱۲۷ عنوان راهنمای آموزش و روش تدریس و ۵۲ عنوان کتاب های فوق برنامه

توانمند سازی نیروی انسانی

برگزاری دوره های ضمن خدمت کارکنان: سازمان به منظور توانمندسازی کارکنان و آموزش دهندگان و دانش افزایی در بین عوامل ستادی و استانی خود اقدام به پیش بینی و اجرای برنامه های آموزشی کوتاه مدت کرده است.

سازمان توانسته از ابتدا تا سال ۱۳۸۹ سالانه حدود ۴۸ هزار نفر آموزشیار و تعداد ۱۲۸۴ نفر از کارکنان را آموزش دهد و این روند از سال ۱۳۹۰ توسعه پیدا کرد و توانست نزدیک به ۷۰ هزار نفر از آموزش دهندگان و حدود ۹۰۰ نفر از همکاران سوادآموزی را در دوره های مختلف ضمن خدمت آموزش دهد.

فعالیت های پشتیبانی

شورای عالی پشتیبانی سوادآموزی: شورای عالی پشتیبانی سوادآموزی کشور به عنوان بالاترین مقام سیاست گذاری و تصمیم سازی فعالیت های سوادآموزی در کشور به منظور شتاب بخشی به فعالیت های سوادآموزی، ریشه کنی بی سوادی در گروه سنی زیر ۵۰ سال، سیاست گذاری برای پشتیبانی دستگاه های اجرایی و سازمان های مردم نهاد، استفاده از توان اجرایی دستگاه های استانی و شهرستانی و هدایت آنها برای کمک به فعالیت های سوادآموزی برگزار شده و اعضای حاضر در آن ضمن ارائه گزارش از وظایف محوله خود اقدام به اتخاذ تصمیمات لازم می کنند.

تبلیغ، ترویج، اطلاع رسانی و آموزش رسانه ای: سازمان نهضت سوادآموزی به منظور تبلیغ و ترویج، فعالیت های متنوعی را در دستور کار خود قرار داده است:

- به روزرسانی و بارگزاری اخبار ستادی (بیش از ۲۵۰۰ خبر ستادی و استانی)
- تهیه گزارش دستاوردهای سازمان و ارسال به نهادهای ذیربط (فصلی، سالانه)

- انعقاد تفاهنامه همکاری با معاونت های صدا و سیما مراکز استانها و شبکه های سراسری مخصوص شبکه آموزش سیما (طی انعقاد تفاهنامه و قرارداد مشترک)

- تولید و پخش برنامه های داستانی، نمایشی، مستند، مستندگزارشی، نماهنگ، تیزرهای تبلیغاتی، پویانمایی، مجموعه های داستانی، برنامه های ترکیبی و آموزشی در سطح استانی

- تولید قریب به ۲۰ هزار دقیقه (۱۹۵۸۷ دقیقه) برنامه تلویزیونی و ۶۹۰۰ دقیقه برنامه رادیویی با رویکرد سوادآموزی.

پژوهش، تحقیق و نظارت

- ۱- اجرای ۲۹۰ عنوان پژوهشی ملی و استانی از ابتداء تا سال ۱۳۸۹
- ۲- اجرای ۱۹ عنوان پژوهش ملی از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ توسط اعضای هیات علمی دانشگاه ها و موسسات پژوهشی
- ۳- اجرای ۷۸ پژوهش استانی از سال ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶
- ۴- در حال اجرای ۲۸ عنوان پژوهش استانی در سال ۹۷
- ۵- ظرفیت سازی جدید برای اجرایی نزدیک به ۱۰۰ عنوان پژوهش استانی از اعتبارات سال ۹۷.
- ۶- ارزیابی از ۲۱ طرح و برنامه سازمان

سایر فعالیت ها:

نشریه فرصت دوم: نشریه فرصت دوم به منظور غنی سازی محیط زندگی سوادآموزان و تولید مواد خواندنی مکتوب ماهانه توسط سازمان آماده، تکثیر، توزیع و در اختیار سوادآموزان قرار می گیرد.

تیراژ نشریه فرصت دوم						
سال	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	مجموع
تعداد تیراژ	۲۰۰۰۰	۱۲۰۰۰۰	۱۸۸۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۵۵۸۰۰۰

یادواره شهدای سوادآموزی: یادواره شهدای سوادآموزی به همت این سازمان و معاونت های سوادآموزی استان ها به منظور تجلیل از خانواده های شهدای سوادآموزی هشت سال دفاع مقدس و گرامی داشت یاد و خاطره این شهدا به صورت ملی و استانی از سال ۹۴ شروع شده است.

یادواره شهدا						
سال	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	مجموع
تعداد	۱	۷	۸	۶	۲۴	

طرح کتابت قرآن کریم

در دیماه سال ۱۳۹۴ همزمان، طرح کتابت قرآن کریم توسط بالغ بر ۳۰۰۰ نفر از سوادآموزان دوره دوم سوادآموزی که با روخوانی قرآن کریم آشنا بوده و آمادگی و علاقه مندی خود را برای شرکت در این برنامه اعلام کرده بودند برگزار شد، نسخ کتابت شده در استان ها جمع آوری و پس از کنترل و تایید، به سازمان نهضت سوادآموزی ارسال شد.

خاطر نشان می سازد از ابتدای طرح، نیت شد نسخ تهیه شده به بارگاه ملکوتی ائمه طاهرین (ع) الموحیدین امام علی (ع)، سیدالشهدا امام حسین (ع)، ثامن الحجج آقا علی ابن موسی الرضا (ع)، حرم امام خمینی (ره) و دفتر مقام معظم رهبری تقدیم شود که اولین نسخه در گردهمایی مدیران و معاونین سوادآموزی استان ها در ۱۹ اردیبهشت ماه ۹۷ در شهر مقدس مشهد طی مراسمی به موزه آستان مقدس امام هشتم علیه السلام تقدیم شد.

طرح درختکاری در سوادآموزی

این طرح با هدف توسعه آگاهی های عمومی و تقویت حضور اثر بخش سوادآموزان در عرصه های اجتماعی و کمک به تبدیل فرهنگ منابع طبیعی به معارف عمومی در بین تمام اقشار جامعه در اسفند ماه سال ۱۳۹۴ منتهی به روز درختکاری در استان های کشور به اجرا در آمد. این طرح به یاد ۱۷۶ شهید سوادآموزی در هشت سال دفاع مقدس، منجر به کاشت ۷۲۳۰۸ نهال در سراسر کشور در سال ۱۳۹۴ شده است. در چارچوب تقویت این طرح فعالیت درختکاری در سال ۱۳۹۵ هم ادامه پیدا کرد.

دستاوردها و موفقیت ها

- **کسب شش جایزه بین المللی یونسکو و آیسيسكو:** برای طرح های بسیج سوادآموزی، برنامه گروه های پیگیر سواد، برنامه خدمات مکاتبه ای، طرح آموزش مهارت های زندگی برای دختران

شاغل روستایی، طرح خواندن با خانواده و آموزش مقدمات رایانه به سوادآموزان (طرح ICDL)
توسعه مشارکت‌های بین بخشی در سوادآموزی: در سال های ۹۷-۹۰ ، قریب به ۳۳ تفاهمنامه همکاری با دستگاه‌های دولتی و سازمان‌های مردم نهاد منعقد شد و این تفاهمنامه‌ها به استان ها ابلاغ و بخش‌های استانی نیز با تشکیل جلسات و کارگروه‌های مشترک، پیگیر اجرای مفاد تفاهمنامه بوده‌اند.

کسب رتبه ۱۲ و ارتقای ۷۶ پله‌ای در جشنواره تحقق دولت الکترونیک: در چارچوب تاکید ریاست جمهوری در جشنواره شهید رجایی مبنی بر تسریع تحقق دولت الکترونیک از همه دستگاه‌های اجرایی کشور به منظور کاهش میزان مراجعات حضوری مردم به دستگاه‌های اجرایی و سهولت دریافت خدمات از دستگاه‌ها سالانه ارزیابی به عمل می‌آید . خوشبختانه سازمان نهضت سوادآموزی در جشنواره شهید رجایی با ارتقای ۷۶ پله‌ای نسبت به نتایج ارزیابی مرحله سوم این جشنواره ، رتبه ۱۲ را در زمینه تحقق دولت الکترونیک کسب کرده است.

کسب جایزه بین‌المللی کنفوسیوس سال ۲۰۱۸: این سازمان در سال ۲۰۱۸ به دلیل برنامه‌ریزی، اجرا و پایش طرح آموزش پایه رایانه در دوره انتقال ICDL که با همکاری بنیاد ICDL در میان بیش از ۷۶۰۰ نفر از سواد آموزان دوره انتقال سراسر کشور موفق به کسب جایزه بین‌المللی سواد آموزی کنفوسیوس یونسکو شد.

کسب رتبه برتر در جشنواره شهید رجایی: این سازمان در چارچوب اجرای مواد ۸۱ و ۸۲ قانون خدمات کشوری در زمینه بررسی عملکرد و ارزیابی میزان بهره‌وری دستگاه‌های اجرایی کشور به منظور رتبه‌بندی و ابلاغ نتایج از رئیس جمهوری از طریق اصلاح نظام ساختاری خود و تکمیل فرم‌های مربوطه در شاخص‌های اختصاصی و عمومی نظیر نقش و ساختار دولت ، دولت الکترونیک و هوشمندسازی اداری ، مدیریت سرمایه انسانی ، فناوری‌های مدیریتی ، صیانت از حقوق مردم و سلامت اداری و استقرار نظام جامع مدیریت عملکرد، توانست با کسب نمره ۱۷۸۹,۰۷ از سقف ۲۰۰۰ هزار امتیاز در بین سازمان‌های زیر مجموعه وزارت آموزش و پرورش رتبه اول را در سال ۱۳۹۶ کسب کرده و نسبت به عملکرد سال قبل از وضع بهتری برخوردار است .

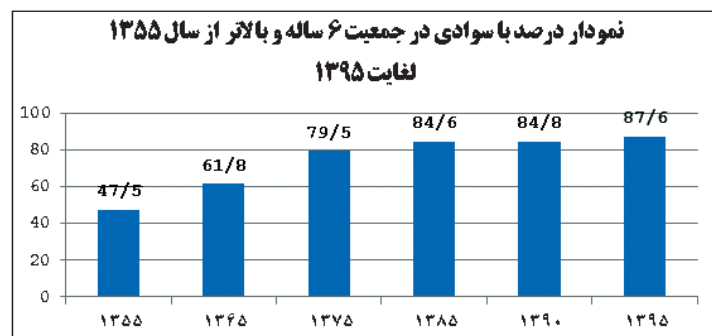
جایگاه ایران در سوادآموزی در مقایسه با جهان: با توجه به اطلاعات و آمار درج شده در موسسه آمار یونسکو ، نرخ با سواد جمعیت گروه سنی ۱۵ ساله و بالاتر در سال ۲۰۱۶ در جهان ۸۲/۲ اعلام شده که ایران با داشتن ۸۶ درصد با سواد در این گروه سنی ، ۳/۸ درصد بالاتر از میانگین جهانی قرار دارد . همچنین در گروه سنی ۲۴-۱۵ ساله ایران با داشتن نرخ با سواد ۹۷/۴ درصد با سواد ، ۶ درصد از میانگین جهانی در این گروه سنی بالاتر قرار گرفته است.

مضاف براین با توجه به اطلاعات اعلام شده از سوی وبسایت اطلس جهانی، کشور جمهوری اسلامی ایران در سال ۲۰۱۵ با داشتن نرخ با سواد ۱۵ ساله و بالاتر با ۸۶ درصد در رتبه ۹۸ جهان قرار دارد .

روند توسعه نرخ با سواد در کشور از رشد بسیار خوبی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران برخوردار بوده است به نحوی که از سال ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۹۵ در گروه سنی ۱۵ ساله و بالاتر با رشد ۴۹,۹ درصدی رشد سواد و در گروه سنی ۲۴-۱۵ سال شاهد ۴۱,۳ رشد در نرخ‌های با سواد هستیم .

گروه سنی	جنسیت	ایران	جهان	میزان اختلاف	۱۹۷۶	ایران	جهان	میزان اختلاف	۲۰۱۶	میزان رشد
۱۵ ساله و بالاتر	کل	۳۶/۱	۶۹	-۳۲/۹	۸۶	۸۲/۲	۳/۸	۱۳/۲	۴۹/۹	در سطح ملی
	مرد	۴۷/۵	۷۶/۸	-۲۹/۳	۸۹/۹	۸۹/۸	-۰/۱	۱۳	۴۲/۴	در سطح بین‌المللی
	زن	۲۴/۲	۶۱	-۳۶/۸	۸۲	۸۲/۷	-۰/۷	۲۱/۷	۵۷/۸	میزان اختلاف
۱۵ الی ۲۴	کل	۵۶/۱	۷۷/۶	-۲۱/۵	۹۷/۴	۹۱/۴	۶	۱۳/۸	۴۱/۳	میزان اختلاف
	مرد	۴۲/۱	۸۴/۴	-۴۲/۳	۹۷/۳	۸۹/۹	۷/۴	۵/۵	۵۵/۲	میزان اختلاف
	زن	۷۰/۵	۷۰/۴	-۰/۱	۹۷/۵	۹۲/۸	۴/۷	۲۲/۴	۲۷	میزان اختلاف
۲۵ الی ۶۴	کل	۳۷/۳	-	-	۸۸/۱	۸۶	۲/۱	-	۶۰/۷	میزان اختلاف
	زن	۱۵/۶	-	-	۸۴/۱	۸۲	۲/۱	-	۶۸/۵	میزان اختلاف
	مرد	۳۸/۳	-	-	۹۲/۰	۹۰	۲/۰	-	۵۳/۷	میزان اختلاف

افزایش درصد باسوادی در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر: جمعیت ۶ سال و بالاتر کشور بالغ بر ۷۱۵۰۶۳۹۲ شمارش شده است که ۶۲۶۶۶۷۶۰ نفر آنها خود را باسواد ۸,۷۹۵,۵۵۳ نفر فاقد سواد اعلام کرده‌اند. براین اساس درصد باسوادی از ۴۷,۵ درصد سال ۱۳۵۵ به ۸۷,۶ درصد در سال ۱۳۹۵ رسیده است. به عبارت دیگر میزان باسوادی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی بالغ بر ۴۰ درصد افزایش یافته است.

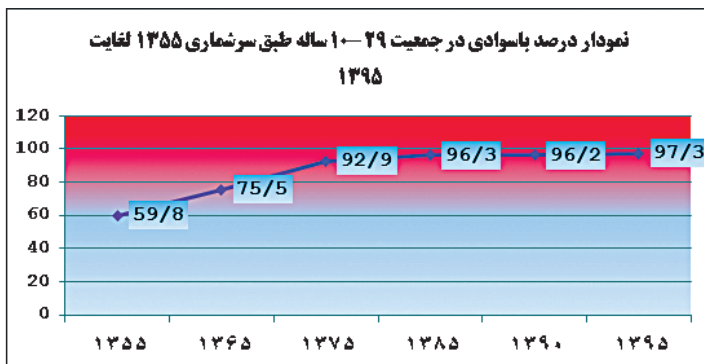

افزایش درصد باسوادی در گروه سنی ۲۹-۱۰ ساله: کل جمعیت این گروه سنی بالغ بر ۲۵۷۴۱۳۹۳ نفر بوده‌اند که از این رقم تعداد ۲۵۰۵۷۶۹ نفر باسواد و ۶۶۸۸۹۰ نفر بی‌سواد

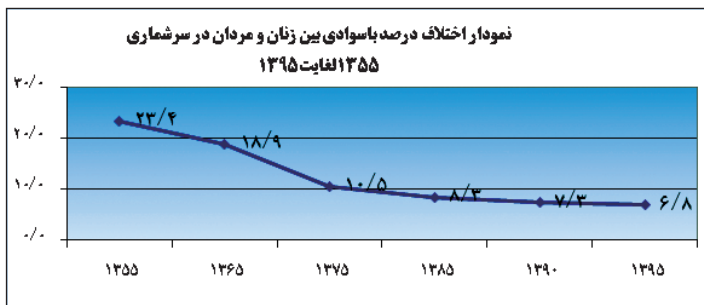
طبق آمار یونسکو، نرخ با سوادی جمعیت گروه سنی ۱۵ ساله و بالاتر در سال ۲۰۱۶ در جهان ۸۲/۲ اعلام شده که ایران با داشتن ۸۶ درصد با سواد در این گروه سنی ، ۳/۸ درصد بالاتر از میانگین جهانی و در گروه سنی ۲۴-۱۵ ساله ایران با داشتن نرخ با سواد ۹۷/۴ درصد با سواد ، ۶ درصد از میانگین جهانی در این گروه سنی بالاتر قرار گرفته است

اعلام شده‌اند. درصد باسوادی در این گروه از ۵۹,۸ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۹۷,۳ درصد در سال ۱۳۹۵ رسیده که حاکی از رشد ۳۷ درصدی است.

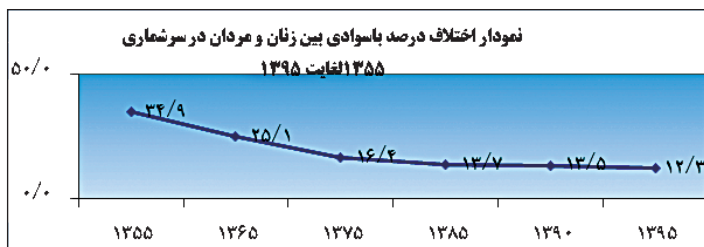
افزایش درصد باسوادی در گروه سنی ۴۹-۱۰ ساله: کل جمعیت ۴۹-۱۰ ساله ۵۱۷۳۱۳۳۴ نفر بوده‌اند که از این رقم تعداد ۴۹۰۰۶۷۹۶ نفر باسواد ، ۲۶۹۲۳۸۹ نفر بی‌سواد و ۳۲۱۴۹ نفر اظهار نشده‌اند. درصد باسوادی در این جمعیت حدود ۴۸,۸ درصد در سال ۱۳۵۵ بوده است، در حالی که طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ این رقم به ۹۴,۷ درصد است و قریب به ۴۶ درصد رشد نشان می‌دهد.

کاهش فاصله درصد باسوادی بین زنان و مردان: در چارچوب هدف ایجاد عدالت جنسیتی در سوادآموزی ، همچنین ضمانت دسترسی کامل و عادلانه دختران به آموزش پایه با کیفیت مناسب، در سال‌های مورد مطالعه با اختصاص حدود ۸۰ درصد از فعالیت‌های سوادآموزی به دختران و زنان به ویژه در مناطق روستایی موجب شده است شاخص سواد در قشر زنان با شتاب بیشتری افزایش پیدا کند، به طوری که نتایج سرشماری انجام شده در بین سال‌های ۱۳۵۵ تا سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد تفاوت نرخ باسوادی در بین زنان و مردان از ۲۳,۴ درصد در سال ۱۳۵۵ به حدود ۶/۸ درصد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است.

کاهش فاصله درصد باسوادی بین مناطق شهری و روستایی: به منظور تحقق عدالت آموزشی و کاهش اختلاف سواد بین مناطق شهری و روستایی کشور با اختصاص حدود ۵۵ درصد از فعالیت‌های سوادآموزی به مناطق روستایی در ۳۹ سال گذشته، موجب شده است شاخص سواد در مناطق محروم کشور بهبود پیدا کند به طوری که طبق سرشماری‌های انجام شده، بین سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۹۵ میزان باسوادی مناطق شهری از ۶۵,۴ درصد در سال ۱۳۵۵ به ۹۰,۸ درصد در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. در همین زمان نرخ باسوادی مناطق روستایی از ۳۰,۵ درصد به ۷۸,۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. به عبارت دیگر میزان افزایش باسوادی در مناطق روستایی با شتاب بیشتری صورت گرفته است و تفاوت درصد باسوادی در بین مناطق شهری و روستایی از ۳۴,۹ درصد سال ۱۳۵۵ به حدود ۱۲,۳ درصد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است.

سازمان نهضت سوادآموزی
 ۱۳۹۷

JAC S3

کرمین موتور
www.kermanmotor.com

- مجهز به گیربکس CVT
- حجم صندوق عقب: 600 لیتر
- سانروف
- کروز کنترل
- تهویه اتوماتیک
- مشایعت تا درب منزل
- دوربین و سنسور دنده عقب
- سیستم ضد سرقت
- سیستم ABS, EBD, ESC, HBA, HAC

 Club.Kermanmotor.com

 KermanMotor

 KermanMotor

مرکز تماس
۰۲۱-۴۲۷۲۴

طرح بخشودگی جرائم

طرح حامی درمان

طرح هم کار

رونمایی از

طرح همراه

طرح همراه سلامت

طرح همراه فرهیختگان

بن کارت تعاون

طرح جدید بانک توسعه تعاون

همزمان با چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی

تبدیل صدای مردم به خدمت

صدای شما را می شنویم!

ما را در شبکه های اجتماعی دنبال کنید:

آری به اتفاق جهان می توان گرفت

www.ttbank.ir

بانک توسعه تعاون
TOSE'E TA'AVON BANK

شرکت فولاد مبارکه

مولودانقلاب

چهلمین سال پیروزی انقلاب
بیست و ششمین سال افتتاح شرکت فولاد مبارکه

آرمان ماسر بلندی جمهوری اسلامی ایران در جهان

www.msc.ir

تبیین عملکرد سازمان خصوصی سازی در دولت های یازدهم و دوازدهم و مقایسه آن با عملکرد دولت های گذشته

قیمت گذاری و عرضه ۲۲۴ بنگاه با ارزش بیش از ۳۰ هزار میلیارد تومان می باشد، که از این میزان ۸۲ بنگاه به ارزش ۵۶ هزار میلیارد ریال واگذار شده است (۳۷٪ عرضه ها از لحاظ تعداد بنگاه و ۱۸٪ آنها از لحاظ ارزش بنگاه با موفقیت همراه بوده است). میزان موفقیت در تعداد عرضه های انجام یافته دوره فعالیت دولت دوازدهم، با وجود آنکه تماماً به بخش خصوصی واقعی واگذار شده است؛ بیش از میانگین موفقیت در تعداد عرضه های دولت یازدهم است. آماده سازیها، عرضه ها و واگذاریهای انجام یافته طی دوره فعالیت دولت دوازدهم، آن هم با وجود کلیه مقاومت های موجود بر سر راه خصوصی سازی نشاندهنده وجود عزمی جدی در دولت دوازدهم جهت دستیابی به اهداف سیاستهای کلی اصل (۴۴) قانون اساسی می باشد. امید است با واگذاری این بنگاهها به بخش خصوصی واقعی، گامی بزرگ در راه مردمی سازی اقتصاد برداشته شود.

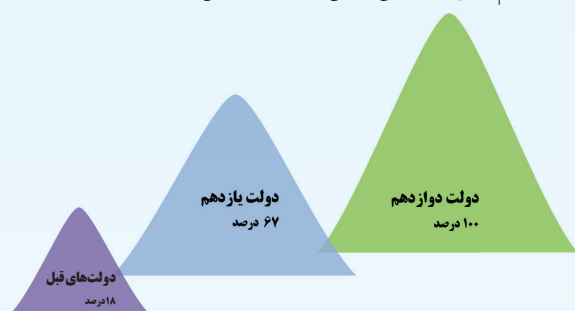
جدول شماره (۲): عملکرد سازمان خصوصی سازی در دولت دوازدهم
بر اساس ارزش بنگاههای عرضه شده و واگذار شده

عنوان	تعداد عرضه	ارزش (میلیارد ریال)
عرضه هادر دولت دوازدهم	۲۲۴	۳۰۹,۵۳۴
واگذاری هادر دولت دوازدهم	۸۲	۵۶,۳۱۴
میزان موفقیت در دولت دوازدهم	۳۷٪	۱۸٪
میانگین میزان موفقیت در دولت یازدهم	۲۹٪	۱۸٪

* واگذاری به بخش خصوصی واقعی

از جمله مهم ترین ایرادات بر عملکرد خصوصی سازی در سال های گذشته، نوع ماهیت خریداران و سهم پایین بخش خصوصی واقعی بوده است، به نحوی که سهم بخش خصوصی واقعی از کل واگذاری ها در خوش بینانه ترین حالت طی ۱۲ سال و نیم قبل از استقرار دولت یازدهم به حداکثر ۱۸ درصد می رسیده است. این موضوع در ابتدای استقرار دولت یازدهم در سال ۱۳۹۲ مورد آسیب شناسی جدی قرار گرفت و اقدامات اصلاحی در نیمه دوم سال ۱۳۹۲ توسط دولت یازدهم جهت رفع این آسیب صورت پذیرفت. مطابق آمار موجود، طی فعالیت دولتهای یازدهم و دوازدهم سهم بخش خصوصی واقعی در حال افزایش بوده و این سهم به نحو چشمگیری بهبود یافته است. بر این اساس سهم بخش خصوصی واقعی از واگذاریها طی سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۵/۰۵/۱۴ (دولت یازدهم)، ۶۷,۵ درصد و در دوره ۱۳۹۶/۰۵/۱۶ تا ۱۳۹۷/۱۰/۳۰ (دولت دوازدهم) ۱۰۰ درصد حجم کل واگذاری ها بوده است که نشانگر دستیابی به هدف کیفی واگذاری ها در دولت های یازدهم و دوازدهم است.

نمودار شماره (۲): سهم بخش خصوصی واقعی از واگذاریها طی سال های ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۷/۱۰/۳۰

* ساماندهی طرح توزیع سهام عدالت در راستای گسترش مالکیت در سطح عموم مردم

با روی کار آمدن دولت یازدهم، چارچوب و نقشه اولیه طرح توزیع سهام عدالت واکاوی شد و کلیه مشکلات، چالشها و آسیبهای آن یکی پس از دیگری مرتفع گردید، و پس از راه اندازی و رونمایی از سامانه الکترونیکی سهام عدالت به نشانی www.samanese.ir، بستر لازم برای تکمیل طرح فراهم گردید. سامانه ۱۰۰ درصد بومی سهام عدالت، در سال ۱۳۹۶ با ارائه بیش از ۱۵۰ میلیون خدمت الکترونیکی و با پایداری و امنیت در برابر حملات فراوان سایبری بزرگ و با ثبت رکورد ۳۲۰ هزار مراجعه در ثانیه بدون اختلال و کندی، یکی از موفق ترین و پرافتخار ترین سامانه های الکترونیکی ملی کشور می باشد؛ که صرفاً با تکیه بر توان متخصصین و کارشناسان داخلی، طراحی و راه اندازی گردیده است. بنابراین با تلاش سازمان خصوصی سازی و حمایت های دولت دوازدهم، این طرح در سال ۱۳۹۶ و با شروع به کار دولت دوازدهم به ثمر نشست و با توزیع سود عملکرد سال مالی ۱۳۹۵ مربوط به شرکتهای موجود در پرتفو سهام عدالت میان مشمولین، طعم شیرین سهامداری و برخورداری از منافع سود آن به بخش اعظمی از اقشار آسیب پذیر جامعه چشمانده شد.

سازمان خصوصی سازی صرفاً بابت سال مالی ۱۳۹۵، ۳,۸۰۰ میلیارد تومان سود قابل توزیع میان مشمولین محاسبه و از این میزان سود تخصیصی، تاکنون حدود ۳,۳۰۰ میلیارد تومان میان کلیه مشمولینی که شماره شبای خود را در سامانه سهام عدالت ثبت و تأییدیه اخذ نموده اند، توزیع شده است. مابقی سود نیز به مرور دریافت و مابین مشمولینی که شماره شبای خود را وارد سامانه و اخذ تأییدیه نمایند، توزیع خواهد گردید و با آنان تسویه حساب خواهد شد. همچنین اولین مرحله از توزیع سود سهام عدالت مربوط به عملکرد سال مالی ۱۳۹۶ نیز توسط سازمان خصوصی سازی در نخستین روز آذر و همزمان در آستانه میلاد پربرکت پیامبر اعظم (ص) و حضرت امام جعفر صادق (ع) به حساب بیش از ۵ میلیون و سیصد هزار نفر از مددجویان کمیته امداد و مستمری بگیران سازمان بهزیستی واریز و سود بقیه مشمولان نیز به تناوب و تا آخر سال جاری واریز خواهد شد.

راه های ارتباطی با سازمان خصوصی سازی:

آدرس	تهران، شهرک قدس (غرب)، فاز یک، بلوار ایران زمین، خیابان مهستان، ساختمان شماره ۱۵
تلفن	۱۹۸۸۰۸۹۹۰۱ الی ۱۹
نشانی اینترنتی سازمان خصوصی سازی	http://www.ipo.ir
مرکز پاسخگویی مردمی سهام عدالت	۸۳۳۳۸
نشانی اینترنتی سامانه سهام عدالت	http://www.samanese.ir

سازمان خصوصی سازی به عنوان تنها مجری سیاستهای اقتصادی دولت در زمینه خصوصی سازی توانسته است در راستای انجام وظایف مربوط از ابتدای سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۷/۱۰/۳۰، ارزشی معادل ۱,۴۹۱,۸۸۴ میلیارد ریال از سهام و دارایی های متعلق به دولت و شرکت های دولتی را به بخش غیردولتی واگذار نماید. این گزارش نگاه تفصیلی به آمار واگذاریهای صورت گرفته در دولت های یازدهم و دوازدهم در مقایسه با دولتهای پیشین از ابعاد مختلف دارد. واگذاریهای یاد شده به شرح بندهای ذیل بیانگر تلاش مضاعف صورت گرفته در دولت های یازدهم و دوازدهم جهت تحقق اهداف مترتب بر خصوصی سازی است:

(۱) عملکرد سازمان خصوصی سازی در دولت های یازدهم و دوازدهم نسبت به دولت های گذشته

بر اساس نوع واگذاری

آمار مقایسه ای ارزش کل واگذاری ها در دولت های یازدهم و دوازدهم (۱۳۹۲/۰۷/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۱۰/۳۰) نسبت به دوره ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲/۰۶/۳۱ (دولتهای پیشین)، به شرح جدول شماره (۱)، نشان می دهد طی دولت های یازدهم و دوازدهم ارزشی معادل ۴۹۲,۶۹۲ میلیارد ریال از سهام و دارایی های متعلق به دولت و شرکتهای دولتی واگذار شده است که این میزان واگذاری معادل ۳۳٪ ارزش کل واگذاریها انجام یافته می باشد.

جدول شماره (۱): عملکرد سازمان خصوصی سازی در دولت های یازدهم و دوازدهم

نسبت به دولت های گذشته، بر اساس نوع واگذاری (ارقام به میلیارد ریال)

نوع واگذاری	قبل از دولت یازدهم (۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۲/۰۶/۳۱)	دولت های یازدهم و دوازدهم (۱۳۹۲/۰۷/۰۱ لغایت ۱۳۹۷/۱۰/۳۰)	جمع کل	نسبت عملکرد دولت های یازدهم و دوازدهم به کل
عرضه و فروش سهام یا دارائی به عموم متقاضیان	۵۸۲,۶۵۵	۳۲۷,۳۴۴	۹۰۹,۹۹۸	۳۶٪
واگذاری سهام یا دارائی به شیوه انتقال مستقیم به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار از دولت	۱۵۶,۵۶۴	*۱۵۸,۹۵۹	۳۱۵,۵۲۳	۵۰٪
انتقال مستقیم سهام یا دارائی بابت سهام عدالت	۲۵۹,۹۷۳	۶,۳۹۰	۲۶۶,۳۶۳	۲٪
جمع کل	۹۹۹,۱۹۲	۴۹۲,۶۹۲	۱,۴۹۱,۸۸۴	۳۳٪

* علت افزایش ارزش واگذاریها به شیوه انتقال مستقیم سهام به طلبکاران در این دوره، قطعی نمودن قراردادهای غیرقطعی منعقد در دولتهای گذشته بابت رد دیون دولت (از جمله ۱۱۵,۰۰۰ میلیارد ریال مربوط به رد دیون دولت به صندوق بازنشستگی کارکنان فولاد) می باشد؛ که حسب تکلیف قانون و با هدف خروج شرکت ها و طلبکاران از بابت تکلیفی مربوط به نحوه اداره شرکت ها صورت پذیرفته است.

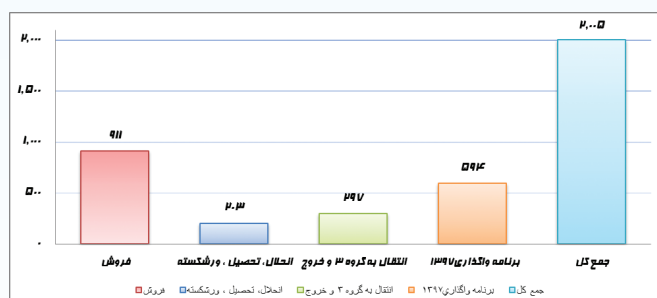
* عملکرد سازمان خصوصی سازی در دولت های یازدهم و دوازدهم نسبت به دولت های گذشته

بر اساس تعداد بنگاه های مشمول واگذاری

از سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۷/۱۰/۳۰، مجموعاً ۲۰۰۵ بنگاه در فهرست بنگاههای قابل واگذاری قرار گرفته است؛ و همزمان با فعالیت دولتهای یازدهم و دوازدهم، ۱۱۲۳ بنگاه (۵۶ درصد کل بنگاهها) به عنوان موارد مشمول واگذاری مصوب شده اند که تعداد ۵۷۷ بنگاه یا به طور کامل واگذار شده و یا از فهرست واگذاریها به دلایلی همچون «انحلال»، «تحصیل»، «ورشکستگی» و یا «انتقال به گروه بنگاههای غیر قابل واگذاری»، خارج شده اند (۵۱ درصد) و ۵۴۶ بنگاه باقیمانده در برنامه واگذاری سال ۱۳۹۷ قرار گرفته اند (۴۹ درصد) (نمودار شماره (۱)).

نمودار شماره (۱): اقدامات انجام یافته در خصوص بنگاههای قرار گرفته در فرآیند واگذاری

بر اساس تعداد بنگاه از سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۹۷/۱۰/۳۰

* آماده سازی و واگذاری بنگاههای طی فعالیت دولت دوازدهم

از مهمترین اقدامات انجام یافته در دولت دوازدهم (۱۳۹۶/۰۵/۱۶ لغایت ۱۳۹۷/۱۰/۳۰)، آماده سازی،

دکتر محمد جواد فدائی استاندار کرمان خبر داد:

۶۵۸ طرح با اعتبار ۱۴۷۰۶ میلیارد تومان در ایام دهه فجر در استان کرمان افتتاح خواهد شد

تومان است و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با ۲۹ طرح، اداره کل منابع طبیعی جنوب استان با ۲۶ طرح بیشترین پروژه آماده کلنگ زنی در این ایام را خواهند داشت.

وی با تأکید بر اهمیت توسعه متوازن استان کرمان اظهار داشت: از مجموع طرح های قابل کلنگ زنی در سطح استان، تعداد ۶۰ طرح در منطقه جنوب و شرق استان کلنگ زنی خواهند شد.

دکتر فدائی اضافه کرد: در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی و همزمان با سفر معاون اول رئیس جمهور شاهد افتتاح پروژه های مختلف خدماتی در استان بودیم که با بهره برداری از پروژه گازرسانی در منطقه جنوب و شرق استان، زمینه بهره مندی تعداد زیادی از مردم استان از این نعمت خدادادی فراهم؛ و گام بزرگی برای رسیدن به هدف توسعه متوازن در استان برداشته شد.

استاندار کرمان گفت: خوشبختانه در دولت تدبیر و امید برنامه ریزی ها به کمک نمایندگان محترم استاندار مجلس به گونه ای انجام شد تا زمینه توسعه متوازن و بهره مندی عادلانه همه مناطق استان از بودجه و منابع استان فراهم شود و سفرهای متعدد وزرا و معاونین رئیس جمهور در ماه های اخیر به استان نیز با هدف دریافت و تخصیص اعتبارات انجام گرفت و خوشبختانه مصوبات خوبی نیز داشتیم.

دکتر فدائی در بخش پایانی صحبت های خود با اشاره به دشمنی آمریکا و غرب با انقلاب اسلامی افزود: دشمن با مجموعه ای از تهدید و تحریم و جنگ در طی ۴۰ سال گذشته، تلاش کرده است تا با انقلاب اسلامی و اهداف والای آن مقابله کند و خوشبختانه تمامی برنامه ریزی های آن ها به شکست انجامیده است.

وی تأکید کرد: در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، تبیین دستاوردهای انقلاب برای مردم و جوانان یکی از ضرورت هایی است که باید همه مسئولین و به خصوص رسانه ها به آن توجه کنند و ان شاء الله جشن های پیروزی انقلاب اسلامی باشکوه تر از همیشه با حضور مردم برگزار خواهد شد.

استاندار کرمان گفت: در ایام الله دهه مبارک فجر امسال، ۶۵۸ طرح دولتی و خصوصی با اعتبار ۱۴۷۰۶ میلیارد تومان افتتاح و ۹۸ طرح با اعتبار پیش بینی شده ۳۶۶۱ میلیارد تومان در سطح استان کلنگ زنی خواهد شد.

به گزارش روابط عمومی استانداری کرمان، محمد جواد فدائی در تشریح جزئیات این پروژه ها افزود: این آمار از لحاظ تعداد و کیفیت طرح ها از رشد قابل توجهی نسبت به گذشته برخوردار است و هدیه خوبی به مردم استان در ایام پیروزی انقلاب خواهد بود.

وی با اشاره به جزئیات طرح های قابل افتتاح تصریح کرد: از مجموع ۶۵۸ طرح قابل افتتاح استان در ایام دهه فجر، ۵۰۴ طرح توسط بخش های دولتی با سرمایه ای حدود ۱۳۲۴ میلیارد تومان و ۱۵۴ طرح با سرمایه ۱۳ هزار و ۳۸۲ میلیارد تومانی توسط بخش خصوصی انجام شده است.

وی اظهار داشت: با بهره برداری از این پروژه ها ۶ هزار و ۵۱۶ فرصت شغلی مستقیم و ۱۸۰۲۶ فرصت شغلی غیر مستقیم در سطح استان ایجاد شده است.

دکتر فدائی با اشاره به اعتبار ۱۳۲۴ میلیارد تومانی برای اجرای طرح های دولتی گفت: از مجموع ۵۰۴ طرح بخش دولتی، اعتبار مورد نیاز این طرح ها از محل منابع استانی، ملی و به صورت مشترک ملی و استانی تأمین شده است.

استاندار کرمان تصریح کرد: از مجموع ۵۰۴ طرح قابل افتتاح استان در دهه فجر، شهرستان های کرمان با ۵۹ طرح، جیرفت با ۴۳ طرح و بافت با ۳۴ طرح بیشترین پروژه های قابل افتتاح در استان را دارند و در بین دستگاه های اجرایی استان، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی با ۱۰۱ طرح، دانشگاه علوم پزشکی کرمان با ۶۱ طرح و اداره کل منابع طبیعی جنوب با ۵۱ طرح بیشترین طرح های قابل افتتاح را اجرا کرده اند.

وی با اشاره به کلنگ زنی ۹۸ طرح توسط دستگاه های اجرایی استان در ایام دهه فجر افزود: اعتبار پیش بینی شده برای اجرای این طرح ها حدود ۳۶۶۱ میلیارد

مجتمع فولاد غدیر نی ریز؛ ستاره‌ای در دل کویر

بی‌شک طرح‌های هشت گانه تولید فولاد، از جمله افتخارات کشور است که به منظور توسعه غیرمتمرکز صنعت فولاد در نقاط مختلف کشور به اجرا درآمده است. یکی از مهمترین این طرح‌های هشت گانه، مجتمع فولاد غدیر نی ریز است که با سرمایه‌گذاری بیش از ۳۴۵۰ میلیارد ریالی، در بهمن ماه ۱۳۹۶ به بهره‌برداری رسید.

مجتمع فولاد غدیر نی ریز یکی از ۸ طرح تولید فولاد استانی تولید آهن اسفنجی و فولادسازی دولت جمهوری اسلامی ایران در راستای اهداف توسعه غیرمتمرکز فولاد در برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور است که با هدف تولید سالانه ۸۰۰/۰۰۰ تن آهن اسفنجی و ۱ میلیون تن فولاد، در استان فارس و شهرستان نی ریز احداث و به بهره‌برداری رسیده است.

این طرح در سال ۱۳۸۶ با سرمایه‌گذاری کامل دولتی (ایمیدرو و شرکت ملی فولاد ایران) و پس از مطالعات اولیه و انتخاب مکان در ۵۰ کیلومتر جاده نی ریز - سیرجان آغاز شد.

در حال حاضر ۶۵ درصد سهام شرکت فولاد غدیر نی ریز به شرکت سرمایه‌گذاری غدیر و ۳۵ درصد به شرکت ایمیدرو تعلق دارد. همزمان با چهلیمین سالگرد پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و چهار دهه تلاش و تولید برای رسیدن به خودکفایی اقتصادی، گفت‌وگویی با مهندس علی‌رضا زاهدیان مدیرعامل شرکت فولاد غدیر نی ریز پیرامون مراحل مختلف تأسیس و طرح‌های توسعه این شرکت انجام شده است که به شرح زیر از نظر خوانندگان ارجمند می‌گذرد:

* آخرین وضعیت فعلی و آتی تولید فولاد غدیر نی ریز چگونه است؟

به لطف خدا و همت یکایک کارکنان شرکت فولاد غدیر نی ریز، ظرف ۱۰ ماه موفق به تولید ۶۰۰ هزار تن شده‌ایم و پیش‌بینی می‌کنیم تولید سال جاری به ۷۵۰ هزار تن برسد و به ظرفیت اسمی که ۸۰۰ هزار تن است نزدیکتر شویم.

* هم‌اکنون چند درصد از طرح توسعه مورد نظر محقق شده است؟

در حال حاضر به ۴۴ درصد از طرح

توسعه رسیده‌ایم که سرمایه‌گذاری آن حدود ۲۲۰ میلیون یورو بوده است، با این توضیح که مرحله اول تولید که در آن قرار داریم تولید آهن اسفنجی است و مرحله بعد تولید شمش خواهد بود.

* در پروژه فولادی نی ریز میزان اشتغالزایی چقدر است؟

در فولاد غدیر نی ریز تعداد ۲۷۰ نفر مستقیم فعالیت می‌کنند که ۹۲ درصد آنها بومی هستند. البته در پروژه بعدی که فولاد خواهد بود امیدواریم پس از حل مسائل

مالی و راه‌اندازی این پروژه تا پایان سال آینده، برای حدود ۵۰۰ نفر شغل ایجاد شود همچنین در این طرح، اشتغال غیرمستقیم ۳ برابر حال حاضر خواهد بود.

* با این توضیحات، در طرح فولاد غدیر نی ریز، به اشتغالزایی توجه ویژه‌ای شده است.

بله، شرکت فولاد غدیر نی ریز در منطقه محروم تأسیس شده است و با توجه به اینکه در فهرست تحریم‌ها قرار دارد و تحریم‌ها، هدفشان ایجاد نارضایتی است، هدف اول ما می‌بایست حفظ اشتغال باشد که ضد آمریکا و سیاست‌های خصمانه آن است.

بر همین اساس، می‌توانیم بگوییم پروژه‌های هشت گانه فولاد، تصمیم بسیار درستی بود که در راستای محرومیت‌زدایی ایجاد شدند. البته، زیرساخت‌ها را نیز باید در نظر گرفت و اینکه همه این طرح‌ها در اصفهان و یزد ایجاد نشدند، تصمیم بسیار

درستی بود که اثرات آن را در کارخانه‌ای که خودم مشغول هستم نیز می‌بینیم. آنهایی که با علاقه در کارخانه فولاد نی ریز مشغول کار و تولید هستند، اگر این پروژه در شهرهای دیگر ایجاد می‌شد، این کارگران به شغلی نمی‌رسیدند ولی الآن مشغول کار هستند. شاید اگر ظرفیت ۵ میلیون تن تولید را در یک پروژه و کارخانه می‌دیدیم سود آن بیشتر بود، ولی منافع اجتماعی که این طرح‌ها دارد واقعا قابل چشم‌پوشی نیست. ولی این ظرفیت در شهرهای بافت، شادگان، نی ریز، سپیددشت، میانه، سبزوار، قائنات و بافت تعریف شد که به لحاظ محرومیت‌زدایی بسیار مؤثر واقع شدند.

* آیا در چشم‌انداز و نگاه به آینده، به صادرات هم توجه شده است؟

فعلاً صادرات نداریم ولی در هر طرح و پروژه‌ای که اشاره شد به صادرات نگاه ویژه‌ای شده است. البته، یکی از مشکلات

* هم‌اکنون ۲۷۰ نفر به صورت مستقیم در فولاد نی ریز فعالیت می‌کنند که در طرح بعدی این شرکت تا پایان سال آینده برای ۵۰۰ نفر دیگر شغل ایجاد خواهد شد

* پروژه‌های هشت گانه فولاد در مناطق مختلف، به لحاظ محرومیت‌زدایی و مقابله با تحریم‌های دشمنان بسیار مؤثر است

*** ممنوع کردن صادرات فولاد اوایل امسال و اجبار به پایین آوردن قیمتها، لطمه‌ای سنگین به تولیدکنندگان زد و بین ۴ تا ۸ هزار میلیارد تومان نصیب دلالتان کرد**

*** دولتمردان باید به نخبگان، به ویژه در بخش خصوصی و سمن‌ها بها بدهند و آنها را در جریان تصمیمات قرار دهند و از دانش و تجربه آنها استفاده کنند**

تصمیمات، آنها را دلسرد می‌کند. در شرایط بحرانی، عقل جمعی از عقل محدود بهتر عمل می‌کند. عقل جمعی که سوار بر تجربه و فعالیت و کار اقتصادی باشد. دولت باید رویکردش را عوض کند. به نظرم، بهتر است دولتمردان، سازمان‌های مردم‌نهاد را بیشتر در جریان امور و تصمیمات قرار دهند و نتایج سیاست‌های خود را با آنها در میان بگذارند و پس از آن، تصمیم مناسب بگیرند. فضای سختی است، انشاءالله از این فضا عبور خواهیم کرد آن هم با تلفات اقتصادی کم و حداقل خسارات اقتصادی.

*** نظرتان در مورد FATF چیست؟**

— به نظر من، یک ضرورت است و مخاطره‌ای برای تولیدکننده ندارد مگر اینکه کسی بخواهند غیرقانونی کار کند. FATF به جهت سیستم مالی جهانی که ما باید با آن کار کنیم یک ضرورت است.

*** دستاوردهای جدید و تازه‌ترین**

اقدامات فولاد غدیر نی‌ریز کدامند؟

— در تلاش هستیم تا زنجیره ارزشی‌مان را تکمیل کنیم. پروژه گندله را تعریف کردیم که قبل از احیاء است و در نزدیکی معدن واقع شده است. بعد از پروژه گندله، پروژه اسفنجی را خواهیم داشت و پس از آن هم، فولاد است که ۳ مرحله از زنجیره را کامل می‌کنیم.

در مرز نی‌ریز و فارس، یک پهنه معدنی برنده شدیم که در حال انجام کارهای اکتشافی آن هستیم و در برنامه‌ریزی‌ها آمده تا به دنبال کنستانت‌تره و گندله‌سازی برویم. در حال حاضر پیگیر مجوز گندله هستیم و در صورتی که بتوانیم در سال جاری مجوز را دریافت کنیم، ظرف ۲ سال قادر به اجرای آن خواهیم بود.

*** ... آخرین جمله‌ای که به ذهنتان**

می‌رسد.

— اگر وحدت کلمه داشته باشیم، هوش و تدبیر ایرانی آنقدر هست که مملکت را بچرخانیم. امکانات به اندازه کافی وجود دارد. ما می‌توانیم معدن را جایگزین نفت کنیم و به جای نفت با معدن، کشور را بچرخانیم.

موجود داخلی، تغییر متعدد قوانین است و یکی از دردهای مدیران صنعت فولاد نیز همین تغییرات پی‌درپی قوانین است.

در اردیبهشت ماه امسال، طی بخشنامه‌ای صادرات ممنوع شد در حالی که تصمیم درست و منطقی این بود که روی صادرات تأکید شود، زیرا در زمان تحریم مسلماً صادرات به نفع ما است. تحریم می‌خواهد اشتغال ما را هدف قرار دهد. اگر راه صادرات باز باشد منبع و ممر درآمد خارجی خواهیم داشت که ارزی دارد و در مقابل آنهایی که می‌خواهند ما را به زانو در بیاورند بیشتر می‌توانیم مقاومت کنیم. ولی با ممنوع اعلام کردن صادرات، این موقعیت از صنعت فولاد سلب شد. پس از این ممنوعیت، موظف شدیم قیمت‌ها را پایین بیاوریم در حالی که قیمت فروش ما با بازار حدود ۵۰۰ تومان اختلاف داشت و باعث شد تا این اختلاف قیمت، سود بسیار بالایی را برای دلالتان ایجاد کند و رانت بوجود آمده بین ۴ تا ۸ هزار میلیارد تومان شود که ظرف چند ماه نصیب دلالتان شد و فولادسازان بهره‌ای از آن نبردند. در صادرات هم وقتی وقفه می‌افتد ضربه می‌خوریم، چون لازمه موفقیت در صادرات، پیوسته بودن آن است. در امر صادرات باید با طرف خارجی صحبت کنیم و پس از پیدا کردن طرف مناسب و تست کردن محصول، سراغ حمل و نقل و کشتی و پارامترهای زیاد دیگری برویم. اگر یک محموله بفرستیم و یک محموله نفرستیم در مقابل طرف خارجی، بدسابقه خواهیم شد و آنها منتظر ما نخواهند ماند و به سرعت جایگزین ما را پیدا خواهند کرد.

*** مشکل اساسی را در این نوع**

تصمیمات و ابلاغ‌ها چگونه می‌بینید و

پیشنهادتان چیست؟

— تصمیمات کارشناسی نیست. دولت باید رویکردش این باشد که از خبرگان هر صنعت دعوت کند تا تصمیمات را تجزیه و تحلیل و احتمال خطاها را کمتر کنند. شاید مدیرانی را به کار گرفته‌ایم که تجربه آن‌ها کم است و در مصدر تصمیم‌گیری قرار گرفته‌اند. در صورتی که در بخش خصوصی، افراد فرهیخته‌ای هستند که علاوه بر تفکر و تجربه، دلشان برای توسعه کشور می‌تپد، ولی متأسفانه، اینگونه

عملکرد درخشان فولاد هرمزگان در ده ماهه منتهی به دی ماه سال ۱۳۹۷

بوده است.

وی با تأکید بر این که مصارف نسوز، اکسیژن، الکتروکترود گرافیتی نیز در این شرکت کاهش یافته است، خاطر نشان کرد: مصرف الکتروکترود در کوره های قوس الکتریکی از $1/98 \text{ kg/ton}$ در سال ۹۶ به $1/85 \text{ kg/ton}$ در ده ماهه اول سال ۹۷ کاهش یافته که این امر موفقیتی چشمگیر در واحد فولادسازی است. وی کسب رکورد ۳۴۴ ذوب عمرنسوز پاتیل را رکوردی بی نظیر در فولاد سازی پیشرفته دانست که توسط کارکنان پرتلاش و جوان فولاد هرمزگان به ثبت رسیده است.

ارزانی بازدهی کوره های قوس الکتریکی فولاد هرمزگان را در ده ماهه سال جاری ۸۱٫۳ درصد و بازدهی ریخته گری را ۹۷ درصد اعلام کرد و افزود: در این دو بخش نیز نسبت به مدت مشابه سال قبل با افزایش مواجه بوده ایم.

مدیرعامل فولاد هرمزگان در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به پروژه های در دست اقدام گفت: در مدیریت مهندسی کارخانه ۱۹۵ پروژه از بخش های مختلف شرکت از جمله معاونت تکنولوژی و توسعه، معاونت خرید، معاونت بهره برداری، معاونت منابع انسانی، حراست و روابط عمومی در دست اقدام است. همچنین در واحد کنترل کیفی و آزمایشگاه ها، آنالیزهای لازم جهت کاهش تعداد آزمون های انجام شده در آزمایشگاه فولادسازی و احیا مستقیم به منظور کاهش هزینه ها در حال انجام است.

فرزاد ارزانی با اشاره به روند روبه رشد دستاوردهای اجرای نظام های مشارکتی در فولاد هرمزگان گفت: در این ده ماه میزان مشارکت کارکنان در نظام مشارکتی کارت سبز به ۷۳ درصد رسیده است. وی اقدامات انجام شده در مهندسی صنایع شرکت را چنین برشمرد: پیاده سازی نظام مدیریت

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان ضمن ابراز خرسندی از عملکرد تمامی واحدهای شرکت در ده ماهه منتهی به دی ماه سال جاری گفت: هدف کارکنان در سال جاری دستیابی به ظرفیت اسمی کارخانه و تولید یک میلیون و ۵۰۰ هزار تن فولاد خام است که با همراهی مدیران و کارکنان زحمت کش فولاد هرمزگان، تمامی تلاش خود را برای تحقق این هدف به کار خواهیم بست.

فرزاد ارزانی در بخش نخست سخنان خود ارتقای ایمنی در فولاد هرمزگان را نتیجه بکارگیری روزافزون دستورالعمل های ایمنی و بازرسی های حین کار دانست.

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان در ادامه با اشاره به رکوردهای درخشان واحد فولادسازی گفت: در ده ماهه اول سال جاری، تولید تختال در شرکت فولاد هرمزگان با ۵۳٫۷۳۷ تن و ۵ درصد افزایش نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۱٫۲۱۶٫۵۱۵ تن رسیده است.

وی روند کاهشی مصرف انرژی در فولاد هرمزگان را بسیار ارزشمند دانست و گفت: مصرف ویژه آب مجتمع از ۳٫۱۲ متر مکعب بر تن تختال به ۲٫۹۰ متر مکعب بر تن تختال در دیمه ۹۷ کاهش یافته است. همچنین در مصرف ویژه انرژی حرارتی از ۱۱٫۸ گیگاژول بر تن تختال به ۱۱٫۵ گیگاژول بر تن تختال در ده ماهه اول سال ۹۷ کاهش داشته ایم و در پی پروژه های گوناگون در مصرف ویژه انرژی کل از ۱۵٫۶۱ گیگاژول بر تن تختال (متوسط سال ۹۶) به ۱۵٫۲۹ گیگاژول بر تن تختال در ده ماهه اول سال ۹۷ رسیده ایم.

ارزانی با تأکید بر این که در ده ماهه اول سال جاری، تولید آهن اسفنجی با ۱۰ درصد افزایش به ۱٫۴۴۴٫۶۴۲ تن افزایش یافته است، گفت: تولید این محصول در مدت مشابه سال گذشته ۱٫۲۹۷٫۴۷۴ تن

ایمنی و بهداشت داشت ISO ۴۵۰۰۱:۲۰۱۸ و آماده سازی جهت دریافت گواهینامه، پیاده سازی نظام مدیریت زیست محیطی ISO ۱۴۰۰۱:۲۰۱۵ و آماده سازی جهت دریافت گواهینامه، خودارزیابی تعالی سازمانی و استخراج پروژه های بهبود و طراحی سه ساله نقشه راه تعالی، ممیزی صدور گواهی نامه ISO ۵۰۰۱ در همراه ۹۷، ارزیابی اهداف استراتژیک سال ۹۷، ممیزی داخلی ISO ۹۰۰۱ در دی ماه ۹۷، تدوین اهداف استراتژیک سال ۹۸ و ...

وی خاطر نشان کرد: در بخش فناوری اطلاعات بیش از ۲۰ پروژه توسعه سیستم انجام شد که می توان به برخی از آن ها از جمله: استقرار سیستم قیمت گذاری جهت اعتماد سازی بیشتر مشتریان با مشخص کردن پارامترهای تأثیرگذار در قیمت؛ استقرار سیستم نوین آزمایشگاه، راه اندازی سیستم حمل مکانیزه جهت افزایش سرعت بارگیری محصول، برقراری ارتباط سیستم های اتوماسیون اداری شرکت های فولاد هرمزگان و فولاد مبارکه، راه اندازی زیرساخت BI (هوش تجاری)، سیستم بومی سازی و ... اشاره کرد.

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان با تأکید بر این که بومی سازی در زمینه مواد اولیه، قطعات، تجهیزات و ماشین آلاتی که مصرف عمومی در صنایع کشور دارند در میان مدت سبب خود کفایی کشور می شود. گفت: این شرکت با ایجاد یک دپارتمان مستقل بومی سازی در ساختار رسمی خود، توجه به بومی سازی را بیش از پیش در برنامه ها قرار داده است. این بخش در قالب گروه های کاری، با گروه بهره برداری و بخش خرید و تحقیق و توسعه همکاری کرده و سعی می کند با همکاری شرکت های دانش بنیان و صنایع داخلی کشور، نیازهای داخلی شرکت را برطرف نماید. وی در ادامه اشاره ای به پروژه های جدید فولاد هرمزگان در حوزه بومی سازی داشت و طراحی و ساخت آب شیرین کن دریا به روش جذبی با استفاده از انرژی خورشیدی، طراحی و ساخت ابزار لبه یاب هوشمند مورد استفاده در فرآیندهای فرزکاری و ماشین کاری، فعال نمودن کاتالیست های مستعمل واحد احیا مستقیم با استفاده از دی اکسید کربن فوق بحرانی و ساخت کریستالیزاتور را اهم این پروژه ها دانست.

ارزانی با اشاره به اینکه در طراحی

و توسعه محصولات (R&D) فعالیت های گسترده ای انجام شده است گفت: برقراری تعاملات گسترده و تعریف پروژه های متعدد با بیشتر دانشگاه ها و پارک های علم و فناوری سراسر کشور در راستای بومی سازی، فراخوان بیش از ۲۰ پروژه پژوهشی با هدف آینده پژوهی صنعت فولاد و افزایش ارزش افزوده محصولات تولیدی، همکاری گسترده با واحد تحقیق و توسعه فولاد مبارکه و تعریف و انجام پروژه های پژوهشی مشترک و عقد تفاهمنامه همکاری پژوهشی با پژوهشکده فولاد در جهت رفع نیازهای پژوهشی شرکت فولاد هرمزگان از طریق تعریف پروژه های پژوهشی مشترک و بازنگری و تدوین گردش کارهای واحد تحقیق و توسعه با همکاری واحد تحقیق و توسعه شرکت فولاد مبارکه، حمایت از طرح ها و ایده های محققین در راستای کاهش هزینه ها و بهبود فرآیندهای تولید، از مهم ترین فعالیت های این بخش است.

وی با اشاره به رشد ۲۵ درصدی فروش داخلی فولاد هرمزگان گفت: میزان فروش ده ماهه در بازارهای داخلی و خارجی از مرز یک میلیون تن گذشته و درآمد شرکت از محل این فروش ۲۶ درصد رشد داشته است.

وی با بیان اینکه شرکت فولاد هرمزگان موفق به کسب عنوان پیشرو در بین ۱۰۰ شرکت برتر شد گفت توانستیم با ۳۴ پله صعود نسبت به سال گذشته رتبه ۴۲ را در بین شرکت های برتر ایران کسب کنیم. وی مهمترین شاخص انتخاب شرکت های پیشرو از بین ۵۰۰ شرکت برتر را رشد سریع و ارتقای رتبه فروش در چهار سال گذشته عنوان کرد و همچنین گفت میزان سودآوری و بهره وری از مهمترین شاخص های انتخاب شرکت های برتر است.

ارزانی کسب عنوان صادر کننده نمونه استان را برای چهارمین سال متوالی را نیز از افتخارات شرکت در حوزه فروش دانست.

مدیرعامل شرکت فولاد هرمزگان، تأمین نیازهای صنعتی کشور از طریق بومی سازی محصولات و استفاده از ظرفیت های داخلی را در جهت منویات مقام معظم رهبری و سیاست های کلان کشور دانست و اظهار داشت: شرکت فولاد هرمزگان در همین راستا با تمام توان سعی خواهد کرد نیاز صنایع داخلی به گریدهای ویژه فولادی را برطرف

نماید. وی با اشاره به ساخت ۵ گرید جدید گفت: از ۵ گرید آلیاژی ویژه تولید شده، یک گرید مربوط به صنعت استراتژیک مخازن تحت فشار و دو گرید استحکام بالا مربوط به صنعت لوله جهت کاربردهای خاص در پروژه های عمرانی و دو گرید نیز جهت صنایع دریایی و نیروگاهی می باشد که پیش از این، اسلب مورد نیاز این محصولات از خارج از کشور تأمین می شد.

وی خاطر نشان کرد با ساخت گرید ck۵۰ در سومین جشنواره ملی نوآوری محصول برتر ایرانی، موفق به دریافت لوح و تندیس ساخت محصول برتر شدیم. وی کسب نشان لیافت حمایت از تولید ملی در جشنواره حاتم را افتخاری دیگر برای فولاد هرمزگان و دلیلی بر عزم این شرکت بر بومی سازی محصولات دانست.

مدیرعامل فولاد هرمزگان با اشاره به نقش فولاد هرمزگان در امر اشتغال زایی، تعداد نیروی انسانی شاغل در شرکت را ۱۵۹۰ نفر اعلام کرد و افزود: در این شرکت بیش از ۲٫۱۷۰ نفر نیز در قالب شرکت های پیمانکاری مشغول کار می باشند.

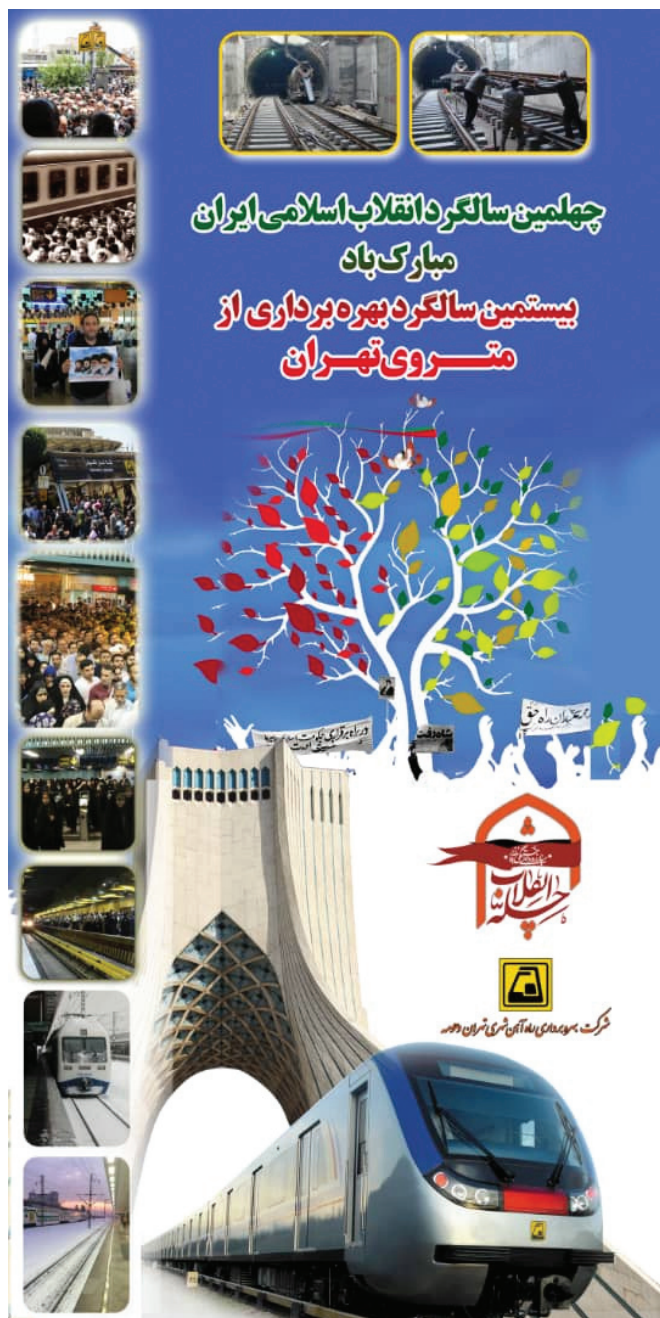
ارزانی در ادامه ضمن قدردانی از قهرمانی های تیم های ورزشی شرکت فولاد هرمزگان و موفقیت های فرزندان کارکنان که موفق به کسب مدال در مسابقات کشوری و جهانی شده اند، اظهار امیدواری کرد خانواده فولاد هرمزگان همواره در همه عرصه ها خوش بدرخشند.

وی در ادامه، تعهد فولاد هرمزگان به مسئولیت های اجتماعی خود را فرصتی برای خدمت به جامعه دانست و اضافه کرد: در ماه های گرم سال جهت جبران کمبود برق با خارج کردن یکی از کوره های واحد فولادسازی از مدار تولید از تولید بیشتر تختال چشم پوشی گردید تا مردم شریف استان در رفاه بیشتری باشند. ضمن این که این شرکت با مشارکت در جشن گلریزان ستاد ديه (آزادسازی زندانیان جرائم غیر عمد)، مشارکت در ضیافت ماه مبارک رمضان و طرح تکریم مددجویان هلال احمر استان هرمزگان، مشارکت در طرح تکریم ایثار با همکاری کمیته امداد امام خمینی (ره) و سایر اقدامات مشابه همواره تلاش کرده است به جامعه خود خدمت کند.

گرانی باد دره خنقار سیر

دریافت تندیس ساخت محصول نوآور برتر ایرانی
دریافت نشان لیاقت حمایت از تولید ملی
کسب عنوان صادر کننده نمونه برای چهارمین سال متوالی
کسب عنوان شرکت پیشرو در بین ۱۰۰ شرکت برتر ایران

متروی تهران؛ دستاوردی بزرگ در انقلاب اسلامی ایران

در سال ۱۳۹۷ هم شاهد افزایش قطارهای تندرو از ایستگاه کرج به ایستگاه تهران بودند.

**** پروژه بهسازی خط ۵ متروی تهران و حومه**

بعد از دو دهه فعالیت خط تهران-گلشهر، بهسازی کامل این خط را ضروری کرده بود که به این منظور فاز اول بهسازی خط پنج، از دی ماه ۱۳۹۵ آغاز شد و در خرداد ۱۳۹۷ به پایان رسید. تعویض بالاست و بهسازی زیرساخت‌ها، تعویض ریل، تراورس بتنی، ادوات، تأمین و نصب عایق و... از جمله کارهایی است که در این پروژه بزرگ عمرانی انجام شد.

توسعه سکوی مسافری در ایستگاه متروی کرج یکی دیگر از کارهایی است که به منظور تسهیل در رفت و آمد مسافران محترم خط ۵ در حال انجام است. این سکو در بخش شرقی-غربی محوطه ایستگاه ساخته می‌شود و با توجه به اینکه خروجی شمالی ایستگاه باریک است، ساخت آن می‌تواند کمک بسیاری به سرعت و راحتی خروج مسافران از ایستگاه کند.

همانطور که گفته شد با خطوط ۶ گانه متروی تهران و حومه، اکنون روزانه حدود دو و نیم میلیون سفر انجام می‌شود و شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه امیدوار است که با توسعه خطوط و تأمین ناوگان و تجهیزات بتواند در راستای ارائه خدمات شایسته به ملت شریف ایران هر روز گام‌های استوارتری را بردارد.

مدیریت ارتباطات و امور بین الملل
شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه

آلودگی هوا و ترافیک فزاینده و لیام گسیخته مدت‌هاست که جز دغدغه‌های اصلی شهروندان و مدیریت شهری پایتخت به شمار می‌آید و قریب به اتفاق کارشناسان و مسئولان، توسعه حمل و نقل عمومی به ویژه مترو را تنها راهکار برون رفت از این بحران می‌دانند، ناوگانی که بر اساس آمار از ابتدای بهره‌برداری تاکنون از انتشار ۲۴۶۱ هزار تن گازهای آلاینده PM_{10} ، SO_2 ، NO_x ، CO و HC به هوای تهران جلوگیری کرده‌است.

**** افزایش خدمات رسانی متروی تهران و حومه در سالهای اخیر**

شرکت بهره‌برداری متروی تهران و حومه برای افزایش ظرفیت ناوگان در خطوط موجود به تجهیزات و به‌خصوص به واگن‌های بیشتری نیاز دارد که مستلزم تأمین بودجه از سوی نهادهای ذیربط است. اما این شرکت از آبان ماه ۱۳۹۶ علی‌رغم همه محدودیت‌ها و فشارها درخصوص کمبود بودجه و مشکلاتی که بر اثر تحریم‌ها بر سر راهش قرار گرفته، سعی کرد تا با بهره‌وری حداکثری از ظرفیت و امکانات موجود با هم نسبت به ارتقا سطح خدمات به مردم گام بردارد که کاهش فاصله حرکت قطارها در خطوط، یکی از این موارد است.

از آبان ماه ۱۳۹۶، حداقل فاصله حرکت قطارها در خطوط ۱، ۲ و ۴ متروی تهران از ۵ دقیقه به ۴ دقیقه کاهش یافت، ضمن آنکه این زمان در خط ۳ از ۱۸ دقیقه به ۹ دقیقه و سپس در دی ماه ۹۷ از ۹ دقیقه به ۷ و نیم دقیقه رسید. در خط ۵ هم به منظور رفاه بیشتر حال مسافران، در آذر ماه ۱۳۹۶ تعداد واگن‌های قطارهای خط پنج مترو از ۸ واگن به ۹ واگن افزایش یافت. ضمن آنکه مسافران این خط

نخستین قطار متروی تهران و حومه ۱۶ اسفند ۱۳۷۷ در مسیر تهران به کرج به حرکت درآمد و از آن زمان تا امروز، هر سال بخشی از متروی تهران کامل شده است به طوریکه اکنون متروی تهران و حومه ۱۱۵ ایستگاه فعال دارد و از ابتدای بهره‌برداری تاکنون، بیش از ۸ میلیارد سفر با آن انجام شده است. انجام روزانه دو میلیون و پانصد هزار سفر در شبکه متروی تهران و حومه، دستاورد بزرگی است که در چشم انداز حمل و نقل و ترافیک شهر تهران تا سال ۱۴۰۴ به رقم هفت میلیون سفر در روز خواهد رسید.

شرکت بهره‌برداری راه آهن شهری تهران و حومه به عنوان اولین شرکت ارائه دهنده خدمات حمل و نقل ریلی درون شهری از سال ۱۳۸۵ از شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) مستقل و مسئول بهره‌برداری و ارائه خدمات در این ناوگان شد. مأموریت اصلی این شرکت «ارائه خدمات ریلی انبوه همراه با دقت، ایمنی، سرعت و جلب رضایت حداکثری ذی‌نفعان» است که تا به امروز قدم‌های بزرگی برای تحقق آن برداشته است.

**** متروی تهران برترین در خاورمیانه و حائز رتبه در جهان**

علی‌رغم اینکه ساخت مترو در تهران سال‌ها بعد از دیگر متروهای بزرگ دنیا آغاز شد اما با تلاش متخصصان توانستیم به جایگاه خوبی در میان متروهای جهان دست یابیم، به طوریکه اکنون متروی تهران در خاورمیانه رتبه اول را در طول خطوط، تعداد خطوط، تعداد ایستگاه‌ها و قیمت به خود اختصاص داده است و در میان ۱۶۳ متروی جهان، نیز از نظر طول خطوط در رتبه ۱۷ قرار دارد.

*** متروی تهران و نقش کلیدی آن در کاهش آلودگی هوای پایتخت**

شرکت فولاد بوتیای ایرانیان؛ حلقه‌ای از زنجیره خودکفایی اقتصادی

از کارخانه‌های پیش‌بینی شده برای این مجتمع هم اکنون کارخانه گندله سازی به بهره‌برداری رسیده است که علیرغم تمام محدودیت‌ها با اتکا به دانش فنی بومی کشور کلیه عملیات نصب و راه‌اندازی این کارخانه توسط کارشناسان داخلی انجام پذیرفت.

مجتمع فولاد بوتیای ایرانیان پس از بهره‌برداری متشکل از واحدهای ذیل می‌باشد:

واحد دریافت، تخلیه، انباشت، برداشت و انتقال مواد

ایستگاه مانوری راه آهن

واحد تولید کنسانتره سنگ آهن

واحد گندله سازی

واحد احیاء مستقیم

ایستگاه گاز

واحدهای ذوب و ریخته‌گری مداوم

واحد تولید اکسیژن

سیستم تصفیه آب و بازیافت پساب آب

پست اصلی برق

واحد تأمین برق

انبیه جانبی، انبارها و فضای سبز

با بکارگیری جدیدترین تکنولوژی‌های بازیافت حرارت و بازیافت مواد میانی و ضایعات، شرکت فولاد بوتیای ایرانیان به عنوان پایلوت فولاد بدون ضایعات کشور معرفی شده است.

شرکت فولاد بوتیای ایرانیان (سهامی خاص) در سال ۱۳۹۰ با سرمایه‌گذاری شرکت مادر تخصصی (هلدینگ) توسعه معادن و صنایع معدنی خاورمیانه (میدکو) (سهامی عام) شروع به کار کرد. این شرکت با هدف تکمیل زنجیره تأمین فولاد کشور و رسالت جلوگیری از خام‌فروشی مواد معدنی اقدام به ایجاد کارخانجات تولید کنسانتره، گندله‌سازی به ظرفیت ۲/۵ میلیون تن در سال، احیا مستقیم به ظرفیت ۲ میلیون تن در سال، فولاد سازی و ریخته‌گری به ظرفیت ۱/۵ میلیون تن در سال و واحد تأمین برق ۴۵۰ مگاواتی سیکل ترکیبی کرده است. مجتمع فولاد بوتیای ایرانیان با احتساب ۱۰۳ هکتار اراضی فضاهای جنبی و غیر صنعتی مجموعاً در زمینی به مساحت ۶۶۳ هکتار در استان کرمان و در ۲۷ کیلومتری غرب شهر کرمان احداث شده است.

در راستای ایجاد اشتغال بعد از تکمیل پروژه‌های مجتمع ۲۶۰۰ نفر نیروی مستقیم و حداقل ۲۶۰۰ نفر نیروی غیر مستقیم مشغول بکار خواهند شد.

این شرکت توسعه پایدار در صنعت فولاد را از طریق کسب توانایی کامل در تأمین نیازهای داخلی، استفاده از فناوری‌های نوین، افزایش تنوع در محصولات، بهره‌وری سرمایه‌های انسانی و بهینه‌سازی مصرف انرژی در مقیاس جهانی و رقابت‌پذیری در بازارهای جهانی هدف گذاری کرده است.

با توجه به تکنولوژی بکار رفته در پروژه‌های این مجتمع که با هدف حضور در بازار جهانی بوده است امکان تولید سبد محصولات منحصر بفرد کیفی وجود دارد.

تولید پاک و بدون ضایعات، تمرکز بر برنامه‌های کاربردی در زمینه بهینه‌سازی مصرف انرژی، کاهش انتشار آلاینده‌ها، بازیافت مواد و انرژی از اولویتهای مهم این شرکت به شمار می‌رود.

شهرهای جدید؛ بستری بکر و جذاب برای فعالیت‌های متنوع اقتصادی

سیاست احداث شهرهای جدید از اواخر دهه ۶۰ به منظور پاسخگویی به نیاز مسکن جمعیت رو به تزاید و همچنین کاستن از معضلات عدیده ناشی از روی آوری مهاجرین بسیار به کلان‌شهرها مورد توجه قرار گرفت. در ابتدا عدم پیش‌بینی‌های لازم برای تأمین هزینه‌های هنگفت زیرساختی و سایر مشکلات ریز و درشت بعدی کار پیشرفت شهرهای جدید را بسیار سخت و طولانی می‌کرد، اما تلاش‌های طاقت‌فرسا و مستمر مسئولان و دست‌اندرکاران ذیربط هیچگاه متوقف نشد و آن‌ها نهال را به درختی تنومند و پر طراوت امروز بدل کرد. اینک به پاس آن پایمردی‌ها نبض زندگی در شهرهای جدید به خوبی می‌زند و این تجربه جدید، به رغم برخی مشکلات، نتایج بسیار خوبی بجای گذاشته است. برای آگاهی از وضع شهرهای جدید، تجربه‌های گذشته و برنامه‌های در دست انجام و آتی این شهرها پای صحبت مهندس حبیب‌الله طاهرخانی معاون وزیر مسکن و شهرسازی و رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت عمران شهرهای جدید نشستیم:

* سیاست ایجاد شهرهای جدید بر چه مبنایی بوده است؟

سیاست شهرهای جدید، عموماً مربوط به اواخر دهه ۶۰ می‌شود که کشور با یک رشد جمعیت بالا و همین‌طور نیاز مسکن مواجه شده بود. قبل از آن هم، یک دهه سیاست آماده‌سازی را اجرا کرده بودند و در اطراف شهرها در صدد آماده کردن زمین بودند تا به مردم بدهند ولی به علت عدم استقبال در این طرح موفق نشدند تا این که سیاست شهرهای جدید از طرف بدنه مجموعه وزارت مسکن و شهرسازی به عنوان پاسخ به نیاز مسکن در کلان‌شهرها مطرح شد. چون، کلان‌شهرها مهاجرت‌پذیری بسیار بالایی پیدا کرده بودند و با معضلات و مشکلات عمده و عدیده‌ای مواجه شده بودند. بنابراین، برای سبک کردن این جمعیت رو آورده به شهرهای بزرگ، طرح شهرهای جدید مورد توجه قرار گرفت. از طرفی، کشور با مشکل حاشیه‌نشینی هم روبرو بود. مهاجرین به حاشیه شهرها می‌آمدند و امکان دسترسی به بازار رسمی مسکن را نداشتند و به بازار غیر رسمی و حاشیه‌نشینی روی می‌آوردند. همه این موارد و مشکلات، طرح مسأله‌هایی شد که دولت را به سمت ایجاد شهرهای جدید هدایت کرد.

* آیا هنگام ایجاد شهرهای جدید، از همان ابتدای به تأمین زیرساخت‌ها مانند مراکز فرهنگی، درمانی، تفریحی و خدماتی نیز توجه شده بود؟

در حال حاضر دولت، تأمین زیرساخت‌های

شهرهای جدید را وظیفه و تکلیف خود می‌داند. ولی در ابتدای ایجاد شهرهای جدید، مجموعه وزارتخانه برای این که سیاست اجرای این طرح جاری شود، دولت را در مورد هزینه‌های زیرساختی به خوبی توجیه نکرد و فقط به تأمین و ارائه زمین رایگان توجه شده بود. بنابراین وقتی که سیاست اجرا شد، با هزینه زیرساختی هنگفتی مواجه شدند. به همین دلیل، زمان‌بندی پیش‌بینی شده طولانی شد. در اوایل، هماهنگی سیاستی در حوزه توسعه شهرسازی وجود نداشت.

همزمان با برنامه‌ریزی برای شهرهای جدید، شهرهای موجود هم رها شده بودند که توسعه پیدا کنند و شورای عالی شهرسازی، خودش به محدوده شهرها اضافه می‌کرد و اقتدار و ثبات مدیریت سرزمین، حاکم نبود. هر کسی هم می‌توانست بسازد. مثلاً در هشتگرد که باعث چند برابر شدن شهرهای نزدیک تهران و کرج شد. عموماً توسعه سکونت‌گاه‌های جدید و توسعه شهرهای جدید، بر یک سیستم حمل و نقل انبوه شکل می‌گیرد و نبود این سیستم، طرح را با مشکل مواجه می‌کند. زیرا حمل و نقل بر همه موارد تقدم دارد. اول باید زیرساخت را آماده کرد، سیستم حمل و نقل بین شهرهای جدید و شهرهای مادر را آماده کرد و پس از آن مشغول به ساخت شهر جدید شد. حمل و نقل موضوع بسیار مهمی در ایجاد و توسعه شهرهای جدید است که متأسفانه مورد بی‌توجهی قرار گرفت و می‌توانست و می‌تواند توسعه شهرهای جدید را تضمین کند.

* احداث شهرهای جدید بدون نظام مالی مشخص درست نیست. به همین دلیل در سالهای آتی باید مدل‌های گوناگون مدیریت دارایی، انواع مشارکتها، سرمایه‌گذاری و... مدنظر قرار گیرد

* باید بتوانیم منابع بخش خصوصی را در راستای منافع عمومی در شهرهای جدید قرار دهیم. در این راستا امنیت سرمایه و ضمانت بازگشت سود از مهمترین مباحث است

* شرکت عمران شهرهای جدید در راستای سیاستهای کلان دولت، با دعوت از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، در حال برنامه‌ریزی برای جذب نقدینگی، انتقال فناوری‌های جدید و ایجاد زمینه‌های اشتغال در این شهرهاست

* ۲۰۰ هزار واحد مسکونی با مشارکت بخش خصوصی تا سال ۱۴۰۰ در مجموعه شهرهای جدید برای کمک به اقشار متوسط احداث خواهد شد

* از مسکن مهر و اضافه شدن آن به شهرهای جدید بفرمایید.

تمرکز دولت نهم و دهم برای ساخت مسکن مهر، متوجه ظرفیت شهرهای جدید بود. در کلان‌شهرها مانند تهران که دولت زمین نداشت به شهرهای جدید توجه کردند و در پرنده پردیس اندیشه و هشتگرد ۲۵۰ هزار واحد مسکن مهر ساخته شد. شهرهای جدید هم که یک سری کمبودها و مشکلات خاص خودشان را داشتند، با اضافه شدن موضوع مسکن مهر، مشکلات و کمبودهایشان مضاعف شد. در مجموع، ۱۷ شهر جدید داریم و آنجایی که بارگذاری معقول بود، مسکن مهر را توانستیم به خوبی به اتمام برسانیم و جمع کنیم. مانند اندیشه یا بهارستان اصفهان که خیلی خوب جمع شد. در سهند آذربایجان شرقی که ۳۰ هزار واحد ظرفیت پیمانکاری ما بود به خوبی جمع شد. الان در مجموعه شهرهای جدید، در مقطعی هستیم که مباحث خاصی داریم. هرچند که در برخی از شهرهای ما، از مسکن مهر خلاص شدیم ولی تأمین زیرساخت‌های آنها هنوز باقی است و کمبود وجود دارد. در شهرهای اطراف تهران با کمبودهایی مواجهیم و در زیرساخت مشکل داریم که تلاش جدی لازم دارد. موضوع اصلی این است که باید به تقاضای مردم پاسخ داده شود که وقتی گفته‌ایم به شما مسکن می‌دهیم و البته این وعده طولانی شده، قبل از هر چیز به این قول عمل کنیم و دوم این که، نمی‌خواهیم این سیاست و زحماتی که تا به حال کشیده شده هدر برود و با

تمام توان و انرژی تلاش خواهیم کرد این طرح را به پایان برسانیم و سایت مسکن مهر را با حداکثر استانداردهای زندگی همراه کنیم.

* برای رفع نیاز شهرهای جدید به مراکز خدماتی، چه اقداماتی شده است؟

یکی از کارهای خوبی که اواخر سال گذشته و امسال انجام داده‌ایم این بوده که با توجه به کمبود خدمات در سایت‌های مسکن مهر که از نیازهای اصلی و مهم این سایت‌ها می‌باشد سعی کردیم با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی، مراکز محلات را به صورت یکجا بسازیم، چون ارزش سکونت به خدماتی است که در کنار آن وجود دارد. در حال حاضر به مقطعی رسیده‌ایم که تقریباً هر شهر جدیدمان، به حدود جمعیتی ۱۰۰ هزار نفر رسیده است و با توجه به این جمعیت که می‌توان به عنوان پشتیبان به آن نگاه کرد می‌توانیم امکانات مورد نیاز مانند بیمارستان، مراکز تفریحی، علمی و غیره را توجیه و برای دریافت و فراهم کردن این امکانات اقدام کنیم و این جمعیت، یک فرصت است.

* از خبرهای خوب و اقدامات در حال انجام برای شهرهای جدید بفرمایید.

باید بگوییم گرفتاری‌های بزرگی داریم ولی سعی نکنیم تصویر منفی بدهیم و در کنار تمام کمبودها، باید خبرهای خوب را هم منعکس کرد. یکی از اولویتهای اصلی ما، سیستم حمل و نقل شهرهای جدید و پیگیری جدی این موضوع است. بحث دوم، مراکز محلات است که در حال انعقاد

قرارداد است و سیستم زندگی را در شهرهای جدید متحول خواهد کرد.

نگاه ما به این مراکز، فاخر بوده و این که، نوع مرکز تجاری که می‌سازیم باید فاخر باشد. شاید در بحث خانه‌ها، به علت سرعت در ساخت، آن‌طور که می‌بایست توجه نشده است، ولی در ایجاد مراکز خدمات، باید کار فاخر انجام شود و کار هویت‌ساز بکنیم. اگر مدرسه می‌سازیم، بهترین مدرسه را بسازیم. درمانگاه، مسجد، کلاントری، پارک، همه و همه باید به صورت عالی ساخته شوند.

ایجاد زمین‌های بازی هم یکی از کارهایی است که نگاه و ویژه‌ای به آن داریم.

زیرا با توجه به استقرار جمعیت و کمبود فضای تحرک برای جوانان که زیاد هم هزینه ساز نیست، یکی از رویکردهای ما، ایجاد زمین‌های بازی و ورزشی است.

حوزه دیگری هم که از اهمیت بالایی برخوردار است و مورد توجه ما قرار دارد، حوزه توسعه فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی است که در ۲ بعد، آنها را مدنظر قرار داده‌ایم. یکی اینکه زیرساخت و کالبد لازم را بتوانیم ایجاد کنیم مانند فرهنگسرا و سرای محلات که فعالیت‌های اجتماعی فرهنگی بتواند توسط این اقدام شکل بگیرد. دوم اینکه رویدادها را بتوانیم شکل بدهیم. آخرین نمونه‌ای که در شهرهای جدید برگزار شد، جشنواره فیلم و عکس شهرهای جدید است که با عنوان «شهر جدید من» برگزار شد.

برنامه دیگری هم داریم که بصورت مشارکت با بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران است با این سیاست که حدود ۲۰۰ هزار واحد تا سال ۱۴۰۰ بتوانیم در مجموعه شهرهای جدید برای کمک به بازار مسکن اقشار متوسط بسازیم.

* مترو برای هشتگرد سال آینده و برای بهارستان و گلپهار سال ۱۴۰۰ راه‌اندازی می‌شود و برای پردیس کار احداث آن از سال آینده آغاز خواهد شد

* مراکز محلات در شهرهای جدید که به صورت فاخر ایجاد خواهد شد و خدمات مختلفی به شهروندان ارائه خواهد کرد، سیستم زندگی را در این شهرها متحول می‌کند

در این طرح که حدود ۲۰۰ هزار واحد را می‌خواهیم شروع کنیم دخالت و تصدی‌گری مستقیم نخواهیم داشت به این معنا که ما تامین‌کننده زمین و پروانه ساختمان خواهیم بود و سرمایه‌گذاران و بخش خصوصی ساخت آن را به عهده می‌گیرند و با سهم و سهام مشخصی به بازار عرضه خواهد شد.

از دیگر خبرهای مورد اهمیت، متروی هشتگرد است که ان‌شاء... سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد. در مورد متروی بهارستان اصفهان پیش‌بینی می‌شود تا سال ۱۴۰۰ به بهره‌برداری برسد. متروی گلپهار هم با پیشرفت مناسبی که دارد همین پیش‌بینی را داریم و در فولادشهر، احتمالاً زمانش طولانی‌تر خواهد بود و البته در شهر جدید پردیس که از اهمیت بالایی برخوردار است، در بودجه سال آینده برای متروی پردیس ردیف گرفته شده و شروع خواهیم کرد چون با توجه به بارگذاری بالایی که پردیس دارد و با استقرار کامل جمعیت در این شهر، بزرگراه پردیس دیگر قادر به پاسخ‌گویی نخواهد بود و می‌بایست سیستم حمل و نقل، راه مناسبی را پیش‌بینی کند که مترو، کمک بزرگی را به این موضوع خواهد کرد. در کنار تمامی این فعالیت‌ها، در حال فعال کردن ظرفیت جدید دیگری در شهرهای جدید به

نام «رود دره‌ها» هستیم. می‌خواهیم «رود دره‌ها» را به یک فضای عمومی شهری و پارک‌های شهری تبدیل کنیم. اولین مورد از رود دره‌ها را در پرند به نام پارک مشاهیر پرند شروع کردیم که مجموعه بزرگ ۳۶ هکتاری است و حوزه کیفیت زندگی در مجموعه شهرهای جدید را متحول خواهد کرد.

بحث دیگری که بسیار حائز اهمیت است و در حال تعریف کردن طرح آن هستیم، بحث نسل نوین شهرهای جدید است.

در این طرح ما دنبال محل‌های استقرار فعالیت هستیم.

یکی از مسائل شهرهای جدید این بود که محل کار ساکنین، در شهرهای مادر بود. در حال حاضر نقاط زیادی در کشور داریم که به قطب‌های فعالیتی تبدیل شده‌اند و ظرفیت توسعه شهری بالایی هم دارند ولی توفیقی در این حوزه نداشتند. درست نیست که هر روز متخصصین ما به صورت پروازی، از شهرهای دیگر به عسلویه یا مراکز دیگر بروند و برگردند.

در این حوزه نقص‌های جدی وجود دارد. تمرکز ما در این طرح، سواحل جنوبی کشور است که بتوانیم در آن مناطق فعالیتی انجام دهیم. مانند

عسلویه و چابهار که در حال برنامه‌ریزی هستیم. مهم این است که بتوانیم استقرار پایدار داشته باشیم و جمعیت را در آنجا نگه داریم که باعث توسعه صنعتی و شهری در کنار هم خواهد بود.

* و در پایان گفتگو اگر ناگفته‌ای مانده، بفرمائید:

— احداث شهرهای جدید بدون نظام مالی مشخص، درست نیست. به همین دلیل، مدل‌های گوناگون مانند مدیریت دارایی، انواع مشارکت‌ها، سرمایه‌گذاری و موارد مشابه دیگر، باید در سال‌های آتی مدنظر قرار بگیرد. ما باید بتوانیم منابع بخش خصوصی را در راستای منافع عمومی در شهرهای جدید قرار دهیم. امنیت سرمایه و ضمانت بازگشت سود، یکی از مهمترین مباحث در باب سرمایه‌گذاری است.

بی‌شک، شهرهای جدید به جهت بستر و تنوع موضوعات سرمایه‌گذاری، یکی از جذاب‌ترین مکان‌های فعالیت اقتصادی در کشور است.

شرکت عمران شهرهای جدید در راستای سیاست‌های کلان دولت، با دعوت از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، در حال برنامه‌ریزی برای جذب نقدینگی، انتقال فناوری‌های جدید و ایجاد زمینه‌های اشتغال در این شهرها است. شهرهای جدید بستر بکری برای فعالیت گسترده سرمایه‌گذاران در طرح‌ها و پروژه‌های بزرگ و کوچک با موضوعات متنوع در سطوح محله‌ای، ناحیه‌ای، شهری و فراشهری است که در یک برنامه‌ریزی دقیق، علاوه بر تامین سود مناسب و مطمئن برای سرمایه‌گذار، نقش موثری در ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان شهرهای جدید خواهد داشت.

حجم ریالی قراردادهای

منعقده سرمایه‌گذاری در دولت تدبیر وامید

۱۲۶۳ میلیارد تومان

* سرمایه‌گذاری در حوزه آماده‌سازی زمین ۴۴۱ میلیارد تومان

* سرمایه‌گذاری در ایجاد فضاهای آموزشی ۱۷ میلیارد تومان

* سرمایه‌گذاری در ایجاد مجموعه‌های تجاری ۴۹۰ میلیارد تومان

* سرمایه‌گذاری در ایجاد شبکه آزادراهی ۲۱۰ میلیارد تومان

* سرمایه‌گذاری در ایجاد مسکن ۶۰ میلیارد تومان

* سرمایه‌گذاری در ایجاد فضاهای فرهنگی و مذهبی ۵ میلیارد تومان

* سرمایه‌گذاری در ایجاد سایر خدمات روبرو نایی ۴۰ میلیارد تومان

برنامه شرکت مادر تخصصی عمران شهرهای جدید

در بخش مشارکت و سرمایه‌گذاری

۱۴۰۰ (افق)

موضوع	حجم سرمایه‌گذاری (میلیارد ریال)
مشارکت در ساخت مراکز محلات	۲۲۰۰۰
مشارکت در ساخت مسکن	۱۶۰۰۰۰
مشارکت در محله‌سازی	۴۴۰۰۰۰
مشارکت در راهسازی	۵۰۰۰
مشارکت در سایر بخش‌ها	۵۰۰۰

فهرست شهرهای جدید نسل نوین

نام شهر جدید /	جمعیت	استان	نقش / عملکرد	وضعیت مطالعه	توضیحات
تیس	۱۵۰/۰۰۰	سیستان و بلوچستان	مسکونی - گردشگری	طرح جامع مصوب	در شرف آغاز عملیات
سیراف	۱۲۰/۰۰۰	بو شهر	مسکونی	طرح تفصیلی مصوب	آغاز عملیات اجرایی
حورا	۱۲۰/۰۰۰	همدان	مسکونی	طرح جامع مصوب	تهیه طرح تفصیلی
امیرکبیر	۱۰۰/۰۰۰	مرکزی	مسکونی	طرح جامع و تفصیلی مصوب	در حال اجرا
خوارزمی	۳۵/۰۰۰	تهران	مسکونی - لجستیک	مکانیابی مصوب	تهیه طرح جامع
تابناک	۶۰/۰۰۰	فارس	مسکونی	تصویب مکانیابی	تهیه طرح جامع
پارس	۶۰/۰۰۰	بو شهر	مسکونی	امکان‌سنجی و مکانیابی	نوبت کار گروه استان
کوشک	۱۲۰/۰۰۰	هرمزگان	مسکونی	امکان‌سنجی و مکانیابی	تصویب استان
مکران	۲۰۰/۰۰۰	هرمزگان	مسکونی - خدماتی	در دستور کار کار گروه استان	نوبت بررسی استانی
سمنگان	۱۰۰/۰۰۰	کرمان	مسکونی	امکان‌سنجی و مکانیابی	در دستور تصویب
سنندج	۵۰/۰۰۰	کردستان	مسکونی	در دست مطالعه	بررسی کارشناسی
ایوانکی	۵۰/۰۰۰	سمنان	مسکونی	تصویب طرح جامع و تفصیلی	در دست اجرا
شهریار	۱۷۰/۰۰۰	آذربایجان شرقی	مسکونی	طرح جامع و تفصیلی مصوب	در دستور کار استان شروع عملیات اجرایی

بهره‌برداری از ۲۰ طرح پالایشی به ارزش ۳۵ هزار میلیارد ریال و ۸۶۱ میلیون یورو در چهل سالگی انقلاب اسلامی

توانمندی داخلی در صنعت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی تحریم را کم اثر کرده است

بلوغ صنعت نفت ایران در بهره‌ای نمود یافت که انتفاع برداشت از میادین هیدروکربوری کشور به خلق ارزش اقتصادی خالص مبدل شد و این مهم تنها وقتی رنگ تحقق به خود گرفت که صنعت پالایش نفت و فرآورده، در پیکره صنایع کشور جایگاهی ویژه پیدا کرد.

نفت ماده‌ای بود که از آن انواع و اقسام مشتقات بدست می‌آمد و از این رهگذر، صنعت نفت ایران می‌توانست به راحتی از دام خام فروشی بگریزد و ارزش افزوده چندین برابر خلق کند. با همین رویکرد صنعت پالایش نفت و انتقال و توزیع و صادرات با همه آنچه در توان داشت تلاش کرد مولفه توسعه را در راس اقدامات خود قرار دهد و این نعمت خدادادی کشور را به ثروت تبدیل کند.

در سال‌های پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، صنعت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی هویتی قوام یافته پیدا کرد تا مدیریت این بخش از صنعت نفت، اهداف ترسیم شده را ممکن سازد.

بر این اساس شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در اسفندماه سال ۱۳۷۰ براساس اصل تفکیک فعالیت‌های بالادستی (اکتشاف و تولید نفت خام و گاز) از پایین دستی (انتقال نفت خام و فرآورده، پالایش، صادرات، واردات و توزیع فرآورده‌های نفتی) در وزارت نفت تاسیس و فعالیت‌های رسمی آن از سال ۱۳۷۱ آغاز شد.

این شرکت به عنوان یکی از چهار شرکت اصلی وزارت نفت، راهبری و نظارت بر فعالیت شرکت‌های فرعی شامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، شرکت خطوط لوله و مخابرات نفت ایران، شرکت پالایش نفت آبادان، شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند اراک، شرکت ملی مهندسی و ساختمان نفت ایران و شرکت توسعه صنایع پالایش را برعهده گرفت. مأموریت‌های شرکت ملی پالایش و پخش به سه نظام تولید، انتقال و توزیع (به عنوان حلقه‌های زنجیره ارزش فعالیت‌های پائین دستی) تقسیم شد. علاوه بر سه نظام ذکر شده، مسئولیت ارائه خدمات مهندسی و مخابرات به شرکت‌های زنجیره تامین نیز برعهده این شرکت گذاشته شد.

اینک با گذشت چهل سال از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، صنعت پالایش و پخش کشور به اتکا توان و ظرفیت‌های داخلی، توسعه و پیشرفت

خود را مرهون مدیریت توانمند و خلاقانه‌ای است که در سال‌های اخیر نگاه به چشم اندازهای آینده را مدنظر قرار داده است.

نگاهی به عملکرد و برنامه‌های در دست اجرا این شرکت بیانگر این نکته است که صنعت پالایش نفت کشور هرگز مرعوب اقدامات تحریمی نشده است. هم‌اینک در آستانه چهلمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی بیش از ۲۰ طرح شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران با ارزش تقریبی ۳۵ هزار میلیارد ریال و ۸۶۱ میلیون یورو در یوم الله دهه فجر امسال به بهره‌برداری می‌رسد.

طرح افزایش ظرفیت تولید و ارتقای کیفیت بنزین پالایشگاه بندرعباس، گوگردزدایی از نفت گاز پالایشگاه تبریز، تامین آب مصرفی مورد نیاز پالایشگاه آبادان از رودخانه بهمنشیر و همچنین طرح ساماندهی بندر صادراتی ماهشهر بخشی از مهمترین طرح‌های آماده بهره‌برداری در دهه فجر امسال است.

از دیگر طرح‌های آماده بهره‌برداری و مهم این شرکت در دهه فجر می‌توان به احداث خط لوله ۲۰ اینچ ناین / کاشان / اری و احداث خط لوله آبادان / اهواز / اراک / تهران و پروژه تقطیر سوم و گاز مایع پالایشگاه اصفهان اشاره کرد.

در این گزارش به جزئیات برخی از این طرح‌ها اشاره شده است که بررسی جزء به جزء آن خالی از لطف نیست:

*** بهره‌برداری از فاز سوم پالایشگاه ستاره خلیج فارس**

با بهره‌برداری از فاز سوم پالایشگاه ستاره خلیج فارس، ۱۲ میلیون لیتر به میزان تولیدات بنزین یورو ۵ کشور افزوده می‌شود.

از دیگر دستاوردهای بهره‌برداری از این پروژه مهم و استراتژیک این طرح می‌توان به افزایش ۱٫۱ میلیون لیتر نفت سفید، ۴ میلیون لیتر نفت گاز

و ۸۴۰ متر مکعب گاز مایع اشاره کرد. *** احداث خط لوله ۲۰ اینچ ناین / کاشان / اری**

پروژه احداث خط لوله ۲۰ اینچ ناین / کاشان / اری به منظور توسعه ۴۰۰ کیلومتری خطوط لوله انتقال فرآورده‌های نفتی با بهره‌گیری از ۴۰۰ نیروی انسانی در سال ۱۳۹۱ شروع شد. افزایش ظرفیت انتقال فرآورده‌های نفتی به میزان ۱۵۰ هزار بشکه در روز به قطر ۲۰ اینچ و به طول ۴۳۰ کیلومتر به منظور انتقال فرآورده‌های تولیدی پالایشگاه‌های نفت بندرعباس، ستاره خلیج فارس و فرآورده‌های وارداتی به میزان ۲۰۰ هزار بشکه در هر روز کاری به تهران و شهرهای مسیر و مناطق شمالی کشور از مهمترین دستاوردهای این طرح است.

*** افزایش ۴۰ میلیون تنی ظرفیت صادراتی - بندری کشور**

طرح ساماندهی بندر صادراتی ماهشهر یکی از مهمترین طرح‌هایی است که در دهه فجر به بهره‌برداری می‌رسد.

این طرح به منظور افزایش ۴۰ میلیون تنی ظرفیت صادراتی بندری کشور تعریف و از سال ۱۳۸۶ با بهره‌گیری از ۶۰۰ نیروی انسانی آغاز به کار کرد. پروژه یاد شده با هدف بازسازی و نوسازی تأسیسات موجود در بندر صادراتی ماهشهر در چارچوب ضوابط و استانداردهای قابل قبول ترمینال‌های جهانی به منظور بهره‌گیری از این بندر استثنایی جهت واردات بنزین، MTBE و گازوئیل و صادرات نفت کوره، نفت سفید، میعانات گازی، گازوئیل، بنزین و تعریف شده است.

لایروبی و قابلیت پهلوهدی کشتی‌های ۸۰ هزار تنی، ایجاد تسهیلات سوخت‌گیری کشتی‌ها (BUNKERING) بازسازی شش اسکله موجود و تجهیز اسکله‌های جدید به سیستم‌های کنترل پیشرفته،

نوسازی و افزایش ظرفیت مخازن ذخیره، افزایش بازوهای بارگیری از ۳۲ به ۴۹ عدد و تغییر سیستم house pipe به سیستم هیدرولیکی، افزایش ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی به میزان ۴ میلیون بشکه، تغییر سیستم اطفای حریق از حالت غیر اتوماتیک به سیستم اتوماتیک با آب و فوم و مکانیزه کردن همه سیستم‌های کنترلی نیز، از دیگر اهداف این طرح است.

*** طرح افزایش ظرفیت تولید و ارتقای کیفیت بنزین پالایشگاه بندرعباس**

پروژه مذکور یکی از مهمترین طرح‌هایی است که با اجرای آن گامی موثر در جهت خودکفایی کشور در تولید بنزین برداشته می‌شود.

این طرح شامل پروژه‌های واحد تصفیه هیدروژنی نفت گاز (گوگردزدایی از نفت گاز)، واحد تصفیه نفتی سبک (LNHT)، واحد Isomerization، واحد تصفیه گاز ترش با آمین، واحد تصفیه آب ترش، واحد بازیافت گوگرد، احداث ۱۷ دستگاه مخزن استوانه‌ای و کروی ذخیره‌سازی مواد نفتی، واحد دانه بندی گوگرد، واحد تولید آب شیرین از دریا، واحد تولید ازت صنعتی، واحد تولید برق با استفاده از توربین گازی و واحدهای جانبی (یوتیلیتی و Off-Site) است که از سال ۱۳۸۶ آغاز و واحدهای مختلف آن به تدریج افتتاح و در دهه فجر امسال نیز به بهره‌برداری کامل می‌رسد.

بر اساس این گزارش هزینه اجرای این طرح ۱۱ هزار و ۸۵ میلیون ریال و ۳۱۳ میلیون یورو اعلام شده است.

*** بهره‌برداری از ۲ طرح در پالایشگاه اصفهان**

پروژه‌های تقطیر سوم، گاز مایع و همچنین تصفیه خانه ایستگاه پمپاژ پالایشگاه اصفهان در دهه فجر به بهره‌برداری می‌رسد.

احداث واحد تقطیر ۱۲۰ هزار

بشکه‌ای و همچنین احداث واحد LPG، ضمن تأمین کسری خوراک واحدهای بنزین‌سازی، تثبیت ظرفیت پالایشگاه به میزان ۳۶۰ هزار بشکه در روز را به همراه خواهد داشت.

پروژه تصفیه خانه ایستگاه پمپاژ این پالایشگاه نیز به منظور صرفه‌جویی ۱۵۰ متر مکعب آب در ساعت و تأمین آب شرب ۱۸ هزار نفر از سال ۱۳۹۵ آغاز شده است.

*** گوگردزدایی از نفت گاز پالایشگاه تبریز**

پروژه گوگردزدایی از نفت گاز پالایشگاه تبریز یکی دیگر از طرح‌های مهمی است که به منظور کیفی‌سازی و کاهش آلایندگی زیست محیطی از اسفند ماه سال ۹۳ آغاز شده است.

با اجرای این طرح روزانه ۳۰ هزار بشکه نفت گاز با استاندارد یورو ۴ و ۵ در پالایشگاه تبریز تولید می‌شود.

*** جلوگیری از تردد ۲۰۰۰ تانکر حمل فرآورده**

پروژه احداث خط لوله آبادان / اهواز / اراک / تهران به منظور انتقال روزانه ۲۴۰ هزار بشکه فرآورده‌های نفتی شامل بنزین، گازوئیل و نفت سفید تولیدی پالایشگاه‌های آبادان، اراک و کرمانشاه جهت مصارف شهرهای مرکزی کشور از سال ۱۳۸۹ آغاز شد.

با اجرای این طرح، از تردد حداقل ۲۰۰۰ تانکر حمل فرآورده‌های در روز، در مسیر آبادان - اهواز جلوگیری می‌شود.

این پروژه در قالب دو طرح شامل احداث خط لوله جدید آبادان به اهواز به قطر ۲۶ اینچ و به طول تقریبی ۱۳۵ کیلومتر و احداث خط لوله جدید اراک به ری به قطر ۲۶ اینچ و به طول تقریبی ۲۹۰ کیلومتر و با بهره‌گیری از ۱۵۰ نفر نیروی انسانی از سال ۱۳۸۹ آغاز شده که در دهه فجر امسال به بهره‌برداری می‌رسد.

آخرین طرح‌های توسعه‌ای در شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران در حالی به تحقق می‌رسد که همه فشارهای ناشی از تحریم‌های ظالمانه خارجی ارکان نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را نشانه رفته است. اما عملکرد این صنعت در دوران جدید نشان داده است حنای تحریم‌ها بی‌رنگ است و متخصصان داخلی جهد و جدیت خود را متوجه تحقق اهداف توسعه‌ای خود کرده‌اند و در این راه از هیچ کوششی فروگذار نمی‌کنند. بی‌قراری قلب تپنده صنعت پالایش و پخش اینک شاه‌رگ‌های اقتصادی کشور را سیراب می‌سازد تا از این رهگذر رفاه و آسایش مردم را تضمین کند.

یزد پایتخت شهرهای پایدار جهان شد

۱۸۲ کشور جهان عضو رسمی این بنیاد هستند.

الگوی صلح و دوستی

محمد علی طالبی استاندار یزد با تأکید بر اینکه عامل اصلی در ثبت جهانی یزد منابع انسانی بوده گفت: این شهر می تواند الگوی مناسبی در حوزه صلح و دوستی برای شهرهای جهان باشد. وی افزود: تبلور ثبت میراث جهانی را در بسیاری از فعالیت ها و حرکتهایی که بعد از این اتفاق در شهر یزد روی داد می بینیم و در این همایش هم به آن اشاره هایی شد.

او ادامه داد: مهمترین ویژگی یزد که توانست این شهر را به عنوان شهر جهانی معرفی کند که عاملی اصلی در پایداری شهر یزد هم هست به منابع انسانی آن بر می گردد.

استاندار یزد افزود: سرمایه اجتماعی توانست این شهر را با مؤلفه های شهرسازی، معماری و علم و فناوری بسازد و این سرمایه اجتماعی تا به امروز هم تداوم پیدا کرده است. طالبی ادامه داد: در تمام آمارها و بررسی های پژوهشی، سرمایه اجتماعی یزد یکی از بهترین سرمایه های اجتماعی در کشور بوده و ما تاثیر این سرمایه اجتماعی را علاوه بر بحث اقتصاد، در بحث امنیت این شهر هم می بینیم.

وی گفت: شهر یزد از دیرباز یکی از امن ترین شهرهای ایران بوده و تا به امروز یکی از بهترین مؤلفه های امنیتی در کل کشور را به خود اختصاص داده است.

طالبی گفت: مشخصه شهر یزد که نشأت گرفته از همزیستی مسالمت آمیز مذاهب مختلف بوده، می تواند استعداد و ظرفیت آن را داشته باشد که علاوه بر معرفی بهترین پایتخت برای شهرهای پایدار جهان باشد، بهترین پایگاه برای ارسال صلح و دوستی به جهانیان معرفی شود.

وی ادامه داد: شهر یزد امروز هم در بحث علم سرآمد کشور است و ۲۵ سال پیپای این استان صدروشن کنکور در کشور است و یکی از استان هایی به حساب می آید که بالاترین درصد دانشجوی با مراکز علمی و دانشگاهی را به خود اختصاص داده است.

ظرفیت یزد در حوزه جهانی

وی به افتتاح دفتر منطقه ای یونسکو در استان یزد به عنوان نخستین دفتر منطقه ای یونسکو در ایران اشاره کرد و افزود: این اقدام نشان دهنده ظرفیت های بسیار بالایی است که یزد در حوزه جهانی دارد و قطعاً می تواند عامل خوبی برای معرفی و ارتباط بیشتر یزد با شهرهای جهانی باشد. غلامعلی سفید رئیس شورای اسلامی شهر یزد نیز با اشاره به ضرورت استفاده از دانش بومی برای رسیدن به پایداری بیش از پیش گفت: رسیدن به پایداری بیش از پیش اولویت اصلی مدیریت شهری یزد است.

وی با بیان این که در ماه جاری دفتر ملی یونسکو در این شهر آغاز به کار کرده است، افزود: در تدارک برگزاری کارگاه بین المللی خشت خام هستیم.

او تشویق برای ساخت ساختمان های سبز، الزام به ساخت و سازهای تنها با گل و خشت، ایجاد تشکلهای غیردولتی به منظور حمایت از پایداری شهری، تلاش برای استفاده بهینه از بازیافت شهری، استفاده از پساب برای فضای سبز، آموزش شهروندی در حوزه محیط زیست و استفاده از ماشین های برقی از جمله اقدامات انجام شده برای رسیدن به پایداری بیش از پیش در مدیریت شهری یزد است.

او در ادامه گفت: ورود به بحث آموزش شهروندی برای جدایی زباله های شهری، توجه برای استفاده از انرژی خورشیدی، استفاده از فضای سبز عمومی و کم آبخوار، از دیگر اقدامات انجام شده و در دستور کار شهرداری یزد در حوزه پایداری انرژی در این دیار است. سفید با اشاره به ضرورت استفاده از ظرفیت های بومی برای پایداری در حوزه های مختلف شهری، افزود: امیدوارم برگزاری چنین کنفرانس هایی بتواند آن طور که باید و شاید یزد را برای رسیدن به اهداف عالی کمک کند.

وی در پایان رسیدن به پایداری بیش از پیش در حوزه انرژی را یکی از اولویت های اجرایی در مدیریت شهری یزد دانست و گفت: یزد از دیرباز تاکنون بحث استفاده بهینه از ظرفیت های زیست محیطی را در فرهنگ خود داشته است.

دستاوردها و دانش مردم یزد در زمینه انرژی باید به همه جهان مخیره شود.

وی افزود: یزد از شهرهای منحصر به فرد در دنیا است و می توان به دنیا بگوئیم که یزد شهری است که قدمت تاریخی دارد و شهری است که سالهای سال توانسته با بادگیرها و... بدون هیچ تکنولوژی در آن زمان طرحی پیاده کند و جالب است اگر بشود کل دنیا که از این تکنولوژی استفاده کند.

او گفت: در یزد می شود با همکاری و پیش زمینه ای که وجود دارد مشکلات محیط زیستی را حل کرد.

نیومن افزود: این اجتماعات که بخواهیم دور هم جمع بشویم و درباره توسعه پایدار همگام با محیط زیست باشد خیلی مهم است که برای اولین بار در یزد به عنوان اولین کنفرانس امسال اجرا می شود. او ادامه داد: ۲۵ پروژه آماده داریم و برای اینکه بتوانیم آن را پیش ببریم باید یک لینکی بنیم بین یزد ۲ هزار سال پیش که توانست تکنولوژی بادگیر را ارائه کند و آن را لینک کنیم برای حل مشکلات آینده که در محیط زیست در کل دنیا وجود دارد.

نیومن ادامه داد: باید با دستاوردهای مهم مردم این منطقه در زمینه مدیریت و پایداری انرژی آشنا شویم. یزد می تواند پایتخت بنیاد جهانی انرژی شود و دستاوردها و دانش مردم یزد در زمینه انرژی باید به همه جهان مخیره شود و همه این موفقیت ها مدیون مردمی است که در گذشته فکر کردند و فکر می کنند.

همزیستی مسالمت آمیز ادیان

رئیس بنیاد جهانی انرژی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به موضوع زندگی مسالمت آمیز مذاهب مختلف در یزد، گفت: این یکی از موضوعاتی است که شهر یزد را بیش از پیش در مرکز توجهات قرار می دهد؛ چراکه در زمانی که اروپا درگیر جنگ های مذهبی و صلیبی بود در یزد ادیان مختلف با یکدیگر همزیستی مسالمت آمیزی داشتند و این امر بسیار مهم است.

نیومن اضافه کرد: از وقتی که به ایران سفر کردم همواره سفیر ایران در کشورهای مختلف بودم و از ویژگی های خوب و شاخص شما مردمان برای دیگر ملت ها گفته ام. ایرانی ها بادل هایشان با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند نه با دهان هایشان و آن ها مردمانی نوع دوست هستند.

وی گفت: موضوع پایداری انرژی نیاز امروز همه دنیا است و در این زمینه باید بیش از پیش تلاش کرد. از ظرفیت گردشگری هم می توان در پیشبرد اهداف و برنامه های پایداری انرژی استفاده کرد.

او گفت: در این مراسم دو شهر جایزه ویژه شهر پایدار را دریافت کردند که یکی شهر یزد است به علت قدمت تاریخی و بحث هایی که مطرح شد و دیگری شهری از فنلاند به علت پایداری و استفاده از تکنولوژی جدید و این اتفاق خوب باعث می شود این دو شهر تکنولوژی قدیم و جدید را باهم لینک کنند و در آینده همه جهان از آن در جهت حل مشکلات زیست محیطی استفاده کند.

نیومن در پایان گفت: بنیاد جهانی انرژی به عنوان بزرگترین مرجع ارزیابی و حمایت کننده از طرح های محیط زیستی به ویژه انرژی است که از ۳۵ سال پیش فعالیت خود را آغاز کرده است و

یزد - خبرنگار اطلاعات: همایش بین المللی شهرهای پایدار جهان و نوزدهمین اجلاس بنیاد جهانی انرژی در یزد با حضور ۷۰ میهمان خارجی از ۲۵ کشور برگزار شد.

جعفر امین مقدم دبیر کل کنفرانس بین المللی شهرهای پایدار جهان گفت در این همایش دو روزه نزدیک به ۷۰ نفر از متخصصان جهانی حوزه انرژی های پایدار و اساتید دانشگاه های ۲۵ کشور جهان و همچنین مسئولان و صاحب نظرانی از سراسر کشور حضور داشتند. وی افزود: در این رویداد بزرگ جهانی، شهر یزد به عنوان

پایتخت شهرهای پایدار جهان معرفی و همچنین از بهترین عملکردهای ارزیابی شده در حوزه انرژی پایدار تقدیر شد.

او ادامه داد: میزبانی استان یزد برای برگزاری اجلاس بنیاد جهانی انرژی و کنفرانس بین المللی شهرهای پایدار جهان، علاوه بر اینکه نام یزد را به عنوان یک برند جهانی مطرح می کند، باعث جهش های علمی و بهبود وضعیت شهرها و خدمت رسانی به مردم استان یزد خواهد بود.

امین مقدم افزود: انتقال تکنولوژی و دانش ساختمان سازی از سوی دیگر شهرها و همچنین انتقال تجربیات شهر جهانی یزد در زمینه شاخصه های توسعه پایداری از جمله آوردها و مزایای انتخاب استان یزد به عنوان پایتخت جهانی شهرهای پایدار در سال ۲۰۱۹ است.

او ادامه داد: در این رویداد بزرگ جهانی، شهر یزد به عنوان پایتخت شهرهای پایدار جهان معرفی و همچنین از بهترین طرح های زیست محیطی و انرژی، از شرکت کنندگان در بخش زمین از کشور آلمان، در بخش آتش از کشور کنیا، در بخش آب از کشور هند، در بخش هوا از کشور افغانستان و در بخش جوانان از کشور آمریکا تقدیر شد.

دبیر کل همایش بنیاد جهانی انرژی معتبرترین مرجع ارزیابی طرح های زیست محیطی در جهان است که ۱۸۲ کشور جهان در آن عضو هستند.

شهر یزد، الگویی بی نظیر برای معرفی به شهرهای پایدار جهان

دبیر کل کنفرانس بین المللی شهرهای پایدار جهان گفت: شهر میراث جهانی یزد می تواند به عنوان الگویی بی نظیر برای شهرهای پایدار به جهان معرفی شود.

وی اظهار داشت: نیاکان ما در شهر یزد، طراح قنات و شبکه های انتقال آب بوده اند و به دلیل اهمیت آب در شهر یزد، میزان سنجش حقیقی آب، قطره بوده است و خوشبختانه در یزد قنات هایی وجود دارد که هم اکنون نیز از آن ها استفاده می شود و از بین آنها دو قنات حسن آباد و زارچ در فهرست آثار جهانی ثبت شده اند.

امین مقدم گفت: نیاکان ما در یزد طراح و مجری بادگیرهایی هستند که با به کارگیری این بادگیرها با وجود اقلیم خشک و آفتاب گرم و سوزان، کوچکترین وزش باد را برای ایجاد یک تهویه مطبوع به کار گرفته و با استفاده از آن نیاز خود به انرژی را رفع می کردند.

در ضمن یزد صاحب بلندترین بادگیر جهان در باغ دولت آباد است که هر ساله پذیرای گردشگران زیادی است.

ولفگانگ نیومن رئیس بنیاد جهانی انرژی در این همایش گفت:

ویژه برنامه های شهرداری اصفهان همزمان با چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی

برگزاری بیش از ۳۰۰ عنوان برنامه به مناسبت ایام دهه فجر در مناطق ۱۵ گانه شهر اصفهان

بهمن در منطقه ۱۵ (خوراسگان) با هدف توسعه متوازن امکانات و زیرساخت های فرهنگی در تمامی مناطق شهر، از دیگر برنامه های این ایام است.

مانور بزرگ تاکسیرانی اصفهان همزمان با سالروز بازگشت امام (ره) به میهن

شرکت واحد اتوبوسرانی اصفهان و حومه نیز از ۱۲ تا ۲۲ بهمن ماه و به مدت ۱۰ روز در ۱۰ نقطه پرتردد شهر از جمله پایانه ها، ایستگاه ها و میدان های اصلی شهر با استقرار میز خدمت قصد دارد مشکلات، انتقادات و پیشنهادهای شهروندان را دریافت کرده و به ۴۰ پیشنهاد و موضوع برتر جوایزی اهدا کند. رونمایی از نقشه جدید خطوط اتوبوسرانی اصفهان نیز از دیگر طرح های این شرکت در ایام دهه فجر است.

مانور بزرگ تاکسیرانی اصفهان نیز ۱۲ بهمن ماه و همزمان با آغاز دهه فجر و سالروز بازگشت امام خمینی به میهن، ساعت ۹ صبح با حضور بیش از یک هزار تاکسی از روبروی گلستان شهدا برگزار می شود. همچنین سازمان تاکسیرانی در این ایام، بسته حمایتی ویژه خود برای حدود ۷۵۰۰ راننده تاکسی دارای عطفافشانی و غبار روبی گلستان شهدا همراه با مسابقه دو امدادی نیروهای آتش نشانی از پل بزرگمهر تا گلستان شهدا، رونمایی از تجهیزات جدید آتش نشانی اصفهان و افتتاح ساختمان آموزش و پژوهش نیز از برنامه های سازمان آتش نشانی شهرداری اصفهان به مناسبت این ایام است.

همچنین یخس های مختلف شهرداری اصفهان با حضور در نمایشگاه بزرگ دهه فجر در محل نمایشگاه بین المللی اصفهان واقع در پل شهرستان در قالب غرفه ای به متراژ یکصد مترمربع، به ارائه خدمات و برنامه های خود به شهروندان می پردازند. از جمله برنامه های این غرفه، برگزاری نمایشگاه عکس پرچم با نمایش ۴۰ عکس راه یافته به این نمایشگاه و با محوریت پرچم سه رنگ جمهوری اسلامی ایران است. در این نمایشگاه، آثاری از عکاسان استان های اصفهان، همدان، بوشهر و هرمزگان به نمایش در می آید که محوریت همه آن ها پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران است.

شهروندان عزیز می توانند با مراجعه به سایت 40.isfahan.ir از برنامه های شهرداری اصفهان بر اساس نوع برنامه، زمان و نزدیکی به منطقه شهری، محله و محدوده سکونت خود مطلع شوند.

استقلال، آزادی
جمهوری اسلامی

چهلین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی
«افتخار یکدسته - امید به آینده»

سالروز ورود حضرت امام خمینی (ره) به میهن اسلامی
ساعت ۹ صبح / گلستان شهدای اصفهان

شروع مراسم از مسیرهای ۸ گانه: ساعت ۹:۳۰ صبح
شروع مراسم میدان امام (ره): ساعت ۱۰ صبح

همراه با ویژه برنامه های چهلین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران
در مناطق ۱۵ گانه شهرداری اصفهان

اطلاعات بیشتر
40.isfahan.ir ■ اداره ارتباطات مردمی ۱۳۷ ■ imna.ir ■ isfahan.ir

شهرداری اصفهان

بیش از ۳۰۰ عنوان برنامه ورزشی، فرهنگی، اجتماعی و شهری با شعار "افتخار به گذشته؛ امید به آینده" از سوی شهرداری اصفهان ویژه چهلین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، طراحی و برنامه ریزی شده است.

به گزارش اداره ارتباطات رسانه ای شهرداری اصفهان، این مجموعه رویدادها صبح روز پنجشنبه ۱۱ بهمن ماه با برگزاری آیین آغاز به کار رسمی ویژه برنامه های ستاد گرامیداشت دهه فجر از مقابل ساختمان مرکزی شهرداری اصفهان، با حضور مدیران شهری و خانواده شهدا و برافراشتن پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران، آغاز می شود.

۳۰۰ رویداد شهرداری اصفهان ویژه چهلین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، شامل برگزاری برنامه های مناطق ۱۵ گانه شهر اصفهان با عنوان "چهلستون امید"، جشن مدارس با عنوان "بهار آزادی"، برنامه های گردشگری شهری با عنوان "گذر انقلاب"، برنامه های عرصه محور و میدانی سطح شهر با عنوان "چهل میدان"، جشن های محله ای با عنوان "چهلچراغ"، برنامه های ورزشی با عنوان "چهل سال افتخار"، فضا سازی های شهری با عنوان "چهلستون انقلاب" و برنامه تجلیل از بانوان نام آور با عنوان "چهل نام آور بانو" برگزار می شود. توجه به توزیع عادلانه برنامه ها در تمامی مناطق شهر از نکات ویژه ای است که در اجرا و طراحی این برنامه ها مد نظر قرار گرفته است. همچنین با توجه به تقارن این ایام با ایام فاطمیه، ویژه برنامه هایی متناسب با این ایام پیش بینی شده و حفظ حرمت این ایام در این برنامه ها مورد تأکید است.

جلسات برنامه ریزی و سیاست گذاری ستاد گرامیداشت دهه فجر در شهرداری اصفهان از شهریور ماه با حضور معاون فرهنگی شهردار اصفهان، مدیر کل ارتباطات و امور بین الملل شهرداری اصفهان و دیگر مدیران شهری و با تشکیل کمیته هایی از جمله کمیته رسانه و تبلیغات، نمایشگاه، هماهنگی مناطق، مشارکت های مردمی و ... برگزار شده است.

در سال جاری تبلیغات شهرداری اصفهان به مناسبت چهلین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی به روش "تیزینگ" و تبلیغات انتظاری طراحی شد. در این روش، پیام به صورت یک جا به مخاطب ارائه نمی شود. در تبلیغات این ایام نیز، ابتدا طرح حاوی یک پاکت نامه سربسته، در فضاهای شهری و فضاهای مجازی با شعار "این پیام یک ملت است" به مخاطب ارائه شد و پس از آن در مرحله

دوم و مرحله "اپنینگ" این نامه باز شده و با نمایان کردن شعار "استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی" و همچنین شعار "افتخار به گذشته، امید به آینده" برنامه ها به شهروندان اطلاع رسانی شد.

شهر به استقبال دهه فجر می رود
در حوزه فضا سازی شهری،

جهان نما نصب می شود و نمایانگر عکس های حال و هوای انقلاب و پرچم ایران در پس زمینه است. مجموعه فرهنگی مذهبی تخت فولاد اصفهان نیز به مناسبت دهه فجر ویژه برنامه های "شنیدنی های ناگفته" و نمایشگاه "پلاک ۵۷" را برگزار می کند. افتتاح رسمی پروژه مشارکتی سینما

المان های ویژه این ایام با عنوان "چهلستون انقلاب" در مناطق ۱۵ گانه شهرداری اصفهان نصب می شود. در این طرح اقشار مختلف مردم، کنار هم ایستاده اند و یاد آور این است که مردم، ستون های اصلی انقلاب هستند. همچنین دیواره پازلی با ابعاد ۱۲ متر در ۷۵ متر در ضلع شرقی ساختمان ارگ

*** شرکت واحد اتوبوسرانی اصفهان و حومه از ۱۲ تا ۲۲ بهمن ماه و به مدت ۱۰ روز در ۱۰ نقطه پرتردد شهر از جمله پایانه ها، ایستگاه ها و میدان های اصلی شهر با استقرار میز خدمت قصد دارد مشکلات، انتقادات و پیشنهادهای شهروندان را دریافت کرده و به ۴۰ پیشنهاد و موضوع برتر جوایزی اهدا کند.**

*** در حوزه فضا سازی شهری، المان های ویژه این ایام با عنوان «چهلستون انقلاب» در مناطق ۱۵ گانه شهرداری اصفهان نصب می شود. در این طرح، اقشار مختلف مردم کنار هم ایستاده اند و یاد آور این است که مردم، ستون های اصلی انقلاب هستند.**

بازار ایرانی اسلامی نقش اندیشه

گوهرناب معماری

بازاری مناسب جهت
سرمایه گذاری
گردشگری
و خرید

واحد روابط عمومی ۰۲۱۶۵۵۵۲۶۲۹
واحد سرمایه گذاری ۰۲۱۶۵۵۵۲۷۲۹

شهر جدید اندیشه فاز ۳ ، بلوار آزادی ، شرکت عمران شهر جدید اندیشه

WWW.ANDISHEH.NTOIR.GOV.IR

آنچه توانسته ایم لطف خدا بوده است

امکانات سامانه همراه بانک پاسارگاد:

- پشتیبانی از ساعت هوشمند سیستم عامل اندروید
- امکان ورود با اثر انگشت (حداقل نسخه اندروید ۶ باشد).
- امکان ورود با تشخیص چهره در گوشی های آیفون

خدمات سپرده شامل:

- مشاهده فهرست و جزئیات سپرده ها
- مشاهده صورت حساب سپرده ها به همراه نمودار گردش سپرده
- امکان یادداشت گذاری بر روی گردش سپرده
- انتقال وجه داخلی و بین بانکی (پایا و ساتنا)
- انتقال وجه مستمر (دوره ای) داخل بانکی و بین بانکی
- پرداخت قبض با سپرده

خدمات تسهیلات شامل:

- مشاهده فهرست و جزئیات تسهیلات
- مشاهده ریز اقساط تسهیلات
- پرداخت قسط

خدمات کارت شامل:

- دریافت موجودی کارت (کارت های بانک پاسارگاد)
- دریافت ده گردش آخر کارت
- پرداخت قبض همراه اول از طریق شماره موبایل
- انتقال وجه کارت به کارت (شتابی)
- انتقال وجه کارت به سپرده (سپرده های بانک پاسارگاد)
- پرداخت قبض (با امکان اسکن بارکد)
- خرید شارژ تلفن همراه (همراه اول، ایرانسل، رایتل و تالیا)
- تغییر رمز اینترنتی (رمز دوم) کارت (کارت های بانک پاسارگاد)
- مسدود نمودن کارت

همراه بانک پاسارگاد

- پرداخت اقساط دیگران ■ نمایش آخرین وروده های کاربر ■ افزودن یادآور چک
- غیرفعال سازی رمز دوم کارت ■ فعال سازی و غیرفعال سازی رمز یکبار مصرف کارت (رمز پویا)
- دریافت رمز یکبار مصرف کارت (خدمات کارت) ■ امکان تبدیل شماره شبا به شماره سپرده و بالعکس
- جستجو و مسیریابی شعبه های بانک ■ امکان مشاهده و پیگیری لیست تراکنش ها ■ دریافت فایل گردش سپرده

